This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

3 3433 06183065 3

B
~~479a~~

BIBLIOTHECA
HISTORICA

INSTRUCTA

A

B. BURCARDO GOTTHELF STRUVIO

AUCTA

A

B. CHRISTI. GOTTLIEB BUDERO

NUNC VERO

A

IOANNE GEORGIO MEUSELIO

ITA DIGESTA, AMPLIFICATA ET EMENDATA,

UT PAENE NOVUM OPUS

VIDERI POSSIT.

Voluminis III Pars I.

LIPSIAE,

APUD HEREDES WEIDMANNI ET REICHIUM.

MDCCLXXXVII.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY

ASTOR, LENOX
TILDEN FOUNDATIONS

VIRO

PERILLUSTRI, AMPLISSIMO,
DOCTISSIMO,

IOHANNI GODOFREDO EICHHORN,

CONSILIARIO AUL. SAXO-VINARIENSI, PROFESSORI ORDINARIO LINGUARUM ORIENTALIUM IN LITTERARUM UNIVERSITATE IENENSI,

HISTORIAE ET LITTERATURAE ORIENTIS SANAEQUE CODICIS SACRI INTERPRETATIONIS STATORI AC VINDICI,

AMICO VETERI,

HANC BIBLIOTHECAE HISTORICAE,
CUIUS FAUTOREM INDE AB EIUSDEM
ORTU HAUD VULGAREM SESE
GESSIT, PARTEM

D. D. D.

AUCTOR.

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

INDEX
CAPITUM ET SECTIONUM.

CAPITIS XXIV Sectio II.

res de hiſtoria Aegyptiorum antiqua ſpeciales.
criptores de hiſtoria Aegyptiorum antiquiſſima pag. 1
:riptores de regno Ptolemaeorum in Aegypto 3
'e Monimento Adulitano) 7
:riptores de urbe Alexandria, de Muſeo, Biblio-
eca et Pharo, ibi a Ptolemaeis inſtitutis et con-
uctis 15

Sectio III.

res de rebus Aegyptiorum veterum ſacris.
criptores generales 18
criptores ſpeciales 27
le Menſa Iſiaca) 30

Sectio IV.

res de re Aegyptiorum litteraria, de eorum ſa-
tia, legibus, hieroglyphicis litteris, calendario,
ſuris 44

Sectio V.

res de Pyramidibus et Obeliſcis Aegyptiis.
. Scriptores de Pyramidibus 66
. Scriptores de Obeliſcis 70

Sectio VI.

res de Mumiis 76

Sectio VII.

res ſpeciales de Nilo 85

Sectio VIII.

res de Aegypto geographici et hodoeporici 88

INDEX

‸PITUM ET SECTIONUM.

CAPITIS XXIV Sectio II.

le hiſtoria Aegyptiorum antiqua ſpeciales.
.ores de hiſtoria Aegyptiorum antiquiſſima pag. 1
ores de regno Ptolemaeorum in Aegypto 3
onimento Adulitano) 7
ores de urbe Alexandria, de Muſeo, Biblio-
ͽt Pharo, ibi a Ptolemaeis inſtitutis et cón-
15

Sectio III.

le rebus Aegyptiorum veterum ſacris.
ores generales 18
ores ſpeciales 27
enſa Iſiaca) 30

Sectio IV.

de re Aegyptiorum litteraria, de eorum ſa-
legibus, hieroglyphicis litteris, calendario,
44

Sectio V.

de Pyramidibus et Obeliſcis Aegyptiis.
riptores de Pyramidibus 66
:iptores de Obeliſcis 70

Sectio VI.

de Mumiis 76

Sectio VII.

ſpeciales de Nilo 85

Sectio VIII.

de Aegypto geographici et hodoeporici 88

Sectio IX.

Scriptores de hiſtoria Aegypti recentiore pag.

CAPUT XXV.

Scriptores de rebus Libycis, Cyrenaicis, Numidis, M
retaniis.
1. De Libya
2. De Cyrenaica
3. De Numidia
4. De Mauretania

CAPUT XXVI.

Scriptores de rebus Karthaginienſibus ſive Punicis.

Sectio I.

Scriptores generales

Sectio II.

Scriptores ſpeciales

CAPUT XXVII.

Scriptores de rebus Aethiopicis ſive Habeſſinicis

CAPUT XXVIII.

Scriptores de rebus Maroccanis, Algericis, Tunet
et Tripolitanis.

Sectio I.

Scriptores generales

Sectio II.

Scriptores ſpeciales.
1. De rebus Maroccanis et Feſſanis
2. De rebus Algericis
3. De rebus Tunetanis et Tripolitanis

CAPUT XXIX.

Scriptores de Senegambia, Nigritia et Guinea

CAPUT XXX.

Scriptores de regnis Congo, Loango, Cacongo, pro
meque his adiacentibus

CAPU

CAPUT XXXI.

riptores de rebus Hottentotticis et Belgicis in Promontorio bonae ſpei pag. 187

CAPUT XXXII.

riptores de inſula S. Laurentii ſ. Madagaſcar 203

CAPUT XXXIII.

riptores de inſulis *Bourbon* (Luſitanis *Maſcaregne* dicta) et *France* (Luſitanis *Cerne*, Batavis *S. Mauritii*) 209

CAPUT XXXIV.

riptores de inſulis, Africae occidentali adiacentibus, S. Helenae, S. Thomae, Promontorii viridis, Canariis, Madera, Azoribus 211

CAPUT XXXV.

riptores rerum Americanarum in univerſum.

Sectio I.

ollectiones ſcriptorum rerum Americanarum 220

Sectio II.

riptores rerum Americanarum generales 226

CAPUT XXXVI.

riptores de primis Europaeorum navigationibus in Americam, de Columbo etc.

Sectio I.

criptores de America ante Columbum reperta 259

Sectio II.

criptores de Chriſtophoro Columbo 260

Sectio III.

criptores de Americo Veſputio 264

Sectio IV.

e Ferdinandi Corteſii epiſtolis 267

Sectio V.

lii ſcriptores de primis Europaeorum in Americam navigationibus 271

CAPUT

B
~~1179a~~

annos in regum Syriae hiſtoria praeſtiterat (Cf. huius Bibl. Vol. II. P. I. p. 33 ſq.). In eruendis vero Ptolemaeis maior difficultas oriebatur, quam in Seleucidis. In iſtorum enim numis, praeter ſolam quandoque annorum regni notam numeralem, reliqua obſcura et prope deſperata illi videbantur; cum apud hiſtoricos praeter inſignia illa nomina, et in numis praeter confuſam appellationen ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ, nihil fere obſervaret. In aereis, quos plures viderat, pauci aliquot habebant addita nomina quaedam ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ ac ΦΙΛΟΠΑΤΡΟΣ, verum ſine effigie Principis, caput Iovis ubique oſtentantes, ſi excipias Cleopatram, Lathyri et Alexandri matrem, et Selenen, Lathyri coniugem, cuius utriusque imago expreſſa in illis habetur. Ex aureis, in tanta horum penuria, parum illi erat ſubſidii, quemadmodum et in argenteis ſecundi aut tertii moduli. Confugiebat igitur ad argenteos numos maximae formae, in quibus conquirendis viginti annos fuit occupatus. Ex his tum varios regum vultus diſtinxit, tum ex appoſitis regni annis ſingulos quosque ſuis locis diſpoſuit, non parum etiam in hoc negotio adiutus rebus, ſymbolis et nominibus, communi auctorum conſenſu cuique propriis. Ante omnia autem in illuſtranda hiſtoria ſollicitus eſſe voluit de conſtituendo canone chronologiae ſecundum Olympiades, tum et annos ante natum Chriſtum, Lagidarum et uniuscuiusque regis. Horum igitur regno ex Ptolemaeo geographo et Petavio tribuit annos 294, initio ſumto ab Olympiade 114. In regum annis nunc aliquos addit, nunc contra demit, cum hiſtorica aliquae monimenta id iubeant. Totum Lagidarum ſtemma ſubiecit indici regum Aegypti, praemiſit vero canoni eorundem chronologico.

In

In rebus geſtis Ptolemaeorum enarrandis noluit occupari in referendis ſolis auctorum verbis, ut in Seleucidarum hiſtoria fecerat, ſed hiſtoricum egit, ea amplexus, quae propius ad verum viderentur accedere, laudatis tamen ubique ad marginem auctoribus, quorum teſtimoniis res firmari poteſt. Eandem praeterea obſervavit methodum, qua fuerat uſus in Seleucidarum regum hiſtoria, pramittendo regis cuiusque vultu, aeneis formis inſculptum, ut tum facile ſinguli dignoſci poſſent ex nativis lineamentis, tum in ipſo ore cuiusque ſtatim legeretur, qua quis indole ad regnum acceſſerit. Recenſitis ſingulorum factis, numos omnes adiunxit, qui quidem in eius manus venerunt, cuiuscunque metalli fuerint, in quorum poſtica parte ubique fere aquilam fulmini inſiſtentem, vel in memoriam aquilae Ptolemaeo I infanti ſanguinem pro lacte inſtillantis, vel in ſymbolum fortitudinis et poteſtatis, videre licet: antica interim parte, ſolum Principis vultum repraeſentante. — Appendix duplex adiecta eſt; prima, brevior, conſtat explicatione numiſmatis Aegyptiaci, Caeſari Auguſto cuſi, quod Caeſarioni tributum olim fuerat. Altera ſub titulo *Aegyptus numiſmatica, ex Imperatoribus Romanis deſumta, ordine alphabetico* undetriginta numorum, a totidem Aegypti, ditionis populi Romani, oppidis cuſorum, averſas partes aere expreſſas, cum integra eorum atque urbium deſcriptione ac brevi expoſitione complectitur.

Cf. Acta Erud. a. 1701. p. 1 ſqq.

Poſt meſſem Vaillantii uberem ſpicilegia haud exigua inſtitui poſſe, docuit vel RICHARDUS POCOCKE in opere, caeterum minus commendabili, cui titulum indidit: *Inſcriptionum antiquarum* Pococke.

Graecarum et Latinarum liber. Londini 1752. fol. Adiecit nimirum indiculum numorum, in Aegypto cuſorum, in Muſeo ſuo et aliis Britannicis latentium, antea non editorum, qui aut ad Ptolemaeos, aut ad Romanos Imperatores pertinent, p. 94-100. Sunt vero et in aliis collectionibus numiſmata Lagidarum, a Vaillantio non conſpecta.

Froelich. Exhibuit etiam ERASMUS FROELICH in *Notitia elementari numiſmatum antiquorum illorum, quae urbium liberarum, regum et Principum ac perſonarum illuſtrium appellantur* (Viennae 1758. 4.) p. 158-163, ſeriem regum et reginarum Aegypti, adſcriptis Graece titulis illis, qui numiſmatibus inſerti ſunt. Horum aliquot memorabiles aeri incidi curavit in tabula XI.

Belley. Egregium ſupplementum Aegypti numiſmaticae, a *Vaillantio* hiſtoriae Ptolemaeorum adiectae, exhibuit BELLEY in diſſertatione doctiſſima, inſcripta: *Obſervations géographiques et hiſtoriques ſur les médailles Impériales de pluſieurs villes ou Nomes d'Egypte, dont M. Vaillant n'a publié aucune médaille;* in *Mémoires de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XXVIII. p. 526-544. Cum tabula aen. in qua XIV numi antea inediti delineati. Qui auctori occaſionem ſuggerunt de ſequentibus veteris Aegypti nomis vel urbibus more ſuo i. e. egregie diſſerendi: Athribis, Antaeopolis, Arabia, Aphroditopolis, Bubaſte, Dioſpolis, Hermonthis, Heroopolis, Letopolis, Libya, Naucratis, Xois, Onuphis, Pharbaethos. Maxima numorum pars Hadriano Imp. regnante cuſa.

* * *

Bayer. Numi duo Ptolemaei Lagidae explicati a THEOPHILO SIGEFRIDO BAYERO, in *Commentar.*

mentar. Acad. Petropol. Vol. IV. et in eius opuſculis a Klotzio editis p. 14-23. — Cur Iupiter cum aquila in plerisque Ptolemaeorum numis conſpiciatur, auctor explicat, ſimulque de monimento Adulitano aliisque rebus Aegyptiacis ſagaciſſime, ut ſolet, diſſerit.

* * *

GEORG GREENII Diſſ. de Ptolemaeo Philadelpho, Aegypti rege. *Wittebérg.* 1676. 4. Green.

* * *

Ptolemaeum Evergetam, Philadelphi filium, bellicoſum regem, plures populos ſibi ſubieciſſe, ſatis conſtat. Eundem vero adeo in Aethiopiam, origines Nili indagandi cauſſa potiſſimum, irrupiſſe, partesque huius regionis nonnullas ſubiugaſſe, e nobiliſſimo *monimento Adulitano* ſive *Adulitico* ſolo fere ſcimus. Bello nempe exacto Ptolemaeus ille urbem Adule in Aethiopia petiiſſe, ibi diis ſacrificia obtuliſſe, Martique ſellam praegrandem marmoream dicaſſe dicitur. Lapidi eiusdem magnitudinis, poſt ſellam poſitae, ut et ſellae ipſi inciſa fertur inſcriptio Graeca, quam *Coſmas* monachus, quem Indopleuſtem appellant, tempore Iuſtini Imp. circa a. poſt Chr. nat. 522, rogante Elesbaano, rege Arumitarum ſ. Aethiopum, deſcripſit, atque in opere, quod inſcripſit Χϱιςιανικὴ τοπογϱαφία παντὸς κόσμȣ, in lucem edidit. De fatis huius monimenti typis poſtea expreſſi audiamus recentiſſimum ſcriptorem, *Chriſtoph. Saxium*, in Onomaſtico litterario T. I. p. 112 ſqq. ita de illo narrantem: „E Vaticano, ut videtur, Codice, „non tam *Luc. Holſtenius*, ut falſo ſibi perſuadet „*La Croſius* in *vindiciis veterum ſcriptorum*, p. 140. „Not. *e.* quam *Leo Allatius* princeps deſcripſit, Monimentum Adulitanum.

 „lati-

„latineque vertit Romae 1631. 4. Sed vitioſe „admodum, ut queritur *Iſaac. Voſſius* ad *Pomponii Melae* L. III. c. VIII. p. 390. ed. Franecqv. „Eiusdem tamen exempli fide et argumento uti „*Chriſti. Adam. Rupertus*, quoad Arſinoës cum „fratre Ptolemaeo Philadelpho matrimonium obi„ter uſus eſſe videtur in *Obſervat. ad Beſoldi Sy„nopſin* c. XI. p. m. 193. ed. Franecqv. ſic totam „chartae *Allatianae* formulam repetierunt *Abrah.* „*Berkelius* ad calcem *genuinorum Stephani Byzan„tini Fragmentorum*, L. B. 1674. 8. ſub titulo: „*Ptolemaei Evergetae III. Aegypt. regis Monumen„tum Adulitanum*, et undecim annis poſt *Carol.* „*Sponius* in *Miſcell. Erudit. Antiquit.* Sect. X. n. CIII. „p. 358 ſ. E Florentinis contra membranis, et „quidem *Emerici Bigotii* opera emendatius, ple„niusque in lucem protulit *Thevenotus* Itinerum „Pariſ. 1666. fol. evulgatorum Tom. I. eundem„que Florentinum Codicem paulo ante inſpexit „*Iſaac. Voſs.* unde excerpta quaedam Allatianis „meliora leguntur in eius Adnotationibus ad III „*Melae* p. m. 387 et p. 390. Labentibus annis, „uti *Bernard. Montefalco* integram *Coſmae*, Mo„nachi Aegyptii, *Topographiam Chriſtianam*, ſic „cum ea marmorei iſtius ſolii, dudum deperditi, „Epigraphen ſ. *Monumentum Adulitanum* ad utrius„que Codicis, cum *Vaticani*, tum *Florentini* fidem „recenſuit in *Collectionis Novae Patrum*, Paris „1706. fol. T. II. p. 141 ſq. additis non modo „*Coſmae* ſcholiis in Ptolemaei inſcriptionem, ſed „ſuis etiam animadverſiunculis, nec non pictura „Δίφρȣ Πτολεμαϊκȣ ad p. 188. E qua *Montefal„conis* Sylloge mox in praeſtantiſſimum *I. A. Fa„bricii* corpus *Bibliothecae Graecae* L. III. c. XXV. „p. 604 ſq. Vol. II. immigravit, ſubiunctis in mar„gine brevibus viri πολυμαθεστάτȣ adnotatiun„culis,

culis, mox illuſtrem, una cum inſigni obſervationum apparatu, locum invenit in *Edm. Chiſhulli Antiquitatum Aſiaticarum* Parte I. Londini 1728. fol. a p. 73-87. A quo tempore nemo dubitavit, quin maxime ſincerum eſſet *Montefalconis* exemplum. Vel ſic tamen huic interceſſiſſe viſus eſt *Theoph. Sigefr. Bayerus*, qui primam partem huius monumenti ex Apographo Codicis Vaticani ſumma accuratione quoad verſus et literas a *Ioſeph. Simone Aſſemanno* (Cf. hic ipſius *Aſſemanni* Epiſtola ad *Bayerum* in *Sylloge Uhliana* Vol. IV. p. 3 ſ.) deſcriptam edidit in diſſertatione *de nummis duobus Ptolemaei Lagidae* Tomo IV *Commentar. Academiae Petropolit.* a p. 148. inſerta" (et a nobis modo commemorata). Ceterum non eadem omnibus huius monumenti auctoritas viſa eſt. Sunt, qui probae vetuſtatis eſſe credant, quorum ſententiae me non poenitet. Alii νοθείας accuſarunt, in quibus fuerunt *Harduinus*, *Begerus*, *Ioh. Sartorius*, aliquantulum dubitans, et *Eraſm. Froelichius*. *Harduini* iudicium in *Chronologia Veteris Teſtamenti* p. m. 579. *Oper. Select.* de eo latum vanitatis convicit *La Crozius*, in *Vindiciis veterum Scriptorum* p. 140-145. *Begeri* dubitationibus in *Theſauro Brandenburg.* T. III. p. 31 ſ. expoſitis occurrit *Chiſhullus* in *Animadverſionibus* ad Monumentum Adulitanum I. ante I. Etſi vero defenſio *La Croziana* virorum doctorum ſuffragia tulit, ipſique *Gisb. Cupero*, teſtibus eius *Literis Criticis* p. 6 placuit, tamen *Io. Sartorio*, Gedanenſi Profeſſori, non usquequaque ſatisfaciebat, nonnullis ei ſcrupulis ſubortis, quorum cauſa ad *La Crozium* ſingulares ſcripſit literas in *Theſauro La Croziano*, Tom. I. No. 267 obvias. Reſpondit ei humaniter *La Crozius*, eiusque epiſtolam ipſe *Io. Sar-*

„*torius* in libello, qui penes me eſt, ſatis raro de
„*Oſtraciſmo Literario* Gedani 1710. 4. p. 78 ſq.
„promulgavit, a *Iordano* deinceps in *Hiſtoria vitae*
„*et ſcriptorum La Croſii*, Amſtel. 1741. 8. p. 108 ſq.
„typis renovatam. Neque tamen *Sartorius* her-
„bam porrexiſſe videtur, quaedam denuo ſuſpi-
„catus, ut apparet ex aliis litteris ad eundem *La*
„*Croſium* datis in *Theſaur. La Croſiano* T. I. No. 268.
„Tandem uti totius monumenti fidem in dubium
„vocare auſus non eſt *Eraſm. Froelichius* in *Inſcri-*
„*ptionibus antiquis* ad *Annales Syriae Regum* illu-
„ſtrandos idoneis p. 125 (ſec. edit. alt. a. 1754.
„p. 127) ita *alteram* duntaxat eius partem ſibi *de*
„*ſincera antiquitate ſuſpectam* eſſe ſcribit. Cuius
„tamen dubitationum remedia iam occupaverat
„vir literatiſſimus *Th. Sig. Bayerus* l. l."

* * *

Forſter. IOH. REINHOLDI FORSTERI Diſſ. de ſuc-
ceſſoribus Ptolemaei VII. Evergetis II, cui et no-
men Phyſcon ab Alexandrinis vulgo dabatur; in
Commentatt. Soc. reg. ſcient. Goetting. per a. 1780.
Vol. III. inter Commentt. hiſt. philol. — Va-
recentiorum errores circa ſucceſſores iſtos doctiſſi-
me tolluntur.

Baudelot. (CHARLES CESAR BAUDELOT DE DAI-
VAL) *Hiſtoire de Ptolemée Auletes.* à Paris 1696.
12. — Super numis et gemma huius Ptolemaei
caeterum hiſtoriam ipſam parum iuvans.

de Saint-Real. CESAR VICHARD DE SAINT-REAL *Hiſtoire*
du rétabliſſement de Ptolemée Auletes; in eius Op.
(*à la Haye* 1722. 8.) T. II. p. 81-145. ſec. ver.
Theot. T. I. p. 249-285. Iucunda magis quam
vera narratio.

Offerhaus. LEON. OFFERHAUS Diſſ. hiſtorica de Ale-
xandro, Aegypti Cyprique rege, eiusque ...

regn...

no ſucceſſore, Ptolemaeo Aulete; in *eiusd.* cilegio hiſt. chronolog. (*Groning.* 1739. 4.) 393-421. Tricae chronologicae potiſſimum licantur.

* * *

PAGANINO GAUDENZIO *Vita di Cleopatra*, na *d'Egitto.* Piſa 1642. 4. — De libro hoc ſſimo, a Meuſchenio, qui omnia Gaudentii pta colligere iunctimque in lucem edere cupie-, anxie, at fruſtra quaeſito, nil niſi titulus no- innoteſcit. Gaudenzio.

IO. BAPTISTAE MORGAGNI de genere mor- Cleopatrae; in *eiusd.* Opuſculis miſcell. (*Venet.* 63. fol.) P. II. p. 21 ſqq. — Deſcribitur ſta- Cleopatrae, antiquo opere et ſummo artificio fecta, in qua aſpis eſt non pectori admota, ut go noſtri pictores credunt, ſed ita brachio alli- i, ut ipſius vinculi conſtrictione irritari et ad rdendum provocari videatur. Refutantur m illi, qui Cleopatram dicant aut veneno to mortuam eſſe, aut putent, brachium ipſum momordiſſe, aut pupugiſſe, et venenum vul- i inſtillaſſe. Morgagni.

CHRISTI. GODOFR. GRUNERUS (*Conſil.* *D. et Prof. Med. Ienenſis*) de mortis genere, Cleopatra periit; in *eiusd.* Analectis ad anti- tates medicas (*Vratislav.* 1774. 8 mai.) p. 125- . — Grunerus, quem Morgagnii ſententia iiſſe videtur, quoque Cleopatram non ex ve- no ſoporiſero, ſed ab aſpide periiſſe evincit. Gruner.

* * *

CHRISTI. GOTTLOB HEYNII Progr. de nio ſaeculi Ptolemaeorum, *Goetting.* 1763. fol. ltoque auctius in eiusdem opuſculis acade- Heyne.

micis

micis (ib. 1785. 8.) Vol. I. p. 76 ſqq. Auctari
copioſius diſſertatione ipſa inde a p. 85-134.
Diſputatur doctiſſime aeque ac ſagaciſſime de
nio ſaeculi Ptolemaeorum, ſive, ut auctor i
interpretatur, de ingenio eius aetatis, de ſtud
rum, quae tum potiſſimum viguerunt, genere
ratione, et ingeniorum natura ac peculiari c
ractere, cauſſisque, quae quidem harum ren
probabiles afferri poſſunt. Inſervit igitur diſſ
tatio magis hiſtoriae litterariae, quam civili.

* * *

Schmidt. FRID. SAM. DE SCHMIDT, *Princ. Mar Badenſis Conſil. aul. etc.* Diſſ. de commerciis navigationibus Ptolemaeorum, quam illuſtriſſi Academia regia inſcriptionum et liberalium arti Lutetiae Pariſiorum praemio dignam iudica anno MDCCLXII; in *eiusd.* Opuſculis, quib res antiquae, praecipue Aegyptiacae, explana tur (*Carolsruhae* 1765. 8.) p. 123-379. — Auct doctiſſimus et litteratiſſimus primo loco mon vetuſtiſſimos Aegyptios commercia extera et n vigationes non curaſſe; cauſſas deinde brevi exponit, quibus accidit, ut eadem Aegyptus co mercia ampliſſima exercuerit. Quibus praemiſ quaeſtionis propoſitae examen ipſum ita ſequit ut *ſectione prima* agatur de illis, quae Ptolema in commerciorum navigationumque gratiam Aegypto patravere; ubi igitur ſermo de Al xandriae aedificatione, de Pharo, de foſſa regun Nilum mari rubro iungente, et de aliis eius fluv canalibus, de via, Copto Berenicen ducente, de navibus Ptolemaeorum. Sequitur *ſectio ſecun* de commerciis et navigationibus Ptolemaeorum et primo quidem de iis, quae in mari rubro oceano exercebantur; ubi ſiſtitur ſtatus et fo

tun

tura commercii - Indici ſub Ptolemaeis, atque oſtenditur, quousque ſub iisdem in Indiam navigatum et cum quibus gentibus commercia inſtituta fuerint; merces item indicantur Indiae, e tribus naturae regnis. Exponuntur porro Ptolemaeorum commercia cum finitimis Aethiopibus et Arabibus, mercesque utriusque populi deſcribuntur. *Sectio tertia* agit de commerciis et navigationibus Ptolemaeorum in mari mediterraneo, et quidem de commercio cum Graecia et minore Aſia, Rhodo in primis, cum inſulis Cypro, Creta aliisque, cum Corinthiis et Athenienſibus; de commercio Puteolitano; in littore Africae, inde a Libya usque ad Mauretaniam; in Coele Syria, Palaeſtina, Phoenicia et Syria; poſtea de reditibus et divitiis Ptolemaeorum differitur, oſtenditurque, quot urbes ſub Ptolemaeis in Aegypto et quam refertae hominibus fuerint. *Sectio quarta* ſiſtit merces Aegypti e tribus naturae regnis, ubi auctor ultimo loco diutiusque moratur in charta papyracea. — Egregie ſane rem ſuam geſſit auctor; ingenio enim gaudet, ab omni myſteriorum quaerendorum ſtudio alienum, obſcuraeque diligentiae, quae argutias captat, facilia negligit et aperta, recondita et difficilia ſectatur, inſenſum. Quod cum deeſſet multis, qui ſibi res Aegyptiorum enarrandas ſumerent, quid mirum eſt, eos multa tradidiſſe inepta atque ridicula? Doctrinae exquiſitae copia libellus abundat.

AMEILHON, *Cenſeur Royal et Sous-Bibliothécaire de la Ville* (de Paris) *Hiſtoire du Commerce et de la Navigation des Egyptiens, ſous le Regne des Ptolemées: Ouvrage, qui a remporté le Prix de l'Académie Royale des Inſcriptions et Belles-Lettres.* à Paris 1766. 8. *Theutiſce* Pragae 1769. 8. — Concertavit Francogallus doctiſſimus de palma cum Ameilhon.

(in *Mémoires des Miſſionnaires* T. VII. p. 142.) auctor excitatus, veterem Alexandriam in hodierna quaerere ſtuduit. Quod quidem ex voto ceſſit, Strabone duce opeque ichnographiae, hodiernam Alexandriam repraeſentantis.

Eiusd. *Explication topographique de la guerre de César dans Alexandrie, après la défaite de Pompée;* ibid. p. 432 ſqq. Deſcriptionem urbis priore diſſertatione exhibitam auctor accommodat ad explanandas narrationes auctorum, Hirtii potiſſimum et Dionis Caſſii, de bello Iulii Caeſaris, in urbe iſta obſeſſi.

Norden. FREDERIC LOUIS NORDEN *Deſcription de l'ancienne Alexandrie;* in eiusdem *Voyage d'Egypte et de Nubie* (de quo opere poſtea) T. I. p. 1-24.

Eiusdem *Deſcription de la nouvelle Alexandrie;* ibid. T. I. p. 25-44. — Utraque deſcriptio ſedecim tabulis aeneis egregie illuſtratur.

* * *

De *Muſeo Alexandrino* poſt deperdita Andronici, Callimachi et Alcidamantis ſcripta conſulendae IO. FRID. GRONOVII et LUDOLPHI NEOCORI ſ. KUSTERI diſſertationes, quae exſtant in *Gronovii* Theſ. Antiq. Graecar. T. VIII. p. 274 ſqq. Quibus iungendi ſunt ſequentes:

Gronov. Kuſter.

Rechenberg. ADAMI RECHENBERGII Diſſ. de Muſeo Alexandrino. *Lipſ.* 1698. 4. et in *eiusd.* Exercitatt. in Nov. Teſt. *ibid.* 1707. 8. p. 523 ſqq.

Crollius. IOH. PHILIPPI CROLLII Oratio de Muſeo Alexandrino. *Biponti* 1721. 4. Cf. *Bibl. Germanique* T. VII. p. 74 ſq.

Geriſcher. CAROLI FRID. GERISCHERI Commentatio de Muſeo Alexandrino eiusque δωρεαῖς et δώροις. Lipſ. 1752. 4.

De

✤ ✤ ✤

: *bibliotheca Alexandrina* conſulatur ANT. van Dale.
)ALE in Diſſ. ſuper Ariſtea de LXX inter-
ıs (*Amſtelod.* 1705. 4.) cap. 2 ſq. Cf. *Bibl.*
T. VIII. p. 370.

H. GELENII Prog. de bibliotheca Alexan- Gelenius.
Dresdae 1710. fol.

NAMY *Diſſertation hiſtorique ſur la Biblio-* Bonamy.
d'Alexandrie; in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.*
. p. 397 ſqq. Aliorum v. c. Lipſii, Gro-
:t Kuſteri, diſquiſitionibus criticis uſus, Bo-
ıs compoſuit hiſtoriam bibliothecae iſtius
rimae.

:MONIS MAGISTRII, *Presbyteri Oratorii*) Magiſtrius.
ıtiones, ſubiunctae editioni verſionis Grae-
phetae Danielis (*Rom.* 1772. fol.), in quibus
iam ſententiae patrum de ſeptuagintavirali
ıe agit. Quinta praecipue huc pertinet.

IRISTIANI DANIELIS BECKII (*M. et* Beck.
Lipſ.) Diſſ. continens Specimen bibliothe-
Alexandrinarum. *Lipſ.* 1779. 4. — Re-
ıtur variae de origine biblioth. Alex. ſen-
:; fata deinde duarum praecipuarum in
io et Serapeo conditarum, exponuntur.
a Magiſtrium modo laudatum probatur,
ıaeum Lagidem bibliothecam in Bruchio
ſſe, Magiſtriumque locum Philonis (in Leg.
ium) ſiniſtre explicaſſe, dum ex eo tertiam
am Alexandrinam bibliothecam magnam
: voluerit.

✤ ✤ ✤

bliothecarios bibliothecae Alexandrinae re-
ıt IONSIUS de ſcriptoribus hiſtoriae philo- Ionſius.
ae p. 101. et I. F. GRONOVIUS in diſſ.
ıſeo Alex. modo laudata.

* * *

de Montfaucon. BERNARD DE MONTFAUCON *Diſſ. ſur le Phare d'Alexandrie, ſur les autres Phares batis depuis, et particulièrement ſur celuy de Boulogne ſur Mer, ruiné depuis environ quatre-vingts ans;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. VI. p. 576-591.

Belley. BELLEY *Remarques ſur la diſtance de l'île du Phare, ou continent de l'Egypte, marquée dans un paſſage d'Homère;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XVIII. p. 187 ſqq.

* * *

Danville. DANVILLE *ſur la différence de latitude et de longitude entre Alexandrie et Syéné;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* T. XXIX. p. 250-262. (a. 1764). Duarum urbium in extremis Aegypti finibus ſibi oppoſitarum gradus latitudinis et longitudinis, examine Eratoſthenis et Ptolemaei inſtituto, definire auctor ſtudet. Addita eſt tabella geographica.

SECTIO III.

Scriptores de rebus Aegyptiorum veterum ſacris.

1. *Scriptores generales.*

Plutarchus. PLUTARCHI, *Chaeronenſis*, de Iſide et Oſiride liber, in quo de omni Aegyptiorum re mythologica agitur, cum eius operibus ſaepius et a *Samuele Squire*, Anglo, ſeparatim editus eſt, hoc quidem titulo: Πλουτάρχου περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος. *Plutarchi de Iſide et Oſiride liber: Graece et Anglice. Graeca recenſuit, emendavit, commentario auxit, verſionem novam Anglicanam adiecit* Samuel Squire, *A. M.*

Archidiaconus Bathonienſis. Acceſſerunt Xy-
, Baxteri, Bentleii, Marklandi *coniecturae et*
ationes. Cantabrigiae 1744. 8 mai. *Theotiſce*
commentario doctiſſimo, hac epigraphe:
SALOM. SEMLERS *Erläuterung der Egypti-*
Alterthümer, durch Ueberſetzung der Schrift
rchs von der Iſis und dem Oſiris, und der Nach-
von Egypten aus Herodots zweitem Buch, mit
ügten Anmerkungen. Nebſt einer Vorrede
1. Iac. Baumgartens. *Breslau und Leipzig*
8 mai. — Etſi Plutarchus acri ingenio,
lias vera a falſis ſagaciſſime diſcernere atque
care valuit, praeditus eſſet: tamen hoc in
ulo condendo illud quaſi hebetavit vel male
a uſus eſt, dum ubique Platoniſmum odora-
fabellasque ineptiſſimas tanquam veros
λογυς Aegyptiacos crederet et venditaret,
iidem fine, ut ſententias ſublimes atque
heſes philoſophicas ingenioſe inde eruere
. Continet igitur eius diſſertatio de Iſide et
le nubem coniecturarum et explicationum
fundamentis egentium, ſaepius ne quidem
de Aegyptiorum re ſacra hiſtoriis reſpon-
ım. Licet ipſe contendat, ſe narrationes
ſiſſimas abieciſſe: tamen retinuit multas ad-
m ridiculas et ineptas, de quibus nec Hero-
nec Diodorus referunt. Ita certe iudicat,
ſtro quidem ſenſu vere, *C. Meiners* in libro
laudando p. 153 ſqq.

(BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Halli-*
ken Bibl. T. III. p. 454 ſqq.

ERMANNI WITSII (*D. et Prof. Theol. Lug-* Wits.
Batavi † 1708) Aegyptiaca et Δεκάφυλον;
le Aegyptiacorum ſacrorum cum Hebraicis
ione libri tres, et de decem tribubus Iſraelis
ſingularis. Acceſſit diatribe de legione

 fulmi-

fulminatrice Chriſtianorum ſub Imp. M. A. Antonino. *Amſtelod.* 1683. 4. *ibid.* 1696. 4. (Editio aucta). *Herborn.* 1717. 4; et in *Ugolini* Theſ. Antiqq. ſacr. T. I. Nr. V. — Contra Spenceri et Marshami ſententiam, Hebraeorum ſacra ex Aegyptiorum ritibus derivanda eſſe, ſequentes ſeptem theſes auctor fulcire ac comprobare ſtudet. I. Ex pravis Aegyptiorum moribus, ſuperſtitione atque idololatria multa quidem Iſraëlitae transſumſerunt: ſed et ſimilia ab aliis vicinis populis mutuati ſunt; neque ab Aegyptiis ea omnia, quae nonnulli iis uti primis inventoribus adſcripſerunt. II. In dogmatibus, inſtitutis, ritibus, a Deo approbatis, non eſt tanta inter Aegyptios et Hebraeos convenientia, quantam viri eruditi praedicant, non caute ſemper, quandoque nec caſte ſatis aut ſancte. III. Ubi conveniunt Aegyptii atque Hebraei, ea cum aliis moratioribus populis communia habuerunt, hauſta ex communi fonte vel rationis, vel traditionis; quarum utraque apud Hebraeos purior atque incorruptior fuit. IV. Quae a iure naturae remotiora, Aegyptiis tamen atque Hebraeis communia fuerunt, ea probari non poteſt apud Aegyptios quam apud Hebraeos antiquiora fuiſſe; quum illi, qui laudantur, ſcriptores omnes Moſe non paullo recentiores ſint. V. Ex adverſo probabile eſt, Aegyptios ab Abrahamo, Ioſepho, Moſe, Salomone multa accepiſſe. VI. Ex eodem fonte Graeci hauſerunt, ſive ἀμέσως, ſive ἐμμέσως. VII. Nequaquam fuit ea Dei mens in inſtitutis caerimonialibus, quam viri docti fingunt; ut nimirum pervicaci populi ingenio ſeſe attemperaret, ea in cultum ſuum transſumendo, ſed paullulum purgata, quibus peregrinas ſuperſtitiones aemulando prave adſueverant: ſed potius, ut laborioſis iſtis exercitiis, veluti

iugo

iugo difficillimo, indomitam populi ferociam ſubigeret; ut, veluti pariete intergerino, a caeteris gentibus, et potiſſimum Aegyptiis, a quibus, et Cananaeis, ad quos veniebant, ſeiungeret; et maxime, ut rerum ſpiritualium figurae atque umbrae eſſent. — Qui a partium ſtudio alieni ſunt, mediam tenebunt viam, multaque praeclara et utilia cum e libris Spenceri et Marshami, tum e Witſiano, haurire, varios in primis Aegyptiorum veterum ritus ſacros illuſtratos cognoſcere poterunt.

Cf. Acta Erud. a. 1684. p. 213 ſqq.

Multa de religionibus Aegyptiorum diſputat IACOBUS MARTIN, Monachus Benedictinus congregationis S. Mauri, in opere, ſine nominis mentione in lucem edito, hoc quidem titulo: *Explication de divers monumens ſinguliers qui ont rapport à la religion des plus anciens peuples* etc. (à *Paris* 1739. 4.) p. 144-230. Vaſculum, hieroglyphicis undique litteris et figuris exornatum, occaſionem ſuper hac re diſputandi dedit. Quatuor autem partibus illud diſtinguitur. Prima continet quaedam ſigna Iſidis et Oſiridis. Altera ipſa Iſidis ſolennia exhibet. In tertia parte ipſa Iſis cernitur, ſepta undiquaque Loto, ex corpore eius progerminante, puerumque Mercurium lactans. Quarta pars Anubin cum duobus bobus oſtendit, per quos Apin et Mnevin ſignificari cenſet auctor. In hoc argumento tam caute verſatus eſt Martinius, ut nihil ſumſerit, niſi quod Herodoti, Diodori, Plutarchi, Macrobii, et aliorum, qui de myſteriis Aegyptiorum nonnulla memoriae prodiderint, teſtimoniis comprobare potuit. Quoniam vero annorum computatio ſacrarum rerum particula erat, opere pretium eſſe Marti

 duxit

duxit auctor, acutius diligentiusque, quam ante a multis factum erat, Aegyptiorum diverſam rationem computandi annos definire. Cum iis, quae in libro ipſo ab auctore dicta ſunt, comparandae ſunt rationes, quas in praefatione a pag. 25-38 contra Petavium, Kircheri Oedipum, et in primis Averanii diſſertationem de menſibus Aegyptiorum, ſtudioſe congeſſit.

Anſaldi. CASTI INNOCENTII ANSALDI Diſſ. de veteri Aegyptiorum idololatria ac moribus. Editio altera emendata et aucta; in *Raccolta d'Opuſcoli ſcientif. e filolog.* (Venet. 1741. 12.) T. XXIII. p. 135-226.

Montfaucon. BERNARD DE MONTFAUCON *ſur les anciennes divinités de l'Egypte;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* XIV. p. 7-14. Cum tabula aenea, repraeſentante Iſidem, cuius capiti niſus inſidet, in auctoris opere: *Antiquité expliquée*, haud obviam. Auctor hac occaſione data nonnulla quoque de aliis Aegyptiorum Diis diſputat. Adiectae ſunt obſervationes Comitis *de Caylus* et *Bozii* ſuper inauratione idolorum veterum Aegyptiorum.

Jablonski. PAULI ERNESTI JABLONSKII (*Profeſſoris theologiae Francof. ad Viadrum* † 1757) Pantheon Aegyptiorum, ſive de Diis eorum commentarius, cum prolegomenis de religione et theologia Aegyptiorum. *Francof. ad Viadr.* Pars I. 1750. Pars II et III. *ibid.* 1752. 8 mai. — Liber multiplici et recondita eruditione pleniſſimus, ex cuius lectione eruditiſſimus quisque uberrimos ſemper fructus percipiet: adeo multa continet, omnibus illis ignorata, qui de Aegyptia antiquitate aliquid aut commentari, aut cum Athanaſiis Kircheris confingere auſi ſunt. Elucet haud vulgaris monimentorum Graecorum lectio, quam linguae Copticae interior cognitio mirifice iuvat; apparet fere ubique

ique integra, caſta, modeſta iudicandi ratio, , ſi vel diſſenſeris aliquando, alia ſentientem ies atque ſuſpicias. De Iablonskio quidem et ex ius eruditiſſimis ſcriptis et ex epiſtolis *la Crozii* eum datis iam antea conſtabat, paene unicum n eruditionis fugientisque antiquitatis Aegy- ie ſtatorem fuiſſe. Exſtant in theſauri epiſtolici *Croziani* tomo I inde a p. 163 triginta et novem lonskii ad *la Crozium* epiſtolae, atque huius noſtrum viginti quatuor in tomo III eiusdem ſauri a p. 149; ex quibus intelligitur, ſolum pticae eruditionis *la Crozii* ex aſſe tunc certe poris heredem fuiſſe Iablonskium, eumque o ſuperaſſe. Difficilem ſane et moleſtum rem ſuſcepit auctor in Pantheo hoc ſcribendo, is ille primas lineas annos XXXI antea iam erat, ut in epiſtola nuncupatoria fatetur, ue pauca ante decennium editionis publicae et ultra perfeciſſe videtur. Hinc eſt unicum ne illud, quod in praeſtantiſſimo opere deſide- poſſit; nempe Iablonskius aliqua, de quibus ae deinde nec contemnendae ſententiae dictae , ita edidit, ut ante plures annos ſcripſerat, ue uſus recentioribus inventis, neque ea re- ns. Primus operis tomus poſt brevem prae- nem agit de Athor, Phtha, Neitha, Cnuphi, rambone et Thermuthi, Oſiride, Ammone, io, Horo, Serapi, Harpocrate, Mendete, uno, et Antaeo, Diis Aegypti. Secundus us praefationi ſubiungit feminae nobilis cogi- de cultu bovis, a Iablonskio neque ornata ie perfecta, ſed ſola Latinitate donata. Se- ntur prolegomena, quae excipit liber III et IV Diis Aegyptiorum. Ultimum librum habet us tertius, additque indicem, pro praeſtantia is variaque eius eruditione minus copioſum,

nec cupidis ſatisfacientem. A prolegomenis, quamvis tomo demum ſecundo praemiſſis, totius Panthei lectio ordienda, alioqui fruſtra conquereremur, nullum apparere theologiae veteris Aegyptiacae ſyſtema, quod in tomo primo a nonnullis reprehenſum erat, antequam prolegomena prodirent. Omnia fere, quae ad pleniorem ſapientiae, religionis et theologiae Aegyptiorum cognitionem facere poſſint, in unum quaſi collecta inveniuntur in prolegomenis. Additae praeterea ſunt cogitationes de origine cultus taurorum, complexae rationes quasdam probabiles, ex quibus perſpici queat, quanam de cauſſa non Aegyptii modo, aliaeque gentes, verum ipſi quoque Iſraëlitae, cultu vitulorum infinitum numen offendere ſuſtinuerint. In opere ipſo auctor tum veterum Aegypti philoſophorum doctrinas explicat, tum ritus Aegyptiorum permultos exponit, tum etiam difficilioribus quibusdam locis, quae ſaepius eruditorum virorum exercuerunt ingenia, lucem affundit clariorem. Quaecunque vero de Aegyptiorum doctrinis artibusque priſcis et genuinis dicenda erant, ea omnia ex ſcriptoribus optimis magna induſtria eruit, eosque ab interpolationibus Graecorum recentioribus ſollicite vindicavit. Deinde vero in id ſedulo incubuit, ut nomina Deorum Aegyptiorum, aliaque Aegyptiis propria, non ex peregrino Hebraeorum, Arabum, aut etiam Graecorum ſermone, ſed ex avita Aegyptiorum dialecto, cuius reliquiae in lingua ita dicta Coptica hodienum ſuperſunt, diligenter explicaret atque illuſtraret.

Cf. Relationes de libris novis Gotting. Faſc. III. p. 250-275. Faſc. IV. p. 516-560. Cuius cenſurae auctor, I. D. MICHAELIS, varias animadverſiones doctas adſperſit.

Nova

Nova Acta Erud. a. 1752. p. 280-288. 595-606. *Zuverläſsige Nachrichten von dem gegenwärt. Zuſtande der Wiſſ.* P. CXXXI. p. 771-808.

Opus praeſtantiſſimum ac ſplendidiſſimum a Comes d ɔctiſſimo Comite DE CAYLUS in lucem editum Caylus. ıc inſcriptione: *Recueil d'Antiquités Egyptiennes, 'ruſques, Romaines et Gauloiſes* (à Paris 1752-'67. VII Voll. in 4.) permulta quoque praebet cognoſcendam veterum Aegyptiorum rem ſaam, cum figuris aeri inciſis, tum earumdem uſtratione. Volumen ultimum praecipue aeſtiandum propterea, quod auctor tabulam Iſiacam lebrem denuo aeri incidi iuſſerit, eamque amis egregiisque obſervationibus ornaverit.

(DE BROSSES, *Préſident du Parlement de Dijon* de Broſſes 1777) *Du culte des dieux Fétiches, ou Parallèle* *ɛ l'ancienne Religion de l'Egypte avec la Religion ſuelle de Nigritie.* à Paris 1760. 12 mai. Theoſce (a .... Piſtorio) Berol. et Stralſ. 1785. 8. iſtorii pater, *Hermannus Andreas*, Praepoſitus :cleſiae Poſeritianae in inſula Rugen, adiecit huic erſioni: *Einleitungsverſuch über Aberglauben, Zauerey und Abgötterey, und andere Zuſätze.*

CHRISTOPH MEINERS *Verſuch über die Re-* Meiners. *gionsgeſchichte der älteſten Völker, beſonders der 'gyptier.* Goetting. 1775. 8. — Non hiſtoriam ɔſam religionum veterum, in primis Aegyptiacae, ɛd introductionem potius in eandem ſiſtere voluit uctor in hoc argumento verſatiſſimus. Magis utem deſtruere quam exſtruere nititur. Vulgarem ɛmpe opinionem de veterum Aegyptiorum ſaientia eximia e doctorum hominum animis evelere, verborum ac ſententiarum praeſtigias, quibus defenſores fanatici religionis gentilium ſtultitiam et vecordiam idololatriae occultare ſtuduere, tollere, atque ὑποθεσεις varias, quarum ope

ſectatores ſenſus allegorici et myſtici ſuperſtitio-
nem Aegyptiorum abſurdam ſanam probabilem-
que reddere cupierunt, profligare conatur. Maxi-
ma vero libri pars verſatur in examinandis fonti-
bus, e quibus harum rerum amatores hauri
ſolent, codice ſacro, Herodoto, Manethone, Di
doro, Plutarcho, Porphyrio, Iamblicho, H
rapolline, ſcriptis Hermeticis et monimentis Ae
gyptiis. Iungenda his ſunt, quae Meinerſius a
quot annos poſt memoriae tradidit in libro, q
inſcribitur: *Hiſtoria doctrinae de vero Deo* (Le
gov. 1780. 8.) p. 43 ſqq. ubi praeter alia loc
exſtat admodum memorabilis: „Quodſi omn
„quae Aegyptiorum ſacerdotes de gente ſ
„Graecis hominibus tradiderunt, cum immen
„qua tantopere exſultabant, hiſtoriarum antiq
„tate compares; non ſine admiratione ſive for
„indignatione invenies, omnia fere ad nuda n
„mina, incertas et fabulis corruptas auditione
„ficta denique miracula redire, et nihil praeter
„relinqui, unde ſuſpicari quis poſſet, Varrone
„quendam ſive excellentem rerum geſtarum ſcri
„ptorem inter Aegyptios inclaruiſſe. Ignoraba
„omnium paene artium et vitae commoditatu
„origines atque inventores; neſciebant Deoru
„ſuorum hiſtorias, religionumque ortus, pr
„greſſus et converſiones: ne tempora quide
„accurate notaverant, quibus florentiſſimae urb
„conditae, vel portentoſae pyramidum moles c
„ſtructae fuerant. Quae cum ita ſe habean
„recte inde concludi poſſe arbitror, Aegypti
„nunquam veros ac fide dignos annales habuiſſe.
Et quae ſunt reliqua.

Cf. *Auserleſene Bibl. der neueſten teutſchen Litterat*
T. VIII. p. 163-188. Quae cenſura MAUVILL
NUM, Brunſvigae nunc degentem, auctorem hab

Phil

ologiſche Bibl. T. III. p. 241 - 266.
em. teut. Bibl. Anhang zu dem 25 — 36 *Bande*
. III. p. 1591 - 1598.

)H. CHRISTOPH. GATTERERI de Theo- Gatterer.
Aegyptiorum Praelectiones II; in *Commentt.*
reg. ſcient. Gotting. ad a. 1784 et 1785.
ng. 1786. 4.) — In praelectione prima
contemplatur claſſes tres Deorum Ae-
rum in genere, ſecundum Herodotum
. cap. 145. 43 et 156). Inveſtigare prae-
ſtudet, cur tres claſſes fuerint? cur tot nec
in unaquaque Dii poſiti? cur denique Dii
uiusque claſſis a Diis claſſis praecedentis
icantur? Quas quidem quaeſtiones lucem
re credit ex alio Herodoti loco (L. II.
32), cuius argumentum aſtrologicum et
ologicum docte ingenioſeque illuſtrat. In
ctione altera Dii ſingularum claſſium ſigil-
conſiderantur. Ubi ſimul varia de re Ae-
rum chronologica rectius, quam antea,
tur.

2. *Scriptores ſpeciales.*

ERH. RUD. ROTH Diſſ. de Oſiride, Iſide, Roth.
ac Typhone, Diis olim Aegyptiis. *Jen.*
. 4. — In cap. I auctor, artis criticae haud
s, ſimpliciter recenſet hiſtoriam horum
num; II varias tam veterum quam recen-
n auctorum opiniones coniecturasve affert;
opriam ſententiam ac ἐπίκρισιν ſuper has opi-
s exponit, dum v. c. obſervat, quae paſſim
olis iſtis narrantur, non uno tempore acci-
ſed plures hiſtorias in illis accumulatas eſſe;
egypto non eandem ſemper religionis ratio-
fuiſſe etc. IV adduntur caerimoniae ac ritus
haec numina ab Aegyptiis obſervati.

ADAMI

Tribbechov. ADAMI TRIBBECHOVII Diſſ. hiſtorica Oſiride. *Kilon.* 1671. 4.

Iehring. IOH. CHRISTOPH. IEHRING Obſervatio etymo Oſiridis et Baal-Peor; in *Bibl. Brem.* Claſſ. V. Faſc. II. p. 387-390. *Brem.* 1721. 8.

Calliachius. NICOLAI CALLIACHII Diſſ. de Oſiri nunc primum edita; in *Ioh. Poleni* Suppl. ad Th Antiqq. Graec. et Rom. Vol. IV. p. 305 ſqq.

* * *

Lehmann. IOH. LEHMANNI Diſſ. hiſt. de Serapide, A gyptiorum Deo maximo. *Viteberg.* 1666. 4; et *Tho. Crenii* Muſeo philol. et hiſt. (*Lugd. Bat.* 16 8.) p. 401-428.

Maior. IOH. DAN. MAIORIS Serapis radiatus, n dicus Aegyptiorum Deus, ex metallo et gemn *Killae* 1685. 4.

Galliot. GALLIOT, *Antiquaire de Ste. Genevieve, Diſ tation ſur le dieu Serapis.* à Paris 1760. 8.

* * *

van Bashuyſen. HENRICI IACOBI VAN BASHUYSEN D de Iſide magna Deorum matre. *Serveſt.* 1719.

Oliva. IOANNIS OLIVAE, *Rhodigini*, in Marm Iſiacum Romae nuper effoſſum exercitationes Reverendiſſ. P. Magiſtrum F. Antonium Cloc totius Dominicanae familiae Generalem. *Ro* 1719. 8. — De Iſidis cultu apud Romanos a ctor in primis diſſerit, occaſione marmoris obſ vatu utique digni, in tabula aenea delineati, di genterque ac docte ab auctore deſcripti et ill ſtrati.

Cf. Acta Erud. a. 1720. p. 392 ſqq. ubi et tabula a nea curis ſecundis exhibetur.

Gebauer. GEORGII CHRISTIANI GEBAUERI, Vrat lavienſis, (*poſtea Profeſſoris iuris Goettingenſis*) ide

ı illud marmor Iſiacum exercitatio; in *Actis* *l.* a. 1720. p. 395-402. Oliva in nonnullis ;utatur, praecipue in eo, quod ille locum ıdam in Apuleii Metamorph. L. XI, ubi pompa ꝫa deſcribitur, ad ſententiam ſuam trahat.

FRANC. GRISELLINI *Diſſertazione mitologica rica ſopra la Dea Iſide;* in *Raccolta d'Opuſcoli tif. e filol.* T. XXXIX. p. 297-350. Griſellinus.

'aſcia Iſiaca ſtatuae Capitolinae, nunc pri- n in lucem edita, MELCHIORE A BRIGA, c. Ieſu, interprete. *Romae* 1716; et in Actis l. a. 1722. p. 537. della Briga.

ONTENU *diverſes conjectures ſur le culte d'Iſis ermanie;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. V. ; ſqq. Fontenu.

Eiusdem *Diſcours ſur Iſis adorée chez les Sueves la figure d'un navire;* ibid. p. 84 ſqq. — Con- ırae nonnullae, in his diſſertationibus expoſi- docte ſub examen vocantur in ſcriptis ſequen- ;.

IOH. GOTTLOB BOEHMII Diſſ. II de Iſide, vis olim culta, ad locum Taciti de mor. Germ. L. Lipſ. 1748. 1749. 4. — Demonſtratur, m, a nautis cultam, inter inſignia habuiſſe gium; in eius honorem templa in fluviorum marıumque oris exſtructa fuiſſe. Idem fe- Suiones, populum Germaniae, in littoribus is Balthici olim ſedentem; quippe qui Claudio . Rom. magna cum navium vi in Pontum inum, Zoſimo teſte, penetraverit, eaque forte cultum Iſidis didiciſſe. Huc etiam pertinere a, in urnis Sileſiacis reperta etc. Plura alia Iſide eiusque cultu adſperſit auctor elegantiſſi- l. Boehme.

Nuperrime prodiit diſſertatio docte ſcripta, huc m quodammodo referenda, IOH. IACOBI Oberlin.

OBER-

OBERLINI, Prof. Argentoratenſis, in qua ſi et deſcribit *L. Apuleium Aegyptiis myſteriis initiatum.* Argent. 1786. 4.

* * *

Menſa Iſiaca.

Huc quoque pertinet nobilis iſta *Menſa Iſi* quam tempus miro fato nobis conſervavit. In derat enim in manus fabri alicuius, e quibus cc fringendam et conflandam eripuit Petrus Bemb qui ab iſto hoc monimentum aere redemit. eo Dux Mantuae Vincentius accepit, inter cu ſupellectilem, urbe Mantua a Caeſareis occupa a. 1630 cum reliqua praeda direpta ita evan ut nemini de ea aliquid amplius innoteſcei Tandem ab archiatro Ducis Sabaudiae repe theſauris heri antiqui illata eſt. Ea vero elega tiſſimis figuris aeri inſculptis auroque diſtinctis perbiens luculentum exemplum exhibere dic ſapientiae Aegyptiacae nullis eruditorum labo bus ita explicandum, ut non foecundis inge materia abunde ſuperſit, longe alia inde exſc pendi. KIRCHERUS enim, aenigmatum hie glyphicorum interpretationes ad res ſacras et ligionis referens, neſcio quae myſteria ſibi erul viſus eſt, religioni Chriſtianae proficua. LAURE TIUS vero PIGNORIUS, Patavinus, Presby Tarviſinus, Philologus et Archaeologus, ci Initium ſaeculi ſuperioris clarus, philoſophiae m ralis atque politicae praecepta in ea reperiſſe c didit. Cuius commentarius primum prodiit h

Pignorius.

epigraphe: *Menſae Iſiacae, ſeu vetuſtiſſimae tabu aeneae ſacris Aegyptiorum ſimulacris caelatae ex catio; cum auctuario de variis veterum haeretico amuletis ex antiquis gemmis et ſigillis.* Venet. 1605. Francof. 1608. 4. Editio auctior hoc titul L. PIGNORII *Menſa Iſiaca, qua ſacrorum ap*

Ae

ptios ratio et ſimulacra ſubiectis tabulis aeneis exhibentur et explicantur. Acceſſit eiusdem *de a Deûm matre diſcúrſus, et ſigillorum, gemma- amuletorum aliquot figurae et earundem ex Kir- , Chifletioque interpretatio, nec non* Iac. Phil. naſini *manus aenea, et de vita rebusque Pignorii atio.* Amſtelod. 1669. 4. CLAUS RUDBE- Rudbeck.
ıs in Atlantide P. II cap. 11 Calendarum Ru- n ex tabula iſta exſculpſit; et IO. FRID. WARTUS (in admirandis ethnicae theologiae Herwart.
ɜriis. *Monach.* 1626. 4.) magnetis pyxidisque cae naturam et admirandos effectus uſum- n re nautica in illa adumbrari, orbi litterato adere voluit. Exſtat quoque huius tabulae, at e delineatae, explicatio apud MONTFAUCON Montfau-
atiquité expliquée T. II. P. II. L. 2. cap. 1-3. con.
n BANIERII *Mythologie* etc. T. II. L. 6. Banier.
7. PAUL. ERN. IABLONSKIUS in Pantheo Iablonsky.
yptiorum varia huic tabulae explicandae in- entia propoſuit. Vid. etiam, quae IO. CHRI- PH. WAGENSEIL, teſtis oculatus, de ea tra- Wagenſeil.
in Commentatione de S. R. I. libera civitate bergenſi (*Altorfi Nor.* 1697. 4.) p. 83 ſqq. que teſtis oculatus, IO. GEORG. KEYSSLE- Keyſsler.
in *Neueſte Reiſen durch Deutſchland* etc. p. 194 d. alt. — BRUCKERUS in hiſt. crit. philoſ. . p. 250 ed. ſec. recte de hac re ita iudicat: ıdite et conquiſitis ſpecioſis argumentis et orium et Rudbeckium viros doctiſſimos, et hero eruditione atque iudicio longe ſuperio- argumentum excuſſiſſe non negamus, ex rſiſſimis tamen de ſignificatione hieroglyphi- im harum imaginum opinionibus ſole meri- o clarius eſt, fruſtraneum eſſe laborem, qui interpretandis ſolvendisque his aenigmatibus ſumitur; cum, prout quis magis eſt ingenio foecun-

ſoecundus, et a cognitione veterum rerum non imparatus, eo facilius ſibi ſtruit explicationem non incommodam, ſed ſui potius ingenii luſibus, quam veritate nixam."

Paſſeri. IOH. BAPTISTA PASSERIUS in Theſauro gemmarum antiquarum aſtriferarum (*Florent.* 1750. fol.) Vol. III. Diſſ. III oſtendit, ſerpentes quoque eſſe in Iſidis apparatu, atque de eorum ſignificatu diſputat.

* * *

Iablonski. PAULI ERNESTI IABLONSKII de Memnone Graecorum et Aegyptiorum, huiusque celeberrima in Thebaide ſtatua Syntagmata III. Cum figuris aeneis. *Francof. ad Viadr.* 1753. 4. Eſt hic mole exiguus libellus, copia rerum ſpectabili magnus, appendix tanquam libri Iablonskiani de Diis Aegyptiorum, quem paullo ante enarravimus. Syntagma primum de Memnone Graeco, ſecundum de Aegyptio, de eius ſtatua celeberrima tertium agit. Fuit nempe antiquiſſimis temporibus, ſupereſtque in hunc diem quamvis non integra, ad Thebas Aegyptias ſtatua eam ob cauſſam nobiliſſima, quod non incerto rumore, ſed teſtibus multis minime poenitendis, ſub ortum ſolis vocem edere diceretur. Nec ipſis quidem Aegyptiis Memnon illa dicebatur ſtatua, ſed Amenophis (quod nomen pro more ſuo Graeci, linguae ſuae nomen non multum diſſonans mutantes, Memnonem nominarunt) teſtibus Pauſania, aliisque, atque etiam inſcriptionibus in ea Pocokio lectis; idque nomen linguae Aegyptiae Iablonskius *cuſtodem urbis Amon No* ſ. Thebarum interpretatur. Nempe Thebae Aegyptiis ipſis ſunt No Amon vel Amon No, tanquam tu diceres, *Amonis portio*, eoque nomine et in ſacris litte-

is vocantur: *phi* autem *cuſtodem* ſonat. De-
ſit illam, qualis in hunc usque diem ſupereſt,
dia parte a Cambyſe, in Aegyptiorum idolo-
am ſaeviente, truncata, diligentiſſimus ſcriptor
›eporicus Pocokius, quo multum et bene
eſt Iablonskius. Neque alium eſſe coloſſum
›kianum a ſtatua Amenophis, et locus The-
ıntiquis proximus, qualemque antiqui deſcri-
ınt, et forma ſtatuae, et lapis, ex quo facta
et inſcriptiones frequentes, ſaeculo ſecundo
:ae, quae Memnonis et Amenophis nomen
:nt, vocemque ab eo editam celebrant, argu-
to ſunt; quod contra *Claudium Sicardum*
:tatur. Diligenter auctor diſſerit de magnitu-
, de humana ſtatuae forma, puero ſurrecturo
ıa ſede ſimili, deque colore lapidis; in primis
:n de voce, quam ſtatua ſub ortum ſolis edere
›atur. Merae quidem hae ſacerdotum frau-
quas et ſuſpicatus Strabo eſt, qui tanquam
m ictus magni audivit, ne certus quidem, an
liquo circumſtantium editus fuerit; neque
ıt lapides mirifice ſonori, et tanquam muſici,
ıatura lapidis artificio favere potuerit. —
:n autem, non hominem putat auctor, The-
m Memnonem, quippe et tanquam Deum
ım; unde fabuloſa putanda ſunt, quaecun-
ab antiquis traduntur, de coloſſo hoc regis
ine. Nullis enim mortalibus divini in Ae-
o honores, quod Pantheon Iablonskii abunde
ıit. Neque eſt in omni Aegyptiorum hiſtoria
rex Memnonis nomine. Cui autem Deo
a, quae Memnonis dicitur, poſita fuerit, in-
ım eſt. Reliquas eruditionis copias tacemus.

. Relationes de libris novis Gotting. Faſc. VI. p. 453-465.
›ttinɡ. *Anzeig.* a. 1753. p. 690 ſqq.

* * *

Trigland. IACOBI TRIGLANDI Diſſ. de Ioſepho Patriarcha, in ſacri bovis hieroglyphico ab Aegyptiis adorato. *Lugd. Bat.* 1700. 4; et ad calcem diſſertationum eius *Delphis* 1728. 4. iunctim editarum.

Michaëlis. IOH. DAVIDIS MICHAELIS Diſſ. de Iehova, ab Aegyptiis culto ac pro Cnuphi ſeu Demiurgo, numine Aegyptiorum, habito; in *Commentar. Societ. Scient. Gotting.* (1752. 4.) T. I. p. 267-291. — E libro II Reg. XXIII, 34 demonſtratur, Aegyptios iam tempore Pharaonis Necho Iehovam pro vero Deo coluiſſe. Praeterea auctor probare ſtudet ex erroribus Gnoſticorum, philoſophiam maxime Aegyptiacam ſectantium, Aegyptios veteres forte Deum Moſis ſ. Iehovam pro Cnupho ſ. Demiurgo ſ. creatore mundi habuiſſe. Iablonskii coniecturae aliquot de Cnupho ſub examen modeſtum vocantur.

Schwabe. IO. GEORG. SCHWABII Diſſ. de Moloch et Remphan. *Witteb.* 1664. 4.

Iahn. GOTTLIEB IAHN Diſſ. II de Chiun. *Witteb.* 1705. 4.

May. IOH. HENRICI MAII Diſſ. de Kijun et Remphan; in *eiusd.* ſelect. exercitatt. philol. et exeg. (*Francof* 1711. 4.) T. I. p. 763 ſqq.

Harenberg. IOH. CHRISTOPH. HARENBERG Diſquiſitio coniecturalis propemptica de idolo Chiun et Remphan, ex ultimis Aegypti antiquitatibus depromta. 1723. 4.

Iablonski. PAULI ERN. IABLONSKII Remphah, Aegyptiorum Deus ab Iſraelitis in deſerto cultus nunc ex lingua et antiquitate Aegyptiaca erutus et illuſtratus. *Francof. et Lipſ.* 1731. 8. — Occaſionem huic diſſertationi dederunt loca codicis ſacri duo, apud prophetam Amos V, 25. 26 et

Act.

.ct. Apoſt. VII, 43. Vocabulum *Remphah* ſigni-
care *regem coeli*, et quae ſunt rel.

Cf. *Teutſche Acta Erud.* P. CLXIV. p. 596-6c8.

CHRIST. GOTTLOB FRID. WOLFF Diſſ. de Wolff.
Chiun et Remphan. *Lipſ.* 1741. 4.

NICOL. GUIL. SCHROEDERI Diſſ. de taber- Schroeder.
nculo Molochi et ſtella Remphan. *Marburg.*
745. 4.

IACOBI PERIZONII Diſquiſitio philologica Perizonius.
e Buſiride. *Lugd. Bat.* 1700. 4.

HERM. BORDEWISCH Diſſ. de immolatis ab Bordewiſch
egyptio Buſiride peregrinis advenis. *Viteberg.*
720. 4.

GISBERTI CUPERI Harpocrates, ſive expli- Cuper.
atio imagunculae argenteae perantiquae, quae in
guram Harpocratis formata repraeſentat Solem.
iusdem monumenta antiqua inedita. Accedit
TEPHANI LE MOINE epiſtola de Melanophoris.
Trajecti ad Rhenum 1687. 4. Haec eſt editio altera
ctior priore, quae *Amſtelod.* 1676. 8. lucem
iderat. — Quum auctor in figura, quam libri
ſcriptio commemorat, varia Aegyptiorum my-
eria repraeſentari animadverteret, non male
cturum ſe arbitratus eſt, ſi diligentiore illam
rutinio excuteret. Nihil autem aliud per Har-
ocratem denotari cenſet, quam Solem, ad quem
t Deos alios ab idololatris relatos fuiſſe conſtat;
anquam per eundem labro digitum imprimen-
em, et ſilentium commendari non abnuit. Sen-
entiam hanc ſuam inter alia exinde probat, quod
n gemmis loto, et quidem explicatae, inſideat
Harpocrates. Aegyptios enim, cum orientem
olem exprimere voluiſſent, infantem hunc in
modum depinxiſſe, eo quod ſol, uti Plutarchus
enſet, ex humidis accendatur, vel exhalationi-

bus alatur; dein, quia in alia gemma Harpocrates puerili habitu una cum ſtella et leone conſpiciatur: Leonem enim ſoli dicatum eſſe; nec pauca ſimilia inter ſe habere ſidus illud atque hoc animal. Lotum autem ideo ſoli fuiſſe dicatam a ſuperſtitionis ridiculae hominibus, quia ſole oriente ſe explicet, et occidente illo ſe claudat. Porro imagunculam iſtam ſolis ſymbolum atque hieroglyphicum eſſe, alae quoque additae et pharetra Cupero ſunt argumento. Sic et reliqua explicantur, variisque inſcriptionibus et gemmis illuſtrantur. Simul ſub examen vocantur coniecturae *Baudelotii de Dairval*, qui in libro: *De l'utilité des voyages* (*à Paris* 1686. II Voll. in 12.) priorem quidem Harpocratis Cuperiani editionem laudavit, ſed in diverſa quaedam abiit. Qua ipſa occaſione Cuperus plauſibilia pro ſententia ſua ſtabilienda profert. Monimenta antiqua inedita, editioni alteri addita, inſcriptiones videlicet, ſtatuae ac numi non magis Aegyptum ſpectant, quam *Stephani le Moine* Epiſtola de Melanophoris, qui in inſcriptionibus quibusdam occurrunt. Exiſtimat tamen auctor epiſtolae, Μελανηφόρυς quoque ſpeciatim ſacerdotes Iſidis fuiſſe dictos, quod velum huius Deae nigrum eſſet, terramque repraeſentaret; nam terram Iſidis nomine deſignari. Putat autem et ideo μελανηφόρυς nuncupari potuiſſe Iſidis ſacerdotes, quod nigris induti fuerint veſtimentis; quam rationem et illico Cupero tum interroganti ſe ingeſſiſſe innuit.

Cf. Acta Erud. a. 1687. p. 693-701.

Spon. IACOBUS SPONIUS in *Recherches curieuſes d'antiquité* (à Lyon 1683. 4.) diſſertationem quoque perdoctam, eamque ſeptimam, exhibuit de variis Harpocratis formis et ſigno pantheo.

Lau-

Laudanda etiam, quae de Harpocrate docet FRID. BOERNERUS in Antiquitatibus medicinae Aegyptiacis (*Vitemb.* 1756. 4.) §. 24-28. Boerner.

IOAN GOTTLOB GUIL. DUNKEL de εἰκτῶνι Aegyptio, ſive de Ictonis, Dei Aegyptiorum, nomine et numine; in *Miſc. Lipſ. novis* Vol. X. p. 7 ſqq. Dunkel.

(RENATI) OLIVIER (Patris Oratorii ....) *Diſſertation ſur Jupiter Ammon.* à Paris 1756. 4. Olivier.

* * *

ELIAE GEISLERI Diſſ. de cultu idololatrico beſtiarum. *Lipſ.* 1669. 4. Geisler.

BANIER *Diſſertation ſur l'origine du culte que les Egyptiens rendoient aux animaux;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. III. p. 84-98. Ingenioſe magis quam veritati hiſtoricae convenienter argumentum explicatur. Banier.

BLANCHARD *Mémoire hiſtorique ſur les animaux reſpectés en Egypte;* ibid. T. IX. p. 20-36. Herodotum, Diodorum, Strabonem et Plinium, de cultu animalium Aegyptiis uſitato, auctor illuſtrare atque inter ſe conciliare ſtudet. Blanchard.

CAROLI FRID. MENNANDER Diſſ. de ophiolatria gentilium. Aboae 1752. 4. Mennander.

FRID. SAM. ZICKLERI, *Ordin. philoſ. in Acad. Ienenſi Adiuncti, (poſtea Prof. Theol. eiuſd. Acad.* † 1779) de Aegyptiis beſtiarum cultoribus diatribe. *Ienae* 1756. 8. Ante iam idem exhibuerat *Diſſertationem generatim exponentem religionem beſtiarum ab Aegyptiis conſecratarum* (ibid. 1746. 4.) in qua breviter ſolum perſtrinxerat, quae poſtea uberius expoſuit. — Opera auctoris praecipua ad rectam codicis ſacri interpretationem tendit. Quocirca cultum beſtiis nefarie olim exhibitum, quem ſparſim ſubinde et brevius ſcri- Zickler.

ptores alii tractaverant, ordine et nexu paullo uberius exponere ſtuduit. Integra commentatio tribus abſolvitur partibus, ita quidem ut de cultu animalium ipſo prior, altera de ſuperſtitioſa eorundem conſervatione exponat, tertia denique prioribus iſtis, curis ſecundis illuſtratis, ſuperaddita in antiquiſſima religionis huius origine indaganda occupetur. Poſtquam igitur de Aegyptiorum in Deos religione generatim diſputatum fuit, ζωολατρειας eorundem praecipua mentio iniicitur; et quae animalia tum ab omni Aegypto, tum ab aliquibus modo eiusdem incolis ſuperſtitioſe fuerint culta, indicantur. Deinde de praeſtita beſtiis et divina plane reverentia ea quidem lege exponitur, ut non vivis modo eis, ſed earum quoque ſimulacris et imaginibus exhibitam fuiſſe doceatur; neque minus de fanis earundem, deque ſacerdotibus ipſarum et oraculis ſcitu neceſſaria proponuntur. Quibus de ſuperſtitioſa beſtiarum conſervatione tractatio ſubiungitur, in qua non ratio modo illorum, qui animalium conſecratorum nutritionem curarunt (et inde Geneſ. 47, 6 explicatur); ſed ipſa quoque beſtiarum harum educatio et ſumma Aegyptiorum in conſervatione earundem cura probatur; atque inde doctrina de ſacrificiis eorum exponitur; e qua lux affunditur dicto Moſis Exod. 8, 22. Probata hinc abſtinentia Aegyptiorum a comeſtione beſtiarum ſacrarum et variis inde ſacri codicis dictis illuſtratis, ſuperſtitio illorum circa mortuas deſcribitur, et de cultus huius origine diſſeritur, dum non ſolum potiores doctorum virorum ſententiae de iſta recenſentur, ſed etiam illa, quae genuina viſa eſt, exponitur atque ex antiquitate eruitur.

de Schmidt. FRID. SAM. DE SCHMIDT Diſſ. de cepis et alliis ab Aegyptiis cultis, ad Academiam regiam ſcien-

ſcientiarum Lugdunenſem; in *eiusd.* Opuſ. p. 69-96. — Aegyptiorum circa cepas, allia porrumque ſuperſtitionem nonnulli memoriae prodiderunt, quorum teſtimonia auctor primo loco colligit. Alii Aegyptios cepis abſtinuiſſe ſcribunt, non quod eas adorarent, ſed quod penitus abhorrerent ab iis: quanquam nec alii deſunt, qui in victu cepas adhibitas fuiſſe dicant. Hinc auctor coniicit, non in omni Aegypto eam ſuperſtitionem viguiſſe, ſed in uno tantum Nomo apud Peluſiotas. His in oris Typho ſedem fixerat, qui maris praeſes credebatur. Huic igitur cepa marina ſacra fuit, quae etiam oculus Typhonis appellabatur. Caeteris cepis, hac ſola ſpecie excepta, uti Aegyptiis licuit.

CRISTOPH MEINERS *Abhandlung über den Thierdienſt der Egypter und die wahrſcheinlichen Urſachen ſeiner Entſtehung und Erweiterung;* in *Philologiſchen Bibliotek* (Goetting. 1775. 8.) T. III. p. 1-25. p. 185-214. Poſtea in eiusd. *vermiſchten philoſophiſchen Schriften.* (Leipzig 1775. 8.) T. I. Diſſ. VII. — Cauſſas in primis ſagaciſſimus auctor indagare et examinare ſtudet, propter quas veteres Aegyptii beſtias coluiſſe a veteribus et recentioribus dicuntur. Quarum mira eſt varietas, mythologicae nimirum, hiſtoricae, politicae, phyſicae, allegoricae. Critices ac philoſophiae ſanae ope Meinerſius nonnulla hac in re acutius vidit, quam omnes, qui ante eum de eadem diſſeruerunt. Conferri tamen cum eius ſententiis utique merentur, quae cenſor anonymus ingenioſe ac docte monuit in *Auserleſene Bibliothek der neueſten teutſchen Litteratur* (Lemgov. 1776. 8.) T. IX. p. 276-283. Meiners.

* * *

Knoblach. IOH. HENRICI KNOBLACH Diſſ. de Apide bove atque idolo Aegyptiorum. *Vitemberg.* 1694. 4.

Terrin. CLAUDE TERRIN *Diſſertation ſur le Dieu Pet, diviniſé par les Egyptiens;* in *Continuation des Mémoires de Litterature* (à Paris 1726. 8.) T. I. p. 48-60.

* * *

Boſſo. HIERONYMI BOSSII, *Ticinenſis, Civis nobilis et Patricii Romani, atque in Palatina Academia regii eloquentiae Profeſſoris*, Iſiacus, ſive de ſiſtro opuſculum. *Mediolani* 1622. *) 12. (Rarioribus libellis adſcribitur); et in *Alb. Henr. de Sallengre* nov. Theſ. antiqu. Rom. T. II. p. 1373 ſqq. — Variae de ſiſtrorum forma ſententiae ſub examen vocantur.

Cf. CLEMENT Bibl. T. V. p. 127.

Bachini. BENEDICTI BACHINI, *Monachi S. Benedicti apud Divum Ioannem Evangeliſtam, S. officii Conſultoris, ac Sereniſſ. Rainucci Parmae, Placent. etc. Ducis Theologi*, de ſiſtrorum figuris ac differentia ad illuſtriſſ D. D. Leonem Strozza ob ſiſtri Romani effigiem communicatam, Diſſertatio. *Bononiae* **) 1691. fol. Quae editio cum ſit rariſſima,

*) Comes *Mazzuchelli* in *Scrittori d'Italia* Vol. II. P. III. p. 1857 laudat etiam editionem Mediolanenſem a. 1612, de qua, ut nobis videtur, dubitandum.

**) Ita Comes *Mazzuchelli* l. c. Vol. II. P. I. p. 8. et *Freytag* in Anal. litter. p. 61. Alii Parmae prodiiſſe opuſculum falſo affirmant. Nec a Tollio ex Italico in Latinum ſermonem translatum, ut *Fabricius* in Bibliographia antiquaria p. 526. neque anno 1680, ut idem *Fabricius* in Conſpectu theſauri litterarii Italiae p. 177 ſcribit, ſed, Bononiae a. 1691 a Bachino Latino ſermone conſcriptus, evulgatus fuit.

na, *) IACOBUS TOLLIUS eam typis repeti
vit et auxit, *Trajecti ad Rhen.* 1696. 4. Et
: editio cum rara fieret, *Graevius* eam inſeruit
:ſ. Antiquit. Rom. T. VI. p. 409 ſqq. —
ae ſuperſtitionis monimentum libellus exhibet,
lelineatas oculis lectorum obiicit varias ſiſtro-
figuras, anguliformia, ovalia, varie manu-
a, loto exornata; ut omnino unius generis
nam omnia habuiſſe, quod Boſſius exiſtimaſſe
tur, non cenſendum ſit. Oſtendit potius
binus, non omni ſiſtro omnia convenire, ſed
m in modum alia efformata fuiſſe; neque
n omnibus impoſitam, ſed ſphingem inter-
, interdum lotum, interdum humanam effi-
a, aliquando et nudum exſtitiſſe ſiſtrum. Inde
ropagatis Iſiacorum myſteriis differit, ac quam
patuerit Iſidis cultus, docet. Iſidem ab Ae-
to Romanos, a Romanis Graecos accepiſſe,
ultum eius apud Graecos invaluiſſe, cum Ro-
: iam diu viguiſſet, obſervat: nec ſacra eius
ſacris Magnae Deúm Matris ſeu Cybeles ea-
prorſus fuiſſe cenſet; an tamen utraque tan-
coaluerint, ambigit. *Tollius* in ſubiecta diſſer-
oni obſervatione, quatuor in ſiſtro virgulas ae-
, quatuor elementorum harmoniam ſonoro
itu ſignificaſſe coniicit, ovalem figuram Chaos
iquorum adumbraſſe, forte etiam quatuor anni
pestatum converſionem iſtis virgis deſignatam
ſe, exiſtimans. Idem in tabula aenea com-
res ſiſtrorum formas, e numis et gazis illuſtrium
minum et doctorum virorum petitas, exhibet.

Cf. Acta Erud. 1696. p. 246.
CLEMENT Bibl. T. II. p. 323 ſq.

*) Auctor non niſi quinquagies diſſertationem excudi curaverat.

Lettre etc. *Lettre d'un Anonyme concernant un Traité ſur le Siſtre;* in *Bibl. choiſie* T. XVI. p. 167-191. — Siſtrum nunquam inſtrumentum militare fuiſſe oſtenditur.

* * *

De ſacerdotibus Aegyptiorum nonnulli ſcriptorum a nobis iam laudatorum egerunt, praecipue MARSHAMUS in Canone chron. p. 215 ſqq. Data vero opera ſequentes:

Zentgraf. IOH. IOACH. ZENTGRAF Diſputatio hiſtorica de Ianne et Iambre, celeberrimis Aegyptiorum Magis. *Wittеberg.* 1669. 4.

Nicolai. IOH. NICOLAI, Tractatus de Synedrio Aegyptiorum, illorumque legibus; de quo paullo poſt. Hoc loco laudatur, quia etiam de ſacerdotibus Aegypt. multa inſunt.

de Schmidt. FRIDERICI SAM. DE SCHMIDT, *Domini de Roſſan, Seren. Princ. March. Bada-Durlacenſ. Conſ. Leg. intimi*, Diſſertatio de ſacerdotibus et ſacrificiis Aegyptiorum, quam illuſtriſſ. Acad. reg. Inſcr. et lib. artium Lutetiae Pariſ. praemio dignam iudicavit A. MDCCLXIV. *Tubingae* 1768. 8. — Praemiſſa brevi diſputatione de argumenti huius dignitate, primo capite agitur de ſacerdotum apud Aegyptios peculiari tribu, multa iura poſſidente certisque e familiis conſtante; de reditibus eorum; de inſignibus, omnibus ſacerdotibus communibus. Huc referuntur raſum caput corpusque, varia capitis tegumenta, varius corporis habitus; ubi deſcribitur materia et color veſtium, forma, diſcrimina. Sequuntur torques armillaeque, in primis imago iuſtitiae, ſummo iudici ſuſpenſa, calcei. Tum nonnulla alia inſignia attinguntur, crux anſata, et catenulae, quas ſacerdotes tenent manibus, baculus recurvus, a[illegible]

cundo capite de vita ſancta, lotionibus atque
ationibus religioſis Aegyptiorum ſacerdotum;
acra Aeg. ſacerd. ſcriptura linguaque, et de
nis illorum traditionibus ſententiam ſuam au-
dicit. Porro commemorat auctoritatem et
ia ſacerdotum in re civili, quaeſtionemque
git, an feminis in antiquo Aegypti Sacerdotio
s aliquis conceſſus fuerit. Mox quaerit, an
egypto omni tempore ſoli ſacerdotes fuerint
umciſi? id quod negat, et fruſtra alios aliter
re oſtendit. Tertio capite tractantur ea,
ad varios ordines claſſesque ſacerdotum per-
it. Primum auctor de ſacerdotibus ſuperioris
nis agit, de prophetis, ubi artis magicae pri-
dia tangit, de ſtoliſta ſeu hieroſtoliſta, de ſacris
is, de Horoſcopis, qui novam auctori occa-
em praebent diſputandi de Aſtronomiae Aſtro-
eque ſtudiis in Aegypto, de ſacris cantoribus;
rum de inſtrumentis muſicis loquitur, de
ϛγιϛαῖς, victimas, antequam diis offerrentur,
ninantibus ſigillumque iis inprimentibus, quae
crificia aptae erant. Quorum quidem ſacer-
m dat pleniſſimam deſcriptionem, inſignibus
sque et muneribus enarratis. Sequuntur ſa-
otes inferioris ordinis: Paſtophori, Melane-
ri, Comaſtae, Neocori et Zacori; de quibus
ibus non minus accurate agit. Tandem pro-
litur ad ſacrificia Aegyptiorum, primum in-
ata, ad quae pertinent: gramen, legumina,
s, in primis ex hordeo cocti, libamina, pri-
n ſimpliciſſima, aqua, poſtea oleis, melle,
facta. Tum commemorat tempora, quibus
ficia frugibus offerebantur, ſolennia, ſum-
n eorum antiquitatem, ritus, quibus offere-
tur, ſuffimenta iis addita. Deinde duas ſacrifi-
um claſſes conſtituit: ad primam refert ordi-
naria

naria ſacrificia, e variis generibus animalium deſumta: id eſt, porcos, boves et vitulos rufos, aſinos, oryges, anſeres, interdum etiam piſces; quibus antiquiſſimis temporibus rufos homines additos fuiſſe, quidam veteres memoriae prodiderunt: in extraordinariis mactabuntur ſacra animalia.

Cf. KLOTZII Acta litter. Vol. V. p. 95-101.

SECTIO IV.

Scriptores de re Aegyptiorum litteraria, de eorum ſapientia, legibus, hieroglyphicis litteris, calendario.

Caremus ſcriptoribus antiquis, qui data opera de veterum Aegyptiorum ſapientia commentati fuerint. Si qui enim huius generis ſcriptores exſtiterint, ii vel iniuria temporis perierunt, v. c.
Hecataeus. HECATAEI *Abderitae* liber de Aegyptiorum philoſophia, (de quo *Ionſius* in Script. hiſt. philoſ. L. I. c. 19. p. 121); vel, quae ſub eorum nomine circumferuntur, ſuppoſititia ſunt. Quam in claſſem referendi ſunt libri XIV de myſtica Aegyptiorum
Ariſtoteles. philoſophia, ARISTOTELIS nomine falſo inſigniti, e ſermone Graeco in Arabicum indeque in Latinum verſi; adiecti editioni Caſaubonianae in fine ex verſione Iac. Carpentarii (Cf. *Fabricii* Bibl. Graec. L. III. c. 6. §. 36. p. 162 ſqq.). In eandem claſſem hodie retrudendus liber de myſte-
Iamblichus. riis Aegyptiorum, IAMBLICHO ab omnibus olim aſſignatus, usque dum CHRISTOPH. MEINERS exhiberet *iudicium* ſuum criticum *de libro, qui de myſteriis Aegyptiorum inſcribitur et Iamblicho plerumque vindicari ſolet;* in *Commentatt. Soc. reg. ſcient. Gotting. per a.* 1781. Vol. IV. Claſſ. hiſt. et

et phil. p. 50-86. Acutiſſime enim docet, non ſolum univerſum dicendi genus, quo incertus ſcriptor uſus eſt, a Iamblichi ſermone penitus abhorrere, verum etiam plurimas ſententias, quas Aegyptiorum ſcilicet myſteriorum enarrator defendit, cum primariis Iamblichi doctrinis pugnare; eorum inſuper decretorum, quae huic viro propria fuiſſe, certe ſcimus, nullum veſtigium in illius commentario inveniri. Rationes quoque examinat, quae pro communi ſive contraria opinione vel prolatae ſunt, vel etiam afferri poſſunt. Exempla denique adducit, e quibus intelligitur, ſcriptorem iſtum non ſaepius ab aliis Platonicis, quam a ſe ipſo diſceſſiſſe.

Nec multum iuvare poſſunt antiquitatum Aegyptiacarum ſcrutatorem libri duo, inſigniti titulo magnifico: ἱερογλυφικα; tributi HORAPOLLINI cuidam ſive HORO APOLLINI; quem ſi *Fabricius* (in Bibl. Graec. L. I. cap. 13. §. 2 ſqq.) et poſt eum alii veterem Horum, Iſidis filium, eſſe volunt, vehementer errant: Horapollinis potius Grammatici, ſaeculo exeunte quarto poſt Chriſtum natum viventis, foetum eſſe credamus neceſſe eſt. Nec maiore fide digna ſunt, quae idem Fabricius ex Manutii editione profert, Philippum quendam opuſculum ex Aegyptiaca lingua in Graecam tranſtuliſſe: cum potius veroſimillimum ſit, idem primitus Graece ab homine huius linguae ignaro ſcriptum fuiſſe, eo quidem tempore, quo cum lingua tum philoſophia foediſſime degeneraverint. Minime quoque ineſt, quam titulus polliceri videtur, clavis ſcripturae hieroglyphicae: attributa potius Deorum temporis, quo vixit, characteresque, amuletis inſculptas, auctorem interpretari voluiſſe probabile eſt. Cf. CHRISTOPH. MEINERS *Verſuch über die Religionsgeſchichte der* Horapollo.

älte-

älteſten Völker, beſonders der Aegyptier p. 194 ſqq. — Caeterum editiones Horapollinis potiores ſunt ſequentes:

Editio princeps *Venetiis* ap. *Ald.* 1505. fol. una cum ſabulis Aeſopi et Gabriae, Phurnuto, Palaephato aliisque. Hanc ſecutus *Io. Mercerus*, verſionem Latinam et obſervationes adiecit, *Pariſ.* 1548. 4. iterumque *ibid.* 1551. 4. Qua in editione poſteriore inſunt lectiones variae e codice manu ſcripto vetuſto, additae ſaltem prioribus capitibus LV. Secutae ſunt editiones *Dav. Hoeſchelii*, ſecundum codicem antea in conſilium non vocatum, *Aug. Vind.* 1595. 4.*) Optimam editionem curavit *Ioannes Cornelius de Pauw*, qui ſuis obſervationibus etiam addidit Mercerianas, Hoeſchelianas, ſelectasque Nicolai Cauſſini. Contextus Graecus ex Hoeſcheliana repetitus. *Traject. ad Rhen.* 1727. 4.

Cauſſinus. NICOLAI CAUSSINI (*Ieſuitae Francogalli.* † 1651) de ſymbolica Aegyptiorum ſapientia libri XII (ſive notae in memoratum Horapollinis librum). *Pariſ.* 1618. 4. *Colon.* 1623. 8. *ibid.* 1654. 8. Pariſ. 1647. 4.

* * *

Valerianus. IOH. PIERII (ſ. PETRI) VALERIANI BOLZANII (*Bellunenſis, Protonotarii Apoſtolici, Philologi et Archaeologi Patavini* † 1558) Hieroglyphica, ſ. de ſacris Aegyptiorum litteris commentarii. *Baſil.* 1556. fol. cum figg. (Editio rara). ibid. 1567. fol. cum figg. *ibid.* 1575. fol. cum figg. *Lugduni* 1594. fol. cum figg. *ibid.* 1610. 4. *Colon. Agripp.*

*) Cf. G. W. ZAPFII *Augſburgs Buchdruckerannalen* (Aug. Vind. 1786. 4 mai.) P. I. p. 183 ſq. — De editione Auguſtana, quae a. 1695 prodiiſſe dicitur, merito dubitamus.

ſgripp. 1614. 4. *Francof. ad Moen.* 1614. 4. *Lugd.* 602. fol. cum figg. *ibid.* (curante *Ludovico a Caſſa-ova*) 1626. fol. cum figg. (Editio ſplendidiſſima, ui etiam auctoris poëmata inſunt). *Colon.* 1631. 4. *Baſil.* 1656. fol. cum figg. Recentiſſima et ple-iſſima editio hac epigraphe prodiit: *I. Pierii Va-eriani* etc. Hieroglyphica ſ. de ſacris Aegyptio-um aliarumque gentium litteris Commentario-um Libri LVIII, duobus aliis ab eruditiſſimo viro COELIO CURIONE) annexis. Acceſſerunt Hie-oglyphicorum collectanea ex veteribus et recen-tioribus auctoribus deſcripta, et in VI libros or-dine alphabetico digeſta; item HORAPOLLINIS Hieroglyphicorum Libri II, ex poſtrema *Dav. Hoeſchelii* correctione. Praeterea eiusdem Pierii Declamatiuncula pro barbis Sacerdotum; de in-felicitate Litteratorum Libri II; denique Antiqui-tatum Bellunenſium Sermones IV. *Francof. ad Moen.* 1678. 4. cum figg. — *Francogallice* ab *I. de Montlyart*, Lugd. 1615. fol. — Hoc opus a *Curione* vocatur divinum, ab *Imperiale* (Muſ. hiſtor. p. 38) curioſos antiquitatis abunde reddens ſaturos, a *Ghilino* (in *Teatro d'huomini letterati* p. 189) vere egregium et fructuoſum, a *Thuano* maximae commendationis a *Voſſio* in Etymologi-cis eruditum: ſed, uti addit, in quo illud probare nemo poſſit, quod tam multa ut hieroglyphica referat, quae talia olim habita eſſe, nullo adſtruere poſſit auctore. *Gundlingius* denique in Hiſt. phi-loſ. mor. cap. I. §. 8: „Lege, inquit, *Pierii* Hie-roglyphica et *Calcagnini* res Aegyptias; et habe-bis ſonos magnificos, ſed anhelabis perpetuo, de-ſiderabisque nullo fuco illitam veritatem.“ Sen-tentia, ut nobis quidem videtur, ſaniſſima, quam ſi homines eruditi ſuperioris aetatis tenuiſſent, tem-pus ſomniis et quisquiliis non triviſſent.

HEN-

H.Stephani. HENRICI STEPHANI Appendix ad Herodotum de Aegyptiacis legibus et inſtitutis, ex diverſis hiſtoricis et aliis ſcriptoribus. — Sunt excerpta, ſupra (Vol. II. P. II. p. 338) commemorata, ubi auctor nos latuit, parum utilia iis, quorum ſtudium hoc in argumento ſe exercere cupit.

Goropius Becanus. IOH. GOROPII BECANI Hieroglyphica; in eius Operibus. *Antverp.* 1580. fol. Cf. huius Bibl. Vol. I. P. I. p. 363.

deBel-Eſtat. PIERRE L'ANGLOIS DE BEL-ESTAT *Diſcours des Hieroglyphes Egyptiens, emblèmes, diviſes et armoiries.* à Paris 1584. 4. Praeter haec nec de auctore nec de eius libro quidquam nobis conſtat.

Criſpi. IOAN. BAPT. CRISPI (*Theologi et Poëtae Neapolitani, mortui Romae* 159 . .) Panoplia Patrum, ubi refellit Aegyptiorum theologiam, ab Iamblicho explicatam. *Romae* 1594. fol.

LAURENTII PIGNORII Menſa Iſiaca ſ. Characteres Aegyptii etc. Quem librum ſupra excitavimus.

Majer. MICHAELIS MAJERI (*Comitis Palatini Caeſarei, Medicinae Doctoris et Caeſarei Archiatri* † 1622) Arcana arcaniſſima, h. e. Hieroglyphica Aegyptio-Graeca, vulgo nec dum cognita, ad demonſtrandam falſorum apud antiquos deorum, dearum, heroum, animantium, et inſtitutorum pro ſacris receptorum originem, ex uno Aegyptiorum artificio, quod aureum animi et corporis medicamentum peregit, deductam; unde tot poëtarum allegoriae, ſcriptorum narrationes fabuloſae, et per totam encyclopaediam errores ſparſi clariſſima veritatis luce manifeſtantur, ſuaeque tribui ſingula reſtituuntur, ſex libris expoſita. Sine loci annique mentione, ſed, ut vulgo creditur, *Londini* a. 1614 in 4 excuſa. *) Opus, ut

omnia

*) Cf. *Molleri* Cimbria litt. T. I. p. 379.

omnia fere h   Maieri, rara, quia ſomniorum ſunt plena ideoque nullius uſus; doctrinam enim chemicam Hieroglyphicis occultari exiſtimat. Simile huic opuſculum: *De Theoſophia Aegyptiorum* etc. aſſervari Lipſiae in bibliotheca Paullina, docent Acta Erud. a. 1687. p. 393 ſq.

IOH. PRIDEAUX Diſſertatio de ſapientia Aegyptiorum, ad Actor. VII, 22. hab. 1616; in *eiusd.* Opp. theol. (*Tiguri* 1672. 4.) p. 441-452. Prideaux.

HERMANNI CONRINGII de Hermetica Aegyptiorum vetere, et Paracelſicorum nova medicina, liber unus. *Helmſt.* 1648. 4. *Eiusdem* de Hermetica medicina libri duo, quorum primus agit de medicina pariterque de omni ſapientia veterum Aegyptiorum; altero non tantum Paracelſi, ſed etiam Chemicorum, Paracelſi laudatorum, aliorumque, potiſſimum quidem medicina omnis, ſimul vero et reliqua univerſa doctrina, examinatur. Editio ſecunda, infinitis locis emendatior et auctior. *ibid.* 1669. 4. Nugas vendere veritateque hiſtorica deſtitui eos, qui artis chemicae apud Aegyptios culturam ſtatuant, Conringius oſtendit. Conring.

Ad priorem libri Conringiani editionem iuſſu Friderici III, Danorum regis, reſpondebat OLAUS BORRICHIUS, Medicus regius, acerrimus Alchemiae patronus, in Diſſ. de ortu et progreſſu chemiae. *Hafniae* 1668. 4. Cui cum reſponderet Conringius in editione libri ſui altera, repoſuit multa BORRICHIUS in ampliore opere: Hermetis Aegyptiorum et Chemicorum ſapientia, ab H. Conringii animadverſionibus vindicata. *Hafn.* 1674. 4. De qua lite horum duumvirorum varia eruditorum fuere iudicia. Et iſto quidem tempore cauſſa Borrichii plerisque eruditorum potior Conringiana viſa fuit; nondum enim pati potue- Borrichius

rant mortales, antiquitatis praeiudicium ſectaeque ſtudium abiici. Ubi vero ſerenior lux eorum mentibus affulſit, et praeiudiciorum catervae eiici coeperunt, potiores merito Conringio partes delatae ſunt.

Kircher. ATHANASIUM KIRCHERUM multum etiam fuiſſe in eo, ut Aegyptiorum ſapientiam laudibus extolleret, eorumque artem hieroglyphicam explicaret, ex operibus eius, in huius Bibl. Vol. II. P. II. p. 341 ſqq. recenſitis intelligitur. Rectiſſime de inani hac in re poſita Kircheri opera iudicat *Ioh. Owenus*, Anglus ſagaciſſimus, in Theologumenis L. I. c. 8. p. 82. Ita enim ille: „Neſcio, „inquit, quae nuper myſteria ex Aegyptiorum „ſacris elicere conatus eſt Athan. Kircherus, eosque ſolos ſapuiſſe, quos ultra humanitatis ſtultitiam deſipuiſſe credidit adhuc reliquus terrarum „orbis, conatu magno et ſumtuoſo, ſed irrito, „ne dicam ridiculo, docere laborat. Ea vidit in „illorum hieroglyphicis, quae procul omni dubio „neque ipſi unquam viderunt, neque ullus, qui „Chriſtianae modeſtiae, aut veritatis, quam typhi „ſaecularis, potiorem rationem habendam duxe„rit, vidit."

Praſch. IOH. LUDOVICI PRASCHII (Praeſ. *Ioh. Henr. Boeclero*) Diſſertatio, inſcripta: Νόμιμα τῶν Αἰγυπτίων, ſive leges Aegyptiorum. *Argent.* 1657. 4. et in eius Diſſertt. acadd. (*Argent.* 1710. 4.) T. II. Nr. XXIII. p. 665-700. Epitome legum iſtarum haud contemnenda in hac diſſertatione exhibetur. Obſervationes, e prudentia civili hauſtae, abeſſe poterant.

Marſham. IOH. MARSHAM in Canone chronico Aegyptiaco, ſaepe laudato, multa quoque praeclara de veterum Aegyptiorum philoſophia tradit. Cum quo

tamen ſedulo conferendus eſt HERM. WIT-
S, ſupra ſectione huius capitis III excitatus.
De philoſophia naturali Aegyptiorum MOR- Morhof.
FIUS etiam conſulendus in Polyhiſt. T. II.
2. cap. 4.
IOHANNIS NICOLAI, Antiquitatum Pro- Nicolai.
oris (*Tubingenſis* † 1708) Tractatus de Syne-
Aegyptiorum, illorumque legibus inſigniori-
Lugd. Bat. 1708. 8. *ibid.* 1711. 8. — In
anti hoc opuſculo ad ſeptem negotium omne
ta redigitur. In primo, quod de Synedrii
yptiaci exiſtentia inſcribitur, ad varia aliarum
tium, Hebraeae potiſſimum atque Graecae,
or ſynedria excurrens, apud Hebraeos tria
um, apud Aegyptios vero triginta, pro No-
um, in quos Aegyptum Strabo diſpeſcit, nu-
o olim floruiſſe adſtruit. Viros qui iudiciis
smodi praeficiendi erant, ex civitatibus cla-
ibus, quales Heliopolis, Memphis atque The-
erant, optimos electos fuiſſe, caput II nos
ret. Hi ut ex Mercurii inſtituto, ſacerdotio
il fungebantur, et ſecundum honoris dignita-
ie gradum poſt regem tenebant, ita, ut pru-
ia et virtus eosdem ſummopere commenda-
, neceſſe erat. Diverſos iſtorum ordines ca-
III recenſet, in quo primus locus aſſignatur
toribus, qui dubia, circa Deorum hymnos et
es exorta, ſolvere, et vitae regiae rationes ad
emarum Mentium ideas diſponere debebant;
ndus Horoſcopis, quos quatuor Mercurii de
logia libros alto pectore imbibiſſe et exactam
porum diſtributionem in Deorum cultu pera-
dam obſervare oportebat; tertius Hierogram-
iſtis, quorum erat, ut Hieroglyphica, Coſmo-
hiam, Geographiam, ordinem ſolis, lunae et
que planetarum, Chorographiam Aegypti,

Nili item et omnis ſacri apparatus, accurate cognitam haberent atque perſpectam; quartus Stoliſtis, ab amictu, ut probabilis habet ratio, et quod longis ſtolis induti incedere conſueverint, ita dictis, quibus, ut ſacrificia oportuno tempore ordinarent, et *μοσχοσφραγιστικα*. h. e. omnia ea, quae ad Apides ſive vitulos, qua conſignandos qua mactandos pertinebant, ſollicite curarent, incumbebat; quintus idemque ultimus Prophetis, quos, ut de rerum in comitiis agitatarum eventibus, ſiniſtros per auguria caeterasque divinationum ſpecies a proſperis diſcernendo iudicarent, lex obligabat. Omnes hactenus memorati ſacerdotum ordines, pro Nomorum totius Aegypti numero, ſecundum cap. IV triginta viros ambitu ſuo complectebantur, ubi et de totius collegii praeſide ſigillatim annotat auctor, quod communes reliquos aſſeſſores, prudentes ac probos, aetate non minus quam doctrina et morum gravitate antecellere debuerit. Ubi et de victu et amictu horum virorum agitur. Modus in ſynedrio agendi, ductu capitis V, huc fere rediit, ut cunctis legibus, quae octo libris continebantur, in conſpectum productis, diſceptatio de iuſto et iniuſto, ad quam tres minimum perſonae concurrebant, duae, quae inter ſe diſceptarent, actor nempe et reus, et una, quae litem dirimeret, i. e. iudex, inſtituebatur. Accuſatione, ſecundum methodum, hoc loco deſcriptam, rite peracta, re ad ſingula, vel exceptione, vel negatione, vel diminutione, iterata, ſi rei id exigebat neceſſitas, vice reſcribere permiſſum fuit, atque ſic tandem, poſtquam communes iudices de controverſia quaeſiverant, Princeps ſententiam ferebat. His ita praemiſſis, capite VII in antiquas Aegyptiorum leges, de quibus in ſynedrio agendum erat, et quarum ſepten-

ſeptendecim in univerſum enumerantur, ordine ſuo auctor fuſius inquirit, omniumque ratione ac ampliore explicatione adducta, et accurata in primis cum legibus civilibus collatione, quae, ſi non unicus, primarius ſaltem ſcriptionis univerſae ſcopus eſt, inſtituta, coronam operi imponit.

Cf. Acta Erud. a. 1706. p. 540 ſqq.

IOH. IAC. MUELLERI Diſſ. de virtutibus et vitiis philoſophorum orientalium (*Chaldaeorum et Aegyptiorum*). Ienae 1709. 4. Muller.

ISR. TRAUG. GARMANNI Exercitationes III de ſapientia Aegyptiorum. *Vitemb.* 1710. 4. Garmann

CORNELII ADAMI, *V. D. M. Damonenſis et Scholae Rectoris*, Comment. de ſapientia, eruditione atque inventis Aegyptiorum; in *eiusd.* Exercitationibus exegeticis (*Groningae* 1712. 4.) p. 95 ſqq. Loca nonnulla codicis ſacri, in quibus de Aegyptiorum ſapientia ſermo, occaſionem diſſertationis praebuere. Adami.

IACOBI FRIDERICI REIMMANNI Idea ſyſtematis antiquitatis litterariae ſpecialioris, ſive Aegyptiacae; in *eiusd.* Idea ſyſtematis antiquitatis litterariae generalioris et ſpecialioris, deſiderati adhuc in republica eruditorum litteraria. *Hildesheim* 1718. 8. — Auctor methodo, quam praemiſit, generaliore antiquitates Aegyptiorum litterarias, ſcilicet eorum doctores, diſcipulos, doctrinas philoſophicas, docendi locum, methodumque, ut et docentium ſtipem, quam laboribus ſuis commeruerunt, enarrat; quibus Bibliothecarum, librorum, eruditorum, inventorum variorum, quae Aegyptiis debemus, eorumque, qui res Aegyptiacas ſcripſerunt, nubem et ſyllabum annectit; quibus omnibus denique eruditionis Aegyptiorum ſubiicit et hiſtoriam brevem, ex Reimman

qua, eandem per aliquot et paene multos ſaeculorum decurſus plane defloruiſſe et nunc intermortuam fere eſſe, luculenter patet. Ratione litis, ante commemoratae, inter Conringium et Borrichium, partes poſterioris inepte ſatis tenet.

Heumann. (CHRIST. AUGUSTUS HEUMANNUS) *von der Philoſophie der alten Aegypter;* in eiusd. Actis Philoſ. T. II. (*Halae Magdeb.* 1720. 8.) p. 659-697. — Poſt Conringium usque ad tempus huius diſſertationis nemo de Aegyptiorum ſapientia, nimium a plurimis laudata, tam ſane ſenſit, quam Heumannus, quippe qui docuit, cum theologiam, tum philoſophiam, phyſicam et medicinam eorum conditionis minime invidendae fuiſſe; Hermetem haudquaquam eſſe alchemiae inventorem, omniaque eius ſcripta eſſe ſuppoſititia; quid? quod Hermetem nunquam in rerum natura fuiſſe.

Eckhard. TOBIAE ECKHARDI Diſſ. de nominibus ſcholarum in Aegypto. *Quedlinburg.* 1726. 4.

Warburton. GUIL. WARBURTON, A. M. (poſtea Epiſcopi Gloceſtrienſis † 1779) *Eſſai ſur les Hiéroglyphes des Egyptiens, où l'on voit l'origine et les progrès du langage et de l'écriture, l'antiquité des ſciences en Egypte, et l'origine du culte des animaux. Traduit de l'Anglois (par M.* LEONARD de Malpeines). *Avec des obſervations de M.* FRERET *ſur l'antiquité des Hiéroglyphes ſcientifiques, et des remarques ſur la chronologie et la première écriture des Chinois.* à Paris 1744. II Voll. in 12. — Warburtonus, Anglus doctiſſimus, libro IV celeberrimi operis de miſſione Moſis *) antiquitatem Aegyptiacam e codice ſacro

*) *The divine Legation of Moſes demonſtrated* etc. primum prodiit *Londini* duobus voluminibus, primum quidem a. 1738, alterum a. 1741. 8 mai. Editio quarta *ibid.* 1765. II Voll. in 8. *Theotiſce* a *Ioh. Chriſt. Schmidt.* Francof. et Lipſ. 1751. III Partes in 8.

ſacro vet. teſt. aſſerere atque, illum omnia confirmare, quae Graeci de ea tradiderunt, monſtrare ſtuduit. Hieroglyphis inter alia quoque tanquam certiſſimo argumento utitur, quod adeo recentiore aetate apud Anglos praecipue controverſam rerum civilium et ſcientiarum Aegyptiacarum antiquitatem luculenter demonſtret. Librum hunc, ſeu potius libellum, ut a caeteris facile ſeparabilem, ſeorſim ſumſit, et Gallice vertit anonymus, quem tamen Lengletus nominat *Leonard de Malpeines*. Idem ſuas quoque notas paſſim notis auctoris Angli adſperſit, et, quo facilius diſtingui poſſent, titulum *Addition* illis praeſcripſit. Interpres hic rara in Francogallia uſus eſt diligentia, in allegandis aliorum, qui paſſim advocantur, auctorum verbis. Archetypa enim illa, ſeu Hiſpanica, ſeu Anglica, ſeu Italica, prout res tulit, adſperſit. Commodioris uſus gratia diviſit libellum Warburtonianum in paragraphos, eique ſoli primum volumen, collectioni vero ſuae opuſculorum aliorum, ad idem argumentum ſpectantium, ſecundum conſecravit. Angli diſputationes maximam partem ſunt pereruditae, lectione multiplici et acri iudicio plenae, ſubtiliter excogitatae, ſpecioſe deductae, et Anglicanis moribus dignae: inſunt tamen quoque ingenioſa magis et acuta, quam vera et probabilia, multa contentioni obnoxia, multa ultra modum intenſa. Magnum ex eius mente uſum habent hieroglyphica, non tantum ad eam rem, quam ille voluit, efficere, ſed quod etiam hiſtoriae tam ſacrae, quam profanae, lucem affundunt egregiam. Licet nempe ex illis Iudaeorum leges ritusque, ſacrique codicis et totius Orientis ſublimem eloquentiam intelligere, conceptusque clariores et magis honorificos acquirere de Aegyptiaca tam ſapientia, quam re-

 ligione;

ligione; cuius duo praecipue capita — parva magnaque myſteria, de quibus Warburtonus priore volumine operis ſui tractaverat, et hieroglyphica, de quibus hic agit — ſecundum Noſtrum duo ſunt quaſi cardines, ſuper quibus omnis Graecae antiquitatis intelligentia et explicatio vertitur. Diviſa eſt haec tractatio *tres* in *partes*, quarum *prima* monſtrat originem hieroglyphicorum in genere. Ubi inter alia auctor contendit, hieroglyphica non a ſacerdotibus fuiſſe inventa; inde manaſſe artem onirocriticam et ſacrum animalium cultum; Aegyptios litteratiſſimam gentem inde ab antiquiſſimis fuiſſe temporibus etc. Parte *ſecunda* exponitur, quo modo homines diverſas methodos loquendi ſcribendique, quas neceſſitas invenerat, procedente tempore in myſterium ornatumque converterint; vanamque eſſe a Kirchero propagatam opinionem, quae vult, Aegyptios eo tantum fine inveniſſe hieroglyphica, ut iis quaſi arcanorum cuſtodibus, aut ſepulcris, ſcientiam ſuam committerent occultandam. Initio enim fuerunt haec hieroglyphica ipſorum alphabetum et litteratura: quin autem procedente tempore myſteria evaſerint, negari nequit. Quod quo modo proceſſerit, ingenioſe docetur. Copioſe poſtea auctor vinculum mutuum linguae et ſcripturae, uſum hieroglyphicorum Aegyptiacorum et nugas ſyſtematis Kircheriani, perſequitur. Tota haec de origine, uſu et natura hieroglyphicorum diſputatio eo tendit, ut appareat magna diſciplinarum apud Aegyptios antiquitas, quam *tertia* parte opuſculi auctor probare ſtudet. Ubi quoque eruditam de origine cultus animalium diſſertationem exhibet; et opiniones hac de re caeteram inter turbam ſex praecipuas proponit, examinat, et refellit. *Tomus ſecundus* primo loco ſiſtit

it opuſculum, cuius auctor probare vult, tex-
s ſacri codicis Samaritani chronologiam prae
xtu Hebraeo probabiliorem in eo eſſe, quod ille
mpori quod a diluvio inde ad Abrahamum
ſque effluxit, annos 1002 tribuit, cum Hebraeus
ntum 352 habeat; quo ſtante, ſtare nequit,
am Warburtonus laborioſe demonſtravit, in-
ns antiquitas ſapientiae Aegyptiacae. Alterum
uſculum exhibet obſervationes de chronologia
nenſi, auctore *Freret*. Inquirit nempe, num
lculus Sinarum conciliari poſſit cum hiſtoria
egyptiaca, cum qua calculus Samaritanus ſatis
ne congruit. Tertium agit de prima Sinarum
riptura, eodem auctore. Collectionem claudit
cerptum ex *Bianchini* hiſtoria univerſali, Romae
. 1697. Italice edita, de obeliſcis, et magno
aeſertim illo Lateranenſi. In fine adiectae ſunt
ovae quaedam obſervationes de chronologia et
riptura Sinica, tanquam ſupplementum.

Cf. Nova Acta Erud. Suppl. T. VII. p. 488-510. a. 1750. p. 497-516.

ROBERT CLAYTON'S *Remarks on the origin* Clayton.
f Hieroglyphics; in eiusdem *Journal from Cairo*
Mount Sinai, de quo infra ſectione VIII.

IOH. PAULLI REINHARDI Progr. de ſapien- Reinhard.
a Aegyptiorum ſymbolica in exprimendo iudice
ncto integroque (ad Horapoll. II. 118). *Erlangae*
1761. fol.

HENRICI GODOFREDI SCHEIDEMANTEL, Scheide-
r. doctoris in Academia Ienenſi et ſociet. Lat. Ducal. mantel.
epiſt. prioris (nunc Conſil. aul. et Prof. iur. Stutt-
rdienſis) Legum quarundam Aegyptiorum cum
ticis Spartaniſque ſecundum regulas prudentiae
ilis comparatio. Accedit Reſpublica triumpha-
x, carmen hexametrum. *Ienae* 1766. 8. —

Quindecim leges Aegyptiacae cum Spartai Atticis comparantur et diiudicantur.

Cf. Commentarii de libris minor. Vol. I. P. II.] ſqq.

de Guignes. DE GUIGNES *Eſſai ſur le moyen de parv. la lecture et à l'intelligence des Hieroglyphes . tiens;* in *Mémoires de l'Acad. des Inſcr.* T. XX p. 1-56. (a. 1770). Mentem hac de re breviter antea iam expoſuerat *ibid.* T. XXIX ſqq. (1764); ſcilicet in *Mémoire dans lequel, avoir examiné l'origine des lettres Phéniciennes i braïques etc. on eſſaye d'établir que le caractère liqus, hiéroglyphique et ſymbolique des Egypti retrouve dans les charactéres des Chinois et nation Chinoiſe eſt une colonie Egyptienne.* — cundum auctoris ὑποθεσιν, alibi expoſitam nenſes eſſe coloniam Aegyptiacam, hoc hieroglyphica Aegyptiaca, quae hodie ſupe ex characteribus ſ. figuris ſcribendi Sinicis e explicare et interpretari poſſe, ſummopere tendit. Inanem vero eſſe hanc operam, pro anonymus (qui vero eſt c. MEINERS, Pro Goettingenſis ſaepe a nobis laudatus et in rum celebrandus) in *I. D. Michaëlis Orient exegetiſchen Bibliothek* T. VI. p. 201-223; ſione quidem opuſculi, hoc etiam loco co

Lettre de Pekin etc. morandi ac ſic inſcripti: *Lettre de Pekin ſur nie de la langue Chinoiſe, et la nature de leur éc ſymbolique, comparée avec celle des anciens Egyp en réponſe à celle* (d'un Membre) *de la Société des Sciences de Londres ſur le même ſujet. On joint l'Extrait de deux Ouvrages nouveaux de Guignes, relatifs aux mêmes matiéres. Par un de la Compagnie de Jeſus, Miſſionnaire à* à Bruxelles 1773. 4. Cum XXIX tabb. aen. A epitome operum Deguigneſii e diſſertatione

ıa agimus, excerpta eſt. Francogalli doctiſſimi ntentiae alii, hieroglyphica Aegyptiaca non ſo-m eſſe ſcripturam per figuras, ſed eadem quoue litterarum noſtrarum vicem ſuſtinuiſſe, ſive ıegyptios cum res tum ſonos ſeu verba, quibus s exprimuntur, iisdem repraeſentaſſe, contra cit I. C. GATTERER in *Hiſtor. Journal* T. I. 103 ſq.

WOODWARD de ſapientia veterum Aegyptio-um; Anglice in *Archaeologia, or miſcellaneous Tracts relating to Antiquity* (Lond. 1777. 4.) p. 12-311. — Auctor, magna eruditionis et inenii copia adiutus, paullo tamen iniquior, veerum Aegyptiorum ſapientiam flocci et nauci ſſe habendam, probare conatur. Hieroglyphica ideo, pyramides, mumias documenta eſſe ſtupiitatis gentis iſtius. In fine confutat Spenceri ſententiam, ſecundum quam Deus ſeu Moſeh varia Aegyptiorum inſtituta in religionem Hebraeam ranstuliſſe creditur. Woodward

T. POWNALL Diſſ. Anglice ſcripta de ſcriptura per imagines, hieroglyphica et litteras; in eiusd. *Treatiſe on the Study of Antiquities* (Lond. 1782. 8mai.) Append. Nr. II. — Auctor in hac diſſertatione, praelecta ſocietati antiquariae Londinenſi, primum tradit multa exempla ſcripturae per imagines ſive figuras, qua utuntur gentes barbarae in America ſeptentrionali, ubi auctor ipſe aliquamdiu vixit. Deinde figuras hieroglyphicas Aegyptiorum certas in claſſes redigere nititur, adiectis quatuor tabulis aeneis. Poſtea ſpes iniicitur, fore, ut aliquando veterum Aegyptiorum lingua atque ſcriptura reſtituatur. Pownall.

Scriptores nonnulli de hieroglyphicis occurrent infra in ſectione VI de Mumiis.

De

De *Hermete Triſmegiſto* ſ. *Thoth* ſ. *Thou* *Thoyth* ſ. *Taaut*, quem alii, magno quidem ve rum conſenſu, auctorem ſive patrem ſapien Aegyptiorum iactitant, alii plurium perſonas ſi nere credunt, alii nunquam in rerum natura ſtitiſſe opinantur, varie a multis diſputatur. H loco ſequentes ſaltem nominaſſe ſufficiat.

Patricius. FRANC. PATRICII Hermes ſeu vita ei praemiſſa Zoroaſtris et Hermetis ſcriptis, ab dem Patricio editis. *Ferrariae* 1591. fol. *Ve* 1593. fol. Cf. huius bibl. Vol. I. P. II. p. 39.

Lambecius. PETRUS LAMBECIUS in Prodromo hiſt. lit L. II. cap. I. p. 134-143 copioſe de Herm diſputavit.

Urſinus. IOH. HENRICI URSINI liber, ibidem Vol. II. P. I. p. 4. laudatus, de Zoroaſtre Bactria Hermete Triſmegiſto, Sanchoniathone Phoe cio, eorumque ſcriptis et aliis, contra Moſai ſcripturae antiquitatem etc. *Norimb.* 1661. 8. Evincere conatus eſt Urſinus, meras fabulas re lere, quicquid ut de antiquis Aegyptiorum I et ſemideis regibusque, ita de Hermete ſ. Herm tibus narratur. Expunctis enim ex albo non gum tantum, ſed rerum ipſarum Diis atque ſe deis primorum Aegyptiaci regni temporum, act eſſe putat de utroque Hermete ſive Mercur Quapropter illud demonſtrandum ſibi ſumſit: n abnuendum quidem eſſe, reges aliquos gentesq ante diluvium eam poſſediſſe terram, quae mul poſt ſaeculis Aegyptus appellata fuerit: quina vero illi in Aegypto aut alibi gentium rege quove nomine fuerint, hoc aeterna nocte a ſconditum latere, nec aliam nobis ſupereſſe no tiam, quam quae in ſacris commentariis tradit

Cai

ni progeniem tyrannidem exercuiſſe, miſſis longe lateque coloniis, urbibusque conditis :m occupaſſe. Tot ergo Deos, tot ſemideos tium reges ab obitu conſecratos fuiſſe, eſſeque rtus humani ingenii, conceptos e ſemine pri-eniae veritatis, ſcilicet ex hiſtoria primorum inum in ſacro codice memoratorum: nec de, quam ex hoc fonte Aegyptiorum reges, s et ſemideos ortos eſſe, et primum Pana e mundi ſpiritum, omnem univerſi molem antem; cum hoc coniunctos ſeptem planeta- praeſides; hisque ſucceſſiſſe duodecim reges, ter beneficia et artes inventas, virtutesque rum choris inſertos; qui non alii ſint, niſi decim Cainiticae ſtirpis rami, Moſi memorati. c vero idololatriam mature et ex Patrum teſti-io Seruchi tempore exortam, et ad Chal-s atque ab his ad Aegyptios per colonias minatam, aſtrolatriam fundamentum habuiſſe, uibus regum optime meritorum inter ſidera poſita. Poſt exitum vero Iſraëlitarum ex ypto in condendis fabulis certaviſſe Aegyptios Aſſyriis et Phoenicibus, et a Pſammeticho s vel renatas fabulas, regnantibus poſtea Pto-eis, ut deformes pupas fingi et poliri coe-, hincque novas quotidie et ſibi invicem trarias explicationes genitas fuiſſe. Initium r harum fabularum ponendum eſſe in tem- regis Menis, cui primus Aegypti legislator evis videatur ſuppar; qui Menes rudes et bru-Aegyptios ad humanam cultus victusque ra-em traduxiſſe legitur; medium collocandum in tempora Pſammetichi, quibus ſacerdotes poliendo fabularum opere curam poſuerunt, occaſione ſuſcepti cum aliis gentibus, Graecis ecipue, de antiquitate certaminis; finem fuiſſe ſub

ſub Ptolemaeo Philadelpho et ſucceſſoribus, q
tempore ſtudium, fabulas has pigmentis ornar
maxime fervebat; hasque fabulas iuſto irae di
nae et excoecationis iudicio fidem, ab aliis ge
bus riſu exagitatam, apud Aegyptios inveni
Conferri utique merentur, quae ſuper hac Ur
ſententia acute diſputavit BRUCKERUS in H
crit. philoſ. T. I. p. 255 ſq. edit. alt.

Kriegsmann. GUIL. CHRISTOPH. KRIEGSMANNI C
iectanea de Germanicae gentis origine ac con
tore, ſeu commentarius in Tacitum de mori
Germanorum. Edita poſt auctoris mort
(† 1678) a *Ioh. Ulrico Pregizero. Tubing.* 1684.
Hermetem Triſmegiſtum auctorem gentis G
manicae fuiſſe, mira ſomniandi ratione cont
ditur. Idem ipſe ediderat Commentarium in H
metis Triſmegiſti tabulam ſmaragdinam, cu
contenta nobis ignota.

Roeſer. IOH. GEORGII ROESERI, Onoldo-Fra
Diſſ. de Hermete. *Witteb.* 1686. 4.

Moller. IOH. MOLLERI Homonymoſcopia P.
cap. 2. §. 16. p. 255-259.

Fabricius. I. A. FABRICII Bibl. Graeca L. I. cap. 7.
p. 46-85.

Livre, où on tache de prouver qu'il n'y a p
ni de Zoroaſtre, ni de Mercure Triſmegiſte;
Journal Helvetique a. 1744. Nov. p. 480 ſqq.

* * *

Perizonius. De Aegyptiorum veterum re *chronologica*
IAC. PERIZONIUS Vol. II. P. II. p. 347 exc
tus. Poſt eum fere ſequentes:

de Baſtide. *Mémoire de la maniére dont les Egyptiens co*
toient les années du Regne des Empereurs (par M
Baron DE BASTIDE); in *Hiſt. de l'Acad. des*
ſcript. T......

NIC

NICOLAI AVERANII, *I. C. et Mathematici* Averani.
lorentini († 1727) Diſſertatio de menſibus Ae-
gyptiorum; in gratiam Antonii Mariae Salvinii,
ſelectis Notis P. HENRICI NORIS, curante AN-
TONIO FRANCISCO GORIO, nunc primum
edita. *Florentiae* 1737. 4. — Primum caput
monſtrat, ſingulas Aegyptiorum menſes triginta
dies habuiſſe. Secundum et tertium agit de ordine,
e ſerie, et nominibus menſium; quartum, de
diebus ſuperadditis et intercalaribus; quintum cu-
ratius ſeriem et menſuram menſium ex intercala-
rium dierum natura et calculo ſubducto confir-
mat; ſextum, quod princeps videtur, collatio-
nem menſium Aegyptiorum et Romanorum in-
explicabilem ſiſtit. In ſeptimo auctor opinionem
ſuam corroborat, *ad concordandas expoſitas varie-
tates.* Neque hac contentus expoſitione eſt, ſed
multis obſervationibus, a ſolis defectu arceſſitis,
ſententiam ſuam fortius tuetur, et ſub finem
libelli aliqua non iniucunda ſubiicit, nosque
certe docet, iuxta Alexandrinos pariter ac Ae-
gyptios die octavo menſis Χοιακ annum incepiſſe,
utrorumque menſes in caeteris omnibus eadem
ratione procedere.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1738. p. 508 ſqq.

DE LA NAUZE *Hiſtoire du Calendrier Egyptien;* de la Nauze
Mém. de l'Acad. des Inſcriptt. T. XIV. p. 334-
375. (a. 1743). — Doctiſſime ac ſubtiliter au-
ctor inquirit in tres anni formas apud veteres Ae-
gyptios, ſcilicet parte prima in annum vagum
ſive retrogradum, parte ſecunda in annum ſola-
rem ſive Alexandrinum, tertia in annum lunarem.
Ex iis, quae ſuper his tribus computandi tempus
rationibus diſſerit, intelligitur, omnes certo quo-
dam tempore in diverſis Aegypti nomis uſitatas,
metho-

methodum adeo, dies incipiendi, diverſam fui
De inſtitutione Zodiaci Graeci, aliisque egre
diſſeritur. Averanium, quem modo diximu
operam ſuam non ſatis utiliter impendiſſe, co
tenditur.

Belley. BELLEY *Obſervations ſur pluſieurs médai frappées en Egypte en l'honneur de l'Empereur Co mode;* in *Mém. de l'Ac. des Inſcr.* T. XXI. p. 4 ſqq. Non de numis ſolum, ſed etiam de chr nologia Aegypti agitur.

Beyer. CHRISTOPH. WILH. BEYERS *Grundſä der Aegyptiſchen Zeitrechnung*, de quibus ſup Vol. II. Pars II. p. 355.

Iakſon. IOH. IAKSON in opere alibi a nobis laud chronologico fuſe quoque agit de chronolo Aegyptiaca, quam cum Chaldaica, Phoenicia Sinica conciliare ſtudet, praeſertim p. 416-6 ſec. verſ. Theotiſcam.

* * *

Neubronner. TOBIAE NEUBRONNERI (*Praeſide* I. GESNERO) Diſſ. exhibens hiſtoriae Zodiaci ſecti nem *primam* de inventoribus Zodiaci. *Gotti* 1754. 4. Sectio altera, quantum nos ſcimu nunquam in lucem prodiit. Producimus ha diſſertationem hoc loco propterea, quod va antiquitatis Aegyptiaçae capita lucem inde ac piant, dum auctor inter alia contendit, Aegypti fuiſſe Graecorum in aſtronomia aliisque diſcipli ab initio magiſtros; ipſa adeo illa, quae apud H merum atque Heſiodum deprehendimus, obſcu aſtronomiae atque ſpeciatim Zodiaci veſtigia A gyptiacae originis eſſe etc. Quam diſſertatione docte ſane elaboratam, ignoravit auctor ſequent

de Schmidt. FRID. SAM. DE SCHMIDT Diſſ. de Zodi noſtri origine Aegyptia, ad perilluſtres ſodal

Soci

s Antiquariorum Londinenſis; in *eiusd.*
is p. 1-68. — Enarratis doctorum ho-
opinionibus, auctor ſuam coniecturam
; nam ipſe, ſe certam cognitionem aſſe-
ſſe, negat. Putat nimirum etiam, Grae-
iacum, quo hodie utimur, accepiſſe ab
s. Hi enim, inquit, quodlibet ſignum
liis ſuis ſingulari modo conſecrarunt, et
ſentationibus inſigniverunt, quae his nu-
in eorum hieroglyphicis notis ſacrisque
ıtis tribui ſolebant; idque ita, ut unicui-
ım deorum, quantum id fieri potuit, illud
aretur, quod cum cultu, quem Aegyptii
ıerunt, conveniret, et qui fere totus
iicus erat et phyſicus, Aegyptiorum re-
aptatus. Quare in tota diſputatione au-
rimis hoc agit, ut refellat eos, qui Zodia-
gyptiorum et Graecorum diſpares fuiſſe
ur, atque deinde, per ſingula Zodiaci
ndo, oſtendat, unde quodlibet eorum
ſuum acceperit, et cui Deo apud Aegy-
ıutum fuerit. Aries in Zodiaco Aegyptio-
ımoni ſacer fuit, qui praeſes habebatur
ctii verni: Tauro Apis, Geminis Horus
ocrates reſpondebant. Cancrum Anubidi
curio, Leonem Oſiridi, Virginem Iſidi
verant.

* * *

Aegyptiorum *menſuris* conſulendi ſunt ſe-
:

LA BARRE *Eſſai ſur les menſures géogra-* de la Barre.
les Anciens; in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.*
, p. 512-576. Quatuor ſunt diſſertatio-
tertia potiſſimum agitur de ſchoeno Ae-
ım.

Freret. FRERET *Eſſai ſur les meſures longues des Anciens;* ibid. T. XXIV. p. 432-547. Ibi enim ſectione ſecunda (p. 458 ſqq.) in eo auctor eſt, ut diſquiſitione pyramidis maximae et Nilometri menſuram Aegyptiacam definiat.

d'Anville. D'ANVILLE *Mémoire ſur la meſure du Schène Egyptien, et du ſtade qui ſervoit à le compoſer;* ibid. T. XXVI. p. 82-91.

Eiusdem *Diſcuſſion de la meſure de la Terre par Eratoſthène, ſervant à confirmer la meſure du Schène Egyptien, donnée dans le Mémoire précédent.* ibid. p. 92-100.

Gibert. GIBERT *Obſervations ſur les meſures anciennes,* ibid. T. XXVIII. p. 212-224.

D'ANVILLE *Traité des meſures itineraires anciennes et modernes.* à Paris 1769. 8.

SECTIO V.

Scriptores de pyramidibus et obeliſcis Aegyptiis.

Praeter veteres v. c. HERODOTUM, STRABONEM, DIODORUM SICULUM, POMPONIUM MELAM, PLINIUM MAIOREM, AMMIANUM MARCELLINUM, alioſque, ut et praeter itineraria, deinceps recenſenda, atque MAILLETUM in ſectione prima commemoratum, notandi ſunt ſequentes.

A. Scriptores de Pyramidibus.

Belon. PETRI BELLONII, *Cenomani*, de admirabili operum antiquorum et rerum ſuſpiciendarum praeſtantia; liber primus. De medicato funere ſeu cadavere condito, et lugubri defunctorum eiulatione; liber ſecundus. De medicamenti non

OHN GREAVE'S (*Mathematici*, *Hiſtorici et* Greave I.
nologi Oxonienſis † 1652) Pyramidographia; Gravius.
Deſcription of the Pyramids in Aegypt. London
6. 8. Et in eius *Miſcellaneous Works*, a *Thoma*
editis (*Lond.* 1737. II Voll. in 8.) T. I. p. 1.
Cui editioni adiectae ſunt emendationes et
lementa, ab auctore ipſo exemplo cuidam
adſcripta. Inſunt quoque anonymi annota-
s in Pyramidographiam. Et in *Collection of*
ges and Travels (Lond. 1744. 4.) Vol. II.
5 ſqq. *Francogallice* a *Thevenoto* in huius
ion de divers voyages curieux T. I. P. I. —
o fere tanta cura et ἀκρίβεια de pyramidibus
nentatus eſt quam Anglus ſollertiſſimus,
e qui ipſe tres illas celebriores Pyramidas,
nofis Libyae ſolitudinibus ad occidentale Nili
collocatas, quarum ſaepe meminere veteres,
s ſuis diligenter uſurpavit, dimenſus eſt atque
pſit; reliquis, quarum viginti fere adſunt,
um ſtudio relictis. Illarum vero primum
itores recenſet; deinde tempus, quo condi-
uerint, veroſimillimis rationibus indicat; de-

durat, quamdiu illud a putredine intactum ſervatur, regibus ſuis immortalitatem quaſi praeſtarent. Praemiſſis generalioribus his diſſertationibus, trium illarum Pyramidum ſtructuram et rationem omnem Gravius deſcribit.

Norden. FRID. LUD. NORDEN *Remarques ſur la Pyramidographie de Mr. John Greaves, ci-devant Profeſſeur à Oxford;* in eiusd. *Voyage d'Egypte et de Nubie* (1755. fol.) T. I. p. 90-101. Maximam partem teſtimoniorum et obſervationum Angli probat, nec tantum eum refellere, quam augere voluit.

Murtadi. *L'Egypte de* MURTADI, *fils de Gaphiphe, où il eſt traité des Pyramides, du Debordement du Nil, et des autres merveilles de cette province, ſelon les opinions Arabes; traduite de l'Arabique par* Mr. Pierre Vattier. à *Paris* 1666. 12. *Anglice* (utrum ex archetypo Arabico, quantum ſcimus, typis haud expreſſo, an e verſione Francogallica?) a *Ioh. Davies.* Lond. 1666. 8. Utraque verſio perrara. Utilia quidem multa, fabulas tamen quoque et nugas aeque multas Arabs narraſſe dicitur.

Celſe. OLAI CELSII Hiſtoriola Pyramidum Aegypti. *Upſal.* 1725. 8.

Gſchwend. IOH. DAV. GSCHWEND Programma de Pyramidibus Aegyptiacis. *Eiſenberg.* 1743. fol.

Kraus. GEORGII PHIL. KRAUS (hoc tempore Inſpectoris eccleſiarum et ſcholarum Idſteinenenſium) Theoria Pyramidum, *welche der berühmten Spitzſäulen eigentlichen Endzweck und Abſicht vor Augen leget, insbeſondere einen vortrefflich angebrachten Sonnenweiſer an dem Salomoniſchen Tempelbau entdecket; mit beſter Uebereinſtimmung der Sachen zur Ehre Gottes und deutlichern Verſtand einiger Stellen der heiligen Schrift beſchrieben.* Frankf. und Leipz. 1757. 8.

ALBER-

ALBERTI LUDOV. FRID. MEISTERI Commentatio architectonica de Pyramidum Aegyptiacarum fabrica et fine; in *Novis Commentar. ſociet. reg. Gotting.* T. V. ad a. 1774. *Theotiſce*, cum annotationibus, a IOH. PHIL. OSTERTAG, Profeſſore eloquentiae in Gymnaſio poëtico Ratisbonenſi, ſine eius nominis mentione, *Francof. ad Moen.* 1781. 8. — Diverſis veterum ac recentiorum ſententiis circa finem molium iſtarum ingentium recenſitis, veroſimillima auctori videtur illa, qua Aegyptiorum regum mauſolea fuiſſe dicuntur. Circa eorum fabricam opiniones veterum et recentiorum aeque inter ſe diſcrepant. Quarum quinque praecipue Meiſterus ſagaciſſimus ſub examen vocat, ac demum eas modo ingenioſo inter ſe conciliare et coniungere ſtudet. Interpretis Theotiſci annotationes undecim haud parvi momenti ſunt. Verſantur potiſſimum circa derivationem vocabuli Pyramis, utilitatem Pyramidum gnomonicam, ritum gentium orientalium, mortuis partem bonorum condonandi; porro circa templa monolitha; circa ſtudia philoſophorum, qui mundum multo antiquiorem, chronologia vulgari, ſtatuunt; circa ſignificationem vocabuli caementum; locum in Pocokii itinerario de pyramidibus; rationem pyramidum fabricam perficiendi; correctionem momenti mathematici in diſſertatione Meiſteriana; locum e Nordenii itinerario; denique circa monimentum vetuſtum Britannum, Stonēhenge appellatum, in planitie urbis Sarisberienſis. Meiſter.

PAUCTON *Diſſertation ſur les Pyramides d'Egypte;* in eiusdem *Théorie des loix de la nature, ou la Science des cauſes et des effets.* à Paris 1781. 8. — Aegri ſomnia dixeris auctoris opinionem de pyramidum fine. Illas nempe eſſe hierogly- Paucton.

phica magni a ſe reperti principii naturae, quorum clavem in libro ſuo aliis communicare exiſtimat. Pyramidum conſtructione auctorem — Hermetem hunc fuiſſe Paucton ſibi perſuaſit — humano generi ſervare voluiſſe ſcitu neceſſaria artis aſtronomicae, dimenſiones terrae, menſuras ac pondera, et quae ſunt huius generis reliqua. Maximam earum repraeſentaſſe robur, ſecundam modum, tertiam tempus ſ. chronologiam etc.

Cf. *Goetting. gel. Anzeigen* a. 1782. p. 9 ſqq.

B. Scriptores de Obeliſcis.

ercati. MICHELE MERCATI (San-Miniatenſis Florentini, Clementis VIII, Pontificis, Archiatri, et Archaeologi † 1593) *Degli Obeliſchi di Roma* 1589. 4.

Eiusdem *Conſiderationi ſopra gli avvertimenti del Sign. Latino Latini, intorno ad alcune coſe ſcritte nel libro degli obeliſchi di Roma, inſieme con alcuni ſupplementi al medeſimo libro.* ibid. 1590. 4.

gaeus. PETRI ANGELII BARGAEI (*Hiſtorici, Archaeologi et Poetae Piſani* † 1596) Commentarius de Obeliſcis, ad Sixtum V. P. M. *Romae* 1586. 4; et in *Graevii* Theſ. Ant. Rom. T. IV. p. 1893 ſqq.

ntana. DOMENICO FONTANA (Milino-Novocomenſis, Mathematici et Architecti Sixti V. P. M. † 1610) *della traſportatione dell' Obeliſco Vaticano et delle Fabriche di noſtro Signore Papa Siſto V. Libro primo.* In Roma 1590. fol. Cum figuris aen. — Machinae potiſſimum, quibus Fontana in erigendo obeliſco iſto uſus eſt, in hoc libro non minus raro, quam ſplendido, deſcriptae, quam obeliſcus ipſe, qui tamen aeri inciſus conſpicitur, vulgoque vocatur obeliſcus Vaticanus, eoque tempore, quo erigebatur (a. 1586) iacebat

poſt

poſt templum Petrinum. Quem quum ſaepe attentus admodum Sixtus obſervaret, dixiſſe aliquando fertur, ſe nullam aliam ob cauſam optare eſſe Pontificem, quam ut erigere poſſet hoc monimentum, quod fecit ſecundo, Pontificatus ſui anno. Liber f. tomus ſecundus ineſt, licet titulus primum tantum prae ſe ferat.

Cf. CLEMENT Bibl. T. VIII. p. 416 ſq.

Athanaſii Kircheri opera huc pertinentia ſupra Vol. II. P. II. p. 341 ſqq. recenſuimus. Kircher.

POUCHARD (Profeſſoris Graecae linguae Pariſini et ſocii Acad. Inſcriptt. † 1705) *des Obeliſques;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. I. p. 193-198. (a. 1736. diſſertatio ipſa praelecta fuit a. 1701). — Diſputat auctor potiſſimum de duobus obeliſcis, quos Seſoſtris erigi iuſſiſſe dicitur, quorumque alter auſpiciis Sixti V, P. M. Romae erectus hodienum ibidem conſpicitur. Hieroglyphica inſculpta veras Aegypti veteris hiſtorias continere, auctor exiſtimat. Pouchard.

Queſtion hiſtorique ſur le ſujet d'une ancienne Obeliſque; in *Continuation des Mémoires de litterature de Mr. de Sallengre* T. XI. p. 473-478. Queſtion etc.

ANGELI MARIAE BANDINII (*Bibliothecarii Florentini*) de Obeliſco Caeſaris Auguſti, e campi Martii ruderibus nuper eruto Commentarius (addita verſione Itala). Accedunt Clar. Virorum epiſtolae et opuſcula. *Romae* 1750. fol. mai. Cum figg. aen. — In praefatione breviter exponitur de hiſtoria obeliſcorum, Plinio potiſſimum duce. Opus ipſum duabus partibus abſolvitur. Prior continet XXII capita, in quibus, quae de obeliſco Seſoſtridis dici potuerunt, non minus erudite, quam eleganter deſcribuntur. Primo quidem loco de Seſoſtride ipſo ſecundum Herodotum et Diodorum Bandini.

dorum narratur. Tum in tempus inquiritur, quo excisus fuerit obeliſcus, qua data occaſione auctor non potuit non ſimul de tempore regni Seſoſtridis exponere. Si locum quaeras, ubi erectus fuerit obeliſcus, in urbe Heliopolitana factum id fuiſſe, quod ea Soli dicata eſſet, cui talia ſaxa vovebantur, ex eo etiam Bandinio videtur, quod ex hac urbe Romam fuit translatus. De illa vetuſtiſſima urbe paullo fuſius agitur; tum et de Cambyſe, qui Heliopolin diruens, ſplendidiſſima quaeque, ut et obeliſcos, non tamen omnes, nec omnino, perdidit. Quale fatum obeliſcos illos tunc manſerit, qui Romam deportati fuerunt, auctor non vult definire: Kircherum tamen, et alios, redarguit, quod obeliſcum illum vel non Seſoſtridis iuſſu excifum, vel ſaltem non integrum eſſe, contendunt. De obeliſci materia quarto capite agitur. Marmore tali conſtat, quale antiqui πυῤῥοποικιλον ſ. Syenitem lapidem, recentiores *Granitum* appellant. Ex tali lapide omnes Aegyptiorum obeliſci facti fuerunt; et quorum diverſa eſt materies, alios populos, in primis Phoenices, auctores agnoſcunt. De hieroglyphicis notis obeliſco inſculptis dum auctor agere inſtituit, praemittit quaedam de varia veterum ſcribendi ratione; et ſymbolicam eſſe antiquiſſimam putat, quali non Aegyptii modo, ſed Aethiopes quoque, et alii populi, Chriſtiani etiam primis ſaeculis, uſi fuerint. Ille, de quo nunc agitur, obeliſcus, talibus figuris plenus reperitur: quae tamen, iniuria temporis, vel aliis de cauſſis, magnam partem deletae ſunt. Id ſolum notatu dignum eſt, apicem minutiſſimis hieroglyphicis ita eſſe ornatum, ut in eo totius obeliſci notae repetitae videantur, praeter alias, quae ſemel tantum occurrunt. Harum figurarum plures in aliis obeliſcis non reperiuntur.

Quid

autem ſibi velint, arduum eſt definire. Huius obeliſci cuſpidem, conſecrationem Soli perprae ſe ferre, atque opera ab Aegyptiis ſa-ous huic numini attributa ſignificare: illos in obeliſco ipſo conſpicuos, metaphorico allegorico ſenſu Seſoſtridis egregia facinora :, veroſimile arbitratur. Porro, qua occa-quo auctore, et quo modo Romam delarit obeliſcus, docemur. Tum quo in loco, nodo et quo tempore Auguſtus Imp. ſuos rit obeliſcos, diſquiritur. Inſcriptionis, in i baſi ab Auguſto inſculptae, illuſtratio ır; ſingula verba Bandinius explicat ſtu-ut non eruditis modo, ſed et tironibus ſſet. In altitudinem obeliſci poſtea inquirit. ıno, quem dicunt, pede illum dimenſus eſt, tudinem, praeter baſin, invenit pedum cir-.XXV. Simul et de menſuris veterum, pede nis Statiliano, commentatur. Si quaeras, em uſum et a quo redactus fuerit obeliſcus, Facundini mathematici id effectum fuiſſe r arbitratur, ut pro meridianae ſtilo uſurpa-non tamen ſtatim de ea re cogitatum fuiſſe, ıteriecto aliquo tempore. De variis hora-et dierum apud veteres menſuris deinceps ntur in vulgus nota. De pila in vertice ci copioſe exponit auctor, et Pigafettae alius rae obeliſco Caii impoſitae adiungit deſcriem. Poſt Plinii tempora neglectus omnino obeliſcus videtur. Quando vero, et cuius ı, fuerit everſus, vix ac ne vix quidem po-definiri. Poſt ruinam non omnino datus oblivioni campi Martii obeliſcus; a pluribus memoratur inde a ſaeculo VIII ſcriptoribus. tamen de uſu eiusdem quidquam reperitur. n A. C. circiter M D effoſſam fuiſſe horologii

partem ſcriptores tradunt, de meridiana hui obeliſci eſſe intelligendum, Noſter recte puta A. C. MDII pars obeliſci ruinis obruti primu fuit detecta, mox tamen rurſus coopertus fui quod bellis impeditus Pontifex maximus, Iulius animum ad erigendum eum applicare non potes Secunda vice detectus fuit A. C. 1587, Sixti tempore: ſed quod igne ferroque exciſus repe batur, papa ab erigendo illo abſtinuit. Alexand etiam VII tale quid in mentem veniſſe, ex *cheri* epiſtola huiusque inedita cognoſcitur, q in notis integra cum lectoribus communic Ultima tandem vice A. C. 1748 detectus fuit, circiter cubitos infra urbis ſolum depreſſus, e quinque fruſta diffractus. *Nicolaus Zabaglia*, mo litterarum omnino expers, ut vix animi ſenſa verbis exprimere valens, magna tamen gacitate praeditus, artifex ille fuit, qui, mach quadam inventa, quae ſua tantum ſimplicitate commendat, et in hoc opere poſt praefation aeri inciſa reperitur, erexit obeliſcum. Mach cum omni apparatu deſcribitur, et, qualis fi obeliſci fuerit, antequam erigeretur, verbis ar tecti *Thomae de Marcis* indicatur. Tandem de agitur, qui obeliſcum pro horologio ſolari fte affirmarunt, eiusque uſum monſtrare conati fu Recentiores tamen mathematici pro meridia potius, quam horologii uſu, obeliſcum inſervi ſatis luculenter oſtenderunt, quorum epiſtola diſſertationes, alteri huius operis parti inſe integras reperies. In quibus eminent diſſerta nes ROGERII IOSEPHI BOSCOWICH, nu mortui, et SCIPIONIS MAFFEII. Finem op facit epiſtola IACOBI STUARTI, Angli, dum erueretur obeliſcus, praeſens omnia oc ſuis ſollicite perluſtravit. Obeliſcos cum pyra dibu

onomiae inſerviiſſe primis temporibus,
a ad luxum quoque adhibiti fuerint, ar-
ationibus fultus non contemnendis.

Acta Erud. a. 1754. p. 456-465.

ii commercium epiſtolare ſuper hoc
rtum etiam dedit opuſculo ſequenti:
MATTHIAE BOSII, *Profeſſoris Phyſi-
genſis* († 1761) Commercium epiſtoli-
ſoſtridis, Auguſti, et Benedicti XIV,
Obiter Plinius Hiſtoriographus et Dio-
lus emendantur. *Gryphiswaldae* 1751.
ſius quoque contendit, obeliſcum illum
orologii, ſed pro meridianae uſu inſer-
ndinii narrationi obſervationes doctas
perſit. Boſe.

g. *gel. Anmerkungen und Nachrichten* a.
p. 396-400.
gel. Anzeigen a. 1751. p. 1156 ſqq.

ORDEN *Remarques ſur les Obeliſques;* in Norden.
ge T. I. p. 102-104. Breviter diſſeritur
rum materie, forma et uſu. Duos obe-
rbe Alexandria in itinerario ipſo auctor
Obeliſcus quidam Heliopolitanus tab.
eri inciſus.

T *Obſervations ſur l'Obeliſque interprété* Gibert.
pion; in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.*
. p. 665-676. (a. 1770). Auctor docte
tur in locum nobiliſſimum apud *Ammia-
ellinum* L. XVII. cap. 4. Hermapionis,
pionis, explicationem hieroglyphicorum
obeliſco, de quo ſermo apud Ammia-
tinere ad obeliſcum, quem Conſtantius
vero, quem Auguſtus, Romam trans-
ſſerat, auctor contendit. Explicationem
vero

vero ſpectare ad Iſraëlitas, probare ſtudet. D
rit denique de variis hieroglyphicorum generi
ubi *Warburtonum* paſſim probe refellit.

SECTIO VI.

Scriptores de Mumiis.

Gryphius. ANDREAE GRYPHII (*Syndici Principatus gaviensis, ICti, oratoris et poëtae* † 1664) Mu
Wratislavienſes. *Wratislav.* 1662. 12. —
ctor diligentiorem, ſi chemicen tollas, unius e
nis mumiae explorationem, quam ulla alt
viri docti opera, ſuppeditaſſe dicitur.

Kircher. ATHANASII KIRCHERI Sphynx Myſtag
ſive Diatribe hieroglyphica, qua Mumiae ex M
phiticis pyramidum adytis erutae, et non ita
dem in Galliam tranſmiſſae, iuxta veterum hi
myſtarum mentem intentionemque plena fid
exacta exhibetur. Interpretatio ad inclytos ab
ſiorumque cognitionum peritia inſtructiſſimos
lologos directa. *Amſtelod.* 1674. fol. —
aſphalto Aegyptios in condiendo uſos eſſe c
tendit.

Lettre d'un Academicien. *Lettre d'un Académicien, où ſont expliqués hieroglyphes d'une Mumie apportée d'Egypte.* à I
1692. 4.

Kettner. M. FRIDERICI GOTTLIEB KETTNERI,
Sch. E. Cizenſ. h. t. Con-Rectoris, Μουμιαι των
γυπτιων, ſive hiſtoricum Schediaſma de Mu
Aegyptiacis, deque egregia Lipſienſi in biblioth
inſtructiſſima magnifici Senatus quondam
Lipſ. 1694. 4. Editio ſecunda multo auctior.
1703. 8. (Editio prima formam habet diſſerta
nis academicae). Cum tabula aenea, mum
iſtam repraeſentante. — Poſt prooemium,

io de aliorum antiquorum populorum ritibus rca mortuos diſſeritur, ſequitur caput primum neraale, quo agitur de vocabuli Mumiae etymo- gia, ſynonymia et homonymia, et de origine itus huius Aegyptiaci, quae adiudicatur Aegyptiis. 'orro inveſtigatur cauſſa unctionis, examinantur t conferuntur narrationes Herodoti et Diodori de daverum balſamatione Mumiarumque fabrica. Hiſſeritur poſtea de interiore cadaverum ornatu t Iſide in faſciis quibusdam; de icunculis aliis orpori infutis; de aureo folio, ori quorundam ferto; de faſciis earumque mirabili ligatura; de ſervatione corporum in domibus; de ſarco- hago; de pompa funebri; de incluſione in cry- is; de diis tutelaribus. Adduntur quaedam de u medico Mumiarum, de Franciſci I, regis Gal- rum, cura mumiali, de difficili Mumiarum ſuper aria translatione. In capite ſecundo ſpeciali udioſe deſcribitur Mumia, quam libelli titulus mit. In fine quaeſtiones tanguntur de termino, ui huic Aegyptio ponendo, et de moralitate ftionis adhuc ſervatae.

Lettre de Mr. RIGORD *ſur une ceinture de toile*, *vée en Egypte autour d'une Mumie*, *avec des ca- ctres inconnus;* in *Mémoires de Trévoux* 1705. n p. 429-441. Rigord.

Lettre d'un Anonyme à Mr. Rigord ſur le même ument Egyptien; ibid. 1740. Mars p. 476-495.

CHRISTIAN HERZOG, *herzogl. Sächſ. Gothai- ſchen Hofapothekers*, Mumiographia medica, *oder richt von Egyptiſchen Mumien* etc. Gotha 1717. *) *Francogallice* ibid. 1718. 8. — Verus auctor ius eſt GODOFREDUS VOCKERODT, Rector holae Gothanae olim celeberrimus († 1727), pote qui nomine Herzogii, ſoceri ſui, qui ſibi Herzog. C. Vockerodt. Mumi-

*) Falſo paſſim legitur 1716.

Kempii, Societ. reg. Brit. ſocii, ſervatorum i grederetur, multa late diſſeruit de Aegyptioru funeribus, modo condiendi corpora humana adverſus corruptionem muniendi, de hierogly phicis, et de Aegyptiacis Deorum ſimulacri Ubi in primis obſervat de Mumiis Kempianis, il poſt tot ſaecula adeo nihil imminutum eſſe, u Plato non ſine veri ſpecie a corporum firmit animorum immortalitatem deducere potuerit. A Hieroglyphica illuſtranda attulit linteum quodda Iſidis, Oſiridis, Anubidis, aliorumque Deoru apotropaeorum et prophylacteriorum imagini inſignitum. Huiusmodi lintea corporibus affi fuiſſe, ut manus impias et ſceleratas prohiberet ſceleratis per Deorum conſpectum metu incuſſ non vane opinatur doctiſſimus Anglus.

Gordon. ALEXANDER GORDON'S *Eſſai towards ex- plaining the hieroglyphical figures on the Coffin of a ancient Mummy, belonging to Capt. Lethieull* London 1737. fol. max.

Eiusd. *Eſſai towards explaining the ancient Hie- roglyphical figures on the Egyptian Mummy in Muſeum of Dr. Mead, Phyſician in ordinary to Majeſty.* ibid. eod. fol. max. Additae ſunt du diſſertationibus XXV tabb. aen.

Middleton. CONGERS MIDDLETONI Deſcriptio Mu- miae Cantabrigienſis; in *eius* Germanis qui- dam antiquitatis eruditae monumentis etc. (*Lon- dini* 1745. 4 max.) p. 251-262; et in eiusd *Miſcellaneous Works* (Lond. 1752. IV Voll. in Vol. IV. p. 168 ſqq. Cum tabb. aen. quarum alt Mumiam ipſam, altera eiusdem integument exhibet.

Blumen-bach. IOH. FRID. BLUMENBACH (Prof. Med. Go ting.) *Von den Zähnen der alten Aegyptier und den Mumien;* in *Lichtenbergs und Forſters Gotti Mag*

azin a. 1780. Part. I. p. 109-139. — Den-
in Mumiis Aegyptiacis ſingularis ſtructura,
n poſt Middletonum Blumenbachius primus
rvavit, occaſionem ei praebuit, docte et ſub-
r de cauſſis huius ſtructurae ac de Mumiis
ratim diſſerendi. Tradit igitur compendium
i eorum, quae cum ipſe, tum alii ante eum
umiis animadverterunt atque notarunt. Prae-
lia auctor docet, primos etiam Chriſtianos in
ypto cadavera more Aegyptiorum antiquo-
in Mumias transformaſſe; non in una Ae-
i regione, ſed ubique, Mumias factas fuiſſe;
itium corpora ita condita inveniri pauca, quia
ioribus antiquioribus multo pauciores e vivis
ti fuerint, quam hodie, ubi morbi infantibus
rii, veteribus autem ignoti, ſtragem multo
rem faciant; ſarcophagos variae eſſe formae;
is minime eſſe linteas, ſed goſſypinas; faſcia-
, artificioſiſſime plerumque complicatarum,
itudinem non eſſe ſemper eandem, nec poſ-
uram; antiquiſſimis temporibus omnes Ae-
ios corpora defunctorum contra putredinem
vel illo modo ſervare ſtuduiſſe. In fine non-
ı de rebus variis cum vel in Mumiis inventis
itantur.

CHRISTIANI GUIL. FRANC. WALCHII Walch.
lectio de Mumiis Chriſtianis; *in* Commentatt.
et. reg. ſcient. Gotting. per a. 1780. Vol. III. —
nenbachii ſententia, Chriſtianos quoque anti-
ires, in Aegypto degentes, corporibus defun-
um etiam Mumiarum formam induiſſe, auctori
iſionem, eandem paullo diligentius exami-
di, dedit. E recentioribus quidem *Chifletius*
lingbamus earum mentionem fecere: ſed quum
tes haud adierint, Walchius id ſuſcepit, atque
ı ex Athenagora, Clemente Alexandrino,

 Orige-

Origene, Dionyſio, Auguſtino, aliisque collegit, quae lucem aliquam huic argumento obſcuro et incerto accendere queant. Certum ex iisdem fit, primos Chriſtianos id feciſſe, cadaveraque vel ſub terra condidiſſe, vel in domiciliis ſuis conſervaſſe, et haec quidem vel medicata ſolum, vel in Mumias transformata. Nonnulla tamen Walchii placita in dubium vocavit

Heyne. CHRISTI. GOTTL. HEYNIUS in ſubſequenti *Spicilegio antiquitatis mumiarum.* Indicat potiſſimum incerta et imperfecta, quae de Mumiis hiſtoria nobis tradit. Teſtimonia ſcriptorum hodoeporicorum recentiorum atque veterum hiſtoricorum, Herodoti, Diodori, aliorum, miro acumine critico expenduntur et inter ſe conferuntur, falſaque, dubia ſeu minus certa proponuntur. Refelluntur ii, qui in imaginibus ſeu in larva, qua Mumiae vulgo obductae ſunt, ſeu in ſarcophagis pictis, ſpeciem et vultum mortui, qui in eo conditur, expreſſum eſſe putant. Summa, qua pollet auctor, eruditio et modeſtia ubique elucent. Idem paullo poſt exhibuit

Mumiae, quae ex regis Daniae liberalitate in Muſeo academico (*Gottingenſi*) ſervatur, accuratiorem notitiam, cum obſervationibus; *in* iisdem Commentationibus per a. 1781. Vol. IV; inter Commentt. hiſt. philol. p. 1-19. Cum tabula aenea colorata, qua Mumiae forma repraeſentatur. Primum de externa ſpecie auctor dicit, tum ad interiorem apparatum progreditur, negligens vulgaria aut communia. In mento huius Mumiae nullum veſtigium eſt ornamenti eius, quod *perſeam* appellant viri docti, coni complicati ſpecie; atqui in plerisque medicatis corporibus eorumque ſarcophagis obvium id eſſe dicitur. Quidnam ſpecies referat, in controverſiam venit inter viros doctos

ɔctos. Vulgo ea pro barba habita eſt, nec Heyius ab eadem ſententia plane abhorret. „Ut, iquit, pro barbae plicis pertextae ſpecie habenım eſſe cenſeam, movent me cum alia, tum oc, quod in Iſide aut alia dea femineive ſexus gura ornamentum illud nunquam mihi conſpeum eſt. Nunc vero et illud pro argumento :cedit, quod in noſtro ſarcophago corpus mu:bre conditur, deficitque adeo in eius larva, .m in operculo, inſigne illud barbae in aliis obıum.“ Pictura huius Mumiae non eſt tam varia ; tam multiplicis argumenti, quam in nonnullis umiis, magis tamen variata et arguta, quam in ıltis aliis. Pigmenta ipſa chemicis experimentis ploravit *Ioh. Frid. Gmelin*, Medicinae et Philoſ. oſ. Gottingenſis; interiora idem, et *Wrisberus* et *Blumenbachius*, Profeſſores Medicinae Gotıgenſes. Modus hanc Mumiam condiendi nos videtur ac diverſus a caeteris, qui traditi et ſervati ſunt. Nihil hic medicati ex ſolenni ɔre; nullum bituminis ſeu reſinae veſtigium; ıil ſolidi deprehenſum praeter oſſa; nullae ne :mbranarum quidem reliquiae. Conditurам nen adhibitam fuiſſe, non dubitandum, ideoque ɔdendum, antequam corpus condiretur, extrin:us omnem carneam fibram ab oſſibus ſcalpello ſſe abraſam. Probabile porro fit, inciſione facta cera eſſe educta, muſculis quoque exciſis, et ılpello abraſis interioribus oſſium et coſtarum rietibus; adeo nullum veſtigium ne membranam quidem ſupererat. Verbo, ſceletum factum t, etſi craſſiore Minerva, antequam conditum iniret taricheuta. Caeterum hac unius Muiae deſcriptione firmatur ſatis illud, quod in ſuriore commentatione Heynius poſuerat, pluriios ac diverſos corporum medicandorum fuiſſe

 modos,

modos, fruſtraque Mumiarum condituras ad unum aliquod genus eſſe revocatas.

Poſteriori huic commentationi inde a p. 19 usque ad 24 Heynius ſubiecit *Emendanda et addenda* ad priorem. Confirmatur v. c. quod auctor, Ptolemaeorum aetate condiendorum corporum morem adhuc viguiſſe, dixit. Nec modo Aegyptios, verum et Graecos Aegyptio more conditos fuiſſe, affirmat.

* * *

Quoniam etiam multa huc pertinentia peti poſſunt e ſcriptoribus de pollinctura ſeu balſamatione in genere, hos nominare ſaltem volumus.

Rivinus. ANDR. RIVINI Diſſ. de pollinctura ſ. balſamatione. *Lipſ.* 1655. 4.

Sebiz. MELCHIOR SEBIZ Diſſ. de conditura ſ. balſamatione cadaverum humanorum. *Argent.* 1649. 4.

C. Hofmann. CHRISTI. HOFMANNI Diſſ. de pollincturae antiquitate, ex Arabum monimentis illuſtrata. *Ienae* 1669. 4.

Clauder. GABR. CLAUDERI Methodus balſamandi corpora humana. *Altenburg.* 1679. 4.

Lanzoni. IOSEPHI LANZONI (*Medici Ferrarienſis*) Tract. de pollinctura et balſamatione apud veteres et recentium variis balſamandi cadavera modis. *Ferrariae* 1693. 12. *Genev.* 1696. 12.

F. Hofmann. FRID. HOFMANNI Proluſio de modo veterum balſamandi corpora. *Hal.* 1695. 4.

Penicher. LUD. PENICHER *Traité des Embaumemens ſelon les anciens et les modernes.* à Paris 1699. 12.

Wedel. GEORG. WOLFG. WEDEL in Exercitationibus medico-philologicis (*Ien.* 1703. 4.) Decade diſſ. 6 et 7 agit de balſamatione tum aliorum corporum, tum Chriſti.

THO

THOMAE GREENHIL Νεκροκηδεία; *or the Art* Greenhil.
f *Embalming*. Lond. 1705. 4. Magnum volu-
ıen, teſte Heynio, indocti hominis, in conge-
endis locis ac rebus alieniſſimis occupati.

ROUELLE *ſur les Embaumemens des Egyptiens;* Rouelle.
ı *Mém. de l'Acad. des Sciences de Paris* 1750.

Comte DE CAYLUS *des Embaumemens des Egyp-* de Caylus.
ens; in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XXIII.
. 119 ſqq. *Theotiſce* in eiusdem *Abhandlungen*
ır Geſchichte und zur Kunſt, a *I. G. Meuſelio* col-
ctae ac Theotiſce redditae (*Altenburg.* 1768 ſq.
oll. II. in 4.) Vol. I. p. 334-354. — In parte
ima de Mumiis ipſis auctor diſſerit, opiniones-
ıe cum veterum tum recentiorum de illarum
ɔrica examinat, adiutore Ruellio, modo laudato.
ırs altera agit de ſarcophagis Mumiarum et de
ırum conditoriis. Titulo igitur quidem hae ob-
rvationes non vulgares huc referendae videntur,
autem vera ad ſcriptores de Mumiis ipſis, ideo-
ıe poſt Middletonum etiam commemorandae.

SECTIO VII.

Scriptores ſpeciales de Nilo.

Poſt ſcriptores de Aegypto generales ſupra
emoratos et itineraria poſtea recenſenda, ut et
aeter ſcriptores de Aethiopia, v. c. LUDOLFUM;
quentes, qui in libellis ſingularibus de Nilo
usque memorabilibus egerunt, in cenſum ve-
ıunt.

IOH. BAPT. SCORTIA (*Ieſuitae Genuenſis* † Scortia.
627) de natura et incrementis Nili Libri II; in
uibus inter diſputandum plures aliae quaeſtiones
hyſicae explicantur. Nunc primum prodeunt
iplici indice locupletati. Lugd. 1617. 8. —

 Libro

Libro primo agitur de Nili nominibus, origine, curſu, oſtiis, magnitudine etc. Altero, de illius aeſtivo tempore, contra quam caeteris paene accidit fluminibus, incremento, cuius cauſſam ſoli Deo cognitam cenſuit Irenaeus L. II. c. 47. Scortia autem probat, Nili incrementum eſſe ab aquis pluviis in Aethiopia hyeme cadentibus.

Cf. SINCERI (ſ. SCHWINDELII) Notit. crit. p. 260.

Wendelini. MARCI FRIDERICI WENDELINI (*Theologi et Rectoris Gymnaſii Servestani* † 1652) Admiranda Nili: commentatione philologica, geographica, hiſtorica, phyſica et hieroglyphica ex CCCXVIII auctoribus Graecis et Latinis vetuſtis et recentibus illuſtrata. Cum triplici indice. *Francof.* 1623. 8. *Cantabrigiae* 1648. 4. — Eſt compilatio ſine iudicio corraſa, intermixtis excurſibus ad rem non pertinentibus.

Voſſius. ISAACUS VOSSIUS de Nili et aliorum fluminum origine. *Hagae Comit.* 1659. 4. — Inſertae ſunt duae mappae chorographicae, Aethiopiam Niliquc curſum repraeſentantes. Nili inundationem nimiae pluviarum copiae in Aethiopia et in regionibus lineae aequinoctiali adiacentibus aeſtatis tempore effuſae adſcribit.

de la Chambre. (MARINI CURAEI) DE LA CHAMBRE (Conſiliarii et primi Archiatri regis Galliarum † 1669) *Diſcours ſur les cauſes du débordement du Nil.* à Paris 1666. 4. — Auctor nitrum, quo aqua Nilotica impraegnata dicitur, cauſſam eſſe omnium memorabilium huius inundationis opinatur. In parte prima demonſtrat, Nili aquam eſſe nitri plenam, naturamque nitri explicat. Secunda oſtendit, quo modo nitrum ſit cauſſa fertilitatis; tertia res memoratu quam maxime dignas ortas ex inundatione iſta ac nitro. Quarta et quinta demon-

demonſtrat, omnes inundationis effectus minime a pluviis provenire. Sexta continet relationes, auctoris opinionem ſtabilientes.

MURTADI, Sectione V commemoratus. Murtadi.

PETER WYCHE *ſhort Relation of the River* Wyche. *Nile, of its courſe and current, of its overflowing the campaigns of Egypt, till it runs in to the Mediterranean and of other Curioſities. Written by an eye-witneſs, wo lived many years in the chief Kingdoms of the Abyſſine Empire. Translated out of a Portugueſe Manuſcript, at the deſire of the Royal Society.* London 1669. 8. *Italice* a *Gianni del Marroſſa.* Firenze 1693. 8. Laudatur prae caeteris haec relatio, ex *Hieronymo Lupo* (*Lobo*, de quo infra in cap. de ſcriptoribus rerum Aethiopicarum) maximam partem mutuata.

HENRICI VALLERII Diſſ. de fontibus Nili. Vallerius. *Upſal.* 1698. 8.

De Nilo etiam audiendi ſunt BARTHOLO- Stibbs. MAEUS STIBBS, IOH. LEACH, aliique, quo- Leach. rum relationes exhibentur in *Travels into the inland parts of Africa* (Lond. 1742. 4.), de quibus ſupra Vol. II. P. II. p. 329 ſq.

De natalibus vocabuli Nili agit CHRISTIA- Müller. NUS MUELLER in Satura obſervationum philologicarum, maximam partem ſacrarum (*Lugd. Bat.* 1752. 8 mai.) p. 1-11.

D'ANVILLE *Diſſertation ſur les ſources du Nil,* d'Anville. *pour prouver qu'on ne les a point encore découvertes;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.* T.XXVI. p. 46-63. (a. 1759). Cum tabula geographica. Adhuc omnia de Nili origine eſſe incerta, probatur e comparatione et illuſtratione *Strabonis*, *Ptolemaei*, geographorum Arabum et itinerariorum recentiorum.

CHRISTOPH MEINERS *Kurze Geſchichte des* Meiners. *Nils;* in eiusdem *Vermiſchten philoſophiſchen Schrif-*

ten (Leipz. 1775. 8.) P. I. N. VI. — Fontes, e quibus auctor narrationem de Nili origine et inundationibus hauſit, ſunt *Herodotus*, *Diodorus*, *Strabo*, *Lobo*, *Maillet*, *Dampier*, *Shaw*, *Pococke*, *Haſſelquiſt*, *Norden* et *Niebuhr*.

SECTIO VIII.

Scriptores de Aegypto geographici et hodoeporici.

Praeter itineraria, inter ſcriptores de Palaeſtina et Arabia relata, V. C. FUERERI AB HAIMENDORF, VON TROILO, BREMONDI, HEYMANNI, THOMPSONI, POCOKII, HASSELQUISTI, ATHELARDI, NIEBUHRII, IRWINI, ROOKII caet. adeunda et conſulenda ſunt ſequentia:

Longsward. WILL. LONGSWARD'S *or* LONG-ESPEE *Voyage into Aegypt* (a. 1748); in Hakluyti *Navigations* etc. Vol. II. P. I.

Abulfeda. ABULFEDAE deſcriptio Aegypti; de quâ ſupra Vol. II. P. I. p. 136 ſq.

Petrus Martyr. PETRI MARTYRIS ANGLERII Legatio Babylonica; in *eius* Decadibus de novo orbe, de quibus alibi agemus. Hic notandum, Petrum a Ferdinando Catholico, rege Hiſpaniae, a. 1501 miſſum fuiſſe lagatum ad Sultanum Aegypti, feliciterque hac provincia defunctum. Relatio de eadem, quam litteris mandavit, potius inſcribenda fuiſſet: *Legatio Aegyptiaca*, quam Babylonica; id quod factum in verſione Itala, ſic inſcripta: PIETRO MARTYRE, *Milaneſe*, *delle coſe notabili dell' Egitto*, *tradotto della lingua latina in lingua italiana*, *da* Carlo Paſſi. In Venetia 1564. 8.

Evesham. IOH. EVESHAM *Voyage into Aegypt* (a. 1586) ap. *Hakluyt* Vol. II. P. I.

:AUR. ALDERSEY *Voyage to Alexandria and* Alderſey.
o (a. 1586); ibid.

IOH. MICH. WANSLEBEN (Gallice VANS- Wansleben.
; Italice VANSLEBIO) *Relatione dello ſtato*
nte dell' Egitto. In Fiorenza 1670. 12. In Pa-
1671. 12 mai.

Eiusdem *Nouvelle Relation, en forme de Jour-*
d'un voyage fait en Egypte en 1672 *et* 1673.
ris 1677. 12. — Wansleben, Erfordienſis,
iomonti per aliquot annos ſtudio theologiae et
oſophiae ſe dedit; poſtea Iobum Ludolphum,
ularem, adiit, addiſcendae linguae Aethiopicae
ſa. Cuius ſuaſu et ſumtibus Angliam petiit,
que rediens ab Erneſto, Duce Gothano, a.
3 in Aegyptum et Habeſſiniam eo fine miſſus,
hriſtianorum in Habeſſinia viventium condi-
em et doctrinam exploraret. Quo minus ta-
 mandatis rite ſatisfaceret, a Patriarcha Ale-
drino ſibi perſuaderi paſſus, itinere abrupto
nam petiit ibique a. 1665 a religione Luthe-
 ad Romano-Catholicam tranſiit. Haud
to poſt ſocius Ordinis Dominicanorum ſ. Prae-
torum creatus eſt, annoque 1670 Lutetias
ſiorum migravit, et a Colberto a. 1672 iterum
Aegyptum miſſus, et ad cognitionem huius
ae penitiorem adipiſcendam, et ad codices
u ſcriptos rariores comparandos, hosque
bibliothecam regiam Pariſinam ingerendos.
unquam vero huic itineri usque ad a. 1676
rfuit, quo etiam tempore Conſtantinopolin
t; Colbertus tamen minime rebus eius geſtis
tentus, pecuniam ad edendos codices Aethio-
s allatos erogare noluit. Qua forte Wans-
us afflictus, a. 1679 vicarius eccleſiaſticus vici
onenſis, prope Fontem Bellaqueum mortuus

In libello priore, a nobis indicato, primum,

 quod

quod perfecit, in Aegyptum iter leviter adm
dum deſcripſit: in poſteriore alterum iter copi
ſius maioreque cum fructu narravit. In bibli
theca Ducali Gothana alia itineris prioris expo
tio, quam Erneſto Principi membratim mi
Theotiſca lingua concepta, eaque plenior, qu
quae typis expreſſa, ſervatur. — Idem *Wan
ben* edidit: *Hiſtoire de l'Egliſe d'Alexandrie, fon
par S. Marc, que nous appellons celle de Jacobi
Coptes d'Egypte, écrite au Caire même en* 1662
1673. à Paris 1677. 12. Coptorum caerimoni
eccleſiaſticae in hoc libro deſcribuntur. Caeteru
omnes tres libri Wanslebiani raris annumerant

Cf. ERN. SAL. CYPRIANI Catalogus Codic
manu ſcriptorum bibl. Gothanae (*Lipſ.* 1714. 4
p. 64 ſqq.

Melton. EDUARD MELTON *Zeldſame en gedenkwaerd
Zee- en Land-Reyzen door Egypten, Weſt-Indi
Perſien, Turckyen, Ooſt-Indien, en d'aengrenſen
Geweſten. Behelſende een ſeer naeukeurige Beſch
vinge der genoemder Landen, benevens derzelver I
woonderen Godts-dienſt, Regeering, Zeden en G
woonten. Mitsgaders veele ſeer vreemde voorvall
ongemeene geſchiedeniſſen en wonderlyke wedervar
gen, aengevangen in den Jaere* 1660 *en geeyndig
in den Jaere* 1677. *Vertaelt uyt d'eyge aenteken
gen en brieven van den gedachten Hr. Melton, en
verſcheydene ſchoone kopere Figuren verciert.* Am
1681. 4. — Prima libri pars integra de Aegy
memorabilibus agit. Narratio candida videtur
que ſincera.

Voſſius. ISAACUS VOSSIUS in *variarum obſervation
libro* hodie raro (*Londini* 1685. 4.) docte eti
differit de Thebarum Aegyptiarum, Alexandri
Cairi et Babylonis Aegyptiacae magnitudine.

CLAUDI

CLAUDE SICARD, *de la Comp. de Jeſus, Lettre Mgr. le Comte de Touloufe, contenant une Relation ſes trois voyages dans la haute et baſſe Egypte, rite en* 1716. Cum tabula geographica. Sicard.

Eiusdem *Relation d'un voyage aux cataractes et ous le Delta.* Utraque relatio lectu ſane digna tat in *Nouveaux Mémoires des Miſſions de la Comp. Jeſus* (à Paris 1717. 12.) T. II. p. 1-288.

FRID. LUD. NORDEN *Drawings of ſome ruins and Coloſſal Statues at Thebes in Egypt, with account of the ſame in a Letter to the Royal Society.* Lond. 1741. 4. — Specimen itinerarii mox cenſendi, in quo idem legitur, Vol. II. p. 165-73. Norden.

GRANGER (ſ. potius TOURCHETOT) *Voyage it en Egypte en l'année* 1730, *où l'on voit ce qu'il a de plus remarquable, particuliérement ſur l'Hiſtoire naturelle.* à Paris 1745. 12. *Theotiſce* in *Sammlung aller Reiſen* (Goetting. 1751. 8 mai.) T. III. 307-428. — Relatio quidem brevis, at ob ceritatem auctoris, chirurgi et a rege ſuo in egyptum miſſi, magni aeſtimanda, utpotè qui ultas opiniones falſas, a ſcriptoribus hodoeporicis fabuloſis diſſeminatas, e medio tollere ſtuduit. ter alia contendit, fertilitatem Aegypti minime ntam eſſe, quantam plurimi alii ſcriptores eam aedicaverint. Cognitu etiam digna, quae, propria experientia edoctus, profert de Nili inundatione, de eius canalibus et oſtiis, de Aegypti ſolo t coelo, de regimine Turcico, de antiquitatibus Aegyptiacis rebusque naturalibus. Grancher ſ. Tourchetot

A Journal from Grand Cairo to Mount Sinai and back again; translated from a Manuſcript, written by the Prefetto of Egypt, in company with ſome Miſſionaries de propaganda fide at Grand Cairo. To which are added Remarks on the origin of Hieroglyphics Journal from Grand Cairo.

phics and the Mythology of the ancient Heathens. *the Right Reverend* ROBERT (CLAYTON), *I* *Biſhop of Clogher* (in Hibernia † 1758). *Lon* 1752. 8 mai. Editio II. *ibid.* 1753. 8 mai. C figg. aen. *Theotiſce*, cum notis nonnullis, a *Phil. Caſſelio.* Hannover. 1754. 8. Cum 1 aen. — Deſcriptio itineris ipſa, a praefecto 1 nachorum Franciſcanorum in Aegypto a. 1 ſuſcepti, non adeo multum frugis praebet, pra narrationem de *Gebel el Mokatab* ſive de mont marmoreis, characteribus hodie plane ign ſignatis; quae ut explicentur, editor Anglus c ſilia expromit, nondum expleta. *) Coniectu quas ſuper hac re exhibet, ut et ſuper ori hieroglyphicorum atque mythologiae Aegyp cae, ſcriptorem arguunt rerum Aegyptiarum 1 ſatis peritum.

Cf. *Goetting. Anzeigen von gel. Sachen* a. 1753 1332 ſqq. a. 1754 p. 537 ſqq. et 568.
Erlang. gel. Anmerkungen a. 1753. p. 393 ſqq.
BAUMGARTENS *Nachrichten von merkwürd.* *chern* T. X. p. 159 ſqq.

Norden. FRID. LUDOV. NORDEN, *Capitaine des* *ſeaux du Roi* (de Dannemarc) *Voyage d'Eg* *et de Nubie. Ouvrage, enrichi de Cartes et de* *gures deſſinées ſur les lieux, par l'Auteur m* *Tome I.* à Copenhague 1755. **) fol. max. Tom. II. ibid. eod. Cum tabb. aen. CLIX, c auctoris effigie aliisque ornamentis aeque utili ac iucundis. — *Anglice*, a *Petro Templem* Lo

*) Cf. tamen EDUARDI WORTHLEY MONTAG *Obſervations on the coaſt of the Read Sea and the g* *Deſart*; in *Philoſ. Transactions* T. LVI. (a. 1767).
**) Tomus prior prodiit quidem iam a. 1751, ſed t titulo, quippe qui una cum tomo poſteriore emi annum 1755 prae ſe fert.

. 1757. II Voll. in fol. Cum omnibus ar-, pi tabulis aeneis. Simul minor prodiit verſionis editio, omiſſis nonnullis relationis ulis figurisque plurimis, *) notis tamen qui- m adſperſis, Lond. 1757. II Voll. in 8. — ic verſione Anglica minore orta eſt *Theo-* confecta a *Joh. Frid. Eſaia Steffens*, Se- miniſterii eccleſiaſtici et paſtore primario ıſi. *Vratislaviae* 1779. II Voll. in 8. Cum ditionis Anglicae minoris additis. — Epi- Theotiſca prodierat antea in collectione iti- Berolin. T. II. — Auctor, natione Ger- , utpote qui Gluckſtadii in Holſatia a. 1708 , impenſis regis Danorum inde ab a. 1733 iniit itinera. Primo petiit Belgium, artis ae addiſcendae gratia. Eodem conſilio a. Maſſiliam adiit, poſteaque Liburnum, tres- er annos in Italia commoratus eſt. Floren- . 1737 accepit mandatum regis ſui, quo ptus illi peragranda erat. Anno paene in- ibi transacto, a. 1738 reverſus eſt in pa- Nauarcha a rege ſuo creatus, eiusdem voluntarii militis vicem in claſſe Anglica, Hiſpanos bellum gerente, ſuſtinuit. Anno initioque ſequentis Londini, maioris rei mae peritiae acquirendae cauſſa, verſatus eſt, ſocius academiae ſcientiarum regiae electus. dinis reſtituendae gratia a. 1742 Francogal- etiit, eodemque vero anno Lutetiae Pariſio- mortuus eſt. Quae ille annis 1737 et 1738 gypto obſervaverat et collegerat, poſteaque erat, ut et figuras, ab eodem ſummo ſtudio atas, ſocius itineris ultimi, Comes *Dan- ld-Samſoe*, ſecum Hafniam adſportavit, ubi Comitis

Tabulae perpaucae, ſecundum archetypa delineatae, rtem produnt exiguam.

Comitis precibus ac regis iuſſu academia ſcientia-rum opus in ordinem redegit, perfecit, typisque mandavit, quibus ſane ſplendidiſſime repraeſentatum eſt. Figuras ab auctore delineatas *Tuſcherus*, Germanus, in aes affabre incidit. — Prima operis pars exhibet deſcriptionem veteris urbis Alexandriae. Secunda, novae ſ. hodiernae urbis. Tertia, veteris et novae urbis Cahirae. Quarta, Pyramidum, cum obſervationibus ſuper Gravii pyramidographia et ſuper obeliſcis, paullo ſuperius commemoratis. Pars quinta, qua tomus poſterior inchoat, continet diarium auctoris in itinere inde a Cahira usque ad Girgam ſ. Tſchirſcham, urbem Aegypti ſuperioris primariam. Pars ſexta, continuationem itineris usque ad arcem Eſſuaen. Septima, usque ad oppidum Deir ſ. Derri. Octava, narrat reditum inde usque ad Cahiram. Additus in fine index. Praeter multa alia notatu digniſſima obſervandum, neminem Nili curſum regionesque adiacentes tanta diligentia deſcripſiſſe atque delineaſſe, quam Nordenium, harum rerum peritiſſimum. Narratio, ſine fuco et oſtentatione expreſſa, veritatis et candoris ſigna indubia prae ſe fert.

Fourmont. (CLAUDII LUDOVICI) FOURMONT *Deſcription hiſtorique et géographique des plaines d'Héliopolis et de Memphis.* à Paris 1755. 12 mai. Cum tribus tabulis aeneis. *Theotiſce* a *Georgio Frid. Caſ. Schad.* Norimb. et Lipſ. 1782. 8. Cum quatuor tabb. aen. — Auctor, Regi Galliarum ab interpretatione linguarum orientalium, quatuor per annos (ſcil. ab a. 1747) ſumtibus regiis verſatus Cahirae, hanc urbem vaſtam eiusque vicinia loca ſtudioſe obſervavit, atque geographiam eorum veterem ac novam, ope linguae Arabicae et antiquitatum Aegyptiarum, egregie illuſtravit. Veterem urbem Mem-

Memphidem minime, ubi urbis Cahirae pars ve-us hodie ſit, poſitam fuiſſe, demonſtrat. In de-criptione planitiei circa Memphidem ubique ſuas bſervationes cum veterum teſtimoniis comparat. ec deſunt narrationes de Cahirae ſtatu civili ac ligioſo, de incolarum moribus, aliisque memo-bilibus, potiſſimum de aedificiis urbis maxime nſpicuis. Licet vero non adeo multa nova ctor tradat; tamen eius relatio magis confirmat ſtimonia ſuperiorum ſcriptorum. Libellum, in ermania noſtra non adeo frequentem, interpres heotiſcus locupletavit notis quibusdam minus eceſſariis, indice nimis paene copioſo, tabula nea, Cahirae ſitum et viciniam repraeſentante, que indice ſcriptorum rerum Aegyptiacarum anco.

Cf. BAUMGARTENII *Nachrichten von merkwürdigen Büchern* T. X. p. 161 ſqq.

BUESCHINGII *wöchentl. Nachr.* a. 1783. p. 69 ſq.

GIBERT *Diſſertation ſur le lac de Moeris;* in Mém. *de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XXVIII. p. 225-45. (a. 1761). Cum tabula geographica. Auctor, uid veteres appellaverint lacum Moeridem, de-onſtrare, eoque eruditorum diſſidia circa eius tum tollere conatur. Hunc in finem teſtimonia eterum et recentiorum de lacu iſto, ſeu potius onditorio (*reſervoir*), inter ſe confert, indeque robare ſtudet, hodie adhuc adeſſe Moeridem, odem ambitu, eadem forma, eodemque ſitu, uem ſcriptores antiqui indiderint. Gibert.

D'ANVILLE *Mémoires ſur l'Egypt ancienne et moderne, ſuivis d'une deſcription du Golfe Arabique* *ou la Mer rouge.* à Paris 1766. 4 mai. Cf. ſupra Vol. II. P. II. p. 357 ſq. d'Anville.

IACOBI CAPPER *Obſervations on the Paſſage to India through Egypt and acroſs the grand Deſart.* Lond. Capper.

Lond. 1783. 4. *Theotiſce* in Sprengelii *Beytr. zur Völker- und Länderkunde* T. IV. p. 183-24
Auctor, olim chiliarchus ſocietatis Anglico-I
cae mercatoriae, aliquoties, ultimaque vic
1778 Indiam orientalem per Aegyptum vel
Syriam et Arabiam petiit. Quibus occaſion
haud pauca vidit et obſervavit, aliis peregrin
ribus incognita vel minus recte percepta. Ho
nam Aegypti conditionem probe declarat. In
orientalem prius, quam Aegyptum, ab homin
cultam, hosque Aegyptiis ſapientiores fuiſſe,
tendit. Regulas potiſſimum et cautiones, m
plici experientia probatas, iis, qui in poſte
eadem via Indiam petere cupiant, tradit.

Ditmar. THEODOR IACOB DITMAR, *Prof. der ſchichte und Erdbeſchreibung an den königl. Gymn zu Berlin* — *Beſchreibung des alten Aegyp*
Nürnberg 1784. 8 mai. — Deſcriptio veteris
gypti geographica concinna et ſuccincta, el
rata ope ducum optimorum, v. c. ſcriptorum
quorum Graecorum atque Romanorum, A
fedae, Pocokii, d'Anvillii, aliorum. Topo
phiam praecedit introductio geographica, pol
et hiſtorica. Caeterum libellus doctiſſimus
fine compoſitus, ut illuſtrationi tabulae geo
phicae d'Anvillii, Norimbergae ſecundum ar
typum delineatae, inſerviat.

Cf. BUESHINGII *wöchentl. Nachr.* a. 1784. p.

Savary. SAVARY *Lettres ſur l'Egypte, où l'on off parallèle des moeurs anciennes et modernes de ſe bitans, où l'on décrit l'état, le commerce, l'agi ture, le gouvernement du pays, et la deſcente d Louis à Damiette, tirée de Joinville et des aut Arabes. Avec des cartes géographiques.* à I
1785. T. II et III. ibid. 1786. 8. Tomus pri

T

[il]heotiſce redditus cum animadverſionibus a *Ioh. [Go]ttlob Schneider*, Profeſſore Eloquentiae in uni[ve]rſitate litterarum, quae floret Francofurti ad [V]iadrum; *Berol.* 1786. 8 mai. — Recentiſſimum [no]n ſolum, verum etiam iucundiſſimum ſuper [A]egypto itinerarium, cuius auctor epiſtolas, tomo [pri]mo exhibitas, ab anno 1777 usque ad 1779 [sc]ripſerat. Iisdem enim annis Aegyptum perſcru[ta]tus eſt. Priſcorum ſcriptorum lectio, populo[ru]m orientalium cognitio, collatio temporum [an]tiquorum ac recentiorum, dictionis veneres et [ar]tificia — quae omnia hoc in libro ſplendent — [au]ctori multorum plauſum excitaverunt.*) Magna [cu]m voluptate omnes legent, quae ille narrat at[qu]e diſſerit de Alexandria eiusque vicinia ruderi[bu]sque urbis veteris, ut et Nicopoleos atque Ca[no]pi; de Roſetta ſ. Raſchid, urbe hodiernae Ae[gy]pti florentiſſima, ubi ſimul plura de Turcarum [m]oribus, et de terrae fertilitate, eiusque proventi[bu]s; de memorabilibus Cahirae et Bulaci; de Ni[lo]metro; de Heliopoleos ruderibus; de variis Ae[gy]ptiorum hodiernorum moribus ritibusve; de [Py]ramidibus, ab auctore plus una vice perluſtra[ti]s, et in quarum molium contemplatione ſtupuit [M]ailleti obſervationes ſecum geſtas et examina[ta]s confirmat); marmoribus Pyramides olim ob[te]ctas iisque hieroglyphica inciſa fuiſſe, aſſerit; [A]rabes, Aegyptiorum victores, una cum veſti[m]entis Pyramidum marmoreis hieroglyphica ſu[bs]uliſſe. De veteris urbis Memphis ſitu et memo[ra]bilibus; de Manſura fornicibusque ibi uſitatis, [q]uibus ova gallinarum artificioſe foventur; de Dami-

*) Unus, quantum ſcimus, I. D. MICHAELIS, in *Neue oriental. und exeget. Bibliothek* (T. II. 1786) librum damnavit, nimis, hercle! acerbe et iniuſte.

Damietta vetere ac recentiore, poſteriorisque commerciis, de viciniae fertilitate; de Peluſio etc. Septem Nili oſtia non ſolum deſcripta, verum etiam in tabula aenea delineata ſunt. Adiecta eſt narratio de expeditione cruciata Ludovici Noni ſ. Sancti, regis Galliarum, in Aegypto, duce Ioinvillio. Haec fere ſunt contenta voluminis primi, cuius interpres Theotiſcus egregie rem ſuam egit, cum verſione ipſa, tum annotationibus adiectis, in quibus varia antiquitatum et hiſtoriae naturalis momenta praeclare illuſtravit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeigen* a. 1785. p. 1079-1085.
Gothaiſche gel. Zeitungen a. 1785. p. 317 ſqq.
Hiſtoriſche Litteratur, Meuſelii cura edita, a. 1785. T. II. p. 335-357.

SECTIO IX.

Scriptores de hiſtoria Aegypti recentiore.

Marai. MARAI, *des Sohns Joſephs, von Jeruſalem, Geſchichte der Regenten in Aegypten; aus dem Arabiſchen überſetzt von* Iohann Iacob Reiske; in Büſchingii *Magazin* T. V. p. 367-454 (1771). Recenſet Arabs omnes tam praefectos, quam dominos Aegypti, inde ab initiis Iſlamiſmi usque ad a. 1034 fere poſt Fugam. Cf. Bibl. hiſt. Vol. II. P. I. p. 194.

Tercier. TERCIER *Mémoire ſur la conquête de l'Egypte par Selim I du nom, Empereur des Ottomans;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XXI. p. 559 ſqq.

Niebuhr. CARSTEN NIEBUHR in itinerario a nobis Vol. II. P. I. p. 210 ſq. ut par eſt, celebrato, de hodierno Aegypti ſtatu, de commerciis potiſſimum, fide digniſſima retulit, T. I. p. 43 ſqq. Tabulae geographicae et figurae rerum memorabilium aeri inciſae ſimul traduntur.

A Hiſto-

*A Hiſtory of the Revolt of Ali-Bey against the Lufignan.
Homan Porte. By S. L.* Κοσμοπολίτης (i. e. SA-
IQUR LUSIGNAN). London 1783. 8 mai.
rancogallice, Hamburg. 1784. II. Voll. in 8.
heotiſce, Lipſ. 1784. 8. — Huic libro, male
ripto, inſunt narrationes fide dignae maximam-
ue partem antea haud in vulgus notae, de viro,
uem libri titulus prodit, qui animo forti et intre-
ido, licet iniuſte, dominationi Osmanorum in
egypto ſe ſubduxit, ibique inde ab a. 1766 us-
ue ad a. 1775 regis inſtar imperavit. Auctor
bri, caeterum nobis ignotus, ipſe bellis ab Ali-
eco geſtis interfuit, eique operam praeſtitit. *)
e ſtatu Aegypti, recentiore introductio agit.
ppendicis loco additae ſunt deſcriptiones Tyri,
donis, aliarumque Palaeſtinae urbium, in uſum
eregrinantium; porro, relatio de Chriſtianorum
b ditione Osmanica viventium patriarchis atque
iſcopis; diarium Angli cuiusdam inde ab urbe
leppo verſus Bagdadum et Baſram, aliis etiam
ommodum.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1784. p. 147-152.

De hodierno Aegypti ſtatu multa utilia aeque
: iucunda tradit Baro DE TOTT in *Mémoires ſur* Tott.
r Turcs et ſur les Tartares (T. III) ſupra Vol. II.
. I. p. 273 ſq. a nobis recenſitis. — Audiendus
oque SAVARY modo commemoratus. Savary.

*) De Ali-Beco etiam narrat SERGIUS PLESCHT-
SCHJEW in appendice, adiecta diario itineris a. 1770
ab inſula Paro verſus Syriam et Palaeſtinam ſuſcepti,
Ruſſice deſcripti et a C. G. A. (*Arndt*) Theotiſce verſi,
Rigae 1774. 8.

CAPVT XXV.

SCRIPTORES DE REBUS LIBYCIS, CYRENAICIS, NUMIDICIS, MAURETANIIS.

Pauci de hiſtoria harum regionum Africae ſeptentrionalis antiqua ſigillatim commentati ſunt. Indigenis et coaevis ſcriptoribus plane caremus. Hinc factum, ut hiſtoria iſta admodum manca ſit atque incerta. Ex relationibus ac teſtimoniis, paſſim in Graecis et Romanis auctoribus obviis, compoſuerunt nonnulli recentiorum narrationes de antiquo regionum et gentium iſtarum ſtatu;
ellarius. V. C. CHRISTOPH. CELLARIUS geographiam, in opere immortali: *Notitia orbis antiqui* L. IV. cap.
Allgem. elthist. 2 ſqq. *Angli*, qui vaſtam ſaepeque a nobis commemoratam *hiſtoriam univerſalem* condiderunt, T. XVI. p. 108-254 ſecundum verſionem Theotiſcam, cui BAUMGARTEN annotationes adiecit;
Ritter. ſicuti IOH. DANIEL RITTER, qui ſuis ornavit epitomen, ex opere illo a *Guthrio*, *Grayo* aliisque Anglis confectam et a Germanis Theotiſce redditam, P. V. T. II. p. 1-211; ubi hercle! notae longe praeſtantiores ſunt contextu. THOMAS
Shaw. SHAW in itinerario infra recenſendo res quoque regionum iſtarum antiquas illuſtrare ſtuduit. Praeterea notandi fere ſunt ſequentes.

1. *De Libya.*

ppianus. APPIANI, Alexandrini, Libyca ſ. liber octavus eiusdem Romanarum hiſtoriarum, optime a *Ioh. Schweighaeuſero* editarum *Lipſ.* 1785. 8.

ineccius. REINERUS REINECCIUS in Hiſtoria Iulia ſ. Syntagmate heroico P. III. cap. 26. p. 329-334; ubi de populis Libycis diſſerit.

2. De

2. *De Cyrenaica.*

ARISTOTELIS libellus de ſtatu civitatis Cy-renaicae civili, cuius Scholiaſtes Ariſtophanis me-minit, temporis iniuria periit. Ariſtoteles.

REIN. REINECCIUS l. c. P. I. cap. 20. p. 273-278. P. III. cap. 25. p. 325-328. Cum de regno Cyrenaico antiquiore, tum de recentiore agitur. Reineccius

CL. SALMASIUS in exercitationibus Plinianis paſſim de antiquitatibus Cyrenaicis docte diſputat. Salmaſius.

(IOH. HARDOUIN) *Explication d'une Medaille d'or de Cyréne;* in *Mémoires de Trevoux* 1727. Aout 1444-1452. Hardouin.

HARDION *Hiſtoire de la ville de Cyréne;* in *Mémoires de l'Acad. des Inſcr.* T. III. p. 391-413. — In hac in diſſertatione auctor ſolummodo diſputat de origine conditoris urbis Cyrenaicae, eiusque priorum incolarum, ideoque de Batto et inſula Thera, ex qua ille coloniam in Libyam deduxit. Continuationem Hardionus quidem promiſit, nunquam vero, quantum ſcimus, exhibuit. Hardion.

GIBERT *ſur l'epoque d'une Inſcription Grecque portée de Tripoli;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* T. XXI. p. 35 ſqq. Gibert.

3. *De Numidia.*

REIN. REINECCIUS l. c. P. III. p. 340-348. Reineccius. Exhibit, quantum fieri potuit, Numidiae hiſtoriam, genealogiam in primis Hiarbae, Maſiniſſae, Iugurthae, et cognatorum.

LUD. DEL MARMOL in libro tertio deſcriptionis generalis Africae (de qua ſupra Vol. II. P. II. p. 320 ſq.) de Numidia agit. del Marmol.

BERNH. ALDRETE in *Varias Antiguedades de España, Africa* etc. (de quo opere v. Vol. II. P. II. p. 322) de Numidia variisque olim ibi degentibus Aldrete.

 populis

populis differit, capitibus quidem XVI et XVII. p. 387 ſqq. et p. 393 ſqq.

Noris. HENRICUS NORIS in Cenotaphiis Piſanis Caii et Lucii Caeſarum, diſſertationibus illuſtratis (*Venet.* 1681. fol.) Diſſ. II. cap. XII de Iuba, aliisque Mauritaniae et Numidiae regibus diſputat.

Salluſtius. De *Iugurtha*, Numidiae rege, eiusque bellis cum republica Romana notiſſimus aeque ac praeſtantiſſimus exſtat libellus C. CRISPI SALLUSTII, Thucydidea gravitate et acuta brevitate ſtili orationisque Catonianae colore ſcriptus, cum aliis Salluſtianis ſaepiſſime typis expreſſus.

4. *De Mauretania.*

Reineccius. Cellarius. De geographia conſulendi ſunt: REINECCIUS l. c. P. III. p. 349 ſqq. et CELLARIUS l. c. L. IV. cap. 7. p. 201 ſqq.

Aldrete. Noris. Hardouin. De hiſtoria, praecipue de regibus Mauretaniae, ALDRETE l. c. L. IV. cap. 3. p. 495 ſqq. NORISIUS l. c. Diſſ. II. cap. 12. et HARDUINUS in Opp. ſelect. (*Amſt.* 1709. fol.) p. ...

Hyde. THOMAS HYDE ad itinera Abrahami Peritſol (in *eiusd.* Syntagmate diſſertationum a Greg. Sharpio edito, T. I. p. 54 ſqq.) egregie diſputat de Mauretania eiusque incolis.

Sevin. SEVIN *Recherches ſur la vie et ſur les ouvrages de Juba le jeune, Roi de Mauretanie;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. IV. p. ...

Caſſel. IOH. PHIL. CASSELII Progr. de convenientia veteris linguae Mauritanicae cum Phoenicia. *Magdeb.* 1735. 4.

Eiusd. Obſervatio critico-philologica de columnis Phoeniciorum in Mauretania. *ibid.* 1739. 4. et in *Tempe Helvet.* T. V. Sect. IV. p. 594-601.

CAPUT

CAPVT XXVI.

SCRIPTORES DE REBUS KARTHAGINIENSIBUS SIVE PUNICIS.

SECTIO I.

Scriptores generales.

Quum nullus Karthagine ortus ſcriptor, qui de hiſtoria patriae ſuae quidquam tradiderit, ſuperſit, omnia fere, quae de hac republica olim florentiſſima ſcimus, Romanis, eius inimicis, debemus; excepto uno POLYBIO, cuius tamen hiſtoriae pars magna, in qua de Karthaginis fatis narraverat, periit. Idem de LIVII opere immortali valet. Polybius Livius.

Nonnulli ſcriptorum de rebus Phoeniciis, Vol. II. P. I. p. 8 ſqq. a nobis laudatorum, multi quoque in poſterum, ubi de ſcriptoribus rerum Romanarum agendum, excitandorum, hoc etiam loco conſuli poſſunt. Praeterea vero ſequentes.

REINERUS REINECCIUS in Hiſtoria Iulia T. II. p. . . . Reineccius

BERNH. ALDRETE in *Varias Antiguedades de Eſpaña, Africa* etc. (de quo opere v. Vol. II. P. II. p. 322) fuſe docteque de rebus Karthaginienſibus diſſeruit, maxime libro III et IV. Aldrete.

UBBONIS EMMII Deſcriptio reipublicae Karthaginienſium; in *eiusd.* vetere Graecia illuſtrata (*Lugd. Bat.* 1626. 8.) T. III. p. 157-177 et p. 498-519, ubi de ſitu, amplitudine, magnificentia, et portu Karthaginis diſſeritur. Exſtat etiam in *Gronovii* Theſ. Antiquit. Graec. T. IV. p. 503 ſqq. et 661 ſqq. De opere Emmiano in capite de ſcriptoribus rerum Graecarum referemus. Emmius.

endreich. CHRISTOPH HENDREICH (*Gedanenſis*, *Hiſtorici et Bibliographi Berolinenſis* † . . . .) Karthago, ſive Reſpublica Karthaginienſium, quam ex totius fere antiquitatis ruderibus primus inſtaurare conatur. *Francof. ad Oderam* 1664. 12. (637 pagg.) Cui veteri editioni a. 1705 a typographo Batavo novus praefixus eſt titulus. Refertur etiam inter collectionem, ſic dictam, rerumpubl. Elzevirianarum. — Docta ſane compilatio, in qua omnia fere, quae veteres de Karthagine tradidere, bene collecta ac diſpoſita. Copioſe agitur de Karthaginienſium origine, legibus, magiſtratibus, moribus, divitiis, armis, religione.

Iibañez de iegovia. Librum de Karthagine, ſcriptum lingua Hiſpanica a D. CASPARO HIBAÑEZ DE SEGOVIA ET PERALTA, et evulgatum *Pampelonae* 1664. 4, laudat *Thom. Pinedo* ad Stephanum Byz. p. 362. Nullibi plura de hoc libro comperire licuit.

Henckel. IOH. FRID. HENCKEL de Karthaginienſium republica. *Francof. ad Oder.* 1664. 4.

Schurzfleiſch. CONRADI SAMUELIS SCHURZFLEISCHII Diſp. ad Aeneidos IV. 265 (de Karthagine). *Vitteb.* 1676. 4; et in *eiusd.* Opp. hiſt. polit. (*Berol.* 1699. 4.) p. 515ᵇ-519.ᵇ — Breviter, at docte, exponitur de Karthaginis origine, de eius ambitu ampliſſimo, de regimine, de imperio maris, quod Karthaginienſis reſpubl. diu obtinuit, de eiusdem interitu, de religione, de fatis ſub Romanorum et Arabum imperio.

Swinton. Hiſtoria Karthaginienſium usque ad excidium Karthaginis per Romanos, ampla nec negligenter a IOH. SWINTONO elaborata, admixtis tamen multis, ad rem haud pertinentibus, exſtat in *Univerſal Hiſtory* etc. ſecundum verſ. Theot. BAUMGARTENII annotationibus ornata Vol. XV. p. 187-688. Vol. XVI. p. 1-108. Singulari ſtudio expo-

a eſt chronologia Karthaginienſiſ. Nec
eundae ſunt C. G. HEYNII notulae ad Heyne.
iem Theot. epitomes operis Anglici, a
o aliisque confectae, T. III. p. 252-516.
H. CONRADI FAESI, verbi divini miniſtri Faeſi.
e prope Scaphuſam) *erſte und zweyte Ab-*
ig über die Geſchichte von Karthago; in eius-
Abhandlungen über wichtige Begebenheiten aus
n und neuern Geſchichte (Zürich 1763. 8 mai.)
p. 1-142. — Ducibus Livii, Polybii et
oni, et ad modum Francogallorum ingenio-
, St. Evremontii et St. Realis, Helvetus,
rum peritiſſimus, Karthaginis hiſtoriam ci-
legislationem, mores et fata proſecutus eſt.
ie id egiſſe videtur, ut Romanorum hiſtori-
narrationes de Karthaginienſibus invidas
et, quantum fieri poterat, aequas. Diu-
moratus eſt in Hannibalis, ſummi impera-
rebus geſtis exponendis.
ſchichte der Republik Karthago. In zwey Thei- Geſchichte der Rep. Karth.
rankfurt am Mayn 1781. 8. — Auctor
mus hiſtoriam Karthaginis antiquiorem ſta-
ie huius reipublicae civilem vix attigit; eo
tria bella Punica, eorumque cauſſas et fru-
iarrat atque illuſtrat, potiſſimum, ut nobis
n videtur, duce Swintono. Nimius fere eſt
endendis contra Romanos ſcriptores Kar-
ienſibus. Errores geographici paſſim occur-

aud inepte hoc loco repetita videbuntur,
in *Fabricii* bibliotheca antiquaria p. 43 de
ſſis olim reipublicae Karthaginienſis hiſtoriis
itur. Dolendum, fatis doctiſſimi viri *Gil-*
Jaulmini interceptos eſſe eius libros III de re-
a Karthaginienſium, cum libro ſingulari de
icidiis Afrorum, quos promiſit in praefat.

 ad

ad Euſtathium de Iſmenii et Iſmenes amoribus quemadmodum etiam lucem nunquam vidi Hendreichii ſupra laudati opus de rebus Karthaginienſium, ſive Karthaginienſium hiſtoria, cuius edendae ſpem fecit p. 8 et 14; nec edita ſunt eiusdem Analecta ſive additamenta, quae pollicetur p. 135. 287 et alibi.

SECTIO II.

Scriptores de rebus Karthaginienſium ſpeciales.

Ariſtoteles. ARISTOTELES in libris πολιτικῶν ſ. de republica, et quidem L. II. cap. 9. L. IV. cap. 7. L. V. cap. 12, egregie ſuper civitatis Karthaginienſis ſtatu civili commentatus eſt, eiusque inſtituta ac in deterius mutatae interiores cauſſas rationesque expoſuit. Quocum conferri poſſunt PETRUS VICTORIUS in commentario ſuper libris illis Ariſtotelicis p. 164 ſqq. et IOACH. CAMERARIUS in Politica Ariſtotelis explicata p. 103 ſqq.

* * *

De *Hannone*, duce Karthaginienſium, eiusque periplo v. Bibl. hiſt. Vol. II. P. II. p. 314 ſqq.

Nepos. CORNELII NEPOTIS Hamilcar et Hannibal ſ. vitae horum imperatorum Karthaginienſium in *eiusdem* vitis excellentium imperatorum.

Appianus. APPIANUS, *Alexandrinus*, hiſtoriae Romanae Graece elaboratae, librum ſeptimum *Hannibalicam* inſcripſit, ſecutus potiſſimum Polybium.

* * *

Hyde. THOMAS HYDE ad itinera Abrahami Peritſol (in *eiusdem* Syntagmate diſſertationum a Greg. Shar-

Sharpio edito T. I. p. 49-54) doctiſſime diſſerit de nomine urbis Karthaginis atque originibus.

MICH. PINART *Diſſertation ſur le nom de Byrſa, donné à la Citadelle de Carthage baſtie par Didon*; in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* T. I. p. 150 ſqq. — Bocharti opinio, Byrſam idem eſſe, quod Hebraicum *Boſra* ſ. munimentum, corroboratur. Pinart.

LUDOV. CASP. VALCKENAER Diſſ. de Byrſa, Phoenicio arcis Karthaginenſium nomine; inter eius Specim. academ. (*Franequer.* 1737. 4.) p. 1 ſqq. Valckenaer.

* * *

IAC. ARRHENII (*Prof. hiſt. Upſalienſis* † 1725) Diſſ. de Hannibale, Poenorum duce. *Upſal.* 1707. 8. Arrhenius.

Eiusdem Diſſ. de excidio Karthaginis. *ibid.* 1712. 8.

DE MANDAJORS *du Camp d'Annibal ſur les bords du Rhoſne*; in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* T. III. p. 93-95. Polybius et Livius corriguntur. Mandajors.

Eiusd. *Remarques ſur les vies d'Annibal et de Scipion, que divers auteurs ont citées comme étant de Plutarque.* ibid. T. V. p. 192-198. — Auctor fuſe agit de errore Campani, quo vitas illas, a *Donato Acciaoli* compoſitas, Plutarcho tribuit, et quo factum, ut alii etiam easdem huic adſcripſerint.

Eiusd. *Nouvel examen de la route d'Annibal entre le Rhône et les Alpes.* ibid. T. V. p. 198-201. — Pertinet ad diſſertationem penultimo loco hic poſitam.

IOH. SARTORII Epanorthoſis Annibalis in publico fletu ridentis. *Gedani* 1708. 4. Sartorius.

* * *

* IOH. PAULLI REINHARDI *hiſtoriſche und politiſche Unterſuchung der Frage: Ob man die Zerſtöhrung* Reinhard.

ſtöhrung der Stadt Karthago anſehen könne als den Hauptgrund des nachmahligen Verderbens von Rom? in *Erlangiſchen gelehrten Anzeigen auf das Jahr* 1750. p. 221-224. Quaeſtio negatur, bellaque ſequentia atrocia reipublicae Romanae maxime funeſta fuiſſe contenditur.

✱ ✱ ✱

Freytag. FRID. GOTTHILF FREYTAG Progr. de Sufetibus Karthaginenſium. *Numburg.* 1738. fol.

Zeibich. GOTTLOB ERDMANN ZEIBICHII *A. L. M.* de Sufetibus, ſummo Poenorum magiſtratu, Diatribe. *Vitemberg.* 1744. 4. — De Sufetum nomine, munere et dignitate docte et ſubtiliter diſſeritur.

✱ ✱ ✱

Weinrich. IOH. MICH. WEINRICH *kurzer Verſuch, die alten Karthaginenſiſchen Münzen zu erklären.* Meinungen 1722. 4.

Mahudel. (NIC.) MAHUDEL *Lettre à Mr. le Baron de Schmettau, Ecuyer de ſa Majeſté Pruſſienne à Berlin, au ſujet d'une Medaille de la ville de Carthage l'Afriquaine, du Cabinet de ce Seigneur.* à Paris 1741. 8. Cum tab. aen. — Numus, qui explicatur, rariſſimus, cuſus eſt a Romanis, qui urbem Karthaginem inſtaurarunt. Inſtauratores hoſce repraeſentat, quos auctor Auguſtum et Antonium fuiſſe exiſtimat.

Richter. IOH. GOTTH. RICHTERI nova numi in colonia Karthagine Africana percuſſi, quem nuper illuſtrare conatus eſt cl. Mahudel, explicatio. *Lipſ.* 1742. 8 mai. — Numum capita Iulii Caeſaris et Auguſti exhibere, eumque circa A. V. C. 726 cuſum fuiſſe, auctor contendit. Inſcriptionem etiam aliter, quam Mahudel, legit et explicat.

Alias

quoque cauſſas, cur Veneris templum in
umo occurrat, affert.

✻ ✻ ✻

ORGII HENRICII MARTINI (*olim Recto-*
lae Annabergenſis, nunc Lipſienſis) Progr. III Martini.
lere primo, ſecundo, tertio et quarto Kar-
ienſium cum populo Romano. *Annaberg.*
1762. 4.

IRISTIAN. GOTTLIEB HEYNII Progr. II, Heyne.
ſ foedera Karthaginienſium cum Romanis
navigatione et mercatura facta illuſtrantur.
g. 1770. fol. — Praeclare illuſtrantur foe-
ta, de quibus Polybius ſatis fuſe refert, atque
itur, veteres populos noſtris iuribus et com-
mercatoriis, certe quoad maximam partem,
nbutos fuiſſe. Oſtenditur ſimul ſubtiliter
ac iucunde, quibus modis Karthaginienſes
i interitum paraverint.

Goetting. Anzeigen a. 1780. p. 971-977.

CAPVT

CAPVT XXVII.

SCRIPTORES DE REBUS AETHIOPICIS SIVE HABESSINICIS.

Aethiopum hiſtoria non petenda eſt ex HELIODORI *Aethiopicis*, qui liber continet fabulam, et vocatur ita ab theatro, quia pars iſtius fabulae in Aethiopia geſta eſt. Occurrunt quaedam ad Aethiopiae hiſtoriam pertinentia quidem, ſed pauca admodum, et errant, qui illam habent pro deſcriptione Aethiopiae. Nonnulla antiquae huius regni hiſtoriae cognoſci poſſunt ex HERODOTO, DIODORO SICULO, STRABONE, PHILOSTRATI *vita Apollonii* caet.

Potken. Primus recentiorum, qui narrationem de Aethiopia typis mandavit, eſt IOHANNES POTKENIUS, Praepoſitus eccleſiae Sancti Georgii Colonienſis, Romae cum Habeſſinis multum diuque verſatus. Is in praefatione Pſalterii ſui Aethiopici, Romae a. 1513 editi, tradit nonnulla de Abeſſinis, quae, quum abſona ſint atque inſulſa, nos ſilentio praeteriviſſemus, niſi poſtea ceu vera et indubitata in aliquot libros irrepſerint. Tanquam fontem igitur Potkenium notamus.

Matthaeus Armenius. Legatio magni Indorum *) Imperatoris, Preſbyteri Iohannis, ad Emanuelem, Luſitaniae regem, A. D. 1513; in qua de Indorum fide, cerimoniis, religione etc. per MATTHAEUM, *Armenium*, illius Legatum coram Emanuele rege pluribus agitur. Epiſtola eſt *Damiani a Goës*, Nobilis Luſitani, ad Iohannem Magnum, Archiepiſcopum Upſalienſem, tunc temporis Dantiſci exulem, Calend. Decemb. 1731 data, primum *Antverpiae*

a. 1532

*) Sic habet titulus: at in libello ipſo non *Indi*, ſed *Ebeſſini* paſſim vocantur.

ı excuſa; et denuo *Dordraci* recuſa a. 1618.
pita libelli ſunt: 1. Narratio itineris et ad-
Matthaei Legati, qui primo male habitus
Luſitanis, quia de veritate legationis illius
›ant; quod reticet Damianus. 2. Epiſtolae
ıe reginae ad Emanuelem, Luſitaniae regem.
plex Matthaei relatio: 1) Confeſſio fidei In-
, deque cerimoniarum et religionis cultu;
eorum patriarcha eiusque officio; 3) de
et ſtatu imperatoris Presbyteri Iohannis et
: curiae i. e. aulae. Plurima ambigue dicta
iloqua; multa etiam apertiſſime falſa com-
ur. Quomodo Matthaeus primo ab Albu-
io, Pro-Rege in India, deinde in Luſitania
us, rurſusque dimiſſus, etiam in Habeſſi-
evectus fuerit; quaeque a Luſitanis navar-
ɔ ſuſpectam legationem pertulerit, ex *I. P.*
i rerum Indicarum hiſtoria, aliisque vitae
ıelis regis ſcriptoribus fuſius cognoſci poſ-
— Hanc notitiam, ut multa alia huius
momenta, debemus *Iobo Ludolfo*, qui in
Commentarii, deinceps commemorandi,
et, qui ante illum de rebus Aethiopicis tra-
nt.

inceps idem GOESIUS libellum edidit *de fide,* Goës;
ue moribusque Aethiopum. Lovanii 1541. 8.
1541. 8. Et cum *Petri Martyris* de rebus
icis et novo orbe decadibus. *Colon.* 1574. 8.
ıo Aethiopes non amplius Indos vocat,
ɔens, hoc nomen illis, orbe tunc melius
o, non competere. Continet autem con-
ıem fidei, quam *Tzaga-Zaabus* in Luſitania
o anno poſtquam illuc, ab Abaſſino impe-
ad Ioannem regem miſſus, venerat, edidit,
ſo iudice, vaniſſimam pariter et abſurdiſſi-
multis etiam in locis interpretum vitio de-
prava-

pravatam. Ludolfus l. c. haec multis exem
probat.

Alvarez. FRANCISCI ALVAREZII *Verdadeira in
maçāo de Preſte João das Indias, em que ſe co
todos os ſitios das terras, e dos tratos; e commu
dellas, e do que paſſara na viagem de* D. Rodrig
Lima *que foi per mandado de* Pedro Lopez de
queira; *et aſſi das cartas e preſentes, que o P
Joāo mandou al Rey noſſo Senhor.* En Lisboa 1
fol. Liber rariſſimus, in varias translatus ling
in *Hiſpanam* a *Thoma de Padilla,* Antverp. 155
Aliam verſionem *Hiſpanam* elaboravit *Micha
Selves,* Toleti 1558. 8. (cf. *Nicol. Antonii* 1
Hiſpana nova T. I. p. 305). *Francogallice,*
Iohannis Leonis Africae deſcriptione, Francoga
reddita *Lugd.* 1556. fol. (Cf. Bibl. hiſt. Vol. II. 1
p. 319 ſq.). Poſtea hoc titulo, quo ſimul au
rium adiectum conſpici lubet: *Deſcription
l'Ethiopie, contenant vraye relation des terres et
du grand Roy et Empereur Prete-Jean, l'aſſiet
ſes royaumes et provinces, leur couſtumes, loix et
ligion. Avecq les pourtraicts de leurs temples, e
commencement le voyage* D'ANDRÉ CORSAL,
rentin. Eſcrite premierement en Eſpagnol (ſ. pc
en Portugais) par François Alvarez, *et tradui
François.* à Anvers 1558. 8. *Italice* e relati
Alvarezii manu ſcripta, in multis ab editione
maria et verſionibus aberrante, quam a Dami
a Goës accepit *Ioh. Bapt. Ramuſius,* et ſecun
quam, adhibita tamen editione primaria, ve
nem Italam ſ. potius epitomen confecit, inſer
eius *Raccolte delle navigationi* etc. T. I. Ex
verſione Itala, quam Ludolfus editionem *omi
optimam* vocat, orta eſt *Theotiſca,* quae in t
archetypum Luſitanicum mentitur, ita inſcri
*Wahrhafftiger Bericht von den Landen, auch g
li*

und weltlich Regiment des Mechtigen Königs iopien, den wir Prieſter Johann nennen, wie durch die Kron Portugal mit beſondern Vleis gt worden; beſchrieben durch Franciſcum *s, ſo deshalben ſechs Jahr lang an gedachts r Johanns Hoffe verharren müſſen. Aus der 'alliſchen und Italianiſchen Sprach in das e gebracht,* (a Ioachimo Heller) *und zuvorn Druck ausgangen.* 1566. fol. In fine legitur, hanc verſionem typis expreſſam fuiſſe. e ſunt ex Ramuſio tabulae geographicae et : ligno inciſae. Addita etiam eſt *Corſalii* de India orientali, quam prima vice edidit es Francogallicus, et Ramuſius collectionis lumini primo inſeruit. — *Franc. Alvarez,* is Luſitanus, acta legationis *Roderici Li*er ſexennium in Habeſſinia detenti, *) non narrat, verum etiam ipſum Habeſſiniae tum civilem tum eccleſiaſticum, ritusque cros tum profanos deſcribit, et lumen olim it hiſtoriae Aethiopiae. Tellezius, mox ndus, ſcribit, *Alvarezium* compoſuiſſe ſtilo et ſincero hiſtoriam Aethiopiae (ad quae udolfus notat, potius eſſe *hiſtoriam itineris ici cum legato Luſitanico ſuſcepti*, quam hi-), cui teſte P. *Emanuele d'Almeyda*, fides poſſit in omnibus, quae diceret ſe vidiſſe; nim hominem candoris priſci et veracem, hodierno tempore aliquid reperiri, quod ffirmationi e diametro repugnet: in iis , quae alii, praeſertim Habeſſini, retulerint, opus eſſe; iſtos enim res ſuas erga pere-in maius augere, et plus iuſto extollere. Ludol-

*) *varez* enim ipſe legati munere haud functus eſt, ut *ment* mox laudandus putat.

Ludolfus nihilo minus Alvarezium in nonnu
caſtigat. Idem e Ramuſio refert, Alvarezii op
de Aethiopia copioſius et in quinque libros di
ſum interiiſſe.

Cf. CLEMENT *Bibl. curieuſe* T. I. p. 233 ſq.
(BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Halliſc*
Bibl. T. VIII. p. 485-489.
Hamburg. Bibl. hiſt. Cent. X. p. 387 ſqq.

oh. de Caſtro. IOHANNIS DE CASTRO Sinus Arabici
maris rubri itinerarium, usque ad fines Aethiop
(a. 1540); in *Ant. Matthaei* veteris aevi anal
(*Hag. Com.* 1738. 4.) T. II. p. 215-248.

'itelman. FRANCISCUS TITELMAN Franciſcanus,
religione, moribus et cerimoniis Aethiopu
Latine cum libellis Damiani a Goës anno 15
editus eſt, ſed peculiare nihil habet. Ita Lud
ſus l. c. p. 13. Auctor mortuus eſt a. 1537.

ermudes. Anno 1565, teſte Ludolfo, prodiit in Luſita
libellus IOHANNIS BERMUDIS, qui, ex Aeth
pia redux, *Alexandriae et Aethiopiae Patriar*
a Papa Paulo III nominatus, in Abeſſiniam rev
ſus fuit. „De quo, inquit Ludolfus p. 6, id
iudicium tulere Patres Societatis (Ieſu) ac de Al
rezio; vera tantum eſſe ab illo ipſo viſa, ſecus
aliis relata. Libellum hunc Luſitanice nond
vidi. *Purchas*, Anglus, eum in itineribus
Anglice verſum habet. Ex quo apparet, hom
nem ſimpliciſſimum fuiſſe. — Alioquin le
non iniucundus eſt, quia ingenua ſimplicitate
tetur ea omnia, quaecunque a ſe et Luſitanis
in cauſſa religionis contra regem Claudium
portune et imprudenter admodum acta fuer
Nec myſterio caret, quod, dum ille in Aethio
eſſet Patriarchae titulo, alius Romae e Patri
Societatis *Nunnius Baretus* Patriarcha crearetu

F. HIERONYMUS ROMANUS AUGUSTIIANUS; in opere Hiſpanico, cui titulus: *Reſpublicas del mundo* i. e. *Imperia et reſp. Orbis*, P. III. l. 99 et ſqq. reperitur eius *Respublica Aethiopum*. Salamancae 1595. fol. Praeterea nihil de hoc ſcriptore Ludolfus (p. 14) comperire potuit; nec nobis quicquam de eo indagare licuit. Hieronymus Rom. Auguſt.

LUDOVICI DE AZEVEDO, Ieſuitae Luſitani, qui a. 1605 in Aethiopiam penetravit, narratio inſerta eſt annuis Ieſuitarum relationibus de a. 1606 et 1607, Ulyſſipone editis a. 1609. Azevedo.

IOAN DOS SANTOS *Ethiopia Oriental, e varia hiſtoria de couſas notaveis do Oriente.* Evora 1609. fol. *Francogallice* a *Cajetano Charpy*, Maſconenſi, Clerico regulari Theatino, *Pariſ.* 1684. a. — Auctor, ſocius ordinis Praedicatorum, Luſitanus, multos per annos miſſionarii munere in Africa, praecipue in Aethiopia, functus, admodum negligenter, nulla fere temporis ratione habita, narrat. Diſtributus eſt tractatus in libros tres admodum breves; ſinguli etiam in capita. Libro primo, praemiſſis generalibus quibusdam et vulgaribus, de rege quodam ſat multa affert, quae barbariem et malitiam ſummam gentis illius indicant. Leguntur in eodem quoque nonnulla ad hiſtoriam naturalem pertinentia, quae omnem fidem ſuperant. Libro II expeditiones quaedam Luſitanorum in Caffres, regionem Mocaranga, et in inſulam S. Laurentii ſ. Madagaſcar referuntur, annexis in fine quibusdam vulgaribus de elephantis. Libro III continuatur narratio belli cum Melindenſibus et vicinarum regionum et inſularum regulis. dos Santos.

Cf. Acta Erud. a. 1684. p. 526 ſq.

LUDOVICI URRETAE *Hiſtoria eccleſiaſtica, politica, natural y moral de los grandes y remotos* Urreta.

 Reynos

Reynos de la Etiopia, *Monarchia del Imperator llamado Preſte-Juan de las Indias.* Valentia 1610. 4. *Luſitanice* cum additionibus *Antonii Colazzi*, Eborae 1611. 4. — Auctor, Dominicanorum ordinis monachus Valentianus, Aethiopiam tanquam monarchiam quandam, omnibus numeris abſolutam, repraeſentat, ſimulque audacter mentitur, quod Aethiopia a ſede Romana nunquam defecerit. Cum vero non tantum claros ſcriptores imperitiae et falſitatis argueret, ſed etiam de Ieſuitis, immo de tota Luſitanorum natione admodum indigna traderet, ipſosque Pontifices Romanos et Luſitaniae reges oblique carperet, quaſi obreptitiis (Ieſuitarum) relationibus fidem habuiſſent, ideo neceſſe duxerunt Ieſuitae, impudentiae huius viri obviam ire. Etenim illo ipſo tempore, dum eorum *relationes ex India de annis* 1607 et 1608 Ulyſſipone ſub prelo fervebant, ſupervenit haec fabuloſa hiſtoria. Igitur *additionem* de rebus Aethiopicis ſubiungere neceſſe habuerunt, qua falſitas Urretae detegeretur. Reperitur L. V. *Relationum* modo dictarum, quae impreſſae fuerunt a. 1611. — Caeterum Urreta nugas ſuas b. *Mariae Virgini* dicavit.

Godignus. NICOLAI GODIGNI, *Societatis Ieſu* († 1616) de Abaſſinorum rebus, deque Aethiopiae Patriarchis, Ioanne Nunnio Barreto et Andrea Oviedo, libri tres — nunc primum in lucem emiſſi. *Lugd* 1615. 8. — Godignus, Luſitanus, pro conſe- vanda ſocietatis ſuae exiſtimatione et verit tuenda, Urretam conſulto refutandum ſuſcep Nomini tamen illius pepercit, et tantum *no* *auctorem* vocavit. At multo copioſior eſt in [illegible] repetendo, quam refellendo, quia fere integ capita ex eo deſcribit, eaque uno verbo va atque falſa eſſe dicit; mox vera, quatenus

epiſto

iſtolis Ieſuitarum, in primis *Antonii Fernandezii* *Lud. de Azevedo*, habere potuit, ſubiungit. Plera-
ıe illius narrata, Ludolfo affirmante, bene ſe
bent, niſi quod regna Aethiopiae male referat,
ıod tamen neque illius neque ſociorum culpa
꞉tum. Pauca alia emendatione opus habent,
ae ſcilicet Ieſuitae adventus ſui initio accurate
re non poterant. Ludolfus addit: „Etenim ex
nuis demum Patrum Societatis epiſtolis et rela-
ınibus certiora et veriora de rebus Habeſſino-
m cognovimus. Illae Luſitanice plerumque
riptae, raro in alias linguas verſae fuerunt; reli-
is autem Europae partibus tarde innotuere. Si
im a. 1674 in Gallia exſtitiſſent, impoſtura im-
obi illius TZAGA-CHRISTI facile detecta T.
ſſet; neque ſe tam turpiter dediſſet RECHAC LE Chri... a. Rechac.
UNE, auctor abſurdi libelli: *Les eſtranges evene-nts du voyage de Zaga-Chriſt, Prince d'Ethiopie*,
i craſſa mendacia orbi Chriſtiano obtruſit."
rum nomen pſeudonymi *Rechac* eſt IOANNES
S. MARIA, ex ordine Dominicanorum, mor-
ıs a. 1660.

ALONSO DE SANDOVAL (Ieſuitae Hiſpanici de Sandoval.
1652) *Naturaleza, policia, ſagrada y profan, y tos de todos Etiopes.* Sevilla 1627. 4. Laudatur
ısdem opus Hiſpanicum de inſtauranda Aethio-
ım ſalute; *Madriti* 1648. fol. (*Lengletus* T. XIV.
142 habet 1647); quod utrum novum ſit, an
tius nova ſuperioris editio, diſcernere nequi-
ıs. Poſterius nobis quidem veroſimilius vide-
r, quia Ludolfus, quem opus ſuperius latuit,
: p. 14 addit: *Continet naturalia, politica, eccle-ſica, mores, ritus et ſimilia.* „Generatim, pergit,
omnibus Aethiopibus agit, et ſic partim de Ha-
ſſinis noſtris. Auctor iſte annuas patrum So-
tatis epiſtolas vidit, ut et relationem illam

 amplam,

amplam, Ulyſſipone a. 1611 impreſſam, quam verbotenus operi ſuo inſeruit. Quo magis mirum, quod ridiculas Urretae nugas *de Doctoribus Iuris cum Bartolo et Baldo in Aethiopiam miſſis*, diſcernere non potuerit, easque tanquam rem veram referat. Quae capitibus ſequentibus de moribus Habeſſinorum tradit, ea mihi cum Aethiopum aliorum moribus pleraque videntur confuſa."

da Veiga. EMANUEL DA VEIGA ſ. DE VEGA, Ieſuita Luſitanus, Luſitanice ſcripſit: *Relatio generalis de ſtatu Chriſtianae religionis in Aethiopia, reductione Schiſmaticorum, et exceptione Patriarchae Romani, Alphonſi Mendezii, et obedientia a rege* (Sultan Segued) *ſummo Pontifici praeſtita.* Lisbonae 1628. 4. Continet res geſtas annorum 1624. 1625 et 1626. Huius relationis forte Francogallica verſio eſt liber, cuius epigraphen ſic expreſſam invenimus: *Hiſtoire de ce qui s'eſt paſſé au Royaume d'Ethiopie es années* 1624. 1625. 1626. à Paris 1629. 8.

de Almeida. EMANUELIS DE ALMEIDA, *Ieſuitae Luſitani* († 1646) Litterae annuae ex Aethiopia; italice. *Romae* 1629. 12.

Dulcebenius. LUDOVICUS DULCEBENIUS, Ieſuita Italus, Italice, ex Luſitano forte, reddidit *Litteras annuas Sinenſes et Aethiopicas annorum* 1622 *et* 1623. Romae 1632. 8.

Baratti. IACOBUS BARATTUS, Italus de quo Ludolfus p. 9. „non novi hominem, inquit, miles tamen fuiſſe videtur, bonarum artium rudis, bellicae rei ſtolide ſolers," a. 1685 iter ſuſcepit in Abeſſiniam, idque Italice, ut videtur, deſcripſit. Nec Ludolfus archetypi notitiam externam exhibet, nec Mazzuchelli in opere vaſto de ſcriptoribus Italicis huius Baratti meminit. Ludolfus vero commemorat p. 25 verſionem libri *Anglicam*, *Londini* a. 1670 in 8 impreſſam. *Theotiſce* quoque exſtat in *Aſiatiſchen*

:hen und Africaniſchen Denkwürdigkeiten (Norimb. 676. 4.) p. 406 - 480. Ludolfus hunc Italum :riptorem vocat fabuloſum, qui infamia Urretae ιinime territus, illius veſtigia gnaviter premere et omine itinerarii figmentis Habeſſinicis orbi lite- ιto denuo imponere auſus fuit.

IERONYMO LOBO (Ieſuitae Luſitani † 1678 ιno aet. 85) *Hiſtoria de Ethiopia.* En Coimbra 559. fol. Ludolfus huius ſcriptoris quidem me- ιinit, at ſolummodo ſecundum Thevenotii epi- ›men; nec interpreti Francogallico hoc archety- um notum fuiſſe videtur, quippe qui verſionem ιam ſecundum codicem manu ſcriptum a Comite uſitano *Ericeyra* elaboraſſe affirmat. Quae qui- :m hac ornata eſt inſcriptione: *Voyage hiſtorique Abiſſinie du R. P.* JEROME LOBO, *de la Compa- ιie de Jeſus: traduite du Portugais, continuée et ιgmentée de pluſieurs diſſertations, lettres et memoi- r, par M.* (IOACHIM) LE GRAND, *Prieur de ιuville-les-Dames et de Preveſſin.* à Paris et à la aye 1728. 4 mai. Cum tabula geographica a anvillio delineata. à Amſterd. 1728. II Voll. in ι mai. *Anglice*, Lond. 1735. 8. Epitome ex chetypo Luſitano exhibetur in *Thevenotii Rela- ιs de divers voyages* (1672). P. IV. — Auctor, ocurator miſſionis Aethiopicae, a. 1621 iter ſcepit, quod vero plane irritum evaſit; anno ſequenti iterum Abeſſiniam adiit, diuque ibi rſatus, curis multis moleſtiisque expoſitus, tan- candore obſervata a ſe narrat, ut facile ſibi lem lectorum conciliet. Horum itinerum hi- ιriam excipit *Grandii* continuatio relationis de beſſinia, usque ad 1705. Hanc ſequuntur diſſer- iones quindecim, Ludolfo oppoſitae, quarum ι genere examinat Ludolfi hiſtoriam Abeſſiniae; agit de Aethiopia et Abeſſinia; III de Nilo et

Lobo et Grand.

littore orientali Africae a Melinda usque ad fretum, vulgo dictum Babelmandel; IV de Presbytero Iohanne; V de regibus Abeſſiniae eorumque coronatione, titulis, reginis, filiis, et modo adminiſtrandi iuſtitiam; VI de mari rubro et navigatione claſſium Salomonis; VII de regina Sabae; VIII de circumciſione Abeſſiniorum; IX de converſione Abeſſiniorum; X de eorum erroribus circa doctrinam de incarnatione Ieſu Chriſti; XI de ſacramentis, quibus Abeſſinii utuntur, in primis de baptiſmo et confirmatione; XII de euchariſtia et poenitentia; XIII de extrema unctione, ordinatione clericorum, et matrimonio; XIV de invocatione Sanctorum, de miraculis, de precibus pro mortuis, item de ieiuniis, imaginibus et reliquiis; XV de hierarchia et regimine eccleſiaſtico apud Abeſſinios. His diſſertationibus ſubiiciuntur relationes et epiſtolae aliquot, partim legationem *Murati Ebn-Madelun*, partim parricidium in *Rulium* ab Aethiopibus commiſſum, ſpectantes. Agmen claudit *Breve* Urbani VIII Papae ad imperatorem *Seguedum* aliosque Aethiopiae proceres. Quae omnia nitide ſane et eleganter conſcripta ſunt, multaque curioſorum hominum, et quae de longinquo narrantur avidorum, palatum excitantia continent. Quod ſi vero de hiſtorica veritate quis magis ſollicitus ſit, quam de hiſtoriae ornamentis, is, vel Lupi vel Grandii narrationes usque quaque ſibi ſatisfacturas, nos quidem ſponſores non habebit. Zelus, quo uterque Societatis et Religionis ſuae gloriam promovere ſtudet, humanae fortaſſis naturae condonandus eſt, quae eiusmodi maculas parum cavit. Quis vero non miretur Grandii audaciam? Qui cum in praefatione huius libri, ſe linguam Abeſſiniorum ſtrenue ignorare confiteatur, nihilo tamen minus tot

diſſer-

tiones opponere non dubitavit peritiſſimo
o, quo Europaeorum neminem linguam
nagis calluiſſe, ipſo Grandio idem affir-
conſtat. Quapropter Ludolfum probe
t *la Croze* in *Hiſtoire du Chriſtianiſme*
pie p. 83 et 376. Multa tamen et Gran-
adit ex aliorum relationibus minime con-
ida.

cta Erud. a. 1729. p. 396 ſqq.
MGARTEN) *Nachrichten von einer Hall. Bibl.*
IV. p. 489 ſqq.

ſtoria geral de Ethiopia a alta, ou Preſte e do que nella obraram os padres da com- de Jeſus compoſta na meſma Ethiopia, pelo MANOEL D'ALMEYDA, *natural de Vizieu, cial e Viſitador que foy na India: abbreuiada a releyçam, e methodo, pelo Padre* BALTHE- ELLEZ, *natural de Lisboa, Provincial da la Luſitana, ambos da meſma companhia.* Em ra 1660. fol. (pagg. 738. excepto prooemio 8). Epitomen operis Francogallicam exhi- *evenotius* in collectione itinerariorum ſaepe ata P. IV. — Multa ex hoc opere longe io in ſuos converterunt uſus Ludolfus et zius, ille in conſcribenda hiſtoria Aethio- iic vero in componenda *Hiſtoire du Chriſtia- l'Ethiopie et d'Armenie.* Ipſe id fatetur Lu- in Prooemio hiſtoriae Aeth. §. 10 ſqq. ubi : „Cum paucis abhinc annis P. *Balthaſ. Tel-* Luſitaniae Provincialis, hiſtoriam Aethiopi- lorido et amoeno ſtylo Luſitanice compoſi- nactus eſſem, eamque e Patrum Societatis c documentis, et quidem ex P. *Eman. Almey-* ommentario in Aethiopia conſcripto, nec Latina Patriarchae Aethiopici, *Alfonſi Men-* hiſtoria manu ſcripta depromptam intellige- de Almeyda et Tellez.

 rem,

rem, et a P. *Hieronymo Lupo*, teſte iurato, c
probatam viderem, non dubitavi, operi pri
deſignato manum admovere; praeſertim c
animadverterem, omnia pulchre congruere
lis, quae *Gregorius Habeſſinus*, ex regno Aml
oppido Mecana - Selaçè oriundus, mihi pr
narraverat. Niſi quod Tellezius religionis Rc
nae ſodalitatisque ſuae cauſam paſſim agat, et
Patrum Societatis ubique defendat vel ext
nec non in enarrandis rerum geſtarum cauſi
que finibus illorum partes fortiter tueatur:
beſſinorum vero res acriter perſtringat, atqu
ſacris eorum acerbiſſime ſentiat, eo tamen
dore, eaque ſinceritate, ut non raro mores
namque gentis indolem commendet." C
eiusdem ad ſuam Hiſtoriam Aethiopicam, ant
editam, Commentarius p. 9 ſqq. ubi Tellezii
cata philologica, et hiſtorica, et defectus exp
Opus ipſum ſex libris abſolvitur. Primus c
bus XXXIX ſiſtit Aethiopiae ſtatum natura
civilem et eccleſiaſticum usque ad Luſitanc
adventum. Secundus narrat capitibus XLI
tionem Chriſtophori de Gama resque geſtas
triarcharum, Ioh. Bermudis, Ioh. Nunnii Ba
et Andreae de Oviedo. Liber tertius exponi
geſtas Petri Pays eiusque comitum, capi
XXXVII. Quartus capitibus XXXIX exhibet
Ieſuitarum ſequentium in Aethiopia usque ad
Patriarchae, Alphonſi Mendez, adventum. Q
tus capitibus XL exhibet Ieſuitarum impe
felix usque ad mortem imperatoris Segued. I
ſextus capitibus XLI tradit perſecutiones in I
tas eorumque diſcipulos, atque iſtorum con
in Aethiopiam revertendi.

Cf. BAUMGARTEN l. c. T. IV. p. 481 ſqq.
FREYTAGII Analecta p. 942 ſqq.

1

IOH. ULRICI WILDII Eccleſia Aethiopica Wild.
eviter adumbrata. *Argentinae* 1672. 8.

IOBI LUDOLFI Sciagraphia hiſtoriae Aethio- Ludolf.
cae, ſive regni Abeſſinorum, quod vulgo per-
ram Presbyteri Iohannis vocatur. *Ienae* 1676. 4.
uam auctor prodromum eſſe voluit maioris
eris a ſe edendi, quod paullo poſt inſecutum
it hoc titulo:

IOBI LUDOLFI, alias LEUT-HOLF dicti,
iſtoria Aethiopica, ſive brevis et ſuccincta de-
riptio regni Habeſſinorum, quod vulgo male
resbyteri Iohannis vocatur. In qua libris qua-
tor agit I de natura et indole regionis et incola-
m; II de regimine politico, regum ſucceſſione
c. III de ſtatu eccleſiaſtico, initio et progreſſu
ligionis Chriſtianae etc. IV de rebus privatis,
teratura, oeconomia etc. Cum tabula capitum
t indicibus neceſſariis. *Francof. ad Moen.* 1681.
l. Cum figg. aen. *Anglice* a *I. P. Gent.* Lond.
683. fol. cum figg. aen. Cum autem, inquit
udolfus in Commentario ſtatim recenſendo p. 47,
ulta in hac verſione obſervarem parum apte
dita, praefationem addidi, quam bibliopola
muel Smith Londinenſis imprimi curavit, mu-
o libri titulo, cum adiectione hac: *Secunda*
itio cum tabula geographica et praefatione e com-
ntario auctoris Latino deſumta. Lond. 1684. fol.
andum, quod Ludolfus, tum praeſens in
glia, ſcripſerit iſtam praefationem. Eodem
pore, pergit l. c. Ludolfus, *Des Jaunеaux*,
llus, poſtea Cameraci in Gymnaſio regio Ma-
ematum Profeſſor, hiſtoriam in compendium
egit hoc titulo: *Nouvelle hiſtoire d'Abiſſinie ou*
Ethiopie, tirée de l'Hiſtoire Latine de M. Ludolf.
aris 1684. 8. Sed ordine rerum mutato, et
iſſis iis, quae illius religioni favere non vide-
bantur

bantur (quod bonum Hiſtoricum minime fa
decet), me in praefatione incuſavit: *quaſi volu*
ex ritibus eccleſiae Aethiopicae ſequelas pro ſent
Lutheranorum deducere. Cum tamen tale quid
cere, et a ſententia mea et ab officio Hiſtorici
alieniſſimum, nec ille id ullo exemplo demonſ
re poſſit, etc. — *Belgice* a *Guilielmo Caleb*, A
ſterd. 1688. 4. Ipſe Ludolfus l. c. narrat,
nunciatum fuiſſe, quod eius hiſtoria Abeſſinic
linguam Slavo-Ruſſicam, et quidem iuſſu Tz
ſeu Autocratoris Ruſſorum, translata fuerit a
bus, quos nominat, interpretibus. Sed nos
de hac Ruſſica, nec de Theotiſca, quam *P*
Mullerus, Hamburgenſis, molitus fuiſſe dic
quidquam indagare potuimus. — Iſte igitur
dolfus, natus Erfordiae in Thuringia a. 16
poſt ſeptem annorum itinera per diverſa Euro
regna, a. 1652 Duci Gothano, Erneſto Pio
epiſtolis Ratisbonae factus, a. 1654 eius filio
inſtructor, poſtea conſiliarius aulicus, a. 167
rector redituum Altenburgenſis; a. 1677 mu
bus hisce ſe abdicavit vitamque privatam
Francofurti ad Moenum, honoratus titulo co
liarii intimi ducum Saxoniae; 1681 electori Pa
tino a reditibus factus, Francofurti tamen deg
Denique electoris Saxonici conſiliarius et leg
Francofurti. Ab a. 1690 etiam Praeſes coll
imperialis hiſtorici. Mortuus Francofurti a. 17
Vir multarum rerum et linguarum peritiſſimu
Praecipue tamen collocavit induſtriam in cu
ram Abeſſinicae et Amharicae linguae, cuius
rationem reddit in Praef. ad Grammaticam A
haricam his verbis: „De conſilio noſtro pa
le

*) Ludolfum XXV linguas calluiſſe, ipſe de ſe re
easque recenſet in tabula capitum Commentarii
Hiſt. Aethiop. fol. 30.

lectores monebimus, ne forte putent, nos ſolo novitatis ſtudio, aut famae captandae gratia, talia a functionibus noſtris publicis aliena, tractare. Cognitionem rerum et linguarum Aethiopicarum, tanquam talentum, benevolentia divina nobis peculiariter conceſſum, minime otioſum penes nos pati voluimus, ſed illud excolere, propagare atque impigre vulgare conati ſumus. Quandoquidem non nobis tantum, ſed multis prudentibus viris, qui ſtatum huius regni et incolarum ingenium penitius introſpexerunt, operae pretium viſum fuit, amicitiam atque commercia cum illis inſtituere. Etenim intereſſe putaverunt et reip. Chriſtianae, et rei litterariae, ut noſtras pacis bellique artes cum illis libere communicaremus. Plurimos enim circum circa barbaros atque gentiles habent, qui ad coetum fidelium adgregari poſſent, ſi arte typographica donarentur, qua libros, e libris doctrinam, et e doctrina viros pios atque doctos pararent, tanto operi ſuffecturos.“ A. 1649 Romam profectus, familiaritatem cum Habeſſinis ibi habitantibus contraxit, in primis cum *Gregorio* Abbate, atque frequentiore eorum uſu Aethiopice loqui didicit; nam legere linguam iſtam et interpretari ipſe iam potuerat. Erat autem *Gregorius* rerum patriarum maxime gnarus; quippe qui aulam regis primo ſolus, deinde ut Patriarchae, Alphonſi Mendez, domeſticus fuerat ſecutus; regiam quoque familiam, proceres omnes, resque ſua aetate geſtas probe habebat perceptas; ad haec iucundus, nec inficetus, praebens ſe omnibus comem affabilemque, nihilque celabat Ludolfum noſtrum, quae aut quaeſita aut ſcitu digna erant, ab ipſo invicem de ſtatu Europae, et Germaniae praeſertim, plura edoctus. Gregorius poſtea unius Ludolfi in gratiam in Germaniam profectus, Gotham

Gotham pervenit, bona cum venia ac ſumti
Ducis Erneſti Pii, qui, cum Ludolfus de Gre
rio, in Germaniam venturo, verba faceret, cu
dus fiebat cognoſcendi ex eo certiora de re
Habeſſinorum. Ludolfus bona hac occaſi
uſus, non ſolum Lexicon et Grammaticam A
haricam compoſuit, quae deinceps etiam luc
publicam adſpexerunt; ſed etiam diligenter n
vit, quae Gregorius de patria et gente ſua tr
derat. Quae poſtea contulit cum relationibus
ſuitarum annuis, potiſſimum Tellezii opere m
memorato; talique ratione opus perfectum.
quo nunc amplius dicendum. Abſolvitur i
libris quatuor. Primo deſcribitur ſitus regni
coeli illud ambientis ſolique genius, provinc
altiſſimi montes, flumina, metalla, varii et
generis animalia, ac plantae. Inter flumina Ni
eminet, de cuius fontibus, curſu item, et duo
alveis, quorum ſiniſtrum Nigrin fluvium eſſe
comperto habet, curate agit; ac num diverti
Habeſſinis Nilus, ne in Aegyptum fluat, ſed
mare rubrum exoneretur, poſſit, quod mu
creditum Tellezius negaverat, non perfuncto
diſquirit. Libro ſecundo regum Aethiopiae hi
riam, formam regiminis, ius ac poteſtatem re
circa ſacra et profana, regni ordines, aulam re
rem bellicam, ac caetera, quae civilem ſtat
ſpectant, proſequitur. Liber tertius res eccle
ſticas Habeſſinorum complectitur; ubi inter
ſermo de incrementis Chriſtianiſmi, de libris ſa
Habeſſinorum, de ritibus et cerimoniis eccle
Aethiopicae hodiernis, de conſtitutione et for
regiminis eccleſiaſtici, de fatis religionis Roma
Catholicae in terris iſtis, caet. Quartus liber
bus Habeſſinorum privatis deſcribendis occu
tur, eo brevior, quo magis et res litteraria,

co

commercia atque opificia ſunt apud Habeſſinos tenuia. Tabula chorographica Habeſſiniae duplex et figurae aliae aeri inciſae, quas auctor poſt praefationem enumerat, deſunt exemplo operis, quo nos utimur.

Eiusdem Epiſtola, Aethiopice ad univerſam Habeſſinorum gentem ſcripta, et edita typis a. 1683 in folio minore. Suis Ludolfus ſumtibus hanc epiſtolam curavit imprimi, quo plura exempla per diverſas naves in Habeſſiniam mitti poſſent, eamque commendavit praeſens Societati Indicae mercatorum in Anglia et Belgio: ab hac vero tranſmiſſam eam fuiſſe in Indiam et Habeſſiniam, edoctus fuit a. 1685 reſponſione accepta ex India.

Eiusdem Specimen Commentarii in Hiſtoriam Aethiopicam. 1687. In hoc docuit L. eruditos ſummam totius commentarii, tum quidem perducti ad finem, et poſtea editi hac epigraphe:

IOBI LUDOLFI, alias LEUTHOLF dicti, ad ſuam hiſtoriam Aethiopicam antehac editam Commentarius, in quo multa breviter dicta fuſius narrantur: contraria refelluntur: atque hac occaſione praeter res Aethiopicas multa autorum, quaedam etiam S. Scripturae loca declarantur: aliaque plurima geographica, hiſtorica et critica, in primis vero antiquitatem eccleſiaſticam illuſtrantia, alibi haud facile obvia, exponuntur; ut variarum obſervationum loco haberi poſſit. Cum tabula capitum, figuris, et variis indicibus locupletiſſimis. *Francof. ad Moen.* 1691. fol. — Splendidum hoc opus eſt et exquiſita eruditione refertiſſimum, usque adeo quidem, ut vere praeſtet, quod titulus promittit. In praefatione auctor conſilii ſui rationem exponit, et refutationem contrariorum ad veritatem ſtabiliendam neceſſariam eſſe aſſerit. Acta et documenta ſeparatim ſe tradere

tradere voluiſſe, ne lectorem in lectione hiſto
morarentur, monet. Tradita a veteribus, et
buloſa nonnullis viſa, declarare et conciliare a
titur. Verſiones peregrinarum linguarum ad
bum reddit. In prooemio recenſet ſcriptores,
ante eum de rebus Habeſſinicis commentati ſ
Commentarium ad librum primum orditur a
ptione et derivatione vocabuli Habeſſini ex A
bica lingua. Porro exponit latitudinem et an
guitatem nominis Aethiopum, copioſeque de t
pore transfretationis Habeſſinorum ex Arabi
Aethiopiam diſputat. Agit quoque diſtincte
Sabaeis ſeu Homeritis, Axumitis et Nubaeis,
rumque homonymis Pygmaeis, quos olim ho
que exſtitiſſe, multis tam veterum quam recent
teſtimoniis probare conatur. Porro quoniam
beſſini ſaeculo XV vulgo Indi vocati ſunt, de
tiſſima vocabuli huius tam apud ſcriptores pr
nos, quam eccleſiaſticos, ſignificatione agit.
haec Geographorum errores in Habeſſinia
ſignanda indicat; etymologiam veram maris
bri, et latitudinem variamque eius ſignificatio
exponit. Mendas numerorum in ſacris nonn
quam obvias, in profanis vero ſcriptoribus
quentiſſimas eſſe ſtatuit et exemplis confirn
Regna Habaſſiae ex Godigno cum epicriſi
enumerat; inſulam Meroën apud veteres celel
tam, neque regnum Gojam, neque hodie amp
inſulam eſſe putat; immo nec de nomine
hodierno inter geographos convenire mo
Novum modum Alphabeti univerſalis propo
quo litterae Latinae ita accommodantur, ut
omnes nationes exotica vocabula, peregrinos
terarum valores ſeu ſonos habentia, ratione
quali ſcribere poſſint. Hinc adverſus philo
phos quosdam in arenam deſcendit, ut zon

lam, quamvis aeſtus alicubi prope intolera-
ſit, habitabilem tamen, et nonnullis in locis
e ac Europam temperatam eſſe, demonſtret;
:iamquè illorum perſtringit, qui de coeli ſide-
ue natura ita diſſerunt, quaſi in aethere diu
eciſſent, ut Seneca loquitur. Multa prae-
congerit notatu digna de nive pluviisque ſub
torrida, de perioecis eandem aeſtatem hie-
que ubique terrarum non habentibus, de
ris fucis, horribilibus ventis, montibus et ru-
s inacceſſis, de multo auro, metallis et ſale
i Aethiopiae, de Cohol ſeu ſtibio, oculorum
icamento et apud Orientales ornatu. De Nilo
e uberius, quam in hiſtoria diſſeritur. Terrae
entus, animalia, incolae, eorum mores,
a etc. curate deſcribuntur. De Cingarorum
ner) lingua, quam Ludolfus etiam calluit,
ıullae obſervationes ſubiunguntur. *Secundum*
m L. inchoat cum itinere Hannonis, Poeni,
Luſitani occaſionem ceperunt, navigatio-
circum Africam in Indiam tentandi. Verum
yterum Iohannem in Aſia ſeptentrionali in
Tenduc (*Tibet*) olim regnaſſe aſſerit, eius-
verum nomen fuiſſe *Preſter-Chan*, i. e. *Ado-*
m ſ. *Chriſtianorum Princeps*. Hinc varias et
mque vanas, partim etiam ridiculas regis
eſſini appellationes, quae per Europam ſparſae
, recenſet, verasque adiicit, et fictos catalo-
tum Habeſſinorum, tum aliorum regum ex-
t. Diſtinctionem inter Aethiopes orientales
ccidentales, apud veteres crebro occurrentem,
rminos maris rubri ab iisdem latius extenſos,
cura explanat. Confeſſionem Claudii, regis
hiopiae, integram brevibus annotationibus
tratam inſerit, cum hiſtoria impoſtoris Zaga-
iſti et cum epiſtola Af-Saphedi, regis Habeſſi-

 norum

norum ad gubernatorem ſocietatis Indiae orien talis. Poſtea iura quaedam regum Aethiopia illuſtrat, inter quae primum locum occupat iuris dictio eccleſiaſtica, quam illi ita ſibi vindicant, u ob eius denegationem a Ieſuitis potiſſimum alie nati fuerint; nec ſpernenda ſunt, quae collegit d miſero ſubditorum in plerisque Aſiae Africaequ regnis ſtatu, qui nulla bonorum proprietate gau deant etc. Hinc varia proponit conſilia, qu pacto vicini Habeſſinorum hoſtes, Gallaei et Tur cae, domari et expelli queant, additis egregiis ob ſervationibus de aequiſſimo tributi genere ex pro ventibus regionum naturalibus; de Axuma, ve teri Habeſſinorum regia, nunc deſolata; de peri culoſa potentia caſtrenſium; de crudeliſſimo Ha beſſinorum adverſus Adelenſes bello, ad quo conficiendum a Luſitanis auxilia acceperunt; d legationibus Habeſſinorum in Europam; de iud ciis et poenis, quibus nobiles et ignobiles ſubi ciuntur etc. Libro *tertio* auctor res eccleſiaſtica complectitur, non ſolum Habeſſinorum, ſed alio rum quoque Chriſtianorum, praeſertim primit vae eccleſiae. Omnia magna diligentia perſequ tur, et monimentis neceſſariis, epiſtolisque tractatibus, a Ieſuitis eorumque inimicis, nec no ab ipſis Aethiopiae regibus ſcriptis, confirmat, u nihil ab eo eiusque auctoribus, Tellezio et Gre gorio, fictum eſſe, luculenter appareat. Com mentarius ad *quartum* librum, qui res privatas e oeconomicas continet, paucis abſolvitur. Inſun obſervationes de re litteraria, de litterarum Ae thiopicarum cum Samaritanis convenientia, Graecarum ex Phoeniciis derivatione; de imperi tia Habeſſinorum in arte grammatica, pictoria e muſica. Reliqua ſegmenta artes populares e opificia tradunt, in primis modum molendi apu

Aethio

ethiopes. Tandem de officiis et moribus domeſticis, ut et cereviſia ſine lupulo cocta, et veſtitu orum tenui differit. Poſtremo cum mercatura et monetarum pondere totum opus claudit.

Eiusdem Appendix ad Hiſtoriam Aethiopicam iusque Commentarium, ex nova relatione de hodierno Habeſſiniae ſtatu concinnata. Additis piſtolis regiis ad ſocietatem Indiae orientalis, eiusque reſponſione cum notis neceſſariis. *Francof. ad Moen.* 1693. fol. — Acceperat L. non ſolum a. 1692 relationem naufragorum quorundam, qui a. 1686 triginta milliaria littoris Africani orientalis erragantes, ut effugium quaererent, miras et notas antea gentes invenerunt, partim feras, partim mites et hoſpitales, moribus plane inſolitis, d miſſa quoque ad ipſum fuerant Hottentoticae entis linguae ſpecimina, edita poſt eius mortem Iunckero in fine vitae Ludolfianae. Poſtea cum l quaeſtiones ſuas in Indiam miſſas a. 1693 nactus fet ex Habeſſino quodam reſponſionem, idque eneficio ſocietatis Indicae mercatorum Batavorum, mox eam cum alia gemina regis Aethiopiae l gubernatorem Batavorum generalem, epiſtola, iusque ad illum reſponſione, auctam publici ris fecit.

Cf. Acta Erud. a. 1682. p. 64 ſqq. a. 1691. p. 361-374.
CHRISTI. IUNCKERI Commentarius de vita ſcriptisque ac meritis Iobi Ludolfi etc. *Lipſ. et Francof.* 1710. 8.
BAUMGARTEN l. c. p. 484-488.

MICH. GEDDES, (Doctoris Theol. et Cancellarii eccleſiae cathedralis Sarumenſis † 170..) Geddes.
Church-hiſtory of Ethiopia. Wherein among other things, the two great ſplendid Roman Miſſions into that Empire are placed in their true light. To which

are added, an Epitome of the Dominican hiſtory of that church: and an account of the practices and conviction of Maria of the Annunciation, the famous Nun of Liſbon. London 1696. 8 mai. — Quia antea res Aethiopiae eccleſiaſticas attigimus, huius etiam libri, quoad titulum ſaltem, meminiſſe iuvat. Plura qui de eodem ſcire cupit, adeat *Baumgarten* l. c. T. VIII. p. 489 ſqq.

Kriegk. M. GEORGII NIC. KRIEGK Diſſ. de menſa Solis apud Aethiopes, ad locum Herodoti in Thalia cap. XVIII. *Ienae* 1703. 4. — Ad ſacras veterum menſas refertur menſa Solis, quae an fuerit, nec ex quodam Pauſaniae loco, nec ex Aethiopum inopia negari poteſt. Deſcriptio eius ex Herodoto affertur, ut et Melae ac Solini teſtimonia. De loco diſquiritur, ac apud Macrobios, Meroën inhabitantes, fuiſſe dicitur. Plura de inſula et urbe Meroë, et de eius aliarumque gentium heliolatria, eiusque origine afferuntur.

Poncet. CHARLES JACQ. PONCET, *Medecin François, Relation du Voyage en Ethiopie, en* 1698, 1699, 1700; in *Lettres edif. et curieuſ.* T. IV. p. 1—195. — Relatio fide digna, licet auctor paſſim Ieſuitis nimium faviſſe videatur.

Krump. THEODOR KRUMP *hoher und fruchtbarer Palmbaum des heiligen Evangelii in Abyſſinien.* Augsburg 1710. 4.

Fourmont. FOURMONT le Cadet *de l'origine et de l'ancienneté des Ethiopiens dans l'Afrique*, in *Mémoires de l'Acad. des Inſcr.* T. V. p. 318-331. Parte prima auctor diſputat de Aethiopum antiquitate, eorumque imperium omnium eſſe vetuſtiſſimum affirmat. Altera inquirit in primas Aethiopum ſedes, eorumque colonias. In rebus tam obſcuris auctor etymologiis multum tribuit.

MATHU-

MATHURIN VEYSSIERE LA CROZE *Hiſtoire* la Croze.
Chriſtianiſme d'Ethiopie et d'Armenie. à la Haye
19. 8. Cf. ſupra Vol. II. P. I. p. 51. Huc per-
t huius operis liber ſecundus, quo *Bermudis*
ra commemorati, relatio de Aethiopia contine-
, et tertius, qui progreſſus et interitum Miſſio-
Luſitanicae in Aethiopia ſiſtit.

IOH. GOTTOFR. OERTELII, *Sacrorum apud* Oertel.
pronienſes Antiſtitis, Theologia Aehiopum,
liturgiis, fidei confeſſionibus, aliisque ipſorum
iter ac rerum Habeſſinicarum peritiſſimorum
ropaeorum ſcriptis congeſta et cum neceſſariis
cibus inſtructa. *Viteb.* 1746. 8. Liber fere
ger theologici argumenti brevem quidem gen-
Abeſſiniae hiſtoriam in fronte gerit, in qua
o nihil novi. Cf. *Nov. Acta Erud.* Suppl. T. VIII.
10 ſqq.

DAVIDIS KOCHERI (*Profeſſoris linguarum* Kocher.
nt. Bern.) Faſti Habeſſinorum ſacri, ex veteri
tis poëta editi, additis animadverſionibus atque
efatione longiori. *Bernae* 1760. 8. Exſtat etiam
Excerpto Italianae et Helveticae literaturae a. 1760.
te I et II. Labor haud ad finem perductus,
liber abſolutus in bibliopolia venit. Auctor
endarium Aethiopicum, a Vanslebio a. 1671
)tum et in bibliotheca publica Bernenſi aſſer-
um cum illo, quod Ludolfus in hiſtoria Ae-
pica exhibuit, et a quo paſſim diſcrepat, con-
:, atque ex duobus indicem ſanctorum, uni-
que diei adſcriptorum verſibus elegiacis com-
uit, e quo ſpeciminis loco menſem Novem-
n cum annotationibus typis exprimi iuſſit.

Nec indignae ſunt obſervationes et caſtigatio- Ritter.
, a IOH. DANIELE RITTERO verſioni Theo-
ie hiſtoriae univerſalis a Guthrio etc. compi-

 latae

latae (P. V. T. II. p. 212 - 294) adiectae, quae in hiſtoria Aethiopica perſcrutanda conſulantur.

Bruce. Pluribus ex annis avide exſpectatur IACOBI BRUCE, Angli aut Scoti docti, qui plures terrae regiones peragravit, annoque 1768 et ſqq. in Abeſſinia commoratus eſt, itinerarium. Id autem fortaſſis poſt auctoris mortem demum lucem publicam viſurum eſſe, credere nos iubet ſcriptor anonymus, qui haud multis abhinc menſibus exhibuit narrationem brevem de Brucii itineribus, in *European Magazin* 1786. April. p. 252 ſqq. *Theotiſce* in *hiſt. Portefeuille* a. 1786. Iul. p. 33 - 50.

CAPUT

CAPVT XXVIII.

ꝛIPTORES DE REBUS MAROC-ANIS, ALGERICIS, TUNETANIS ET TRIPOLITANIS.

SECTIO I.

Scriptores generales.

iptores nonnullos e capite XXIII, in quo criptores de Africa in genere enumerantur, loco etiam conſulendos eſſe, ut et ſcriptores ſtoria Arabum in Africa et Hiſpania, ſupra II. P. I. p. 233 ſqq. recenſitos, per ſe patet. notandi ſunt ſequentes:

EDRO DE SALAZAR *Hiſtoria de la guerra y de Africa.* Napoles 1552. fol. — De libro dmodum raro nil, praeter titulum, nobis uit. de Salazar.

TUCKELEY'S *Voyage into Barbary.* (1578); *kluyt's Navigations* Vol. II. P. II. Stuckeley.

ATTHEW GURNEY'S *Voyage againſt the s of Alger, to Barbary and to Spain;* ibid. I. P. I. Gurney.

JAN LUIS DE ROIAS *Relaciones de algunos os poſtreros de Barbaria, ſalida de los Moriſcos aña, y entrega de Alarache.* Lisboa 1613. 8. de Roias.

ERRE DAN *) *Hiſtoire de Barbarie et de ſes res, diviſée en ſix Livres.* à Paris 1637. 4. hac epigraphe: *Hiſtoire de Barbarie et des res, des Royaumes et des Villes d'Alger, de , de Salé et de Tripoly, diviſée en ſix Livres.* Dan.

 Seconde

*) Quem *Struvius* p. 219 *Danielem* appellat, de cuius ta et libro nobis etiam nil amplius comperire licuit.

Seconde Edition, revuë et augmentée de pluſieurs P ces, par le même Autheur. à Paris 1649. fol. *Belg a Simone de Vries*, qui et Partem alteram adiec *Amſterd.* 1648. II Voll. in fol.

e Helm- d. GUSTAVI DE HELMFELD (*Sueci, ingenii pr cocis* † 1674) Ratio ſtatus barbarorum duabus o tionibus exhibita. *Lugd. Bat.* 1669. fol.

hauplatz. *Schauplatz barbariſcher Sclaverey, oder von A gier, Tunis, Tripoli und Salee.* Hamburg 1694.

Etat etc. *Etat des Royaumes de Barbarie, Tripoli, Tu et Alger, contenant l'Hiſtoire naturelle et politiq de ces païs, la manière dont les Turcs y traitent eſclaves, comme on les râchate et diverſes avantu curieuſes. Avec la Tradition de l'Egliſe, pour râchat ou le ſoulagement des captifs.* à Rouen 17 12. à la Haye 1704. 8. *Theotiſce a Viſchero* epigraphe: *Allerneueſter Zuſtand der Afrikaniſc Königreiche Tripoli, Tunis und Algier, von ein gelehrten Jeſuiten. Aus dem Franzöſiſchen.* Ha burg 1708. 8.

Morgan. IOH. MORGAN'S *Epitome of the general Hiſt of Barbary from the earlieſt Times;* in eiusd *Compleat Hiſtory of Algier* (1728) de qua proxi in ſectione ſecunda.

Brooks. FRANC. BROOKS *Navigation faite en Barba Traduit de l'Anglois.* à Utrecht 1737. 8. *Theot* e verſione Francogallica a I. G. S. R. G. E. Stu gard. 1748. 8. — Iter factum fuit a. 1681 et Auctor potiſſimum narrat triſtia fata, quae ſu poſtquam a pirata Maroccano captus et in ſerv diu detentus fuerat: addit tamen quoque n nulla ad hiſtoriam temporis iſtius moresque M rorum cognoſcendum facientia. De archety Anglico nil reperire potuimus.

Shaw. THOMAS SHAW'S *Travels, or Obſervati relating to ſeveral parts of Barbary and the Leve*

H

a Collection of ſuch papers as ſerve to illuſtrate foregoing obſervations; and a Specimen Phy-phiae Africanae, *and of coralls, of the rarieſt fiſhes, ſhells etc. With Copper-plates.* Ox-1738. fol.

Supplement to a Book intitled Travels, or ervations etc. Wherein ſome objections lately made it are fully conſidered, and anſwered, with additional remarks, and diſſertations.* ibid. fol. Cum figg. aen.

Quod ſupplementum editioni alteri inſertum, prodiit *Londini* 1757. 4 mai. *Francogallice* um editionem priorem, additis tamen ob-ionibus et emendationibus, interpreti ab au-ſuggeſtis, *Hag. Comit.* 1743. II Voll. in 4 mai. figg. aen. *Theotiſce* ſecundum editionem m (a *Ioh. Henrico Merk*, Darmſtadino) *Lipſ.* 4 mai. Cum figg. aen. Excerpta ex hoc rio exſtant in Collect. itinerar. Berol. T. I. — ius, vir linguarum orientalium atque Grae-peritiſſimus, anno 1727 et ſubſequentibus am ſeptentrionalem, Aegyptum, Syriam, tinam et Arabiam, peragravit. Poſt redi-in patriam munere regii Profeſſoris Grae-linguae et Rectoris Collegii S. Edmundi Oxo-functus, diem ſupremum obiit a. 1751. Itine-illius maximi aeſtimatur, cum ob doctrinae licis utiliſſimaeque copiam, tum ob varii observationes novas iudiciique ſani plenas, qui ante ſe obſervata et evulgata ſilentio ſuaque ſolum expromſit; qua in re, ut exquiſitae ac ſubtilioris doctrinae ornatu, popularem, *Richardum Pocoke.* His viri dotibus factum, ut geographiae, antiqui-, hiſtoriae naturalis, rei numariae, quid? codicis ſacri ſtudium mirifice adiutum au-

ctumque fuerit. Operis praeſtantiſſimi oeconoı
In editione priore haec eſt. Tomus primus
hibet in fronte obſervationes geographicas
regnum Algerienſe. Caput I agit de regno Al
rienſi in genere. Caput II continet obſervatio
geographicas in partem Mauretaniae Caeſarien
quae hodie provincia regni Maroccani eſt. C
III obſervationes geographicas in littus partis M
retaniae Caeſarienſis, quae hodie provincia o(
dentalis ſ. provincia Tlem-ſan appellatur. Cap
de locis memoratu dignis et incolis huius pro\
ciae. Cap. V obſſ. geogr. in provinciam meri
nam ſ. provinciam Titteria. Cap. VI de loci
incolis huius provinciae, ut et partis Sahara
Deſerti. Cap. VII obſſ. geogr. in provinci
orientalem ſ. Conſtantine. Cap. VIII de loci
incolis eius. Sequuntur obſervationes geogra
cae in regnum Tunetanum, quinque capiti
Poſt, obſervationes phyſicae aliaeque in regn
Algerienſe et Tunetanum; ubi quidem Capı
agitur de aëre, terraeque proventibus. Cap
de animalibus quadrupedibus, avibus, inſecti
piſcibus. Cap. III de ſtatu litterarum et artium,
rebus arte factis, de incolarum moribus etc. C
IV de ſtatu civili regni Algerienſis. Tomo al
inſunt obſervationes geographicae, phyſicae va
que generis in Syriam, Aegyptum et Arabi
Petraeam. Caput I ſiſtit obſervationes geograp
cas in Syriam, Phoeniciam et Palaeſtinam; cap
in Aegyptum, Arabiam Petraeam et in cal
Iſraëlitarum ex Aegypto proficiſcentium; cap.
exhibet Specimen hiſtoriae naturalis Syriae, Ph
niciae atque Palaeſtinae; cap. IV Specimen h
nat. Arabiae Petraeae; cap. V obſervationes ph
ſicas aliusque generis. Omnia tabulis geograp
cis figurisque aeri inciſis aptiſſime illuſtrant

Ad

ſunt huic tomo inde a p. 193 Excerpta e ...ibus veteribus aliaque teſtimonia et illu...es operi inſervientes; v. c. Catalogi plan... foſſilium, piſcium, conchyliorum; vo...um linguae Kabylorum; inſcriptio anti...ad pluviam Mannae ſpectans; ſtationes ...atorum religioſorum, Meccam peten... menſura pyramidis magnae Memphiticae, ...o, Ieſuita, elaborata; obſervationes in Aegyptiacum, ab eodem; modus, ſal Am...um in Aegypto faciendi; diarium meteo...m Alexandriae congeſtum; excerptum ...enda de Nilo et Nilometris; catalogus ...m, ab auctore in Africa collectorum.

...m poſtea *Richardus Pocokius* Shawii ve...ſſet, et itinera ab illo facta repetiviſſet, ...e Shawii praeceptis ad iter recte inſtituen...is fuiſſet; de variis a magiſtro ſuo viſis ...pertis, deque genuina variorum antiqui...onimentorum deſcriptione dubitavit, et ...a nobis Vol. I. P. II. p. 92 indicato litem Shawius in Supplemento, cuius epigra... paullo ante poſuimus, obiectionibus, ſibi ab ...rio factis, modeſte reſpondit. Inter alia ...ur de aliqua civitate Africae, cum incolis vegetabilibus, omnique utenſilium appa...a lapidem converſa. Inviſerat Shawius lo...qui in Cyrenaica Libyae eſt provincia, et; ...idquam fide dignum in iſta narratione eſſe, ...at, praeterquam quod eſſent in lapidem ...ſae conchyliorum imagines, quales ubique ...ent. Ergo ab iſtis animalium formis in la... converſis aliquo iure locus ille petraeus dici Sed aliam Pocokius denominandi ratio...venit, putavitque, ideo petraeum hunc dici, quod, ex praeruptis montium iugis con-

conſitus, ex longinquo intuentibus aliquam
devaſtatae, altis muris cinctae, effigiem ſiſtat.
tanti momenti ſabula eſſe haud viſa eſt, ut d
tatione dignam aeſtimaret Shawius; ſatisque
eſſe, miram Arabum credulitatem in eius
fictionibus enarrare. Qua occaſione de la
rerum ſimulacris multa exponuntur curioſi
Utilior eſt de fluvio ad Rhinocurum, an Nilu
quod Shawius affirmat, diſputatio, nec minu
qua antiquiſſimae urbis, quae Memphis eſt,
gines eruuntur, multaque de eius diſtantia a
ramidibus hodie ſuperſtitibus diſſeruntur. P
de incremento Aegypti, et annuo contin
augmento, veluti Nilus alvum mutat, mult
genioſe in utramque partem afferuntur.
plantis animalibusque Aegypti, a Shawio
multa monuerat Pocokius: ſed hac in re co
Shawium, virum hiſtoriae naturalis peritiſſim
fidem haud invenit; addidit adeoque in hac
ſponſione ad obiectiones ſibi factas multa
his, quae in ipſo itinerario ſcripſerat. Prae
teris lectu digna eſt de Tabula Praeneſtina,
opere muſivo, ſeu de pavimento figuris ſt
quae ex minutis verſicoloribus lapillis compa
ſunt, diſſertatio, longe uberior illa, quam *M*
fauconius Antiquitatum Vol. XIV tradidit. D
que de itinere Iſraëlitarum per mare rubrum
diſceptatio, aliusque acceſſionis exercitus Iſr
tici ad iter illud locus Pocokio ſignatur, q
Shawio viſus fuit. Accedunt ſub finem vindi
itinerarii, epiſtola nimirum ad *Rob. Clayton*
Epiſcopum Clogherienſem, qua populi Iſraël
iter per deſertum deſcribitur, variaeque ſtatio
et manſiones, ſicut in ſacris litteris expreſſae ſi
praeſenti locorum ſtatui accommodantur.

Edi

ditioni Londinenſi, poſt auctoris mortem
e, inſertum non ſolum eſt locis aptis ſupple-
n, modo deſcriptum, verum etiam novae
iones, ab auctore operi calamo allitae.
a contra e ſcriptoribus veteribus vel dimi-
l plane omiſſa; idem factum in phyto-

io Theotiſca, negligenter curata, melioris
m excitat, teſte *Michaëlis* in *Orient. und*
Bibl. P. VIII. p. 115.

rläſſige Nachrichten von dem gegenwärt. Zu-
der Wiſſenſchaften P. LII. p. 229-256.
Acta Erud. a. 1752. p. 337-341.
gel. Anzeig. a. 1759. p. 1217-1225. a. 1765.
ſqq.

LLOT *Nouveau Voyage fait au Levant ès* Tollot.
1731 *et* 1732, *contenant les Deſcriptions*
, Tunis, Tripoly de Barbarie, Alexandrie en
, Terre Sainte, Conſtantinople etc. à Paris
12. — Modeſte, candide, adiutusque ab
comite intelligenti, *Condaminio*, narrat
a ſe obſervata in terris, quas titulus indicat.
eſt in fine hiſtoria Patronae, cuius rebel-
chmedus III, Osmanorum Imperator, ſolio
fuit; porro hiſtoria Topalis Osmani,
Viſiri olim celeberrimi; denique deſcriptio
ntinopoleos.

ory of the Pyratical-States of Barbary. Hiſtory etc.
n 1750. 8. *Theotiſce* hoc titulo: *Die Staa-*
Seeräuber, von einem Engliſchen Conſul be-
, und aus dieſer Sprache in die Teutſche
. Roſtock 1753. 8. Cum tabella geogra-
t icone urbis Algier.

oire des Etats Barbareſques, qui exercent la Hiſt. des Etats Bar-
; contenant l'origine, les revolutions et l'état bareſques.
des Royaumes d'Alger, de Tunis, de Tripoli,

et

et de Maroc; avec leurs Forces, leurs Revenus, leur Politique, et leur Commerce; par un auteur qui y a reſidé pluſieurs années avec caractére public; traduite de l'Anglois (par M. Boyer de Pebrandier). *à Paris* 1757. II Voll. in 12 mai. — Minus recte hoc opus vocatur *hiſtoria:* continet potius narrationem de recentiore regnorum iſtorum ſtatu. Tribus abſolvitur libris, quorum duo priores et particula tertii occupatur deſcriptione regni Algeriani: reliquum, quod ſupereſt, ſpatium ſufficit rebus Tunetanis, Tripolitanis, Maroccanis. Praecipua igitur auctoris nobis ignoti cura in eo verſata eſt, ut Algeriae ſtatum civilem et religioſum deſcriberet. Nec tamen contemnenda ſunt, quae de civitatibus reliquis tradit.

Schloezer. AUGUST LUDWIG SCHLOEZER'S *Summariſche Geſchichte von Nord-Africa, namentlich von Marocko, Algier, Tunis und Tripoli; zum Gebrauch ſeiner Vorleſungen entworfen.* Goettingen 1775. 8. — Succincte, affabre, et quantum pro penuria fontium paucitateque rivulorum fieri potuit, accurate auctor fata regnorum Africae ſeptentrionalis, auditorum quidem, ut ipſe ait, omnium vero, ex noſtra ſententia, qui muſas hiſtoricas colunt, in gratiam tradidit. Quarum hiſtoriarum ſex conſtituit periodos; primam, ante Chriſtum; ſecundam, Romanis imperantibus usque ad annum p. C. n. 639; tertiam, ſub imperio Arabum usque ad a. 908; ubi quarta ſub Fatimitis incipit, et ad a. 1120, ubi quintae initium et ubi Muahedorum dynaſtia maximam Africae ſeptentrionalis partem ſubiugavit, pertingit. Sexta denique imperantibus Osmanis et Scherifis ab a. 1517.

Heiſe. (IOH. CHRISTOPH FRID. HEISE) *von den miſslungenen Heerzügen der Europäer, beſonders der Spanier und Portugieſen gegen die nördlichen Küſten*

von

n Africa; in gelehrten Beyträgen zu den Braun-ſchweigiſchen Anzeigen a. 1776. Scida XII.

IOH. ERNST HEBENSTREIT (D. et Pro-feſſoris primarii Medicinae Lipſienſis † 1759) *Reiſe nach Algier, Tunis und Tripoli, 4 Stücke;* in h. Bernoullii *Sammlung kurzer Reiſebeſchreibungen* . 9—12 (1783. 8.). — Auctor a. 1731 iuſſu gis Poloniae, Auguſti II, cum aliis viris doctis pſienſibus iter in regna Algier, Tunis et Tripoli ſcepit annoque 1733 in patriam reverſus eſt. In lationibus ſuis, collectioni iſti inſertis, obſerva-rem egit haud vulgarem. Hebenſtreit.

Voyage dans les Etats Barbareſques de Maroc, lger, Tunis et Tripoli, ou Lettres d'un des captifs ui viennent d'être râchetés par MM. les Chanoines guliers de la Trinité, ſuivies d'une notice ſur leur chat etc. à Paris 1785. 8. *Theotiſce*, Lubecae 786. 8. — Sex ſunt epiſtolae, anno 1781 us-ue ad 1785 in diverſis Africae ſeptentrionalis ur-ibus ſcriptae, non adeo magni quidem momenti, otius negligentia paſſim laborantes, lectu tamen aud ingratae. Voyage dans les Etats Barbareſques.

SECTIO II.

Scriptores ſpeciales.

1. *De rebus Maroccanis et Feſſanis.*

De rebus Maroccanis haud contemnenda tra-didit NICOLAUS CLENARDUS in Epiſtolis de ebus Muhamedicis, primum *Lovanii* 1551. 8. edi-s; poſtea Antverp. 1566 et *Hanoviae* 1606. 8. uctor enim, Dieſta-Brabantus, docuit Lovanii t Salmanticae Graecas et Hebraeas litteras, et rabicarum, quarum aliquam notitiam ſuo ſibi Marte comparaverat, melius diſcendarum cauſſa, Clenardus.

quo

quo earum beneficio poſſet aliquando Turcas Chriſtianos reddere, abiit Feſſam Africae Tingitanae, ex qua urbe a. 1540 et ſequenti Iacobo Latomo, praeceptori ſuo, epiſtolas nonnullas, libro primo comprehenſas, ſcripſit. Turcarum invidia et Chriſtiani cuiusdam perfidia impeditus, re infecta reverſus eſt in Hiſpaniam et obiit Granatae a. 1542.

Hogan. *The Ambaſſage of M.* EDMUND HOGAN, *one of the ſworne Eſquires of her Majeſties perſon, from her Highneſſe to Mully Abdelmelech, Emperour of Marocco and King of Fes and Sus; in the yeere 1577, written by himſelfe;* in *Hakluyt's Navigations* T. II. P. II. p. 64 ſqq.

Roberts. *The Ambaſſage of Maſter* HENRY ROBERTS, *one of the ſworne Eſquires — in the yeere 1585: who remained there as Liger for the ſpace of 3 yeeres: written briefly by himſelfe;* ibid. p. 117 ſqq.

de Torres. DIEGO DE TORRES, *Caſtillano* († ....) *Relacion del Origen y Succeſſo de los Xarifes, y del eſtado de los Reynos da Fez y Marruecos y Tarudante, y los de Mas, que tienen uſurpados.* Sevilla 1586. 4. *Francogallice* a *Carolo de Valois, Duc d'Angouleſme,* à Paris 1636. 4; et in verſione Francogallica Africae *Marmolii*, de qua ſupra Vol. II. P. II. p. 320. — Multum laudis tribuitur auctori, utpote qui Iohanni III, regi Luſitaniae, officia egregia decem per annos in regno Feſſano et Maroccano praeſtitit. Ipſa operis oeconomia et indoles nos latet.

Spontone. *Ragguaglio del Cavaller* CIRO SPONTONE, *del fatto d'arme, ſeguito nell' Africa trà Don Sebaſtiano, Rè de Portogallo, e Muley Auda Malucco.* Bologna 1601. 4.

Prado. JUAN PRADO *Relacion del Viage a Marruecos.* Madrid 1643. 4.

The

The Relation of a Voyage made into Mauritania, Africk, by the Sieur ROLAND FREJUS *of Marſeilles, by the French King's Order, in the year* 1666, *Muley Arxid, King of Tafiletta, etc. for the eſtabliſhment of a Commerce in all the Kingdom of ...s, and all his other Conqueſts. With a Letter in anſwer to divers curious Queſtions, concerning the Religion, Manners, and Cuſtoms of his Countreys, ...o their Trading to Tombutum for Gold, and divers ...er remarkable particulars: By Monſ.* A. CHA-...NT, *who lived* 25 *years in the Kingdom of Sus ...d Marocco. Engliſhed out of French.* London ...71. 8 min. *Italice*, Bononiae 1670. 12. *Theo...te* in (*Georg Friedrich Behaims von Schwarzbach*) ...iatiſchen und Afrikaniſchen Denkwürdigkeiten* ...ürnberg 1676. 4.) p. 481-576. *Belgice* cum *Oloni* deſcriptione de regno Maroccano, paullo ...ſt commemoranda, *Hag. Comit.* 1698. 8. — ... archetypo Francogallico nil hucusque com...ire licuit. Libellum vero lectu fideque eſſe ...num, vel titulus teſtatur. Relatio *Frejuſii* ſta...n Mauretaniae civilem, qualis circa annum ...66 fuit, hiſtorice delineat: et *Charantii* epiſtola, ...gulari ſub titulo relationi adnexa, eiusdem fere ...vae molis, mores ac ritus Maurorum eo fide...s deſcribit, quo longius fuit tempus, quo au...r inter eosdem verſatus eſt. Inter alia etiam ...ert de ſtatu Iudaeorum in iſtis terris. Frejus et Charant.

LANCELLOT ADDISON'S (Archidiaconi Co...ntrienſis † 1703) *Weſt-Barbary, or a ſhort nar...ive of the revolutions of the Kingdoms of Fez and ...rocco.* Oxford 1671. 8. *Theotiſce*, hac epigra...e: *Beſchreibung der Weſtbarbarey, Fez und Ma...co, enthaltend die Veränderung der Regierung ſeit ...o Jahren, nebſt der Beſchaffenheit und Lebensart ... Völker in dieſen Landen; aus dem Engliſchen* Addiſon.

ins Teutſche überſetzt (*von* Georg Friedrich Behaim von Schwarzbach). *Nürnberg* 1672. II Partes in 12. De eiusdem auctoris *Preſent State of the Jews in Barbaria* v. ſupra Vol. I. P. II. p. 292.

Desmay. L. DESMAY *Relation nouvelle particulière du Voyage des Peres de la Mercy au Royaume de Fez et de Maroc, pour la redemtion des captifs Chrétiens, negotiée en l'an 1681 avec Moule Iſmael, Roy de Fez et de Maroc.* à Paris 1682. 12.

Mouëtte. GEORGE MOUETTE *Relation de la Captivité dans les Royaumes de Fez et de Maroc, où il a demeuré pendant onze ans; où l'on voit les perſécutions qui y ſont arrivées aux Chrétiens captifs etc. Avec un Traité du Commerce et de la manière que les négotians s'y doivent comporter: enſemble les termes principaux de la langue, qui eſt la plus en uſage dans ces païs.* à Paris 1683. 12 mai. *Belgice* in *Naaukeurige Verſameling der gedankwaardigſte Reyſen.* Leyden 1707. 8. *Anglice* in *New collection of Voyages and Travels* (Lond. 1708-1710. II Voll. in 4.) T. II.

Eiusd. *Hiſtoire des conqueſtes de Mouley Archy, connu ſous le nom de Roi de Tafilet et de Mouley Iſmael, ou Semein ſon frere, tous deux Rois de Fez et de Marocco, contenant une deſcription de ces royaumes, des loix, des coutumes et des moeurs des habitans.* à Paris 1683. 12 mai. — In priore libro auctor potiſſimum fata ſua aliorumque, quibus ſors ſervitiorum triſtis contigerat, exponit: in poſteriore hiſtoriam duorum fratrum ſibi ſuccedentium ſcribere ſuſcepit. In praefatione huius libri docet, quo modo ad cognitionem earum rerum, quarum memoriam complectitur, pervenerit, et cuius opera in colligendis utriusque monarchae rebus geſtis fuerit uſus. Nominat in primis Arabem quendam, Doctorem *Bugimanum*, qui imperante Muley Archy fuerat gubernatori cuiusdam provinciae,

ıe, magnae apud regem auctoritatis viro, a
is. Ei acceptam quoque fert tabulam geo-
icam regnorum Feſſae, Tafilettae et Ma-
quam hiſtoriae praefixam invenimus. Opus
in tres libros dividitur, quorum primus im-
n Muley Archy deſcribit; ſecundus, vitam
geſtas fratris, Muley Semein; tertius, non-
quae ad trium regnorum notitiam pertinent.
r initio de Maurorum religione, et ſumma
ii capita ſtrictim recenſentur. Secundus titu-
ri tertii eſt de regibus, quorum dignitas non
ditario iure ad liberos transmittitur, ſed
ıri plerumque a populo confertur, niſi quis
um vi ſe intrudat, quod quidem frequenter
ɔlet. Hunc excipit tractatio de populo eius-
noribus, privilegiis ac habitatione. Inde
am de mulieribus, liberorum educatione,
giis, de mortuorum ſepultura, de apoſtatis,
his ac Iudaeis ſequuntur. Ultimo omnes
ıciae ac omnia loca, quorum hiſtoria men-
ı fecit, breviter deſcribuntur, ac ſubiungi-
ıva tabula geographica, quae ſolum regnum
, cum principalium urbium ichnographiis,
t.

ıcta Erud. a. 1684. p. 155 ſqq.

DOU DE SAINT-OLON *Relation de l'Em-* Saint-Olon
Maroc, où l'on voit la ſituation du pays, les
, *les coutumes etc. des habitans.* à Paris 1695.
l. Cum figg. aen. *Belgice* Hag. Comit. 1698.
m figg. aen. (Subiecta eſt verſio Belgica iti-
Rolandi Frejuſii, modo recenſiti). — Au-
regis Galliarum ad aulam Maroccanam a.
legatus, libellum lectu tam iucundum ex-
, ut itinerariorum ſcriptoribus non minus,
eorundem lectoribus commendari mereatur.

Ita enim ſtili concinnitate et rerum gravitat
varietate oblectat legentem, ut inſtar eſſe p
lis, qui peregrinationum ſuarum memora
prolixo plerumque et faſtidioſo ſcribendi ge
cum aliis communicant. Caeterum ipſa cont
ad duo capita reduci poſſunt, quorum prius
tum regni Maroccani iſtius temporis, poſt
Francogallicae legationis eventum exponit.
brevem regni hiſtoriam quatuor illa regna
quibus hoc imperium conſtat, Maroccanum, I
num, Suſanum et Tafilattanum, ita deſcribi
recentioris geographiae cultoribus omnino
faciat. Tunc auctor progreditur ad religio
mores et conſuetudines Maurorum, hisqu
rebus ante iam in Europa nota tradit. N
digniora ſunt, quae de rege iſtius temporis,
ley Iſmaël, de eius vitae genere, crudelitat
expromſit. Lagationis hiſtoriae ſubiiciuntu
ſtolae aliquot, binae regis Maroccani ad r
Galliae; alia eiusdem ad S. Olonum; alia I
ad regem Maroccanum; alia Miniſtri Maro
ad S. Olonum; et ultima ab eodem ad Pont
trainium data.

Cf. Acta Erud. 1695. p. 75-80.

Ockley. SIMON OCKLE'Y *Account of South-Weſt
bary, the territories of the King of Fez and Ma
written by a perſon who had been a Slave there.*
don 1713. 8. *Theotiſce*, Hamburgi 1717. 8.
cogallice hoc titulo: *Relation des Etats de I
Marocco, écrite par un Anglois, qui y a été lon
eſclave, publiée par* Simon Ockley. *à Paris* 1
12 mai. — Ocklejus, olim Profeſſor lin
Arabicae Cantabrigienſis, hunc libellum,
forte fortuna in manus eius incideret, edet
putavit in lucem. In praefatione fatetur, a

: ignorare prorſus, nec minoris eum tamen
indum eam ob cauſſam exiſtimat. Neque
lias narrationes coeco eum ſtudio ſequi, ſed
ſas, ab ſe auditasque memoriae prodere.
maſſe ſuffragio ſuo omnia teſtem oculatum,
um, Iudaeum proſelytum, in terris illis na-
qui partem libelli, praeſertim ubi dubia ma-
ideretur complecti, editor praelegit. Caput I
ipſa regione, quam Barbariam auſtralem
; II de indole ac vivendi ratione incola-
II de veſtitu utriusque ſexus, quo utuntur;
egimine politico et legibus civilibus; V de
ne, cultu divino, ſacerdotibus, ieiuniis etc.
itibus nuptialibus; VII de genealogia, prae-
e rebus geſtis regis, Muley Iſmaëlis (quae
dit capite auctor anonymus, minus vera
rerum non ſatis gnaris, ut fieri ſolet, ac-
bi videri, nos docet editor); VIII de regi-
olitico et cultu divino Iudaeorum ibi de-
n; IX de ſumma miſeria ſervorum Chri-
m. Additae his ſunt litterae binae regis
Iſmaëlis, cum reſponſo, quarum priores
a etiam lingua expreſſae hic leguntur.
nediocre vero ornamentum conciliat libello
eſcriptio in aere facta regnorum Faſſani et
ani.

cta Erud. a. 1715. p. 222 ſqq.

SNOT, *Dominique de l'Ordre de la très Sainte* Buſnot.
, Hiſtoire du Regne de Mouley Iſmael, Roy
oc, Fez, Tafilet etc.: de la revolte et fin tra-
e plusieurs de ſes enfans et de ſes femmes: des
ſupplices de pluſieurs de ſes officiers et ſujets:
génie, de ſa politique, et de la maniére dont il
e ſon Empire: de la cruelle perſecution que
t les Eſclaves Chrétiens dans ſes Etats: avec le

Recit de trois Voyages à Miquenez et Ceuta pour redemption etc. et la Tradition de l'Egliſe pou rächat des Eſclaves. à Rouen 1714. 12. *Anglice Theotiſce* ex verſione Anglica a *M. Viſchero*, H burgi 1716. 8.

Windus. JOHN WINDUS *Journey to Mequinez, the ſidence of the preſent Emperor of Fez and Marocco the occaſion of Commodore Stewart's Embaſſy th for the redemption of the Britiſh Captives in the* 1721. London 1725. 8. Cum figg. aen. *Theo* a *F. C. Weber.* Hannover 1726. 4. Cum f aen. — Diarium itineris trium vel quatuor n ſium per terras Maroccanas, adiunctis ſub obſervationibus *Caroli Stewarti*, cuius legati glici comes Windus fuit, et *Corbierii.* Vulg quidem inſunt multa, minus nota tamen e haud pauca.

raithwaite. BRAITHWAITE'S *Hiſtory of the revolutio the Empire of Marocco upon the Death of the Emperour Muley Iſmael. Being a moſt exact J nal of what happend in thoſe parts in the laſt, part of the preſent year. With obſervations nat moral and political, relating to that country people.* London 1729. 8. *Theotiſce*, Hamb 1730. 4. *Francogallice*, Amſtelod. 1731. 12 Auctor, rerum bellicarum aeque ac civilium tus, navarcha celebris, Iohanni Ruſſelio, rei catoriae Anglicae in terris Maroccanis pra ſupremo, ab epiſtolis, occaſione multa i ciendi et obſervandi, aliis haud data, bene non modo legationis Ruſſelianae hiſtoriam, rum etiam regni Maroccani fata usque ad mo regis Muley Alley expoſuit. Adſperſa ſunt ad cognoſcendam Maurorum vitae ratio Tabella geographica etiam addita.

Hiſ

Hiſtoire de l'Empire des Cherifs en Afrique, ſa Deſcription geographique et hiſtorique; la Relation de la priſe d'Oran par Philippe V, Roi d'Eſpagne; avec l'abrégé de la Vie de M. de Santa-Crux, ci-devant Ambaſſadeur en France et Gouverneur d'Oran, depuis la priſe de cette Ville. Ornée d'un plan très exact de la Ville d'Oran, et d'une Carte de l'Empire des Cherifs. Par Monſieur *** (BOULET, ut nonnulli volunt). à Paris 1733. 8. — De regno Algerienſi quoque varia traduntur. Hiſtoire l'Empire des Cher

Relation de ce qui s'eſt paſſé dans le Royaume de Maroc, dépuis l'année 1727 juſqu'en 1737. à Paris 1742. 12. — Praemiſſa brevi hiſtoria regni Maroccani antiqua, auctor anonymus ea potiſſimum narrat, quae inde a morte Muley Iſmaëlis h. e. ab a. 1727 usque ad a. 1737 ibidem geſta ſunt. Relatien etc.

Cf. *Leipz. gel. Zeitung.* a. 1743. p. 386 ſqq.

WILHELM FRIEDRICH RAUN'S *zuverläſſiger Bericht von dem, was während ſeiner Gefangenſchafft in Marocko vorgefallen; nebſt andern, die Perſon des itzt regierenden Fürſten und ſeine Lebens-Art betreffenden Nachrichten; aus dem Däniſchn ins Teutſche überſetzt* (ab *Andrea Schuhmacher*). Coppenhagen 1754. 8. — Diarium potius fatorum triſtium, quae auctori cum aliis Danis captivis ſubeunda erant, quam itinerarium! Inſunt tamen varia, quae Maroccanorum eorumque tyranni mores, ut et civitatem Maroccanam, ſpectant. Raun.

GEORG HOEST, *Kongel. Majeſt. virkelig Juſtice-Raad*, Efterretninger om Marókos og Fes, *ſamlede der i Landene fra* 1760 *til* 1768. Kioebenhavn 1779. 4 mai. Cum tabula geogr. et XXXVI tabb. aen. *Theotiſce*, ibid. 1781. 4 mai. Cum iisdem tabb. aen. Epitome in collectione itinerariorum Berol. T. XXIII (1783). — Auctor, e Iutia oriun- Hoeſt.

oriundus, inde ab a. 1760 usque ad a. 1768 in terris Maroccanis verſatus eſt, primum quidem ſocietati mercatoriae Dano-Africanae addictus, poſtea munere praeſulis regii Danici commerciorum cauſſa Suirae ſ. Mogodori functus eſt. Quae igitur ibidem ipſe bene obſervavit, rerum variarum linguaeque Arabicae cognitione probe inſtructus, larga manu exhibuit. Agit vero potiſſimum decem capitibus de rectoribus rerum Maroccanarum antiquis et novis; de geographia recentiore; de hominibus, qui hodie regnum Maroccanum et Feſſanum incolunt, ſcilicet de Mauris, Arabibus, Brebris ſ. Berberis, Afris, Iudaeis; de ſtatu civili, reditibus, magiſtratibus, aula; de re militari; de piratica; de religionibus; de diſciplinis et artibus; de commerciis; de hiſtoria naturali. Rectores Maroccani recenſentur e codice manu ſcripto Arabico, auctore *Muhammede Kartas*, reſpectu vero ubique habito ad hiſtoricos recentiores, qui etiam ſubinde corriguntur. *) Quo notiora ſunt plura, quae auctor de religione tradit, eo minus cognita, quae de commerciis, re litteraria ac hiſtoria naturali narrat.

Cf. *Goetting. gel. Anz.* a. 1781. *Zugabe* p. 673-688. (FRID. ECCARD) in Meuſelii *hiſtor. Litter.* a. 1782. P. I. p. 27-39.

Friedrichs. Recentiſſima de rebus Maroccanis, de urbe in primis Tanger, de Maurorum moribus ritibusve, bene narravit C. F. FRIEDRICHS, Goettingenſis, iure conſultus militaris Gibraltariae tempore obſidionis nuperrimae, in epiſtola, Tangeri die XXV Iunii a. 1783 ſcripta, typisque mandata in *Goetting. Magazin* a. 1785. P. I. p. 56-89.

2. De

*) Laudat Hoeſtius paſſim FRANCISCI DE EL PUERTO *Miſſion hiſtorial de Marruecros;* qui liber nobis plane incognitus eſt.

2. *De rebus Algerianis.*

ypographia e Hiſtoria general de Argel, repar- de Haedo.
n cinco tratados, do ſe veran caſos eſtrañas,
s eſpantoſas, y tormentos exquiſitos, que co-
ſe entendian en la Chriſtiandad: con mucha
ia y elegancia curioſa. Dirigida al iluſtriſſimo
Don Diego de Haedo, Arcobiſpo de Palermo,
itan general del Reyno de Sicilia. Por el
o fray DIEGO DE HAEDO, *Abad de Fro-*
de la Orden del Patriarca ſan Benito, natural
lle de Carrança. En Valladolid 1612. fol. —
ſummae raritatis continet topographiam
Algerienſis capitibus XLI; epitomen hiſto-
gum iſtius, inde ab exitu ſaeculi XV usque
596, auctore ARUCH BARBARROJA, capi-
XXX; tres dialogos de captivitate Chriſtia-
n Algeriae, de martyribus Algericis, et de
ne Turcarum et Maurorum. Indice opus
itur.

DENIS *Merkwürdigkeiten der Garelliſchen Bibl.*
522 ſqq.

e regno Algeriano ex variis auctoribus; *in* De regno Algeriano.
ci imperii ſtatu. *Lugd. Bat. ap. Elzev.* 1630.

ANUELIS D'ARANDA ſ. D'AIRANDA hi- d'Aranda.
captivitatis Algerienſis, Hiſpanice conſcri-
.. *Belgice* hac epigraphe: *Hiſtorie van de*
ſche Slaveraye. Haag 1657. 12. *Francogallice*
cripta: *Relation de la captivité et liberté de*
Em. d'Aranda, jadis eſclave à Alger. à Paris
12.

TRI DE QUINTANILLA et MENDOSAE, de Quintanilla et Mendoſa.
le S. Franc. de obſerv. Oranum Ximenii vir-
atholicum, ſeu de Africano bello in Treme-
regno, ſub Franciſci Ximenii de Ciſneros,

Cardinalis, protectione, per CLII annos usque ad a. 1651 continuato. *Romae* 1658. 4.

de Rocqueville. DE ROCQUEVILLE *Relation du Royaume et du Gouvernement d'Alger.* à Paris 1686. 8.

de Taſſy. LAUGIER DE TASSY, *Commiſſaire de la Marine pour S. M. très-chrétienne en Hollande, Hiſtoire du Royaume d'Alger, avec l'etat de ſon gouvernement, de ſes forces de terre et de mer, de ſes revenus, police, juſtice, politique et commerce.* à Amſterd. 1725. 8. — Liber, ut nobis quidem videtur, de rebus civitatis Algerianae optimus, in quo omnia, quae titulus innuit, egregie illuſtrata. Libris duobus abſolvitur; prior agit capitibus XI de regno Algeriano eiusque incolis, poſterior capitibus XXI de urbe Algier in ſpecie, de re militari, de commerciis, reditibus etc. Auctor varias opiniones vulgares et praeiudicatas v. c. de Algeriorum immanitate erga ſervos Chriſtianos, ſtrenue oppugnat.

Morgan. I. MORGAN'S *compleat Hiſtory of Algiers. To which is prefixed an Epitome of the general Hiſtory of Barbary, from the earlieſt times; interſperſed with many curious Remarks and Paſſages, not touched on by any writer whatever. Vol. I.* London 1728. 4. ibid. 1731. 4. — Viginti per annos auctor in Africa ſeptentrionali, Algeriae in primis, vixit, linguaeque ibi uſitatae peritus omnia diligenter perſcrutatus eſt; nec neglexit, quae antea *Aldretus, Haedo, Marmol* et *Taſſy* de rebus iſtis litteris mandaverant; paſſimque eos correxit. Volumen primum — ſecundum, quantum ſcimus, non prodiit — ſiſtit brevem epitomen hiſtoriae Africae ſeptentrionalis univerſae, ſectionibus ſex, in quibus de primis incolis, de Karthagine, de provinciis Romanis in Africa usque ad Vandalorum imperium, de eodem usque ad Arabum adventum,

m, de Romanorum ſuperbia et iniuſtitia et de hriſtianorum Afrorum vitiis, et de hiſtoria usque ſaeculum XVI, ubi Algeria Turcarum imperio biecta. Opus ipſum ſex capitibus abſolvitur: de nomine, fatis et ſitu Algeriae; 2 et 3. de ſtoria Barbaroſſae, piratae; 4. de Hairadino, us fratre; 5. de rebus geſtis Haſſani, huius ſucfſore; 6. de rebus geſtis Haji, qui Haſſano, airadini filio, imperium tradere coactus eſt.

LE ROY (.......) *Etat général et particulier s Royaume et de la Ville d'Alger, de ſon gouvernement, de ſes forces de terre et de mer, revenus, juſtice, lice, commerce, politique etc. Auquel on a joint uelques pièces auſſi authentiques que rares et inteſſantes.* à la Haye 1750. 8. Theotiſce, Hannoer. 1752. 8 mai. — Auctor ipſe affirmat, maxiam libri partem e relationibus legati cuiusdam, ultos per annos Algerii commorantis, hauſtam ſe. Cuius nominis tacendi rationem haud videus. Alii, quibus copia fuit, hunc librum cum ſtoria Algerienſi, a *Laugierio de Taſſy* tradita, onferendi, contendunt, iſtum ex hac ad verbum ſcriptum eſſe. le Roy.

An Epitome of the Hiſtory of Algiers — extracted from Haedo, Marmol, L. de Taſſy, Mor. etc. London 1750. 8 mai. Epitome etc.

(G. F. E. SCHOENBORN, olim legato Danico, commerciorum cauſſa Algerii degenti, hodie leato Danico in aula Britannica, ab epiſtolis) *chreiben aus Algier vom 22ſten Jan.* 1776 *über die tzte Spaniſche Expedition;* in *Teutſchen Muſeum* 1776. Iun. p. 520-535. — Epiſtola ad cognoendum ſtatum Algerii recentiorem, militarem otiſſimum, minime inutilis. Schoenborn.

3. De

3. *De rebus Tunetanis et Tripolitanis.*

St. Gervais. SAINT-GERVAIS *Mémoires hiſtoriques concernent le gouvernement de l'ancien et du nouv royaume de Tunis.* à Paris 1736. 12 mai. — A ctor, usque ad a. 1733 Francogallorum apud T netanos Conſul, editis his commentariis, hoi nibus legenda tradere, quae vel ipſe viderat, certo cognoverat, ſimul ac vitae non inerti defi exactae rationem reddere, ac ſecuturos tand conſules monere de evitandis periculis, viamc laudis obtinendae docere voluit. Sunt omni commentarii, in quibus ſaepius ordinem fru requiras, ſemel dicta ter quaterque inculcari prehendas, alia interdum et alia deſideres. Pr fatio tamen ſatis excuſare videtur auctorem defendere, quae docet, ex adverſariis colle haec fuiſſe monimenta, uti illa ad manus vene Primo auctor antiquam Tuneti faciem ſub impe Karthaginienſium ſpectandam exhibet, numos censet, rudera enumerat, aquaeductus adhuc ſtare ait, ingens ac ſtupendum opus, per 60 m liaria directum, quod nec temporis iniuria, n barbarorum furor, deſtruere potuerit. Quae p Muhammedis fata, ruente Romano imperio, T neto acciderint, exponit; qua ratione Chaliph urbem hanc curatoribus ſuis adminiſtrandam d derint; et ſic hiſtoriam ulterius proſequitur. I ſpergit alia quaedam, ut de Turcarum in Maur inſolentia et ſaevitie, de ſermone Tunetanoru partim Arabico barbaro ac per infinita vocabu Africana deturpato, partim Turcico, qui eſt com munis ac vulgaris, partim corrupto Italico, qu linguam Francicam appellant. De apoſtataru nequitia et damnis, quae Chriſtianis inferunt, de nationibus Europaeis et numero Iudaeorum

: ritu barbam gerendi et decuſſatis pedibus ſe-
ndi, de veſtitu virili et muliebri, de domiciliis,
: ſitu et ſtructura Tuneti, eius hiſtoria et raris
onimentorum reliquiis, de caſtello et Divano,
: templorum copia et reditu, de ſcholis ac aſylis,
umque ſacrificulis, quae *Mahrabut* appellant, eo-
mque poſt mortem veneratione ac duplici ge-
ere, de Baſſaris ſ. foris mercatorum, de more
irorum et mulierum in publicum prodeundi, de
umero et tempore claudendarum portarum, de
nancipiis et eorum triplici genere, de Iudaeis vel
Mauris vel Liburnis, qui, quamvis eandem urbis
artem incolant, iisdemque templis, iisdem fruan-
ur legibus, Vatiniano tamen ſe odio proſequun-
ur, de Graecis et Capucinis, de Trinitariis, qui-
us pia quaedam Hiſpana matrona curam manci-
iorum Chriſtianorum iniunxit. De iuſtitiae ad-
niniſtratione, de Principibus, quos *Beyos* vocant,
o maxime, qui tunc temporis Tunetum rexit,
Haſcham ben Ali; de Beduinis ſ. campeſtribus Ara-
ibus; de religione Muhammedana, ubi haud
aro errat. Agit etiam de procerum, mercato-
um ac plebis vivendi ratione, educatione libero-
um, de coniugio. Funeralia, medicorum fata
norborumque habitum deſcribit; praeter vanos
itus, poenas capitales Tunetanorum affert. Po-
iticam faciem regni Tunetani, interiores motus,
xternosque hoſtes aut amicos, oſtendit. Brevi-
er in fine, quomodo Francogalli cum Tunetanis
igant, docet, et ſuccincta aëris, regionis, cam-
orum, et modi Chriſtianorum illic vivendi, de-
criptione commentarios hos claudit, quos harum
erum amantibus utiliſſimos, neceſſarios, meliore
nodo commendamus.

Cf. Suppl. ad Nova Acta Erud. T. VII. p. 533-539.

(EDUAR-

Stanley. (EDUARDI STANLEY'S) *Obſ ations on th City of Tunis.* London 1786. 4. — Non mod urbem Tunis, verum etiam alia regni loca An glus, plures per annos negotiis popularium ib proſpiciens, diligenter deſcribit; rationem ſimu habens ſtatus politici hodierni aeque ac antiquita tis, cuius monimenta varia, quae ſuperſunt, enu merat atque explicat. Obſervationes quoque in ſunt ſuper Francogallorum et Anglorum mutu agendi ratione in commerciis per mare mediterra neum verſus Orientem inſtitutis. Excerptum lib utiliſſimi exſtat in *Hiſtor. Portefeuille* a. 1786. P. IX p. 233-246.

* * *

Ulloa. ALFONSI ULLOA (Hiſtorici Caſtiliani, rebus Maximiliani Imp. et Philippi II reg. Hiſp. Vene tiis proſpicientis) *Hiſtoria dell' Impreſſa di Tri poli di Barbaria, fatta per ordine del Re catolic l'anno* 1560. Venetia 1566. 4.

othmann. ROTHMANN'S (D. Medicinae Suecici) *Reiſ nach Garean, im Gebiete von Tripoli, im Novemb und Decemb.* 1774; *ein Schreiben an den Ritte Wargentin in Stockholm;* in *Schloezeri Briefwechſ* T. I. p. 326-342. Regio regni Tripolitani in hac epiſtola deſcribitur, quam alii itinerariorum ſcri ptores neglexerunt.

CAPVT

CAPVT XXIX.

SCRIPTORES DE SENEGAMBIA, NIGRITIA ET GUINEA.

Cadamoſto ſ. potius Moſto.

ALUISE ſeu LUDOVICUS DA MOSTO ſ. CA DA MOSTO ſ. CADAMOSTO, ut vulgo ap-ellatur, Venetus, ab Henrico Navigatore, Io-annis primi, regis Luſitanici, filio nobiliſſimo, m aliis a. 1455 miſſus, *) ut littora Africae ccidentalis ulterius, quam ante factum, explo-aret. Qui, ſocio *Antoniotto Uſſomare*, Genuenſi, rimus Europaeorum fuit, qui promontorium lbum ac viride praeternavigaret, inſulas pro-iontorii viridis reperiret, et usque ad fluvium S. ominici perveniret. Duplex itinerarium ſive arium litteris mandavit. Alterum iter verſus flu-ina Senegam et Gambiam, alterum, aliud iter eadem atque ad inſulas promontorii viridis, eſcribit. Editiones v. ſupra Vol. II. P. II. p. 318. bi tamen addendum, epitomen duplicis itinerarii riticam exſtare in Collectione itiner. Prevotiana T. II. **) Ubi etiam ex collectione Ramuſiana, uctore Cadamoſto, PETRI DE CINTRA, Luſi-ni, iter verſus Sierram Leonam breviter deſcri-itur.

Windham.

THOMAE WINDHAM (Navarchae Anglici) *Voyage to Guinea and Benin* (1553); in Hakluyti *Navi-*

*) A Grynaeo in errorem inducti, ſupra Vol. II. P. II. p. 318, annum 1504 poſuimus; ubi etiam annus 1483 Cadamoſti natalis verus eſſe non poteſt. Ipſius auctoris indicio quodam natus erat circa annum 1430.

**) Servatur in bibliotheca Erlangenſi academica verſio libri Theotiſca ſummae raritatis, elaborata a *Iodoco Ruchamer*, Doctore liberalium artium et medicinae, typisque impreſſa a *Georgio Stüchſſen* Norimbergae a. 1508.

Navigations Vol. II. P. II. p. 11 ſqq. et in Collectione itiner. Prevot. T. I.

Lok. IOHANNIS LOK *Voyage to Guinea* (1554); ibid. p. 14 ſqq.

Towrſon. GUILIELMI TOWRSON, *Marchant of London, three Voyages to Guinea* (1555-1557); ibid. p. 23-52.

Two Voyages. *Two Voyages of Guinea, at the charges of William Gerard* (1562. 1564); ibid. p. 54 ſqq.

Fenner. GEORGII FENNER *Voyage to Guinie, and the islands of Cape Verde, in the yeere* 1566, *with three ſhips — written by* Walter Wren; ibid. p. 57-64.

Welſh. *A Voyage to Benin beyond the Countrey of Guinea, ſet forth by Maſter Bird and Maſter Newton, Marchants of London, with a ſhippe called the Richard of Arundell, and a Pineſſer; written by* JAMES WELSH, *who was chiefe Maſter of the ſaid voyage, begunne in the yeere* 1588; ibid. p. 126 ſqq. *Second voyage* a. 1590; ibid. p. 130 ſqq.

Rainold et Daſſel. RICHARDI RAINOLD et THOMAE DASSEL *Voyage to the Rivers of Senega and Gambra, adjoining upon Guinea* (1591); ibid.

Linſchoten. JAN HUYGEN VAN LINSCHOTEN deſcriptionem Guineae, ubi a. 1594 vel 1595 fuit, inſeruit itinerario, ſupra Vol. II. P. I. p. 341 ſq. a nobis commemorato.

Jobſon. RICHARDI JOBSON *Golden Trade, or a Diſcovery of the River Gambra, and the Golden Trade of the Ethiopians: alſo the Commerce with a great Black Marchant, called Buckor Sano, and his Report of the Houſes covered with gold, and other ſtrange Obſervations for the good of our own country.* London 1623. 4. Excerpta exhibuerunt *Aſtley* in Collect. itin. T. II. p. 174 ſqq. et *Purchas* in *Pilgrimes* T. II. p. 1567 ſqq.

Eiusdem

iusdem *True Relation of Voyage, implayed by Vill. St. John, Knight, and others, for the very of the Gambra, in the Sion, a Ship of* 200 *Admiral, and the St. John, Vice-Admiral; ch they paſſed* 960 *Miles up the River into the ent.* Haec relatio nunquam integra typis ta. Purchaſius, illa uſus, epitomen brevem exhibuit in *Pilgrimes* T. II. p. 921-926. ne utriusque relationis critica exſtat in Col- ie itiner. Prevotiana T. III. — Navarcha s a. 1620 et 1621 in Africa fuit, Europaeo- rimus, qui Gambiam regnaque adiacentia ſit. Obſervavit bene aeque ac narravit. de moribus, ritibus religioneque Aethio- Iuhammedicorum, ut et de animalibus ter- : proventibus, tradidit, egregie cum am- us relationibus ſcriptorum hodoeporicorum iorum conſpirant. Ipſe quidem miracula ridit, credidit tamen narrata. Genius ſae- us, igitur etiam ille ipſe, fidem tribuerat us auro tectis Aethiopibusque cum diabolo riter viventibus. Mercatorum Anglicorum dolos ac fraudes libere perſtrinxit.

.AUDII JANNEQUIN DE ROCHEFORT *e de Libye au Royaume de Seniga, le long du avec la deſcription des habitans.* à Paris 1643. um figg. aen. Epitome in Collectione itiner. ana T. II. p. 20-27, et in Collectione itiner. tiana T. II. — Anno 1637 auctor e Gallia ambiam verſus profectus eſt, annoque 1639 Prima fuit Francogallorum navigatio in Senega, cui interfuit. Capitibus XXIX bre- admodumque negligenter rem ſuam geſſit. ant caeteris obſervationes ſuper moribus opum. Jannequin de Roche-fort.

Beſchryvinge etc. *Beſchryvinge van Guinea*; adiecta verſioni Belgicae Leonis Africani, de quo Vol. II. P. II. p. 319 ſq. egimus.

de Marées. PETRI DE MARÉES *Beſchryvinge van de Goud-Kuſt van Guinea, waerin den aert des landts, koopmanſchap, gedierten, vogelen, viſchen, boomen, kruyden, bergwerk, mineralien* etc. Amſterd. 1650. 4.

Villault. NICOLAI VILLAULT DE BELLEFOND *Relation et voyages des côtes d'Afrique, appellés Guinée, en 1666 et 1667. Avec la deſcription du païs et des moeurs des habitans.* à Paris 1669. 12. *Anglice* negligenter, Lond. 1670. 12. iterum ibid. eod. 12. Epitome in Collectione itiner. Prevotiana T. III. — Auctor, eques Francogallicus, littora a ſe viſa haud vulgari opera deſcribit; ſic et eorum incolas, horumque mores, religionem, ſtatum civilem: minorem impendit animalibus atque terrae proventibus.

Phillips. THOMAE PHILLIPS, navarchae Anglici, diarium itineris, annis 1693 et 1694 inde ex Anglia verſus Promontorium Monſerado in Africa, indeque per Guineae littora etc. ſuſcepti; in *Churchill's Collection of Voyages* T. VI. et in Collect. itiner. Prevot. T. III. Cum figg. aen. — Scitu digna aeque ac indigna inſunt de Guinea atque de populis ibi habitantibus, de commerciis etc.

d'Elbée. D'ELBÉE *Nouveau voyage en Guinée en 1669, pour l'établiſſement du commerce*; in *Relation de ce qui s'eſt paſſé dans les Isles de Terre-ferme de l'Amerique* etc. à Paris 1671. II Voll. in 12.

Müller. WILHELM IOH. MUELLER'S *Africaniſche, auf der Guineiſchen Goldküſte gelegene Landſchaft Fetu, wahrhaftig und fleiſsig, aus eigener achtjähriger Erfahrung, genauer Beſichtigung, und unabläſsiger Nachforſchung beſchrieben, und mit dienlichen Kupfern, und einem Fetuiſchen Wörterbuche,*

genie-

ſerst. Hamburg 1673. 8. Nürnberg 1675. 8.
nburg 1676. 8. Cum figg. aen. — Auctor,
rburgo-Lüneburgicus, cum Societati merca-
m Danicorum Africanae ſuam in ſacris pera-
dis addixiſſet operam, ipſis Kal. Ian. a. 1662
em, in Africam abituram, Glückſtadii con-
dit, et, eo delatus, coetus in regione Fetu
ici per octennium eccleſiaſten egit integrum.
nburgum hinc, et in Holſatiam, anno circiter
o reverſus, et iſtic per annos aliquot com-
ratus, deſcriptionem regionis Fetuanae con-
navit, ob diligentiam veritatisque ſtudium ma-
e commendabilem. Editio 1676 ab auctore
gnita auctaque eſt, addita praefatione D. *Rud.*
elli, Profeſſoris Gymnaſii Hamburgenſis.

(I. B. GABY) *Relation de la Nigritie.* à Paris 9. 8. — Auctor in praefixa dedicatione ſe ninat *Superiorem conventus obſervantiae S. Fran- de Loches.* Ipſe cum tribus aliis eius ordinis ibus ſub initium anni 1686 a rege Galliarum gatus fuerat ad propagandam apud Nigritas gionem Chriſtianam. Praefatio libelli nobis idet accuratam Nigritiae notitiam hydrogra- am, uranographicam ac geographicam: ſed um abeſt, ut exactam nobis deſcriptionem rum terrarum largitus fuerit, ut vix quid- m praeter ſola nomina regnorum, ne quidem nium, ſed maximorum duntaxat iſtius regionis ibeat; certe ad coſmographicam diſciplinam e facere queant, tam parce tetigit, ut vix ge- ales magni huius imperii limites inde ſatis pa- at, nedum ſpecialis locorum ſitus. Ut adeo habuiſſet auctor, cur tantopere culparet oricorum ac geographorum pleroſque, quod hac regione tam pauca et ne ea quidem ſatis ta nobis tradant, falſis nempe relationibus nixi: Gaby.

quandoquidem ipſe parum aut nihil attulit, quod ſupplendo tali defectui ſufficere poſſet; praeterquam quod teſtatur, ſe ſciſcitando ibi nil quidquam inaudire valuiſſe aut de regno Senega, aut de urbe eius nominis, quae et alias Tulucatan vocetur, in regione Nigritarum ſitis. Caeterum maxima libelli pars inſumitur recenſendis conſuetudinibus moribusque Nigritarum, nec non aliquibus ad hiſtoriam naturalem regionis facientibus.

Cf. Actorum Erud. Suppl. T. I. p. 421 ſqq.

le Maire. LE MAIRE, inter optimos de Africa occidentali ſcriptores referendus, egregia et a praecedentibus non obſervata etiam docet de terris Senegae et Gambiae adiacentibus. Plura narrabimus infra in capite de inſulis Canariis.

Tillemand. ERICI TILLEMAND *Liden enfoldig beretning om det Landskap Guinea.* Kiobenhavn 1697. 8.

Montauban. MONTAUBAN *Relation des Voyages en Guinée;* addita verſioni Francogallicae libri *Bartholomaei de las Caſas*, qui inſcribitur: *Relacion de la deſtruccion de las Indias occidentales.* Verſio iſta prodiit Amſt. 1698. 8.

Froger. FRANCISCI FROGER, *Ingenieur volontaire ſur le vaiſſeau le Faucon Anglois, Relation d'un voyage fait en* 1695, 1696 *et* 1697 *aux côtes d'Afrique, détroit de Magellan, Breſil, Cayenne et isles Antilles, par une Eſcadre des Vaiſſeaux du Roi (de France); commandée par M. de Gennes. Enrichie de grand nombre de Figures deſſinées ſur les lieux,* à Amſterd. 1699. 12. ibid. 1702. 12. Poſtea hoc titulo: *Relation d'un voyage dans la Mer du Sud, détroit de Magellan* etc. à Amſt. 1715. 12 mai. *Anglice* ab *Osborne* .... Epitome in Collectione itiner. Prevotiana T. XII. — Breviter quidem, ſed

ſed exacte, auctor deſcribit Goream, incolas eorumque mores, Gambiam, animalia terraeque fructus. Ichnographiae aliaeque figurae eleganter aeri ſunt inciſae.

WILHELM BOSMAN *Nauwkeurige Beſchryving van de Guineeſe Goud- Tand- en Slaven- Kuſt.* Utrecht 1704. 4. Amſterd. 1719. 4. Cum figg. aen. *Francogallice*, Ultraj. 1705. 12 mai. Cum figg. aen. *Anglice* Lond. 1705. 8. ibid. 1721. 8. Cum figg. aen. *Theotiſce* ex verſione Francogallica, Hamburg. 1708. Cum figg. aen. *Italice* ex eadem verſione, *Venet.* 1752 - 1754. III Voll. in 8. Cum figg. aen. — Auctor, Belgarum Foederatorum auctoritate Pro - Praetor ſ. Vice - Praefectus orae maritimae Guineenſis, Collegii pro ſtabiliendis illic commerciis inſtituti Aſſeſſor, atque Caſtelli S. Georgii apud Elminenſes Praefectus, veri amans homo, rerumque naturalium ſatis curioſus, deſcriptionem Guineae poſteris tradidit, praeſtantioribus accenſendam; cui vel ideo maior habenda eſt fides atque aeſtimatio, quod oculatus omnium, quae narrat, tredecim per annos teſtis fuit, et ea civibus ſuis de commerciorum ac incolarum illius tractus ſtatu recenſet, quae circa finem ſuperioris initiumque noſtri ſaeculi contigere. Diſpeſcuerat obſervata ſua in libros quinque, ſed mutavit brevi poſt mentem, et per epiſtolas telam, quam exorſus erat, pertexturus, viginti illarum Belgice enarravit, quibus duas eiusdem argumenti alias, a *Davide Nyendaalio* et *Ioanne Snoek* ipſi miſſas ad calcem ſocias iunxit. *Prima* earum monita quaedam generalia de Guineenſi littore, ac magis dein ſpecialia de Apimenſi provincia ſuggerit, cuius dominium Batavi atque Brandenburgici inter ſe partiti fuerant, ex quibus hi Fridericiburgum, illi autem S. Antonii arcem a Luſitanis olim conditam Boſman.

 poſſi-

poſſidebant, ea tamen differentia, quod Brandenburgici Praefectorum, quos Directores generales auctor appellat, culpa omnia fere perdiderint: Batavi vero, tanquam rei nauticae ac incolarum magis gnari, magnam ex auro, ebore atque mancipiis mercaturam tunc temporis fecerint. *Secunda* regionem Iabinenſem et Adomenſem; *tertia* regnum Commanienſe, cuius emporium celeberrimum Elmina urbs eſt; *quarta* Fetuenſem, Saboenſem, Fantinenſem provincias; *quinta* Acronenſe et Agonnenſe territorium, nec minus regnum Aquamboenſe, in quo Angli, Batavi et Dani caſtella fundarunt, delineat. *Sexta* tractus, ubi aurum colligitur, eiusque formam ac pretium; *ſeptima* vero auri inde ad Europaeos aſportati calculum ponit; *octava* aërem intra montes minus ſanum, morbos inde obortos, vulnerumque per decocta olera ſanationes, et fulmina plane terribilia ſaepenumero illic locorum obvia deſcribit. *Nona* mores incolarum verſutos et vafros, veſtitum, educationem, linguam, agriculturam, commercia, et quae eius generis ſunt; *decima* cultum ſacrorum, infinitum idolorum numerum, ſacrificulorumque fraudes; XI regiminis formam, leges, iudicia, tribunalia, regii cultus a plebeio vitae genere diſcrepantiam exiguam, Batavorum autem in Aximenſium maximam partem imperium, armorumque diverſas ſpecies; XII matrimonia; XIII morborum remedia et funerum ritus; XIV animalia quadrupedia; XV volatilia, piſces, cancros, ſerpentes; XVI arbores, frutices, plantas, fruges et legumina; XVII vero ſingulares de immanibus beſtiis hiſtoriolas exhibet: XVIII, XIX et XX deſcriptionem Quahoviae, Ladincuriae, Lampii provinciarum, fluminum variorum, ac regni in primis Fidae. Huic regno, in Guineenſium con-

confiniis ſito, magnam auctor operam, in recenſendis eius ſacris, legibus, poenis, reditibus, incolis, frugibus, beſtiis ac finibus adhibet. Collocutus eſt aliquoties Bosmanus cum ipſo Fidenſium regulo, quum mancipiorum emendorum gratia illuc diverteret, atque hoc modo ex oculari inſpectione dominationis arcana, genium incolarum, et ſacrorum formulas perdidicit. Epiſtolae duae ultimae deſcriptiones locorum, a Bosmano haud inſpectorum, continent, regni ſcilicet et fluvii Benin, tractus inter promontoria Miſurado et Mont, fluminum Iunck et Seſtre etc. Septem additae tabulae aeneae, non ab auctore ipſo, ſed ab alio delineatae; quatuor ſiſtunt arces Europaeorum verſus orientem urbis Elminae ſitas: tres reliquae animalia.

Cf. Acta Erud. a. 1705. p. 261-267.

GODOFREDI LOYER, *Prefet Apoſtolique des Miſſions des F. F. Prêcheurs aux Côtes de Guinée en Afrique, Religieux du Couvent de Bonne Nouvelle de Rennes en Bretagne* († . . . .) *Relation du Royaume d'Iſſyny, Côte d'Or, Païs de Guinée en Afrique.* à Paris 1714. 12 mai. Cum figg. aen. Epitome in Collectione itiner. Prevotiana T. III. — Auctor, ab a. 1701 usque in a. 1705 extra patriam in Africa occidentali commoratus, candide, ut videtur, et diligenter deſcribit regionem Guineae, ab aliis paene neglectam, quam *Iſſyny* appellant, genium, mores ac religionem hominum ibi viventium, animalia, plantas et fata, quae Francogalli ibi ſubierunt. Loyer.

*Voyage aux Côtes de Guinée et en Amerique, par M. N***.* Amſterd. 1719. 12 mai. Cum VI figg. aen. — Binis vel pluribus vicibus auctor anonymus itinera in Africae Americaeque inſulas ac N***

 regio-

regiones quasdam mari adſitas inſtituit. In quibus quae memorabilia ipſi occurrerunt, exponit, delineationes et deſcriptiones ſatis curioſas variorum naturalium corporum, teſtarum ſcilicet marinarum, concharum, piſcium, arborum, herbarum, animalium ſerpentium, brutorum rariorum, aliumque, nec non deſcriptiones morborum, cum remediis iis adhiberi ſolitis, exhibet. Nullo vero ordine uſus taedium lectionis ſuae multis fabulis et narratiunculis ex parte ſcurrilibus diſtinguit, clericorum mores acerbiſſimo ſale quavis occaſione perfricans. Geographica, ab eo allata, omnia paene iam ex auctoribus praecedentibus nota. Praecipua videntur, quae de regnis Iudae, ſ. potius Widae, atque Ardres tradit. Altera libri pars occupatur narrationibus de inſulis nonnullis Indiae occidentalis, v. c. Margarita, Martinica.

Cf. Actorum Erud. Suppl. T. VIII. p. 36 ſq.

Atkins. IOH. ATKINS, *Surgeon in the Royal Navy* († . . . .) *Voyage to Guinea*, *Braſil and the Weſt-Indies*, *in his Majeſty's Ships the Swallow and Weymouth*. London 1723. 8. ibid. 1735. 8. Epitome in Collectione itiner. Prevot. T. III. — Auctor, chirurgi munere functus, ab a. 1721 usque ad 1723 in Guinea et India occidentali commoratus, poſt reditum magno popularium ſuorum plauſu memorabilia varia de Guinea eiusque incolis, nec non de commerciis, typis mandavit. Novi tamen non multum ineſt.

Houſtoun. IACOBI HOUSTOUN, Medicinae Doctoris († . . . .) *Some new and accurate Obſervations geographical, natural et hiſtorical; containing a true et impartial Account of the Situation, Product et Natural Hiſtory of the Coaſt of Guinea, ſo far as relates to the improvement of the trade, for the advantage of*

Great

*Britain in g   al, et the Royal African Com-
particular.* London 1725. 12. — Auctor
s licet fuerit, hiſtoriam naturalem tamen
glexit, quid? quod contemtim de illa ſentit;
ographica, quae affert, non magni aeſti-
In eo maxime eſt, ut ſtatum rei merca-
n littore iſto uberius deſcribat, malamque
trationem Societatis mercatoriae Anglo-
iae pingat.

ILIELMI SNELGRAVE *New Account of* Snelgrave.
rts of Guinea and the Slave-Trade. Lon-
'27. 8. ibid. 1734. 8. Cum tabula geogr.
gallice, hac epigraphe, e qua ſimul libri
ta cognoſcas: *Nouvelle Relation de quelques
de Guinée, et du Commerce d'Eſclaves qu'on
contenant I. L'Hiſtoire de la dernière Con-
s Roïaume de Juda, par le Roi de Dahomé.
ge de l'Auteur au Camp de ce Conquerant, où
crifier pluſieurs Eſclaves etc. II. La manière
Negres deviennent Eſclaves. Le nombre que
tranſporte tous les ans de Guinée en Amérique.
iſons qui prouvent que ce Commerce n'a rien
. Les Soulevemens de ces Eſclaves à bord des
ux où etoit l'Auteur etc. III. La Relation
ce qui eſt arrivé à l'Auteur lorsqu'il fut pris
Pirates, et de pluſieurs autres dangers aux-
il s'eſt vu expoſé. Traduite de l'Anglois du
ine* Guil. Snelgrave, *par Mr.* A. Fr. D. de
bge. à *Amſterd.* 1735. 12. Cum tabula geo-
ica, in qua *Danvillius* littora Guineae deli-
. Epitome exſtat in Collect. itiner. Prevo-
T. III. — Auctor, ab a. 1726 usque ad
30 extra patriam in exteris regionibus, in
a maxime, vixit, fideque digniſſimus vide-
Fata, quae libro tertio narrat, antea, ſcilicet
1718 et 1719, illi contigerunt. Ex quo

apparet, primam, quam c ꞏ ꞏ ꞏ ›fuimus, lib editionem, hanc ſolummodo narrationem coı nere, niſi forte contendere velis, talem edition prorſus nullam adeſſe.

Labat f. Brue. JEAN BAPTIST LABAT *Nouvelle Relation l'Afrique occidentale, contenant une Deſcription exı du Senegal et des pays ſituez entre le Cap Blanc e Riviére de Serre Lionne, juſqu' à plus de* 300 *li en avant dans les Terres, l'Hiſtoire Naturelle de pays, les différentes Nations, qui y ſont repand leurs Religions, et leurs Moeurs, avec l'état ancie préſent des Compagnies qui y ſont Commerce;* (*vrage enrichi de quantité de Cartes, de Plans et Figures en Taille-douce.* à Paris 1728. V Voll. 12 mai. ibid. 1732. V Voll. in 12 mai. ibid. 17 V Voll. in 12 mai. — Labatus ipſe Africam n vidit: uſus vero eſt in componendo hoc op relationibus fide utique dignis, iis praecipue, q directores, ut audiunt, generales rei mercatoı Francogallorum, Goreae potiſſimum habitan chartis mandarunt. In quibus eminet ANDRI BRUE, qui inde ab a. 1697 et plures poſt iterumque ab a. 1714, munere iſto functus ſum fide atque ſollertia, curſus periculorum plenos fluviis Senega et Gambia, non modo commerc rum, verum etiam litterarum artiumque aug darum gratia, inſtituit. Cuius viri obſervation ſummum operis Labatiani decus, numero, ſi et ἀκριβείᾳ omnes, quae ab aliis antea poſteaq in lucem editae ſunt, antecellunt. Licet Laba haud indicaverit ſingulis in locis, quae huic v vel aliis debuerit, quod quidem fieri debuiſſ tamen operi praeſtantia ſua manet. Scimus eni hunc monachum peritiſſimum et doctiſſim etiam in aliis huius generis libris cura ſollerti fo tes ſubſidiaque, quibus illi uti licuit, examina

Nam

torem eti in hoc opere agit lucundiſſi-
Pars *prima* ſiſtit brevem hiſtoriam ſocieta-
nercatoriarum, quae inde ab initio ſaeculi
oris Africae occidentalis proventibus frui
in uſus ſuos convertere ſtuduerunt. Ad-
deſcriptio locorum, quae tunc temporis
mercatoria Francogallica in Senegambia
inea poſſedit. Agitur etiam de commerciis
ummi, Sale Ammoniaco, Ambra etc. Pars
deſcribit animalia varia, v. c. Struthioca-
n, leonem, tigridem; terraeque proventus,
, indicum, bezoardicum, zibethum;
fluviumque Senega, incolasque ibi de-
mores eorum, relig nem etc. Pars *tert*
ehendit relationem de regulis nigris,
palmarum generibus, de mine Nigro,
pum bellis, eorumque gr e
bus etc. de itinere Bruii mi
regnum Galam. Parte ril ur
m Bambuc, inſula G to
, regnaque Cayor, Baol, mn, tial-
Baore; ut et commercia in et in
ambia. Pars *quinta* e verſus
o, cum narratione d tru naſcen-
de inſulis vicinis, de l ii re in Galliam,
dem commoratione in Azoribus etc.
e eius obſervationes r Luſitania, eius-
tu civili rebusque natu Nonnulla
opere ſuperflua nim copi expoſita
ur; nonnulla quoque v ar et e trivio
. Tabulas adiunctas Dan us, ſummus
rerum artifex, delineavit.

Voyage du Chevalier DES MARCHAIS *en Gui-* Labat f. des Marchais.
les voiſines, et à Cayenne, fait en 1725, 1726
27. *Contenant une Deſcription très exacte et*
tendue de ces Païs et du Commerce qui s'y fait.
Enrichi

Enrichi d'un grand nombre de Cartes et de Fig
en Tailles douces. à Paris 1730. IV Voll. in 12
à Amſterd. 1731. IV Voll. in 12 mai. Cum
aen. — Quum Labatus continuationem o
modo memorati, in qua ulterior Africa occi
talis inde a fluvio Serrelione usque ad promo
rium Gabo et fluvium Cameronem deſcriber
elaborare vellet, eumque in finem relationes
contemnendas, licet imperfectas, cum Luſit
rum tum Francogallorum, collegiſſet; caſu
in equitis *des Marchais* notitiam venit, viri,
itineribus in Africam et in Americam di
clariſſimi. Semel iterumque, navarchae mu
functus, Guineam vidit omniaque ibi memor
rara diligentia notavit. Opus, cui Labatus ſt
facilem commodavit, in quatuor volumina d
butum, incipit a flumine Serrelione, in cuius
ſcriptione deſiit opus praecedens, finitque in
mine Camerone. Continet igitur omne l
intra gradum longitudinis quintum et viceſi
tertium. Volumen *primum* capitibus XII agi
tiſſimum de promontoriis Monte, Meſurado,
ma, terrisque adiacentibus, de littore, q
vulgo dicitur, aureo, eiusque incolis. *Secu*
totidem capitibus de flumine Volta, de regnis
dra et Iuda ſ. potius Wida huiusque regibus,
rumque cerimoniis et occupationibus; de c
merciis ibidem ab Europaeis inſtitutis; de
gione, moribus ac ritibus incolarum regni
etc. *Tertium* integrum dicatum eſt deſcrip
inſulae Cayenne, coloniaeque a Francogalli
conditae. *Quartum* capite primo ſiſtit deſcri
nem provinciae Guianae in America meridio
capite ſecundo miſſiones, propagandae fidei C
ſtianae cauſſa ibidem conſtitutas; capite te
ſocietatis mercatoriae Francogallorum Guinee

c

conſilium, nigra emendi atque vendendi, codicemque ſic dictum nigrum; capite quarto foedus cum Anglis initum, quo commercia iſta inhumana, homines vendendi, illis a Francogallis conceſſa. Subiuncta verba ac formulae linguae in regno Iudae uſitatae. Tabulae huic operi additae Danvillii etiam induſtriae et dexteritati debentur.

Journal d'un voyage ſur les Côtes d'Afrique et aux Indes d'Eſpagne. à Paris 1737. 8. Ne minimam quidem notitiam huius diarii reperire poſſumus. Journal etc.

BARTHOLOMAEI STIBBS Diarium, in itinere 1723 et 1724, flumine Gambia inſtituto, compoſitum; in *Franciſci Moore* collectione Vol. II. P. II. p. 329 ſq. recenſita. Stibbs.

GUILIELMI SMITH *New Voyage to Guinea* etc. London 1744. 8. ibid. 1750. 8. Cum figg. aen. *Francogallice* hoc titulo: *Nouveau Voyage de Guinée, contenant une Deſcription exacte des Coutumes, des Manières, du Terrain, du Climat, des Habillemens, des Bâtimens, de l'Education, des Arts manuels, de l'Agriculture, du Commerce, des Emplois, les Langages, des Rangs de diſtinction, des Habitations, des Divertiſſemens, des Mariages, et généralement de tout ce qu'il y a de remarquable parmi les Habitans,* etc. à Paris 1751. II Partes in 12. Cum figg. aen. Epitome in Collectionis itiner. Prevoſtianae T. III. — Auctor a Societate mercatoria Anglo-Africana in Guineam miſſus, ut omnia loca, ab Anglis ibi poſſeſſa et commerciorum cauſſa munita, accurate delinearet atque deſcriberet. Quo negotio ita defunctus eſt, ut tabulis aeneis XXX omnia, quae delineaverat, repraeſentaret. Tabulas iſtas in itinerario fruſtra requiras; Smith.

quiras; *) editor, qui poſt au ... mortem eius chartis illud compoſuit, ne ...ionem qui earum habuit. Multo melius libro conſului ſi easdem illi addidiſſet, quam figuris animal ſiniſtre admodum delineatis. Male quoque i provincia ſua editor functus eſt, quod ex aliis nerariis, velut e Boſmaniano, varia diario S thiano intruderet. Manca adeo eſt deſcriptio ſtellorum Anglicorum, et quae ad hiſtoriam turalem ſpectant, plane abeſſe poterant. Ni minus obſervationes utiles minimeque vulg paſſim occurrunt.

Rask. IOH. RASK *Enkort of ſandſärdig Reiſebe velſe til og fra Guinea.* Nidroſ. 1754. 8.

Roemer. LUD. FERDIN. ROEMER *Adſkillige F Handel paa Kyſten Guinea og i Veſtindien.* Co hag. 1756. 4. Editio auctior hoc titulo: *Ti ladig Efterretning om Kyſten Guinea.* ibid. 176 Cum figg. *Theotiſce*, ſine auctoris nomine, ſe dum editionem priorem hac inſcriptione: *Handlung verſchiedener Völker auf der Küſte Guinea und in Weſtindien:* Kopenhagen 175 ibid. (forte titulo ſolo mutato) 1771. 8. Ex tione poſteriore, cum auctoris nomine et praefatione *Erici Pontoppidani* ibid. et Lipſ. 1 8. Utraque verſio multis vitiis laborat. — ctor Proto-Mercator Societatis Dano-Africi in littoribus Guineenſibus fuit usque ad a. 1 quo in patriam rediit. Peritia commerciorum variis Europae gentibus ibi inſtitutorum haud garis ex eius libro elucet, laudabilique utitu narrando et iudicando libertate. Cap. I agit commerciis Belgarum in Guinea. Cap. II de co merciis Anglorum. Cap. III de commerciis F

co

*) Cognitu digniſſimae in collectionem itiner. Pre ... translatae ſunt.

cogallorum. C... IV de commerciis Danorum ibidem flo... Cap. V de Francogallorum. Cap. VI de Anglorum et cap. VII de Belgarum re mercatoria in India occidentali. Cap. VIII ſiſtit obſervationes miſcellas, et conſilia, Danorum commercia cum in Guinea tum in India occidentali firmiora reddendi. Appendix continet duobus capitibus relationem de cultura ſacchari et goſſypii in inſula S. Crucis, quam Dani in India occidentali poſſident, tranſumtam ab interprete e diario Danice ſcripto (*Oeconomiſk Journal* etc. 1757). Caeterum auctor ipſe et, quod magis miraberis, Epiſcopus Pontoppidanus in praefatione, defendere audent commercia mancipiorum nigrorum inhumana.

(MICHAELIS) ADANSON, *Correſpondant de l'Acad. Royale des Sciences* (*de Paris*), *Hiſtoire naturelle du Senegal; avec la relation abregée d'un Voyage fait en ce païs pendant les années* 1749, 1750, 1751, 1752 *et* 1753. à Paris 1757. II Voll. in 4 mai. Cum XIX fi... aen. *Theotiſcas* interpretationes duas habemus: unam, ab anonymo elaboratam, emendatam vero et annotationibus exquiſitis illuſtratam, a *Ioh. Chriſti. Dan. Schrebero*, Conſil. aul. et Prof. Erlangenſi, *Lipſ.* 1773. 8 mai. Alteram, auctore *Frid. Henr. Guil. Martini*, D. Med. olim Berolinenſi, qui etiam notas adiecit, copioſiores quidem, pretii vero paullo minoris, Schreberianis, *Brandenburgi* 1773. 8 mai. (Huic verſioni adiecta eſt Adanſoni tabula geographica, curſum fluviorum Senegal et Gambia repraeſentans, qua verſio Lipſienſis caret, ut et indice Martiniano egregio). Excerpta exhibet *Hirſchfeld* in *Bibliothek der Geſchichte der Menſchheit* (Lipſ. 1782. 8.) T. III. — Quia nos non bibliothecam hiſtoriae naturalis condimus, ſolummodo commora- Adanſon.

moramur in itinerario operi praefixo. Id quid breve, ſed plenum obſervationum novaru Auctor enim plurium diſciplinarum artiumq utilium gnarus, linguae quoque Aethiopum fluminibus iſtis haerentium operam dedit lauda lem, eaque adiutus plura accuratius cognoſc potuerat. Quantum hiſtoriam generis hum augere et promovere potuiſſet, ſi hominibus t tam, quantam conchis, curam impendiſſet!

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1757. p. 876-879. 9 944.

Lindſey. IOH. LINDSEY *Voyage to the Coaſt in Afri in* 1758. London 1759. 4. Cum IX figg. aen. Auctor, concionatoris navalis munere functus expeditione, quam Angli duce Auguſto Keppel a. 1758 adverſus Francogallos in inſula Go ſuſceperunt, quosque inde pepulerunt. Quas geſtas dum narrat, ſimul varia memorabilia inſulis Gorea, Senegala, Teneriffa viſa vel dita refert. Ab Adanſono haud una in re diſc pat; qui tamen in hiſtoria naturali ſine dub Anglum ſuperat.

Cf. *Goetting. gel. Anzeigen* a. 1763. p. 423 ſq.

Nachricht tc. *Nachricht von der Inſel Gorée;* in den *Ham verſchen Beyträgen* a. 1759. Partic. 36-38. Et his in *Stuttgard. oekon. phyſ. Auszügen* T. p. 111 ſqq.

Demanet. *Abbé* DEMANET, *ci-devant Curé et Aumôn pour le Roi* (*de France*) *en Afrique* — *Nouv Hiſtoire de l'Afrique Françoiſe, enrichie de Car d'Obſervations Aſtronomiques, Geographiques, de marques ſur les uſages locaux, les moeurs, la relig et la nature du commerce général de cette partie monde; avec la deſcription des Productions et la tion des Fleuves et Rivières qui ſervent à la Na gati*

s et au Commerce de l'Afrique; leurs ſondes, diſtances reſpectives et les routes qu'il faut tenir y naviguer; les chemins nouveaux et directs pour ines d'or et pour l'interieur de l'Afrique, la de-ion des forêts qui produiſent la gomme; les s de rendre l'Afrique une portion precieuſe à t et à la Religion; enfin une Diſſertation phyſi-t hiſtorique ſur l'origine des Nègres et la cauſe r couleur, avec l'expoſition et la réfutation des s anciens et modernes ſur cette matiére. à Paris . II Voll. in 12 mai. *Theotiſce*, Lipſ. 1778. oll. in 8 min. Cum tribus tabellis geogra-s. — Auctor, annis 1763 et 1764 in ea ae occidentalis parte, quam populares eius lent, commoratus eſt. Minime omnia, quae t, ipſe vidit, multa potius ab aliis mutuatus Sic e Labati relatione de Africa occidentali ra folia exſcripſit. Attamen habet etiam nova iave, nec fingit a ſe non viſa, nec res, ab cceptas, tanquam proprias vendit. Sic nemo illum de commercio cum bitumine, quod mi vocant, copioſius exactiusve retulit. De-io Gambiae fluminis, quam exhibet, varia et, quae in antiquioribus itinerariis fruſtra iveris. Certiores etiam nos facit de flumini-uibusdam regionibusque, de quibus geogra-il fere, praeter nomina, ſcire ſolent. Prae ratus videtur catalogus mercium, quibus in ambia et vicinis locis commercia fiunt, addi-rum pretiis. Lectu etiam digna ſunt, quae r de religione moribusque Aethiopum refert. o alteri ſubiuncta eſt diſſertatio hiſtorico-ca ſuper origine hominum nigrorum et de coloris eorum, quam ſolis calorem eſſe ndere audet. Editor verſionis Theotiſcae, c. MEINERSIUM, Profeſſorem philoſoph.

Goettingenſem, perhibent, in praefatione am|
Demaneti vitia et virtutes non ſolum candide in
cavit, ſed etiam nonnullos, qui ante iſtum id
ſaxum volverunt, ſub examen vocavit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1768. p. 371 ſqq.

Short Account etc. *A Short Account of that Part of Africa inha ed by the Negroes.* Philadelphiae et Londini 17 8 mai. — Haec eſt libelli editio tertia: prio nos fugiunt. Auctor anonymus ſtrenue rem hominum nigrorum in Africa occidentali, q tanquam pecora homines albi emunt, iis ut pe ribus utuntur, atque crudeliſſime et iniuſte ſa in eos ſaeviunt. Diligenter ex itinerariis colle hic vides, quae ad cognitionem penitiorem co mercii huius nefandi facere poſſunt. Criminat nes, quibus Europaei Aethiopes obruunt quib que facinora in iſtos commiſſa defendere ſtude argumentis hiſtoricis ac philoſophicis fortiter pelluntur.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1769. p. 1349 ſqq.

Benezet. ANTONII BENEZET *Some hiſtorical Acco of Guinea, its ſituation, produce and the gen diſpoſition of its inhabitants etc. Alſo a recapit tion of the ſentiments of ſeveral authors, particul an Extract of a Treatiſe written by Granville Sha* Philadelphiae 1771. 8. Recuſ. Lond. 1772. 8. Liber eo fere fine, quo proxime praecedens, c ſcriptus.

Sprengel. MATTHIAS CHRISTIANUS SPRENG Profeſſor hiſtoriarum Halenſis, *vom Urſprung Negerhandels; ein Antrittsprogramm.* Halle 17 8 mai. — Originem commercii turpiſſimi auc inveſtigare ſtudet, docetque, diu ante Luſita rum adventum in Africa occidentali Aethiop regulos ſubditos ſuos feciſſe mancipia ea

vendidiſſe Arabibus vel Mauris in Africa ſeptentrionali. Geographus ſic dictus Nubienſis primus eſt, qui huius commercii inhumani mentionem fecit. Inde ab a. 1445 Luſitani Arabum more idem inſtituerunt; quorum exemplum aliae Europae gentes paullatim ſecutae ſunt. Haec aliaque ad hiſtoriam generis humani penitius cognoſcendam facientia, Sprengelius hauſit ex fontibus, in Germania maximam partem raro obviis, utilesque obſervationes haud paucas adſperſit.

SCHOTTE, Doctor Medicinae, *über den Zuſtand von Senegal, mit Anmerkungen von* I. R. FORSTER; in huius et Sprengelii *Beyträgen zur Völker- und Länderkunde* (1781) T. I. p. 39—78. Quas obſervationes quum Forſterus ex Schotti ore calamo concipiſſet, atque nonnulla inde non ſatis clara vel recta evaſiſſent; Schottus haec correxit in epiſtola ad Forſterum data, ibidemque typis expreſſa T. III. p. 133-142. Adanſonii obſervationes maxime Schottianis illuſtrantur vel corriguntur, vel amplificantur. Schotte.

IACOBI RAMSAY, olim antiſtitis ſacrorum in inſula St. Kitts, *Eſſay on the Treatment and Converſion of African Slaves in the Britiſh Sugar Colonies.* London 1783. 8. Excerpta exhibet *Sprengelius* in *Beyträgen zur Völker- und Länderkunde* (1786) T. V. p. 1-74. — Auctor viginti per annos in Antillis inſulis, dominationi Anglorum ſubiectis, vixit, ſtatum Aethiopum, ibi a nebulonibus, qui homines eſſe volunt, vexatorum et cruciatorum, vivis coloribus pingit. Conſilia addit, quibus melior ſors iis contingere poſſet, ſi tyranni eorum bona ſua norint. Ramſay.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1785. p. 1397-1403.

CAPVT XXX.

SCRIPTORES DE REGNIS CONGO, LOANGO, CACONGO, PROXIMEQUE HIS ADIACENTIBUS.

Lopez et Pigafetta.

Relazione del Reame di Congo e delle circonvicine contrade, tratta dagli Scritti di ODOARDO LOPEZ *per* FILIPPO PIGAFETTA. *Con diſſegni e figure varie.* Roma 1591. 4. Venezia 1728. 4. *Anglice* ab *Abrahamo Hartwell*, Lond. 1597. 4. Cum figg. ligno inciſis. *Theotiſce* ex idiomate Italico, hoc titulo: Eduard Lopez *wahrhafte und eigentliche Beſchreibung des Königreichs Congo in Africa u. ſ. w. erſtlich in Portugaleſiſcher Sprache geſtellet, itzo aber in die Teutſche Sprache überſetzt durch* Auguſtinum Caſſiodorum Reinium; *mit Figuren gezieret durch* Hans Dietrich *und* Hans Iſrael von Bry. *Frankfurt am Mayn* 1597. fol. ibid. 1609. fol. *Latine* ab eodem Reinio et cum iisdem figuris fratrum de Bry, *ibid.* 1598. fol. (Partem etiam primam conſtituit collectionis fratrum de Bry, quae inſcribitur: *India orientalis.* Francof. 1598-1628. XII Partes in fol.) *Belgice* Amſterd. 1658. 4. Cum figg. aen. In collectione Purchaſiana T. III; et in collectione Prevotiana T. IV. — Pigafetta, Italus et Mathematicus, e Lopezii epiſtolis Luſitanice ſcriptis hunc librum confecit. Lopez ipſe, quum plures per annos in regno Congo verſatus eſſet, ab illius rege miſſus eſt legatus orandum ad regem Hiſpaniae et Pontificem Romanum, ut ſibi contra eius hoſtes opem ferrent, eiusque ſubditis religionem Romano-Catholicam impertire vellent. Madriti repulſam ferens, Romam petiit, ubi haud meliore ſucceſſu gaviſus eſt. Ibi obſervationes de regno Congo chartae mandavit,

davit, easque Pigafettae tradidit, qui deinde ex aliorum relationibus easdem auxit librumque compoſuit. Lopezius vero Africam repetiit. Pigafettae opuſculum duobus libris abſolvitur; quorum prior capitibus XIV brevem regni Congo hiſtoriam naturalem et ampliorem eius geographiam ſiſtit: poſterior fata hiſtorica moresque incolarum exhibet, ut et obſervationes ſuper aliis Africae regionibus, verſus promontorium bonae ſpei ſitis, regno Sofala, aliisque usque ad mare rubrum; nonnulla etiam de Nilo. Tabulae aeneae XIV adiectae verſionibus Theotiſcae et Latinae, quas omnes archetypum Italum non habet. Liber ipſe ordine caret lucido; eo magis autem fides habenda videtur editori. Errores quidem haud deſunt, nati vero ex genio ſaeculi: attamen pauciora, quam in aliis iſtius aevi itinerariis, invenies, quae mirabilia incredibiliave ſapiant.

ANDREAE BATTELII itinera et fata in regnis Angola et Loango, Anglice ſcripta, exſtant in *Purchaſii Pilgrimes* Vol. II. p. 970-985. Vol. V. p. 770-773. Epitome in Collectione itiner. Prevotiana T. IV. — Anglus hicce a. 1589 cum quodam Abrahamo Cooke littora Braſiliae petiit, piraticam in bello cum Luſitanis faciendi cauſſa. Ab his vero captus et in urbem St. Pauli in Angola deductus eſt. Ibi plures per annos manſit, a praefecto urbis ſaepe negotiorum cauſſa hinc illinc, verſus ſeptentrionem et meridiem, miſſus. Quum tandem effugere vellet, iterum captus et in terrae iſtius interiora translatus eſt. Ibi devenit ad Gagas, gentem anthropophagam; cum qua magnam Africae meridionalis partem pervagatus eſt. Poſt varios mirificosque caſus regnum Loango petiit, ubi tres fere annos vixit. Poſt commorationem octodecim annorum in Africa reverſus Battel.

 eſt

eſt in patriam, chartisque mandavit fata ſua; quam narrationem Purchaſius paſſim auxit, cum obſervationibus ex auctoris ore acceptis, tum quibusdam aliis. Battelii relatio ſincera fideque digna videtur. Ipſe enim licet fata prorſus ſingularia ſubierit, tamen mirabilia contemnit, v. c. ubi Lopezio de Amazonibus incredibilia iactanti contra dicit. Reſpondent etiam plurimum eius relata recentiorum miſſionariorum narrationibus: nonnulla adeo copioſius exhibet: paſſim quoque aliter narrat. Maxime cognitu digna ſunt, quae de Gagis, populo ferociſſimo, refert; nemo enim Europaeorum ante vel poſt eum iſtos curatius deſcripſit.

van Linſchoten. LINSCHOTANUS, cuius ſupra Vol. II. P. I. p. 341 ſq. meminimus, vidit etiam atque deſcripſit regna Congo, Angola et Monomotapa.

de Guattini et Carli. *Viaggio del P.* MICHEL ANGIOLO DE GUATTINI *e del P.* DIONIGI CARLI nel Regno de Congo, deſcritto per lettere, con una fidele narrativa delli paeſi. Reggio 1672. 12. Bologna 1678. 12. *Francogallice* hoc titulo: *Relation curieuſe et nouvelle d'un voyage de Congo, fait ès années* 1666 *et* 1667 *par les R. R. Peres Michel Ange* (Angelo) *et Denis de Carle* (Carli), *traduite de l'Italien.* à Lyon 1680. 12. *Anglice* in Collectione Itiner. Churchilliana T. I. p. 553 ſqq. In Collect. Itiner. Prevot. T. IV. — Auctores, ſocii ordinis Capucinorum, a. 1666 a congregatione de propaganda fide, quae Romae floret, cum aliis quatuordecim monachis eiusdem ordinis in regnum Congo ad Chriſtianam religionem ibi promovendam miſſi ſunt. Mich. Ang. de Guattini ibi mortuus eſt, poſtquam varias epiſtolas ex Africa Romam miſerat. Eius confrater, Carli, poſt reditum in patriam iis uſus, ſua adiecit, librumque ſic perfe-

erfecit, qui obſervationes continet partim ſuper-
acuas, partim quoque tamen utiles atque gratas,
undore et ſimplicitate commendabiles.

HIERONYMUS MEROLLA, eiusdem ordinis Merolla.
apucinorum ſocius, ex inſula Sardinia oriundus,
1682 eandem ob cauſſam in regnum Congo
iſſus, non ſolum de hoc, ſed etiam de regnis
oango et Cacongo, multa memorabilia quidem,
bulosa tamen etiam permulta et abſona, refert.
rchetypum Italum num usquam typis expreſſum
t, neſcimus. Anglica vero verſio exſtat in Col-
ctione itiner. Churchilliana Vol. I. p. 591 ſqq.

IOH. ANTONII CAVAZZI *Deſcrizione dei tre* Cavazzi.
egni, cioè Congo, Matamba, ed Angola, ſituati Alamandini.
ll' Etiopia inferiore occidentale, e delle Miſſioni Labat.
poſtoliche, eſſercitatevi da' Religioſi Capuccini, e nel
eſente ſtile ridotta dal P. FORTUNATO ALA-
ANDINI, *da Bologna, Predicatore dello ſteſſo Or-*
ne. In Bologna 1687. fol. In Milano 1690. 4.
eotiſce, et quidem peſſime, *Monachii* 1694. 4.
um XLVIII figg. aen. rudibus. *Francogallice*,
m auctariis, hac epigraphe: *Relation hiſtorique*
l'Ethiopie occidentale, contenant la Deſcription des
yaumes de Congo, Angola et Matamba; traduite
l'Italien du P. Cavazzi, *et augmentée de plu-*
urs Relations Portugaiſes des meilleurs Auteurs,
ec des Notes, des Cartes géographiques, et un
and nombre de Figures en Taille-douce. Par le
P. J. B. LABAT, *de l'Ordre des Freres Prêcheurs.*
Paris 1732. V Voll. in 12 mai. — Merito hoc
us, maxime poſt Labati curas, praeſtantiſſi-
um ſuper regnis iſtis Africanis praedicatur. Lau-
m eo maiorem meretur auctor, inde ab a. 1654
que ad a. 1666 in regnis iſtis Africanis verſatus,
mortuus a. 1692), quo impenſiore cura, quam
eritas, propria maximam partem experientia

 nixa,

nixa, commendat, haud pauca, alibi vix aeque obvia, nobis ſuppeditat. Deſcriptio ipſa ſeptem libris abſolvitur, quorum priores duo ſitum, ſolum, barbariem, idololatriam, ritus, ſuperſtitiones, regimen politicum, et ſimilia: poſteriores quinque, res ad ipſum religionis Chriſtianae propagandae negotium ſpectantes, exhibent. Mira ubique apparet varietas caſuum et fatorum novarumque obſervationum. Crudelitatem et anthropophagiam Gagorum atrocius Battelio deſcribit, ut tali narrationi fides vix haberi poſſit. Sic et alia refert, fide indigna, caeteris tamen relationibus haud obnoxia. Labatus inſigniter amplificavit et auxit librum aliorum peregrinantium, Luſitanorum potiſſimum, obſervationibus.

Cf. Acta Erud. a. 1687. p. 649-657.
Supplement. ad Nova Acta Erud. T. I. p. 498 ſqq.

Barbot et Caſſeneuve. IACOBI BARBOT (iunioris) *Voyage to Congo River*; in Collectione itiner. Churchilliana Vol. V. et in Collect. itiner. Prevot. T. IV. Plura deſumta e diario IOHANNIS CASSENEUVE, qui cum Barboto a. 1700 et proxime ſequentibus in regnis Congo et Cabinda fuit. Hac occaſione alia itineraria Barbotorum *) ibidem exſtantium breviter indicabimus:

IOH. BARBOT *Deſcription of the Coaſt of North and South Guinea, and of Aethiopia inferior, vulgarly Angola, in 6 Books.*

A Supplement to the new deſcription of Guinea, in 2 Books, containing alſo a deſcription of Guiana in South America.

IACOBI BARBOT (ſenioris) *Voyage to new Calabar River.*

IOH.

*) *Iacobus Barbot* ſenior et *Ioh. Barbot* fratres fuerunt; *Iac. Barbot* iunior, filius prioris.

ɔH. BARBOT *Deſcription of the Lower Aethio- ollected from the beſt Authors.*

ɴTONIO ZUCCHELLI *da* GRADISCA, *Pre- re Capuccino della Provincia di Stiria e gia- ɴario Apoſtolico in detto Regno* (†. . . . .) *Re- i del Viaggio e Miſſione di Congo nell' Etiopia re occidentale.* In Venezia 1712. 4. *Theotiſce,* of. 1715. 4. ibid. 1727. 4. — Relationi- XIII auctor exponit, quae ab a. 1696 usque 1704, Miſſionarii Romano-Catholici in ɔ Congo munere functus, memorabilia, cum ographiam et hiſtoriam naturalem, tum ad ɴ religionis Chriſtianae lamentabilem ſpectan- bſervavit. Auctoris candor non modo, ve- tiam ſuperſtitio ubique elucet. In relatione et viceſima de Braſilia, ubi monachus noſter iere ſuo bis fuit, varia cognitu digna expo- ɪr. Zucchelli.

(BAUMGARTENII) *Nachrichten von einer Hall. ibl.* T. VI. p. 346-351.

ɪBÉ PROYART (*ci-devant Miſſionnaire; Prin- du College Royal du Puy à Paris*) *Hiſtoire de go, Kakongo et autres Royaumes d'Afrique, le d'après les Mémoires des Préfets apoſtoliques Miſſion Françoiſe; enrichie d'une Carte utile navigateurs.* à Paris 1776. 8. *Theotiſce,* Lipſ. ɪ. 8. *Suecice,* Holmiae 1780. 8. — Liber, e ſorum monachorum, qui ex Francogallia in s iſtas religionis Chriſtianae promovendae a a. 1766 et ſqq. migrarunt, a Proyarto poſitus, partibusque duabus abſolutus, qua- prior conditionem regnorum illorum natu- n indolemque incolarum ſiſtit: poſterior, hi- am propagationis Chriſtianiſmi. Ille obſerva- ibus novis cognituque dignis hunc longe rat, licet plura tamen deſiderentur, quae Proyart.

 alios,

alios, uberiore rerum humanarum cognitio
inſtructos, haud fugiſſent. Nonnunquam etia
narratio ſibi contradicit. Eo gratius eſt veritatis
ſimplicitatis ſtudium, quod auctores relationu
ſectati ſunt; eo maioris momenti res novae
terrarum orbis regionibus, antea Europaeis min
cognitis. Editor verſionis Theotiſcae, quem
MEINERSIUM, Profeſſorem Philoſ. Goettinge
ſem, dicunt, verſionem non ſolum correxit, p
temque archetypi ſecundam, rebus ſuperfluis
inanibus omiſſis, in epitomen contraxit; ſed eti
adiecit amplum ac doctum examen operis Proy
tiani atque ſuperiorum, tamen non omniu
ſcriptorum hodoeporicorum et geographoru
qui regnorum iſtorum Afrorum mentionem fec
runt. Tabellam geographicam, archetypo ad
tam, propter negligentiam, qua delineata eſt,
propter ſterilitatem nominum et locorum, omi

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1776. p. 1298-1304.
(MEUSELII) *Fortgeſetzte Betracht. über hiſt. Sch ten* T. III. p. 442-455.

CAPV

CAPVT XXXI.

TORES DE REBUS HOTTEN-
TICIS ET BELGICIS IN PROMON-
TORIO BONAE SPEI.

ɩ to the Eaſt Indies, by the Cape of Buona Lancaſter.
ranſa, to Quitangone neere Moſambique, to
of Comoro and Zanzibar on the backeſide of
and beyond Cape Comori in India, to the Iles
ar and of Gomes Polo, within two leagues
ra, to the Ilands of Pulo Pinaom, and thence
ine land of Malacca, begunne by M. GEOR-
MOND *in the year* 1591, *and performed*
AMES LANCASTER, *and written from*
h of EDMUND BARKER *of Ipſwich, his*
it in the ſayd voyage; in Hakluyti *Navi-*
Vol. II. P. II. p. 102-110.

ANN SCHREYER'S, *Chirurgi*, (Loben- Schreyer.
ariſci) *Neue Oſt-Indianiſche Reiſebeſchrei-*
on Anno 1669 *bis* 1677, *handelnde von*
edenen Africaniſchen und Barbariſchen Völ-
derlich derer, an dem Vor-Gebürge, Caput
ei *ſich enthaltenden ſogenannten Hottentotten*
Art, Kleidung, Haushaltung, Eheſtand, Kin-
it, Aber-Glauben, Leibes-Uebung, Kriegs-
Tanzen, Handel und Gewerbe, Wohnun-
l und Begräbniſs, u. d. gl. und dann von
denen umbliegenden Provinzen, und ihrer
, *Fruchtbarkeit und Nahrung. Alles mit*
rem Fleiſs aus eigener Erfahrung von dem
zuſammen getragen und zum Druck beför-
ipzig 1681. 8. — *I. C. Wohlfart*, libelli
r, hanc editionem curavit, monuitque in
ne, priorem, de qua nobis nil conſtat,
a tuliſſe plauſum. Breviter ac ſimpliciter
narrat

narrat auctor, quae in promontorio bonae ſp ſuper rebus, titulo memoratis, obſervaver Teſtimonia eius veritatem ſpirant, eaque con mant, quae alii de iisdem rebus narraveru Haec quidem libro priore, capitibus XXXII ſtincto: poſteriore deſcribit eadem ratione inſu nonnullas, v. c. Iavam, Bandam, Amboin Formoſam, Ceylanum. Adiecta ſunt pauc de littore Malabar, de Perſia et Arabia, de Be gala etc.

ten Rhyne. WILHELMI TEN RHYNE, *Daventr. Amp Soc. Indiae Orient. Medici et a Conſiliis inſtiti* Schediaſma de Promontorio bonae ſpei, eiusq tractus incolis Hottentottis. Accurante breve que notas addente HENR. SCRETA SCHOTN ZAVORZIZ. Scafuſii 1686. 8. Baſil. 1716. 8. Anno 1673 auctor iter ingreſſus eſt. Obſer tiones, in eodem factas, editor, quem ti prodit, alias nobis ignotus, Latine vertit, a cum ſuis in lucem edidit. Libellus XXVII a vitur capitibus, in quibus agitur de ſitu prom torii, de animalibus, plantis, incolis nativis, rumque moribus ritibusve et lingua.

Vallerius. HENRICI VALLERII Diſſ. Caput bonae *Upſal.* 1705. 8.

Leguat. FRANCISCUS LEGUAT, cuius itiner Vol. II. P. I. p. 364 ſq. recenſuimus, a. 169 promontorio bonae ſpei verſatus eſt mor incolarum bene obſervavit.

Purry. (IOH. PETRI PURRY) *Mémoire ſur le des Caffres et la terre de Nuyts (dans la No Hollande), par rapport à l'utilité, que la Compa des Indes orientales en pourroit retirer pour ſon merce.* à Amſterd. 1718. 12. Belgice, auct auſpiciis, Amſterd. 1718. 8.

Eiusd

iusdem *Second Mémoire ſur le pays des Caffres* ibid. eod. 12. *Belgice* ibid. eod. 8. — Con-
exhibet auctor, natione Helvetus, quinque
nnos in India orientali commoratus, Batavis,
s exſequendis coloniae in promontorio bo-
pei conditio proſperior reddi poſſit; qua oc-
ne varia affert, e quibus ſtatus illius, qualis
mpore fuerit, cognoſci queat.

Teutſche Acta Erud. P. LXI. p. 46-57.

OH. MAXWELL'S *Account of the Cape of* **Maxwell.**
Hope; in *Philoſophical Transactions* N. 310.

M. PETRI KOLB, Rectoris ſcholae Neoſta- Kolb.
is ad Aiſſum in Principatu Baruthino († 1726)
t bonae ſpei hodiernum, *das iſt: Vollſtändige
reibung des Africaniſchen Vorgebürges der gu-
Hoffnung; worinnen in dreyen Theilen abgehan-
wird, wie es heut zu Tage nach ſeiner Situation
Eigenſchaft ausſiehet; ingleichen was ein Natur-
ler in den dreyen Reich der Natur daſelbſt
t und antrifft: wie nicht w ger, was die eige-
Einwohner, die Hottentott vor ſeltſame Sit-
und Gebräuche haben: u lich alles, was die
päiſchen daſelbſt geſtiftet Colonien anbetrifft.
angefügter genugſamer Nachricht, wie es auf des
eris Hinein- und Heraus-Reiſe zugegangen;
was ſich Zeit ſeiner langen Anweſenheit, an die-
Vorgebürge merkwürdiges ereignet hat. Nebſt
vielen andern curieuſen d bishero unbekannt
enen Erzehlungen, mit wahrhafter Feder aus-
ich entworfen: auch mit nöthigen Kupfern gezie-
und einem doppelten Regiſter verſehen.* Nürn-
1719. fol. Cum figg. aen. *Belgice*, Amſterd.
. II Voll. in fol. Cum figg. aen. *Anglice*, au-
Medley, Lond. 1731. II Voll. in 8. Cum
aen. *Francogallica* epitome, auctore *Iohanne
Ber-*

Bertrando, Helveto, ſine nominis mention
diit *Amſterd.* 1741. III Voll. in 12 mai. ibid
III Voll. in 12 mai. Cum figg. aen. Haec e
Theotiſce reddita, Francof. et Lipſ. (ſ. poti
rimb.) 1745. 4. Cum figg. aen. Epitom
que exſtat in Collect. itiner. Berol. T. X
Kolbius, Baruthinus, *) Wunſideliae, No
gae (ubi duce Eimarto, aſtronomo peri
matheſi et aſtronomiae operam ita dedit, u
ipſe harum diſciplinarum ſtudium ſcriptis e
lectionibus promovere potuerit) et Halae
rum litterarum ſtudioſus fuit. Cellario i
Halae uſus eſt familiaritate *Bernhardi Frid*
B. *de Kroſick*, Conſiliarii intimi Boruſſici;
ſumtibus in promontorium Africae, quod
bonae ſpei ſalutatur, profectus obſerva
aſtronomicarum gratia. Anno igitur 17
gium petiit, coëmtis inſtrumentis aſtron
die XX m. Decembris a. 1704 nave vectu
Africam, promontorium attigit die XII
1705. Obſervationibus aſtronomicis per
nium ſat negligenter continuatis, cum h
cauſſam nullae amplius a patrono pecuniae
rentur, ſtudio aſtronomico valedicens, ad
Secretarii duarum coloniarum, Stellenboſ
et Drakenſteinenſis, a Ludovico Aſſenb
Gubernatore, promovebatur. Enimverc
quam a. 1712 unius noctis intervallo ocu
uſu orbatus fuiſſet, coecus in Europam r
opera medici periti viſum recuperavit. Ho
bus amicis ſtatum iſtius regionis una cum
deſcripſit, inde ab a. 1715 apud matrem co
ratus, **) usque dum a. 1718 ſcholae Neoſt

*) Oriundus Doerfflaco, vico inter Wunſideliam
wizam ſito.

**) Eodem fere tempore compoſuit diſſertation

iceretur. Cui munere functus eſt usque in
em Iulium a. 1726, in quo morbo correptus,
ultimo eiusdem anni mortuus eſt. Placuit
n, aliorum exemplo per epiſtolas totum dige-
opus, quarum pars prima complectitur XXII,
idus totidem, tertius XX. Parte prima de-
t ſtatum promontorii naturalem, ubi ſingula
nduntur, quae ad triplex naturae regnum
ri ſolent. Poſtquam igitur ab epiſt. 1 usque
iter ad promontorium deſcripſit, epiſt. 5 lati-
iem eius geographicam definit. Epiſt. 6, 7
continent geographicam promontorii deſcri-
iem. Epiſt. 9 et 10 terrae fertilitatem com-
lat, ubi ſimul agriculturae ibi uſitatae modum
ibit. Epiſt. 11 recenſentur animalia bruta,
a volatilia, ubi ſe telam pertexere non poſſe
ır, ob iacturam, quam dolet, manu ſcripto-
, in quibus a ſe obſervata collegerat. Ep. 13
s marinos deſcribit, quibus ep. 14 inſecta cum
ntibus ſuccedunt. Ep. 15 mineralia recenſet
metallis ac lapidibus terrarumque ſpeciebus.
16 herbas enumerat ordine alphabetico, qua-
plerumque non niſi nomina hic invenies.
iungit ep. 17 plantas exoticas, in hortis cre-
tes. Epiſtolas 18, 19 et 20 aquis impendit,
fluviatili, tum pluviali, tum etiam marinae.
ribuntur etiam thermae, quarum aquas in-
etiam herbae Thée ac potui Caffé inſervire,
ad cibos coquendos inutiles eſſe, obſervat.
21 ſtatum aëris cum meteoris delineat, ita ut
imam partem ventis impendat. Tandem
22 morbos commemorat, quibus Europaei
ocorum vexantur, itidemque remedia, quibus
rſus eos utuntur. Parte ſecunda Hottentotto-
rum

aquis Capitis bonae ſpei, inſertam Tomo VII Supple-
mentorum ad Acta Erud. Lipſ. a. 1716.

rum mores, ritus ac vitae genus deſcribit accu
ratius, quam ab aliis antea factum. Varios not
Dapperi, Vogelii aliorumque errores, qui Hotte
tottos ſordidiores depingunt, quam par erat. Ne
eos adeo ſtupidos eſſe, ut vulgo olim ferebatu
uno alteroque exemplo probat. Parte tertia au
ctor deſcribit ſtatum incolarum Europaeoru
Scilicet ep. 1 de primis incolis Chriſtianis agit,
ſupremos rerum moderatores a prima origine a
praeſens usque ſaeculum recenſet. Ep. 2 et 3 fo
mam regiminis delineat. Ep. 4 de munimenti
aedibus ſacris ac publicis diſſerit. Ep. 5 ſumtus d
terminat, qui quotannis fiunt ad alendum milite
praeſidiarium aliasque res publicas; quibus ep.
reditus iungit, et ep. 7 emolumenta miniſtroru
Societatis Indicae ultra ſalaria annua. Ep. 8 m
res ac ritus incolarum Europaeorum deping
Ep. 9 et ſequentibus multus eſt in deſcribend
controverſiis *Guilielmi Adriani van der Steel*, G
bernatoris, cuius facinora ac fraudes Kolbius libe
acerbeque perſtrinxit. Quibus fuſe pertractat
tandem ep. 20 reditum in Europam narrat. A
ducit ubique fere aliorum quoque auctorum teſt
monia, quibus ſua confirmat. Uſus etiam eſt v
maxime ſchedis GREVENBROEKII, conſilio iuſt
tiae in promontorio olim ab epiſtolis, quae po
obitum auctoris in Kolbii manus venerunt. H
propriaque experientia ſat longa adiutus tradid
utique multa pergrata anteaque magnam parte
Europaeis incognita: dolendum vero, quod ord
nem dicendorum haud raro neglexerit, mult
fuſius iuſto narraverit, multa ſine neceſſitate re
petierit, falſa inſuper et incredibilia nonnunqua
retulerit. Tabulae aeneae XXIV, operi iunctae
minime a Kolbio ipſo delineatae: deſumtae potiu
partim videntur ex aliis libris, partim ſecundu

eiu

eius narrationem ab alio exaratae, quibus fides aut nulla aut exigua tantum tribuenda. Tabula geographica omni paene fide caret. Haec omnia ita ſe habere, recentiores, *Mentzelius* potiſſimum, poſtea commemorandus, affirmant. — Bertrandus, cuius epitomen paullo ante excitavimus, inutilia operis Kolbiani reſecare ſtuduit, novos vero etiam errores induxit, auctorem Theotiſcum ſaepius minus recte intelligendo. Interpres huius epitomes Theotiſcus his naevis mederi ſtuduit.

Cf. Acta Erud. a. 1720. p. 200-208.
Teutſche Acta Erud. P. LXIX. p. 609-631.
GEORG. CHRISTOPHORI OERTELII, Directoris ſcholae Neoſtadienſis ad Aiſſum, Proluſio de vita, fatis ac meritis M. Petri Kolbii. *Norimbergae* 1758. 4. Idem animadverſiones quasdam in eandem vitam exhibuit alia proluſione. *Norimb.* 1780. 4.

Deſcription du Cap de Bonne-Eſperance. à Amſterdam 1727. 2 Voll. in fol. *En Hollandois.* — Haec legimus in Lengleti *Catalogue des principaux Hiſtoriens* T. XIV. p. 143. Haec notitia moleſtiae temporisque iacturae haud parum nobis creavit. Tandem expiſcati ſumus, deſcriptionem iſtam nil aliud eſſe, quam verſionem Belgicam operis Kolbiani. Et talia monere iuvat, ne alii quoque inutili indagatione tempus perdant. — Idem nobis evenit, poſtquam in Germania litterata a Hambergero curata ſub nomine: BERTRAND (Ioh.) legeramus: *Deſcription du Cap de bonne Eſperance.* 3 Tom. 1741. 8. Eſt vero interpretatio Francogallica et epitome eiusdem operis Kolbiani.

IOH. WOLFGANG HEYDT in opere ſupra Heydt.
Vol. II. P. I. p. 373 ſq. a nobis laudato (*Allerneueſter geographiſch- und topographiſcher Schauplatz von Africa und Oſtindien* etc.) egregia fideque digniſſima tradidit de promontorio bonae ſpei, quum

ipſe, *Guſtavo Guil. de Imhoff* res Belgicas ibi dirigente, aedificiorum ſummam curam geſſerit. *Mentzelius* mox laudandus quoque hanc ob cauſſam opus ſummopere commendat: qui tamen iſtud non maxime rarum et carum appellaſſet, ſi legiſſet, quae *Meuſelius* in *hiſtor. Litteratur* a. 1781. P. V. p. 474 ſqq. de eodem libro, Erlangae venali, ſcripſerat.

Lojardiére. *Herrn* LOJARDIE'RE, *weiland Obriſten und Commandeur eines Infanterie-Regiments in königl. Preuſſiſchen Dienſten — Reiſe-Beſchreibung nach Africa; von ihm ſelbſt in Franzöſiſcher Sprache beſchrieben, und wegen ſeiner Würdigkeit zum erſtenmahl ins Teutſche überſetzt, und mit einigen geographiſchen und die natürliche Geſchichte erläuternden Anmerkungen verſehen.* Frankfurt an der Oder 1748. 8. — Anno 1686 auctor, iuvenis admodum, ob perſecutionem religionis Reformatae, cui addictus erat, nave vectus Burdegala inſulam Maderam, deinde Belgium et Germaniam petere voluerat. Quum vero in inſula iſta novas experiretur ob religionem moleſtias, nave Anglica clam verſus Africam et Indiam orientalem abiit. Fatis tamen admodum triſtibus pervenit in regionem Africae, ſibi et comitibus incognitam, ubi calamitatibus innumeris ſuperatis, itinere terreſtri tandem devenit in terram Caffrorum, poſteaque ad promontorium bonae ſpei; ex quo a. 1689 in Europam transfretavit, matremque ac fratrem Deſſaviae invenit, reique tandem militari Brandenburgicae operam dicavit. Plura libello inſunt, quae alibi fruſtra quaeras.

de la Caille. (NICOLAI LUDOV.) DE LA CAILLE († 1762) *Journal hiſtorique du Voyage fait au Cap de bonne eſperance, précédé d'un Diſcours ſur la Vie de l'Auteur, ſuivi de remarques et de réflexions ſur les coutu-*

outûmes des Hottentots et des habitans du Cap. à Pa-
is 1763. 12 mai. ibid. 1776. 12 mai. Cum figg.
en. *Theotiſce*, Altenburgi 1778. 8. — Poſt mor-
em auctoris liber ab amico quodam, qui panegy-
cum in eius merita praefixit, in lucem editus.
Diarium aſtronomi peritiſſimi, in itinere verſus
romontorium illud a. 1750 et 1751 conſcriptum,
um auctariis editoris, continet. Obſervationes
iper promontorio argumenti mixti, nulloque or-
ine exhibitae, tantam utilitatem haud praebent,
uantam ex auctoris fama augurari liceat. Adſunt
amen varia minime contemnenda. Quae poſtea
e inſula Franciae, cuius circuitum geometrice
imenſus eſt, narrat, maioris momenti videntur.
De inſula Aſcenſionis occurrunt etiam nonnulla,
inus ante cognita. Sequuntur obſervationes
ngulares de moribus et ritibus Hottentottorum
tque Belgarum, promontorium bonae ſpei inha-
itantium, lectu quidem dignae, at ſine ullo or-
ine in chartas coniectae. Finem libro imponunt
nimadverſiones criticae in Kolbii opus, in quibus
rancogallus Germano paullo infeſtior apparet.
Iam iure quidem in nonnullis Kolbium repre-
endit: haud raro tamen iniuria; quia partim ipſe
on in omnibus vera vidit vel audivit, partim quia
ſus eſt verſione operis Francogallica, quam ad-
odum vitioſam eſſe modo monuimus; caſtigavit
itur haud pauca peccata, non a Kolbio, ſed ab
ius interprete orta. Teſtati hoc ſunt duumviri,
ui oculis minime fugitivis promontorium vide-
int, *Mentzelius* in praefatione ad librum proxi-
e recenſendum p. XXII ſq. et p. XLII ſqq. ubi
uctor eodem modulo exagitatur, quo ipſe Kol-
ium exagitaverat; et *Ge. Forſterus* in praefatione
d *Sparrmani* librum mox deſcribendum.

Cf. *Goetting. gel. Anzeigen* a. 1763. p. 1109-1112. *Allgem. teutſche Bibl.* T. XXXVIII. p. 538 ſqq.

de St. Pierre. DE ST. PIERRE in *Voyage à l'isle de France* etc. mox laudandus varia lectu iucunda de promontorio bonae ſpei, de terrae proventibus, animalibus et incolis, narrat. Auctor a. 1771 ibi fuit.

Das Vorgebirge etc. *Das Vorgebirge der guten Hoffnung;* in *Dresdner gel. Anzeigen* a. 1774. p. 750 ſqq.

Kindersly. *Kindersly*, aut quisque tandem auctor ſit epiſtolarum Anglicarum, Voll. II. P. I. p. 380 a nobis commemoratarum, pauca, eaque haud nova, de promontorio refert.

Maſſon. FRANC. MASSONI Relatio Anglice ſcripta de itineribus ex Capite bonae ſpei in auſtrales Africae partes ſuſceptis ad novas plantas detegendas; in *Philoſophical Transact.* Vol. LXVI. p. 268 ſqq. Auctor, hortulanus Scotus, a. 1772 et 1773, botanices augendae gratia in promontorium ex Anglia miſſus, itinera quidem verſus interiores eius partes ſuſcepit: relatio eius vero, ſi nonnulla hiſtoriam naturalem iuvantia excipias, minime ſatisfacit rerum novarum cupidis.

Nieuwe alg. Beſchryving. *Nieuwe algemeene Beſchryving van de Kaap de goede Hop.* Amſterd. en Haarlingen 1777. II Voll. in 8. Cum figg. aen. — Nova quidem non inſunt: auctor vero e ſcriptoribus ſuperioribus *Kolbio* in primis et *de la Caille*, ea in meliorem ordinem redegit, quae ad hiſtoriam naturalem, regiminis Belgici ſtatum, incolarum mores et conſuetudines ſpectant, potioraque eleganter in aes incidi curavit.

Nouv. Deſcript. *Nouvelle Deſcription du Cap de bonne eſperance; avec un Journal hiſtorique d'un Voyage de terre fait par ordre du Gouverneur feu Mgr. Ryk Tulbagh dans l'interieur de l'Afrique, par une caravane de 85 perſonnes, ſous le commandement du Capitain*

HENRY

HENRY HOP. à Amſterd. 1778. 8 mai. Cum figg. aen. *Theotiſce*, Lipſ. 1779—1780. III Partes in 8 mai. — Editores, qui etiam annotationes adiecerunt, perhibentur: IOH. NICOLAUS SEBASTIANUS ALLAMAND, Profeſſor hiſtoriae naturalis Leidenſis, et KLOKNER, caeterum nobis ignotus. Deſcriptio promontorii, diario praefixa, omnis fere e Kolbio eiusque adverſario, de la Caille, conſcripta, eorum verbis adeo haud raro uſurpatis, nec tamen, ut videtur, ſine omni nova obſervatione. Diarium ipſum *Hopii*, in libri inſcriptione commemoratum, non multa continet nova ad penitiorem promontorii notitiam: auctor potius in eo maxime verſatur, ut iter annis 1761 et 1762 verſus ſeptentrionem in promontorii interiora peractum ſuaque et comitum fata enarret. Diarium ſequitur relatio de eadem expeditione, exhibita a duobus eiusdem comitibus, ROOS et MARAIS; ut et chirurgi RYKVOET narratio de aere cyprio, latente in montibus regionum, quas cum ſocietate iſta perluſtravit. Editorum animadverſiones e fontibus notis ante indicatis hauſtae, erroribus non plane immunes, animaliumque imagines vel notiſſimae e Buffonii et Pallaſii operibus mutuatae vel, ſi novae, ſiniſtre delineatae ac deſcriptae ſunt. Interpres Theotiſcus, cuius nomen nos latet, auctaria addidit, partim e libro Belgico, modo a nobis recenſito, partim ex obſervationibus GORDONI, Scoti, qui ter promontorium, morum Hottentotticorum curatius indagandorum animaliumque et plantarum gratia, peragravit, ideoque haud vulgaribus, quibus potiſſimum animadverſiones *de la Caillii* examinantur; *) partim ex Maſſoni et Sparrmani relationibus.

*) Diarium Gordoni integrum, cuius etiam *Sonneratus* in itine-

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1778. p. 665-669.
FORSTER et MENTZEL in praefationibus m(
laudatis.

rman. ANDREAE SPARRMAN, Doctoris et Profeſ
ris Medicinae Holmienſis, Socii diverſarum A(
demiarum, *Reſa til Goda Hopps-Udden, Södra I*
Kretſen och omkring Jord klotet, ſamt till Hotten
och Caffer-Landen, Åren 1772-76. *Förſta De*
Stockholm 1783. 8 mai. Cum XIII figg. a
Theotiſce hac epigraphe: *Andreas Sparrman*
Reiſe nach dem Vorgebirge der guten Hoffnung,
ſüdlichen Polarländern und um die Welt, hauptſ
lich aber in den Ländern der Hottentotten und K
fern in den Jahren 1772 *bis* 1776. *Aus dem Sch*
diſchen überſetzt von Chriſtian Heinrich Grosku
Rector des Gymnaſiums zu Stralſund; herausgeg
und mit einer Vorrede begleitet von Georg Forſ
Profeſſor am Carolino zu Caſſel (nunc Conſilia
Intimus reg. Polon. et Profeſſor hiſtoriae natur
Wilnae in Lithuania). *Mit* (XIV) *Kupfern und*
ner Landcharte. Berlin 1784. 8 mai. Epitome
ſtat in Wielandii *Teutſchen Merkur* a. 1784. Nr.
p. 97—120. *Anglice*, Londini 1785. II V
in 4. — Praeſtantiſſimis itinerariis Sparrmar
num adnumerandum eſt. Annis 1765 et 17
auctor iam cum Ekebergio, navarcha Suecico
promontorium bonae ſpei atque Sinam vidit, cu
et Linnaei commendatione factum, ut inde a
1772 usque ad a. 1776 promontorium repet
ibique obſervationibus utilibus incumbere
tuerit. Tamen non omne id tempus in p
montorio conſumſit. Vix enim ſex menſibus
vixe

itinerario de India Orientali (Vol. II. p. 75 ſecund.
Theot.) meminit, avide exſpectatur.

*) Cuius meminimus Vol. II, P. I. p. 380 ſq.

rat, ecce! Angli, duce Cookio immortali, itantibus eundem Forſteris, patre ac filio, : auſtrale ſecunda vice petentes, ad promonm appellunt, atque Sparrmanum ſocium ſibi ıgunt. Poſt curſum viginti et octo menſium rmanus cum iisdem ad promontorium bonae rediit, ibique usque ad a. 1776 manſit, quo ım in Sueciam inſtituit. Opus, poſtea ela:um, de quo nunc agimus, XVI ſectionibus vitur, quarum prima ſiſtit iter Gothenburgo ts promontorium bonae ſpei ſuſceptum; ſea, commorationem in eodem usque ad iter, ceanum auſtralem initum; tertia, hoc iter ı, quo potiſſimum nova Seelandia inſulaque eita in cenſum venere; quarta, iter in Afriusque ad terram Caffrorum; quinta usque ecimam ſextam, itinera varia verſus varias ıontorii regiones, orientales in primis, directa. s appendix continet vocabula varia Hottena. Maxima vero libri pars promontorii deione occupatur bonae frugis pleniſſima. Non ı enim auctor animalia plantasque ſollicite vavit, deſcripſit, aliorumque errores emen; ſed etiam geographiam, regiones ante miıotas obeundo et deſcribendo, multum ad, maxime quoque generis humani hiſtoriam; mores Hottentottorum et Caffrorum ſtudionulto, quam ante factum, acrioreque iudiognovit, perpendit atque delineavit. Ubique itis ſtudium haud vulgare elucet. Adiecta eſt *a geographica promontorii bonae ſpei, cum Bels coloniis, nec non Hottentottorum ſtationibus, Sparrmanus ex propriis obſervationibus et inum relatis a.* 1775 - 76 *delineaverat annoque ſeparatim ediderat.* Additae inſuper figurae e, vel incolarum mores illuſtrantes, vel ani-

 malium

malium quadrupedium, ex parte *Forſteri* ſeniori cura emendatius exhibitorum in verſione Theo tiſca, quam *Groskurdus* elaboravit atque *Forſterus* iunior diligenter emendavit, notuliſque ac prae fatione inſtruxit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1783. p. 1769-1784.

Afrique Hollandaiſe. *L'Afrique Hollandaiſe; ou Tableau hiſtorique et politique de l'état originaire de la Colonie du Cap de Bonne-Eſpérance, comparé avec l'état actuel de cette Colonie. Publié ſur le manuſcrit d'un Obſervateur inſtruit.* En Hollande 1783. 8 mai. *Theotiſce*, ab *Auguſto Ferdinando Lüder* (nuper Profeſſore hiſto riarum Brunovici conſtituto). *Goettingen* 178[illegible] 8 mai. — Liber argumenti hiſtorici et politic[illegible] Auctor enim anonymus, natione, ut videtur Francogallus, poſt brevem introductionem, tribu[illegible] ſectionibus examinat narratque, quo modo colo norum Belgicorum in promontorio ſtatus ſe ha buerit; comparat ſtatum praeſentem cum anti quiore; et qua ratione ſocietas mercatorum Ba tavo-Indica, cui promontorium hucusque parere debuit, decremento rerum occurrere coloniaequ[illegible] diſcidium impedire poſſit; ubi ſimul conſilia ſug gerit, quibus coloniae conditio laetior reddi quea[illegible] Probatur enim ſatis et abunde, praeſides eorum que miniſtros iniuſtitiam ſummam atque tyranni dem amplius vix ferendam ſaepe exercuiſſe i[illegible] coloniam, ideoque eius opibus obſtitiſſe. Inter pres Theotiſcus archetypum nimis paſſim diffi ſum dextre contraxit, ordine rectiore uſus eſt atque animadverſiones haud paucas addidit, qui bus auctoris effata vel affirmantur, vel refellun tur; haud raro ſcriptores de promontorio bo nae ſpei priores cum hoc recentiore confer hacque ratione veritatem eo acrius indagar ſtude

udet. Kolbii fidem contra obtrectatores paſſim etur.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1784. p. 955-960.

Anno 1773 DE PAGE's, navarcha Franco- De Pagès. allus, dum iter circa orbem terrarum inſtitueret, promontorio bonae ſpei fuit, quaeque ibi obrvavit, tradidit in itinerario a. 1783 edito, alibi cenſendo. Videatur libri verſio Theotiſca (*Franf. ad Moen.* 1786. 8 mai.) p. 465-500.

Recentiora exhibuit ADOLPHUS ESCHELS- Eſchels-kroon. ROON, alibi a nobis laudatus, qui a. 1783 in romontorio vixit, in epiſtolis, inſertis ſcripto enſtruo: *Politiſches Journal* a. 1783. T. II. p. 57 ſqq. 741 ſqq.

O... F... MENTZEL *Vollſtändige und zu-* Mentzel. *rläſsige geographiſche und topographiſche Beſchreing des berühmten und in aller Betrachtung merkürdigen Afrikaniſchen Vorgebirges der guten Hoffng, worinnen ſolches nach ſeiner Lage, Grenzen, ſſerlichen und innerlichen Beſchaffenheit, Verſung, Regierungsform, Juſtitz- und Polizeiwe-, militariſchen Defenſionsſtand, Finanzweſen, andlung, Gerechtſamen, bürgerlichen und ländchen Nahrung, Gewerben, Sitten, Gebräuchen und ebensart derer chriſtlichen ſowohl als heidniſchen nwohner, zwar kürzlich, iedoch gründlich, deutlich d wahrhaftig beſchrieben wird.* Erſter Theil. *logau* 1785. 8. — Auctor nusquam prodit, iisnam olim fuerit, quis nunc ſit, quale munus promontorio geſſerit, quonam tempore ibi xerit. Octo tamen per annos, et quidem ante num 1740 illum ibidem fuiſſe, ex libri locis ibusdam apparet: recentiora vero ex aliorum lationibus paſſim inſerit. Quicquid illud tan-

idem ſit, multa explicatius perhibet, quam ſcriptores priores, veritatisque ſectator ſtrenuus eſſe videtur, ſi excipias, quae in defenſionem praeſidum coloniae, a Batavis in promontorio conſtitutae, profert. Librum a ſe elaboratum, ad quem ſaepius provocat (*Leben des Herrn Allemann*) nos certe haud novimus. Prior tomus, cui poſterior, dum haec ſcribimus, non ſucceſſit, res in titulo memoratas fuſe explicat. In Kolbium auctor paullo iniquior videtur.

CAPVT

CAPVT XXXII.

CRIPTORES DE INSULA S. LAURENTII ſ. MADAGASCAR.

N HUYGEN VAN LINSCHOTEN *Itinerarium ofte Shipvaert naer Ooſt ofte Portugaels Indien.* van Linſchoten.
nſterd. 1596. fol. etc. Cf. huius Bibl. Vol. II. I. p. 341 ſq. Fata Belgarum in inſula iſta praeiue narrat.

HIERONYMI MEGISERI (Hiſtoriographi Megiſer.
ect. Saxonici † 1616) *wahrhafftige, gründliche nd ausführliche, ſowohl hiſtoriſche als chorographiſe Beſchreibung der überaus reichen, mechtigen und it berühmbten Inſul Madagaſcar, ſonſten S. Launtii genandt, welche heutigs Tags für die allerößeſte auf dem Meer, in dem ganzen Umbkreiſs der elt gehalten wird. Sampt Erzehlung aller derſeln Qualiteten und Gelegenheiten, Einwohnern, Thien, Früchten und Erdgewächſen. Auch aller Geichten, ſo ſich darinnen, vor und ſeidher ſie erfunn worden, zugetragen haben. Auch angehengtem ictionario und Dialogis der Madagaſcariſchen rach. Alles mit ſondrem Fleiſs auſs dem Portuſiſchen, Italieniſchen und Lateiniſchen, auch andern rachen Hiſtoricis und Geographis zuſammen gezon, verdeutſchet, und mit artigen Kupferſtücken geret.* Altenburg in Meiſsen 1609. 8. Leipzig 23. 8. Cum figg. aen. — Megiſerus hoc titulo acte ſatis indicavit, quae in libello tradiderit; dem quidem monet, unde iſta ſumſerit, nec taen ſcriptores nominatim prodit; in libello ipſo Linſchotanum ſolum provocat. Sunt vera lſis mixta. Dictionarium linguae Madagaſcarie, titulo ſingulari adnexum, cum tribus dialogis, rtum traxit a mancipiis, ex inſula in Belgium delatis,

delatis, maximeque debetur curae *Friderici He manni*, quem Megiſerus in praefatiuncula n minat.

Boothby. BOOTHBY'S *Diſcovery and Deſcription of M dagaſcar*. London 1646. 4.

Moriſot. CLAUDII BARTHOLOMAEI MORISOT (S natoris Divionenſis † 1661) *Recueil des diver relations nouvelles de l'isle de Madagaſcar, du Bré d'Egypte et de Perſe*. à Paris 1651. 4.

Cauche. FRANÇOIS CAUCHE *Relation de l'Isle de M dagaſcar et du Bréſil. Avec l'Hiſtoire de la derni guerre faite au Bréſil entre les Portugais et les H landois par* PIERRE MOREAU. *Trois Relati d'Egypte et une du Royaume de Perſe*. à Pa 1651. 4. Eundem forte librum ita inſignitu reperimus: FRANÇOIS CAUCHE *Relation Voyage de l'isle de Madagaſcar, isles adjacentes côte d'Afrique*. à Paris 1651. 8. Hac tandem i tione: FRANÇOIS CAUCHE et ROULO BAI *Voyage de Madagaſcar et du Bréſil. Trois Re tions d'Egypte et une du Royaume de Perſe*. à Pa 1658. 4. Anglice in (*Stevenſii*) *New Collection Voyages and Travels* (Lond. 1708-10. ib. 1711.. Vol. II. — Quo modo haec omnia inter ſe diff rant aut conſpirent, dicere non habemus. Cauc tamen relationem non adeo magni eſſe momen traditur.

le Flacourt. (STEPHANI) DE FLACOURT, *Directeur G neral de la Compagnie Françoiſe de l'Orient, et Co mandant pour ſa Majeſté dans ladite Isle et és Isl adjacentes* († . . . .) *Hiſtoire de la grande Isle Mad gaſcar*. à Paris 1658. 4. — *Avec une Relation d ce qui s'eſt paſſé és années* 1655, 1656 *et* 1657, *n encor veuë par la première Impreſſion*. à Troyes à Paris 1661. 4. ibid. 1664. 4. Cum tabellis geo graphi

lcis, multis plantis et animalibus (ruditer
at bene deſcriptis) aliisque figuris aeneis. —
ıum paene de inſula Madagaſcar hoc opus
s, quippe quod ſingulari cura ſummaque
aboratum a viro, qui Francogallorum, ſedes
ere ſtudentium, rebus praefuerat. Hiſto-
iam XLVII capitibus abſolvit. Primo loco
n in univerſum deſcribit, deinde ſingulas
giones, fluvios, inſulas minores adiacentes;
incolarum religionem, mores ritusve, rem
rem, leges; porro plantas, metalla, anima-
reſtria et inſecta, aves terreſtres et aquati-
iſces fluviatiles atque marinos; inde Om-
s ſive ſacerdotes, qui et aſtrologi ac praeſti-
es; linguam etiam litterasque, cum verſione
ndam precum Chriſtianarum Madagaſcarica.
libri pars, ſingulari titulo (*Relation de la
Isle Madagaſcar* etc.) ornata, eiusdem mo-
ıeterum hiſtorici argumenti eſt. Copioſe
: narratur, qua ratione Francogalli, com-
orum cauſſa, inde ab a. 1642 ſedes in hac
fixerint, quae fata moleſtiasque ſubierint.
itinera varia in minores inſulas adiacentes
in inſulam *Bourbon*, quae etiam deſcribun-
ex parte delineantur, exponuntur. In fine
is ſecundae et tertiae adiectae ſunt ſingula-
lationes de rebus a Francogallis in inſula
annis 1655, 1656 et 1657; ubi quoque
de inſula *Bourbon*. Ad poſtremum auctor
a exhibet, quibus coloniae religionis Chri-
: et mercaturae cauſſa in inſulam deduci
foveri poſſint.

DAPPER *Beſchryving der Afrikaenſche Ey-* Dapper.
, *als Madagaſcar* etc. Cf. ſupra Vol. II. P. II.
4.

SOUCHU

le Renneſort. SOUCHU DE RENNEFORT, Vol. II. P.
p. 352 laudatus, narrationem ſingularem de
vigatione in hanc inſulam, a. 1664 et 16
ſuſcepta, litteris mandavit.

du Bois. SIEUR DU BOIS *Voyages aux Isles Daupl ou Madagaſcar, et Bourbon ou Maſcarenne, en* 16
1672. à Paris 1674. 12.

de V** *De V* * * *Voyage de Madagaſcar, connu sous le nom de l'Isle de S. Laurent.* à Paris 17
12 mai. Cum mappa geograph. et figg. aen. VI.
Auctor, commiſſarius provincialis rei tormen
riae Galliae, nihil fere commemorat praeter
tunam, qua mare pererrans uſus eſt, modo
ctuum inſultus, qui interitum omnibus minab
tur, expertus, modo reddita ſerena aëris temp
reſtitutus, quae narratiunculis diſtinguit, quae
de odiis hominum nec imminente morte exſtinc
vel de imprudentia eorum, quibus fidem Chriſ
nam apud paganos propugnare mandatum
vel de aliis rebus minoris momenti teſtan
Sunt tamen quaedam, quibus lector inſtrui po
Subiicit enim, quae de inſula, terrae frugib
pecude, inhabitantium moribus, perfidia maxi
et acerrima illorum vindictae cupiditate, not
digna viſa ſunt. Finem libro auctor imponit
cenſendo cerimonias, quibus Madagaſſae m
tuos efferunt atque cremant; quibus ea ſubiun
quae expertus eſt domum per mare repete
Caeterum non ſine laude humanitatem Colb
dimittit, cui fata itineris percontanti uberius d
rium ſe obtuliſſe memorat, quod an idem ſit c
eo, cuius edendi ſpem alicubi (p. 241) facit,
quod luculentiorem naturae regionis, incolan
atque ſitus, narrationem ſe retuliſſe ait, ex ver
ipſius vix diiudicaveris.

Ma

Madagaſcar: or ROBERT DRURY'S *Journal,* Drury.
ng fifteen Years captivity on that Island. Con-
ing I. His Voyage to the Eaſt Indies, and ſhort
there. II. An Account of the Shipwreck of the
rave on the Island of Madagaſcar; the Murder
Captain Younge and his Ship's Company, except
iral Bembo's Son, and ſome few Others, who
'd the Hands of the barbarous Natives. III. His
g taken into Captivity, hard Uſage, Marriage,
Variety of Fortune. IV. His Travels through
Island, and Deſcription of it; as to its Situation,
ducts, Manufactures, Commodities etc. V. The
ture of the People, their Cuſtoms, Wars, Reli-
, and Policy: As alſo, the Conferences between
Author and ſome of their Chiefs, concerning the
ſtian and Their Religion. VI. His Redemption
thence by Capt. Mackett, Commander of the
ce of Wales, in the Eaſt India Company's Ser-
; His arrival to England, and ſecond Voyage
ter. VII. A Vocabulary of the Madagaſcar
guage. The Whole is a Faithful Narrative of
tters of Fact, interſperſ'd with Variety of ſur-
ing Incidents, and illuſtrated with a Sheet Map of
dagaſcar, and Cuts. Written by Himſelf, digeſted
Order, and now publiſh'd at the Requeſt of his
ends. London 1729. 8mai. — Anglus, fata
: innumera perpeſſus, extra patriam inde ab a.
1 usque ad a. 1720 vivens, omnia, quae epi-
phes ſyrma innuit, uberius exponit, ſive potius
amicis exponi iuſſit.

DE BARRY *Lettre contenant l'etat actuel des* de Barry.
urs, uſages et commerce des habitans de Mada-
car. à Paris 1764. 12.

LE GENTIL in *Voyage dans les mers de l'Inde* le Gentil.
(à Paris 1779-1781) de inſula Madagaſcar
ia nova tradit. Cf. ſupra Vol. II. P. I. p. 379 ſq.

SONNE-

Sonnerat. SONNERATUM plura, quae *le Gentil* de inſula Madagaſcar narravit, confirmaſſe, aliaque nova addidiſſe, ſupra monuimus Vol. II. P. I p. 382 ſq.

de Pagés. DE PAGÉS, paullo ante commemoratus, in itinerario recentiſſima de inſula iſta retulit, quae repetita invenies in Wielandii *Teutſchen Merkur* a. 1783, menſibus Maii et Iulii; ubi p. 24 ſqq. demonſtratur, hunc navarcham Francogallicum maximam partem eorum, quae de inſula tradit, debere alii, cui nomen DE KERGUELEN, cum quo *de Pagés* navigationem in oceanum auſtralem a. 1771 usque ad a. 1774 peregerat, et cuius liber (*Relation de deux voyages dans les mers Auſtrales et des Indes fait en* 1771, 1772, 1773 *et* 1774 à Paris 1782. 8 mai.) a. 1783 iniuſte, ut videtur, ſuppreſſus fuit. *Kerguelen* in itinerario ſuo p. 154-169 de Madagaſcar agit.

CAPVT XXXIII.

ſCRIPTORES DE INSULIS *BOURBON* (LUSITANIS *MASCAREGNE* DICTA) ET *FRANCE* (LUSITANIS CERNE, BATAVIS *S. MAURITII*).

Du bois capite modo abſoluto laudatus in itinerario, a. 1674 in lucem edito, multa quoque narrat de inſula *Bourbon*. De eadem flacourt ibidem. du Bois. Flacourt.

franc. leguat de utraque inſula nonnulla tradit, maxime tamen de inſula Rodericiana eiusdem oceani, in itinerario (*Lond.* 1708. 12 mai.) de quo egimus Vol. II. P. I. p. 364 ſq. Leguat.

de la caille, capite XXXI commemoratus, haud negligenda tradit de utraque, maxime tamen de inſula Franciae, cuius ambitum geometrice dimenſus eſt. Lectu quoque digna, quae de minore inſula Aſcenſionis refert. de la Caille

poivre, praefectus olim rebus Gallicis in inſula Franciae († 1786), in *Voyage d'un Philoſophe* etc. brevem quidem, fide vero dignam relationem de inſula utraque exhibuit. Cf. huius Bibl. Vol. II. P. II. p. 135. Poivre.

Nec praetereundus eſt guil. thomas raynal, qui in *Hiſtoire philoſophique et politique des établiſſemens et du commerce des Européens dans les deux Indes*, ſupra Vol. II. P. II. p. 45 ſqq. recenſita, nova haud pauca de inſulis iſtis expoſuit, in primis vero de aromatum cultu, primum a Poivrio modo laudato in inſula Franciae tentato, ac recentiore tempore felicius continuato. Qua de re, mercatoribus Batavis avidis, aromatibusque inſana pretia ſtatuentibus, maxime ingrata, potiſſimum conſulenda eſt operis editio recentiſſima, a. 1781. Raynal.

e St. Pierre. *Voyage à l'Isle de France, Isle de Bourbon, au Cap de bonne Eſperance etc. Avec des obſervations nouvelles ſur la nature et ſur les hommes. Par un Officier du Roi* (*Chevalier de* SAINT-PIERRE). à Amſterdam et ſe trouve à Paris 1773. II Tomi in 8. Cum figg. aen. *Theotiſce* (a *Henr. Auguſto Ottocaro Reichard*, Conſil. et Bibliothecario Gothano, qui et notas adſperſit). *Altenburgi* 1774. II Partes in 8 mai. Cum figg. aen. Epitome in Collect. itiner. Berol. T. XIII. — Liber lectu aeque iucundus ac utilis epiſtolarum ſimulque diarii formam habet. Humanitas, candor et ſimplicitas auctoris lectores permultos merito allexerunt. Status coloniarum Francogallicarum in iſtis inſulis conditarum cum primis deſcribitur; ubi quidem auctor crudelitatem popularium erga mancipia nigra ſaepiuſcule reprehendit atque deteſtatur. Horror ſummus penetrat animum, facinora iſta atrocia legendo, luctuque refugit. Trium naturae regnorum dona auctor quoque obſervavit, deſcripſit, partim delineavit, licet his in rebus plura obſervatu digna reſtare videantur. Interpres Theotiſcus, ope amici hiſtoriae naturalis periti, nonnulla correxit.

le Gentil. Iure magni aeſtimantur, quae LE GENTIL de his inſulis, quas a. 1761 ſq. perſcrutatus eſt, in itinerario, Vol. II. P. I. p. 379 ſq. a nobis indicato, tradidit. Geographiae phyſicae rationem potiſſimum habuit. Separatim Theotiſce verſae editaeque ſunt obſervationes ſuper inſula Franciae in *Forſteri* et *Sprengelii Beyträgen zur Völker- und Länderkunde* (Lipſ. 1783. 8.) P. III. p. 57-88.

Sonnerat. Poſt Gentilium popularis eius SONNERATUS inſulas easdem vidit atque pauca de illis tradidit in itinerario, ſupra Vol. II. P. I. p. 382 ſq. commemorato.

CAPVT

CAPVT XXXIV.

SCRIPTORES DE INSULIS, AFRICAE OCCIDENTALI ADIACENTIBUS, ST. HELENAE, ST. THOMAE, PROMONTORII VIRIDIS, CANARIIS, MADERA, AZORIBUS.

1. *De inſula Stae. Helenae.*

IAN HUYGEN VAN LINSCHOTEN de inſulis Stae. Helenae et Sti. Thomae refert in itinerario ſaepe memorato. Cf. huius Bibl. Vol. II. P. I. p. 341 ſq. v. Linſchoten.

A Deſcription of the isle of St. Helena, frequented by the Portugales in their return from the East-India; in *Hakluyti Navigations* etc. Vol. II. P. I. in fine; ſec. edit. a. 1600. Deſcription etc.

Beſchryving van 't Eiland ſanct Helena. Amſterd. 1652. 4. Beſchryving etc.

IOH. OVINGTON in itinerario, Vol. II. P. I. p. 362 commendato. Ovington.

FRANC. LEGUAT, de quo Vol. II. P. I. p. 364. Leguat.

Recentiſſima de hac inſula exhibet *Hiſtoriſches Portefeuille* a. 1785. Partic. VI. p. 698 ſqq. ubi Angli anonymi relatio Theotiſce legitur. Anonymi relatio.

2. *De inſula Sti. Thomae.*

Navigatione da Lisbona all' Iſola di San Thome, ſcritta per un Pilotto Portugheſe; in Ramuſii *Raccolta de Viaggi* (Venet. 1588. fol.) Vol. I. p. 114-118. *Francogallice* cum verſione Francogallica Leonis Africani, de quo ſupra Vol. II. P. II. p. 319 ſq. Navigatione etc.

VAN LINSCHOTEN modo laudatus. v. Linſchoten.

DAPPERI deſcriptio inſularum Africanarum, de quo Vol. II. P. II. p. 324. Dapper.

3. *De inſulis Promontorii viridis.*

Fenner. GEORGIUS FENNER, ſupra inter ſcriptores de Guinea excitatus, a. 1566 has inſulas perluſtravit bréviterque deſcripſit; ap. *Hakluyt* Vol. II. P. II.

da Silva. NUÑO DA SILVA *Voyage at the yles of Cabo verde and caried along to the haven of Guatulco upon the coaſt of New Spain;* ap. *Hakluyt* Vol. III.

le St. Loo. ALEXIS DE SAINT-LOO *Relation du Voyage du Cap-Verd.* à Paris 1637. 8.

Dapper. DAPPERUS modo laudatus.

Le Maire et Roberts. LE MAIRE et ROBERTS proxime laudandi.

4. *De inſulis Canariis.*

Nicols. THOMAS NICOLS *Deſcription of the fortunate Ilands, otherwiſe called the Ilands of Canaria, with their ſtrange fruits and commodities;* ap. *Hakluyt* Vol. II. P. II. p. 3-7. *Francogallice* in *Traicté de la Navigation et des Voyages de decouverte et conqueſte modernes, et principalement des François* (à Paris 1629. 8.) p. 220-238. In Collect. itiner. Prevot. T. II. p. 1 ſqq. additis aliis. — Anglus, rem mercatoriam in inſulis iſtis circa mediam ſaeculi XV partem *) ſeptem per annos curans, earum memorabilia brevi, ſed exacta narratione complexus eſt.

Benzoni. HIERONYMI BENZONI Deſcriptio inſularum Canarienſium; adiecta eiusdem *Iſtoria del mondo nuovo* (1565. 8.), de qua capite proximo.

Scory. EDMUNDI SCORY, Angli, iter in montem Pico inſulae Teneriffae; in *Purchaſii Pilgrimage* .... *Francogallice* in *Traicté* l. c. p. 239-259. In Collect. itiner. Prevot. T. II; ubi coniicitur, iter

*) In verſione modo laudata annus 1526 ponitur, neſcimus quo fundamento.

ſiter circa a. 1600 factum eſſe. Agitur ſimul de aliis Teneriffae memorabilibus.

Hiſtoire de la premiére Deſcouverte et Conqueſte des Canaries. Faite dés l'an 1402, par Meſſire Jean de Bethencourt, Chambellan du Roy Charles VI. Eſcrite du tems meſme par F. PIERRE BONTIER, *Religieux de S. François, et* JEAN LE VERRIER, *Preſtre, domeſtiques dudit ſieur de Bethencourt; et miſe en lumiére par M.* GALIEN DE BETHENCOURT, *Conſeiller du Roy en ſa Cour de Parlement de Rouen. Plus un Traicté de la Navigation et des Voyages de Deſcouverte et Conqueſte modernes, et principalement des François.* à Paris 1630. 8. — *Bergeronus* potius editor nominandus, qui *Galieno de Bethencourt* librum, cuius archetypum manu ſcriptum ab illo acceperat, dicavit. Narratur expeditio militaris, quam *Ioannes de Bethencourt* a. 1402, ſocio *Gadifero de la Salle* aliisque equitibus Francogallis, verſus inſulas Canarias tribus navibus ſuſceperat. Primam, quam viderunt, inſulam Lancerotam vocarunt; ibique, incolis pacis ſtudioſis ipſis adiuvantibus, caſtellum erexerunt. Re minus proſpere geſta in inſula Fortaventura, nautisque ſeditioſis, *Bethencourt* Hiſpaniam petiit, auxilii fortioris quaerendi cauſſa ab Henrico III, rege Caſtiliae, cui fidem clientelae fecit. Interea Galli, quos *Bethencourt* in inſula reliquerat, ſibi ipſis et incolis infenſi, motus excitaverant periculorum plenos. Redeunte tamen Bethencurtio rebusque pacatis, caeteras inſulas Canarias quoque viſitarunt, quid? quod littora continentis vicina. Ubi ex relatione Monachi Franciſcani, natione Hiſpani, qui varias Africae regiones obierat, brevis narratio inſeritur. Poſt varias expeditiones *Gadifer*, offenſus fide, quam *Bethencourt* regi Caſtiliae exhibuerat, quaque hic, *Gadifero* excluſo,

Bontier et le Verrier

ſolus inſularum dominus conſtitutus erat, in Galliam reverſus eſt. *Bethencourt* autem, novis copiis ex Hiſpania accerſitis, variis victoriis inſularum incolas ſubegit. Quibus rebus geſtis, in patriam rediit, indeque in Canarias ſecum duxit opifices aliosque homines utiles, quibus earum culturam promovere incolasque religione Chriſtiana imbuere ſtuduit. Compoſitis aliis rebus neceſſariis Hiſpaniam repetens, conſenſu regis et Pontificis Romani, quem ipſe hanc ob cauſſam Romae adiit, epiſcopum inſularum conſtituit. Anno 1425 vir ſtrenuus atque induſtrius Lutetiae Pariſiorum mortuus eſt. Huius hiſtoriae ſcriptores, qui fuerint, libri titulus prodit. Ipſi cum *Bethencurtio* in Canariis vixerunt; certe alter eorum, *Johannes le Verrier*, paſſim eius comes appellatur. Singulae inſulae capite LXV ad LXXI usque deſcribuntur. Additus eſt hiſtoriae tractatus, cuius iam titulus meminit, ita inſcriptus: *Traicté de la Navigation et des Voyages de Deſcouverte et Conqueſte modernes, et principalement des François. Avec une exacte et particuliére deſcription de toutes les Isles Canaries, les preuves du temps de la conqueſte d'icelles, et la Genealogie des Bethencourts et Braquemons. Le tout recueilly de divers Autheurs, obſervations, titres et enſeignemens.* à Paris 1629. 8. Auctor forte Bergeron, modo dictus?

Nuñez de la Peña. *Conqviſta y Antiguedades de las Islas de la Gran Canaria, y ſu Deſcripcion. Conmuchas Advertencias de ſus Privilegios, Conqviſtadores, Pobladores, y otras particularitades en la muy poderoſa Isla de Thenerife. Dirigido a la milagroſa Imagen de nueſtra Señora de Candelaria. Compueſto por el Licenciado Don* JUAN NUÑEZ DE LA PEÑA, *Natural de la dicha Isla de Thenerife en la Ciudad de la Laguna.* En Madrid 1676. 4. (pagg. 560). — Sunt bona mixta

mixta malis. Multa quidem inſunt geographica atque hiſtorica, quae auctor, ex inſula Teneriffa oriundus, melius, quam exteri, ſcire poterat: retulit tamen quoque haud pauca, ſuperſtitionem et credulitatem craſſam olentia. Vitae omnium epiſcoporum et gubernatorum Canarienſium additae ſunt, atque familiae nobiles plures earumque inſignia deſcripta.

Cf. (GOETZII) *Merkwürdigkeiten der königl. Bibl. zu Dresden* T. I. p. 299 ſq.

Les Voyages du Sieur LE MAIRE *aux Isles Canaries, Cap-verd, Senegal et Gambie, en* 1682. à Paris 1695. 12. *Anglice* 1696. Epitome in Collect. itiner. Prevot. T. III; et in Hirſchfeldii *Bibliothek der Geſchichte der Menſchheit* T. I. — Auctor, chirurgi munere functus, ſocius fuit *Dancurtii*, Directoris ſocietatis mercatoriae Francogallo-Africanae, in itinere a. 1682 in plagas iſtas Africae. Varia narrat ab aliis neglecta. Editor anonymus in fine libri ſpem recentioris relationis ab auctore conſcriptae iniicit, quae tamen nunquam in lucem prodiit. le Maire

HENRICI VALLERII Diſſ. de inſulis Canariis. *Upſal.* 1708. 8. Vallerius

IOH. EDENS *Account of a Journey from the port of Oratava in the Island of Teneriff to the mount Pic in Auguſt.* 1715, *with obſervations thereon;* in *Philoſophical Transactions* Nr. 345. p. 317 ſqq. Et in Baddami *Abridgement or Memoirs of the royal Society* Vol. VI. p. 172—177. Exſtat etiam in Collect. itiner. Prevot. T. II. Edens.

GEORGII ROBERTS *four years Voyage on the Canary islands, the Green Cape and Barbados.* Lond. 1726. 8. Cum figg. aen. Epitome in Collect. itiner. Prevot. T. II. — Fata potius varii Roberts.

generis, ex parte fere incredibilia, quam loca a ſe viſa, auctor, navarcha Anglicus, deſcribit. Maiorem tamen curam inſulis promontorii viridis impendiſſe videtur; in tabula etiam geographica delineatae conſpiciuntur. A. 1721 Anglus ex Britannia ad Barbados inſulam cum veniſſet, iter deſtinaverat in Guineam. In quo autem interceptus a piratis, omnibusque exutus rebus in navigio vacuo cum duobus pueris relictus undisque commiſſus fuit. In quo periculo cum viginti dies exegiſſet, ad aliquam inſularum promontorii viridis, S. Nicolai, appulit. Unde tempeſtate iterum retractus, relicto ſibi unico ſaltem ex pueris, poſt quatuor dies nave etiam fracta ad inſulam fere deſertam S. Ioannis eiectus eſt. Ubi vix a morbo et aerumnis per incolas refectus, biennium egit; donec navicula iterum fabricata ad alias inſulas promontorii viridis, demumque iterum ad Barbados deferretur.

de Viera y Clavijo. JOSEPHI DE VIERA Y CLAVIJO *Noticias de la Hiſtoria general de las Islas de Canaria.* Madrid 1762 ſqq. IV Voll. in 4. — Opus, in Germania noſtra nondum ſatis notum. Scimus ſolummodo, auctorem, e Canariis oriundum, optime ac copioſiſſime tradidiſſe patriae ſuae geographiam et hiſtoriam, una cum tabula morum rituumve incolarum, atque narratione de ſtatu inſularum eccleſiaſtico, politico atque militari.

Glas. GEORGII GLAS *Hiſtory of the Diſcovery and Conqueſt of the Canary Islands; translated from a Spaniſh Manuſcript lately found in the Island of Palma.* Lond. 1764. 4. *Theotiſce* (alii *Antonium Leiſewitz* interpretem dicunt, alii negant) *Lipſ.* 1777. 8 mai. Epitome a *V. A. Heinzio* exhibita in *Hirſchfeldii Bibl. der Geſchichte der Menſchheit* T. I. — Vero auctori nomen fuit IOHANNES

DE

DE ABREU DE GALINEO, qui, ordinis Franciſcani ſocius, in inſula Palma a. 1632 hiſtoriam ſtam compoſuit, quae usque ad noſtra tempora n monaſterio, quo Galineus vixit, delituit. Glaſius apographum nactus, illud Anglice non ſolum reddidit, ſed etiam in ordinem meliorem redegit atque limavit. Adiecit inſuper deſcriptionem inſularum amplam novamque, a ſe ipſo elaboratam. Liber ſcilicet primus continet hiſtoriam inſularum, inde a tempore iſto, quo per *Ioannem de Bethencourt*, de quo paullo ante retulimus, Europaeis innotuerunt. Libro ſecundo et tertio hoc argumentum continuatur, ſimulque de moribus incolarum in ſingulis inſulis agitur. Subiecta legitur diſquiſitio ſuper origine incolarum, et collectio vocabulorum, quae ex linguis priſcorum incolarum ſuperſunt. Sequitur deſcriptio inſularum, a Glaſio compoſita, cum hiſtoria incolarum recentiore, ac relatione de eorum moribus, ritibus, commerciis etc. Nec tacet facinora atrocia, ibi per ſacrum inquiſitionis tribunal commiſſa.

KINDERSLY in libro, bis commemorato, Kindersl. atque *Londini* a. 1777 evulgato, nonnulla de moribus incolarum inſulae, in primis Teneriffae narrat.

VANSTEIN, *Conſuls auf den Kanariſchen Inſeln, Reiſe auf den Pick von Teneriffa;* ex Rozierii *Journal de Phyſique* 1779. Febr. p. 129. in *Sammlung zur Phyſik und Naturgeſchichte* T. II. p. 86 ſqq. Vanſtein

5. *De inſula Madera.*

Deſcrittione dell' iſola della Madera, ſcritta nella lingua latina dal Conte GIULIO LANDI, *tradotta in volgare da* ALEMANIO FINI. Piacenza 1574. 8. Landi.
Archetypum latinum manu ſcriptum ſervatur

in bibliotheca publ. Lugduno-Batava. V. eius ca-
talogus p. 383 ſq.

Conſtantinus. EMANUELIS CONSTANTINI, *Funchalenſi* (*D. et Profeſſoris Theologiae Romae* † 16..) inſula Maderae hiſtoria. *Romae* 1599. 4. — Auctorem ex ipſa inſula oriundum fuiſſe, ipſe quidem i titulo libri teſtatur: qua vero ratione hiſtoriam patriae perſcripſerit, deficiente libro dicere ne quimus.

Alcaforado. FRANCISCI ALCAFORADO Relatio hiſtoric de nuper reperta inſula Madera, quam auctor comes Henrici Navigatoris, cuius ſingulari cu Luſitani inſulam iſtam repererunt ſibique vindica runt, idiomate Luſitanico conſcripſit, *Franciſc Manoël* vero in lucem edidit. De quo archetyp nullibi notitiam quandam expiſcari poſſumu Verſio Francogallica hunc habet titulum: *Rela tion hiſtorique de la decouverte de l'isle de Mader traduite du Portugais.* à Paris 1671. 12. *Anglic* Londini 1675. 4.

Nicols. THOMAS NICOLS, inter ſcriptores de inſul Canariis excitatus, de Madera quoque narrat; al etiam, qui de iisdem inſulis quibus a multis Ma dera adnumeratur, tradiderunt.

Ovington. IOH. OVINGTON, bis iam a nobis comme moratus, itinerario ſuo (*Lond.* 1698. 8.) adiunxi deſcriptionem inſulae Maderae.

Sloane. HANS SLOANE *Voyage to the islands Mader Barbados, Nieves, St. Chriſtoffers and Jamaic with the natural hiſtory* etc. *To which is prefix'd a introduction, wherein is an account of the inhabitant air, waters* etc. Lond. 1707. 1725. II Voll. i fol. — Hiſtoriae naturali potiſſimum proſpectum eſt hoc opere, de quo forte alibi plura.

Forſter. Recentiora memoratuque digniora de inſul Madera, de incolis eorumque numero, de vino

aliis-

iisque terrae proventibus, exhibet GEORGIUS ORSTERUS in itinerario celebratiſſimo, Vol. I.

DE BORY iter, quod fecit in Maderam, deripſit in *Hiſtoire et Mémoires de l'Academie Royale s Sciences pour l'année* 1772. (à Paris 1776. 4.) . II. de Bory.

A Deſcription of the island of Madeira. London 1783. 12. Deſcription etc.

6. *De inſulis Azores ſ. Accipitrum.*

De expugnatione harum inſularum, a. 1582 et 1583 ab Hiſpanis peracta, refert ANTONIUS DE HERRERA in *Cinco libros de la Hiſtoria de Portugal.* Madrid 1591. 4. Herrera.

I. H. VAN LINSCHOTEN in itinerario ſaepe laudato copioſe narrat, quae Comes *de Cumberland, Martinus Frobiſher, Richardus Greenvile,* aliique navarchae Anglici, circa inſulas atque in illis 1589, 1590, 1591 contra Hiſpanos et Luſitanos egerunt. Quae *Hakluytus* excerpſit et in collectionem ſuam retulit, Vol. II. P. II. p. 175-187. v. Linſchoten.

Journael of kort en waerachtigh Verhael van 't gene onlanghs is geſchiet in 't Eylandt S. Michiel, van de Vlaemſe Eylanden, vervattende de wonderlyke, vremde noyt gehoorde en de langhdurighe aertbevingen, in den jaere 1652, in de Maent Octor. Getrocken uy. een Brief van F. K. by hem ſelfs ſten. Amſterdam. 4. Journael etc.

De inſula S. Michaelis relatio ampla exſtat in *Philoſophical Transactions* T. LXVIII. P. II. Art. 1. *Francogallice* in *Journal encycl.* a. 1780. T. IV. P. II. p. 200 ſqq.

CAPUT

CAPVT XXXV.

SCRIPTORES RERUM AMERICANARUM IN UNIVERSUM.

SECTIO I.

Collectiones ſcriptorum rerum Americanarum.

Unbekannte Lande etc.

Primo loco ponimus collectionem Theotiſc ſcriptam, hodie valde raram, cuius titul diſperſus apparet in faſciis ligno inciſis, quoru in medio orbis terrarum poſitus. Sic vero ſe h bet: *Vnbekanthe landte und ein newe weldte in k vergangner zeythe erfunden.* Libri exemplum, qu in bibliotheca academica Erlangenſi conſpici continet ſolummodo verſionem CADAMOST (v. ſupra cap. XXIX). Alii vero inſuper ſequen ineſſe dicunt: VINCENTII PINZONI, CHRISTOPH. COLUMBI (qui hic vocatur: *Chriſtoff Dawber von Jenua*), AMERICI VESPUTII Navigationes. In fine leguntur haec verba: *Alſo h ein endte dieſes Büchlein, welches aus welliſcher ſpra in die dewtſchen gebrachte und gemachte iſt word durch wirdigen und hochgelahrten herren* JOBSTEN RUCHAMER *der freyen Künſte, und artzen Doctoren* etc. *Vnd durch mich Georgen Stüchſ zu Nüreinbergk, Gedrückte vnd volendte nach Chriſt vnſers lieben herren geburdte* M. CCCCC. VIIJ. *Jar am Mitwoch ſancti Mathei, des heiligen apoſtols ab the, der do was der zweynzigiſte tage des Mon Septembris.* fol. Utrum vero talis collectio lingu Itala compoſita exſtet, an potius Ruchamer libellos iſtos ſingulos ex eadem lingua in noſtra transtulerit, definire non poſſumus.

Novus

ıs Orbis Regionum ac Inſularum Veteri- ıgnitarum, una cum Tabula Coſmogra- aliquot aliis conſimilis argumenti libellis. ıd Io. Hervagium 1532. fol. *Pariſ.* apud gerellum impenſis I. Parvi et Galeoti a 32. fol. *Baſil.* ap. Io. Hervagium 1537. 1555. fol. Editio Pariſina omnium ra- expreſſa tamen ſecundum editionem Baſi- primam. *Theotiſce*, a *Michaële Herr*, Do- edic. Baſil. *Argent.* 1534. fol. — IO- HUTTICHIUS, Moguntinus Canonicus ratenſis, Theologus et Archaeologus , *Hervagio*, typographo Baſileenſi, obtu- pta, hac collectione complexa. Herva- am editionis mandavit SIMONI GRY- Philologo Baſileenſi, qui et praefationem didit. Poſt illam continentur in hac col- Collectio Hutichio-Grynaeo-Hervagiana.

STIANI MUENSTERI in tabulam Coſ- iae introductio.

YSII CADAMUSTI navigatio ad terras *Archangelo Madrignano* interprete.

ISTOPH. COLUMBI navigatio ex iuſſu e regis ad multas inſulas hactenus inco- eodem *Madrignano* interprete.

RI ALONSI navigatio, eodem interprete.

CENTII PINZONI navigatio, eodem e.

ERICI VESPUTII navigationum epitome.

RI ALIARIS navigationis et epiſtolarum am mercatorum opuſculum. Indiam m ſpectat, ut et ſcriptum ſequens.

EPHI *Indi* navigationes.

RICI VESPUTII navigationes IIII. — ibus huius collectionis editionibus hic et ns libellus, *Alberico* cuidam tributus, duobus

duobus auctoribus diverſis falſo adſcribuntur. enim, cuius auctor vitioſe *Albericus* vocatur, r rationem de tertia navigatione *Americi Veſp* exhibet:

EMANUELIS, Regis Portugall. ad Leonem Pont. Max. Epiſtola de victoriis habitis in Indi Machala.

LUDOVICI, *Romani Patritii*, navigation libri VII, *Archang. Madrignano* interprete.

F. BROCARDI *Monachi* locorum terrae ſan deſcriptio.

MARCI PAULI *Veneti* de regionibus orie libus libri III.

HAITHONI de Tartaris liber.

MATTHIAE A MICHOV de Sarmatia Aſia et Europaea libri II.

PAULLI JOVII de Moſcovitarum legati liber.

PETRI MARTYRIS de inſulis nuper rep liber.

ERASMI STELLAE de Boruſſiae antiqui bus libri II.

Quae nunc ſequuntur, inſunt ſoli editioni Baſil a. 1555.

MAXIMILIANI, *Tranſylvani*, de Molu epiſtola.

FERDINANDI CORTESII de inſulis nov inventis narratio ad Carolum V. Imp.

Epiſtolae duae de profectu Evangelii a Indos.

R. P. Epiſcopi magnae civitatis *Temixtitan Huketan* epiſtola.

F. D. NICOLAI HERBORN Epitome de I ad fidem Chriſti convertendis.

Cf. HUMMELII *Neue Bibl. von ſeltenen Büc* T. II. p. 270-280.

(AM ENDE) *Freymüthige Betrachtungen über lte und neue Bücher* T. I. p. 77 ſqq.

. Ex hac collectione maiore orta eſt minor hac pigraphe: *Novus Orbis, id eſt Navigationes primae Americam. Cura et cum Praefatione* BALTHAS. YDII. Rotterd. 1616. 8. — Omiſſa ſunt, quae Americam non ſpectant: addita contra CASPARIS ARRERII (DE BAREIROS ſeu DE BARROS) *Diſcurſus ſuper Ophyra regione.* Cf. ſupra Vol. I. . II. p. 270.

Fratrum (IOHANNIS DIETERICI et IOH. SRAELIS) DE BRY Hiſtoria Americae ſ. novi rbis et Indiae occidentalis, tredecim ſectionibus u partibus comprehenſa. *I. Theil, enthaltend die Natural- und Moral-Hiſtorien von Weſt-Indien urch* IOSEPH DE ACOSTA. *Frankfurt am Mayn* 590 fol. cum figg. — *II Theil, von dreyen hiffarthen, ſo die Franzoſen in Floridam gethan, it Beſchreibung und lebendiger Contrafactur dieſer rovintz, Geſtallt, Sitten und Gebraeuch der Wil- n, durch* IACOB LE MOYNE, *aus dem Latein in eutſch bracht durch* Oſeam Halen. *ibid.* 1603. fol. um figg. — *III Theil, darinnen Braſilia durch* OH. STADEN *Teutſch beſchrieben. Item* IOAN. ERII *Hiſtorie der Schifffarth in Braſilien verteutſcht urch* Teucrium Annaeum Privatum etc. ibid. 593. fol. cum figg. — *IV Theil, enthaltend die Hiſtorie der von Chriſtoph Columbo a.* 1492 *entdeck- n Neuen Welt, durch* HIERON. BENZON *in Wel- ker Sprache beſchrieben, und nun in das Teutſche bracht durch* Nicol. Hoeninger. ibid. 1594. fol. um figg. — *V Theil, enthaltend das II Buch der Hiſtorie* HIERON. BENZONIS, *von denen verüb- n Grauſamkeiten der Spanier gegen die Indianer.* bid. eod. fol. cum figg. — *VI Theil, enthaltend* de Bry.

der

der Hiſtorien HIERON. BENZONIS *III Buch, die Spanier das Königreich Peru ...genommen, einem kurtzen Tractat von den glückhafftigen In* ibid. 1619. fol. cum figg. — *VII Theil, en tend die Beſchreibung etlicher fürnehmen Indiani Landſchaften und Inſuln, von* ULRICO SCHM *von Straubingen beſchrieben.* Oppenheim 1617. cum figg. — *VIII Theil, enthaltend* WALTI RHALEGS, THOM. CANDISCH *und* FRAI DRAKENS *Reiſen.* Frankfurt 1624. fol. c. figg *IX Theil, enthaltend eine hiſtoriſche Relation von 5 Schiffen, welche ao.* 1598 *zu Rotterdam abgefe worden, durch das Fretum Magelanum nach den lukiſchen Inſuln zu fahren* etc. *Aus dem Holl ſchen Verzeichniſs* BERNH. JANSS CIRURGI *teutſcher Sprache beſchrieben von* Gothardt A *Nebſt der Reiſebeſchreibung des* OLIVIER V NOORT *durch das Fretum Magelanum.* Frank 1601. fol. cum figg. — *X Theil, enthalten zwo Schifffarthen* AMERICI VESPUTII, *e gründlichen Bericht von dem Zuſtand der Landſc Virginien, durch* RAPHE HAMOR *beſchrieben, Hochteutſch überſetzt, und eine Beſchreibung von Engelland, von* IOH. SCHMIDT. Oppenh 1618. fol. cum figg. — *XI Theil, enthaltend Reiſen* WILHELM SCHOUTEN *und* GEORG V SPIELBERGEN *durch die Magellaniſche Str* Frankf. 1619, und Oppenheim 1620. fol. c figg. — *XII Theil, enthaltend* ANTONII HERRERA *Beſchreibung der Neuen Welt,* PE ORDONNEZ DE CEVALLOS *Beſchreibung Weſt-Indianiſchen Landſchafften, ſamt andern hängen.* Frankf. 1623. fol. — *XIII Theil, haltend eine Beſchreibung von Neu-England, Virginien, Braſilien, Guiana und der Inſel Berm nebſt einem neuen und wahrhafften Bericht von*

Te

Terra auſtrali oder incognita etc. Frankf. 1628. fol. cum figg. — Ita argumenta operis enumerat auctor *Catalogi Bibl. Bunavianae* T. II. p. 45 ſq. Alii aliter. *Freytagius* v. c. in Anal. litter. p. 163 ſqq. XIV partibus idem abſolvi affirmat. Primam ſcilicet eſſe iubet deſcriptionem Virginiae, auctore THOMA HARIOT, Anglo, eandemque ſecunda vice a. 1600 *Francofurti* prodiiſſe *ſumtibus viduae et filiorum Dieterici de Bry* docet. Partem ſecundam a. 1591 prodiiſſe, atque continere deſcriptionem Floridae, auctoribus LAUDONNIERE, GERUESII et LE MOYNE. Sequentium partium argumenta eadem fere ſunt, quae in Catal. Bunav. is tribuuntur. — Audiendus quoque *E. G. Rinck* in Catal. bibl. ſuae p. 217, cuius loci partem, collectionem fratrum de Bry de India orientali ſpectantem, ſupra Vol. II. P. I. p. 334 excitavimus. Huc pertinent verba ſequentia: „*Merianus* duodecim partibus operis Americani, a ſocero ſuo *Dieterico de Bry*) iam editis, decimam tertiam et quartam adiecit, totumque opus poſtea ſub titulo: Hiſtoria Antipodum, *oder neue Welt* etc. in compendium redegit, atque an. 1631 teſtante titulo, IOHANNE LUDOVICO GODOFREDO, ſub quo nomine IOH. PHILIPPUS ABELIN, ſcriptor ſatis celebris, latet, digeſtum, edidit." (Sectione ſecunda plura de hac Abelini opera dabimus). Pars XIII in volumine noſtro ſecundo continuationis nomen gerit, poſteaque a. 1628 novum quidem titulum, cum numero partis decimae tertiae, accepit: ſed cum nihil mutatum, ac decima quarta pars, a. 1630 ſeorſim excuſa non ſolum ſigillatim proſtet, verum etiam in hiſtoria antipodum tertiam partem verbotenus conſtituat: opus hoc noſtrum omni ex parte completum eſt. Hoc ſi Lengletus aliique ſciviſſent, in recenſendis huius

operis tomis non hallucinaſſent. Çaeterum de operis huius tredecim tomis ſ. partibus in *Latinum* ſermonem translatis, conſulendus eſt Catalogus Bibliothecae *Dalmanianae* p. 101." Opus hocce Francogallice, variis quidem acceſſionibus auctum, quoque exſtare in collectione itinerariorum *Petri van der Aa*, ſupra l. c. monuimus. *) *Belgicae* verſionis mentio etiam paſſim occurrit, haud tamen exacta.

Barcia. ANDREAE GONZALEZ BARCIA (Conſiliarii ſupremi Senatus Caſtellani) *Hiſtoriadores primitivos de las Indias Occidentales.* Madrid 1749. III Voll. in fol. Notitiam operis petimus ab iis, quibus copia illud inſpiciendi erit.

SECTIO II.

Scriptores rerum Americanarum generales.

de Oviedo. *La hiſtoria general y natural de las Indias, islas y terra ferma del mar Oceano. Por el Capitan* GONÇALO HERNANDEZ DE OVIEDO. *I Parte.* Sevilla (ab *Ioh. Cromberger*) 1535. fol. Cum figg. — *con verdadera Relacion de la Conquiſta del Peru por* FRANC. XEREZ. Salamanca 1547. fol. *Valladolid* 1557. fol. Madrid 1730. fol. (Nova perfectiorque editio avide exſpectatur a Marchione TRUXILLO). *Francogallice* a *Iohanne Poleur.* Pariſ. 1556. fol. *Italice* in *Ramuſii Raccolta de Viaggi* (Venet. 1565. fol.) Vol. III. p. 74 ſqq. Epitomen Anglicam exhibuit *Purchas* in *Pilgrimes* Vol. III. — Auctor, natus Madriti circa a. 1478, Americam petiit a. 1513; poſtea anno 1535 rebus Hiſpanorum

*) *Geofroy* ſ. *Godefridus*, quem ibidem p. 336 neſciveramus, eſt *Ioh. Phil. Abelin*, modo commemoratus.

rum in inſula S. Dominici ſ. Hiſpaniola praefectus. Poſt intervallum decem annorum in Hiſpaniam reverſus, a Carolo V Imp. anno aetatis ſeptuageſimo hiſtoriographi munere ornatus eſt. Hic igitur hiſtoriam Americae generalem ſcribere in animum induxit. Omne opus libris quinquaginta abſolvere cum vellet, undeviginti priores tantum dedit, una cum alio *de Naufragiis* inſcripto, minime vero XXVII, ut *Baumgartenius* ſcripſit in praefatione ad hiſtoriam Americae generalem Theotiſce elaboratam, poſteaque commemorandam. Scriptor eo maiore fide dignus, quo diutius in America verſatus rebusque ibidem praefectus fuit, quoque maiore eandore in narrando utitur. Idem antea ediderat: *Relacion ſommario de la natural hiſtoria de las Indias.* Toledo 1525. fol. et in *Barciae hiſtoriadores primitivos* etc.

Cf. IOH. BECKMANNI *Beyträge zur Geſchichte der Erfindungen* (Goetting. 1782. 8.) Partic. III. p. 435. ſqq.

FRANC. LOPEZ DE GOMARA (Hiſpalenſis ſacerdotis) *Primera, ſeconda y terza parte de la hiſtoria general de las Indias, con la conquiſta del Mexico y de la nueva Eſpaña.* Medina 1553. fol. En Amberes 1554. 12. Inter Barciae *Hiſtoriadores primitivos* T. II. *Italice* ab *Auguſtino Cravaliz*, Romae 1556. 4. et a *Lucio Mauro*, Venet. 1566. 8. *Francogallice* a *Martino Fumée*, Pariſ. 1584. 8. ibid. 1587. 8. ibid. 1597. 8. Epitomen dedit *Purchas* in *Pilgrimes* Vol. III. — Liber quidem a ſupremo Senatu Hiſpano-Indico prohibitus, quia ex eius ſententia errores multi gravesque ineſſe dicebantur: alii vero eundem eo digniorem lectu eſſe contendunt, quia ſolum auctoris libera ſentiendi ratio Hiſpaniae proceribus diſplicuerit. Refutat tamen eundem paſſim *Bernardus Dioz del Caſtillo*, Lopez de Gomara.

poſtea commemorandus. Utrum vero auctor ipſe Americam viderit, nec ne, dicere non habemus; fugit nos inſuper operis oeconomia. Stilum eſſe elegantem et luculentum, *Nic. Antonius* teſtatur in Bibl. Hiſpana T. I. p. 334.

Ortelius. ABRAHAMI ORTELII, (*Antverpiani, Philologi et Geographi* † 1598) America, ſive novi orbis deſcriptio. *Antverpiae* 1587. fol.

Acoſta. IOSEPHI DE ACOSTA de natura novi orbis Libri II. Et de promulgatione Evangelii apud Barbaros, ſ. de procuranda Indorum ſalute Libri VI. *Salamanticae* 1589. 8. *ibid.* 1595. 8. *Colon. Agripp.* 1596. 8. *Lugd.* 1670. 8. — Omiſſis libris de promulgatione Evangelii etc. auctor opus Hiſpanice reddidit multumque auxit et amplificavit, hac epigraphe: *Hiſtoria natural y moral de las Indias, enque ſe tratan las coſas notables del Cielo y Elementos, Metalos, Plantas y Animales dellas; y las Ritos y Ceremonias, Leges, y Governio, y Guerras de los Indios.* En Sevilla 1590. 4. Editio auctior *ibid.* 1591. 4. (Laudatur etiam editio *Barcinonae* eodem anno curata: ſoli tamen tituli diverſi videntur). *En Madrid* 1608. 4. *ibid.* 1610. 4. *Italice* a *Joh. Paullo Galluccio*, Venet. 1596. 4. *Belgice* a *Linſchotano*, Enkhuſae 1598. 8. Amſterd. 1624. 4. *Francogallice* a *Roberto Regnault*, Pariſ. 1598. ibid. 1600. ibid. 1606. ibid. 1616. 8. *Anglice* ab *E. C.* Lond. 1604. 4. *Theotiſce* e verſione Belgica Linſchotani a *Iohanne Humberger*, Wetteravio, qui Linſchotanum, auctorem libri appellat, *Urſellis* 1605. fol. *Francof. ad Moen.* 1617. fol. Cum tabb. geogr. et figg. ligno inciſis. Haec verſio Theotiſca ineſt etiam tomo nono operis fratrum *de Bry*, ſectione huius capitis prima deſcripti. Epitome *Anglica* exſtat in *Purchaſii Pilgrimes* Vol. III. — Auctor, natione Hiſpanus, patria Methymnenſis, Ieſuita,

Ieſuita, a. 1571 in occidentis ſolis Indiam navigavit, et Peruanam ſocietatis Ieſuiticae provinciam Praepoſitus Provincialis gubernavit. In Hiſpaniam reverſus, in Aragoniae ac Baeticae provinciis Viſitatoris partes egit. Demum cum Salamanticenſis Collegii Ieſuitici habenas regeret, atque prudentiae doctrinaeque laude floreret, morbo oppreſſus et exſtinctus eſt a. 1600. Indiae occidentalis hiſtoria, quam Hiſpanice ſcripſit, ſeptem libris abſolvitur; in quibus agit de Americae hiſtoria naturali, de incolarum origine, indole, ſuperſtitione, idololatria, ſtatuque civili. Exhibet porro catalogum et hiſtoriam regum Mexicanorum usque ad ultimum, cui nomen Moteſuma II. Addit plura de Mexicanorum ratione bellandi etc. Acoſtam plura hauſiſſe e duobus libris ſeu operibus manu ſcriptis *Didaci Duran*, Dominicani, de nova Hiſpania, teſtatus eſt Antonius de Leone in Appendice Bibliothecae ſuae Indicae, quem laudat *Nic. Antonius* in Bibl. Hiſp. T. I. p. 614. Interpres Francogallicus tradiderat, Hiſpanos omnia operis exempla deleviſſe, ne Americae cognitio exacta ad alias Europae gentes perveniret: verum haec, tanquam fabuloſa, ſunt exſibilata.

Cf. CLEMENT *Bibl.* T. I. p. 38 ſqq.
CHAUFEPIE' *Nouveau Dictionnaire* T. I. ſ. v. Acoſta (Ioſeph).

CORNELII WYTFLIET (*ICti et Senatui Brabantino ab epiſtolis* † ....) Deſcriptionis Ptolemaicae augmentum, ſive Occidentis notitia, brevi commentario illuſtrata. *Lovanii* 1598. fol. *Arnhem.* 1615. fol. *Francogallice*, à Douay 1607. fol. — Quia Ptolemaeus geographiae ſuae notitiam de America addere nequiverat, Wytfletus quaſi illam hoc libro ſupplere voluit; ipſe tamen egens novis ſupplementis. Wytfli

Vargas Machuca. **BERNARDI DE VARGAS MACHUCA** (Centurionis Hiſpani ſaeculi decimi ſexti) *Milicia y Deſcripcion de las Indias.* En Madrid 1599. 4.

Metellus. America, ſive novus Orbis, Tabulis aeneis ſecundum rationes Geographicas delineatus. IOH. METALIUS METELLUS, Sequanus, I. C. Vir doctrina praeſtans longioreque vita digniſſimus, Orbis univerſi Tabulas hiſtorico amictu ornare ſtatuerat, ſciens hiſtoriam nunquam ſatis laudatae Artis Geographicae eſſe oculum. Ornavit itaque hiſtoricarum rerum veſte aliquot Tabulas, quae ipſo adhuc in vivis agente typis excuſae ſunt, multoque cum fructu leguntur. Ingraveſcente autem aetate morboque, quo ſublatus eſt, lampadem Amico tradidit, cuius cura Europae, Aſiae et Africae antehac Tabulis editis nunc quoque accedunt Americae ſive novi Orbis Tabulae, non nudae diſcalceataeque, ſed pro dignitate meritoque rerum hiſtoricarum veſte ornatae. *Colon. Agripp.* excud. Steph. Hemmerden A. 1600. fol. Tabulae quoque adiectae ſunt *Linſchotani* Deſcriptioni totius Guineae tractus et Americae etc. Hag. Com. 1598. fol. — Auctor, Geographus et Archaeologus Colonienſis, mortuus eſt circa a. 1590. Alii eundem appellant *Matalium Metellum*, alii *Natalium Metellum:* ſed falſo. Operis totius titulus, cuius partem America a nobis indicata conſtituit, generalis eſt: Speculum Orbis terrae, ſeu tabulae geographicae totius orbis, cum hiſtorica narratione, ab ipſo authore inchoatae, quo moriente ab alio quodam perfectae et editae ſunt. *Urſellis* et *Colon. Agripp.* 1600 et 1602. IV Tomi in fol. Magis ob raritatem, quam ob praeſtantiam, opus commendabile videtur.

Cf. VOGTII Catal. libr. rar. (*Hamb.* 1747. 8.) p. 463. FREYTAGII Anal. litt. p. 596.

ANTO-

ANTONII DE HERRERA *) *Decadas, o Hiſto-* de Herrer
*ia general de los hechos de los Caſtellanos en las Islas
Tierra firme del Mar Oceano. En quatro Deca-
las desde el ano de* 1492 *haſta el de* 1531. En Ma-
lrid, en la Emprenta Real por Juan Flamenco.
601. fol. *Decada I.* pagg. 371. *Decad. II.* pp. 368.
)*ecad. III.* pp. 377. *Decad. IV.* pp. 293. — *De-
ad. V desde el ano* 1532 *haſta el* 1535. En Madrid,
or Juan de la Cueſta 1615. fol. pp. 317. — *De-
ada VI desde el ano* 1536 *haſta el* 1541. ibid. eod.
p. 302. — *Decada VII desde el ano* 1541 *haſta
l* 1546. ibid. eod. pp. 315. — *Decada VIII desde
l ano* 1546 *haſta el* 1554. ibid. eod. pp. 341. Cum
gg. aen.

Eiusdem *Deſcripcion de las Indias Occidentales.*
n Madrid, en la Emprenta Real por Juan Fla-
ienco. 1601. fol. pp. 96. Cum tabulis geogr.

Recuſum fuit opus, cuius editio prima maxime
ıra, *Antwerp.* 1728. fol. quae vero editio propter
ıultitudinem errorum typographicorum et pro-
ter omiſſionem tabularum geographicarum, qua-
ım in locum additae imagines ineptae, non adeo
ıagni aeſtimatur a rerum peritis. Omnium opti-
ıa eſt illa, quae curante *Andrea Gonzalez de
arcia*, cum continuationibus, *Madriti* 1729—
730. V Tomis in fol. cum figg. aen. prodiit.
ditor enim doctiſſimus Herreram contulit cum
iis ſcriptoribus praeſtantioribus de rebus Ameri-
ınis atque cum variis monimentis manu ſcriptis,
uae in tabulariis regiis latent. Splendeſcit quo-
ue arte typographica. Exſtat verſio Franco-
allica, hac epigraphe: *Hiſtoire général des voya-
s et conquêtes des Caſtilians dans les Indes et Terre
rme, des Indes occidentales, traduits de l'Eſpagnol*

 d'An-

*) Audit etiam *Ant. de Tordeſillas* a patre: a matre no-
men *Herrerae*, idque uſitatius, nactus.

d'Anton Herrera *par Mr.* de la Coſte. *à Paris* 1671. 4. *Anglica* ita eſt inſcripta: *The general Hiſtory of the vaſt Continent and Islands of America, commonly called the Weſt-Indies, from the firſt diſcovery thereof: with the beſt accounts the people could give of their Antiquities. Collected from the original Relations ſent to the King of Spain. By* Antonio de Herrera, *Hiſtoriographer to His Catholick Majeſty. Translated into Engliſh by Capt.* John Stevens. *Illuſtrated with Cuts and Mapps.* London 1725-1726. VI Voll. in 8. Interpres in praefatione ſcriptores, quibus Herrera uſus eſt, recenſet, omnesque ab hoc ſuperari docet. *Caſpar Barlaeus* Herrerae deſcriptionem Indiae occidentalis *Latine* vertit, et cum aliorum deſcriptionibus et hiſtoria navigationis *Iacobi le Maire* edidit *Amſtelod.* 1622. fol. Cum tabb. geogr. Errat igitur Bibliotheca hiſt. Struvio-Buderiana, quae p. 224 integrum Antonii de Herrera opus a Barlaeo Latine verſum ſcribit. *Francogallica* quoque verſio huius deſcriptionis prodiit *Pariſ.* 1640. fol. *Theotiſce* opus maius in Fratrum *de Bry* America P. XII. Epitome Anglica in *Purchaſii Pilgrimes* Vol. III. — Auctor operis egregii, iuſſu regio elaborati, archichronographi munere Indiarum et chronographi Caſtiliae ornatus, mortuusque a. 1625, ipſe quidem, quantum conſtat, in America non fuit, uſus vero eſt in opere conficiendo tabulariis litterisque authenticis ita, ut eas inter ſe atque cum libris typis impreſſis ſedulo acrique intelligentia contulerit. Ipſe de materie, e qua opus conſtruxit, refert in Decad. VI. Lib. III. cap. 19. Praeſtantiſſimis hiſtoricis accenſendus eſſet, niſi novi orbis res fataque paene innumera in ordinem chronologicum nimis ſtudioſe cöegiſſet. Hoc enim factum, ut narratio rerum geſtarum anxia ſaepe,

ſaepe, disiecta et turbata evaderet, adeoque ea, quae ad unam hiſtoriam clare cognoſcendam pertinent, magna cum difficultate conquirenda ſint. Caeterum, teſte *G. I. Voſſio* (de Scient. Mathemat. cap. XLIV. 534) non alius maiori fide et induſtria obſervavit fines provinciarum et magnitudinem, maris tractus, promontoria, inſulas, fluminum flexus, oſtia et portus, lacuum amplitudinem, regionum ſitum, ratione tum vicinorum tractuum, tum etiam coeli: item proventus ſingularum, quaecque ad urbes et propugnacula pertinent.

Cf. GOETZII *Merkwürdigkeiten der königl. Bibl. zu Dresden* T. I. p. 346 ſq.

FREYTAGII Anal. litt. p. 445 ſq. Hic Goetzium ad verbum paene, ſine mentione eius, exſcripſit.

CASPARIS ENS Indiae occidentalis hiſtoria, in qua prima regionum iſtarum detectio, ſitus, incolarum mores, aliaque eo pertinentia, breviter explicantur: ex variis auctoribus collecta. *Coloniae* 1612. 8. — Opuſculum, libris V comprehenſum, mediocritatem vix attingit. Ens.

Fr. JUAN DE TORQUEMADA, *de la Orden de S. Franc. Monarquia Indiana, con el Origen y Guerra de los Indios occidentales, de ſus poblaciones, deſcubrimiento, conquiſtas, converſion y otras coſas maravilloſas de la miſma tierra, en XXI libros.* En Sevilla 1615. III Voll. in fol. En Madrid 1730. III Voll. in fol. Et haec editio operis rari debetur curae ſollerti *Andreae Gonſalvi de Barcia.* Auctor diu verſatus eſt in Nova Hiſpania, religionis chriſtianae promovendae cauſſa. Inania quidem et futilia multa refert, haud pauca tamen etiam non ſpernenda. de Torquemada.

IOHANNIS DE LAET (*Antverpiani, Hiſtorici, Philologi, et Societati Belgico-Indicae Praefecti* † 1649) Novus Orbis, ſive Americae utriusque deſcri- de Laet.

deſcriptio, Libri XIIX. *Lugd. Batavor.* 1633. fol. Cum Mappis geograph. et figg. aen. *Francogallice* ibid. 1640. fol. Cum figg. aen. et lign. *Belgice* ibid. 1644. fol. Cum figg. aen. — Opus egregium maximeque rarum et infrequens, in quo auctor pro linguarum cognitione, qua valuit, et inſigni ac ſingulari hiſtoriarum et geographiae peritia non ſolum ſitum generalem, ſed etiam ſpecialium provinciarum rationem, incolarum mores, hiſtoriam naturalem, aliaque elegantiſſime deſcripſit et iconibus illuſtravit. Omnia iudicio acri ex *Herrera*, *Acoſta*, *Petro Martyre*, *Gomara*, *Lerio*, *Oliveira*, aliisque operibus ſumtuoſis, raris, moleque ſua ex parte laborantibus, excerpta atque in ordinem lucidum redacta. Hoe reſpectu libro ſemper ſuus honos pretiumque ſuum manebit. Per ſe vero patet, illo, ut et aliis hactenus recenſitis operibus ſolummodo Americae, Hiſpanorum ac Luſitanorum dominationi ſubiectae, partes illuſtrari; aliae enim ſerius Europaeis innotuere. Magnam hiſtoriae naturalis Braſiliae partem, quam Latius ſibi vindicavit, *Marggrafii* eſſe, *Conringius* in Introd. cap. 10. p. 344 dicit, et *Sloane* in Praefat. ad Hiſt. Iamaic. ſcribit, eundem Marggrafiana et Piſoniana corrupiſſe, quia hiſtoriae naturalis non peritus fuerit. Eiusdem auctoris *ad novum orbem a ſe editum emendationes et adiectiones minime ſane contemnendas MStas*, in Ducali bibliotheca Vinarienſi aſſervari, nos docet Ioh. Matthi. Geſnerus in iſtius bibliothecae notitia p. 24.

Cf. VOGTII Catal. libr. rar. p. 391.
FREYTAGII Anal. litter. p. 506 ſq.

Pizarro. FERDINANDI PIZARRO Y ORELLANO *Varones iluſtres del Nuevo Mundo, Deſcabridores, Conquiſtadores, Pacificadores de las Indias occidentales; ſus vidas, virtud, hazañas, y claros blaſones; iluſtrados*

.. con ſingul.. s obſervaciones iuridicas, morales y ..liticas. En Madrid 1639. fol. — Auctor, Eques ..atravenſis, per tempus aliquod Profeſſor iuris ..lmanticenſis, poſtea Conſiliarius regius Sevi..e et Granatae, tandem ſocius concilii magni ..ſtellenſis Madriti, mortuus eſt ibidem a. 1640. ..us hocce maxime in honorem familiae Pizar..rum illuſtris, e qua oriundus erat, congeſſit.

Deſcription générale de l'Amerique, troiſiéme d'Avity.
..rtie du monde, avec tous ſes empires, royaumes, ..ats et republiques: où ſont deduits et traictez par ..dre leurs noms, aſſiette, confins, moeurs, richeſſes, ..ces, gouvernement et religion, et la Genealogie des ..pereurs, Roys et Princes Souverains, lesquels y ..t dominé jusques à noſtre temps, par PIERRE ..AVITY, *Seigneur de Montmartin, Gentilhomme ..inaire de la Chambre du Roy* († 1635). à Paris ..43. fol. — Partem conſtituit tertiam operis alibi ..nobis recenſendi, cuiusque titulus: *Le Monde, ou Deſcription générale de ſes quatres parties — Se..de edition* etc. Opus, vel hodie quoque non ..utile.

GUIL. COPPIER *Hiſtoire et Voyages des Indes* Coppier.
..cidentales. à Lyon 1645. 8.

IOH. LUDOVICI GOTTFRIED (ſ. potius IOH. Gottfried ſ. Abelin.
..HILIPPI ABELINI) *) Hiſtoria Antipodum, *..er Neue Welt und Americaniſche Hiſtorien: inhal..nde wahrhaftige und vollkommene Beſchreibungen ..er Weſtindianiſchen Landſchaften, Inſulen, Kö..igreichen und Provinzen, Seeküſten, flieſsenden und ..hlenden Waſſern, Port und Anlaendungen, Gebir..n, Thälern, Städten, Flecken und Wohnplätzen, ..ſamt der Natur und Eigenſchaft des Erdreichs, ..r Luft, der Mineren und Metallen, der brennen..n Vulcanen oder Schwefelbrunnen, der ſiedenden und*

*) Cf. huius bibl. Vol. I. P. I. p. 108.

und anderer heilſamen Quellen, wie auch der Th… Vögel, Fiſch und Gewürm in denſelben, ſamt and… wunderbaren Creaturen und Miraculn der Natur, … dieſem halben Theil des Erdkreiſes: desgleichen gr… licher Bericht von der Inwohner Beſchaffenheit, … ten, Qualitäten, Policey und Götzendienſt, Leben … Weſen, barbariſcher Unwiſſenheit und unerh… Grauſamkeit des meiſten Theils dieſer wilden L… ſamt Unterſcheid der Nationen, Sprachen und … bräuchen: Item hiſtoriſche und ausführliche Rel… 38 fürnemſter Schifffarten unterſchiedlicher Völk… Weſt-Indien, von der erſten Entdeckung durch C… ſtoph. Columbum in 150 Jahren vollbracht: … aus verſchiedenen Weſtindianiſchen Hiſtorienſch… bern, und mancherley Sprachen mit ſonderm F… zuſammengetragen, extrahirt, in eine richtige O… nung der Materien und Zeit und in dieſe … Form gebracht. — Mit zugehörigen Landt… Contrafacturen und geſchichtmäſsigen Kupferſt… zum Luſt und Nachrichtung reichlich geziert … verlegt durch MATTH. MERIAN, *Buchhänd… und Kupferſtechern zu Frankfurt am Mayn.* Fran… furt, bey denen Merianiſchen Erben 1655. fol. Nil aliud eſt, niſi epitome operis fratrum *de B…* ſervatis adeo plurimis in locis verbis iisdem. N… figurae ſunt novae. Contenta ingens operis … ſcriptio ſatis indicat.

Cf. BAUMGARTENII Praefatio ad T. I op… *Allgemeine Geſchichte der Länder und Völker … America*, (not. 10).

Winkelmann. HANS IUST WINKELMANN (Conſiliari… hiſtoriographi Oldenburgici et Haſſiaci † po… 1671) *der Americaniſchen neuen Welt Beſchreib… darinnen deren Erfindung, Lage, Natur und E… ſchaft, Sitten, Barbarey, und unerhörte Grauſam… der Einwohner, Thiere, Vögel, Fiſchen und ande…*

bend…

uben einer wunderbaren Schifffarth nach Braſilien ans von Staden, *bürtig aus Homburg in Heſſen; n er vor ſelzame wunderbare Länder und wilde ute geſehen; was er innerhalb acht Jahren ausge- nden, und wie der hoegſte Gott ihn aus ſo Vielfal- er groſser Gefahr errettet habe. Mit vielen nach- blichen Fragen und nothwendigen Figuren ausge- ret und zuſammengetragen.* Oldenburg 1664. oblong. Cum figg. lign. *Belgice* a *L. von Bos.* mſterd. 1667. 12. Cum figg. aen. — Auctor, aſſo-Gîſſenſis, nunquam in America fuit; opti- a ſolum, quae alii de eadem tradiderant, con- irere voluit, anſam ad id praebente itinerario hannis Stadenſis de Braſilia, iam annis 1548 et 549, cum XXXIV tabulis ligno ineleganter ad- odum inciſis, confecto, et tomo ſecundo col- ctionis fratrum de Bry inſerto. Winkelmannus ra paſſim diſſeruit, v. c. de origine artis navi- ndi, de inventione magnetis eiusque in re nau- a uſu, de iure Hiſpanorum in Americam, alia- e.

ARNOLDI MONTANI (eccleſiaſtis Amſteloda- Montanus. enſis † 1687) *Nieuwe en onbekende Wereld, of eſchryving van America en 't Zuydland, vervattende Oorſprong der Americanen en Zuydlanders, gedenk- waerdige tochten derwaerds, gelegendheid der vaſte Kuſten, Eilanden, Steden, Sterkten, Dorpen, Tem- pels, Bergen, Fonteinen, Stroomen, Huiſen, de na- tuur van Beeſten, Boomen, Planten en vreemde Ge- waſſchen, Godsdienſt en Zeden, wonderlyke Voorval- len, vereeuwde en nieuwe Oorlogen: Verciert met Beeldſels na 't leven in America, gemaeckt en be- ſchreven* etc. Amſterd. 1671. fol. — Cura qui- dem ſumma impenſa deſcriptioni belli Belgarum cum Luſitanis in Braſilia: nec tamen aliae Ame- ricae partes earumque hiſtoria atque geographia negle-

neglectae. Mirandum ſane, quod opus huius pr[illegible]
ſtantiae in alias linguas non translatum fuit. [illegible]

Ogilby. IOHANNIS OGLEBY, aliis OGILBY *Hiſt[illegible] of America, being the lateſt and moſt accurate [illegible]ſcription of the new World; containing the origi[illegible] of the Inhabitants and the remarkable Voyages [illegible]ther, the Conqueſt of the vaſt Empires of Mexico [illegible] Peru, and other large Provinces and Territori[illegible] with the ſeveral European Plantations in thoſe par[illegible] Alſo their Cities, Fortreſſes, Towns, Temples, M[illegible]tains and Rivers; their Plants, Beaſts, Birds, [illegible] Serpents: with an Appendix containing (beſides ſe[illegible]ral other Additions) a brief Survey of what hath [illegible] diſcovered of the unknown South-land and Artik [illegible]gion. Collected from moſt Authentick Authors; [illegible]mented with later Obſervations, and adorn'd wi[illegible] Maps and other Ornamentals, as Groundplots, P[illegible]ſpects of Cities, and Hiſtorical Sculps, to the num[illegible] of* 122. London 1671. fol. — Compilatio[illegible] huius contenta epigraphe abunde prodit. Tab[illegible]lae geographicae aliaeque figurae aeneae maio[illegible] ſunt aeſtimandae, quam deſcriptiones.

Dapper. OLFERT DAPPER *Unbekannte neue Welt, od[illegible] Beſchreibung des Welttheils America und des Sü[illegible]landes, darinnen von Urſprung der Americaner [illegible] Südländer und den Reiſen der Europäer dahin, [illegible] auch von derſelben feſten Ländern, Inſeln, Städte[illegible] Feſtungen, Dörfern — Flüſſen, Arten der Thie[illegible] Bäumen — als auch von Gottesdienſt, Sitten, Spr[illegible]chen, Kleidertrachten — und Kriegen ausführlich [illegible]handelt wird.* Amſterd. 1673. fol. Cum tab[illegible] geogr. et figg. aen. iisdem, quae Montani op[illegible] adiectae ſunt. Laudatur etiam editio a. 167[illegible] Archetypum Belgicum, cuius notitia nullibi nob[illegible] occurrit, forte hoc anno prodiit? Caeteru[illegible]

com

ompilatio eiusdem indolis, ut omnes Dappe-
nae.

DASSIÉ *Deſcription générale des côtes de l'Ame-
rique, havres, isles, caps, golfes, bancs, ecueils, baſſes,
profondeurs, vents, et courans d'eau, des peuples, qui
les habitent, du temperament de l'air, de la qualité
des terres* etc. à Rouen 1677. 12. Daſſié.

ALEXANDER OLIVIER OEXMELIN *Hiſtory
of the Bucaniers of America* etc. London 168.. 8. Oexmelin.
II Voll. in 8. Cum figg. aen. ibid. 1699. 8. Cum
figg. aen. ibid. 1741. II Voll. in 8. *Francogallice*
ac inſcriptione: *Hiſtoire des Avanturiers, qui ſe
ſont ſignalés dans les Indes* (occidentales): *conte-
nant ce qu'ils ont fait de remarquable; avec la vie,
les moeurs, et les coûtumes des Boucaniers et des Ha-
bitans de St. Domingue et de la Tortüe: une deſcrip-
tion exacte de ceux lieux etc. Traduite de l'Anglois
par* (*M. de*) Frontignieres. *Avec un Appendice de
l'Etabliſſement d'une Chambre de Compte dans les
Indes occidentales par les Eſpagnols* (traduit de
l'Eſpagnol). à Paris 1686 et 1688. II Voll. in
8 mai. Cum figg. aen. ibid. 1699. II Voll. in 8.
Cum figg. aen. — *Nouvelle Edition, corrigée et
augmentée du Journal du Voyage, fait par la mer
du Sud, du Sieur* RAVENAU DE LUSSAN, *et de* de Luſſan.
*l'hiſtoire des Pirates Anglois, depuis leur établiſſe-
ment dans l'Isle de Providence, juſqu' à preſent.
Avec la Vie de deux femmes pirates, Maria Read et
Anne Bonny, et un Extrait des loix et des ordon-
nances, concernant la Piraterie par* CHARLES Johnſon.
JOHNSON. à Trevoux 1744. IV Voll. in 12.
Cum figg. aen. ibid. 1775. IV Voll. in 12. Cum
figg. aen. — Quanquam honeſtiore vocabulo
Avanturiers ſive periclitantium, probroſam et im-
manem vitae ſuae ſectam velare ſoleant, qui in
hoc libro deſcribuntur: veram tamen absque
dubio

dubio appellationem ab Hiſpanis, Americae co lonis, acceperunt, a quibus *Latrones* vocantu Horum igitur infamium hominum, qui ex lan et venatoribus archipiratae olim fiebant, nomi et geſta, tum fata, meritis aliquando digna, hoc opere copioſe enarrantur. De veritate rel tionis, is qui editionem procuravit, confidere i bet, ob ſimplicitatem maxime auctoris, non n viſa aut a fide dignis audita referentis. Eius tam ſtilum rudem ſeſe emendaſſe fatetur, rebus ip minime mutatis. Quod ad deſcriptionem loc rum et gentium attinet, auctor licet illiterat non pauca tamen memoratu digna obſervavit, t bulas etiam geographicas, quae non ſpernend videntur, confecit. Inter alia exacte deſcribit inſula, quae Gallis *Tortuë*, ſive teſtudo marin a ſitus figura dicitur, et a magna S. Dominici i ſula parvo freto dividitur. Illa piratarum tutiſ mum dicebatur eſſe receptaculum. Sequitur d ſcriptio inſulae Hiſpaniolae ſ. S. Dominici. I animalibus, arboribus et plantis plurima commei tatur auctor, ſed ab aliis peritioribus copioſe tr dita. Hiſtoriae ipſi piraticae multa, quae ad ge graphiam et ad mores indigenarum pertinen interſeruntur. Appendicis loco ſubiungitur, quc in titulo libri indicatur, Breviarium, idque e MS. Hiſpano nunc primum edi dicitur. Tres h bet partes: *Prima* deſcribitur conſtitutio triu quas vocant *Camerarum*, unius in Novae Hiſp niae, alterius in Novae Granatae, tertiae in P ruviano regno. Deſcribuntur collegiorum pra ſides, aſſeſſores, apparitores et iurisdictione *Parte ſecunda* Archiepiſcoporum VI, Epiſcop rum XXXVIII, ſedes, dioeceſes et reditus nota tur. *Tertia parte* de reditibus et iuribus reg Hiſpaniarum in America agitur. In fine pauc

expc

xponitur, quae aliae Europae gentes in America oſſideant.

Cf. Acta Erud. a. 1688. p. 139-145.

FRANCISCI COREAL *Voyages en Indes occi-* Coreal.
entales, contenant ce qu'il y a vû de plus remar-
uable pendant ſon ſejour, depuis l'an 1666 *juſqu'*
à 1697; *traduit de l'Eſpagnol. Avec la Relation de*
Guiane de WALTER RALEIGH *et le Voyage de*
ARBOROUGH *à la Mer du Sud, par le Detroit de*
Magellan; traduit de l'Anglois; et une Relation d'un
Voyage aux terres auſtrales inconnues, tirée du
Journal du Capitain ABEL JANSEN TASMANN,
traduit du Flamand. à Amſterd. 1722. III Voll. in
2 mai. Cum figg. aen. ibid. 1772. II Voll. in 8.
elgica verſio, quam *Stuckius* in *Verzeichniſs von*
eiſebeſchreibungen p. 78 commemorat, figmen-
m nobis videtur. — Primi itinerarii, huc per-
nentis, auctor Carthagena Hiſpaniae oriundus,
aximam partem Americae, praecipue eam, quae
iſpanis itemque Luſitanis paret, itineribus tam
ari quam terra inde ab a. 1666 usque ad a. 1697
ſceptis cum adiiſſet, modoque inter cives ſuos,
odo inter piratas Anglos, qui *Flibuſtiers* dicun-
ur, verſatus fuiſſet, deſcriptionem eius exactam
libero ſtilo conceptam dedit. Sed non ſecun-
um ſeriem chronologicam itinerum ſuorum re-
nſionem hanc adornavit, verum, id quod etiam
ommodius et publico gratius, ſecundum ordi-
em geographicum et ſitum regionum inceſſit,
rumque in primis diſtantiam exhibuit, nec na-
ralia tantum, ſed et quae ad mores incolarum
ectant, aliaque curioſa attulit. Mores civium
orum in America degentium ibique natorum
orruptiſſimos fatetur, utpote mollitia et otio
lane immerſorum, faſtu vero et iactantia, qua

ſe vel infimus quisque pro nobili gerit, et operas manuarias ſe indignas iudicat, plane turgentium etc. Ita fere de hoc itinerario iudicant auctores *Actorum Eruditorum* Suppl. T. VIII. p. 265 ſq. Longe aliter ſentit *Proſper Marchand* in *Diction-naire* T. II. p. 197: *On ſait, que ce n'eſt q'un centon de divers lambeaux pillés çà et là dans pluſieurs voyages effectifs, par quelque compilateur affamé.* Nos, quibus opus nunquam viſum, omni iudicio abſtinemus. Candide quoque fatemur, nos nullibi quidquam de archetypo Hiſpano reperire potuiſſe.

Lafiteau. IOSEPHI FRANCISCI LAFITEAU, Ieſuitae, *Moeurs des Sauvages Americains, comparés aux moeurs des premiers tems.* à Paris 1723. II Voll. in 4. Cum figg. aen. à Rouen 1724. IV Voll. in 12 mai. Cum figg. aen. à Paris 1726. II Voll. in 4. Cum figg. aen. *Theotiſce* ab *I. F. S.* (*Seyfart*) in *Allgemeine Geſchichte der Länder und Völker in America* (Halae 1752. 4.) cuius operis volumen prius fere integrum verſione huius libri occupatur. Cum figg. aen. notulisque interpretis. *Hiſpanice*, auctore *Emanuele Antonio Ramirez.* Madriti 1774. 8. — Spectat quidem opus praecipue ad cognitionem penitiorem populorum nativorum Americae ſeptentrionalis, Canadae potiſſimum, inter quos auctor quinque per annos verſatus fuit: inſunt tamen etiam multa, ad omnem Americam pertinentia, v. c. caput primum de origine gentium Americanarum. Sequuntur tredecim alia capita, de indole ferarum nationum Americanarum in genere, de earum religione, de regiminis forma, de nuptiis et liberorum educatione, de negotiis laboribusve virorum ac foeminarum, de bellis, de legationibus, commerciis et opificiis, de arte venandi, de luſibus tempusque fallendi modis, de morbis eorumque remediis, de morte, ſepultura et

et luctu, de linguis. Iure magni aeſtimanda ſunt plurima, ab auctore narrata. Maximam eorum partem accepit a GARNIERIO, Miſſionario, qui annos ſexaginta, et quod excurrit, cum populis iſtis vixit eorumque linguas probe calluit. Aliorum etiam, cum veterum tum recentiorum ſcriptorum relationes cum ſuis ſedulo contulit; inde coniecturae haud paucae ortae, diſſertationes adeo enatae, ſuper veterum populorum et hodiernorum Americanorum ſimilitudine; quo in negotio tamen non raro titubavit. Suſtulit varias opiniones praeiudicatas falſasque, novaque permulta expromſit. Quo factum, ut alii poſt eum ſubinde opera eius uterentur, v. c. auctores ſplendidae collectionis: *Ceremonies et Coûtumes religieuſes de tous les peuples du Monde* etc.

HENRICI WILSON *Deſcription of America, containing Conjectures of its firſt peopling; the Conqueſt of the ſeveral countries by the Europeans; the Perſons, Genius, Habits, Buildings, Manners, Laws, Cuſtoms, Religion, Policy, Arts, Manufactures etc. of the Natives; with an Account of the preſent Diviſions and Subdiviſions of this new World, and the Vegetables, Animals and Minerals, that are to be found in each Province;* in eiusdem *Compleat univerſal Hiſtory of the ſeveral Dominions throughout the known World* etc. Lond. 1739. fol. Cum tabb. geogr. Recentiora nunc, eaque meliora habemus. Wilſon.

Allgemeine Geſchichte der Länder und Völker von America. 1 Theil. *Nebſt einer Vorrede* Siegmund Iacob Baumgartens, *der heil. Schrift Doctors und öffentl. Lehrers, auch des theol. Seminarii Directors auf der königl. preuſſ. Friedrichsuniverſität in Halle. Mit vielen* (XLI) *Kupfern.* Halle 1752. — 2 Theil. *Nebſt einer Vorrede* etc. *Mit vielen* (XVII) *Kupfern.* ibid. Allgem. Geſchichte etc.

ibid. 1753. 4 mai. — Auctoris nomen ſolummodo litteris initialibus *I. F. S.* dedicationi ſubſcriptis, indicatur, quem fuiſſe IOH. FRIDERICUM SEYFART, polygraphum, mortuum Halae Saxonum a. 1786, ſuſpicamur. Prioris voluminis primam et maximam partem comprehendere verſionem operis Lafitauani, modo monuimus. Pars ſecunda ſiſtit catalogum chronologicum Europaeorum, quorum navigationibus et ſtudiis diverſae Americae partes detectae atque civitates coloniaeque conditae ſunt; e libro *Charlevoiſii*, inſcripto: *Hiſtoire et deſcription generale de la nouvelle France.* Sequitur introductio, cuius ſectio prima agit de America in univerſum, ſecunda de iis, quae paullo ante Americam detecta ſunt, ſive de inſularum Canariarum et Azorum hiſtoria et indole. Liber demum huius partis primus exhibet quinque ſectionibus primas Hiſpanorum in Americam navigationes resque ibi geſtas. Libro ſecundo ſequuntur ulteriores Hiſpanorum navigationes; cuius capitis primi ſectio prima de regni Mexicani expugnatione, auctore *Solis*, volumen prius finit. Poſterius tradit ſectionem ſecundam de regni Mexicani indole et geographia; tertiam de Mexicanorum veterum ſtatu civili, moribus et artibus; quartam de eorum religione; quintam de regum Mexicanorum ſucceſſione et hiſtoria; ſextam de hodierna natione Mexici ſ. Novae Hiſpaniae. Capite ſecundo deſcribitur Mexicum novum; tertio, et quidem ſex prioribus ſectionibus hiſtoria regni Peruviani, atque ſeptima terra Chilenſis. Liber tertius complectitur Luſitanorum navigationes et colonias, in Braſilia potiſſimum conditas. Quartus colonias Gallorum et Belgarum; et quidem caput primum hiſtoriam eorum, quae in America patrarunt. Caput ſecundum deſcri-

deſcriptionem Guianae; tertium, novae Franciae ſ. Luiſianae; quartum, Floridae; quintum, inſulae Hiſpaniolae; ſextum, promontorii Britannici (*Cap Breton*). Liber quintus agit de Anglorum in America rebus geſtis; et quidem capite primo de eorum navigationibus in Americam univerſe; ſecundo, de Terra Nova; tertio, de Nova Scotia; quarto, de Nova Anglia; quinto, de Novo Eboraco (*Neu-York*); ſexto, de Nova Jerſey; ſeptimo, de Penſylvania; octavo, de terra Mariae (*Maryland*); nono, de Virginia; decimo, de Carolina; undecimo, de Georgia; duodecimo, de Hudſonis ſinu; decimo tertio, de inſula Iamaica; decimo quarto, de inſulis Bermudes; decimo quinto, de inſulis Caribicis. Liber ſextus continet hiſtoriam coloniarum Danicarum in Groenlandia et Islandia. Auctor optimis ſui temporis ſubſidiis uſus eſt, quae haud raro ad verbum Theotiſce reddidit; ideoque opus ſemper commendabile manebit, licet temporibus recentioribus multas de pluribus Americae regionibus relationes nacti ſimus copioſiores et exactiores. *Baumgartenii* praefationes litterarii ſunt argumenti. Enumerat enim breviterque recenſet potiores de America ſcriptores. Talem ducem lubenter paſſim ſecuti ſumus.

GUILIELMI BURKE *Account of the European Settlements in America, containing an accurate Deſcription of the Settlements in it, their Extent, Climate* etc. London 1757. II Voll. in 8. Editio tertia ibid. 1760. II Voll. in 8. Cum tabellis geographicis. *Francogallice* liber quidem redditus dicitur: at falſo. Cf. notitia libri ſubſequentis. — Volumen prius poſt hiſtoriam notiſſimam primorum Europaeorum, qui Americam repererunt et expugnarunt, ſiſtit deſcriptionem morum incola- Burke.

 rum

rum indigenarum Americae, ſeptentrionalis maxime. Sequitur brevis mancaque deſcriptio coloniarum Hiſpanicarum et Luſitanicarum in America. In poſteriore volumine deſcribuntur coloniae Gallicae, Belgicae, Danicae, Anglicae, in quibus auctor copioſior eſt, quam in reliquis. De Gallicis refert ſine partium ſtudio.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1758. p. 1416. a. 1768. p. 588 ſq.

Jennings. (SOAME JENNINGS) *Deſcription of the Colonies Europeans in America.* London 1757. II Voll. in 8. ibid. 1758. II Voll. in 8. Editio ſexta, ibid. 1777. II Voll. in 8. *Francogallice*, (ab *Eidous*) Pariſ. 1767. II Voll. in 12 mai. (Auctor huius verſionis male *Burkio* archetypum adſcribit). *Theotiſce*, Lipſ. 1778. II Voll. in 8 mai. — Editio ſecunda paullo emendatior eſt, reliquae nec auctae nec emendatae. Liber ipſe eſt bonae notae, ex optimis, qui tunc patebant, fontibus hauſtus, Robertſoni plauſu ornatus, a Raynalio paſſim expilatus. Volumen prius quatuor partibus, quarum quaeque plures ſectiones continet, abſolvitur. Prima ſiſtit hiſtoriam Americae ab Europaeis detectae et expugnatae, regnorum in primis Mexicani et Peruviani; ſecunda, mores nationum indigenarum; tertia, Americanam Hiſpanam; quarta, Luſitanam. Volumen poſterius habet tres partes: de coloniis Gallicis, Anglicis in inſulis et in America ſeptentrionali. Tabellae geographicae duae Americam meridionalem et ſeptentrionalem repraeſentant.

Gazzettiere Americano. *Il Gazzettiere Americano, contenente un diſtinto Ragguaglio di tutte le parti del Nuovo Mondo, della loro Situazione, Clima, Terreno, Prodotti, Stato antico e moderno, Merci, Manifatture, e Commercio;*

con

con una eſatta deſcrizione della Città, Piazze, Porti, Baje, Fiumi, Laghi, Montagne, Paſſi, e Fortificazioni. Il tutto deſtinato ad eſporre lo ſtato preſente delle coſe in quella parte di Globo, e le mire, e intereſſi delle diverſe Potenze, che hanno degli ſtabilimenti in America. Tradotto dall' Ingleſe e arrichitto di Aggiunte, Note, Carte, e Rami. In Livorno 1763. III Voll. in fol. min. — Interpres Italus anonymus nil de auctore archetypi, nec de tempore, quo hoc in lucem editum fuerit, refert, niſi verſus finem belli, anno 1763 pace Pariſina confecti, illud prodiiſſe. Verſio Itala ſplendide typis impreſſa eſt; figurae, varia animalia Americae propria aliasque res ſcitu dignas repraeſentantes; tabulae geographicae et ichnographiae urbium, eleganter aeri inciſae. Tabulae aeneae octoginta fere numero ſunt. Opus ipſum, ordine alphabetico compoſitum, e fontibus limpidis, maximam certe partem, hauſtum videtur. Auctor ipſe nil de iis retulit, nullibi eorum mentionem iniiciens. Introductio brevis exponit Chriſtophori Columbi navigationes resque geſtas.

(ANTONII) TOURON, *de l'Ordre des Freres Prêcheurs* († 1775) *Hiſtoire générale de l'Amérique, dépuis ſa découverte, qui comprend l'hiſtoire naturelle, eccleſiaſtique, militaire, morale et civile des contrées de cette grande partie du monde.* à Paris 1768-1769. XIV Voll. in 12 mai. — Minime de omnibus Americae partibus, ut titulus mentitur, in hoc opere diſſeritur, ſed de iis ſolum, quas Hiſpani et Luſitani occuparunt. De hiſtoria naturali altum ſilentium; de re militari, morali ac civili pauca: eo plura de eccleſiaſtica; nec vero haec omnibus ſuis partibus abſoluta: auctor potius in eo eſt, ut epiſcoporum ordinisque Dominicani merita copioſiſſime exponat atque laudibus Touron

 extol-

extollat, commenta religioſa fabellasque aniles narret, atque propagationem religionis Romano-Catholicae in America explicet. De S. Roſa de Liena, Americae numine tutelari, liber quidam operis integer agit. Memoratu maxime digna videntur, quae de Iohanne Palafoxio, epiſcopo, Hiſpaniae regis vice regnum Mexicanum per tempus aliquod gubernante, traduntur.

de Pauw. DE P*** (DE PAUW, Canonici Xantenſis in ducatu Clivienſi) *Recherches philoſophiques ſur les Américains, ou Mémoires intéreſſants pour ſervir à l'Hiſtoire de l'Eſpèce humaine.* Tome I. *à Berlin* 1768. Tome II. *ibid.* 1769. 8. — *Nouvelle Edition, corrigée et conſidérablement augmentée.* ibid. 1772. III Tomi in 8. *Theotiſce* ex editione priore, *ibid.* 1769. 8. *Belgice* .... — Eodem ingenio divino doctrinaque exquiſita, verum etiam eodem ſtudio, res novas venandi aliisque contra dicendi, verbo, iisdem virtutibus ac vitiis, quae alibi (Vol. II. P. II. p. 167.) in hoc ſcriptore mirati et dedignati ſumus, praeditum eſt opus eiusdem de Americanis. Inquirit potiſſimum in eorum conſtitutionem phyſicam morumque conditionem. Quam ob cauſſam in primo volumine ante omnia coelum atque ſolum hemiſphaerii iſtius examinare atque probare ſtudet, terram ibi longe ſerius, quam in hemiſphaerio noſtro, ex aqua emerſiſſe; omnia ibi eſſe minutiora inferioraque; incolas Patagoniae adeo minime eſſe proceros; opiniones et coniecturas ſuper ratione, qua America incolas acceperit, eſſe ſomnia; indigenas Americae ſeptentrionalis minime eſſe originis Tataricae etc. Pars ſecunda tribus capitibus abſolvitur. Primum inquirit in Americanorum varietates, easque deſcribit; ſecundum agit de eorum colore; tertium, de anthropophagis. Tertiae partis caput primum narrat

t iudicatque de populo, extremam Americae
ntrionalis partem inhabitante, quem *Eſqui-*
vocamus; ſecundum de Patagonibus. Volu-
operis ſecundum continet partem quartam,
am et ſextam. Quartae quidem ſectio prima
de hominibus, nimia albedine laborantibus,
que *Blafardos*, *Albinos* et *Kakerlakos* vocant.
o ſecunda de ſimiis, quas *Oran-utan* appella-
; tertia de hermaphroditis in Florida obviis;
ta de circumciſione et infibulatione. Pars
ta occupatur examine diligentiore indolis
ericanorum. Sectio prima agit de eorum
tia, ignorantia et ſtupiditate; ſecunda, de riti-
quibusdam, ſuperſtitionibus et erroribus, duo-
hemiſphaeriis communibus; tertia, de uſu
tarum venenatarum. Sexta pars continet ſex
olas, quarum prima ſpectat ad Americano-
religionem; ſecunda, ad fata et indolem hie-
hiae Lamae, ſic dicti, magni in regno Tibe-
, cuius religio auctori noſtro omnium eſt an-
iſſima; tertia, ad fata et viciſſitudines, quas
s noſter terraqueus expertus eſt; quarta deni-
ad Ieſuitarum regnum in Americae meridio-
i parte, quam Paraguay vocant. — Editio-
ſecundae, multis in locis auctae et emendatae,
us tertius continet operis defenſionem contra
etum, de quo ſtatim referemus.

Surrexit nempe contra Pauvium ANTONIUS Pernety.
EPHUS PERNETY, ſocius ordinis Benedictini
ongregatione S. Mauri, olim Berolini munere
iothecarii regii functus, nunc in Francogallia
ens, cauſſamque Americanorum defendere co-
us eſt libello, cui epigraphe: *Diſſertation ſur*
mérique et les Américains, contre les Recherches
loſophiques de Mr. de P. à Berlin (1769). 8. Ipſe
n partes quasdam Americae obivit, eiusque

indigenarum defenſionem ſuſcepit, eosque cu
corpore tum animo valere demonſtrare conat
Quo in negotio partim feliciter verſatus eſt, p
tim infeliciter, Pauvioque occaſionem dedit, ſi
defendendi novisque obſervationibus augen
de Pauw. Quod quidem egit in *Defenſe des Recherches phil*
phiques ſur les Américains. à Berlin 1770. 8. Co
ſtituit quoque tomum tertium editionis ſecund
operis maioris. Pernetus quidem perculſus,
nondum ſuppreſſus, nova ſibi parabat arma, qu
Pernety. bus adverſarium proſternere poſſet. Quod cer
tentabat in *Examen des Recherches philoſophiq*
ſur l'Amérique et les Américains, et de la Defenſe
cet ouvrage. à Berlin 1771. II Partes in 8. Maio
melioreque apparatu inſtructus in hoc opere re
ſuam agit. Teſtimoniis nempe ſcriptorum co
vorum Pauvium aggreditur, ubi tamen dele
uſuque critico opus fuiſſet. Id vero eviciſſe vi
tur, Pauvium utique more ſuo omnibus Ameri
populis tribuiſſe, quae uni tantum vel duobus t
buenda fuiſſent; eundem hypotheſibus quibusd
Buffonianis et Voltarianis nimium faviſſe; atq
ſententiis opinionibusve temerariis indulſiſſe.

Poivre. Tandem certamini anonymus, quem nonnu
eſſe dicunt Francogallum POIVRE, praefectu
olim rebus Gallicis in inſula Franciae, ſeſe im
ſcuit hoc libello: *De l'Amérique et des Améric*
ou Obſervations curieuſes du Philoſophe la Dou
qui a parcouru cet Hemiſphére pendant la derni
guerre, en faiſant le noble metier de tuer des ho
ſans les manger. à Berlin 1771. 8. — Sal
Pauvium perfricare atque ridendo verum dic
ſtuduit: inſunt tamen et ſeria, digna exam
Pauvii, qui vero inde a tempore iſto tacuit.

Nonnulla etiam graviter et acerbe, nec mi
docte ac ſubtiliter monentur contra Pauvi

pr

ſertim contra quaedam eius aſſerta, ex hiſto-
ıaturali petita, a Belga anonymo, cuius epi-
critica Theotiſce legitur in *Encyclopädiſchen*
nal, olim *Cliviae* in lucem edito a. 1774.
c. IV. p. 341-367. Partic. V. p. 420-445. —
ecentiſſimo Pauvii adverſario, Comite CAR-
paullo poſt dicetur.

Allgemeine teutſche Bibl. T. XII. P. II. p. 114-139.
T. XXII. P. II. p. 366-382.

etting. gel. Anzeig. a. 1770. p. 177-182. a. 1771.
p. 997 ſq. p. 1035-1038. p. 1046 ſqq. p. 1067 —
1070.

MEUSELII) *Betrachtungen über die neueſten hiſtor. Schriften* T. I. p. 328-346. T. II. p. 74-86. T. III.
p. 436-447. *Fortgeſetzte Betrachtungen* T. I. P. II.
p. 104-107.

ANTONII DE ULLOA (Navarchae Hiſpani de Ulloa.
e Conſiliarii regii in rebus mercatoriis et mo-
riis) *Noticias Americanas ſobre la America Me-*
nal y la Septentrional oriental. Comparacion
ral de los territorios, climas y producciones en
tres eſpecies, vegetables, animales, i minerales,
Relacion particular de las petrificationes de cuer-
marinos, de los Indios naturales, de aquellos
is, ſus coſtumbres, i vios de las Antiguedades i
curſo ſobre la lengua, i modo con que paſaron los
neros pobladores. En Madrid 1772. 4. *Theotiſce,*
n auctariis a *Ioh. Andrea Dieze*, Lipſ. 1781.
Partes in 8. — Liber maxime quidem hiſto-
e naturali ſcriptus, in quo tamen etiam inve-
ntur, quae geographiam et ſtatiſticam, quam
cant, haud parum iuvare poſſunt. Quo etiam
tinent, quae de Americae incolis indigenis
duntur. Auctor, diu in Americae partibus,
panis ſubiectis, verſatus multa affert nova me-
ratuque digna. Quum vero idem haud pauca
viter nimis nec ſatis diſtincte, falſo etiam non-
nulla,

nulla, docuerit, probe utique factum, quod i terpres Theotiſcus intelligens in ſocietatem ſi

Schneider. adſcivit IOHANNEM GOTTLOB SCHNEIDE Profeſſorem eloquentiae et philologiae in litter rum univerſitate Francofurto-Viadrina, qui p rara, qua pollet, peritia hiſtoriae naturalis vete aeque ac novae, auctaria addidit ampla doctaqu in quibus Hiſpani errores emendantur, vereq pronuntiata vel confirmantur vel amplificantu quem in finem alii de rebus Americanis ſcriptor ſedulo cum eo conferuntur atque ſub exame vocantur.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1773. p. 1097-1103. 1781. p. 1017-1020. a. 1782. p. 25-28.

Baumann. LUD. ADOLPHI BAUMANN *Abriſs der Staat verfaſſung der vornehmſten Länder in America. Ne einem Anhange von den nordlichen Polarländer* Brandenburg 1776. 8. — Liber eadem ratio eodemque fine conſcriptus, quo eiusdem auct ris notitiae de Aſia et Africa, de quibus retulim Vol. I. P. II. p. 13 et Vol. II. P. II. p. 332.

Collyer et Schloezer. (I. COLLYER) *Neue Erdbeſchreibung von gan Amerika. I Theil, welcher eine allgemeine Einleitung und das Brittiſche Amerika, enthält. Mit Vorred Inhalt, Landkarten und Kupfern. Aus dem Engl ſchen. Herausgegeben von* AUGUST LUDWI SCHLOEZER, *Profeſſor in Goettingen. — II Thei welcher das Franzöſiſche, Holländiſche, Däniſch Portugieſiſche, und Spaniſche Amerika enthält: ne einem Anhange vom fünften Welttheile. Mit Lan karten, Kupfern und Regiſtern* etc. Goettingen u Leipzig 1777. II Voll. in 8. — Liber delectus Theotiſce redditus ex opere geographico Anglic quod inſcribitur: *A new Syſtem of Geography, or general Deſcription of the World etc. — By the l* D. FENNING *and* I. COLLYER. — *The four Edition,*

ition, reviſed and correcled throughout — Lon-
1 1773. II Voll. in fol. Maximam verſionis
tem elaboravit *G. C. H. Liſt*, Goettingenſis,
qua a *W. I. C. Hennemann*, Sverinenſi, et ab
nymo Theotiſce reddita. Alius anonymus
icem addidit. Omnia acta auſpiciis *Schloezeri*,
non ſolum praefationem brevem quidem, at
ae frugis plenam addidit, ſed etiam verſionem
n archetypo comparavit, omnia limavit, cla-
ra reddidit, in meliorem ordinem redegit, in-
lia reſecuit. Idem refert, *Fenningio* in Ame-
ae deſcriptione nullas eſſe partes, ſed potius
llyrio, forte et aliis recentioribus editoribus.
rſioni Theotiſcae additae ſolummodo ſunt tres
ellae geographicae atque quatuor aliae figurae
neae.

WILLIAM ROBERTSON'S *Hiſtory of Ame-* Robertſon.
a, with Notes and a Catalogue of Spaniſh Books.
ndon 1777. II Voll. in 4 mai. Cum tabb. geogr.
res in Anglia editiones ſecutae dicuntur. Re-
ntiſſima prodiit *Lipſiae* 1786. III Voll. in 8 mai.
eotiſce a *Ioh. Frid. Schiller*. Lipſ. 1777. II Voll.
8 mai. Cum tabb. geogr. *Francogallice* (ab
ous), *à Maſtricht* 1777. IV Voll. in 12. *à Neuf-
tel* 1778. IV Voll. in 12. *Italice* ab anonymo,
e 1780. 4; et ab *Antonio Pillori*. Ed. 2da.
t. 1783. IV Voll. in 8. — Poſt tot libros
er America hactenus a nobis recenſitos poſt-
que recenſendos, prodiit hicce Robertſonianus,
nium praeſtantiſſimus. Auctor eius omnia ſub-
a, quibus illi uti licuit, critices ſublimioris ope
minavit, enucleata in ordinem lucidum redegit,
ioneque vere hiſtorica enarravit. Novi qui-
n haud multum reperies, ſi ſola facta ſpectes:
tum operis ſumma, iudiciaque ſuper rebus notis
tiam novitatis utique prae ſe ferunt. Convertit
auctor,

auctor, divino prorſus ingenio praeditus, in
ſuos multos in Hiſpania editos libros, quo
acceſſus in reliquis Europae partibus raro p
quorumque indicem in fine operis exhibuit.
nam iſte non ſolos librorum titulos ſiſteret,
rum etiam critice diſpoſitus eſſet! Multo grav
forte praeſtitiſſet, niſi Hiſpanorum invidia
ſauros litterarum ac relationum ineditarum,
tiſſimum in tabulario Simancenſi reconditar
illi occluſiſſet: Opus ipſum, quo Robertſo
omnem Americae hiſtoriam complecti vo
nondum abſolutum. Volumina enim iſta, a. 1
edita, ſiſtunt ſolummodo hiſtoriam primarum
vigationum in Americam atque coloniarun
provinciarum Hiſpanicarum. Reliquarum par
hiſtoria avidiſſime exſpectatur. Duo iſta v
mina, quae auctoris liberalitati debemus,
continent libros. Primus exponit mortalium
ſus, arte navigandi terras ſibi ignotas deteg
usque ad Luſitanorum navigationes, Hen
Navigatore inſtigante et dirigente, feliciſſimo
ſuſceptas. Secundus narrat res geſtas Chri
phori Columbi immortalis. Tertius, continu
Hiſpanorum navigationes, facinoraque eorun
ſubigendis et trucidandis hominibus, in quos
minimum quidem ius iis fuerat, atrociter comm
Eminet in hoc libro relatio de lite ſuper aequ
ratione cum Americanis agendi, a *Bartholo*
las Caſas mota. Liber quartus contemplatur A
ricae eiusque incolarum ſtatum, qualis fuerit
mis Europaeis ibi advenientibus. Quo in neg
auctor nobis minus, quam in aliis argume
tractandis, praeſtitiſſe videtur. Multa debet I
vio, quem in delineanda Americanorum in
phyſica et morali potiſſimum ſecutus eſt, ſine
minis eius mentione. Nec operi ſuo no

a

tuliſſet, ſi plura ab eo mutuatus eſſet. Libro ſexto exponitur expugnatio Novae Hiſpaniae, a Corteſio patrata. Hoc vero loco ingenium hiſtorici noſtri maxime fulgere videtur: tamen paullo ſeverior in tradendis rebus geſtis apparet. Eadem laus debetur libro ſexto, in quo expugnatio regni Peruviani bellaque civilia ibi ab Hiſpanis geſta deſcribuntur. Septimus occupatur obſervationibus ſuper ſtatu civili, religioſo, militari ac domeſtico Mexicanorum et Peruvianorum. Ubi tamen nullo altiora a tali ſcriptore exſpectavimus. Liber octavus continet obſervationes magnam partem novas ſuper hodierno regimine, commerciis et reditibus coloniarum Hiſpanicarum. Volumini utrique adiecti ſunt excurſus notaeque criticae ſtu non minus dignae, quam ipſe contextus.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1777. *Zugabe* p. 657-667. p. 689-699. a. 1777. p. 1057 ſqq.
BOHMII cenſura in Meuſelii *Neueſten Litteratur der Geſchichtkunde* P. I. p. 14-28.

Sitten und Meynungen der Wilden in America. Sitten etc.
Frankfurt am Mayn 1777. — *Zweyter Theil.* ibid. 1778. — *Dritter Theil.* ibid. 1779. — *Vierter und letzter Theil.* ibid. 1781. 8. Cum figuris aeneis, quas, ſicut totum fere librum, compilator anonymus mutuatus eſt e SEYFARTI *Allgemeine Geſchichte der Länder und Völker von America*, paullo ante recenſita, atque ex aliis libris tritis, v. c. e ...ri relatione de incolis Americae ſeptentrionalis. Parti ultimae inſunt narrationes de moribus ...inum, Tabeitam aliasque inſulas maris pacifici habitantium, e Cookii et Forſteri itinerariis ...tae.

IOANNIS GENESII SEPULVEDAE de rebus Sepulveda.
Hiſpanorum geſtis ad novum orbem Mexicumque

que Libri VII; in *eiusdem* Operibus cum editi tum ineditis (*Madriti* 1780. IV Voll. in 4.) Vol. II p. 1-244. — Sepulveda, nobilis decimi sex saeculi hiſtoricus Hiſpanus, de quo cuiusque re liquis operibus alibi dicemus, condidit quiden hos ſeptem libros de primis popularium ſuorum ſedibus in America, inde ab a. 1492 usque ad a 1521 conſtitutis, duce potiſſimum *Ferdinando Gon ſalo Oviedo*, de quo ſupra egimus: ſed non typi mandavit; quippe quod demum his noſtris tem poribus factum. Dictionis Latinae elegantia maxi me hic ſcriptor ſe commendat.

Ruſſel. WILLIAM RUSSEL *Eſq. Hiſtory of America from its Diſcovery by Columbus to the Concluſion o the late war.* London 1778. II Voll. in 4 ma Cum tabulis geogr. et figg. aen. *Theotiſce*, Lip 1779-1780. IV Voll. in 8 mai. Huic verſion nonnullae tantum aeneae tabulae adiectae. — Archetypi plagulae ſingulatim diſtributae ſunt Auctor Robertſoni aemulus, hunc paſſim aſſecu tus eſt, quid? quod interdum correxit, ſaepiu vero longe poſt eundem haeſit, adeoque ad ver bum exſcripſit, ſemper fere ſine nominis Robert ſoniani mentione. Plerumque latius iſtò evagi tus, hiſtoriam etiam Americae ſeptentrionalis tra didit. Volumen quartum exhibet hiſtoriam bel Anglorum cum coloniis Americanis inde ab a 1775 geſti, cum eiusdem cauſſis, non ſine par tium ſtudio, quod etiam ab Anglo ingrato erga Germanos, in hoc bello Anglis auxilia ferente inique prorſus ſe exſeruit. Hiſtoria belli tantu usque ad cladem Anglorum apud Saratogam con tinuatur. Verſio Theotiſca huius voluminis ſep ratim quoque venditur hac epigraphe: *Geſchicht des Urſprunges und Fortganges des gegenwärtig*

Streit

Streites zwiſchen England und ſeinen Colonien. Mit einer Charte von Nordamerica. Leipz. 1780. Eorum in gratiam, qui priores operis tomos ſibi haud paraverint, interpres Theotiſcus praefixit brevem deſcriptionem coloniarum Anglicarum in America ſeptentrionali.

Cf. MEUSEL *Neueſte Litteratur der Geſchichtkunde* P. VI. p. 131 - 150. Eiusdem *Hiſtor. Litteratur* a. 1781. P. II. p. 178 ſqq.

GIANRINALDO *Conte* CARLI (*Preſidente emerito del ſupremo conſiglio di publica economia e del regio ducal Magiſtrato camerale di Milano, e Conſigliere intimo attuale di Stato di S. M. I. R. A.*) *Lettere Americane.* Coſmopoli (Firenze) 1780. II Voll. in 8. Cremonae 1781. III Voll. in 8. *Theotiſce*, quoad primam et ſecundam partem a *Chriſtiano Godofredo Hennig*, quoad tertiam ab anonymo, *Gerae* 1785. III Voll. in 8. — Editionem archetypi alteram, tertia parte auctam, curavit IOSEPHUS BIANCHI, Cremonenſis, qui et praefationem amplam praefixit. Auctor illuſtris, aliis quoque libris, bonae frugis pleniſſimis, clarus, in epiſtolis, quae duas operis partes priores conſtituunt, Pauvii librum, paullo ante indicatum, ſub examen vocat, naevo ue eius libere ac docte arguit. Varia in primis capita hiſtoriae naturalis egregie illuſtrantur. Epiſtola XVIII tomi ſecundi Robertſoni opus deſcribit dubiaque nonnulla contra illud exhibet. Pars tertia, cui tabella geographica adiecta, Americam haud ſpectat, fereque integer hiſtoriae naturali dicata eſt. Auctor enim potiſſimum in eo eſt, ut *Baillii* opinionem de Platonis Atlantide et Comitis *de Buffon* hypotheſin de globi terraquei refrigeratione, quam ſenſim fieri opinatur, examinet atque refellat. Interpretes Carli.

pretes Theotiſci annotationes et correctiones adſperſerunt.

Almanach Americain. *Almanach Americain, ou Etat politique, eccléſiaſtique, phyſique et littéraire d'Amérique, par* M. D. L. R. C. A. L. T. de M. (PONCELIN DE LA ROCHE-TILHAC). à Paris 1783. 12. — Omnes Americae partes cognitas auctor deſcribit, ſolo paene duce *Raynalio*, cuius verbis ipſis ſaepe utitur. In deſcriptione Americae ſeptentrionalis *Auberteuilium* quoque ſequitur.

CAPVT

CAPVT XXXVI.

SCRIPTORES DE PRIMIS EVROPAEORUM NAVIGATIONIBUS IN AMERICAM, DE COLUMBO etc.

SECTIO I.

Scriptores de America ante Columbum reperta.

IOH. PHILIPPI CASSELII Obſervatio hiſtorica de Friſonum navigatione fortuita in Americam, ſeculo XI facta. *Magdeburgi* 1741. 4; et in *Actis ſcholaſticis* (Iſenaci 1742. 8.) Partic. V. *Theotiſte Bremiſchen Magazin* T. VI. p. 241 ſqq. — Adamus Bremenſis narrat, Friſones mirabili modo veniſſe in regionem auriferam; quam fuiſſe Americam, Caſſelius probare ſtudet: at conatu vano. Certiora ſunt, quae coniectura aſſecutus est, Danorum ſeu Normannorum navigationem in Vinlandiam de America intelligendam eſſe. Caſſel.

Eiusdem Diſſertatio philologico - hiſtorica de navigationibus fortuitis in Americam, ante Chriſtophorum Columbum factis. *Magdeb.* 1742. 4.

SIEGMUNDI LEBRECHT HADELICH America, dudum ante Columbi tempora Rabbinis nota; in *Actis Acad. Elect. Mogunt. Scient. util.* (Erfordiae 1761. 8.) T. II. p. 649 ſqq. — Rabbini medii aevi mentionem faciunt ligni Braſiliani. Hoc a Phoeniciis e Braſilia deportatum fuiſſe, auctor evincere conatur. Hadelich.

Conferatur etiam TORFAEUS, capite XXXVIII laudandus. Torfaeus.

SECTIO II.

Scriptores de Chriſtophoro Columbo.

Chſtph. Columbus. CHRISTOPHORUS COLUMBUS ipſe de ſe ſuisque verſus Indiam occidentalem expeditionibus retulit in epiſtolis ad Iſabellam et Ferdinandum, reges Hiſpaniarum, datis. Quas in lucem haud editas fuiſſe, valde dolendum. Exſtat quidem epiſtola, quam Columbus in prima navigatione, a. 1492 ſuſcepta, ſcripſiſſe dicitur: ſed non omnes eius authentiam agnoſcunt. Nihilo minus non abs re erit, exponere, quae de ea ſcimus. De archetypo Hiſpano, a. 1493 edito, nil nobis conſtat. Deſcriptionem autem verſionis Latinae habemus. Ita vero inſcribitur: *Epiſtola* CHRISTOFERI COLOM (*cui etas noſtra multum debet*) *de Inſulis in mari Indico nuper inventis, ad quas perquirendas octavo antea menſe, auſpiciis et ere invictiſſimi Ferdinandi, Hiſpaniarum regis, miſſus fuerat, ad Magnificum Dominum Raphaelem Sanxis, eiusdem Sereniſſimi Regis Theſaurarium miſſa, quam nobilis ac litteratus Vir* Aliander de Cuſco *ab hiſpano idiomate in latinum convertit, tertio Kalendas Maji MCCCCXCIII. Pontificatus Alexandri Sexti Anno primo.* Adiecta alio libello ita inſcripto: *In Laudem Sereniſſimi Ferdinandi, Hiſpaniarum Regis, Bethicae et regni Granatae obſidio, victoria et triumphus. Et de Inſulis in mari Indico nuper inventis.* Cum figg. ligno inciſis. Epiſtola recuſa in collectione, cuius primum locum occupat *Roberti Monachi* Bellum Chriſtianorum Principum. Baſil. 1533. fol. et in *Schotti* Hiſpaniae illuſtratae T. II. *Theotiſce*, et quidem pueriliter, hoc titulo: *Eyn ſchoen hübſch leſen von etlichen inſſlen die do in kurtzen zyten funden ſynd durch den künig von hiſpania. vnd ſagt võ groſten wunderlichen Dingen die*

in dieſelbē inſslen ſynd. In fine legitur: *Getruckt zu ſtraſsburg vff grüneck von meiſter Bartlomeſs Küſtler ym iar M CCCC XCVII vff ſant Jeronymus tag.* (2 plagg. in 4.). Haec verſio non minus rara, quam Latina. Caeterum ſcire vellemus argumenta eorum, qui epiſtolae authentiam in dubium vocant: nobis nil falſi odorari licuit: candor potius et nativa ſimplicitas contrarium augurari iubent.

Cf. HUMMELII *Neue Bibl. von ſeltenen Büchern* T. I. p. 15 ſqq.
RINGIUS, Conſiliarius intimus Badenſis, in *Meuſelii Hiſtor. Litter.* a. 1782. Novemb. p. 470 ſq.
Z. (ſ. potius AM ENDE) in *Freymüthigen Betracht. über alte und neue Bücher* (Augsburg 1784. 8 mai.) T. I. p. 79 ſq.

FERNANDO COLON *Hiſtoria del Almirante, Don Chriſtoval Colon* .... Haec Ferdinandi, filii Chriſtophori, hiſtoria, in ipſa Hiſpania rara, *) cuiusque ne titulum quidem plenum invenimus. *Italice* reddita ab *Alphonſo Ulloa*, hac quidem inſcriptione: FERNANDO COLOMBO *Iſtorie, nelle quali ſi ha particolare, e vera relazione della vita, e de' fatti dell' Ammiraglio D. Criſtoforo Colombo, ſuo Padre, e dello Scoprimento da queſti fatto delle Indie Occidentali dette il Nuovo Mondo; nuovamente di lingua Spagnuola tradotte nella Italiano da* Alfonſo Ulloa. *Venezia* 1571. 12. *ibid.* 1618. 8. *Francogallice* hac epigraphe: *La Vie de Chriſtofle Colomb, et la Découverte qu'il a faite des Indes Occidentales, vulgairement appellées le nouveau Monde, composée par* FERNAND COLOMB, *ſon Fils, et traduite en Fran-* Ferd. Columbus.

*) Utpote quam *Nic. Antonius* ipſe haud vidit; „Hiſpana, inquit, editio cum blattis nunc et tineis in angulo aliquo ſepoſitae bibliothecae (ſi Libitinam potuit usque adhuc evitare) rixatur." Quapropter librum recudi curavit *Barcia* in collectione laudata T. I. p. 1 ſqq.

François par C. Cotolendy. *Part. I, II.* à Paris 1681. II Voll. in 8. *Anglice* in Collectione itiner. Churchilliana T. II. — Auctor, Chriſtophori Columbi filius naturalis atque ſacerdos Hiſpanus, patris fata copioſe et quantum diiudicare poſſumus, candide expoſuit in hoc opere, quod has ob cauſſas primis hiſtoriae Americae recens repertae fontibus adnumeratur.

Relatio de Chriſtoph. Columbi navigatione ad multas inſulas hactenus incognitas a. 1492 facta, *Archangelo Madrignano* interprete, quae exſtat in *Collectione Huttichio-Grynaeo-Hervagiana*, ſectione huius capitis prima recenſita, non Columbum ipſum auctorem habet, ſed ab anonymo ex Columbi aliorumque relationibus compoſita.

Gallus. ANTONII GALLI Commentariolus de navigatione Chriſt. Columbi; in *Muratorii* Rerum Ital. ſcriptt. T. XXIII. — Auctor, reipublicae Genuenſi ab epiſtolis, floruit circa finem ſaeculi decimi quinti.

Giuſtiniani. De Chriſt. Columbo eiusque filio naturali, Ferdinando, copioſus eſt MICHAEL GIUSTINIANI, Patricius Genuenſis, in *Scrittori Liguri* (Romae 1667. 4.) P. I.

Toze. E. (EOBALDI) TOZE, *Univerſitäts-Sekretär zu Göttingen* (nunc Conſiliarius iuſtitiae et Prof. Hiſt. Butzovienſis) *Der wahre und erſte Entdecker der neuen Welt, Chriſtoph Colon, gegen die ungegründeten Anſprüche, welche Americus Veſpucci und Martin Behaim, auf dieſe Ehre machen, vertheidiget.* Goettingen 1761. 8. — Licet Chriſtophori Columbi navigatio et expeditio, novae partis orbis terrarum inveniendae cauſſa inſtituta, teſtes habuerit permultos, neque dubitandum fuerit, illum non ſolum inſulas, ſed etiam terram Americae continentem vidiſſe: tamen nequitia et temeritate fere inau-

audita Americi Veſputii gloria huius facinoris illi
iene ademta, certe dubia reddita fuit. Hanc igi-
ur gloriam Columbo, poſt alios, qui obiter idem
gerunt, vindicare felici auſu Tozius ſtuduit.
uam ob cauſſam ex optimis ſcriptoribus narrat
ſtoriam navigationum Columbi et Veſputii, do-
etque egregie, huic gloriam iſtam minime tri-
uendam eſſe. Idem exſequitur ratione Martini
ehaim, Equitis Luſitani et Patricii Norimber-
enſis, de quo etiam nonnulli affirmare auſi ſunt,
um ante Columbum Americam vidiſſe. Idem
oſtro tempore pluribus argumentis et teſtimoniis
onfirmavit CHRISTOPHORUS THEOPHILUS de Murr.
E MURR, ipſe Norimbergenſis, in libello, qui
ſcribitur: *Diplomatiſche Geſchichte des Portugeſi-
ien berühmten Ritters Martin Behaims; aus Origi-
lurkunden; nebſt einer Kupfertafel.* Nürnberg
778. 8; et in eiusdem *Journal zur Kunſtgeſchichte
id zur allgemeinen Litteratur* T. VI. Uſus enim
t monimentis et teſtimoniis, in tabulario gentis
ehaimicae, hodie etiam Norimbergae florentis,
ſervatis. Adiecta eſt tabula geographica ita in-
ripta: *Pars Globi terreſtris Ao. 1492 a Martino
ehaim, Equite Luſitano, Norimbergae confecti. De-
ieavit Chriſtoph. Theoph. de Murr* 1778. Antea
m IOH. GABRIEL DOPPELMAYR eandem mi-
ore forma minusque accurate vulgaverat in
*iſtoriſchen Nachricht von den Nürnbergiſchen Ma-
imaticis und Künſtlern* Tab. I. Qui Behaimio,
is rebus geſtis nobiliſſimo, nimium tribuere ſtu-
ierunt, hi fere ſunt:

IOH. CHRISTOPH. WAGENSEIL in ſacris Wagenſeil.
rentalibus, b. Georgio Friderico Behaimo di-
tis. *Altdorf.* 1682. 4. Cf. *eiusd.* Synopſis hiſt.
iiverſ. (in Pera libror. iuvenil. loculam. III)
onarch. IV. Saec. XV. P. 528 ſq.

Wülfer. IOH. WUELFER de maioribus Oceani inſulis earumque origine brevis diſquiſitio, quam oratione inaug. expoſuit et nunc annotationibus neceſſariis auxit. *Norimb.* 1691. 8.

Omeis. MAGNUS DANIEL OMEISII Diſſ. de claris quibusdam Norimbergenſibus (*Altdorf.* 1708. 4.) p. 13 ſq.

Fürer. IOH. SIGISMUNDI FUERERI AB HAIMENDORF Oratio de Martino Behaimo, aliisque eiusdem familiae viris, qui longis itineribus inclaruerunt; in *Muſeo Norico* (a IOH. ANDREÁ WILLIO, Profeſſore Altorfino, curato, qui et notas orationi iſti adiecit) p. 385-400.

Stüven. IOH. FRIDERICI STUEVENII de vero novi orbis inventore Diſſertatio hiſtorico-critica. *Francof. ad Moen.* 1714. 8. — Summo, at plane irrito ſtudio hic ſcriptor id, quod Columbo debetur, Behaimo vindicare conatus eſt. Si Behaimi tabulam geographicam, a Doppelmayero et Murrio in lucem editam, vidiſſet, profecto tacuiſſet, neque iactitaſſet, Columbum ex eadem Indiae occidentalis notitiam primam hauſiſſe. Attamen audacter ad eandem provocat, quaſi illam ante oculos habuiſſet.

Stüvenium temerarie ſecutus eſt CHRISTIANUS GOTTL. SCHWARZIUS in Diſſ. de columnis Herculis (*Altorf.* 1749. 4.) p. 33 ſq.

SECTIO III.

Scriptores de Americo Veſputio.

Veſpucci. AMERICUS VESPUTIUS (vulgo AMERIGO VESPUCCI), Florentinus, Aſtronomus et Coſmographus, natus a. 1451, denatus a. 1516, ipſe de ſe ſuisque navigationibus in Indiam occidentalem

et

ntalem retulit in epiſtolis quibusdam, hodie itibus. Quarum una, ſatis nota, primum verſa prodiit hoc titulo: ALBERICI (i. q. ICI) VESPUCII *Mundus novus ſ. Epiſtola wrentium Petrum de Medicis de reditu ſuo ab regionibus.* S. l. et a. 4. (Nonnulli annum ponunt). Quae editio perrara! Saepe poſtea a eſt haec epiſtola, v. c. in libro aeque raro ſic inſcripto: *Coſmographiae introductio, cum lam Geometriae ac Aſtronomiae principiis etc. r quatuor* Americi Veſpucii *navigationes.* IV Cal. Sept. 1507. 4. Et in collectione :hio-Grynaeo-Hervagiana, ſectione prima capitis recenſita. Auctor verſionis fuiſſe *Iocundo* ſive *Ioh. Giocondi. Francogallice* pigraphe: *Le nouveau monde et navigations ric de Veſpuce, Florentin, translaté de l'Italien nçois par* Mathurin de Redouer. S. l. et a. itium ſaeculi decimi ſexti). 4. *Italica* verſio, haec Francogallica hauſta dicitur, nos fugit. xſtat in *Ramuſii Raccolta de Viaggi* (*Venet.* fol.) Vol. I. p. 128 ſqq. *Francogallice* etiam verſione Leonis Africani, de qua v. ſupra I. P. II. p. 320. *Theotiſce* a *Michaele Herr* in ne Theotiſca collectionis Huttichio-Gry-Hervagianae; e qua *Martinus Fridericus r* eandem ſeparatim edidit, hoc titulo: *Aller-Nachricht von der neuen Welt, welche dieſer ler derſelben ehemals ertheilt, von neuem edirt.* 1722. 8. — *Bandinius* in libro mox deſcri- epiſtolae huius et aliarum archetypa evul- atque in eas copioſe commentatus eſt. — ſtola igitur multoties typis expreſſa Veſputius bit quatuor navigationes, quas in Indiam entalem ſuſcepiſſe dicit. Veſputium, dum t, ſe iam a. 1497 Americae terram conti-

nentem vidiſſe, impudenter mentitum fuiſſe, imm potius illum demum a. 1499 primum iter inſt tuiſſe, ideoque Columbum primum, nempe a 1498 in navigatione tertia, Americae continen tem attigiſſe, quid? quod iam in ſecunda a. 149 vidiſſe, licet tum non calcaſſe (Pariam nempe) a pluribus contra Veſputii fautores ac defenſore probatum eſt, v. c. a *P. F. X. de Charlevoix* i *Hiſtoire de S. Domingue* T. I. p. 242; a *Tozio* i libello modo laudato p. 29 ſqq. et a *Tiraboſchi* in Hiſtoria litter. Italiae, a *C. I. Iagemanno* in epito men redacta et Theotiſce reddita T. III. P. III p. 176 ſqq.

Bandini. ANGELO MARIA BANDINI (Canonici et Bi bliothecarii Florentini) *Vita e Lettere di Amerig Veſpucci, raccolte et illuſtrate.* Firenze 1745. 4 *Theotiſce*, Hamburgi 1747. 8. — Inſunt quiden huic libro utilia: maxima tamen eius pars partium ſtudium atque panegyricum pòtius, quam biogra phiam, ſapit. Capite peculiari, Veſputium eſſ novi orbis repertorem, ivit comprobatum, diſpu tans adverſus Abbatem *Pluche* et Ieſuitam *Char levoix*. Quam tamen operam irritam eſſe, de monſtrarunt *Tozius* et *Tiraboſchius* modo comme morati.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1497. p. 480-484.

[San]-Seve[ri]no. *La Vie d'Améric Veſpucci*; in *Les Vies des hom mes et des femmes illuſtres d'Italie* (à Paris 1767. II Voll. in 12 mai.) T. II. p. 356-430. *Theotiſce* i *Italieniſche Biographie* (Francof. et Lipſ. 1770. 8 T. II. p. 353-422. — Auctor anonymus, quem tamen dicunt ROBERTUM SAN-SEVERINO Italum, Berolini nunc degentem, quoque Veſpu tium laudibus nimiis extollit, fruſtraque illum contra accuſatores defendere audet.

SECTIO

SECTIO IV.

De Ferdinandi Corteſii epiſtolis.

Corteſius de ſe ſuisque rebus geſtis epiſto-
Hiſpaniam perſcripſit, quatuor quidem nu-
Prima, nunquam typis expreſſa, aut in-
orſus, aut in tabulario Simancaſenſi ſer-
Robertſoni certe labor, eam adipiſcendi,
uit. *Secunda* Hiſpanice prodiit *Seviliae* a.
14 plagulae) in fol. min. Titulus prae ſe
aginem ligno inciſam, regem Hiſpaniarum,
regio indutum, repraeſentantem. Sub-
ſunt litteris Gothicis verba ſequentia: *Carta
ion embiada a ſu S. majeſtad del emprador
ſeñor por el capitan general dela nueua ſpaña:
fernando cortes. En laqual haze relazion de
as y prouincias ſin cuento que ha deſcubierto
nte enel yucatan del año de xix a eſta parte:
metido ala corona real de ſu S. M. En eſpe-
e relazion de una grandiſſima prouincia muy
mada Culua: en la qual ay muy grandes ciu-
de marauilloſos edificios: y de grandes tratos
zas. Entre las quales ay una mas marauilloſa
que todas llamada Timixtitan: que eſta por
lloſa arte edificada ſobre una grande laguna,
ual ciudad e prouincia es rey un grandiſſimo
lamado Muteccuma: donde le acaecieron al ca-
alos eſpañoles eſpãtoſas coſas de oyr. Cuenta
ente del grandiſſimo ſeñorio del dicho Muteeçu-
le ſus ritos y cerimonias, y de como ſe ſirue.*
la data eſt: *Dela villa ſegura dela frontera
nueua Eſpaña. a* xxx *Otubre de M. D. e* xx
In fine leguntur haec verba: *La preſente
le relacion fue impreſſa en la muy noble e muy
idad de Seuilla: por Jacobo cromberger aleman,
j dias de Nouiembre. Año de M. D. e* xxij.

Tertia

Tertia Corteſii epiſt . eandem prae ſe ſ figuram ligno inci n atque hanc inſcriptione *Carta tercera de rel s: embiada por Fernan cortes capit e i mayor del yucatan llama la nueua eſp r oceano: al muy alto y po tiſſimo ceſar et ſeñor don Carlos empe dor ſemper to rey de eſpaña nueſtro ſe delas coſas ed r e uy digna de admiracion conquiſta y re ici dela muy grande y mar loſa ciudad T xtit n: y delas otras prouin a ella ſubjetas ſe rebelaron. Enla qual ciuda dichas pro s el cho capitan y eſpañoles conſig ron gr les y ſ ados victorias dignos de perp memo . Aſſi haze relacion como ha de bierto el mar del : otras muchas y grandes p uincias muy ricas de as de oro: y perlas: y dras precioſas: y ti nen noticia que ay eſpec* Epiſtola haec data: *Dela cibdad de Cuyoacan de ſu nueua eſpaña del mar oceano a* XV *dias de mayo miel y quinientos y* XXIJ *años.* In fine legitur: *preſente carta de relacion fue impreſſa enla muy n y muy leal ciudad de ſevilla por Jacobo cromber aleman: acabo ſe a.* XXX *dias de março: año de y quinientos y* XXIIJ.

Quartae epiſtolae editionis primae deſcripti nem nullibi invenimus. Omnes vero tres re ſae ſunt in *Barciae Hiſtoriadores primitivos de Indias occidentales* Vol. I. Separatim typis repe tae ſunt cura, auctariis et obſervationibus *Fr ciſci Antonii Lorenzanae*, mortui, munere Arc epiſcopi Toletani ornati, poſtquam archiepiſ patu Mexicano functus fuerat, hoc quidem titu *Hiſtoria de Nueva Eſpaña, eſcrita por ſu eſcl cido Conquiſtador Hernan Cortes, aumentada otros Documentos y Notas.* En Mexico 1770. Cum figg.

Secun

cundae epiſtolae verſio Latina prodiit hac tione: *Praeclara Ferd. Corteſii de nova maris Hiſpania narratio, in qua continentur pluri- a et admiratione digna circa egregias earum tiarum urbes, incolarum mores, puerorum ſa- , et religioſas perſonas; potiſſimumque de celebri Temixtitan, variisque illius mirabilibus. Per* rum Saguorgnanum, *Forojulienſem, epiſcopi nſis ſecretarium, ex hyſpano idiomate in lati- rſa A. D.* 1524. *Kal. Martii*; Sine loco; *et* ibergae 1524. fol. Tertiae epiſtolae verſio ita inſcripta: *Narratio, in qua celebris civi- Temixtitan expugnatio, aliarumque provincia- quas defecerant, recuperatio continetur; in qua- pugnatione Praefectus una cum Hiſpanis victo- terna memoria dignas conſecutus eſt. Praeterea nare del Sur Corteſium detexiſſe, quod nos Au- Indicum Pelagus putamus; et alias innumeras ncias, aurifodinis, unionibus, variisque gem- fertas.* Norimb. 1524. fol. Cum figg. Hi ſummam raritatem prae ſe ferentes, com- adduntur libro aeque raro, ita inſcripto: *De nuper inventis Ferdinandi Corteſii ad Caro- . Rom. Imperatorem, Narrationes, cum alio n Petri Martyris ad Clementem VII. Pontif. conſimilis argumenti Libello. His acceſſ. Epi- duae de feliciſſimo apud Indos Evangelii incre- , quas ſuperioribus hisce diebus quidam fratres ab India in Hiſpaniam tranſmiſerunt. Item ne de inventis nuper Indiae populis idololatris em Chriſti, atque adeo ad Eccleſiam Catholicam tendis, Autore R. P. F. Nicolao Herborn, re- is obſervantiae, ordinis Minorum Generali Com- io Ciſmontano.* Coloniae ex officina Melchio- ueſiani, A. 1532. Decimo Kalendas menſis nbris. Fol. Et in Collectione Huttichio-

Gry-

Grynaeo-Hervagiana, ſectione huius capitis
ma recenſita; et in eiusdem epitome Roter
menſi, a *Lydio* curata.

Italice hae Corteſii epiſtolae prodierunt
collectione Ramuſiana modo laudata, Vol.
p. 225 ſqq.

Francogallice, ex editione Archiepiſcopi
renzana, hoc titulo: *Correſpondance de Ferdi
Cortes avec l'Empereur Charles-Quint, ſur la con
du Mexique. Traduite par M. le Vicomte* de
vigny, *Lieutenant-Colonel de Dragons, et Cheva
de l'Ordre Royal et militaire de Saint-Louis.*
Suiſſe 1779. 8 mai. Ex hac verſione Francogal
Theotiſcam exhibuit *I. I. Stapfer*, Helvetus, *He
bergae* 1779. II Voll. in 8. *Stapfer* introductio
praefixit, qua ſupplere ſtuduit, quae ob lacun
primae epiſtolae Corteſianae manca fuere. Ob
vationes inſuper adiecit iis potiſſimum locis,
lacunis laborant, caeterum nihil novi continen
Archiepiſcopi Toletani auctaria, et ab interp
Francogallico et Theotiſco exhibita, inter
ſiſtunt relationem de omnibus poſt Corteſium
Californiam directis itineribus. Epitomae has
epiſtolarum exſtant in Collectione itiner. Pre
tiana T. XIII. et in Berolinenſi T. X. — C
teſius ipſe narrat ſimpliciter quidem atque pla
a partium tamen ſtudio minime immunis vide

Cf. C. G. VON MURR *Journal* etc. T. VIII. p. 289
Allgemeine teut. Bibl. T. XL. p. 199 ſqq.

* * *

Ring. (FRIDERICI DOMINICI RING, Conſil
aul. intimi Carolsruhenſis) *Kurzgefaſste Geſch
der drey erſten Entdecker von America.* Frankf
1781. 8. — Libellus, in uſum illiteratorum
Robertſono potiſſimum excerptus.

SECT

SECTIO V.

i ſcriptores de primis Europaeorum in Americam navigationibus.

NCENTII PINZONI (*ſocii Columbi in pri-* Pinzonus.
vigatione) Navigatio in Americam; inter-
Archangelo Madrignano; in *Collectione Hutti-*
'rynaeo-Hervagiana, de qua ſupra. De ar-
o nil nobis conſtat.

;TRUS MARTYR, ANGLERIUS, *Mediola-* Petrus Martyr.
(ſ. AB ANGLERIA *Mediolanenſis*) natus a.
, Protonotarius Apoſtolicus, Prior Archie-
itus Granatenſis, poſtea quoque legatus
licus apud Venetos et in Aegypto, et poſt
n, Iſabellae et Ferdinando Catholico a Conſi-
um Indicarum Hiſpanicis, paulloque ante
upremum primus Abbas in Iamaica, inſula
reperta, obiit circa a. 1525. Vir, inter
es ſcriptores, qui de primis Europaeorum
tionibus retulerunt, numerandus, utpote
ſe Chriſt. Columbi amicitia et epiſtolarum
ercio uſus eſt, atque, ut ipſe ſcribit, huius
cti marini archetypa in condenda hiſtoria
te oculos habuit. Initio quidem epiſtolas de
ibus rebusque novis a Columbo repertis ex
Hiſpana ad amicos et fautores perſcripſit;
mque primam Barcinonae ad Ioh. Borro-
n, auratum equitem, die 14 m. Maii a. 1493;
plures alias usque in annum 1496. Ex quo
re de Americanis rebus non adeo multa in
is eius occurrunt, quia latius in libris, quos
lem ſcripſit, diſſeruit. Epiſtolas ipſe, quan-
ovimus, non edidit, ſed poſt eius mortem
tae primum prodierunt *Compluti* a. 1530. fol.
editio rariſſimis libris adnumeratur. Recuſae
quidem

quidem hac epigra e: (*olarum* Petri Martyris, Anglerii h iola...nſis, — *tanta cura excuſum, ut praeter j i venuſtatem quoque fungi poſſit vice luminis hiſt ſuperiorum temporum.* Cu *acceſſerunt epiſtolae* Ferdi andi de Pulgar, *conſtant Latinae pariter atque l nicae, cum tractatu Hiſpa nico de viris Caſtellae il ſtribus.* Editio poſtrema *Amſtelod.* ap. Danielem Elzevirium 1670. fol. Tamen et haec editio ni la raro conſpicitur. Ita enim *Boeclerus* in epiſtola id Boineburgium a. 1670 perſcripta et Struvii Ac litterariis Faſc. VI inſerta p. 23 tradit: „Petri Martyris epiſtolae multae fru„gis ſunt, ſed intellige tibus. Diſplicet autem „editorum conſilium, tam pauca exemplaria et „parca manu publicantium, ut ſemper rarus ma„neat liber. *Patino*, Medico Pariſienſi, debetur „editio noviſſima Petri Martyris epiſtolarum etc." Inſunt operi epiſtolae DCCCXIII, per libros XXXVIII diſtributae, omnes a Ianuario anni 148 usque in aeſtatem anni 1525 ſcriptae, plenaeque rerum memorabilium, ideoque hiſtoriae peritis admodum iucundae. Quae ad res Americanas ſpectant, maxime ſunt ſequentes: 130. 133. 142. 144. 146. 152. 156. 158. 164. 168. 202. 532. 545. 549. 551. 560. 562. Potiores repetiit notulisque inſtruxit AUG. LUD. SCHLOEZERUS in *Briefwechſel meiſt hiſtoriſchen und politiſchen Inhalts* P. II. p. 207-226.

Cf. (BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Hall. Bibl.* T. VII. p. 550 ſqq.

IOH. GEORGII SCHELHORN *Ergötzlichkeiten aus der Kirchenhiſtorie und Litteratur* (Ulmae et Lipſ. 1763. 8.) T. II. p. 649 ſqq.

Nunc Petri Martyris opus, modo commemoratum hiſtoriaeque Americanae primorum temporum prorſus dicatum, curatius deſcribendum.

Haud

Hanc hiſtoriam ſuam Decadibus auctor complexus eſt. Primam in lucem edidit AELIUS ANTONIUS NEBRISSENSIS cum eiusdem Legatione Babylonica (h. e. in Aegyptum) *) et carminibus nonnullis Latinis, *Seviliae* 1500. fol. Ipſe poſtea a. 1516 tres priores Decades *Compluti* in fol. edidit. Recuſae *Pariſ.* 1532. fol. *Baſil.* 1533. fol. (Hoc quidem titulo: PETRI MARTYRIS — *de rebus oceanicis et orbe novo Decades tres. Carolo, regi Catholico, inſcriptae. Quibus, quicquid de inſulis, nuper inventis, earumque incolis traditum, docetur. Praemiſſa eſt Praefatio celeberrimi Coſmographi,* Ael. Antonii Nebriſſenſis. *Acc. Auctoris* Legationis Babylonicae libri tres. *Ubi, praeter oratorii muneris pulcherrimum exemplum, quicquid in variarum gentium moribus et inſtitutis inſigniter praeclarum vidit; quaeque terra marique acciderunt, omnia lectu iucunda et ſcitu neceſſaria, genere dicendi politiſſimo, traduntur. Cum indice rerum memorabilium.*) Haec editio repetita *Coloniae* 1574. 8. (Adiecta ſunt *Damiani a Goës*, Equitis Luſitani, opuſcula aliquot hiſtorica. Editionem curavit et dedicationem praefixit *Gervinus Calenius, Lippienſis*, I. Licent.) Prima editio omnium decadum, numero octo, prodiit *Compluti* 1530. fol. Recuſa *Pariſ.* 1536. fol. *ibid.* 1587. Poſtremam hanc editionem, propter ſummam priorum raritatem, curavit *Richardus Hakluyt*, ſacerdos Anglus, quem ſaepe numero laudavimus, hac quidem inſcriptione: *De Orbe novo* Petri Martyris Anglerii Mediolanenſis, *Protonotarii et Caroli V. Senatoris, Decades octo, diligenti temporum obſervatione et utiliſſimis annotationibus illuſtratae, ſuoque nitori reſtitutae, labore et induſtria* Richardi Hakluyti, *Oxonienſis Angli.* (605 pagg. in 8). Cum

*) Cf. ſupra p. 88.

Cum indice et tabula Americae geog phica. Epitome operis Itala exſtat hoc titulo: *S...mmario della generale iſtoria delle India occidentali, cavato da' libri di Pietro Martire.* Venet. 1534. 4; et in *Ramuſii* collect. T. III. p. 1-43. *Theotiſce* tres priores Decades exſtant in *Michaelis Herrii* verſione Theotiſca collectionis Huttichio-Grynaeo-Hervagianae, p. 174-229.

Eiusdem PETRI MARTYRIS habemus libellum de inſulis nuper inventis, et de moribus incolarum earundem enchiridion. *Baſil.* 1521. 4. *ibid.*... Et in Collect. Hutt. Gryn. Hervag. atque in *Balthaſ. Lydii* Novo orbe p. 133 ſqq. Additus etiam editioni Colonienſi Decadum trium priorum 1574. 8. *Françogallice* Pariſ. 1532. 8. *Theotiſce* a *Herrio* l. c. p. 229-248; ubi et eiusdem libri de legatione Babylonica Theotiſce leguntur, p. 235-248. — Eſt quaſi compendium operis maioris, maximam partem e Columbi, Veſputii aliorumque navigatorum relationibus cum ſcriptis tum ore narratis hauſti. A fabulis non prorſus immunis eſt, cum ipſe Americam non viderit et pro genio ſaeculi ſuperſtitioſus credulusque fuerit. Decem libri primae Decadis ſinguli formam habent epiſtolarum, ad Cardinales eccleſiae Romanae diverſos ſcriptarum.

Benzoni. HIERONYMUS BENZONI (minime vero, ut alii ſcribunt, BENZONE, nec BENZONO) Mediolanenſis, adoleſcens XXII annorum natus, fortuna adverſa in patria agitatus aliorumque exemplo exteras videndi regiones cupidus, praeſertim Americae, haud ita pridem repertae, perluſtrandae deſiderio excitatus, anno 1541 Mediolano profectus, in Hiſpaniam ſe contulit, et ibidem navem conſcendit, quae curſum Indiam occidentalem verſus dirigere conſtituerat. Per quatuordecim

annos,

annos, ad annum nimirum usque 1556 in ea orbis terrarum parte commoratus, omnia diligenter adnotavit, quae memoratu ibi vidit digna, et in primis Hiſpanicam crudelitatem, cuius innumerabilia conſpexerat documenta, virtutem tamen quoque et conſtantiam Hiſpanorum, verbo, ſine partium ſtudio, vivis depinxit coloribus, in libro, quem poſt reditum in Europam evulgavit hoc titulo: *La Hiſtoria del Mondo Nuovo di M.* GIROLAMO BENZONI, Milaneſe, *laqual tratta dell' Iſole e Mari, nuovamente ritrovati, et delle nuove Città da lui proprio vedute, per acque e per terra in quattordici anni. Con privilegio dell' Illuſtriſſima Signoria di Venezia per anni XX.* In Venezia, *appreſſo Franceſco Rampazetto* 1565. 8. Cum figg. Repetita iſtius libri editio *con la giunta di alcune coſe notabili dell' Iſole di Canaria* prodiit *ibidem* 1572. 8. Et ex hac poſteriore editione librum *Latina* donavit civitate *Urbanus Chauveton* ſive *Calveto*, Medicus et Theologus Genevenſis, hac epigraphe: *Novae Novi Orbis Hiſtoriae, id eſt, Rerum ab Hiſpanis in India Occidentali hactenus geſtarum, et de acerbo illorum in eas gentes dominatu, Libri tres;* Urbani Calvetonis *opera induſtriaque ex Italicis* Hieronymi Benzonis. *Mediolanenſis, qui eas terras XIIII annorum peregrinatione obiit, commentariis deſcripti, Latine facti, ac perpetuis notis, argumentis et locupleti memorabilium rerum acceſſione, illuſtrati. His ab eodem adiuncta eſt,* De Gallorum in Floridam expeditione, et inſigni Hiſpanorum in eos ſaevitiae exemplo, brevis hiſtoria. (*Sine loci mentione, qui vero eſt Geneva.*) *Apud Euſtathium Vignon* 1581. 8. Librum aetate noſtra ſatis rarum, dicavit Calveto Theodoro Bezae, praeceptori ſuo. In praefatione vehementer in Hiſpanorum invehitur ſaevitiam. Praefationem ſequuntur, Adpendicula de ambiguo

Indiae nomine, tria Calvetonis epigrammata, de aurea aetate, apud Indos occidentales in ferream mutata, et de Indorum converſione. *St. Tr.* Epigrammata duo de Hiſpanorum in Indiam occidentalem navigantium conſilio, et de verſione Urbani Calvetonis. Opus Benzonis ipſum tribus abſolvitur libris, quorum primus habet capita XXII, in quibus narrat adventum in Americam; Columbi navigationes; Hiſpanorum crudelitatem et calumnias erga incolas; praefectorum provinciarum fraudes aliasque pravas artes etc. Liber ſecundus XX capitibus agit de Hiſpanorum progreſſu in terra continenti; ubi etiam eorum ſaevitia acerbe notatur; de Hiſpanorum et Gallorum bellis in America; de coloniis et urbibus, ab Hiſpanis conditis; de Americanorum odio adverſus eosdem. Liber tertius capitibus XXII deſcribit Hiſpanorum ulteriores progreſſus in America meridionali, praecipue expugnationem regni Peruviani, ducibus Pizarro et Almagro; bellum inteſtinum, ex horum inimicitia ortum; religionem moresque Peruvianorum, odiumque eorum erga omnes, qui Chriſtianos ſe vocant. In fine libri tertii narratur auctoris reditus in Hiſpaniam, indeque in patriam. Adiecta eſt eiusdem Benzonis *brevis inſularum, quae Canariae appellantur, deſcriptio.* Adiunxit Calveto appendicem, e Francogallico ſermone converſam hoc titulo: *De Gallorum expeditione in Floridam, et clade ab Hiſpanis non minus iniuſte quam immaniter ipſis illata a.* 1565 *brevis hiſtoria.* Cui adiunctum eſt: *Supplicis libelli et querelae, a viduis, liberis, cognatis et amicis Gallorum, ab Hiſpanis in Florida, contra fas ac fidem caeſorum, ad Carolum IX, Galliae regem, delatae, exemplum.* Libro finem facit *Georgii Buchanani* Carmen ἐπιτιμωρητικὸν in colonias Braſilienſes; et

et index rerum et verborum. Cum bibliopolae Genevenſi, Euſtathio Vignon, nonnulla exempla editionis a. 1581 ſupereſſent, iunxit cum illis librum, qui inſcribitur: *Hiſtoria navigationis in Braſiliam, quae America dicitur. Qua deſcribitur Autoris navigatio, quaeque in mari vidit memoriae prodenda.* Villagagnonis *in America geſta: Braſilienſium victus et mores, a noſtris admodum alieni, cum eorum linguae dialogo: animalia etiam, arbores atque herbae, reliquaque ſingularia et nobis penitus incognita. A* IOANNE LERIO, Burgundo, *Gallice ſcripta, nunc vero primum Latinitate donata, et variis figuris illuſtrata.* Genevae 1586. 8. Utrique vero libello, hunc novum, et, ut vocant, generalem praefixit titulum: *Hiſtoria Indiae Occidentalis, Tomis duobus comprehenſa. Prior, res ab Hiſpanis in India occidentali hactenus geſtas, acerbum illorum in eas gentes dominatum, inſigneque in Gallos ad Floridam inſulam, ſaevitiae exemplum deſcribit. Alter vero, Braſiliae (quae et America dicitur) rerumque in ea obſervatione dignarum et nobis penitus incognitarum deſcriptionem continet.* HIERONYMO BENZONE, Italo, *et* Ioanne Lerio, Burgundo, *teſtibus oculatis, autoribus. Ex eorum autem idiomate in latinum ſermonem* Urbani Calvetonis *et* G. M. *ſtudio converſi: perpetuis notis, argumentis, figuris, indicibus, et locupleti memorabilium rerum acceſſione illuſtrati. Addita eſt totius Indiae occidentalis, ſeu orbis illius novi brevis deſcriptio, quae maximam hanc mundi partem uno velut intuitu perluſtrandum oculis ſubiicit. Excudebat Euſtathius Vignon* 1586. in 8. Deſumta eſt haec Americae deſcriptio, e D. *Hieronymi Giravae*, Tarraconenſis, Coſmographia. Urbani vero Calvetonis epiſtola dedicatoria, ex hac collectione eliminata fuit. *Hieronymi Benzonis* librum ex verſione Calvetonis, *Genuae* an. 1600. in 8.

 eſſe

eſſe recuſum teſtatur Sigm. Iacob. Baumgarten in praefatione ad opus ſupra commemoratum: *Allgemeine Geſchichte der Länder und Völker von America* not. 29. Cum fratres *de Bry* corpus hiſtoriae Americanae nonnullis tomis Latine et Germanice, in fol. evulgarent, Calvetonis verſionem latinam parti IV. V et VI. inſeruerunt. Idem Urbanus Calveto, *Hieron. Benzonis* librum etiam in Gallicum ſermonem tranſtulit, quod teſtatur *Antoine du Verdier*, *in Bibliotheque de France* (à Lyon 1585. in fol.) p. 1189. hiſce verbis: *Urbain Chauveton a traduit Hiſtoire nouvelle du nouveau monde, contenant en ſomme ce que les Eſpagnols ont faict jusques à preſent aux Indes occidentales, et le rude traictement qu'ils font à ces peuples. Extraicte de l'Italien* D'HIEROSME BENZONI, Milannois, *qui a voyagé* 14 *ans en ce pays là. Et enrichi de pluſieurs diſcours et choſes dignes de memoire. Imprimée par Euſtace Vignon* 1579. in 8. Exſtat etiam duplex libri verſio *Theotiſca*. Alteram dedit *Nicolaus Hoeniger* ſive *Honinger*, hoc titulo: *Der newwen Welt unndt Indianiſchen Königreichs Newwe unndt gründtliche Hiſtori, von allen Geſchichten, Handlung und Thaten der Hiſpanier vnnd anderer Völker, ſo ſie zu vnſerer Zeit und gedechtnuſz darinn begangen haben. Deſzgleichen von der Indianer wunderbarlichen und ungebräuchlichen Sitten, Statuten, Religion, Glauben, Ceremonien, Gottesdienſt vnnd andern Gebräuchen etc. Erſtlich durch* HIERONYMUM BENTZON *von Meilandt in welſcher Spraache wahrhafft beſchrieben, vnnd ſelbs perſönlich in viertzehen Jahren durchwandert und erfahren. Vorhin nie in deutſcher Spraach deſzgleichen geſehen. Erſt jetz mit ſonderm Fleiſz, allen Liebhabern der Hiſtorien vnnd frembder Sitten zu Nutz auſz dem Latein verteutzſcht durch* Nicolaum Höniger *von* Tauber Königshofen.

Baſel

Baſel durch Sebaſtian Henricpetri 1579. fol. it. *ibid.* 1582. fol. In corpore hiſtoriae Americanae fratrum *de Bry* Germanico, partem quoque conſtituit haec verſio, IV. V et VI. Altera, a Nicolai Hoenigeri verſione plane diverſa eſt, quam in lucem emiſit *Abel Scherdiger*, Paſtor Waſungenſis, hoc titulo: HIERON. BENZONIS *novae novi orbis hiſtoriae. Das iſt aller Geſchichten, ſo in der neuwen Welt, welche* Occidentalis India *genennet, unnd etwan* 1492 *von* Chriſtophoro Columbino *gefunden worden, bey den Einwohnern derſelbigen und den Spaniern, mehrertheils biſz auff a.* 1556 *ſich zugetragen. Warhafftiger gründtlicher Bericht auſz* HIERON. BENZONIS in *welſcher Spraach beſchrieben Verzeichnuſz, deſzgleichen von der Frantzoſen Meerfarth unnd Kriegsrüſtung in das Land* Floridam etc. *durch* Abel Scherdigern, *Pfarrh. zu Waſungen ins Teutſch gebracht.* Helmſtädt, *bey* Ioh. Lucio 1590. in 4. Excerpta ex HIERON. BENZONIS libro *Anglica* reperiuntur hoc titulo: *Brief Extracts out of* JEROM BENZO'S *three Books of the new world, touching the Spaniard's cruel handling of the Indians, and the Effects thereof, from his firſt going to* America *in the Year* 1541; in *Samuel Purchas, Pilgrimes, containing a Hiſtory of the World in Sea-Voyages and Land-Travels by Engliſhmen and others* Lond. 1625. fol. Tom. IV. p. 1448 ſqq. *Belgicam* verſionem curavit *Carolus van der Mander*, Harlemi 1610. 8. *Amſtelod.* 1650. 4.

Cf. (BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Hall. Bibl.* T. II. p. 182-185.
Idem in Praef. ad *Allgemeine Geſchichte der Länder und Völker in America* not. 29).
FREYTAGII Apparat. litter. T. I. p. 57-62.
ARGELATI Bibl. ſcriptor. Mediolanenſ. T. I. P. II. Col. 138.

Comitis MAZZUCHELLI *Scrittori d'Italia* Vol. II. P. II. p. 905.

Lettere overo Relatione etc. *Lettere overo Relationi di* PIETRO D'ALVARADO, *di* DIEGO GODOY, D'ALVARO NUÑEZ, *di* NUÑO *di* GUSMAN, *di* FRANCESCO D'ULLOA, *di* FRANC. VASQUEZ, *di Don* ANTONIO *di* MENDOZA, *di Fra* MARCO *da* NIZZA *et di* FERNANDI ALARCHON, *delli ſuoi diſcoprimenti nell' Indie occidentali;* in *Ramuſii Raccolta de Viaggi* (Venet. 1565. fol.) Vol. III. p. 296-370.

Cuſtodio. *Itinerario del nuevo mondo del P.* CUSTODIO, *Fray* MARTIN IGNACIO *y de otros Religioſos de la Orden de S. Franciſco;* in *Jo. Gonzalez de Mendoza Hiſtoria de China* p. 341-440.

Schmidel. HULDERICI SCHMIDELII (*Straubingo-Bavari* † ....) Vera Hiſtoria admirandae navigationis, quam ab anno 1534 usque ad a. 1554 in Americam confecit. Germanice conſcripta, nunc emendatior edita. *Norimb.* 1599. 4. Cum figg. *Hiſpanice* in *Barciae Hiſtoriadores primitivos* etc. T. III.

Philoponus. Nova typis transacta Navigatio novi orbis, Indiae Occidentalis, BUELLII, *Cataloni*, Abbatis montis Serrati, et in univerſam Americam f. Novum Orbem ſacrae ſedis Apoſtolicae Rom. a Latere Legati, Vicarii, ac Patriarchae: ſociorumque monachorum ex Ordine S. Benedicti ad ſupra dicti Novi Mundi barbaras gentes Chriſti S. Evangelium praedicandi gratia delegatorum Sacerdotum: dimiſſi per Papam Alexandrum VI a. 1492; nunc primum e variis ſcriptoribus in unum collecta et figuris ornata. Auctore Venerando Fr. Don HONORIO PHILOPONO, ordinis S. Benedicti Monacho. S. l. 1621. fol. Cum figg.

Simon. PETRI SIMON (Franciſcani Hiſpani, Provincialis, Ordinis ſui in Nova Granata, Lectoris Theol.

heol. emeriti, et Cenſoris fidei) *Primera Parte las Conquiſtas hiſtoriales en las Coſtas de Tierra me de las Indias Occidentales.* En Cuença 1626. l. Reliqua volumina operis duo praelo nuniam ſubiecta ſunt.

BERNAL DIAZ DEL CASTILLO *Hiſtoria verdadera de la Conquiſta de la Nueva Eſpaña.* Madrid 632. fol. — Auctor, omnium in nova Hiſpaia a Corteſio ſuſceptarum expeditionum bellicaum comes, indignatus, quod Gomara, ſupra memoratus, nec ſui nec commilitonum meminerit, omnia potius per eosdem geſta ſoli Corteſio ibuerit, calamum arripuit *veramque* ſuam hiſtoriam conſcripſit, annoque 1568 abſolvit. Siſtit a amplam aeque ac confuſam narrationem de mnibus Corteſii in America bellis habitu quidem nodoque tali, qualem a bellatore litterarum rudi ure exſpectaveris. Quum vero ipſe teſtis oculatus exſtiterit, rebusque maioris momenti interfuerit, relatio eius fide utique digniſſima aeſtimanda; tadem, ſimplicitate atque candore, faceta, loquacitate ſenili, vanitateque, triario facile condonanda, ideo delectat, ut liber vix ſibi ſimilem habeat. del Caſtillo.

Cf. ROBERTSON l. c. T. II. p. 505 ſec. verſ. Theot.

Junckher PHILIPPS VON HUTTEN *Zeitung aus India; aus ſeiner, zum Theil unleſerlich gewordnen Handſchrift;* in Meuſel *Hiſtoriſch-litterariſchen Magazin* (Bayreuth und Leipz. 1785. 8 mai.) . I. p. 51-117. — Germanos cum Hiſpanis mox poſt Americae indagationem hanc novam terrarum orbis partem adiiſſe, maximeque, Carolo V Imp. annuente ſumtibusque familiae ditiſſimae Welſeriae, Auguſtae Vindelicorum florentis, arias expeditiones, novas regiones ibi reperiendi, provinciae Venezuelae potiſſimum ſtudioſius per- Philipp v. Hutten.

quirendae, aurique et argenti con..dendi cauſſi a. 1528 usque ad a. 1555 ſuſceptas fuiſſe, no quidem, praecipue e *Marci Welſeri* Operibus, *rimbergae* 1628. fol. editis. Plura de iis dc *Paullus de Stetten*, *iunior*, adhuc rem publi Auguſtanam egregie ornans, in *Lebensbeſchrei gen zur Erweckung und Unterhaltung bürgerli Tugend* (Aug. Vind. 1782. 8.) p. 209 - 248. pioſiora et exactiora de iisdem diſcimus ex rel: nibus et epiſtolis *Philippi de Hutten*, unici, ut detur, e nobilitate Germanica antiquioris c maeque notae, qui primis terrae continentis A ricae expugnationibus interfuit; unici certe o nis ſui, qui de rebus ibi geſtis litteris aliquid n davit. Narrat candore ac ſinceritate plane a bili, quae inde ab a. 1535 usque ad a. 1546, in Hiſpania, e qua in patriam Franconicam verti ſtatuerat, a ſubmiſſis percuſſoribus crude occiſus eſt, vidit atque pertulit. Praeter alia hac relatione patet, Germanos, proh dolor! h multo minus barbare ac crudeliter contra Am canos ſaeviiſſe, quam Hiſpanos.

* * *

Thevet. ANDREAE THEVET *Singularitez de la Fr ant - arctique, autrement nommée Amérique, a pluſieurs terres et isles decouvertes de notre te* à Paris 1558. 4. à Anvers 1558. 8. Cum f *Italice*, Venet. 1561. 8. Cum figg. — Auct Iuvenis admodum ordini monachorum Franci norum ſe dicavit, cupidine vero, regiones pe grinas perluſtrandi, ductus, Italiam, inſulas Ar pelagi, Conſtantinopolin, Rhodum, Graeci vidit, annoque 1554 in Galliam reverſus eſt. An ſubſequenti cum Villegagnonio, Equiti nol Braſiliam petiit, anno 1556 vel 1557 rediit

patria

triam, et m[illegible]mo ſe abdicavit. Poſtea con-
tutus eſt eleemoſynarius reginae Catharinae de
edicis, hiſtoriographus Galliarum, regisque coſ-
ographus: vix tamen his honoribus dignus, ſi
pectes ignorantiam iudiciique tenuitatem, qua
[illegible] falſis turpiter miſcuit. Nihilo minus haud
orſus contemnendus, cum ipſe diverſas Ameri-
[illegible] regiones, Braſiliam potiſſimum, inſulasque
[illegible] obierit. Multae ab eodem rudes icones
nimalium et plantarum provenerunt, inque alio-
um libros undique tranſierunt. Excitatam legi-
us eiusdem auctoris *Hiſtoire générale des Indes
identales et terres neuves*: ſed hanc a bibliogra-
is fictam credimus.

WALTHER RALEIGH *Diſcoveries of the large,* Raleigh.
and beautiful empire of Guiana. Lond. 1596. 4.
gice a *Iohanne Hond* . . . . Et ex hac *Latine*,
mberg. 1599. 4. *Theotiſce* excerpta nonnulla
ant in collectione fratrum *de Bry* T. VIII.
99). *Francogallice* cum *Franciſci Coreal Voyages
Indes occidentales* etc. (à Amſt. 1722. III Voll. in
mai.) ſupra commemoratis. Et in Collectione
er. Prevotiana T. XVI. — GUALTERUS RA-
GHUS ſ. *Raulaeus* Eques Anglus, Cornubiae et
oniae ſtannifodinarum omniumque caſtellorum
iisdem provinciis Praefectus Generalis, regii
m ſatellitii Praefectus, omnibus paene curis et
tationibus eo teten[illegible]erat, ut partem ſaltem
ndam gloriae, quam [illegible] in reperiendis no-
terrae regionibus ſibi pe[illegible]erant, popularibus
conciliaret. Hac men[illegible] navigationem ad *Guia-*
auriferam ab Hiſpa[illegible] decantatam ſuſcepit.
mutha igitur ſolvens d[illegible] VI Febr. a. 1595 *Trini-*
tem inſulam, Hiſpanis ſ[illegible]ſtam, die XXII Martii
pellit, oppidum S. *Ioſe*[illegible] dictum, et Praefectum
tonium Bereum faci[illegible] [illegible] A quo, qui auri
fodinas

fodinas in Guiana ſedulo quaeſierat, multa ſci-
tatus, nave in Trinidada relicta, cum lembis
centum militibus vaſtum illud et plurium oſtiorum
flumen *Orenoquo* ingreſſus, Guianam indagat p
CCCC mill. paſſ. inter anfractuoſa brevia et aq
rum divortia repercuſſis verticalis ſolis radiis t
refactus, imbribus permadidus, pluribusque di
cultatibus conflictatus, donec coelo menſe A
hibernante, aquis ſuperinfuſis omnia paene flu
rent, ut neceſſario nec ſine periculo revertend
eſſet. Plura qui deſiderat, adeat elegantem li
lum, cuius titulum poſuimus, in quo auctor
regiones accurate quaſi indigena deſcribit, et m
de Guianae opulentia e ſplendentibus marcaſit
inventis, ex Hiſpanicis ſcriptis, ex barbaror
fide, quos minime intellexit, et ſpe credula, n
nulla etiam, quae fabuloſa videntur de Amazo
bus, et gente, cui ex humerorum prominen
vultus in pectore, enarrat.

Hennepin. LUDOVICI HENNEPIN, *Miſſionnaire Re*
(† ....) *Deſcription de la Louiſiane, nouvelle*
découverte au Sudoueſt de la Nouvelle France; avec
Carte du pays et les moeurs des Sauvages. à Pa
1683. 12. *Italice* a *Caſimiro Freſchot*, Bonon
1686. 12. *Theotiſce*, Norimberg. 1689. 12.
Auctor, Monachus Ordinis S. Franciſci, ex ſev
riore Recollectorum diſciplina provinciae Atreb
tenſis, in dedicatione regi Galliarum novum
ingens in America ſeptentrionali, cuius regio
nonnullas Francogalli circa annos 1670 et 16
indagaverant, regnum ominatur, reperta iam v
antea non explorata, per lacus et flumina, qu
ex nova Francia in ſinum usque Mexicanum n
vigari poteſt. Huius indagatio non ſemel a Gal
tum militibus et mercatoribus, tum miſſionar
eccleſiaſticis, aemulatione et invidia, ut ex ho
ipſ

ro apparet, aliquando certaminibus, coepta, tamen interrupta fuit. *Robertus Sallius* anno 1669 iter ingreſſus, ultra fines lacus ſive *Frontiniaci* non pervenerat, variis impeditus, donec a. 1675 ex ceſſione Comitis Frontiniaci, Novae Franciae poſtmodum Gubernatoris, regium diploma impetraret, ad Frontiniacam munitionem, quae ſubitaneo opere ex ceſpite extructa erat, amplificandam et firmandam; deinde a. 1676 novo privilegio exercendam pellium mercaturam excitatus de itinere occidentem et meridiem versus iniret. Aſſumſit autem ad religionis Christianae rudimenta barbaris proponenda, ex Recollectorum ſodalitio monachos tres. Inter eos fuit auctor huius deſcriptionis, qui paullo ante in colonia Gallica XIV aut XV familiarum ad Frontiniacum collecta, ſacerdotis et catechetae munus exercuerat, et liberos *Iroquiorum* litteris imbuere coeperat. Orſi ſunt iter menſe Novembri a. 1678, navi maiore uſi. Ubi auctor praecipue ingentes in illo terrarum tractu lacus et celebre S. Ludovici flumen deſcribit; mores porro hominum ibidem degentium, quorum captivus per menses novem fuit; nec minus fata et pericula ineundi. Poſt annos a coepta navigatione fere tres ad lacum rediit.

Acta Erud. a. 1683. p. 373-380.

Idem *Nouvelle Deſcription d'un très-grand pays ſitué dans l'Amérique, entre le nouveau Mexique et la Mer Glaciale, depuis l'an 1679, jusqu'en 1682 avec des Reflexions ſur les entrepriſes de M. Cavelier de la Salle, et autres choſes concernant la deſcription et l'histoire de l'Amerique ſeptentrionale.* à Utrecht 1698. 12. Cum figg. aen. — Ingentem iſtum terra-

terrarum tractum, a ſe primum perluſtr... gentiumque eum inhabitantium mores, ... hoc libro deſcribere aggreſſus eſt Hennep... Multa hic exhibet, in libro priore data ope... termiſſa; cuius quidem inſtituti ſui cau... affert. Accuratiorem v. c. deſcriptionem... Miſſiſſipi, praeſertim qua in ſinum Mexic... exonerat, ibi non inſeruerat, quod invit... a quo ad provincias verſus ſeptentrionem ... tes perluſtrandas miſſus erat, neceſſitat... ſumma urgente, ſociis quoque eius alter... iter plane declinantibus, fluvio hocce ... usque Mexicanum deſcendiſſet. Voluiſſe... Sallium gloria detecti per fluvium hunc ... Mexicanum itineris ſolum frui. Sed eo ... ſcelere e medio ſublato, Hennepinus ... quo minus cuncta promulgaret, nunc ... arbitratus eſt.

Eiusdem *Nouveau Voyage d'un pays plus ... que l'Europe entre le Mer Glaciale et le ... Mexique, depuis 1679 juſqu' en 1682.* à U... 1698. 12. Cum figg. aen. Cum *Bordii* iti... (*Amſterd.* 1704. 8. *ibid.* 1711. 8.) de qu... Et in *Recueil des voyages au Nord* T. V. p. ... et T. IX. p. 143 ſqq. *Anglice*, Lond. ... Cum figg. aen. *Theotiſce* ab *I. G. Langeh.* B... 1699. 12. Cum figg. aen. Novo ſolum... prodiit eadem verſio *ibid.* 1740. — Narra... hoc libro potiſſimum infelices conatus vi... tiſſimi *Roberti Sallii.* Simul auctor de variis ... ricae gentibus, quas idem et qui illum ex ... ſectorum ordine ſacerdotes comitati ſunt, ... runt, uberius exponit. Fabulis et coniectu... nis non prorſus immunis eſt.

Cf. Acta Erud. a. 1698. p. 68–74.

CAP

CAPVT XXXVII.

IPTORES DE AMERICA MERIDIONALI GENERALES.

s ſcriptores, capite XXXVI enumeratos,
e etiam pertinere, per ſe patet. Nos hoc
los ſeparatim ſiſtimus, qui in libris ſuis
ra vel omnes Americae meridionalis par-
l ſaltem plures, deſcripſerunt, reſervaturi
l de ſingulis regionibus ſpeciatim expo-
equentibus capitibus aut ſectionibus.

ges *and Diſcoveries in South-America.* Lon- Voyage and etc.
98. 8. Cum tabb. geogr.

ryving van eenige vornaamſte Kuſten in Ooſt-Indien, als: Zuriname, Nieuw-Nederland, Cuba, Brazil, Suratte, Madagaſcar, Bata- en Mexico. Leeuwarden 1716. 4. Beſchryving etc.

DIONYSIO DE ALÇEDO Y HERRERA
ſtorico-Politico-Geografico, con las Noticias ticulares del Peru, Tierra Firme, Chili y yno de Granada. En Madrid 1740. 4.
dem *Compendio Hiſtorico de la Provincia y de Guayaquil.* ibid. 1741. 4.

ncife Hiſtory of the Spaniſh America. Lon- Conciſe Hiſtory etc.
1. 8. *Theotiſce* hac inſcriptione: *Das Spaniſch in America, oder kurze Beſchreibung aller Pflanzſtädte und Beſitzungen, vornehmſüdlichen Theil deſſelben und der merkwürdiger in Nordamerica, ingleichen einiger in dem iſchen Meerbuſen gelegenen Inſeln.* Sorau 4. — Auctor anonymus agit de primis ricam navigationibus, de coloniis ibi ab is, Hiſpanis potiſſimum, conditis, de ſtatu ae Hiſpaniae naturali et civili, de com- incolarum cum Hiſpania vetere, etc. Ap- ſiſtit deſcriptionem regionis Paraquaianae

paullo

paullo copioſiorem. Omnia e ſcriptoribus H
nis hauſta dicuntur.

de la Condamine. DE LA CONDAMINE (Socii Academiae S
tiarum Pariſinae † 1774) *Relation abregée*
Voyage, fait dans l'interieur de l'Amérique me
nale, dépuis la côte de la Mer du Sud, juſqu' aux
du Breſil et de la Guiane, en deſcendant la Ri
des Amazones. Avec une Carte du Marag
de la Riviére des Amazones, levée par le même. à
1745. 8 mai. Cum figg. aen. — *Nouvelle*
augmentée de la Relation de l'Emeute popul
Cuença au Pérou, et d'une Lettre de M. G
DES ODONAIS, *contenant la Relation du V*
de Madame Godin, ſon Epouſe etc. à Mae
1778. 8 mai. Cum figg. aen. *Hiſpanice*, Am
1745. 12. Cum figg. aen. *Theotiſce* in Colle
itiner. Goettingenſi T. II. — Globi noſtri
quei dimetiendi eiusque figuram explorandi
miſſi erant a rege Galliarum in Americam
dionalem a. 1735 *Condaminius*, *Godinus des*
nais atque *Bouguer*, cum quibusdam aliis viri
ctrina arteque peritis. Condaminius in hoc li
multas offert obſervationes, doctrinam phyſi
hiſtoriam naturalem ac geographiam mire iu
tes, in regionibus iſtis, maxime circa Amazo
flumen, inſtitutas. Fabulas haud paucas
creditas docte diſſipat. Verſioni Theotiſcae a
eſt *Bougueri* brevis deſcriptio itineris Peruvia
Commentariis Academiae ſcientiarum Pariſi
Epiſtola maxime memorabilis, quam editio U
lectina innuit, *Godini des Odonais* a. 1773 ſcr
a *Lodero* Theotiſce reddita legitur in *A. L. Sc*
zeri Briefwechſel meiſt ſtatiſtiſchen Inhalts (Goet
gen 1775. 8 mai.) p. 156-180. Cf. ibid. p. 74

Eiusdem *Méſure des trois premiers degrés*
Meridien dans l'hemiſphere Auſtral, tirée des O
vat

... des Meſſieurs de l'Academie Royale des Scien-
... envoyés ſous l'Equateur. à Paris 1751. 4. —
...er integer argumenti mathematici. Cf. *Götting.*
Anzeig. a. 1752. p. 771. et *Erlang. gel. Anmer-*
... a. 1752. p. 224 ſqq.
...usdem *Journal du Voyage fait par Ordre du*
(de France) à l'Equateur, ſervant d'introduction
...que à la Meſure des trois premiers degrés du
...ien. à Paris 1751. II Voll. in 4. *Theotiſce,*
...t. 1763. 8. — Inſunt ſolummodo, pauca ſi
...es, quae auctor ſingulis diebus obſervavit,
...ca et aſtronomica, cum narratione moleſtia-
... quas paene innumeras expertus eſt. Magni
...anda tabula geographica adiecta, qua pro-
... Quito repraeſentatur.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1752. p. 766 ſqq.
...g. gel. Anmerkungen a. 1752. p. 201 ſqq. 209 ſqq.
...17 ſqq.

...usdem *Supplement au Journal hiſtorique du*
...ge à l'Equateur et au Livre de la Meſure des
premiers degrés du Meridien, ſervant de Reponſe
...ques objections. à Paris 1752. 4.
...iusdem *Supplement au Journal hiſtorique du*
...ge à l'Equateur et au Livre de la Meſure des
premiers degrés du Meridien, pour ſervir de Re-
...aux objections de M. B. (Bouguer). Seconde
... ibid. 1754. 4. — Controverſiae, hiſto-
...et geographiam nihil invantes.

Erlang. gel. Anmerk. a. 1753. p. 9 ſqq. a. 1754.
... 201 ſqq.

(...IERRE) BOUGUER (Socii Acad. Scient. Pa- Bouguer.
... † 1758) *Figure de la Terre, determinée par*
...ſervations de Mr. Bouguer et de la Condamine,
...par le Roi (de France) à Perou, pour obſer-
...environs de l'Equateur. Avec une Relation

 abré-

terrarum tractum, a ſe primum perluſt gentiumque eum inhabitantium mores, acc hoc libro deſcribere aggreſſus eſt Henn Multa hic exhibet, in libro priore data oper termiſſa; cuius quidem inſtituti ſui cauſſ affert. Accuratiorem v. c. deſcriptionem Miſſiſſipi, praeſertim qua in finium Mexica exonerat, ibi non inſeruerat, quod invito à quo ad provincias verſus ſeptentrionem v tes perluſtrandas miſſus erat, neceſſitate ſumma urgente, ſoc is quoque eius alterui Iter plane declina bus, fluvio hocce ad usque Mexican i deſcendiſſet. Voluiſſe ei Sallium ecti per fluvium hunc in Mexican i r ris ſolum frui. Sed eo f ſcelere e n ſublato, Hennepinus nih quo minus cu a promulgaret, nunc arbitratus eſt.

Eiusdem *Nouveau Voyage d'un pays plus que l'Europe entre le Mer Glaciale et le n Mexique, dépuis* 1679 *juſqu' en* 1682. à U 1698. 12. Cum figg. aen. Cum *Bordii* itin (*Amſterd.* 1704. 8. *ibid.* 1711. 8.) de quo Et in *Recueil des voyages au Nord* T. V. p. 19 et T. IX. p. 143 ſqq. *Anglice*, Lond. 16 Cum figg. aen. *Theotiſce* ab *I. G. Langen*. B 1699. 12. Cum figg. aen. Novo ſolum prodiit eadem verſio *ibid.* 1740. — Narran hoc libro potiſſimum infelices conatus vi tiſſimi *Roberti Sallii*. Simul auctor de variis ricae gentibus, quas idem et qui illum ex I lectorum ordine ſacerdotes comitati ſunt, runt, uberius exponit. Fabulis et coniectur nis non prorſus immunis eſt.

Cf. Acta Erud. a. 1698. p. 68-74.

CAPVT XXXVII.

SCRIPTORES DE AMERICA MERIDIONALI GENERALES.

Plures ſcriptores, capite XXXVI enumeratos, huc etiam pertinere, per ſe patet. Nos hoc ite iſtos ſeparatim ſiſtimus, qui in libris ſuis opera vel omnes Americae meridionalis par-, vel ſaltem plures, deſcripſerunt, reſervaturi s, qui de ſingulis regionibus ſpeciatim expore, ſequentibus capitibus aut ſectionibus.

Voyages and Diſcoveries in South-America. London 1698. 8. Cum tabb. geogr. Voyage and etc.

Beſchryving van eenige vornaamſte Kuſten in Ooſt-Weſt-Indien, als: Zuriname, Nieuw-Nederland, rida, Cuba, Brazil, Suratte, Madagaſcar, Bata-, Peru en Mexico. Leeuwarden 1716. 4. Beſchryving etc.

Don DIONYSIO DE ALÇEDO Y HERRERA *iſo Hiſtorico-Politico-Geografico, con las Noticias particulares del Peru, Tierra Firme, Chili y Reyno de Granada.* En Madrid 1740. 4.

Eiusdem *Compendio Hiſtorico de la Provincia y rto de Guayaquil.* ibid. 1741. 4.

A conciſe Hiſtory of the Spaniſh America. London 1741. 8. *Theotiſce* hac inſcriptione: *Das Spaniſche Reich in America, oder kurze Beſchreibung aller niſchen Pflanzſtädte und Beſitzungen, vornehmlich im ſüdlichen Theil deſſelben und der merkwürdigen Oerter in Nordamerica, ingleichen einiger in dem xicaniſchen Meerbuſen gelegenen Inſeln.* Sorau 1763. 4. — Auctor anonymus agit de primis Americam navigationibus, de coloniis ibi ab ropaeis, Hiſpanis potiſſimum, conditis, de ſtatu mericae Hiſpaniae naturali et civili, de commerciis incolarum cum Hiſpania vetere, etc. Appendix ſiſtit deſcriptionem regionis Paraquaianae Conciſe Hiſtory etc.

paullo

paullo copioſiorem. Omnia e [illegible] oribus Hiſpa-
nis hauſta dicuntur.

de la Condamine.

DE LA CONDAMINE (Socii Academiae ſcien-
tiarum Pariſinae † 1774) *Relation abregée d'un Voyage, fait* [illegible] *ieur de l'Amérique meridionale, depuis la* [illegible] *ler du Sud, jusqu' aux côtes du Breſil et de la* [illegible]*, en deſcendant la Rivièr des Amazones. Avec* [illegible] *Carte du Maragnon, o de la Rivière des Amaz* [illegible] *levée par le même.* à Pari 1745. 8 mai. Cum fi [illegible] aen. — *Nouvelle edition augmentée de la Ri* [illegible] *de l'Emeute populaire d Cuença au Pérou, et* [illegible] *une Lettre de* M. GODIN DES ODONAIS, [illegible] *sur la Relation du Voyag de Madame Godin,* [illegible] *Epouſe* etc. à Maeſtricht 1778. 8 mai. Cum f [illegible] g. aen. *Hiſpanice*, Amſterd. 1745. 12. Cum figg. [illegible] *Theotiſce* in Collectione itiner. Goettingenſi T. II. — Globi noſtri terraquei dimetiendi eiusque figuram explorandi cauſſa miſſi erant a rege Galliarum in Americam meridionalem a. 1735 *Condaminius*, *Godinus des Odonais* atque *Bouguer*, cum quibusdam aliis viris doctrina arteque peritis. Condaminius in hoc libello multas offert obſervationes, doctrinam phyſicam hiſtoriam naturalem ac geographiam mire iuvantes, in regionibus iſtis, maxime circa Amazonum flumen, inſtitutas. Fabulas haud paucas ante creditas docte diſſipat. Verſioni Theotiſcae addita eſt *Bougueri* brevis deſcriptio itineris Peruviani, e Commentariis Academiae ſcientiarum Pariſinae Epiſtola maxime memorabilis, quam editio Ultraiectina innuit, *Godini des Odonais* a. 1773 ſcripta a *Lodero* Theotiſce reddita legitur in *A. L. Schlötzeri Briefwechſel meiſt ſtatiſtiſchen Inhalts* (Goettingen 1775. 8 mai.) p. 156-180. Cf. ibid. p. 74 ſqq.

Eiusdem *Méſure des trois premiers degrés du Meridien dans l'hemiſphere Auſtral, tirée des Obſervations*

ations des M[illegible]s de l'Academie Royale des Scien-ces, envoyés ſous l'Equateur. à Paris 1751. 4. — iber integer argumenti mathematici. Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1752. p. 771. et *Erlang. gel. Anmerkungen* a. 1752. p. 224 ſqq.

Eiusdem *Journal du Voyage fait par Ordre du Roi (de France) à l'Equateur, ſervant d'introduction hiſtorique à la Meſure des trois premiers degrés du Meridien.* à Paris 1751. II Voll. in 4. *Theotiſce,* Erfurt 1763. 8. — Inſunt ſolummodo, pauca ſi excipias, quae auctor ſingulis diebus obſervavit, phyſica et aſtronomica, cum narratione moleſtiarum, quas paene innumeras expertus eſt. Magni aeſtimanda tabula geographica adiecta, qua provincia Quito repraeſentatur.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1752. p. 766 ſqq. *Erlang. gel. Anmerkungen* a. 1752. p. 201 ſqq. 209 ſqq. 217 ſqq.

Eiusdem *Supplement au Journal hiſtorique du Voyage à l'Equateur et au Livre de la Meſure des trois premiers degrés du Meridien, ſervant de Reponſe à quelques objections.* à Paris 1752. 4.

Eiusdem *Supplement au Journal hiſtorique du Voyage à l'Equateur et au Livre de la Meſure des trois premiers degrés du Meridien, pour ſervir de Reponſe aux objections de M. B.* (*Bouguer*). *Seconde Partie.* ibid. 1754. 4. — Controverſiae, hiſtoriam et geographiam nihil iuvantes.

Cf. *Erlang. gel. Anmerk.* a. 1753. p. 9 ſqq. a. 1754. p. 201 ſqq.

(PIERRE) BOUGUER (Socii Acad. Scient. Pariſinae † 1758) *Figure de la Terre, determinée par les Obſervations de Mr. Bouguer et de la Condamine, envoyés par le Roi* (*de France*) *à Perou, pour obſerver aux environs de l'Equateur. Avec une Relation* Bouguer.

abrégés de ce voyage, qui contient la Deſcription d[u] Pays, dans lequel les operations ont été faites. à Paris 1749. 4 mai. Cum figg. aen. Epitome itinerarii, e Commentariis Academiae Scient. Pariſina mutuata, *Theotiſce* legitur in Collectionis itiner Goettingenſis T. II. — Liber eiusdem generi eodemque fine elaboratus, quo libri Condaminii cuius adverſarius acerrimus Bouguerus fuit. Condaminii nomen licet in libri fronte ſimul poſitum fuerit, idem tamen contendit, ſe illius minime eſſe participem. In hanc bibliothecam noſtram referenda eſt adiecta relatio de regionibus nonnullis Americae meridionalis.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1750. p. 939 ſqq.

rge Joan Ant. de loa. *Relacion hiſtorica del Viage à la America meridional, hecho de Orden de ſu Mageſtad, para medir algunos grados de Meridiano terreſtre, y venir por ellos en conocimiento de la verdadera figura y magnitud de la tierra, con otras obſervaciones aſtronomicas y phyſicas: por D.* JORGE JOAN, *Commendador de Aliaga, en el Orden de S. Juan, Socio correſpondiente de la Real Academia de Sciencias de Paris; y D.* ANTONIO DE ULLOA, *de la Real Academia de Sciencias de Londres, ambos Capitanes de Fregata de la Real Armada.* En Madrid 1748. 1749. II Voll. in 4. Cum XLVII figg. aen. *Francogallice*, Amſterd. et Lipſ. 1751. 1752. II Voll. in 4 mai. Cum figg. aen. Pariſ. 1752. II Voll. in 4. *Anglice* a *Ioh Adams*, Lond. 175.. Editio tertia ibid. 1772... Epitomae huius itinerarii exſtant in *Barrovii Collection of authentic, uſeful and entretaining Voyages* (Lond. 1765. III Voll. in 8.) Vol. III; quae et Francogallice et Theotiſce reddita; porro in Collect. itiner. Berol. T. XI. — Eodem fine, quo Condaminius cum ſociis a rege Galliarum in Ameri-

Americam meridionalem miſſus erat, Iorge Ioan etiam atque Antonius Ulloa ſumtibus regis Hiſpaniarum eo ſe contulerant. Et *Georgius* quidem *Ioan* *) non ſolum vir erat ſplendidis ornatus muneribus — quippe qui ducibus claſſis Hiſpanae ſupremis adſcriptus, Director regii Seminarii Nobilium Madritenſis et conſilii regii, commerciorum ac monetae cauſſa inſtituti, rebusque maritimis Praefectus, atque olim munere legati Hiſpani n aula regis Maroccani functus erat — ſed etiam loctrina multiplici clarus, in rebus mathematicis et phyſicis maxime verſatus, ſocius plurium Academiarum illuſtrium. Mortuus eſt a. 1773. Nec minor debetur laus *Antonio Ulloae*, **) cuius *Noticias Americanas* ſupra ſectione ſecunda capitis LXXV recenſuimus. Ipſe ſtilum itinerario commodavit atque eius editionem curavit. Hiſpani duumviri egregiis multisque novis obſervationibus ornarunt cum doctrinam phyſicam et hiſtoriam naturalem, tum geographiam et hiſtoriam Americae meridionalis. In primis grata ſunt utilave, quae de gentium indigenarum moribus et ingeniis litteris conſignarunt. Quo in negotio plura Condaminio praeſtiterunt. Anno 1735 ex Hiſpania profecti, a. 1746 demum in eandem reverſi ſunt.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1749. p. 827 ſq.
C. G. DE MURR *Journal* T. VIII. p. 309 ſqq.

RICHARD ROLT *New Hiſtory of South-America.* London 1756. 8 mai. — Legimus olim huius Rolt.

T 2

*) Non *Iuan*, ut dialecto Caſtiliano dicitur; nam familia illuſtris *Ioan* Catalonici originis eſt: Cataloni vero nomen *Ioannes* exprimunt per *Ioan*.

**) In ephemeridibus Goettingenſibus mox excitandis Antonius Ulloa minus recte frater Georgii Ioan appellatur.

huius hiſtoriae recenſum commendationis n
plenum in *Journal etranger* a. 1757. Ian. p.

Zapata. *Don* JOSEF EUSEBIO LLANO ZAPAT.
liminar al Tomo primero de las Memorias hi
phyſicas, critico-apologeticas de la America M
nal. Cadiz 1759. 8.

Coleti. GIANDOMENICO COLETI, *della Comp*
di Gieſù, Dizionario Storico-Geografico dell'
rica Meridionale. Tomo primo A — L. *Tomo*
do M — Z. In Venezia 1771. 4. Cum tabul
graphica Americae meridionalis. — Le
hocce prae caeteris huius generis libris ideo
mendandum, quod eius auctor decem per a
nimirum usque ad a. 1767 in America me
nali, praecipue in urbe Quito, verſatus
magnamque igitur partem eorum, quae
ipſe viderit atque ex regionibus, quas adire
poterat, per viros doctos fideque dignos,
mam partem Ieſuitas, memorabilia collegeri
bulariis adeo nonnullis publicis et privatis ſe
fuiſſe affirmat. Tabulam, quam adiunxit,
graphicam e viginti et duabus aliis ſe hauſiſſe
Praeter alia notamus, in articulo de urbe
indices Viceregum et Archiepiſcoporum,
usque ad a. 1767 ibi vixerunt, exhiberi; d
mine Amazonum ſ. Maragnon varia nova o
rere; de regno Peruviano exactiora, quam i
tradi etc. Americanos indigenas non adeo
dos et infirmos pingit, ut Pauvius eiusque aſſ
Cf. GATTERERI *Hiſt. Journal* T. V. p. 291

CA

CAPVT XXXVIII.

RIPTORES DE AMERICA SE-PTENTRIONALI GENERALES.

ASTIANUS CABOTUS (CABOTTO) Vene- Cabotto.
s, Henrici VII, regis Angliae, ſumtibus pri-
mnium erat, qui viam per oceanum ſepten-
em verſus Indiam orientalem navigatione
quaereret. Is quidem conatus irritus fuit.
mus tamen a. 1497 Cabotus vidit Americae
rionalis continentem tractumque amplum,
Florida usque ad littora terrae Labrador,
sve, partemque iſtius terrae nomine regis
rum poſſeſſione occupavit. Ipſe quidem
deſcriptionem non exhibuit; certe nulla
habemus tamen narrationem de eadem
m in *Hakluyti* collectione ſaepius laudata
I. *Petrus Martyr* etiam de Caboto, quem
rem et contubernalem ſuum appellat, varia
Alia itinera, poſtea a Caboto, regis Hiſpa-
ſſu peracta, huc non pertinent.

odem viam, quam Cabotus tentaverat, a. Frobiſher.
t ſequentibus, MARTINUS FROBISHER,
Anglus, inveſtigare ſtuduit. Quem in finem
tituit navigationes verſus Americam ſepten-
em, quarum diaria brevia exhibentur in
ti collectione Vol. III, hac inſcriptione:
IN FROBISHER'S *three Voyages to the*
eſt 1576-1578. Et in *Recueil de Voyages*

vationibus et appendice denuo edita e Muſeo D. Capelli. *Hamburg.* 1675. 4. — Frobiſſeri vita in *Sammlung von merkwürdigen Lebensbeſchreibungen, gröſtentheils aus der Britanniſchen Biographie* (Halle 1757. 8 mai.) T. IV. p. 437-455.

Beſchryvinge etc. *Beſchryvinge van Virginie, Nieuw-Nederlandt, Nieuw-Engelandt, en d'Eylanden Barmudes, Barbados en St. Chriſtoffel, daer in den Aert des Landts en koopmanſchappen duydelyck beſchreven worden, dienſtelyk voor degene die derwaerts handelen. Met Koperre Platen verciert.* Amſterd. 1651. 4.

Boyer. PAUL BOYER, SIEUR DE PETITPUY, *Veritable Relation de ce qui s'eſt paſſé au Voyage de M. de Bretigny en l'Amérique occidentale; avec la deſcription des moeurs des Sauvages; un Dictionaire de la Langue, et un Avis à ceux qui veulent y etablir des Colonies.* à Paris 1654. 8.

Denys. NICOLAI DENYS, *Gouverneur et Lieutenant général pour le Roy* (†....) *Deſcription hiſtorique et géographique des Côtes de l'Amérique ſeptentrionale, avec l'Hiſtoire naturelle du Pays.* à Paris 1672. II Voll. in 12. — Hodie non magni aeſtimatur.

Marquette. P. MARQUETTE *Beſchreibung einer Reiſe und etlicher, bisher noch unbekannter, Länder und Völker in Nordamerica* .... 1673. 12.

Blome. RICHARDI BLOME *Preſent State of his Majeſty islands and territories in America.* London 1687. 8. Cum figg. aen. *Francogallice,* Amſterd. 1688. 12 mai. Cum figg. aen. *Theotiſce* e verſione Francogallica inepta, Lipſ. 1697. 12. Cum figg. aen. — Liber, ab auctore, excitandis praecipue popularium ſuorum animis, quibus peregrinum natali ſolo potius eſt, aut benignius ſperatur, ſcriptus; ut translatis eo domiciliis, ſub Anglico imperio, et iuxta colonias ab hac natione hinc inde conſtitutas, ſedem fortunarum ſuarum tanto impen-

Continentur autem hae terrae, cum inſu-
maica, pluribus *Caraibicarum*, *Bermudicis* et
nova, tum continentis Americae ſeptentrio-
partibus, *Carolina*, *Virginia*, *Marylandia*,
Caeſarea (*New Jerſey*), *Novo Eboraco* (*New*
et Nova Anglia. Harum plerarumque char-
eographicae libello ſunt inſertae, caeteris
tis; quae ad tempus usque illud prodiere,
ris effato, accuratiores.

Acta Erud. a. 1689. p. 146-157.

IRMANNI MELL *British Empire in America*. Mell.
on 1700. 8. Cum figg. aen.

RON DE LA HONTAN *Nouveaux Voyages* de la Hontan ſ. potius Gueudeville.
l'Amérique ſeptentrionale, qui contiennent une
on des différens peuples qui y habitent, la na-
leur Gouvernement, leur Commerce, leur Cou-
leur Religion, et leur manière de faire la
; l'intérêt des François et des Anglois dans le
erce qu'ils font avec ces Nations, l'avantage
Angleterre peut retirer de ce païs, étant en
avec la France. Le tout enrichi de Cartes et

Avec un petit Dictionnaire de la L *Païs.* à la Haye 1703. II Voll. in 12. — *Seconde Edition, augmentée des converſations de l'Auteur avec un Sauvage diſtingué.* ibid. 1705. II Voll. in 12. à Amſterd. 1728. III Voll. in 12 mai. ibid. 1731. III Voll. in 12 mai. Cum figg. aen. *Theotiſce a Iud. Frid. Viſcher*, Hamburg und Leipzig 1709. 12. ibid. 1711. 12. (Huic editioni adiunctum eſt auctoris iter in Luſitaniam, Daniam et Hiſpaniam). *Belgice* a *Gerardo Weſterwyk*, Hag. Comit. 1739. II Voll. in 8. Cum figg. aen. — Latet ſub adſcititio Baronis *de la Hontan* nomine GUEUDEVILLE, monachus, e Gallia profuga, qui ſatis diu in aula Hannoverana commoratus eſt, poſtquam varias terrae regiones peragraverat. In America commoratus dicitur ab anno 1683 usque ad a. 1693. Prima pars continet XXV epiſtolas, in quibus Canadam in primis, bella Anglorum et Gallorum ibidem tunc temporis geſta, moresque Iroqueſiorum deſcribit. Secunda pars commentarius quaſi prioris eſt, in quo ſcilicet varia argumenta copioſius exponuntur. Avide omnia lecta ſunt, nec prorſus immerito, quia auctor ſat bene narrat: numne vero ubique veritati convenienter, alii videant. Dialogi, editioni ſecundae reliquisque adiecti atque principia irreligioſa continentes, ſeparatim etiam prodierunt hoc titulo: *Suite du Voyage de l'Amerique, ou Dialogues de lui et d'un ſauvage Americain.* à Londres 1704. 8. Quae editio rara dicitur.

Torfaeus. THORMODI TORFAEI, *rerum Norvegicarum Hiſtoriographi regii*, Hiſtoria Vinlandiae antiquae ſeu partis Americae ſeptentrionalis. *Hafniae* 1705. 8. *ibid.* 1715. 8. (forte novo ſolum titulo). — Auctor, de quo alibi, demonſtrare ſtudet, antequam Chriſtophorus Columbus, aut Veneti fratres Nico-

et Antonius Zeni a. 1380, immo et Maſilius Guimeth, Principis Walliae frater, a. 1170 colonias in Canadam et Floriхiſſe traditur, de America quidquam ſciGroenlandos, Islandiae cives colonicos, ex parte Islandos circa a. Chr. 1020 non tectae, raptim etiam inſeſſae, ſed et late celebratae Vinlandiae et per vicinam ei a ſeu Hiberniam decantatae religionis ae decus et laudem immortalem ſibi peSimul nominis Vinlandiae rationem exaitum terrae ex dierum brumalium ſpatio , ſoli fertilitatem et incolarum barbariam, orum temporarios incolatus et geſta, viterrarum nomina et faciem, ex *traditio*-*andicis* in lucem produxit.

ANNIS OLDMIXON) *British Empire in* Oldmixon.
containing the Hiſtory of the Diſcovery, t, Progreſs and preſent State of the Britiſh on the Continent and Islands of America. 1708. II Voll. in 8. Cum tabb. geogr. cunda, *corrected and amended, with Conti*-*f the Hiſtory and the Variation in the State is of thoſe Colonies, from* 1710 *to the pre*-*e.* ibid. 1741. II Voll. in 8. Cum tabb. *Theotiſce*, hac inſcriptione: *Groſs-Brittan*-*merica, nach ſeiner Erfindung, Bevölkerung neueſten Zuſtand: Terre-Neuf, Neu-Schott*-*n-Engelland, Neu-York, Neu-Jerſey, Pen*-, *Maryland, Virginien, Carolina, Hud*-*ſ, Barbados, St. Lucia, St. Vincent, Domi*-*ntego, Montſerrat, Nevis, Barbuda, An*-*Jamaica, Bahama, und Bermudas. Aus dem m überſetzt durch* M. (Ludwig Friedrich) Hamburg 1710. 8. Editio ſecunda, hoc *Das Groſsbrittanniſche Scepter in der neuen*

Welt etc. ibid. 1715. 8. Editio tertia ſecun alteram archetypi editionem a *Theodoro A* Lemgoviae 1744. II Voll. in 4. Cum tabb. g *Belgice*, Amſterd. 1721. II Voll. in 4. Cum geogr. — Liber, haud vulgari diligentia a elaboratus, ideoque magno plauſu exceptus, tamen, ubi melioribus uti poſſumus, facile c dus. Multa etiam, quae *Richardus Blomius* d perio Britannico in America dixit, *Oldm* alias nobis plane ignotus, ita repetiiſſe videt ſtilo tantum uberiore utatur, rerumque i Americae partibus geſtarum peramplam hiſt addat. Commentatur etiam in primo volu de Nova Scotia et Freto Hudſoni, in altero de inſulis Baamae et St. Luciae, de quibus habet Blomius. Coloniae Anglicae eo e quem titulus prodit, deſcriptae. Tabulas ge phicas HERMANNUS MOLL, Geographus poris iſtius celeberrimus, noviſſimis obſervat bus adiutus, ſumma cura atque induſtria delin Nam non ſolum limites cuiusvis regionis acc deſcriptos, ſed etiam ſingulas urbes et munim quo facilius ſitus eorum oculis inſpicientium ret, certis characteribus notata invenies.

Cf. Acta Erud. Suppl. T. V. p. 128-133.

Bacqueville de la Potherie. DE BACQUEVILLE DE LA POTHERIE *toire de l'Amerique ſeptentrionale*, à Paris 1722 Voll. in 12 mai. Cum figg. aen. XXVII. — ctor huius hiſtoriae, natus in Guadelupa, ex Antillanis una, iter ſuum et expeditiones, bus in ſeptentrionali America interfuit, deſcrib ſubinde veterum poëtarum Latinorum flores ſperſit. Prima expeditio, quam narrat, ſuſc eſt a Francogallis contra caſtellum *Nelſoni* ab glis dictum. Solverunt Gallicae naves *Rup*

ıſitu appulere ad inſulae *Terrae Novae.* *lacentiam* a Gallis poſſeſſam. Qua occa- deſtructione coloniarum Anglicarum in ıſula conditarum fere omnium, a. 1696 ırvillio per Gallos facta, exponitur et tque conditura aſellorum, quorum in iſtis maximam copiam eſſe conſtat, accurate ır. Hanc narrationem itur expoſitio ıus barbarorum huius t tus, nec non qui *Eſquimaux* dicun non lucu- criptio regionum ad f ıvium *S. Laurentii*, ɔprie ad *Canadam* rel tae, coloniis Gallo- uentabantur. Cum de moribus barbaro- i confines ſunt hiſce regionibus, fuſiſſime , memorantur et progreſſus, quos facie- ſionarii Romani in convertendis barbaris. e contenta ſunt tomi primi. Reliqui ex- iſtoriam bellorum cum *Iroquenſibus* geſto- tomo quidem II, quae ducibus *de Traci*, *nac*, *de la Barre*, *et Denonville* acciderunt; ea, quae ab a. 1689 usque ad 1701 con- enarrantur, tomusque IV clauditur nar- pacis generalis, quae poſt Ryſwicenſem his partibus inter Gallos Angloſque et genti foederatos barbaros ſtabilita fuit. partium ſtudio paſſim laborat.

ta Erud. a. 1724. p. 183-186.

ıge de l'Amérique ſeptentrionale. à Amſterd. Voyage etc V Tomi in 12. à Paris 1753. IV Tomi in 4. *ius* p. 387; praeterea nullibi quidquam de o reperire licet.

ntures du Sieur C. (CLAUDE) LE BEAU, le Beau. *en Parlement, ou Voyage curieux et nouveau s Sauvages de l'Amérique ſeptentrionale, dans s trouvera une deſcription du Canada, comme*

une

une Relation très-particulière *s* *mes coutum* *moeurs et façons de vivre des barbares, qui l'habiten* *et de la manière, dont ils ſe comportent aujourd'h* à Amſterd. 1738. II Voll. in 8. Cum tabula geog et figg. aen. *Theotiſce* a *Ioh. Bernardo Nack*, Fra cof. ad Moen. 1752. II Voll. in 8. Cum fig aen. — Maxima operis pars figmentis ac fabu referta.

Keith. WILHELMI KEITH, *Baronet* († . . . .) *Hiſto of the Britiſh Plantations in America.* Lond 1739. 4. — Introductio exponit commerciorū indolem ac praeſtantiam. Sequitur eam hiſtoı primarum expeditionum, ab Europaeis in Ame cam ſuſceptarum; tum hiſtoria ſingularis coloni rum Anglicarum in America ſeptentrionali, i primis Virginiae; fata eiusdem, conſtitutio civil commercia. Hiſtoria haec Virginiae ſpecialis t bus abſolvitur partibus. Optimis ſubſidiis auct inſtructus fuiſſe videtur.

enaducci. LORENÇO BOTURINI BENADUCCI *Sen de la Torre y de Hono, Hiſtoriador de las Indias* - *Idea de una nueva Hiſtoria general de la Ameri ſeptentrional, fundada ſobre material copioſa de I guras, Symbolas, Caracteres y Manuſcritos de A tores Indios.* Madrid. 1746. 4. — Monimen haec Americae veteris auctor ipſe in Ameri ſeptentrionli collegit, et ex iisdem hiſtoriam ha rire voluit tripartitam, morte vero praevent illam elaborare, certe in lucem edere haud potui Praeſtantiora videntur, quae de Mexicanoru chronologia et origine diſſerit.

Cf. *Goetting. Zeitungen von gel. Sachen* a. 1747. 311 ſq.

ıdwalla-
ır Colden. CADWALLADER COLDEN *Hiſtory of the fi Indian Nations of Canada. With an Account of th ſeveral other Nations of Indians in North- and Sout America*

America. London 1747. 8. II Edit. ibid..... III Edit. 1755. II Voll. in 8. — Auctor, olim Conſiliarius regis Magnae Britanniae atque architecturae militaris praefectus Novi Eboraci (*New-York*), bene obſervavit et deſcripſit in hoc libro mores gentium indigenarum Americae ſeptentrionalis; hiſtoriam bellorum, quae cum Europaeis geſſerunt; foedera et commercia cum iisdem; artes Francogallorum, cum iis ſe conſociandi etc. Narrationis comprobandae cauſſa adiectae ſunt epiſtolae Anglorum, in America tum viventium.

(JOSEPHI BERNARDI) DE CHABERT, *Enſeigne des Vaiſſeaux du Roi*, (poſtea *Capitaine des Fregates*) *Membre de l'Académie de Marine, de celle de Berlin, et de l'Inſtitut de Bologne, Voyage fait par ordre du Roi en* 1750 *et* 1751 *dans l'Amérique ſeptentrional, pour rectifier les Cartes des côtes de l'Acadie, de l'Isle Royale, et de l'Isle de Terre neuve; et pour en fixer les principaux points par des obſervations aſtronomiques.* à Paris 1753. 4. Cum octo tabulis aeneis. — Partibus duabus abſolvitur opus: prima ſiſtit auctoris navigationem e portu Breſtenſi verſus Ludoviciburgum in inſula Cap Breton, cum quatuor itineribus minoribus per maria et littora vicina, redituque in Francogalliam. Maximum huius partis ſpatium occupatur obſervationibus aſtronomicis et geographicis, plurimis lectoribus haud gratis. Altera, ſolis nautis dicata vel utili tabulae geographicae marinae praecipue corriguntur atque emendantur. de Chabert

Cf. BAUMGARTENII *Nachrichten von merkwürdigen Büchern* T. X. p. 163 ſqq.

PETRI KALM (Profeſſoris oeconomiae et commercii Aboënſis, antiſtitis ſacrorum atque ſocii Ordinis Waſenſis † 1780) *Reſa til Norra America på Kongl. Swenska Vetenskaps Academiens befallning* Kalm.

och

och publici kostnad förrättad. Stockholm 17 1756. 1761. III Voll. in 8. Cum figg. ligno inc *Theotiſce* a *Ioh. Philippo* et *Ioh. Andrea Murr* Goettingen 1754. 1757. 1764. III Voll. in 8 r Cum figg. aen. Inſunt etiam haec tria volum tomo IX, X et XI collectionis itinerariorum Go tingenſis. Primum volumen etiam ab anony *Theotiſce* redditum, ſine figuris aeneis, pro *Lipſ.* 1754. 8. *Anglice* a *Ioh. Reinoldo Forſter*, et tabulam geographicam, figuras aeneas att obſervationes addidit, loca archetypi nimis diff cotraxit, *Lond.* 1771. III Voll. in 8. Ex hac A glica verſione enata eſt *Belgica*, cui etiam ann tationes Forſteriae additae, *Ultraj. ad Rhen.* 17 II Voll. in 4. Cum figg. aen. — Auctor, a. 1748 in America ſeptentrionali advenit ann que 1751 Sueciam repetiit, pauca exhibet, g graphiam et hiſtoriam iuvantia: eo vero plu quibus hiſtoriae naturalis et oeconomiae ſtudi mirum in modum promovit. Primo volumini ſunt obſervationes ante adventum in Amer collectae in Suecia et Anglia. Secundum co plectitur, quae auctor maxime in Penſylvan Novo Eboraco et Marylandia vidit. Tertium ſi iter ex Penſylvania in Canadam; ubi etiam no nulla de moribus hominum, quos *Eſquimaux* pellamus.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1754. p. 1105 - 11 a. 1757. p. 578-583. a. 1763. p. 250-256.

Palairet. IOH. PALAIRET, Francogalli, qui diu Lo dini vixit, *Conciſe Deſcription of the Engliſh a French Poſſeſſions in North-America for the bet explaining of the Map publiſhed with that. Ti* London 1755 bis, 8 mai. *Francogallice* ab aucto ipſo, eodem tempore. *Theotiſce* Lipſ. 1755. 8. ſine auctoris mentione, hoc titulo: *Das Brittiſ*

ud Spaniſche Reich in America, oder vollſtändige *ſchreibung aller Engliſchen und Spaniſchen Pflanz-* *ädte* etc. Freyſtadt in Niederſchleſien. Dritte rbeſſerte Auflage 1764. 4. Cum tribus mappis ogr. et auctario brevi de Florida. — Palairetus collectione, quam ediderat, tabularum geogra- hicarum et ex geographia, ad eandem illuſtran- m conſcripta, *) ea, quae notitiae coloniarum nglicarum et Gallicarum in America ſeptentrio- li inſervire poterant, occaſione belli, eo tem- re inter Anglos et Gallos orti, quodque pluri- os ſequentes libros ac libellos creavit, ſeparatim lucem edidit paſſimque amplificavit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1756. p. 10 ſq.

GUILIELMI DOUGLAS *Summary hiſtorical and itical of the firſt planting, progreſſive, improve- nts and preſent ſtate of the Brittiſh Settlements in rth-America.* London 1755. II Voll. in 8. ibid. 60. II Voll. in 8. (Editio correctior). — Agitur iſſimum de Nova Scotia, Nova Anglia, Pen- lvania et Marylandia. De Virginia pauca ac de rolina pauciora traduntur. Auctor olim iam ca a. 1721 Boſtoni artem medicam exercuit, uil tamen rebus civilibus operam haud ſegnem dit. Ordo deeſt lucidus, ita ut nova bonave, ibus opus minime caret, caſu fere reperiri ſſint. Primum volumen auctor, aſſecla, ut detur, ſectae, quam Angli *Independents* vocant, nſcripſit a. 1749, alterum a. 1752. Douglas.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1756. p. 649-656. p. 694-700.

(GEORGII MARIAE BUTEL DUMONT) *Hiſ- ire et Commerce des Colonies Angloiſes dans l'Amé- ique ſeptentrionale, où l'on trouve l'état actuel de* Dumont.

leur

*) *Atlas methodique et Geographie moderne.*

leur productions et des details curieux ſur la conſ
tion de leur gouvernement, principalement ſur l
de la nouvelle Angleterre, de la Caroline et d
Georgie. à Londres (ſ. potius Pariſ.) 1755. 12.
Auctor, hodie cauſſarum patronus tribu
ſupremi Pariſienſis, olim legatis Francogall
poſt a. 1748 limitibus inter colonias Gallica
Anglicas in America definiendis conſtitutis,
epiſtolis, eo fine hunc librum elaboravit, ut
pularibus ſuis commoda demonſtret, quibus A
tunc temporis coloniatum Americanarum
fruebantur. Additur hiſtoria et geographia ha
coloniarum.

Kennedy. ARCHIBALDI KENNEDY *Eſq. Serious C*
derations on the preſent State of the Northern C
nies. London 1755. 8. — Libellus acri v
mentia contra Francogallos conceptus. I
antea ediderat:

The Importance of gaining and preſerving
Friendſhip of the Indians, conſidered. Lond. 175

reſent State etc. *The preſent State of North-America.* Lo
1755. II Partes in 8. Maximam partem excer
e *Dumontii* opere, modo deſcripto.

State etc. *State of the Britiſh and French Colonies*
North-America etc. Lond. 1755. 8. — Ma
exponitur numerus colonorum Anglo-Ame
norum, eorum copiae, foedera cum Iroq
commercia etc. Simul ſtatus coloniarum Fr
cogallicarum deſcribitur atque cum ſtatu Angl
rum comparatur.

Rogers. ROBERTI ROGERS *Conciſe Account of No*
America. London 1765. 8 mai. *Theotiſce* a
Tobia Koehler, Profeſſore Goettingenſi, qui et
tulas adſperſit, in eius *Sammlung neuer Reiſ*
ſchreibungen, aus fremden Sprachen, beſonders
Engliſchen, in die Teutſche überſetzt (Goetting

Gotha 1767. 8.) T. I. P. I. Epitome exſtat
llect. itiner. Berol. T. XI. — Auctor, olim
ıe Britannicae chiliarcha, plures per annos
ıerica ſeptentrionali, adeo inter gentes bar-
vixit, ideoque permulta nova obſervavit,
liberaliter ſineque verborum ambagibus hac
ıtione obtulit. Colonias praecipue Britan-
, earum ſitus, fines, aërem ac ſolum, terrae
ntus, regiminis formam, religionem, inco-
numerum moresque deſcripſit. Nec deſunt
rationes egregiae ſuper interioribus Ameri-
ptentrionalis regionibus, ſuper fluviis magni-
: inſignibus, ſuper barbararum gentium in-
ritibus, moribus, linguis.

errn *Hofrath* ACHENWALLS *in Goettingen* Franklin.
rkungen über Nordamerica und über daſige
ritanniſche Colonien, aus mündlichen Nach-
des Herrn Dr. (BENJAMIN) FRANKLINS.
furt und Leipzig 1769. 8. Et in *Koeleri* col-
ıe modo laudata T. I. P. II. — Cui non
FRANKLIN? Ex huius igitur ore, cum
ingae aliquando eſſet, Achenwallus excepit
rationes exquiſitas ſuper coloniarum Britan-
ım in America aëre ac ſolo, terrae proven-
incolis, eorum numero et induſtria, colo-
n conſtitutione civili in primis, ſuper piſcatu,
um maxime, commerciis etc.

ɔSSU (*Chevalier de Saint-Louis, Officier de la* Boſſu.
e Françoiſe) *Nouveaux Voyages aux Indes occi-*
s de 1751-1762. à Paris 1768. II Voll. in 12.
ſterd. 1769. II Voll. in 8. Cum figg. aen.
ſce Francof. 1771. II Partes in 8. Editio cor-
Helmſtad. 1776. II Partes in 8. *Anglice* hac
phe: *Travels through that part of North-*
ca, formerly called Louiſiana. By Mr. BOSSU —
lated from the French by JOHN REINHOLD

FORSTER, *F. A. S. Illuſtrated with Notes re[l] chiefly to natural Hiſtory. To which is added b[y] Translator a ſyſtematic Catalogue of all the k[n] Plants of Engliſh North-America, or a* Flora [Am]ricae ſeptentrionalis. *Together with an Ab[r] of the moſt uſeful and neceſſary Articles contai[n] Peter Loefling's Travels through Spain and C[a] in South-America.* London 1771. II Voll. in [8] Omnia, quae auctor inde ab a. 1751 usq[ue] 1762 in America ſeptentrionali, quantum temporis Francogallis paruit, in regionibus [prae]cipue Luiſianae fluviique Miſſiſſipi, et inter [bar]baras gentes, Ilinos atque Alibamones, obſ[erva]vit, viginti ac duabus epiſtolis complexus eſt [ne] tamen credas, omnia, quae refert, eſſe nov[a at]que vera: admiſcuit potius multa in vulgus [et] paſſim etiam fabulas.

Eiusdem *Nouveaux Voyages dans l'Am[érique] ſeptentrionale en* 1770 *et* 1771, *contenant un [col]lection des Lettres, écrites ſur les lieux par l'A[uteur] à ſon ami M. Dovin.* à Amſterd. 1777. 8 mai. figg. aen. — Refert in his epiſtolis de [...] Luiſianae, Mexici, terra moribusque Acan[...] aliorumque populorum ferorum, de inſul[is Ja]maica, Cuba, Hiſpaniola etc. Copia rerum [in]credibilium atque mirabilium in his epiſtolis [...] eſt, quam in prioribus. Occurrunt tamen inde utilia gratave.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1768. p. 1116-11[..] 1778. p. 194-198.

I. P. MOELLER in *Neueſten critiſchen Nach[richten]* (Gryphiswaldiae 1778) T. IV. p. 323-328 [...] tionem Francogalli de Charlotta Chriſtina S[...] Principe Brunovicenſi, coniuge Alexii, filii [...] Imp. Ruſſorum, eiusque fatis incredibilibu[s ...]minat.

(ALEXANDRI CLUNI, Navarchae Anglici Cluni.
1770) *American Traveller, or Obſervations on the preſent State, Culture and Commerce of the British Colonies in America and the further Improvements of which they are capable; with an Account of the Exports, Imports and Returns of each Colony reſpectively, and of the numbers, of Britiſh Ships and Seamen, Merchants, Traders and Manufacturers, employed by all collectively; together with the Account of the Reveau ariſing to Great-Britain therefrom. By an old and experienced Trader.* London 1769. 4. Cum tabula geographica. *Franco-Gallice*, ſine auctoris nomine hac epigraphe: *Le Voyageur Américain, ou Obſervations ſur l'Etat actuel, la Culture, le Commerce des Colonies Britanniques en Amérique etc. Traduit de l'Anglois; augmenté d'un Précis ſur l'Amérique ſeptentrionale et la République des treize Etats-Unis var M. Th. M...* (Saint-Mandrillon). à Amſterd. 1783. 8. Cum tab. geogr. — Auctor ideo nomen ſuum tacuit, quia ipſe quidem res et facta, in hoc libro oblata, praebuit, alius vero ſtilum epiſtolarem iis accommodavit. Anno 1744 proximeque ſequentibus peragravit, ſemper fere pedibus, omne Americae ... inde a gradu LXVIII latitudinis ſeptentrionalis usque ad promontorium Floridae. In quibus itineribus Americae interiora verſus occidentem penetravit, regionesque adiit, quas ante eum nemo Europaeorum unquam viderat. Anno 1746 in ...mbo Groenlandico pervenit usque ad LXXXIII et dimidium gradum latitudinis ſeptentrionalis ibique nec terram nec glaciem conſpicatus eſt. Praecipue *freti Hudſoni* notitiam exactiorem exhibet, conſiliaque offert, quibus commercia Anglorum in terris et maribus iſtis felicius exerceri poſſent. Similia ratione aliarum coloniarum, Anglis tum

 paren-

parentium, cum popularibus comm nicat. Liber quidem iuſſu et auſpiciis Comitis de Chatham prodiit, quia vero eius contenta animos Anglorum et Americanorum mirum in modum agitabant, exempla libri, quantum fieri poterat, coëmta et ſuppreſſa ſunt; hinc archetypi raritas. Appendix ab interprete Francogallico addita, e Raynal opere notiſſimo hauſta eſt.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1769. p. 1354-1357.
SAM. ENGEL *Geogr. und kritiſche Nachrichten und Anmerkungen über die nordlichen Gegenden von Aſia und America* p. 242 ſqq.
DARNES BARRINGTON in *Büſchingii wöchentl Nachr.* a. 1774. p. 412 ſq.

Wynne. WYNNE *General Hiſtory of the Britiſh Empire in America: containing an hiſtorical, political and commercial View of the Engliſh Settlements; including all the countries in North-America and the West Indies, ceded by the Peace of Paris.* London 17.. II Voll. in 8. — Auctor amplam ſibi impoſ.. provinciam. Non ſolum enim exponit origin.. et incrementa coloniarum Anglicarum in Ameri.. usque ad noſtra tempora, ſed etiam hiſtoria.. Americae univerſae, eius indagationem, expugna.. tionem etc. fata regnorum Mexicani et Peruvia.. aliaque. Poſt haec volumine priore ſequitur hiſto.. ria Novae Scotiae, Novae Angliae, Penſylvani.. et Canadae; poſteriore, Carolinae, Georgia.. Floridae, atque inſularum, quas tunc tempo.. Magna Britannia poſſedit. Volumini priori ad.. eſt tabula geographica, colonias Anglicas repr.. ſentans. Veritatis ſtudium, iudicandi dexteritas, .. ctioque nobilis ſunt praecipuae huius operis do..

de Blakford. (DOMINICI) DE BLAKFORD *Etat des Colonies Angloiſes (en Amérique).* à Milan 1771. 8.. cum eiusdem verſione itinerarii Toreniani, .. qu..

uo ſupra Vol. II. P. II. p. 133 ſq. egimus, ſimul-
ue monuimus, Blakfordum relationem de ſtatu
oloniarum Anglicarum in America excerpſiſſe e
uglaſii opere et e *Kalmii* itinerario.

THOMAE MANTE *Hiſtory of the late War in* Mante.
orth-America, and the Islands of the Weſt-Indies,
cluding the Campaigns of 1763 and 1764 againſt
r Majeſty's Indian enemies. London 1773. 4. —
ptima fideque digniſſima hiſtoria belli iſtius, qua-
nus Anglus, a partium ſtudio non prorſus alie-
us, eam ſcribere potuit.

The Hiſtory of the Britiſh Dominions in North- Hiſtory etc.
merica, from the firſt Diſcovery of that vaſt conti-
nt by Sebaſtian Cabot in 1497, to its preſent glo-
ous etabliſſement as confirmed by the late Treaty of
eace in 1763. Illuſtrated with a new and accurat
ap coloured. London 1773. 4. *Theotiſce* (ab *Ant.*
rneſto Klauſing, Profeſſore Lipſienſi) Lipſ. 1775-
776. II Voll. in 8. Cum tabula geogr. Primum
ilus verſionis volumen recuſum ibid. 1777. —
pus, XIV libris diſtinctum, nihil offert, quod
on ex *Oldmixono* aut *Duglaſio* iam cognoveris.
raeterea titulus mentitur, hiſtoriam coloniarum
que ad annum 1763 continuatam eſſe: ſubſiſtit
otius in anno 1750. Interpres Theotiſcus multa,
inus cognitu digna, omiſit, indiceque librum
ſtruxit.

GUILIELMI IOHNSON, Equitis Angli, Diſſer- Iohnſon.
tio de lingua et moribus indigenarum Americae
ptentrionalis; in *Philoſ. Transactions* T. LXIII.
1774).

ANDREAE BURNABY, *A. M. Vicar of Green-* Burnaby.
ich, Travels through the middle Settlements in
orth-America in the year 1759 and 1760. With
bſervations upon the State of the Colonies. London
775. 8 mai. ibid.... *Theotiſce* (a *C. D. Ebeling*,

 Pro-

Profeſſore Hamburgenſi, qui etiam notationes haud tritas addidit) *Hamburg und Kiel* 1776. 8 mai. *Francogallice* ſecundum editionem archetypi alteram a *Wildio*, Lauſanne 1778. 8. — Auctor, teſtis oculatus, multa refert, minus antea in Europa cognita. Veritatis ſtudium odiumque adverſus partium ſtudium ubique paene elucet. Coloniae, de quarum ſtatu narrat, ſunt: *Virginia*, ubi diutius haeſiſſe videtur, *Maryland*, *Penſylvania*, *New-Jerſey*, *New-York*, *Rhode-Island*, *Maſſachuſets-Bay*, *New-Hampſhire*. Adiectae ſunt FRANCISCI FAQUIERII obſervationes meteorologicae, in Virginia a. 1760 inſtitutae.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1776. p. 14 ſqq. a. 1776 *Zugabe* p. 274-279.

Adair. JACOBI ADAIR, *Eſquire, a Trader with the Indians, and Reſident in their Country for forty years — Hiſtory of the American Indians, particularly thoſe nations adjoining to the Miſſiſſipi, Eaſt and Weſt-Florida, Georgia, South- and North-Carolina and Virginia, containing an Account of their Origin, Language, Manners, Religions and civil Cuſtoms, Laws, Form of Government. With a new Map of the Country referred to in the Hiſtory.* Lond. 1775. 4. *Theotiſce* (a *Schak Hermann* Ewald Gothano) Vratiſlaviae 1782. 8 mai. — Anglus inde ab a. 1735 usque ad a. 1750 inter gentes Americanas, quas titulus memorat, verſatus, multiplici occaſione, mores eorum ſtudioſe cognoſcendi, bene uſus eſt, uberrimeque de iis in hoc libro narrat. In ſectione prima exhibet obſervationes ſuper colore, figura, indole ac veſtitu indigenarum Americae ſeptentrionalis. Colorem cupreum illis eſſe nativum, eorumque barbas crinibus prorſus carere, pernegat. Sectio ſecunda agit de origine Americanorum. Quo loco auctor multis

multis argumentis probare nititur, eos eſſe poſteros decem tribuum Iſraëliticarum, ab Aſſyriis in captivitatem redactarum, quos e partibus Aſiae ſeptentrionalibus et occidentalibus in Americam perveniſſe ſtatuit. Quo in ſomnio exponendo et amplificando mirifice ſibi placet, lectoribus vero nauſeam excitat. Sequuntur hiſtoriae ſingularum nationum Americanarum. Verſus finem operis obſervationes ſubiicit de amore, quo flagrant, patriae, de bellandi ratione, de crudelitate adverſus captivos, de mortis contemtu, de praemiis, quibus merita ornant, de eorum luſibus, arte venandi, pugnandi, aedificandi, de omni vita domeſtica, de legibus formaque regiminis. Appendix conſilia exhibet ſerius data, quibus amicitia inter Anglos eorumque colonias in America ſervari poſſet. Poſtea Florida deſcribitur, modusque exponitur, quo novae coloniae condi queant.

Cf. *Gothaiſche gel. Zeitungen* a. 1776. p. 105-112.
I. D. MICHAELIS *Oriental. und exeg. Bibl.* P. XI. p. 1 ſqq.
I. E. FABRI *geogr. Magazin* Partic. II. p. 178-191.

A conciſe hiſtorical Account of all the Britiſh Colonies in North-America, comprehending their riſe, progreſs, and modern ſtate, particularly of Maſſachuſetsbay, together with the Provinces of New-England etc. London 1775. 8. — Liber, in uſum literatorum, occaſione belli a. 1783 confecti, conſcriptus, ſicut et ſubſequens: Conciſe hiſt. Account etc.

(GOTTLOB BENEDICTI DE SCHIRACH) *Hiſtoriſch-ſtatiſtiſche Notitz der Groſsbritanniſchen Colonien in America, mit politiſchen Anmerkungen, die gegenwärtigen Unruhen in America betreffend.* Frankf. und Leipz. 1776. 8. von Schirach.

Cf. SPRENGELII cenſura utriusque libri in Gattereri *hiſt. Journal* T. VII. p. 61-83.

Pownall. T. M. P. POWNALL *Deſcription of ſuch Parts of North-America, as are contained in the annexed Map of the Middle Britiſh Colonies in America.* London 1776. fol.

Martinelli. VINCENTII MARTINELLI *Iſtoria del Governo d'Inghilterra e delle ſue Colonie in India e nell America ſettentrionale.* In Firenze 1776. 8. — Compilatio manca et vitioſa!

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1778. p. 190 ſqq.

Sprengel. MATTH. CHRISTIANI SPRENGEL (Prof. Hiſtor. Halenſis) *Kurze Schilderung der Groſsbritannischen Colonien in Nord-America.* Goettingen 1776. 2 plagulae in folio, in quibus velut in tabula exhibentur memorabilia coloniarum ſingularum. Eaedem a. 1777 ibidem auctiores et emendatiores prodierunt una cum libello eiusdem auctoris in ſcripto:

Briefe, den gegenwärtigen Zuſtand von Nord-america betreffend. Erſte Sammlung (plures, quantum ſcimus, non ſecutae ſunt). Goettingen 1777. 8. — Auctor potiſſimum cauſſas belli in America ſeptentrionali nuper geſti explicat, Magnaeque Britanniae conſilia in eius ortu adhibita defendit.

Leiste. CHRISTIANI LEISTE, *Conrector* (nunc *Rector*) *an der herzoglichen groſsen Schule zu Wolfenbüttel — Beſchreibung des Brittiſchen America zur Erſparung der Engliſchen Karten. Nebſt einer Special-Karte der mittlern Brittiſchen Colonien.* (Wolfenbüttel) 1778. 8. — E libris, maximam partem probis fideque dignis, auctor hanc deſcriptionem coloniarum Anglicarum in America ſeptentrionali, iudicio acri adiutus, hauſit. Singularum coloniarum geographiam atque hiſtoriam cum civilem tum naturalem expoſuit. Singulari diligentia ſitum geographicum locorum, fi‑‑s provinciarum

um earumque magnitudinem conſtituere niſus ſt. Ope huius libri atque ſchematis ventorum autici defectum tabularum Anglicarum, ſpeciales mericae ſeptentrionalis regiones repraeſentanum, ingenioſe ſupplere ſtuduit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeigen* 1778. p. 452-456. BUESCHINGII *wöchentl. Nachr.* a. 1778. p. 119. *Allgemeine teut. Bibl.* T. XLI. p. 239 ſq.

IOHANNIS CARVER, *Eſq. Captain of a Company of Provincial Troops during the late War with France — Travels through the interior Parts of North-America in the years* 1766, 1767 *and* 1768. London 1778. 8 mai. ibid. eod. 8 mai. Cum tabula geogr. aliisque figg. aen. Editio tertia, *to which is now firſt added ſome Account of the Author by D.* LETTSOM. ibid. 1779. 8 mai. Cum tabula geogr. aliisque figg. aen. *Theotiſce*, Hamburgi 1780. 8 mai. Cum tabula geogr. et in *Neue Sammlung von Reiſebeſchreibungen*, quam *C. D. Ebeling* Hamburgi curat, T. I. *Francogallice* ſecundum editionem archetypi tertiam a *de C....* Pariſ. 1784. 8. — Iisdem annis, quos titulus prodit, auctor iter in partes Americae ſeptentrionalis interiores inſtituit, eo quidem fine, ut poſt earum cognitionem penitiorem populares ſuos docere poſſet, quibus modis provincias, pace a. 1763 a Francogallis acceptas, maiore cum fructu poſſidere valerent. Francogallos regionum iſtarum veram faciem occuluiſſe, easque in tabulis ſuis geographicis minus accurate exhibuiſſe, nominaque populorum et locorum corrupiſſe, contendit. Ipſe nova tabula faciem veriorem repraeſentare ſtuduit. Lucem pleniorem ea accipit diario itineris ſui immenſi, quod auctor primo loco poſuit. Profectus eſt e caſtro *Miſchillimakinak*, ſito inter lacus *Miſchigan* et *Huron*, MCCC milliaria Anglica ab urbe Carver.

 Boſton

Boſton diſſito. Adiit regiones verſ occidentem remotiores, vidit origines fluviorum *Bourbon*, *St. Laurentii*, *Miſſiſſipi* et *Oregan;* plures populos, partim antea ignotos conſpexit, linguasque quorundam didicit. Ulterius iter moleſtiarum plenum continuaſſet, ſi magiſtratus iſtius temporis Magnae Britanniae ſupremus opem maiorem illi tuliſſet, quem etiam in praefatione ob iniuſtum erga eius merita agendi modum incuſat. Sequuntur obſervationes, octodecim capitibus diſtinctae, ſuper Americanorum indigenarum origine, moribus, ritibus, religione ac lingua; atque ſuper animalibus, in diſſitis iſtis regionibus viventibus. Omnia utilia aeque ac iucunda, magnam partem nova. Appendix ſiſtit conſilia, quorum ope illae regiones Anglis, ratione commerciorum, utiliores fieri poſſent. Interpres Francogallicus magna libertate uſus eſt in convertendo archetypo. Annotationes addidit exiles; contextui adeo inſeruit aucta ſuperflua.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1779. p. 706-712. BUESCHINGII *wöchentl. Nachr.* a. 1780. p. 252 ſq. MEUSELII *Hiſt. Litter.* a. 1781. Mart. p. 215-218. *Lemgoiſche auserleſene Bibl.* T. XIX. p. 229-258.

Storia etc. *Storia dell' America ſettentrionale* etc. i. e. Hiſtoria Americae ſeptentrionalis, excerpta e RAYNALII *Hiſtoire philoſophique et politique des établiſſements et du commerce des Européens dans les deux Indes* (de quo opere retulimus Vol. II. P. II. p. 45 ſqq.), continuata usque ad praeſens tempus; cum tabulis geographicis recens delineatis coloribusque diſtinctis, theatrum belli civilis inter Magnam Britanniam eiusque colonias exprimentibus. *Venet.* 1778. fol. max. — Tabulae geographicae ſummam operis dotem conſtituunt, utpote quae Doctoris MITCHEL a. 1755 in Anglia edita, octo folia

folia egregia aeque ac cara pro fundamento habent, atque ex aliis poſtea editis tabulis fide dignis correctae et emendatae ſunt. Quarum octo ſiſtunt tredecim colonias, contra metropolin Britanniam conſociatas, cum reliquis in terra continente ab Anglis conditis; duae aliae omnem Americam ſeptentrionalem; ultima, inſulas Terram novam et Cap Breton.

Cf. *Goth. gel. Zeitung*. a. 1778. p. 607 ſq.

GEORGII CHALMERS *Political Annals of the* Chalme
preſent united Colonies, from their Settlement to the peace of 1763. *Book I.* London 1780. 4 mai. *Theotiſce* quodam modo a *Sprengelio*, de quo poſtea. — Opus, cuius continuatio hucusque fruſtra exſpectatur, omnes fere praecedentes huic argumento dicatos libros ſuperat, cum doctrina exquiſita iudicioque ſano et aequo, tum ſtudio auctoris, omnes hiſtoriae ſuae partes ita elaborandi, ne quid deſit, quod quaeras aut deſideres. Omnes enim ſcriptores ſuperiores non modo ante oculos habuit conſuluitque, verum etiam fontes illis occluſos adiit atque deguſtavit, v. c. tabularium, rebus Anglo-Americanis dicatum; relationes praefectorum coloniarum, harum petitiones et querelas; decreta ſupremi magiſtratus Anglici iis exhibita etc. Volumen primum hiſtoriam coloniarum tredecim, quae a metropoli deſcivere, usque ad annum 1688 complectitur. Auctor ſingularum coloniarum origines exponit, impedimenta, ab earum conditoribus ſuperanda, relationes earundem erga metropolin, iura ac privilegia etc. Obiter tantum agitur de commerciis numeroque incolarum. Praetermittuntur, tanquam ad auctoris ſcopum haud pertinentia, bella coloniarum cum nationibus barbaris ac Francogallis, atque rixae diſſidiaque, e religione orta.

Cf.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1780. *Zugabe* p. 7: 730.

Schoepff. IOHANNIS DAVIDIS SCHOEPFF Epiſtola aëre, ſolo, rationeque vivendi, morbis etc. America ſeptentrionali; in *Meuſelii hiſtor. Litte tur* a. 1781. Iul. p. 71 ſqq. Aug. p. 180 ſqq. Auctor, a. 1780 et ſequentibus medicus caſtre copiarum Brandenburgo-Onoldo-Baruthinaru Anglis auxilio in Americam miſſarum, nunc B ruthi medicus aulicus ac militaris, in ampla l epiſtola varia a ſe obſervata nova propoſuit.

Pouchot. POUCHOT *Mémoires ſur la dernière guerre l'Amérique ſeptentrionale entre la France et l'Ang terre.* à Yverdon 1781. III Voll. in 12 mai. C tabula geographica. — Quantum Angli po laris ſui *Mante* hiſtoriam belli, ab a. 1755 usq ad a. 1763 geſti, aeſtimant, tantum *Puchotii* co mentarii apud Francogallos valent; qui vero annum 1760 attingunt, quo auctor captivus Europam abductus fuit. Uterque bello iſti int fuit; uterque haud vulgarem diligentiam in en rando illo poſuit; uterque a partium ſtudio n omnino alienus. Puchotius, praeter alia facin bellica, Niagaram et caſtellum Levis contra A glos fortiter defendit. In inſulam Corſicam poſ cum copiis Gallicis tranſmiſſus, a. 1769 ibid cum Corſis pugnans cecidit. Quisnam poſt ill mortem chartas eiusdem evulgaverit, neſcim Multa operi inſunt, antea minime in vulgus no peccata maxime, ab auctoris popularibus co miſſa. Editor ex auctoris chartis addidit obſerv tiones nonnullas geographicas ſuper regione a pla Canadenſi, eiusque incolis; inſuper fragmen et excerpta operis maioris, quod Puchotius mo tus fuerat.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1782. p. 17-23.

J. HECTOR ST. JOHN (ſ. potius DE CREVECOEUR) *Letters from an American Farmer, deſcribing certain provincial ſituations, manners and cuſtoms, not generally known.* London 1782. 8. Hector St. John ſ. de Crevecoeur.
Theotiſce, hac epigraphe: *Sittliche Schilderungen von America; getreues Gemählde der innern Lage, Denkungsart, Beſchäftigungen und Gewohnheiten eines Theils der Bewohner von Nordamerica. In Briefen eines Americaniſchen Gutsbeſitzers an ſeinen Freund in England. Aus dem Engliſchen.* Liegnitz 1784. 8. Cum II tabb. geogr. *Francogallice* ab auctore ipſo, qui etiam multa nova auctariaque ampla addidit, hac inſcriptione: *Lettres d'un Cultivateur Américain, écrites à W. S. écuyer, depuis* 1770 *juſqu' à* 1781. *Traduites de l'Anglois par * * *.* à Paris 1784. II Voll. in 8 mai. Deſcriptio inſularum *Nantucket* et *Marthae vineae* excerpta ac Theotiſce reddita legitur in Forſter et Sprengel *Beyträge zur Völker- und Länderkunde* (1783) P. III. p. 89-132. — Grata lectuque iucunda ſunt, quae auctor in duodecim epiſtolis, in America ipſa ſcriptis, narrat de felicitate rationeque vivendi colonorum, qui in provinciis Americae borealis mediis ac ſeptentrionalibus, in Penſylvania potiſſimum, agriculturae operam dant: nec tamen tacet pericula et moleſtias, ſubeundas belli tempore colonis, qui nationibus barbaris vicini ſunt. De rebus civilibus et mercatoriis coloniarum multa traduntur in editione operis poſteriore. Declamatorem ſubinde agit loquacem; quo fit, ut lectores, rebus utilibus magis intenti, quam iucundis, haud adeo multa nova, eaque ſatis difficulter, inveniant. Maximam novitatis gratiam habet deſcriptio inſularum, iam memoratarum, ad provinciam *Maſſachuſetsbay* pertinentium, aridarum quidem, et tamen hominibus impigris plenarum.

Cf.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1782. p. 1201-1204. *Allgemeine Litteratur-Zeitung* a. 1785. T. I. p. 297 ſqq.

Scheibler. CAROLI FRIDERICI SCHEIBLER, *Paſtor zu Hansfelde, Zarzig und Schwend in Preuſſiſch-Pommern — Reiſen, Entdeckungen und Unternehmungen des Schiffs-Capitain* JOHANN SCHMIDT *oder* JOHN SMITH; *welche den wahren Urſprung der Engliſchen Colonien in Nord-America bewürkt haben, und ihn deutlich vor Augen ſtellen; gröſtentheils aus deſſelben eigenen Schriften beſchrieben.* Berlin 1782. 8. — Anglus, quem titulus innuit, ab a. 1608 usque ad a. 1623 totus in eo fuerat, ut popularibus ſuis in America ſeptentrionali ſedes acquireret. Magnam ideo littoris iſtius partem ſaepius perluſtravit, atque re vera et dictis et ſcriptis Anglos excitavit, ut potiſſimum Virginiam et Marylandiam maiore ſtudio, quam antea, colerent. Scheiblerus ex ſcriptis Smithianis excerpta exhibet, addiditque multa aliis ex libris, licet notioribus, quae ad notitiam Americae Britannicae facere queant.

Cf. *Gothaiſche gel. Zeitung.* a. 1782. p. 775-778. *Allgem. teutſche Bibl.* T. LIV. p. 518 ſqq.

Robin. *Abbé* ROBIN *Voyage dans l'Amérique ſeptentrionale en l'année* 1781, *et Campagne de l'Armée de M. le Comte de Rochambeau.* à Philadelphie (ſ. potius Pariſ.) 1782. 8. ibid. 1784. 8. Cum figg. aen. *Theotiſce*, Norimb. 1783. 8 mai. — Auctor, curam ſacrorum militarium gerens in expeditione, a Francogallis, opem ferentibus coloniis Anglo-Americanis, ſuſcepta, epiſtolis tradidit, quae obſervaverat in itinere militari inde a Novo porto in inſula, quae dicitur *Rhodeisland*, usque ad *Yorktown* in Virginia, ubi Americani et Francogalli copias Britannas et Germanas, cum duce Cornvallio, interceperunt. Nota cum ignotis mixta refert, potiſſimum de locis ſequentibus: *Newport, Trenton, Boſton,*

oſton; Philadelphia, Baltimore, Annapoli. Nec raetermiſſa ſunt bellica, tunc temporis in America ſeptentrionali geſta.

MATTHIAS CHRISTIAN SPRENGEL *Proſſor der Geſchichte in Halle — Geſchichte der Eupäer in Nord-America. Erſter Theil.* Leipzig 782. 8. — Liber, cuius pars altera nondum rodiit, praecipue ſecundum *Chalmerſii* annales poticos, de quibus paullo ante, compoſitus, ita nirum, ut *Sprengelius* modo quaedam demſerit, odo addiderit. Initio deſcribit omnes Anglorum olonias in America ſeptentrionali, quales circa nnum 1775 fuerint. Deinde narrat de primo uropaeorum in America ſeptentrionali adventu, que ad conſtitutionem coloniarum rege Iaco-o I; tum, quo modo ab Anglis, hoc rege impente, coloniae *Virginia*, *Nova Anglia* et *Maſſaſetsbay* et a Gallis *Nova Scotia* conditae, poſteaue amplificatae fuerint. Sprengel.

Conſtitutions des treize Etats-Unis de l'Amérique. Philadelphie et ſe trouve à Paris 1783. 8 mai. — uſſu novae reipublicae Anglo-Americanae hae onſtitutiones ſingularum provinciarum, cum artiulis confoederationis univerſae et pactis, a reublica cum Francogallis aliisque populis initis, ypis mandatae, et quidem Anglico ſermone, e uo, iuſſu itidem reipublicae, in Francogallicum anslatae ſunt. Anglice poſtea quoque in Europa rodierunt hac epigraphe: *The Conſtitutions of the everal independent States of America, the Declaraion of Independence, and the Articles of Confederacy etween the ſaid States; the whole arranged by* WILL. ACKSON. London 1783. 8. Conſtitutions etc.

Cf. MEUSEL *Hiſtor. Litteratur.* a. 1784. Ian. p. 61 ſqq.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1784. p. 249-253.

ANTO-

Stokes. ANTONII STOKES *View of* 1 *Conſtitutio of the Britiſh Colonies in Northamerica and the Weſt indies at the time civil war broke out on the Conti nent of America.* London 1783. 8. — Iuridic quidem argumenti magis, quam hiſtorici, opus in quo tamen multa occurrunt, ad cognoſcendam reipublicae Anglo-Americanae conſtitutionem ci vilem ſpectantia. In primis commemoranda e hiſtoria, quam exhibet, provinciae Georgiae, ubi auctor ante bellum nuper confectum iudex regiu ſupremus fuerat.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1785. p. 653 ſq.

Saint-Mandrillon. *Le ſpectateur Americain, ou Remarques générale ſur l'Amérique ſeptentrionale et ſur la Republique de treize Etats-Unis par Mr. Th. M.* (THOMAS SAINT MANDRILLON). à Amſterdam 1784. 8 mai. — Auctor epitomen de republica Anglo-Americana adiectam verſioni Francogallicae libri Angli (CLUNI's *American Traveller*) ſupra commemo ratae, hac ſcriptione amplificavit, nihil fere no afferens. Liber duas habet partes: prima univer agit de America eiusque coloniis, terrae proven tibus, commerciis etc. altera hiſtoriam novae re publicae ſiſtit. Omnia negligenter admodum ſum moque partium ſtudio conflata. In fine legitu declamatio ſuper quaeſtione: utrum Americae no titia humano generi utilis fuerit, nec ne?

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1786. p. 1003-1006.

de Mably. *Abbé* DE MABLY *Obſervations ſur le Gouvern ment et les Loix des Etats-Unis de l'Amérique, forme de Lettres à Mr. Adams, Miniſtre plenipote tiaire des Etats-Unis* etc. à Amſterd. 1784. 8. — Subtiliter diiudicatur forma et conſtitutio nova reipublicae, eamque non adeo firmam videri con tenditur.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1785. p. 111 ſqq.

J. F. B.

J. F. D. SMYTH *Eſq. Tour in the united States* Smyth.
f America. London 1784. II Voll. in 8. *Theotiſca*
erſio promiſſa, dum haec ſcribimus, non pro-
erat. — Anglus, Kalmio quidem ac Burnabio
ud aequiparandus, multa tamen narrat minime
ulgaria, maxime de quibusdam Americae ſepten-
ionalis partibus interioribus: multo maioris certe
ſtimandus foret, ſi paullo exactius rem ſuam
giſſet. Prima pars exhibet itinera per Virginiam
provincias verſus meridiem iacentes atque per
oridam utramque ad Novam Aureliam usque,
: et per deſerta, his provinciis averſa, usque ad
umen Miſſiſſipi. Maxima narrationis pars occu-
tur nominibus fluviorum maiorum minorumve,
auctore vel lembis vel pedibus transgreſſorum,
tunae ſaepe adverſae caſibus, atque nonnullis
ſervationibus ſuper incolis eorumque moribus.
tera parte auctor deſcribit calamitates incredibi-
ſere et horrendae, quae illi captivo America-
rum tum rebellium, quorum duces vivis colo-
us pingit, ſubeundae erant. Inſertae ſunt bre-
s narrationes vulgares de coloniis ſeptentriona-
us. Optandum ſane, ut interpres Theotiſcus
vulgus nota ſcituque minus digna mittat, ſolum-
e nova eminentiorave excerpat.

X. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1784 p. 1473-1480.

JOHANNIS JACOBI MOSER, *Königl. Däni-* Moſer.
en Etatsraths († 1785) *Nordamerica, nach den*
iedensſchlüſſen vom Jahre 1783. *Nebſt* 1. *einem*
orbericht von America überhaupt, 2. *einigen Char-*
, und 3. *einem hinlänglichen Regiſter.* Leipzig
84-1785. III Voll. in 8 mai. — Ultimum opus
lygraphi ſaeculi noſtri in Germania foecun-
ſimi, in quo diligenter collecta et in ordinem re-
cta ſunt, quae in multis libris, plerisque vero

 notiſſi-

notiſſimis, et ex parte vitioſis, ſuper omnibu
Americae ſeptentrionalis partibus, diſperſa rep
riuntur. Inſerta ſunt exacte foedera et diſcept
tiones, ab Europaeis ſuper America ſeptentrion
ventilatae, ut quaſi corpus talium foederum
pactorum hoc opere exhibeatur. Quae in vol
mine tertio ſuper iure gentium Americano ſive
Europaeis conventionibus paullatim ſtabilito trad
auctori, multis aliis operibus claro et immorta
propria ſunt.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1784. p. 1206 ſq. p. 20
a. 1785. p. 1182 ſq.
BUESCHING *wöchentl. Nachrichten* a. 1785. p. 163
Allgemeine teutſche Bibl. T. LXVI. p. 184-193.

Chaſtellux. *Voyage de Mr. le Chevalier* CHASTELLUX
Amérique. S. l. 1785. 8. à Londres 1785. 8.
Strasbourg 1786. 12 mai. *Theotiſce*, cum inte
pretis annotationibus nonnullis ac praefatione e
toris, *Hamburgi* 1785. 8. *Francof.* et *Lipſ.* 1786.
Anglice, cum animadverſionibus, *Lond.* 1786. 8.
Animum nobilem et a partium ſtudio alienu
ſpirant hae obſervationes ſuper bello, ab Ang
cum coloniis ſuis in America geſto, ſuper no
inde nata republica, ſuper incolarum moribus
que ſuper auctoris fatis. Stilus facilis eſt atq
gratus.

* * *

Libros, in quibus bella Europaeorum cu
Europaeis propter Americam geſta enarrant
enumerabimus inter hiſtoricos cuiusque popu
talium bellorum participis. Ita et caeteros libr
in quibus lis bellumque Anglorum cum Ang
Americanis exponitur, capite de ſcriptoribus
rum Britannicarum recenſebimus.

CAPV

CAPVT XXXIX.

CRIPTORES GENERALES DE INSULIS AMERICAE OBIACENTIBUS.

n collectionis HAKLUYTIANAE volumine tertio relationes nonnullae de Europaeorum expedionibus verſus inſulas iſtas ſaeculo decimo quinto ſceptis exhibentur; et quidem hae fere:

THOMAE PERT et SEBASTIANI CABOT *oyage to Breſil, St. Domingo and St. Juan de Porrico* 1526. Pert. Cabot.

THOMAE TISON *Voyage to the Weſt-Indies* 526. Tiſon.

IOH. HAWKIN *Voyage to the Weſt-Indies* 562. Hawkin.

Eiusdem *Voyage to the Coaſts of Guinea, to the le of Dominica, along the Coaſt of Terra ferma, to uba and through the canel of Bahama* 1564.

IOH. OXNAM *Voyage to the Weſt-Indies* 1575. Oxnam.

FRANCISCI DRAKE *Expedition of the Weſt-dies* 1585. 1586. Drake.

CHRIST. NEWPORT *Voyage to Dominica; rto Rico, Hiſpaniola and to the Bay of Hondu-* 1591. Newport.

GUIL. KING *Voyage to Weſt-Indies* 1592. King.

HENRICI MAY *Navigation to Eaſt-Indies* 591, 1592; *in his returne with M.* LANCASTER *the isles of Trinidad, Mona, Hiſpaniola, the isles Bermuda, and to Newfoundland* 1593. May.

ROBERTI DUDLEY *Voyage to the yle of Tridad and to the Coaſt of Paria, with his returne by yles Granada, St. Crux, St. Juan, Porto Rico, a, and the isles of Bermuda* 1594. 1595. Dudley.

AM. PRESTON et GEORGII SOMER *Voyage the Weſt-Indies* 1595. Preſton. Somer.

Drake et Hawkin. FRANC. DRAKE et IOH. HAWKIN *Voyag* *the Weſt-Indies* 1595.

Sherley. ANTONII SHERLEY *Voyage to S. Jago,* *minica, Marguerita, Jamaica, to the Bay of H* *duras and homeward by Newfoundland* 1596.

Parker. GUILIELMI PARKER *Voyage to Marguer* *Jamaica, Truxillo, Puerto to cavallos* etc. 15 1597.

Ruttier for the islands of the Weſt-Indies, Te *ferma and Nueva Eſpaña.*

Ruttier from the St. Luca in Andaluſia, to *Canaries, the Antillas, to St. Juan d'Ulloa in Nu* *Eſpaña.*

❖ ❖ ❖

du Tertre. IOHANNIS BAPTISTAE DU TERTRE, *l'Ordre des Freres Prêcheurs* († 1687) *Hiſtoire* *nérale des Isles de Saint-Chriſtophe et Guadelo* *de la Martinique et d'autres Isles, habitées par* *François.* à Paris 1654. II Tomi in 4. Quum v *Rochefortius*, hanc hiſtoriam in opere ſuo, ſt recenſendo, temere ad verbum paene ac cum erroribus exſcripſerit; *du Tertre* novam amp remque editionem curavit ſic inſcriptam: *Hiſt* *générale des Antilles habitées par les François.* *viſée en deux Tomes et enrichie de Cartes et de Figu* *T. I, contenant tout ce qui s'eſt paſſé dans l'établ* *ment des Colonies Françoiſes.* à Paris 1667. Tom *contenant l'hiſtoire naturelle.* ibid. eod. 4. In duobus tomis auctor ſubſiſtere voluerat: qu vero eidem plura ſcripta memorabilia, bello c Anglis interea exorto, in manus incidiſſent, a dit a. 1671 tertium et quartum tomum, hac graphe: Tome III, *dans lequel il eſt traité du cl* *gement des proprietaires des Ant-Isles; de l'Establ* *ment de la Compagnie Royale des Indes occidenta*

's ſon Gouvernement juſqu' à la guerre entre la nce et l'Angleterre. à Paris 1671. Tome IV, *r lequel il eſt traité de tout ce qui s'eſt paſſé de conſiderable dans les Ant-Isles de l'Amérique, uis le commencement de cette dernière guerre, juſ- i la paix de Breda.* ibid. eod. 4. — Scriptor, ionarii munere in inſulis iſtis ab a. 1640 usque ı. 1658 functus, primarius in hoc argumento, : dictione diffuſa ac languida utatur. *Gryphius* lem in *Diſſ. iſagogica de ſcriptoribus hiſtoriam uli XVII illuſtrantibus* p. 597 narrat, opus ce regis Galliarum iuſſu, quod multis nimis e ſcriptus videretur, ſuppreſſum fuiſſe. Quam entiam poſtea alii ſunt amplexi indeque opus s rarioribus adnumerare voluerunt. Ob ſilen- ı vero Diarii litterarii, quod inſcribitur *Journal Savans* anni 1667, ubi Pars I et II recenſetur, non Iacobi le Long et Lengleti du Fresnoy, ſine ratione hac de re dubitat GOETZIUS in *kwürdigkeiten der königl. Bibl. zu Dresden* T. III. 51 ſq.

ESAR DE ROCHEFORT *Hiſtoire naturelle et ile des isles Antilles.* à Rotterdam 1658. 4 mai. de Rochefort.
ouen 1665. 4. à Paris 1666. II Voll. in 12. ron 1667. II Voll. in 12. à Rotterdam 1681. ii. à Amſterdam 1716. 4. Omnes cum figg. *Belgice* ab *Henrico Dullaart*, Roterod. 1662. 4. n figg. aen. *Anglice* ab *Ioh. Davies*, London 6. fol. (Multae hic figurae omiſſae, bono con- ; ſunt enim pleraeque fictitiae). *Theotiſce* ıcof. 1668. II Partes in 12. ibid. 1688. II Par- in 12. Cum figg. aen. *Anmerkungen aus* Ro- ort *Beſchreibung der Antillen-Inſeln;* in Zinkii *ziger Sammlungen* T. XIV. p. 560 ſqq. — tor, verbi divini miniſter Reformatus, modo atum *du Tertre* maximam partem expilavit;

 reliqua

reliqua fere omnia e commentis atque figm
conflata ſunt, v. c. quae de Apalachitis ſomni

Relation *Relation de ce qui s'eſt paſſé dans les Isles et T ferme de l'Amérique, pendant la dernière gu avec l'Angleterre en* 1666 *et* 1667; *avec un Jou du dernier Voyage de M.* DE LA BARRE *en Cayenne, accompagnée d'une exacte Deſcriptio Pays, moeurs et naturel des habitans; le tout re des Mémoires des principaux Officiers, qui ont mandé en ce Pays, par* I. C. S. D. U. à *Paris* 1 II Voll. in 12.

la Borde. DE LA BORDE *Relation de l'Origine, Mo Coûtumes, Religion, Guerres et Voyages des C bes, Sauvages des Isles Antilles de l'Amérique*, in *cueil de Voyages en Afrique et l'Amérique* (à 1684. 4.). *Theotiſce* a *Georgio Frid. Caſ. Scha* eius verſione itinerarii Labatiani, proxime re ſendi, T. I. p. 373-458. — Auctor, diu Caribos, religionis Chriſtianae promove cauſſa, verſatus, bonam fideque dignam rel nem de eorum moribus tradidit.

Sloane. HANS SLOANE *Voyage to the Islands Ma Barbados, Nieves, S. Chriſtophers, and Jam with the natural Hiſtory of the laſt of thoſe Isl To which is prefixed an Introduction, wherein Account of the Inhabitants, Aire, Waters, Diſ Trade etc. of that place, with ſome Relations, cerning the neighbouring Continent and Islan America.* Vol. I. London 1707. Vol. II. ibid. 1 in fol. Cum CCLXXIV figg. aen. — Oct decem annis ante, quam ſplendidiſſimum opus ederet *Sloanius*, de re publica litteraria mortaliter meritus, ſub auſpiciis Ducis Albem Medicus factus, qui in itinere et in ipſa Jan et aliis Americae inſulis ſanitatem curaret, id ut omnia, quae ad naturae hiſtoriam promo

dam facerent, quam diligentiſſime obſervaret; atque hinc magnum ſibi rariorum rerum naturalium theſaurum ſtudioſiſſime collegit, cuius ſtudii ſpecimen in *Catalogo plantarum, quae in inſula Iamaica ſponte proveniunt* etc. quem hiſtoriae naturalis Iamaicae partem prodromi primam eſſe voluit, et Londini a. 1696 in 8 excudi curavit, exhibuit. Eorum autem, quorum nomina in catalogo iſto recenſuit, in pleniore hoc opere integras deſcriptione et figuras ad archetypa factas aerique elegantiſſime inciſas hic oculis legentium obtulit. Primum volumen poſt praefationem exhibet introductionem in totum opus, in qua Iamaicae hiſtoria perſtringitur, praecipue naturalis et morborum in ea regnantium. Huic itineris enarratio ſubnectitur, in qua plurima recenſentur, quae navigantibus ſolent obvenire, quaeque in mari ſe videnda praebuerunt. Tandem ipſa ſequitur hiſtoria naturalis Iamaicae. Volumen alterum reliquas huius hiſtoriae partes, memorabilia aliarum, quas titulus innuit, inſularum, atque iter ex Iamaica in Angliam ſiſtit. Qui auctoris, a. 1660 nati annoque 1753 denati, vitam, merita et honores, noſcere cupit, adeat IOH. DAVIDIS MICHAELIS relationem in *Götting. gel. Anzeigen* a. 1754. p. 473-477, et in Comment. Societ. regiae Goetting., aut *Hiſtoire de l'Académie des Sciences de Paris* a. 1758. Vol. II.

Cf. Acta Erud a. 1710. p. 131-134.
Bibliotheque Angloiſe T. XIII. P. I. p. 1 ſqq.

IOHANNIS BAPTISTAE LABAT *Nouveau Voyage aux Isles d'Amerique, contenant l'hiſtoire naturelle de ce païs, l'origine, les moeurs et le gouvernement des habitans, le commerce et les manufactures, qui y ſont etablies etc. Ouvrage enrichi d'un grand nombre de Cartes, Plans et Figures en Taille-* Labat.

douce. *à Paris* 1722. VI Voll. in 12 mai. *à la Haye* 1724. VI Voll. in 12 mai. *ibid. eod.* II Voll. in 4 mai *à Paris* 1738. VI Voll. in 12 mai. *à la Haye* 1738 II Voll. in 4 mai. *à Paris* 1742. VIII Voll. in 12 mai. *Belgice*, Amſterd. 1725. IV Voll. in 4 Cum figg. aen. *Theotiſce* a *Georgio Frid. Caſimir Schad*, Norimbergae 1782-1787. VII Voll. in 8 Cum figg. aen. — Non aliter, ac ſi publice omnium dictorum factorumque otiique etiam ſu rationem reddendam iudicaſſet, hanc relationem conſcripſit *Labatus*, ex ordine Dominicanorum ſcriptor hodoeporicus celeberrimus. Neque enim ſolum curioſa de naturalibus rebus et ſtatu politico inſularum, in quibus per duodecim paene annos moratus eſt, hic comparent, ſed plane indoles atque familiaris vivendi ratio incolarum vel colonorum h. e. Gallorum, Anglorum etc. accurate depingitur. Ablegatus erat ſcilicet auctor a ſuperioribus ordinis ſui in inſulas Antillanas, quae Francogallis parent, a. 1693, poſtquam in conventibus ſcholisque ordinis ſui philoſophiam et matheſin docuiſſet. Ampliſſime et accuratiſſime deſcribit, qua ratione paretur color *Roucou*, Gallis *Achiotte*, atque *Indigo* ſ. *Indicum*, in primis vero *Saccharum*, de quo fere integro tomo tertio agit, non ſolum ſingulas eius ſpecies, quae in una eademque officina parari ſolent, recenſens, ſed etiam minutiſſima quaeque, circa operarios, mancipia, impenſas notanda, exponens. Praemiſſa eſt brevis ſacchari hiſtoria. In plantis et animalibus deſcribendis non multum novi affert, ſecutus potiſſimum miſſionarium *du Tertre*, e cuius libro multae quoque icones mutuatae. Labatus minime omnes, ut operis inſcriptio ſere mentitur, Americae inſulas deſcripſit, ſed eas tantummodo, quae tunc temporis Francogallis

parue-

unt. Accurate de Inſula *S. Luciae* et An-
a in eam iure, de inſula item *Hiſpaniola*
Dominici, *de Tortuga* (Gallice *Tortue*) atque
ıla *St. Chriſtophori*, cuius pars, quae Gallo-
ıerat, ipſis ab Anglis fuit erepta bello, quod
r ſucceſſionem in Hiſpaniam ineunte ſae-
oſtro geſtum fuit. Eodem bello, cum Angli
Guadelupae imminerent, auctor, depoſito
procurationis et miſſionis ſuae, architecti
is munus ſuſcepit, atque, inſula ſervata, a.
e in *Martinicam* contulit, unde, cum eodem
in S. Thomae inſulam aliasque excurriſſet,
ı ob quaedam negotia ordinis ſui in Gallia
la Europam repetiit, via per Gades, ubi
5 menſe Octobri appulit, Maſſiliam directa.

rores Labati, praecipue ratione hiſtoriae Le Breton.
lis commiſſos, coarguit P. LE BRETON,
iores dedit plantarum deſcriptiones in *Mé-*
de Trevoux. a. 1727. Iul. a. 1732. Iul. Aug.
Oct. Nov. Dec. a. 1733. Mart. April. Iun.
ıg. Oct. Nov.

ıctor verſionis Theotiſcae operis Labatiani
vulgarem diligentiam in ea conficienda po-
Recentiſſimam et abſolutiſſimam archetypi
ıem Pariſinam ante oculos habuit; addidit
ıtiones, quarum tamen in locum paſſim
:es magisque neceſſariae ſubſtitui potuiſſent;
ım operis partem, in qua Labatus hiſtoriam
rum ſaepe dictarum antiquiorem atque ori-
ı coloniarum Gallicarum ibi conditarum ex-
, primam fecit; amplam Labati de ſaccharo
ationem, modo a nobis collaudatam, ſepa-
edidit, hac inſcriptione: *Labats — Abhand-*
vom Zucker, deſſen Bau, Zubereitung und man-
y Gattungen etc. *Nürnberg* 1785. 8.

Cf. Acta Erud. a. 1724. p. 187-191.
Journal des Savans T. LXXI. p. 298 ſqq.
Allgemeine teutſche Bibl. T. LIII. p. 199 ſq. T. LIV
p. 502 ſq.

Relation etc. *A Relation of the late intended Settlement of th Islands of St. Lucia and St. Vincent in America in right of the Duke of Montaguë and under h Grace's Direction and Orders in the year* 1722. Lon don 1725. 12 mai. — Auctor anonymus no ſolum Anglorum et Francogallorum litem ſupe his inſulis a. 1722 motam exponit, ſed etiam e rundem deſcriptionem addit.

Cf. *Bibl. Angloiſe* T. XII. P. II.

Carranzana. DOMINGO GONZALEZ CARRANZANA *Ge graphical Deſcription of the Coaſts, Harbours, an Sea Ports of Spaniſh Weſt-Indies, particularly o Porto-Bello, Cartagena, and the Island of Cub* London 1740. 4. — Fortaſſis verſio archetyp cuiusdam Hiſpani, nobis ignoti.

Collect. itiner. Prevot. E fontibus hactenus indicatis aliisque derivat eſt pulchra inſularum Antillicarum deſcriptio i *Collectione itiner. Prevotiana* L. VII ſive T. XVII p. 379-726 ſec. verſ. Theot.

Bellin. IACOBI NICOLAI BELLIN (Geographi Fran cogallici et Socii regiae ſociet. ſcient. Londinenſi † 1772) *Deſcription géographique des îles Antille poſſédées par les Anglois.* à Paris 1758. 4.

Hiſt. et Commerce etc. *Hiſtoire et Commerce des Antilles Angloiſes; o l'on trouve l'état actuel de leur population, et quelque details ſur le Commerce de contrebande des Angla avec les Eſpagnols dans le Nouveau Monde. On y a joint l'hiſtoire des loix principales, qui concernent le Colonies Angloiſes établies tant dans les îles, que ſu le Continent de l'Amérique.* à Paris 1758. 12 mai Cum tabula geogr. — Auctor anonymus minu

leſcriptione inſularum geographica et naturali, m in expoſitione commerciorum ibi floren-n atque commodorum Britannis inde enaſcen-n, moratus eſt. Idem affirmat, ſe omnia e batiſſimis ſcriptoribus adeoque e ſchedis mer-orum Anglicorum hauſiſſe. Ita tradit ſcitu na de inſulis *Barbados*, *St. Lucia*, *S. Dominica*, *Vincentii*, *Antigoa*, *S. Chriſtophori*, *Iamaica*.

THOMAE JEFFERYS (Geographi regii Bri-nici) *Deſcription of the Spaniſh Islands and Set-ments on the Coaſt of the Weſtindies*. London 62. 4. — Eſt collectio ſplendida ichnogra-arum urbium, portuum et caſtellorum, Hiſpa-cum in inſulis tum in terra continenti paren-n. Delineationes maximam partem deſumtae hedis Hiſpanicis, ab Anglis bello interceptis. ia loca, ante in Europa extra Hiſpaniam vel ie obſcura vel non ſatis cognita, in tabulis e conſpiciuntur. Inſula Cuba praecipue accu-us in tabula geographica repraeſentata, ſingu-ue in tabulis portus eius haud pauci. Tabula-n numerus eſt XXXII; brevis earum deſcriptio I paginas occupat. Jefferys.

Hiſtoriſch-geographiſche Beſchreibung der von Engländern eroberten franzöſiſchen Antilliſchen ſeln, beſonders Guadeloupe und Martinique. Stutt-rd 1762. 8 mai. Hiſt. geogr. Beſchreibung etc.

Voyages et Avantures de Chevalier de * * * *conte-nt les Voyages de l'Auteur dans les Isles Antilles ançoiſes du Vent, de l'Amérique ſeptentrionale, et mpris les Isles Caraibes de St. Vincent, Sainte cie et la Dominique, et dans celle de S. Thomas, partenante aux Danois*. à Londres (*et ſe trouve à ris*) 1769. IV Voll. in 12. — Non omnia, ae auctor anonymus narrat, veritati conſen-tanea, Voyages et Avantures etc.

tanea, multa potius fabulae Romanenſi ſi ſunt. Itinera per inſulas iſtas inde ab a. 1728 que ad a. 1734 peracta dicuntur.

Preſent State etc. *The preſent State of the Weſt-Indies, contai an accurate Deſcription of what Parts of are po ed by the ſeveral powers in Europe, together an authentick Account of the firſt Diſcoverers of Islands and the Parts adjacent, their Situatio etc. The Materials for which were collected o Spot during the laſt War by ſome of the Office his Majeſty's forces etc. etc.* London 1778. 4 Cum tabula geogr. in fol. — Eſt mera repe introductionis, praefixae collectioni tabula geographicarum, quam *Th. Jefferys* edidit epigraphe: *Weſtindia Atlas.* Lond. 1775. I vero introductio etiam Jefferyſio minime pro quippe qui eam e Raynalii opere, ſaepe a n commemorato, ad verbum paene exſcripſit. bula geographica, a Kitchino delineata, recen haud repraeſentat, ideoque parvi pretii.

Beſchr. der Antillen. *Beſchreibung der Antillen;* in I. *Bernoullii Sa lung kleiner Reiſebeſchreibungen* (Berlin und Lei 1781 ſqq. 8.) T. I. II. V. VIII; in quibus qua huius deſcriptionis particulae diſperſae conſpic tur. Auctor anonymus ipſe quidem inſulas non vidit: at iudicio haud vulgari ex optimis l contraxit deſcriptionem earum maxime comn dabilem imitationeque digniſſimam.

Voyage d'un Suiſſe. *Voyage d'un Suiſſe dans differentes Col d'Amérique pendant la dernière guerre.* à Neufch 1786. 8. *Theotiſce*, Lipſ. 1786. 8 mai. — It rarium quidem haud primae claſſis, in quo ta invenias varia, quae animum detinere ac delec poſſint, quibusve et aliorum obſervationes m

idem nanciſcantur. Auctor anonymus a.
cum claſſe Gallica petiit Indiam occidenta-
attigit inſulas *Martinique*, *Curaſſao*, aliasque
illas; poſtremo, et diutiſſime quidem com-
us in inſula *S. Domingo*, qua Francogallis
ta eſt. Hominum mores ſollerter ſuaviter-
epingit. Nec deſunt narrationes de terrae
ntibus atque commerciis. Auctor interfuit
navali anno 1782 die 12 m. Aprilis, quo
ogalli, duce Graſſio, infeliciter cum Anglis,
yo duce, dimicarunt.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1786. p. 1019-1023.

CAPVT

CAPVT XL.
SCRIPTORES DE REBUS MEX CANIS.

Cortes. De FERDINANDI CORTESII, expugnat regni Mexicani, quatuor epiſtolis, v. ſ capitis XXXVI. Sectio IV.

Ex HAKLUYTI collectione itinerariorum pertinent ſcriptores ſequentes:

de Niça. MARCO DE NIÇA *Voyage to Caliacan an vola in Mexico* 1539.

de Coronado. FRANC. VASQUEZ CORONADO *Voyage Nueva Galicia to Cibola etc. and to the We Ocean* 1540. *Italice* exſtat in *Ramuſii* collectio

Ruis. AUGUSTINI RUIS *Voyage to New-M* 1581.

de Eſpejo. ANTONII DE ESPEJO *Voyage from N Gallicia to New-Mexico* 1582.

Gualle. FRANCISCI GUALLE *Voyage to Acapulc Philippinos, to Macao and the isles of J* 1582-1584.

Tomſon. ROBERTI TOMSON *Voyage into Nueva Eſ* 1555.

Bodenham. ROGERII BODENHAM *Voyage into M* 1564.

Clinton. IOH. CLINTON *Voyage to New Spain Peru* 1568.

Hawkes. HAWKES *Voyage to Nueva Eſpaña* 1572.

Philips. PHILIPS *Voyage to the North of Panu Mexico.*

Hortop. IOH. HORTOP *Voyage to the North of nuco* 1586.

Relation etc. *Relation of the Haven of Tecuanapa, ſituated the Soutſea, not farre from Nicaragua* (in M co).

Rela

* * *

Relatione d'un Gentilhuomo del Sig. Fern. Corteſe Relatione etc.
la gran Città Temiſtatan, Mexico e delle altre coſe
la Nova Spagna; in *Ramuſii* collectione T. III.
304. — Hiſpani hunc ſcriptorem *Expugnato-*
s anonymum appellare ſolent. De veterum Me-
anorum chronologia, habitationibus, templis,
ulcris, armis, veſtimentis, cibis etc. fide digna,
do nimis breviter, tradit.

ANTONII DE MENDOZA *Lettera al Impera-* de Mendoza.
e del Diſcoprimento della Terra Firma della Nuova
agna verſo Tramontano; in *Ramuſii* collectione
III. p. 355. — Auctor, *Eneci Mondexarenſis*
us, Novae Hiſpaniae ſ. regno Mexicano circa
dium ſaeculi decimi ſexti ſumma cum pruden-
praefuit. Conſcribi etiam fecit, non ipſe con-
ipſit librum hoc titulo: *De las coſas naturales y*
ravilloſas de Nueva Eſpaña. Cuius notitia exa-
or nos fugit.

JOH. DIAZ DE LA CALLE (ſecundum *Anto-* de la Calle.
teſtimonium in Bibl. Hiſp. T. I. p. 519. in Se-
etario Mexicanarum rerum Senatus Indici Ma-
itenſis, ut vocant, Officialis maior ſeu primus)
emorial y Noticias ſacras y reales del Imperio de las
dias Occidentales: comprehende lo eccleſiaſtico y ſe-
lar, politico y militar, que por la Secretaria de la
ueva Eſpaña ſe provee etc. Madrid 1546. 4.

FRANCISCI LOPEZ DE GOMARA *Chronica* Lopez de Gomara.
la Nueva Eſpaña ó Conquiſta del Mexico; in eius-
em *Hiſtoria general de las Indias,* ſupra Cap.
XXV, Sect. II. indicata.

AUGUSTINI DAVILA Y PADILLA (Mexica- Davila y Padilla.
i, Ordinis Praedicatorum, Theologiae Docto-
s, Philippi III, regis Hiſp. eccleſiaſtis, inſulae
ancti Dominici tandem creati Archiepiſcopi
....) *Hiſtoria de la Provincia de Sant Iago de*
Mexico,

Mexico, de la Orden de Predicadores. Bruſſel. 1
4. ibid. 1625. fol. Pinciae ſ. *Valladolid* (hac
graphe non ſatis apta: *Varia hiſtoria de la N*
España) 1634. fol.

le Villagra. CASPARI DE VILLAGRA *Hiſtoria de la N*
Mexico. Alcala 1610. 12. — Poëma quidem
hiſtoricis ideo carum, quia eius auctor, pedi
centurio, interfuit expeditioni, hiſtorice m
quam poëtice, a ſe traditae.

le Torquemada. JOHANNIS DE TORQUEMADA *Monar*
Indiana, ſupra Cap. XXXV. Sect. II. comme
rata, vel maxime huc referenda, utpote in
auctor, per quinquaginta, et quod excurrit,
nos in regno Mexicano vivens, diligentiſſim
copioſiſſime antiquitates Mexicanas conſign

le Ciſneros. DIDACI DE CISNEROS (Doctoris Me
nae Complutenſis, Didaci Fernandez a Cord
Marchionis de *Guadalcaçar*, Novae Hiſpa
Proregis, Medici † ....) *Sitio, Naturaleça y*
priedades de la Ciudad de Mexico. Mexico 161

e Remeſal. ANTONII DE REMESAL *Hiſtoria de la*
vincia de S. Vincente de Chiapa y Guatimala, d
Orden de Santo Domingo, con los principios d
demas Provincias deſta Religion de las Indias C
dentales, y lo ſecular de la Governacion de Guati
Madrid 1619. fol. — Auctor, ſodalis Domin
norum, in Americam veniens ex tabulariis c
nobiorum et urbium, variorumque relationi
fide dignis, hanc hiſtoriam compoſuit. A
tum ſe in deſcribendis huius provinciae Mex
nae originibus fatetur ſchedis ſeu hiſtoria oli
THOMA DE TURRE, eiusdem familiae Domi
canae, conſcripta.

Caſtillo. BERNAL DIAZ DE CASTILLO *Hiſtoria*
dadera de la Conquiſta de Nueva España. V. ſu
Cap. XXXVI. Sect. V.

FERI

FERDINANDI DE CEPEDA *Relacion del ſitio, e que eſtà fundada la Ciudad de Mexico etc. inunda-iones, que a padecida, deſagues propueſtos y empren-idos deſde el año MDLIII. haſta el de MDCXXXVII. Corregida por D.* JUAN DE AL-AREZ. Mexico 1637. fol. de Cepeda

THOMAE GAGE *New Relation of the Weſt-In-ies.* London 1655. fol. ibid. 1677. fol. *Franco-allice* hac inſcriptione: *Nouvelle Relation des In-es Occidentales, contenant les Voyages de Th. Gage, ans la Nouvelle Eſpagne, ſes diverſes avantures et n retour par la Province de Nicaragua jusqu'à la lavana. Avec une Deſcription de la Ville de Mexi-ue, telle qu'elle eſtoit autres fois et comme elle eſt à reſent; enſemble une Relation exacte des Terres et rovinces que poſſedent les Eſpagnols en l'Amérique, a forme de leur Gouvernement eccleſiaſtique et poli-que, de leur Commerce, de leurs Moeurs et de celles es Criolles, des Metifs, des Mulatres, des Indiens des Negres, et un Traité de la Langue Poconchi ou 'ocomane. Le tout traduit de l'Anglois par le Sieur* e Beaulieu Hués O-Neil. En quatres Parties. *à 'aris* 1676. II Voll. in 12 mai. *à Amſterd.* 1695. I Voll. in 12 mai. *ibid.* 1699. II Voll. in 12 mai. *id.* 1720. 1721. II Voll. in 12 mai. Omnes cum gg. aen. Epitome in Collect. itiner. Thevenotia-a T. II. P. IV. *Belgice*, Ultraj. ad Rhen. 1682. 4. *'heotiſce*, Lipſ. 1693. 4. — Auctor, natione Hi-ernus, in Hiſpania ordini Dominicanorum ſe licavit; a. 1625. cum aliis in regnum Mexica-um religionis Chriſtianae promovendae cauſſa niſſus, maximam coloniarum in America Hiſpa-iarum partem peragravit. A. 1637. clam ex America ſe ſubduxit, Angliam petiit, ibique reli-gionem Evangelicam amplexus eſt. Relatio eius de iiſtoria ſtatuque monarchiae urbisque Mexicanae, Gage.

quam Londini vulgavit, iure magni aeſtimatur, quia maiore libertate in narrando uſus eſt, quam ſcriptoribus Hiſpanis, a quibus immerito mendaciorum accuſatur, licuit. E verſione Francogallica, cuius verum auctorem *Adrianum Bailletum* nonnulli perhibent, promanavit Theotiſca pu rilis, eademque, ſicut Gallica, manca atque mutila; ſiquidem in archetypo Anglico longe plura, praeſertim de cleri Romanenſis in regno iſto tyrannide continentur, quae Gallicus interpres ſtudio partium, Theotiſcus vero, quia Francogallum preſſo pede ſequebatur, omiſit. Quapropter optamus, ut harum rerum peritus novam perfectamque verſionem ex altera archetypi editione elaboret.

de Guadaloupe. EUGENII DE GUADALOUPE *Hiſtoria de la Santa Provincia de los Angeles* (in Mexico) *de la Orden de S. Franciſco de la Obſervancia.* Madrid 1662. fol.

Salazar y Olarte. IGNATII SALAZAR Y OLARTE *Hiſtoria de la Conquiſta de Mexico.* S. l. et a. fol.

de Solis. ANTONII DE SOLIS, *Secretario de Su Mageſtad y ſu Coroniſta mayor de las Indias* († 1686), *Hiſtoria de la Conquiſta de Mexico, Poblacion y Progreſſos de la America ſeptentrional, conoſcida por el nombre de Nueva Eſpaña.* Madrid 1684. fol. — *Nueva Edicion, enriquezida con diverſas Eſtampas, y aumentada con la Vida del Autor, que eſcriviò Don* JUAN DE GOYENECHE. En Bruſſelas 1704. fol. En Barcelona 1711. fol. Cum figg. aen. En Madrid 1785. II Voll. in 4. *Francogallice,* hac inſcriptione: *Hiſtoire de la Conquête du Mexique ou de la Nouvelle Eſpagne, depuis l'an 1518 juſqu' à l'an 1621. traduite de l'Eſpagnol par l'Auteur du Triumvirat* (i. e. CITRI DE LA GUETTE). Pariſ. 1691. 4. Cum figg. aen. Hag. Comit. 1692. 8. Cum figg.

;. aen. *Quinta* huius verſionis editio prodiit
'iſ. 1730. II Voll. in 12. *Italice — da un Acca-*
ico della Cruſca. In Firenze 1699. 4. Cum figg.
. In Venezia .... ibid. 1715. 4. Cum figg.
. *Anglice* a *Thoma Townſend*, Lond. 1724. fol.
m figg. aen. Dublin 1727. 8. Cum figg. aen.
dita eſt effigies Ferd. Corteſii, delineata ſecun-
1 picturam Titiani, in Anglia ſervatam. *Da-*
a *Brigitta Langia*, Hafniae 1747. 8. *Theotiſce*,
. 1750-1753. II Voll. in 8. — Antonius de
s, teſte *Antonio* in Bibl. Hiſp. T. I. p. 127.
:entinus, Oropeſano Comiti, Praeſidi Senatus
m ordinum militarium Caſtellae, in Navarrae
:ntiaeque regnorum praefecturis, a ſecretis,
nde ab a. 1661 Archichronographus India-
ı, hiſtoriam regni Mexicani, a Ferdinando
'teſio in poteſtatem Hiſpanorum redacti, *quin-*
libris abſolvit. *Primo* exponit, quae cauſſa
it, cur ſe ad ſcribendam hanc hiſtoriam ac-
:erit; quae provinciarum tam Hiſpanicarum,
m Americanarum, poſt Chriſtophorum Co-
bum fuerit conditio; quo modo Ioh. Crijal-
Mexicanam exploraverit; quo modo Corte-
occupandae Mexicanae negotium fuerit de-
ıdatum. Referuntur denique, quae Corteſio
derunt, ubi primum in Mexicana pedem po-
Libro *ſecundo* enarrantur acta Corteſii cum
tis Motezumae, Imperatoris Mexicani; Mo-
ıma eiusque imperium deſcribitur; prodigia
:o futurae Mexicanorum calamitatis, urbis
ae Crucis fundatio, Corteſii in militum ſeditio-
:omprimenda ſtudium, et regulorum nonnu-
m, quos *Caciques* vocant Mexicani, a Mote-
ıa crudeliter imperante ad Hiſpanos defectio,
:nſentur. Libro *tertio* exponitur, ut Corte-
occupatis paſſim urbibus et provinciis, viam

 ſibi

ſibi paullatim ſtraverit ad Mexicum, praecipuum totius Mexicanae locum; ut Motezuma artibus magicis Hiſpanos detinere, ſed fruſtra, fuerit conatus; ut Corteſius Mexicum ingreſſus, multa cum Motezuma diſputaverit. Mexicum inde et Vitzliputzli, praecipuum Mexicanorum idolum, palatia, ſplendor aulae, divitiae, mores, conſuetudines et caerimoniae Mexicanorum deſcribuntur. Libro *quarto* recenſetur, quo modo Corteſius pretioſiſſimis muneribus mitigatus Mexico deceſſerit, ſed paullo poſt fuerit reverſus; quo modo incolae obſederint Hiſpanos; quo modo Motezuma, qui in Hiſpanorum poteſtate erat, dum ſupra moenia elevatus tumultuantes ſua praeſentia in ordinem redigere conatur, telis undique petitus, ſaucius tandem, ſpreto oblati baptiſmatis beneficio, exſpiraverit; quo modo, non ceſſante tumultu, Hiſpani ſeſe ex urbe denique ſubduxerint. Libro *quinto* exponitur, qua ratione Corteſius, novis copiis auctus, vi armata tandem, capto Guatimozino, Mexicanorum poſt Motezumam Imperatore, et Mexicum et totam ſimul Mexicanam in poteſtatem Hiſpanorum die 13 Aug. 1521, tertio poſt ſuſceptam expeditionem anno, redegerit. Haec ſunt contenta huius operis. Quemadmodum vero ex eo laudandus eſt auctor, quod minutiſſimas quasque res geſtas attingat: ita negandum non eſt, quod amore patriae ductus, quaedam vel diſſimulet, vel mollius interpretur, quae, ſi conſulamus alios huius hiſtoriae ſcriptores, Corteſio et crudelitatis et avaritiae non levem maculam adſpergunt. Id quod ipſe Gallicae verſionis auctor in praefatione, inter alia ad Corteſii vitam ſpectantia, haud obſcure innuere videtur. Caeterum licet Antonius de Solis a popularibus ſuis maximi aeſtimetur,

tur, praecipue dictionis admodum limatae ratione: alii tamen recte deſiderant elegantiam ac venuſtatem haud fucatam, atque periodorum ſtructuram ſimpliciorem; maxime vero diligentiam in perſcrutanda veritate, iudicium acrius in rebus geſtis examinandis et deligendis, mentemque a partium ſtudio alienam. Corteſii quidem epiſtolas laudat, eas tamen minime legiſſe videtur. Gomaram, ſcriptorem minus fide dignum, quam alios coaevos, potiſſimum ſequitur. *Clavigero*, paullo poſt commemorandus, errores Antonii de Solis multos acriter notavit. Vita auctoris, a *Ioh. de Goyenecke* conſcripta, editionique Bruxellenſi addita, nimis brevis, haud magni aeſtimatur. Paucis ſolum monemus, hanc regni Mexicani deſcriptionem anonymo Gallico anſam praebuiſſe, poëma inde conficiendi, hoc titulo: *Le Mexique conquis.* à Rouen 1752. II Tomi in 8. Cum duabus tabulis geogr. Pauca mutata et addita ſunt, cum Ant. de Solis ipſe plerumque dictionem adhibuerit poëticam; ne verſibus quidem auctor uſus eſt. Mexique conquis

Cf. Acta Erud. a. 1692. p. 524 ſqq.
BAUMGARTEN *Nachrichten von merkwürdigen Büchern* T. III. p. 512-517.

DIEGO LOPEZ COGULLADO *Hiſtoria de Yucatan.* Madrid 1688. fol. Cogullado

Journal hiſtorique du dernier Voyage que feu M. de la Sale fit dans le Golfe du Mexique, pour trouver l'embouchure et le cours de la Riviére du Miſſiſſipi, qui traverſe la Louſiane; où l'on voit l'hiſtoire tragique de ſa mort, et pluſieurs autres choſes curieuſes du nouveau Monde; par JOUTEL, *l'un des Compagnons de ce Voyage; rédigé et mis en ordre par* DE MICHEL. à Paris 1713. 12. Et in *Recueil des Voyages du Nord* T. V. Joutel et Michel.

Conqueſte etc. *Conqueſte du Mexique.* à Paris 1730. 12.

enaducci. LAURENTIUS BOTURINI BENADUCCI ſupra Cap. XXXVIII. laudatus, haud negligendus videtur in diſquiſitione antiquitatum Mexicanarum.

illa Señor Sanchez. JOSEPHI ANTONII VILLA SEÑOR Y SANCHEZ (Coſmographi Mexicani) *Teatro Americano. Deſcripcion general de los Reynos y Provincias de la Nueva España.* En Mexico 1746-1774. III Voll. in fol.

Aldama y Guevara. JOSEPHI AUGUSTINI DE ALDAMA Y GUEVARA *Arte de la Lengua Mexicana.* En Mexico 1754. 12.

Eguiara el Egueren. JOH. JOSEPHI EGUIARA EL EGUEREN Bibliotheca Mexicana, ſive Eruditorum hiſtoria virorum in America boreali natorum etc. Tomus I. *Mexici* 1755. fol.

Chappe d'Auteroche. CHAPPE D'AUTEROCHE *Voyage en Californie* etc. à Paris 1772. 4. Videatur Cap. XLII. Titulus quidem magis ad Californiam ſpectat, argumentum vero ad Mexicum.

Clavigero. *Abate Don* FRANCESCO SAVERIO CLAVIGERO (olim Ieſuitae) *Storia antica del Meſſico, cavata da' migliori Storici Spagnuoli, e da' manoſcritti, e Pitture antiche degli Indiani; diviſa in dieci libri, e corredata di Carte geografiche, e di varie figure, e Diſſertazioni.* In Ceſena 1780-1781. IV Voll. in 4. *Theotiſca* verſio Hamburgi quidem promiſſa, at nondum vulgata. Epitomen amplam interea exhibuit *Chriſtianus Ioſephus Iagemann*, Conſiliarius et Bibliothecarius Vinarienſis, in *Kieliſchen Magazin* (1784) T. II. p. 14-58. p. 254-272. p. 273-306. Continuatio huius epitomes exſtat in *Wielandii Teutſchen Merkur* a. 1786. Ian. Febr. April. Iul. Auguſt. Octob. — Auctor, ipſe Mexicanus, patriam ſuam per annos triginta

ginta et ſex peragravit, ſedulo memorabilia, quae vel vidit vel ab incolis fide dignis audivit, notavit, ea cum relationibus ſcriptorum de his rebus ἀκριβείᾳ critica comparavit, quaeque ſibi veriora aut veroſimilia videbantur, delegit atque propoſuit. Candide, ubi nihil certi invenerit vel ſciverit, fatetur. Dictio ſimplex hiſtoriaeque apta. Volumen *primum*, tribus tabulis aeneis ornatum, e quibus prima chartam regni Mexicani geographicam exactam ſiſtit, quinque abſolvitur libris. Primus continet deſcriptionem geographicam terrae, fluminum, lacuum, rerumque mineralium, vegetabilium et animalium. Addita eſt narratio de indole ac moribus gentium, vaſtum regnum Mexicanum inhabitantium. Liber ſecundus agit de populis variis, qui e regionibus Americae ulterius verſus ſeptentrionem ſitis in Novam Hiſpaniam migraverint, eamque ante Mexicanos incoluerint; de Mexicanorum adventu ac migratione, urbibusque primis, ab iisdem conditis. Libro tertio exhibetur inſtitutio monarchiae Mexicanae, eius fata ſub primis quatuor regibus, horum expugnationes, res a Motezuma Ilhuicama geſtae illuſtres, fataque regni Acolhuacan. Liber quartus de regum ſequentium rebus geſtis, usque ad Motezumam ſecundum. Quintus triſtia fata huius regis usque ad annum p. C. n. 1519; narrationem de eius vita, imperio, aedificiis et hortis; bellum eius celebre cum Tlaſcaleſiis; aliaque memorabilia. Volumen *ſecundum* habet ſedecim tabulas aeneas, librisque duobus abſolvitur. Primum agit de Mexicanorum religione, idololatria, chronologia, feſtis, atque ritibus circa liberorum partum, circa nuptias et ſepulturas. Liber ſecundus complectitur hiſtoriam regimi-

 nis

nis Mexicanorum civilis, rei militaris et domeſticae. Agitur de agricultura, venatione, commerciis, luſibus, veſtitu, alimentis, lingua, eiusque dialectis, arte poëtica, muſica et ſaltatoria, arte medica, hiſtoria, pictura *), ſtatuaria, architectura etc. In Volumine *tertio* hiſtoria regni Mexicani inde ab adventu Hiſpanorum a. 1519 usque ad a. 1521, quo iidem regnum iſtud deleverunt, deducitur. Corteſii, Alvaradi, aliorumque Hiſpanorum in expugnando imperio Mexicano animos factave tantum abeſt, ut auctor excuſet ac defendat, ut potius eorundem iniuſtitiam, mendacia et crudelitatem ſummopere deteſtetur. Tabula aenea adiecta ſiſtit duos vaſtos lacus valli Mexicani, locaque, olim adiacentia. Volumini *quarto* inſunt diſſertationes novem varii argumenti; in plerisque auctor diſputat contra Pauvium, cuius librum ſuper Americanis Capite XXXV. Sect. II. recenſuimus, paſſim, ut videtur, nimis ſubtiliter, ne dicamus iniuſte. Diſſertatio I. agit de primis incolis Americae, regni Mexicani potiſſimum; II. de epochis hiſtoriae Mexicanae maxime memorabilibus; III. de Mexici ſolo; IV. de animalibus; V. de Mexicanorum indole phyſica et morali, ubi acriter contra Pauvii accuſationes defenduntur; VI. de Mexicanorum doctrina, artibus, legibus; VII. de finibus regni

*) Ubi Clavigero rerum Mexicanarum ſcriptores recenſet, nimirum in introductione, memoratu quoque digna offert de picturis veterum Mexicanorum hiſtoricis. Qua occaſione in mentem nobis venit, quae olim legimus in *(Dasdorfii) Beſchreibung der Reſidenzſtadt Dresden* p. 311 ſqq. de monimento quodam Mexicano, figuris hieroglyphicis et picturis compoſito, in bibliotheca electorali Dresdenſi aſſervato.

Anahuac numeroque incolarum; VIII. gione Mexicanorum, ex auctoris ſententn ineptiore, religione veterum Graecoc Romanorum; IX. de origine luis ve-, quam minime ex America in Europam iſſe contendit.

'oetting. gel. Anzeig. a. 1781. Zugabe p. 545-9. a. 1782. *Zugabe* p. 111 ſq. 577-583.

ARD in Meuſelii *Hiſt. Litt.* a. 1781. Partic. VII. 20 ſqq.

CAPVT XLI.

SCRIPTORES DE REBUS FL RIDAE.

In *Hakluyti* collectione itinerariorum exſta ptores de Florida hodoeporici ſequentes

Verazzeno. IOH. VERAZZONO *Voyage to Florida,*

Ribault. IOH. RIBAULT *Voyage to Florida*, 1 1565. Cf. paullo poſt.

Laudonniere. RENATI LAUDONNIERE *Voyage to* 1564. Cf. paullo poſt.

Gourgues. DOMINICI GOURGUES *Voyage to* 1567. Cf. paullo poſt.

Deſcription etc. *Deſcription of the Weſtindies in gener more chiefly of Florida.*

✲ ✲ ✲

Relação etc. *Relaçāo dos traballos que o Governado nando de Souto, e certos Fidalgos Portuguezas p no Deſcobrimento da Florida. Por hum Fid Elvas.* Evora 1557. 8. *Francogallice* a M. (i. e. M. CITRI DE LA GUETTE) Pariſ. 8. — Editor archetypum hiſtoriae huius tum ait in bibliotheca Luſitani Ducis de eamque magno ab Hiſpanis in pretio haberi geque praeferri alteri Floridae deſcriptioni, auctor Ynca *Garcilaſſo de la Vega;* cum e tantum poſt hanc, de qua loquimur, ſed alterius ſolum relationem compoſita fuerit haec auctorem habeat αὐτόπτην, quique S expeditione illa ubivis comes adſtiterit. ipſam ergo expeditionem, quae anno 1539 pta eſt, iuxta temporis ordinem enarrat, co morans, quo modo Dux cum DC militibus illas quadriennii ſpatio longe lateque perva fuerit, nullo quidem fere ſuorum comm

tamen cum incolarum detrimento; et
o tandem copiae ad dimidium fere nu-
edactae, duce omiſſo et re prope infecta,
ibi aurum — cuius tamen ſacra fames
ım illius expeditionis ſuſcipiendae incita-
fuerat — reperire licuiſſet, in terram
ım regreſſae fuerint. De caetero natu-
rinciae et incolarum mores non niſi ob-
it-auctor, unico ſaltem eoque ultimo
ıic rei impenſo.

a Erud. a. 1686. p. 277[b].

GARCILASSO DE LA VEGA *la Florida* de la Vega.
, *ò Hiſtoria del Adelantado Hernando de*
vernador y Capitan general del Reyno de la
y de otros heroicos Cavalleros Eſpañoles è
.isboa 1605. 4. *Francogallice* a *Petro Ri-*
ıriſ. 1707. II Voll. in 12. *Lugd. Bat.* 1731.
n 12. *Hag. Comit.* 1735. II Voll. in 12.
ıb. geogr. et figg. aen. Et cum verſione
allica hiſtoriae Yncarum eiusdem aucto-
ielod. 1737. 4. T. II. *Theotiſce* e verſione
allica a *Henrico Lud. Meier*, Cellae 1753.
Godofredo Conrado Boettger, Nordhuſae
Epitome in Collect. itiner. Prevotiana
— Liber utique lectu iucundus iis,
nutiarum, ab auctore paſſim narratarum,
edet. Fatorum mirabilium et factorum
orum ingens copia lectores facile attrahit.
abet duas partes, quarum quaeque qua-
ris abſolvitur.
ere ſcriptores ſunt, qui de prima Hiſpano-
ɔeditione in Floridam retulerint. Enume-
ıunc, qui de Francogallorum expeditione
em Americae ſeptentrionalis partem me-
prodiderunt.

L'Hiſ-

Bazanier. *L'Hiſtoire de la Floride, contenant les trois* [illegible] *ges faits en icelle par des Capitaines et Pilotes* [illegible] *çois en* 1562, 1564 *et* 1565, *decrits par le Cap* LAUDONNIÉRE. *Plus, un quatriéme fait* [illegible] *Capitaine* GOURGUES; *mis en lumiére par* [illegible] ZANIER. à Paris 1586. 8.

le Moyne. IACOBI LE MOYNE Brevis narratio e[illegible] quae in Florida, Americae provincia, Gallis [illegible] derunt, ſecunda in illam navigatione, duc[illegible] NATO DE LAUDONNIÉRE, A. 1564, e G[illegible] ſermone in Latinum traducta a C. C. A. *Fr*[illegible] *ad Moen.* typis Ioh. Wechel. 1591. fol. Cum *Theotiſce* hoc titulo: *Drey Schifffarthen, ſo die* [illegible] *zoſen in Floridam gethan; eine unter dem Haupt*[illegible] LAUDONNIÉRE *A.* 1564; *die andere unte*[illegible] BALD *A.* 1565; *die dritte unter* GOURGUE[illegible] 1567; *mit Beſchreibung dieſer Provinz durc*[illegible] COB LE MOYNE; *aus dem Franzöſiſchen in* [illegible] *beſchrieben durch* C. C. A. *Nun aus dem Lat*[illegible] *Teutſch gebracht durch* Oſeam Halen; *mit Kup*[illegible] in *Dieter. de Bry* America (Francof. 1603. fol.)

Hiſtoria etc. Hiſtoria de expeditione Gallorum in Flori[illegible] 1581. 8.

Apollonius. LAEVINI APOLLONII, Gando - Brug[illegible] de navigatione Gallorum in terram Floridam[illegible] que clade anno 1565 ab Hiſpanis accepta: *verp.* 1568. 8. *Baſil.* 1583. fol. *Theotiſce* [illegible] 1585. fol.

* * *

Cardenas y Cano. GABRIEL CARDENAS Y CANO *En ſayo* [illegible] *nologico para le Hiſtoria general de la Flo*[illegible] Madrid 1733. fol.

Robert et Jefferys. GUILIELMI ROBERT *Account of the firſt* [illegible] *covery, and natural Hiſtory of Florida etc. Illuſt*[illegible] *by a general Map and ſome particular Plans, a*[illegible]

ge[illegible]

ical Deſcription of that Country by T. JEF-
London 1763. 4.

unt of Eaſt-Florida. London 1766. 8. Account etc.

ILIELMI STORK, Doctoris Medicinae Stork et
Deſcription of Eaſt-Florida; with a Jour- Bartram.
t by JOHN BARTRAM *of Philadelphia etc.*
Journey from St. Auguſtine up the River St.
r far as the Lakes, with explanating botani-
. London .... ibid..... Editio tertia,
ae botanicae adiectae, ibid. 1769. 4 mai.
bus tabb. geogr. — *Storkius* ipſe Flori-
lentalem vidit, ideoque tanquam teſtis
de indole, bonitate ac fertilitate huius
loquitur. *Bartramus*, botanicus Phila-
degens, adiecit indicem plantarum in
orientali naſcentium, atque deſcriptionem
a ſe annis 1765 et 1766 per eandem re-
, potiſſimum hiſtoriae naturalis promo-
cauſſa, ſuſcepti.

tting. gel. Anzeig. a. 1770. *Zugabe* p. 385 ſqq.

CAPVT

CAPVT XLII.

SCRIPTORES DE REBUS CALI-FORNIAE.

In collectione itinerariorum Hakluytiana, Vol. exſtant ſcriptores de California ſequentes:

de Ulloa. FRANCISCI DE ULLOA *Voyage to Califor-* 1539.

Alarcon. FERDINANDI ALARCON *Voyage to Cali-nia*, 1540.

Extract etc. *Extract touching the Diſcovery of the Island of California*, 1597.

* * *

Narratio etc. Narratio de Hiſpanorum ex Mexico na-tione in Californiam, a. 1683 facta; in *Vo-de l'Empereur de la Chine dans la Tartarie* (à 1685. 12), de quo libro nos Vol. II. P. II. p. retulimus. Narrationis ſumma haec eſt. Pro Mexici, Marchio Laguna, *Iſidorum Atondum*, fectum claſſis, cum duabus navibus bellicis Ianuarii a. 1683 ex portu novae Galliciae, laca, dimiſit. Is poſt moleſtam ſatis navigatio portum, quem *Dominae noſtrae de pace* voc d. 30 Martii tenuit, cuius latitudinem varie ditam *Franc. Kino*, Ieſuita, qui claſſe iſta vehi tur, 24 grad. 45 minut. deprehendit. Dubi tamen fuit, an portus iſte idem eſſet, quem hac ita nominaverant Hiſpani, quia accolae plane lingua utebantur, quam qua olim uſi ſent, nullamque amicitiae demonſtrationem bant; alios etiam, quos poſtea videbant, re omnium Europaeorum ignari erant, quia forniae regiones, in quas Hiſpani antea nunq penetraverant, inhabitabant. Inſula haec re ne California vocatur, eiusque longitudo 1 m

liarium a meridie verſus ſeptentrionem, ſive a montorio S. Lucae ad Mendozinum, latitudo ›, ab hoc promontorio ad portum Franc. Draci, hibetur. Memoratu haud indignum videtur, od Ieſuitae, huius narrationis auctores, terram California frugum omnis generis capacem vo- erint, atque affirmaverint, paſcua eſſe egregia, ntesque arboribus conſitos eſſe; quippe quod Ieſuitae tempore recentiore negarunt.

IOH. ADOLPHI HARTMANNI Diſſ. geogra- ca de vero Californiae ſitu et conditione. *Mar- gi* 1739. 4. — Auctor, Monaſterii natus, lini Ieſuitarum ſe addixerat; poſtea vero reli- nem Evangelicam amplexus atque Profeſſor toriae et eloquentiae conſtitutus eſt Marburgi, t a. 1744 diem ſupremum obiit. Diſſertationem um nullo modo nanciſci potuimus. Hartmann.

(ANDREAE MARCI BURRIEL, Ieſuitae, † 61) *Notitia de la California, y de ſu conquiſta tem- ral y eſpiritual haſta el tiempo preſente; ſacada de Hiſtoria manuſcrita, formada en Mexico anno de* 39 *por el Padre* MIGUEL VENEGAS, *de la Com- de Jeſus; y de otras Noticias, y Relaciones an- uas, y modernas, anadida de algunos mapas par- ulares, y uno general de la America ſeptentrional.— rmados ſobre las Memorias mas recientes, y exactas, ſe publicam juntamente. Dedicada al Key por la incia de Nueva Eſpaña, de la Compan. de Jeſus.* Madrid 1757. III Voll. in 4. *Anglice*, hoc titu- : *Natural and civil Hiſtory of California* etc. nd. 1759. II Voll. in 8. Cum tabb. geogr. Ex c verſione manca et vitioſa turbidius mana- nt: 1) *Belgica* verſio, Harlemi 1761. III Voll. 4. 2) *Francogallica* ab *Eidous*, Pariſ. 1767. III ll. in 8. 3) *Theotiſca* a *Ioh. Chriſtoph. Adelung*, ngov. 1769- 1770. III Voll. in 4. Cum una Burriel et Venegas.

tabula

tabula geographica. — Burrielus maximam o-
ris partem, ut vel titulus innuit, hauſit e Mi-
chaelis Venegas chartis manu ſcriptis, adhi-
tamen ſimul aliorum Ieſuitarum de Californ
lationibus. Maiore iure librum nominav
hiſtoriam rerum ab Ieſuitis in California ge
rum, eo potiſſimum fine conſcriptam, ut a
reat, quanta ſint Ieſuitarum merita, in religi
Chriſtiana rebusque Hiſpanorum ibi promov
dis. De hiſtoria naturali perpauca tradu
Tabula geographica docet, Californiam e
peninſulam. Maximam terrae partem ſteri
minimam fertilem eſſe contenditur. Diverſi
puli ibi vivunt, quorum linguae ac mores b
ter deſcribuntur. Sequitur hiſtoria exped
num, ab Hiſpanis in peninſulam ſuſceptarum,
ſatorum, ab iisdem ſubeundorum. Ieſuita
res geſtae exponuntur copioſe: num vere ſ
per, dubitatur. Sunt adeo, qui dicant, has
lationes plenas eſſe mendaciorum ac fallacia
Additae ſunt appendices quinque, utiliores
opere ipſo. Prima nimirum ſiſtit GOMARAE b
vem deſcriptionem littorum Californiae; ſec
da, diarium itineris, a. 1602 ſuſcepti, littoris o
cidentalis perveſtigandi gratia; tertia diarium i
neris, a. 1746 ad perluſtrandum littus orient
inſtituti; quarta, ROGERII deſcriptionem C
forniae; quinta, excerpta ex ANSONII itine
rio, Californiam ſpectantia.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1760. p. 874-880. a. 17
Zugabe p. 360.
Allgem. teut. Bibl. T. XIII. p. 562 ſqq. T. XIX
614 ſq.
GATTERERI *hiſtor. Bibl.* T. XII. p. 62-67.
MEUSELII *Betracht. über die neueſten hiſt. Schrif*
T. I. p. 326 ſqq. T. II. p. 326 ſq.

CHA

CHAPPE D'AUTEROCHE, *de l'Académie royale des Sciences .. Paris* († 1769 in California) *Voyage en Californie pour l'obſervation du paſſage de Venus ſur le diſque du Soleil le 3 Juin* 1769. *Contenant les obſervations de ce phénoméne, et la deſcription hiſtorique de la route de l'auteur à travers le Mexique. Rédigé et publié par M.* DE CASSINI, *fils.* à Paris 1772. 4. Cum IV tabb. aen. Epitome *Theotiſca*, miſſis obſervationibus aſtronomicis, in Collectione itiner. Hamburgenſi (1781) T. II. p. 449-509. — Titulus quidem innuit iter in Californiam; ſed auctor, mox poſt adventum in hanc peninſulam mortuus, perpauca de ea narrat, plura de regno et urbe Mexico, ubi diutius haeſerat. Caſſinius, operis editor, omnia fere, quae refert, accepit a comitibus Chappii, PAULLY, Geometra, et NOËL, pictore. Addita eſt ichnographia urbis Mexico. Sequuntur excerpta ex epiſtola, ſcripta ab JOSEPHO ANTONIO DE ALZATE ET RAMIREZ, de memorabilibus hiſtoriae naturalis circa eandem urbem, cum duabus tabulis aeneis. Altera operis pars, obſervationes aſtronomicas continens, nihil ad nos. Chappe d' Auteroche.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1773. p. 171-174.
BÜSCHINGII *wöchentl. Nachr.* a. 1773. p. 45 ſqq.

Nachrichten von der Americaniſchen Halbinſel Californien, mit einem zweyfachen Anhange falſcher Nachrichten. Geſchrieben von (IACOB BAEGERT*), *einem Prieſter der Geſellſchaft Jeſu, welcher lange darinn dieſe letztern Jahre gelebt hat.* Mannheim 1773. 8. Cum tabula geogr. Epitomae exſtant in *Berliniſchen Sammlungen* etc. (1774) T. VI. p. 397 ſqq. et in *Berlin. Litterariſchen Wochenblatt* (1777) T. II. p. 625 Baegert.

*) Non ſatis accurate ab aliis *Begert* ſcribitur.

p. 625 ſqq. — Auctor, Ieſuita, Seleſtadii ad R num ſuperiorem natus, inde ab a. 1751 usque a. 1768 in California commoratus, poſt ord ſui exſtinctionem Neoburgi ad Danubium a. 1 mortuus eſt. Invehitur maxime in Burrielii c modo recenſitum, negatque, Californiam eſſe tilem, id quod aeque verum eſſe poteſt, ac rielii aut Venegae aſſerta. Pars nempe meri nalis peninſulae, quam Baegertus viſit, ut eget multis naturae dotibus: ſeptentrionalis tra iis abundat. Caeterum relatio huius Ieſu licet paſſim inepta ac puerilia ſiſtat, candor ſimplicitate nativa ſe commendat, fideque d haud pauca continere videtur; praecipue de colarum plane incultorum et egenorum mori lingua etc.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1772. p. 1255. *Allgem. teutſche Bibl. Anhang zu dem 13 bis 24* P. III. p. 1312 ſqq.

Maurelle. *Tagebuch einer, im Jahr* 1775 *zu Unterſuch der nordlich von Californien fortgeſetzten Küſten ſchehenen Reiſe; durch den zweyten Steuermann königlich Spaniſchen Flotte,* Don FRANCISCO TONIO MAURELLE, *in dem königlichen Galiot nara, geführt durch Don Juan Franciſco de la dega;* in (Pallaſii) *Neuen Nordiſchen Beytr* (1782) T. III. p. 198-273. — Multa nov hoc diario exhibentur. Diſcimus potiſſimum eo, qualis ſit ratio, ſitus ac magnitudo lit occidentalis Americae, inde a peninſula Cali nia verſus ſeptentrionem. Id quod tabella g graphica adiecta generali illuſtratur: novem ſpeciales, a Maurellio delineatae, non perver in manus Pallaſii, qui Magellani verſionem glicam diarii illius Hiſpanice manu ſcripti ex glia acceperat, eandemque Theotiſce reddi

maioris haec omnia aeſtimanda, quo ſecre-
ı talia ab Hiſpanis ſerventur. Inſunt etiam
ı de incolarum moribus. Interpres Anglus
fationem lectu dignam praefixit. Cf. eius-
operis (*Neue Nordiſche Beyträge*) T. I. p.
ſqq.

ENNONIS FRANCISCI DUCRUE, *Provin-
Mexicanae per viginti annos Miſſionarii* (nati
achii a. 1721, denati ibidem a 1779) Rela-
cpulſionis Societatis Ieſu ex Proxincia Mexi-
, et maxime e California A. 1767, cum aliis
dignis notitiis; in *Chriſtophori Gottl. de Murr
nal* (1784) T. XII. p. 217-267. — Capiti-
XIV. maxime quidem fata Ieſuitarum in Cali-
a enarrantur: inſunt tamen etiam varia, in-
n eiusdem peninſulae illuſtrantia; cuius ſte-
:em etiam hic Ieſuita teſtatur. Californii, in-
ante adventum Patrum non niſi venatione
orum et leporum, aut captura piſcium, aut
ſtri fructu ſe ſuſtentabant, quin etiamnum
s et talpas ac alia ſimilia animalia inter ſuas
ias numerant, vermes etiam, qui pluviarum
ore naſcuntur, et locuſtas velut ſapidiſſi-
dapes ſolliciti accumulant, et igne aſſas co-
ınt. Eſt enim California ſua natura terra
ım, exceptis paucis, iisque ſylveſtribus,
ino ſterilis, ubi etiam neque ovem, neque
m, nec aſinum aut equum, neque triticum
ıoverunt unquam, aut probarunt, neque
ı veſtitu ullo uſi ſunt: praeterea in potiſſi-
Miſſionibus nec terram labori idoneam, nec
:ientem aquam invenire erat. At vicit haec
ia Patrum conſtantia et continuus labor,
tandem id conſecuti ſunt, ut Indi alias quie-
upidi, colendis aliquibus fruſtis terrae ſe ap-
ırent, unde ſuſtentari poterant etc. Mur-

Ducrue.

rius notulas adſperſit. Idem p. 241. laudat librum Hiſpanum, alias nobis incognitum, ſic inſcriptum:

> *Noticia breve de la Expedicion militar de Sonora y Cinaleo, ſu exito feliz y ventajoſo eſtado, en que por conſequencia de ello ſe han pueſto ambas Provincias.* En Mexico 1771. 8.

Idem l. c. p. 268-274. exhibuit ſpecimina linguae Californicae, ab eodem *Franciſco Benno Ducrue* ſibi communicata.

CAPVT

CAPVT XLIII.
SCRIPTORES DE REBUS LUISIANAE.

LUDOVICI HENNEPINI libri, in quibus prima Luiſianae indagatio a *Roberto Sallio*, aliisque Gallis, peracta deſcribitur, ſupra Cap. XXXVI. in fine recenſuimus. Iungi iis poteſt ſequens liber: Hennep

Les Derniéres Découvertes dans l'Amérique ſeptentrionale (f. potius in Luiſiana) *de M. Cavalier de la Sale, et les aventures du Chevalier Tonti, Gentilhomme Italien, Compagnon de M. de la Sale, dépuis* 1678 *juſqu' en* 1690; *rédigées et miſes au jour par le Sieur* TONTI. à Paris 1697. 12. Et in *Recueil de Voyages au Nord* T. V. p. 35-195. Tonti negaſſe dicitur, ſe eſſe libelli auctorem. Tonti.

Eodem quodam modo ſpectat *Journal hiſtorique du dernier Voyage que feu M. de la Sale fit dans le Golfe du Mexique* etc. (à Paris 1713. 12.) paullo ante Cap. XL. commemoratus. Joutel et Michel.

Relation de la Louiſiane par un Officier de Marine; in *Recueil de Voyages au Nord* T. V. p. 1-34. Relation etc.

LE PETIT *Relation des Natchez, peuple de la Louiſiane;* ibid. T. IX. p. 1-79. le Petit.

Beſchreibung des am Miſſiſſippi gelegenen Landes Louiſiana, Leipzig 1720. 8. Beſchreibung etc

Voyage de la Louiſiane, fait par Ordre du Roi en 1720; *dans lequel ſont traités diverſes matiéres de Phyſique, Aſtronomie, Geographie et Marine. L'on y a joint les Obſervations ſur la réfraction faites à Marſeille; avec des Reflexions ſur ces Obſervations; divers Voyages faits pour la correction de la Carte de la Côte de Provence, et des Reflexions ſur quelques points du Syſtéme de M. Newton. Par le P.* LAVAL, *de la Compagnie de Jeſus, Profeſſeur Royal de Mathe-* Laval.

thematiques et Maitre d'Hydrographie des Officiers et Gardes de la Marine du Port de Toulon. à Paris 1728 4. — Vel inſcriptio operis docet, maximam eius partem occupari obſervationibus mathematicis, phyſicis, aſtronomicis et geographicis. Poſteriores, iisque adiunctae duae tabulae geographicae accuratae, mentionem eius hoc loco poſtulant.

Dumont. (GEORGII MARIAE BUTEL) DUMONT *Mémoires hiſtoriques ſur la Louiſiane, contenant ce qui y eſt arrivé de plus mémorable dépuis l'année 1687 jusqu' à préſent, avec l'établiſſement de la Colonie Françoiſe dans cette Province de l'Amérique ſeptentrionale ſous la Direction de la Compagnie des Indes; le Climat, la nature et les productions de ce Pays; l'origine et la Religion des Sauvages qui l'habitent, leurs moeurs et leurs coûtumes etc. Compoſées ſur les Mémoires de M.* Dumont, *par* M. L. L. M. *) *Ouvrage enrichi de Cartes et de Figures.* à Paris 1753. II Voll. in 12 mai. — Dumontius, rei olim militari deditus, qui per XXV annos circa littora fluvii Miſſiſſipi vixerat, cuiusque hiſtoriam coloniarum Anglo-Americanarum ſupra laudavimus, obſervationes ſuas tradidit Maſcrierio, eo fine, ut eas in ordinem redigeret ſtilumque illis commodaret. Candor in narrando animusque ab exaggerando alienus ubique paene elucet. Optime ampliſſimeque exponitur indoles fluminis modo dicti: nec deſunt tamen obſervationes melioris notae ſuper ſolo et aëre et terrae proventibus.

*) i. e. JEAN BAPTIST LE MASCRIER, qui eadem ratione ſe inſignivit in fronte libri ſuper antiqua et nova Aegypto, ſupra Vol. II. P. II. p. 353. recenſiti. Hinc in errorem inductus *Stukius*, in *Verzeichniſs von Reiſebeſchreibungen* p. 193. et p. 407. ex uno libro duos fecit.

ventibus regionis iſtius. Auctor libri ſequentis, qui fragmenta nonnulla operis ſui in ephemeridibus oeconomicis ante integram editionem iſtius vulgaverat, paſſim confutatur. Et haec quidem parte priore: poſteriore exhibetur hiſtoria coloniae Francogallicae in terris iſtis conditae.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1755. p. 162-166.

LE PAGE DU PRATZ *Hiſtoire de la Louiſiane, contenant la Découverte de ce pays; ſa Deſcription géographique; un Voyage dans les terres, l'hiſtoire naturelle, les moeurs, et la religion des Naturels, avec leurs origines; deux Voyages dans le Nord du Nouveau Mexique, dont un eſt juſqu' à la Mer du Sud.* à Paris 1758. III Voll. in 12 mai. Cum figg. aeneis. Antea fragmenta operis inſerta erant ephemeridibus, quibus titulus: *Journal oeconomique.* — Auctor inde ab a. 1718 usque ad a. 1734 in Luiſiana vixerat, modo terram colens, modo architectus. Ordine fere carent eius obſervata; credulus hinc inde videtur; inſunt tamen multa notatu ac memoratu digna, praeſertim de indigenarum indole ac moribus, nec minus de regionis aëre et ſitu. Conferenda tamen paſſim, quae Dumont in libro modo laudato contra monuit. Tabula geographica addita haud contemnenda videtur. Peſſimae vero ſunt icones plantarum omniumque rerum naturalium: haud prorſus tamen reiiciendae videntur earundem deſcriptiones, licet arte ac penitiore hiſtoriae naturalis intelligentia careant. Le Page Pratz.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1759. p. 739-743. 795-798. 812 ſq.

Boſſu. Equitis BOSSU itinera, ſupra Cap. XXXVIII. commemorata, huc etiam vel maxime pertinent.

Journal etc. *Journal d'un Voyage à la Louiſiane fait en* 1720, *par M.* à la Haye 1768. 12.

Pittman. PHILIPPI PITTMAN (Navarchae Anglici) *Preſent State of the European Settlements on the Miſſiſſipi; with a geographical Deſcription of that River; illuſtrated by Plans and Draughts.* London 1770. 4. — Plures per annos auctor obivit Luiſianam, partem Floridae occidentalis, terramque Illinorum. Narratio eius fide utique digna videtur.

Champigny. CHAMPIGNY *Etat préſent de la Louiſiane, pour ſervir de ſuite à l'hiſtoire* (de M. Raynal) *des établiſſemens des Européens dans les deux Indes.* à la Haye 1776. 8 mai.

CAPVT

CAPVT XLIV.

CRIPTORES DE REBUS CANADAE SIVE NOVAE FRANCIAE, ATQUE INSULAE CAP BRETON.

Ex collectionis Hakluytianae volumine III huc pertinent:

IACOBI CARTIER *three Voyages of Canada,* Cartier.
534. 1538. 1540.

FRANCISCI DE LA ROCHE *Voyage of Ca-* de la Roche.
nada, Hachelago and Saguenay, 1542.

IOH. ALPHONSI XANCTOIGNE *Ruttier ſhew-* Xanctoigne.
ng the courſe from Belle isle up the river of Ca-
nada, 1542.

A Deſcription of the Salvages in Canada. Deſcription etc.

HORE *Voyage to Newfoundland and Cape Bri-* Hore.
ton, 1536.

DE LA COURT *Diſcovery of the isle of Ramea,* de la Court.
1591.

HILL'S *of* REDRIFFE *Voyage into Cape Bri-* Hill.
ton, 1593.

GEORGII DRAKE *Voyage to the isle of Ra-* Drake.
mea, 1593.

CAROLI LEIGH *Voyage to Cape Briton and* Leigh.
he isle of Ramea.

CRISTOPHORI CARLILE *Diſcourſe upon a* Carlile.
Voyage intended to the hithermoſt parts of Ame-
rica, 1583.

Obſervations, touching the Countries, where Ch. Obſerva-
Leigh touched in his Voyage to the Cape Briton tions etc.
and Ramea.

* * *

In collectionis itinerariorum Ramuſianae volumine tertio p. 420 ſqq. exhibentur:

de Verrazzano. *Relatione di* GIOV. DA VERRAZZANO, *Fiorentino, della terra per lui ſcoperta in nome di ſua Maeſta Chriſtianiſſima, ſcritta da Dieppe a dì* 8 *Lugl.* 1524.

Diſcorſo etc. *Diſcorſo d'un gran Capitano di Mare, Franceſe ſopra le navigationi fatte alla Nuova Francia.*

Carthier. IACOBI CARTHIER *Piloto di Francia, Relationi due della Terra nuova, detta la Nuova Francia trovata nell' anno* 1534. — *all' Iſole di Canada, Hochelaga, Saguenai et altre, al preſente dette Nuova Francia, con particulari coſtumi e ceremonie de gli Habitanti, nell' anno* 1535.

Cartier. IAC. CARTIER *Diſcours du Voyage aux Terres neuves, de Canada ou Nouvelle France.* à Rouen 1598. 8. Verſiones Anglicam et Italam modo laudavimus. Relatio, nautis potiſſimum ſcripta.

Champlain. *Des Sauvages, ou Voyage de* (SAMUEL) CHAMPLAIN *de Brouage, fait en la Nouvelle France l'an* 1603. à Paris 1603. 8.

Voyage de la Nouvelle France de SAMUEL CHAMPLAIN, *Xaintongeois, Capitaine de la Marine* à Paris 1613. 8. ibid. 1617. 8. Et in *Recueil de Voyages du Nord* T. V.

Haec aliaque itinera in Canadam, a Champlaino peracta, copioſius ſunt deſcripta in opere hac epigraphe inſignito: *Les Voyages de la Nouvelle France occidentale, dite Canada, faits par le Sieur* DE CHAMPLAIN, *Xaintongeois, Capitaine pour le Roy en la Marine du Ponent, et toutes les découvertes, qu'il a faites en ce pays depuis l'an* 1603 *juſqu'à l'an* 1629: *où ſe voit, comme ce pays a été premierement découvert par les François ſous l'autorité de nos Rois Très-Chrétiens juſqu'à ce regne de Sa préſent regnante Louys XIII, Roy de France*

Nav-

re; avec un Traité des qualités et conditions s à un bon et parfait Navigateur, pour con- la diverſité des eſtimes, qui ſe font en la navi- , les marques et enſeignements, que la Provi- le Dieu a miſes dans la Mer, pour redreſſer les iers en leurs routes, ſans lesquelles ils tombe- en de grands dangers, et la maniére de bien les Cartes marines, avec leurs ports, rades ſondes et autres choſes, neceſſaires à la naviga- Enſemble une Carte générale de la déſcription pays en ſon Meridien, ſelon la déclinaiſon de la ayman, et un Catechiſme ou inſtruction traduite nçois en langage des peuples ſauvages de quel- ntrée; avec ce qui s'eſt paſſé en ladite Nouvelle en l'année 1631. à Paris 1632. 4. — Titu- ſtar indicis, argumentum operis clare docet. hiſmus, quem idem innuit, auctorem habet BUM LEDESMA, Ieſuitam; eiusdem ſocius, DE BREBEUF, Huronice illum reddidit.

ERTRAND) *Lettre miſſive touchant la Conver- grand Sagamos de la Nouvelle France, qui en avant l'arrivée des François, le Chef et le Souve-* 1610. à Paris 1610. 8. Bertrand.

iſtoire de la Nouvelle France, contenant les na- ons, découvertes et habitations faites par les ois aux Indes occidentales et Nouvelle France, aveu et l'autorité de nos Rois très-Chretiens, et verſes fortunes d'iceux en l'exécution de ces cho- epuis cent ans jusqu' à huis. En quoi eſt com- l'hiſtoire morale, naturelle et géographique de province, avec figures; par MARC LESCAR- *Avocat en Parlement, témoin oculaire d'une des choſes ici récitées.* à Paris 1609. 8. — *de edition, revue, corrigée et augmentée par ur.* à Paris 1611. 8. — *Troiſiéme édition*, ibid. . 8. Ineſt libro quarto: *Voyage des Sieurs de* Leſcarbot.

de Monts et de Poutrincourt en la Nouvelle France (1604. Quae *Anglice* exſtat in Purchaſii collectio ne T. IV.

Biard. PETRI BIARD, Ieſuitae († 1622) *Relation de la Nouvelle France.* à Lyon 1616. 12. Idem, teſte *Alegambio* (in Bibl. ſcriptor. Societ. Ieſu p. 373) ſcripſit *Epiſtolam ad R. P. Praepoſitum generalem e Portu-Regali in Nova Francia, datam ultimo die Ianuarii anni* MDCXI, qua regionem illam deſcribit, et Ieſuitarum in eam profectionem. Ea, eodem teſte, inſerta eſt Annuis Litteris Societatis Ieſu eius anni Provinc. Franc. ad fin. Idem Biardus ſcripſit *Relationem expeditionis Anglorum in Canadam, ſuaeque ab illis comprehenſionis.* Super qua comprehenſione fatisque auctoris audiamus Alegambium, *facete* ac *pie* narrantem: „*Petrus Biardus*, natione Gallus, patria Gratianopolitanus, operarius magni zeli, atque adeo multarum palmarum, quas in horridis et inviis Canadenſium ſeptentrionalis Americae populorum ſylvis primus legit. Extrema ibi omnia paſſus, nihil tamen inhumanum magis, quam Haereticos, expertus eſt. Feritatis obſida gens barbara integerrimi hominis innocentiam venerari diſcebat; cum ecce tibi ſanctitatis inimica, Deumque neſciens Haereſis, cum Anglis Canadae oras irrupit: difficillimae expeditionis ingens pretium fuit, exoſum inde abducere Ieſuitam. Habitus eſt in vinculis aliquamdiu; et vix tandem in Galliam nudus ab omni re miſſus. Interea vero cum integrum illi eſſet, ad novellos Canadae redire, damnum ab Haereticis illatum ſancte ultus eſt: reliquo vitae tempore quaeſivit intentiſſimis ſtudiis ad vitam illos, a quibus ad necem adductus fuerat.“

Ab aliis Ieſuitis identidem relationes ex Canada miſſae ſunt ſequentes, e quibus, ſi iis recte

utaris,

taris, haud pauca cognitu dignà eruere potis:

Lettre de CHARLES LALLEMANT, *Superieur* … *Miſſions des Jeſuites du Canada, où ſont contenües les moeurs des Sauvages.* à Paris 1627. 8. C. Lallemant.

Relation de ce qui s'eſt paſſé en la Nouvelle France, … *l'année* 1633. à Paris 1634. 8.

IULIANI PERRAULT, *de Nantes* († 1647) *Relation du Cap-Breton dans la Nouvelle France.* à Paris 1634. 12. Perrault.

FRANCISCI IOSEPHI LE MERCIER *Relation de ce qui s'eſt paſſé au Païs des Hurons en* 1637. Rouen 1638. 8. le Mercier.

PAULI LE JEUNE († 1664) *Relations de ce qui s'eſt paſſé en la Nouvelle France, depuis l'an* 1634 *juſqu'en* 1639. à Paris 1635-1640. VII Voll. in 8. le Jeune.

HIERONYMI LALLEMANT (†1673) *Relations de ce qui s'eſt paſſé dans la Nouvelle France, depuis l'an* 1645 *juſqu'en* 1648. à Paris 1648. III Voll. in 8. H. Lallemant.

BARTHOLOMAEI DE VIMONT *Relation — depuis l'an* 1639 *juſqu'en* 1649. à Paris 1641-1649. V Voll. in 8. de Vimont.

Relation — depuis l'Eté 1649 *juſqu'en l'Eté* de 1650. à Paris 1650. 8.

PAULI RAGUENEAU *Relation — depuis l'an* 1648 *juſqu'en* 1651. à Paris 1650-1652. II Voll. in 8. Ragueneau.

Relations — depuis l'an 1651 *juſqu'en* 1653; *par le Superieur des Miſſions* (FRANC. LE MERCIER). à Paris 1653-1654. II Voll. in 8. le Mercier.

Relation de ce qui s'eſt paſſé en la Nouvelle France, … 1653 et 1654 (eodem auctore). à Paris 1655. 8.

FRANCISCI IOSEPHI BRESSANI († 1672) *Relatione de gli Miſſionarii della Compagnia di Gieſu nella Nuova Francia.* In Macerata 1653. 4. Breſſani.

HIE-

Lallemant. HIERONYMI LALLEMANT *Re... ... de ce qui s'eſt paſſé dans la Nouvelle France dep...s l'an 166... jusqu'en* 1664. à Paris 1663 - 1666. III Voll. in 8.

le Mercier. FRANC. LE MERCIER *Relation — des années* 1664 *et* 1665. à Paris 1666. 8.

Eiusdem *Relation des années* 1666 *et* 1667. ibid. 1668. 8.

Bordier. IACOBI BORDIER († 1672) *Relation des années* 1666 *et* 1667. ibid. 1669. 8.

le Mercier. FRANC. LE MERCIER *Relation des années* 1667 *et* 1668. ibid. 1669. 8.

Ablon. CLAUDII ABLON *Relation des années* 1669 *et* 1670. ibid. 1672. 8.

Eiusdem *Relation des années* 1671 *et* 1672. ibid. 1673. 8.

❧ ❧ ❧

Sagard. GABRIELIS SAGARD *Recollect* (†....) *Grand Voyage du pays des Hurons, ſitué en l'Amérique vers la Mer Douce, ès derniers confins de la Nouvelle France, dite Canada, où il eſt traité de tout ce qui eſt du pays et du gouvernement des Sauvages, avec un Dictionnaire de la Langue Hurone.* à Paris 1736. 8.

Eiusdem *Hiſtoire du Canada et Voyage que les Recollects y ont fait pour la Converſion des Infidèles en* 1615. à Paris 1636. 8.

Gourdin. GOURDIN *Mercure de la Nouvelle France, ou Abrégé de tout ce qui s'y paſſé dépuis que les François l'ont decouverts.* à Paris ſ. a. 8.

Boyer. PAUL BOYER, *Sieur de* PETITPUY — 1654. 8. V. ſupra cap. XXXVIII.

Boucher. PETRI BOUCHER *Hiſtoire veritable et naturelle des Moeurs et Productions du Païs de la Nouvelle France, vulgairement dite le Canada.* à Paris 1664. 12. Auctor, minime Ieſuita, ut nonnulli ſtatuunt, ſed Praefectus regius Canadae, e numero primorum

Gallo-

um, qui regionem iſtam petierunt, et qui
ıd centum paene annos produxerat. Quas
ſſas primariis de Canada ſcriptoribus adnu-
ilus eſt.

ANCISCI CREUXII, Soc. Ieſu († 1666) Creux.
a Canadenſis, ſeu Novae Franciae Libri X,
o 1625 ad annum 1656. Pariſiis 1664. 4.

ıt préſent de l'Egliſe et de la Colonie Françoiſe de Saint-Vallier.
Nouvelle France, contenu dans une Lettre,
ar JEAN (DE LA CROIX DE CHEVRIERS)
INT-VALLIER, *Evéque de Quebec.* à Paris
4. — Laudatur ob integritatem auctoris.

RISTIANI LE CLERC, *Miſſionnaire Recollect* le Clerc.
Premier Etabliſſement de la Foy dans la Nou-
rance, contenant la publication de l'Evangile,
re des Colonies Françoiſes et les fameuſes Dé-
ıs, depuis le Fleuve de Saint-Laurent, la Loui-
e Fleuve Colbert, juſqu'en Golfe de Mexique,
conduite de feu M. de la Sale. à Paris 1691.

ıſdem *Nouvelle Relation de la Gaſpeſie, qui*
t les moeurs et la Relation des Sauvages Gaſpe-
Portes-Croix, Adorateurs du Soleil et autres
de l'Amérique ſeptentrionale, dite le Canada.
592. 12.

LA HONTAN ſ. GUEUDEVILLE *Nou-* de la Hontan.
Voyages dans l'Amérique ſeptentrionale etc.
etc. V. ſupra cap. XXXVIII.

ROY DE LA POTERIE *Nouveau Voyage du* le Roy de la Poterie.
ı, ou de la Nouvelle France, avec les guerres des
ıis avec les Anglois et les originaires du Pays.
1716. IV Voll. in 12 mai.

BACQUEVILLE DE LA POTHERIE in de Bacqueville de la Potherie.
e de l'Amérique ſeptentrionale (à Paris 1722.
ll. in 12 mai.) praecipue de Canada agit.
ra cap. XXXVIII.

IOH.

Lafiteau. IOH. FRANC. LAFITEAU *Moeurs des Sauvages Americains* etc. à Paris 1723. II Voll. in 4 etc Vid. ſupra cap. XXXV. ſect. II. Ibidem

le Beau. CLAUDII LE BEAU itinerarium indicatum cui ineſt ampla, tamen haud ſatis fida, Canadae deſcriptio.

Creſpel. EMMANUEL CRESPEL *Voyages dans le Canada, avec la Relation de ſon Naufrage en revenant en France; mis au jour par* LOUIS CRESPEL à Francfort ſur le Mayn 1742. 8. *Theotiſce*, Francof. et Lipſ. 1752. 8. — Auctoris magis fata quam Canadae notitia, traduntur.

le Charlevoix. (PETRI FRANCISCI XAVERII) DE CHARLEVOIX, *de la Compagnie de Jeſus* († 1761) *Hiſtoire et Deſcription générale de la Nouvelle France, avec le Journal hiſtorique d'un Voyage fait par Ordre du Roi dans l'Amérique ſeptentrionale.* à Paris 1744. III Voll. in 4 ſ. VI Voll. in 12 mai. Cum multis tabulis geographicis et figuris aen. *Anglice* Londini 1769. ... Epitome in Collectione itinerum Prevot. T. XVI. — Auctor non ſolum omnium ſcriptorum ſuperiorum, ſed et ſuis ipſis in Canada collectis obſervationibus uſus, librum ſuper parte iſta Americae ſeptentrionalis copioſiſſimum ac, ſi demas, quae idem, *Francogallus* et *Ieſuita*, recte tradere vix poterat, praeſtantiſſimum elaboravit. Volumen *primum* ſiſtit primo loco annales Americae chronologicos inde ab a. 1248, ubi Groenlandia primum ab Europaeis viſa, usque ad a. 1740. Deinde notitiam ſcriptorum ab auctore in conſilium vocatorum. Sequitur hiſtoria ipſa, XXII libris comprehenſa. Quae variis interiectis temporum ſpatiis *Verazani*, *Cartier*, *Roberval*, *Ribaut*, *Laudonniere*, *Gourgues*, *de la Roche*, *Chauvin*, *Champlain*, *de Monts*, aliique Gallicae gentis viri fortuna ſecunda, magis tamen adverſa in condendis

colonii

olonits circa fluvium S. Laurentii egerunt, prinis tribus libris prioribus exponitur. Sequentes iſtunt bella cum indigenis, cum Anglis et Batavis Francogallis geſta; horum ſtudia, religionem Chriſtianam inter indigenas promovendi; aliaque d hiſtoriam Canadae pertinentia, usque ad librum uodecimum, quo volumen primum abſolvitur. ecundum in fronte habet deſcriptionem plantaum, Americae ſeptentrionali propriarum, cum arum iconibus. Narrata ſunt poſtea libro XIII ita Francogalli *de la Sale*, cuius ſaepius mentioiem fecimus. Traduntur in libris proxime ſeuentibus fata Gallorum cum in Canada tum in .uiſiana inde ab eiusdem internecione, ante anos centum patrata; ea potiſſimum, quae per jallorum duces, *Frontenac* et *Iberville*, peracta int. Volumen *tertium* continet diarium auctoris uius operis ſuper eius itinere per Canadam, trajtum quidem XXXVI epiſtolis, quibus maxime ieſt deſcriptio geographica hiſtoriaque naturalis egionum, quas peragravit, earumque incolarum atione morum et rituum, cum religioſorum im domeſticorum. Inde ab initio auctor diſſerit le origine Americanorum, atque in fine obſeruationes ſuper Florida exhibet.

Cf. BAUMGARTENII *Nachrichten von merkwürdigen Büchern* T. VII. p. 26-58.

PETRI KALM itinerarium, ſupra Cap. XXXVIII udatum, in rebus Canadenſibus haud praeterundum.

An Account of the Proceedings of the Britiſh and ther Proteſtant Inhabitants of the Province of Quebec etc. *In Order to obtain a Houſe of Aſſembly that Province.* London 1766. 8. Account.

Captain JOHN KNOX *Hiſtorical Journal of the ampaigns in North-America for the years* 1757. Knox.

 1758.

1758. 1759 *and* 1760: *Containing the moſt markable Occurences of that Period; particularly two Sieges of Quebec, the Orders of the Admi and General Officers, Deſcriptions of the Count where the Author has ſerved, with their Forts Garniſons; their Climate, Soil, Produce; and a gular Diary of the Weather. Alſo ſeveral Ma ſtoes; a Mandate of the Biſhop of Canada; the Fr Orders and Diſpoſitions for the Defence of that lony* etc. London 1769. II Voll. in 4. — O in primis quidem artis bellicae cultoribus c mendabile: aliis tamen haud minus gratum pter adiectam Canadae deſcriptionem geogra cam, aliaque in titulo notata.

Melshei-er. F. V. MELSHEIMER *Tagebuch von der Reiſ Braunſchweigiſchen Auxiliartruppen, von Wo büttel nach Quebec.* Minden 1776. 8.

Eiusdem *Fortſetzung des Tagebuchs* etc. eod. 8.

Beſchrei-ing etc. *Beſchreibung von Canada;* in *Gelehrten Bey gen zu den Braunſchweigiſchen Anzeigen* a. 1 p. 437 ſqq.

Briefe aus Canada; ibid. a. 1778. Scida L ſqq.

hloezer. *Von Canada, aus Briefen eines teutſchen St officiers* 1776; in Schloezeri *Briefwechſel* P. p. 320-340.

Vertrauliche Briefe aus Canada 1777. ibid. P. p. 288-323.

Erſter Feldzug der Braunſchweiger in Can im J. 1776; ibid. P. V. p. 267-279.

CAP

CAPVT XLV.

ſCRIPTORES DE REBUS FRETI HUDSONIANI, NOVAE BRITANNIAE, TERRAE NOVAE, ET ACADIAE S. NOVAE SCOTIAE.

1. *De freto Hudſoni.*

Deſcriptio ac delineatio geographica detectionis freti ſive tranſitus ad oceanum ſupra terras Americanas in Chinam atque Iaponem ducturi, recens inveſtigati a M. Henrico Hudſono, Anglo. Item Exegeſis Regi Hiſpaniae facta ſuper tractu recens detecto, in quinta orbis parte, cui nomen: Auſtralis incognita. Cum deſcriptione terrarum Samojedarum et Tingueſiorum etc. Amſterodami 1612. 4. Cum mappis geograph. Deſcriptio etc.

JEREMIE *Relation du Détroit et de la Baie de Hudſon;* in *Recueil de Voyages au Nord* T. V. p. 390-432. Jeremie.

A Voyage to Hudſonsbay, by the Dobbs Galley and the California, in the years 1746 *and* 1747, *for diſcovering a Northweſt Paſſage, with an accurate ſurvey of the Coaſt and a ſhort natural Hiſtory of the Country, together with a far View of the facts and arguments, from which the future finding of ſuch Paſſage is rendered probable. By* HENRY ELLIS, *Gent. Agent for the Proprietors in the ſaid Expedition.* London 1748. 8. Cum tabula geogr. ac figg. aen. *Theotiſce* (a *Ioh. Phil. Murray*). Goettingen 1750. 8 mai. Cum figg. aen. Et in Collectione itiner. Goetting. T. I. (Huic verſioni quoque inſertae obſervationes libri ſubſequentis). *Franco-gallice* (a *Godofredo Sellius*, qui etiam annotationes adiecit. à Paris 1749. 12 mai. Cum figg. aen. Ellis.

à Leide 1750. II Voll. in 8 mai. Cum figg. aen. *Belgice*, Amſterd. 1750. 8. Cum figg. aen. Epitome, ab *A. G. Kaeſtner* confecta, exſtat in *Hamburg. Magazin* T. IV. p. 1-26; et in Collect. itiner. Prevot. T. XVII. — Ortum huic itinerario nobiliſſimo dedit expeditio, quam Angli annis 1746 et 1747 eo fine, quem titulus libri innuit, ſuſceperunt. Non ſolum fata, quae in maribus iſtis ſeptentrionalibus ſaevis ac periculoſis ſubiere, ſed et littora, quibus appulerunt, hominesque ibi habitantes (*Eſquimaux* in primis), vada, ſcopulos etc. auctor, navigio *Dobbs* *) vectus, ſollerti cura obſervavit atque expoſuit. Probe omnia, quae narrat, perpendiſſe videtur. Nihilo minus adverſarium nactus eſt, qui varia ab illo narrata, refellere rectioraque exhibere ſtuduit, alia ſimul exponens, ab Elliſio praetermiſſa aut neglecta; auctor ſcilicet libri ſequentis:

Account etc. *An Account of a Voyage for the Diſcovery of a Northweſt Paſſage by Hudſons Streights to the Weſtern and Southern Ocean of America, performed in the years* 1746 *and* 1747 *in the Ship California, Capit. Francis Smith, Commander. By the Clerk of California.* London 1749. II Voll. in 8. Cum tabb. geogr. et figg. aen. Epitomen exhibuit *Kaeſtnerus* in *Hamburg. Magazin* T. IV. p. 353-370.

Cf. de duobus his libris *Goetting. gel. Zeitung.* a. 1748. p. 1018 ſqq. a. 1749. p. 482 ſqq. a. 1750. p. 97 ſq.

IOSI-

*) Nomen inditum navigio ab ARTHURO DOBBS, navarcha Anglico, qui ante Elliſium fretum Hudſoni cum littoribus adiacentibus perluſtravit, et a ſe obſervata litteris mandavit, hoc titulo: *Account of the Countries adjoining to Hudſonsbay.* Lond. 1746. 8. Cf. *Bibliotheque raiſonné* a. 1747. Ian. Feb. Mart.

IOSEPHI ROBSON, *Surveyor and Superviſor of the Buildings of the Hudſonsbay-Company — Account of ſix Years reſidence in Hudſonsbay from 1733 to 1736 and 1744 to 1747.* London 1752. 8. — Auctor huius libelli acriter invehitur in ſocietatem mercatoriam, commerciorum circa fretum Hudſoni agendorum cauſſa ab Anglis inſtitutam, eamque negligentiae ac variarum rerum male geſtarum incuſat. Nova ad penitiorem regionum iſtarum cognitionem facientia haud affert. Affirmantur tamen narratis ſuis plura ab aliis obſervata.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1753. p. 211 ſq.

Hiſtoria naturalis animalium quadrupedium, avium et piſcium in et circa fretum Hudſoni accurate conſcripta legitur in Actis Acad. Scient. Londinenſis (*Philoſophical Transactions*); e quibus eandem Theotiſce reddidit *Ioh. Reinoldus Forſter* in *Beyträgen zur Völker- und Länderkunde* (1753) P. III. p. 181-272.

2. *De Nova Britannia ſ. Terra Labrador.*

Plures quidem Angli aevo recentiore terram iſtam nondum ſatis cognitam, aſperam fereque inhoſpitalem, circumnavigarunt: pauca vero hactenus evulgata ſunt,

Diarium navigii, a. 1753 Philadelphia verſus littora illa miſſi, exhibuit JEFFERYS in *The great Probability of a Northweſt Paſſage* etc. (London 1768), de quo libro in poſterum agemus. Jefferys.

ROGER CURTIS *Account of Labrador;* in *Philoſophical Transactions* (a. 1774) T. LXIV. P. II. Cum tabula geogr. *Theotiſce*, cum annotationibus, in Forſteri et Sprengelii *Beyträgen zur Völker- und Länderkunde* P. I. p. 79-118. Cum tabula Curtis.

 arche-

archetypi geographica, aucta et emendata. — De littore, ſolo et aëre, animalibus, terrae proventibus, incolis, praecipue de iis, qui *Eſquimaux* audiunt, eorumque numero, non quidem multa, fide vero digna, narrantur.

3. *De Terra Nova (Newfoundland).*

Collectioni Hakluyti inſunt ſequentia huc referenda:

Hore. HORE'S *Voyage to Newfoundland and Cape Breton*, 1536.

Gilbert. HUMPH. GILBERT *Voyage to Newfoundland*, 1583.

Voyage etc. *Voyage to the North-Weſt of Newfoundland, as far as the isle of Aſſumption or Natiscotec*, 1594.

Relation etc. *A Relation of Newfoundland and the commodities thereof.*

* * *

Whitbourne. *Abſtracts out of* RICHARD WHITBOURNE'S *Voyage to Newfoundland;* in *Purchaſii Pilgrims* Vol. IV. in fine.

White. *Relation de Terre-Neuve, par* WHITE, *qui y a été en* 1700. *traduite de l'Original Anglois;* in *Recueil de Voyages au Nord* T. III. p. 357 ſqq. *Theotiſce* in *Dieter. de Bry* America P. XIII. p. 1 ſqq.

4. *De Acadia ſ. Nova Scotia.*

Diereville. DIEREVILLE, *Officier*, *Relation du Voyage du Portroyal de l'Acadie ou de la nouvelle France; dans laquelle on voit un detail des divers mouvemens de la mer dans une traverſée de long cours; la Deſcription du Païs, les occupations des François qui y ſont établis, les manières des differentes Nations ſauvages, leurs ſuperſtitions et leurs chaſſes; avec Diſſertation exacte*

xacte ſur le Caſtor. à Paris 1708. 12. à Amſterd. 710. 8. Theotiſce in Collectione itiner. Gottin ꝑenſi T. III. — Auctor, hiſtoriae naturalis ma- ime peritus, partim orationi ſolutae, partim ver- ibus; quae in Nova Scotia ipſe probe obſervave- at, mandavit. Interpres Theotiſcus omnia ora- one ſoluta reddidit.

A geographical Hiſtory of Nova Scotia. Lon- on 1749. 8. *Theotiſce* hac epigraphe: *Hiſtoriſche nd geographiſche Beſchreibung von Neuſchottland, arinnen von der Lage, Gröſse, Beſchaffenheit, ruchtbarkeit und Sitten der Einwohner Nachricht theilet wird. Auf Befehl des Parlements in Engli- her Sprache verfaſst, nunmehr aber ins Teutſche berſetzt.* Frankfurt und Leipz. 1750. 8. *Franco- allice*, Lond. (ſ. potius Pariſiis) 1749. 8. ibid. 754. 12. — Archetypum Anglicum ſuperio- um iuſſu elaboratum fuiſſe, vix credibile videtur, uia auctor anonymus minime ad tabularia mo- imentaque vere hiſtorica, ſed ad fidem Charle- oiſii vel maxime provocat. Geographiam ſequi- ır hiſtoria Novae Scotiae. Interpres Theotiſcus m ſuam haud ſatis feliciter egiſſe videtur. Geogr. Hi ſtory etc.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1751. p. 333 ſqq.

IOSEPHI BERNARDI DE CHABERT itinera- um, cui etiam geographica haud pauca de Nova cotia inſunt, ſupra cap. XXXVIII indicavimus. de C

Von Neuſchottland oder Akadien, in (IOH. HRISTOPHORI GUIL. DE STECK) *Verſuchen ber einige erhebliche Gegenſtände, welche auf den ienſt des Staats Einfluſs haben* (Frankf. und Leipz. 772. 8.) p. 70-74. Breviſſime quidem, ſed ex- cte, de litibus ſuper peninſula iſta motis atque de us commodis agitur. v. Steck.

Remarks c.

Remarks on the Climate, Produce and natural Advantages of Nova Scotia. London 1784. 8. — Argumentum titulo minime reſpondet; paucis enim paginis breviter formaque epiſtolarum repetuntur, quae aliunde diu nota erant. Tabella adiecta geographica a Iefferyſii tabula Novae Scotiae maiore mutuata eſt.

Cf. *Goetting. gel. Zeit.* a. 1785. p. 373 ſq.

ebcrſicht c.

Ueberſicht des gegenwärtigen Zuſtandes der Schiffahrt und des Handels von Neuſchottland; Auszug aus einem 1786 *zu Edinburg gedruckten Werke;* in *Hiſtor. Portefeuille* a. 1786. T. II. p. 397-419. — Ad incitandos Anglos atque Scotos, ut naturae bona, quae Nova Scotia offert, maiore fervore colere et in commerciorum uſus convertere ſtudeant, liber ſcriptus videtur.

CAPVT

CAPVT XLVI.

RIPTORES DE NOVA ANGLIA, ENSYLVANIA, VIRGINIA, ET RELIQUIS PROVINCIIS, NOVAM REMPUBLICAM ANGLO-AMERICANAM CONSTITUENTIBUS.

oſt ſcriptores generales, Capitibus XXXVI. et XXXVIII. enumeratos, ſequuntur nunc ſingulis iſtis provinciis ſpeciales.

1. *De Nova Anglia.*

JOHANNIS SMITH *Beſchreibung des neuen gellands.* A. 1614; in *Dieterici de Bry* America K. p. 52 ſqq. Idem eſt Anglus, cuius ſupra pite XXXVIII. ſ. voc. SCHEIBLER memini-s. Hoc loco ſupplere liceat, Smithium in lu-n edidiſſe: *New-England's Tryals, declairing ſucceſs of 26 Ships employed thither.* Lond. 1620. Porro: *General Hiſtory of Virginia, New England and the Summer Isles.* ibid. 1624. fol. Deni-e: *Travels in Europe, Aſia, Africa and America, th a Continuation of the Hiſtory of Virginia.* ibid. 30. 4. In omnibus his libris ratio habita eſt po-ſimum Novae Angliae, maxime tamen Vir-niae. Smith.

THOMAE MORTON *New Canaan: or an Ab-ct of New England, in III Books.* Amſterd. 37. 4. — Hiſtoriae eccleſiaſticae magis, quam ili, inſervit. Morton.

Hiſtory of New-England. London 1654. 4. Hiſtory etc.

JOHANNIS JOSSELYN *Account of two Voya-to New England: wherein you have the ſetting out Ship, with the Charges, the Prices of all Neceſſa-for furniſhing a Planter and his Family at his coming: a Deſcription of the Country, Natives* Joſſelyn.

and Creatures, with their Merchantile and I uſe; the Government of the Country as it is now ed by the Engliſh etc. A large chronical Tabl moſt remarkable paſſages from the firſt Diſcove the Continent of America, to the year 1673. L 1672. 8.

Levett. CHRIST. LEVETT *Voyage to New Engl the years* 1623 *and* 1624. London 1728. 4 *Stuckius* l. c. p. 175. Apud alios, quos con licuit, altum de hoc ſcriptore ac libro tium.

Prince. THOMAE PRINCE *Chronological Hiſt New-England.* Boſton in New-England 8. — Auctor, Boſtoni olim verbi divini pr annales elaboraverat, in quibus omnem N Angliae hiſtoriam ſecundum temporum ord inde ab a. 1603, ubi Angli duce Gosveldic mas ibi ſedes fixerunt, usque ad a. 1730, e condiderat. Cuius vero operis pars prim ſummodo, quantum nos ſcimus, evulgat qua hiſtoria Novae Angliae usque ad a. 163 ducta. Introductio praefixa, in qua varia e ſtoria univerſali repetuntur, abeſſe poterat.

Neal. DANIEL NEAL *Hiſtory of New-England, taining an impartial Account of the civil and eccl tical Affairs of the Country to the year* 1700. *the preſent State of New-England, and a new rate Map of the Country* etc. .... *Editio ſec* Lond. 1747. II Voll. in 8. — Optimis in ho nere libris accenſetur. Magni quoque aeſt tur ſequens.

Hutchinſon. HUTCHINSON *Hiſtory of the Colony of M chuſetsbay.* London 1760. II Voll. in 8.

Mauduit. ISRAEL MAUDUIT *Short View of the Hi of the Colony of Maſſachuſetsbay, with Reſpect to Charters and Conſtitution .... Second Edition,*

e original Charter granted to that Province in the *of Charles I.* London 1774. 8.

Maſſachuetenſis, or a Series of Letters, containg a faithful ſtate of many important and ſtriking s, which laid the foundation of the preſent troubles that Province. IV Edition. Boſton *printed*, London *reprinted* 1776. 8. Maſſachuetenſis etc.

A general Hiſtory of Connecticut, from its firſt ttlement under George Fenwick, Eſq. to its lateſt Period of Amity with Great Britain; including a Deſcription of the Country, and many curious and intreſting Anecdotes. By a Gentleman of the Province. London 1781. 8. Epitome *Theotiſca*, a *Sprengelio* aborata noviſque acceſſionibus aucta; in *Beyagen zur Völker- und Länderkunde* (1782) P. II. 145-204. — Libri quidem forma non adeo ude digna, quippe cuius auctor anonymus ubis fere rixatur, certe diſputat, contra Nealium, ouglaſium, Hutchinſonum, atque alios, eorumne narrationes de primis provinciae Connecticut colonis horumque litibus vel inter ſe vel um vicinis, haud raro refellit; ſaepe etiam calillatorem magis quam hiſtoricum agit; diffuſa fuper oratio ac difficilis: nihilo minus optiam prae caeteris deſcriptionem iſtius regionis ultiſſimae ſiſtit. Multa quoque inſunt, hiſtoriam mnium coloniarum Anglo-Americanarum iuantia; exempla et relata nova utiliave de hominibus in rebus religioſis fanaticis, de cauſſis belli, uo coloniae a metropoli deſciverunt, de turbis uper provincia Vermont ortis, et quae ſunt reliua. De commerciorum ſtatu meliora expectaveris. General Hiſtory etc.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1782. p. 417-422. *Gothaiſche gel. Zeitung.* a. 1782. p. 178 ſqq.

JERE-

Belknap. JEREMIAE BELKNAP *Hiſtory of New-Hamp ſhire. Vol. I.* Philadelphia 1785. 8. — Auctor Philadelphiae vitam agens atque ſocius academiae philoſophicae ibi conſtitutae, intelligenti laudabili ſineque partium ſtudio opus aggreſſus illud in hoc volumine usque ad annum 1715 perduxit. Appendix varia additamenta, novarum rerum plena, continet.

2. *De Novo Eboraco (New-York).*

Smith. GUILIELMI SMITH *Hiſtory of the Province of New-York, from the firſt diſcovery. To which is annexed a Deſcription of the Country and Inhabitants* etc. London 1757. 8. ibid. 1776. 8. *Francogallice* hac epigraphe, e qua libri contenta ſimul cognoſcas: *Hiſtoire de la Nouvelle York depuis la découverte de cette Province jusqu'à notre ſiècle, dans laquelle on rapporte les démelés qu'elle a eu avec les Canadiens et les Indiens; les guerres qu'elle a ſoutenue contre ces Peuples; les Traités et les Alliances qu'elle a faits avec eux etc. On y a joint une Deſcription géographique du Pays, et une Hiſtoire abrégée de ſes habitans, de leur Religion, de leur Gouvernement civil et eccleſiaſtique etc. Traduite de l'Anglois par M. E**** (Eidous). *à Londres et ſe trouve à Paris* 1767. 12 mai. — E caterva rerum minutarum ac levium operoſe conquirenda ſunt, quae alios, extra rem publicam Anglo-Americanam viventes, iuvare poſſint. Brevis quidem, utilis tamen eſt deſcriptio provinciae Novo-Eboracenſis geographica. Hiſtoriam eiusdem auctor, ipſe indè oriundus, quinque epochis abſolvit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1767. p. 1252 ſqq.

De novo Eboraco narrant etiam paſſim ſcriptores ſubſequentes.

3. *De*

3. *De Penſylvania et Nova Ierſey.*

GUILIELMI PENN, (primi huius coloniae ini urbisque Philadelphiae conditoris † 1718) *unt of the Province of Penſylvania.* London 1. 8. Editio aucta, *ibid.* 1682. 8. *Theotiſce* Paſtorio ſubſequenti. — Quae Pennius in erica peregit, ipſe candide refert. Confe-la eſt eiusdem *Epiſtola, conſulibus nec non ſe-i civitatis Embdenſis Londino ſcripta et miſſa....* uta, leges, privilegia etc. Penſylvaniae ex-t in *Bibliotheque Britannique* T. XV. P. II. p. ſqq. T. XVI. P. I. p. 127 ſqq. Laudatos etiam nimus libros nobis ignotos ſequentes: Penn.

The frame of the Government of the Province of ſlvania.... The frame etc.

Account of the City of Philadelphia.... Account etc.

Letter to the Committee of the free Society of Tra- of the Province of Penſilvania, reſiding in Lon- containing a general Deſcription of the ſaid Pro-, its Soil, Air, Water etc. Letter etc.

GABRIEL THOMAS *hiſtorical Deſcription of Province and Country of Weſt-New-Jerſey; a View of their Laws, Cuſtoms, Religion, as alſo Temperament of the Air and Climate, the farneſs e Soil, with the faſt Produce of Rice* etc. Lon- 1698. 8. Thomas.

Eiusdem *Continuation der Beſchreibung von ylvanien; nebſt* DANIEL FALKNERS *curieu- Nachricht von Penſylvanien.* Frankfurt 1702. 8.

FRANCISCI DANIELIS PASTORII (Licen- iuris et nomophylacis Philadelphici) *Beſchrei- der zu allerletzt erfundenen Provinz Penſylva- in den Endgränzen Americae; nebſt* WILHELM N's *Beſchreibung Penſylvaniae.* Frankfurt und nz. 1700. 8. Ineptiſſime ſcripta dicitur haec io. Paſtorius.

THO-

Campanius. THOMAE CAMPANII, Holmienſis, *Kort B- ſkryfnnig om Provincien Nya Swerige uti Ameri- ſom nu för tyden af the Engelſke callas Penſylvan-* Stockholm 1702. 4. Cum tabb. aen. — An huius libri editionem pauca de Suecorum in Am ricanis oris colonia innotuerant. Occaſione ſcribendi ſibi dediſſe auctor memorat in praef tione deſiderium, ab oblivione vindicandi Suec regum de propagatione verae religionis, una cu regni ſui ac ſubditorum incrementis, immortali merendi ſtudium, ut et ſubſidia, quae in amic rum ſcriniis repererit, praecipue vero inter adv ſaria avi ſui, *Iohannis Campanii*, Paſtoris in Fro hult et Herenwy Uplandiae, qui, non exig tempore in America verſatus, popularium i Paſtor fuit. Quatuor abſolvitur opus hoc lib Primus de America in genere agit, eiusque cap de ſitu Americae, diviſione in ſeptentrionalem meridionalem etc. Cap. II modum et tempus dagare ſtudet, quibus America Europaeis prim innotuerit. Operoſe in primis id agit, ut prob ſub finem ſaeculi X p. C. n. quinque diverſis vi bus terrarum Europae ſeptentrionalium inco in Americam navigaſſe, et ab iis tunc vocat eſſe *Winland.* Cap. III diſquirit de Americar rum gentium origine, et qua via reliqua animan in novum orbem deveniſſe cenſenda ſunt. M torum coniecturis perpenſis, veroſimillimum ſ videri fatetur, terreſtri itinere ſub Polo Arctico factum eſſe, conſentientibus geographis fere om bus, illic antiquo orbi novum cohaerere, hom nes autem non uni originem debere nationi, ſ forma, ſtatura, ſermone, moribus, politia dive ſiſſimos eſſe, luculenter evincentibus. Cap. fertilitatem deſcribit, et aëris in America temp riem et ſalubritatem. Liber II ſpecialem exhi

deſc

riptionem provinciae, quae prius Nova Suecia
ı, nunc Penſylvania audit. Capite I de Vir-
ı, olim maioris ambitus provincia, in qua ſita
Nova Suecia, poſtquam aliqua diſquiſiverat,
:t, tantam arborum praeſtantiſſimarum, fru-
, ferarum, avium et piſcium illic copiam eſſe,
eratum adeo aërem, ut Moſaico illi Paradiſo
ſimilius in orbe reperiri credant, qui illic
us verſati ſunt. Hinc et tractui, in quem
um adventantes deſcenderant Sueci, Paradiſi
en inditum fuiſſe, idemque adhuc retinere.
equenti capite ex adverſariis MS. *Petri Lind-*
, qui longo tempore in Virginia egerat, prae-
orum dat novae Sueciae locorum nomina, et
iptionem amplam et egregiam eorundem
entus explicantem. Chartas etiam addit géo-
hicas. Cap. III ſingularum anni tempeſtatum,
o menſis cuiusque in Virginia naturam ex-
it, variasque obſervationes, Mathematicis et
iologis non ingratas. Cap. IV docet, quo
detecta ſit Virginia, ac finitimae regiones,
Anglia, nova Hollandia et nova Suecia,
s ex Europa acceperint colonos. De harum
ema quia praecipue agere conſtituerat, capite
tempus et occaſionem eductae Suecorum in
ricam coloniae fuſius enarrat. Caput VI ho-
oricon exhibet IOHANNIS PRINTZII, a.
Holmia ad Americam navigantis. Cap. VII
uecorum et Americanorum mutuis foederibus
Cap. VIII catalogum pertexit exſtructorum
ecica colonia oppidorum ac munimentorum,
tis variis notatu digniſſimis. Cap. IX, qua
ne Sueci eam iterum amiſerint, et quibus
ea ſubiecta fuerit, exponit. Cap. X iteratas
bet coloniae preces, ut docti et pii ex Suecia
erentur ſacerdotes; ſollicitudinem Caroli XI,
et

.et religioſum propagandae verae religionis ſ
dium; item Archiepiſcopi Upſalenſis *Olai Sved*
litteras ad eccleſias in America Suecicas. Cap.
nomina recenſet praecipuorum, qui illic Paſtor
eccleſiae Evangelicae munere functi ſunt. Libri
Cap. I de indigenarum ortu differit; quos a
daeis oriundos eſſe ſomniat. Cap. II de ind
eorundem; cap. III de veſtitu; cap. IV de ef
lentis et potu; cap. V de aedificiis et varia ſu
lectile; cap. VI de connubiis et liberos educa
ratione; cap. VII de exercitiis variis; cap. VIII
mercatura, commutandi ratione et numis; cap.
de magiſtratu politico et iuſtitiam adminiſtra
modo; cap. X de armis, bellorum apparatu et
hoſtes crudelitate; cap. XI de religione et imp
mentis, quo minus convertantur ad fidem Ch
ſtianam; cap. XII de ſepultura et luctu de mort
Libro IV exhibetur vocabalarium et dialogi lin
utrinque Virginio-barbara et Suecica. Ad calc
pauca adduntur de Munkiſſis eorumque ſermo
et rebus Americanorum aliis obſervatione dig
Paſtorius ſubinde refellitur.

Cf. Acta Erud. a. 1702. p. 382-387.

Suedberg. IOHANNIS SUEDBERGII Diſſ. de Suion
in America colonia. Upſal. 1709. 8.

Bartram. IOH. BARTRAM *Obſervations on the Inha tants, Climate, Soil, Rivers, Productions, Anim and other matters worth notice, made in his Trav from Penſylvania to Onontago, Oswego and the L Ontario; to which is annexed a curious Account the Cataracts at Niagara by Peter Kalm.* Lond 1751. 8 mai. Cum tabula aen. — Bartram quem ſupra commemoravimus, regiones, hor nes, resque, quae Penſylvaniae a tergo ſu haud vulgari cura deſcribit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1752. p. 131 ſqq.

De ſtatu cum civili tùm religioſo Penſylvaniae Brief Stat
aria hauriri poſſunt e ſcriptis contra Quakeros etc.
bi habitantes atque pro illis in lucem editis; qua-
s eſt: *Brief State of the Province of Penſylvania.*
ond. 1755. 8. In quo libello Quakeri acriter
erſtringuntur, quaſi coloniae plus detrimenti,
uam utilitatis afferant. Nec multi hanc accu-
tionem tulere: vehementer potius illam repel-
re ſtuduerunt.

GOTTLIEB MITTELBERGER *Reiſe nach Pen-* Mittelber-
ſlvanien von 1750 *bis* 1754. Stuttgard 1756. 8. ger. et Surgy.
rancogallice in libro, cuius auctor Kalmio etiam
iisque, Mittelbergero tamen cumprimis, uſus,
inſcripto: *Hiſtoire naturelle et politique de la*
nſylvanie et de l'établiſſement des Quakers dans cet-
colonie; traduite de l'Allemand par P. M. D. S.
e. JAC. PHILIBERT ROUSSELOT DE SUR-
) *Cenſeur Royal.* à Paris 1768. 12 mai. Cum
ppa geogr. — Candide admodum ſineque
ni fuco Mittelberger narrat, quae in Penſyl-
nia memorabilia ſibi viſa ſunt. Nec hiſtoriam
turalem neglexit. Verſio Gallica non optima.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1756. p. 1445 ſqq. a. 1768.
p. 1151 ſq.

Etat preſent de la Penſilvanie à Londres 1756. Etat etc.
. Cum tabula geograph.

An hiſtorical Review of the Conſtitution and Go- Review etc.
rnment of Penſilvania, from its origin etc. Lond.
759. 8.

ISRAËLIS ACRELII *Beſkrifning om de Swen-* Acrelius.
a förſamlingers forna och närwarande tilſtånd uti
ye Swerige. Stockholm 1759. 4. — Auctor,
lim Praepoſitus eccleſiae Chriſtinenſis in Pen-
lvania, poſtea Fellingbroënſis in Suecia, ra-

tionem quidem maiorem habuit rerum eccleſi ſticarum: nec tamen civiles prorſus praeteri Motus praecipue per Quakeros excitatos, utpo qui coloniae hoſtibus arma opponere noluerur auctor copioſe exponit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1763. p. 393 ſqq.

Thompſon. *Eine Nachricht von einer Reiſe, die auf Befi der Groſsbritanniſchen Geſellſchaft zur Beförderu des chriſtlichen Glaubens unternommen worden, e worfen von einem Miſſionarius,* THOMAS THOM SON, *A. M. und jetzigem Vicarius zu Reculver Kent;* in Collectione itiner. Koeleriana T. I. P.: p. 545-564. Auctor ſolummodo narrat, qu ipſe in religione Chriſtiana promovenda pra ſtitit.

Beatty. CAROLI BEATTY *Journal of a two Mont Tour, with a View of promoting Religion among t Frontier Inhabitants of Penſylvania.* London 176 8. *Theotiſce,* Francof. et Lipſ. 1771. 8. — Au ctor, Sacerdos religionis Evangelicae, non ad magni ingenii, cum ſocio quodam miſſus in r giones provinciae Penſylvaniae interiores et a eius tergo ſitas, harum et incolarum indolem i diario hocce deſcribit. Et hic de ſimilitudine i ter Americae ſeptentrionalis indigenas et h daeos ſomniat.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1769. p. 1228 ſqq.

Hiſt. naturelle etc. *Hiſtoire naturelle et politique de la Penſylvan* etc. Vid. paullo ante MITTELBERGER (SURGY.

Teller. (GUIL. ABRAHAMI TELLER, Theologi Be rol. cel.) *Lebensbeſchreibung des berühmten Wilhel Penn. An H. H*** M**.* Berlin 1779. 8 ma

Brev

ter, ſed more auctoris egregie, Guilielmi animus ratioque ſentiendi aequa pingitur; tiam ſapientia coloniam iſtam condiderit, docetur.

he Acts of the general Aſſembly of the Common-ſ of Penſylvania, carefully compared with the nals and an Appendix containing the Laws, new ce, paſſed between the 30 Sept. 1775 and the ution. Together with the Declaration of Inde-nce; the Conſtitution of the State of Penſylva-and the Articles of Confederation of the united of America. Publiſhed by order of the general bly. Philadelphia 1781. fol. min. — Fons lus, e quo potiſſimum futuro hiſtoriogra-novae reipublicae Anglo-Americanae hau-um erit, quippe qui praebet primas eiusdem tutiones ac leges, quinque comitiis provin-Penſylvanicae inde ab a. 1777 uſque ad a. latas atque ſancitas. Acts etc.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1785. p. 1574 ſqq.

4. *De Virginia et Marylandia.*

Collectionis itinerum Hakluytianae Vol. ſtant ſequentes:

III. AMIDAS et ARTHUR BARLOW *Voya-he Coaſt of Virginia* 1584. Amidas et Barlow.

RINVILE *Voyage made to Virginia* 1585. Grinvile.

wo Voyage to Virginia 1586. 1590.

OH. WHITE *Voyage to Virginia* 1590. White.

HOMAE HARIOT *Account of the commodities the Country of Virginia.* Hariot.

Deſcription of the Nature and Manners of nia.

⁂

HOMAE HARIOT († 1621) *Brief and true t of the New-Found Land of Virginia.* Lon- Hariot.

 don

don 1588. fol. Cum figg. aen. Et in Collection Hakluytiana modo commemorata. *Latine* ho titulo, qui ſimul hiſtoriam ipſam breviter expri mit: THOMAE HARIOT Narratio de commodi et incolarum ritibus Virginiae, ab Anglis, qui RICHARDO GREINVILE eo in coloniam A 1585 deducti ſunt, inventae, ſumtus facient WALTERO RALEIGH, Anglico ſcripta ſermon nunc autem primum Latio donata a C. C. A *Francof. ad Moen.* typis Ioh. Wecheli 1590. fo Cum figg. aen. *Theotiſce* a *C. P.* Oppenheim 1620 et in Collectione fratrum de Bry P. XIII. — *Gu terus Raleigh*, Eques Anglicus, de quo ſupra, Ha riotum, Mathematicum ſui aevi celeberrimum, quo ipſe doctrina mathematica ſe erudiri volui ſecum in Virginiam deduxit; quo ſuaſore Hari tus Virginiae deſcriptionem compoſuit, propte fidem et auctoritatem ſcriptoris celebrem.

Gosnold. *Relation des Voyages de* BARTHOL. GOSNOL et GILBERT *à la Virginie en* 1602 *et* 1603, *tra duite de l'Anglois*, in *Recueil de Voyages au Nor* T. V. p. 371-395.

Homar. RAPHE HOMAR *gründlicher Bericht von de Zuſtand der Landſchaft Virginien bis* A. 1614, *au dem Engliſchen überſetzt;* in Dieterici de Bry *Be ſchreibung Americae* P. X. p. 17 ſqq.

Bullok. GUILIELMI BULLOK Virginia *examinat or a natural and political Deſcription of this Cou try.* London 1649.

Bird. (BIRD) *Hiſtory and preſent State of Virgini in four Parts. Part I. the Hiſtory of the firſt Se tlement of Virginia. II. the natural Productions an Conveniences of the Country* etc. London 1705. Cum figg. aen. *Francogallice*, Amſterd. 1707. 1 Cum figg. aen. — Solo candore auctor, rei mili tari praefectus, ſe commendare ſtudet; unde ne

fli

ſtili vult rationem haberi; nec elegantis habitus. Haud vulgari rerum patriarum — Virginiae enim vitalem auram debet — notitia inſtructus fuiſſe videtur. Libro primo exponit initia coloniae turbulenta litesque inteſtinas, ex avaritia et ambitione novorum incolarum plerumque trahentes originem. Simul auctor incuſat praefectorum vel negligentiam, vel rerum gerendarum imperitiam, vel ambitionem, vel avaritiam, tanta libertate, ut vix aliquem ſine cenſoria dimittat virgula. Plenior eſt narratio in ſecundo libro, ubi primo capite fines Virginiae conſtituuntur et orae proximae; ſecundo de fluviis agitur, quorum pars navigia maiora ſuſtinet; tertio de varietate agri et ingenio ſoli; quartum fructus ſua ſponte naſcentes, quorum ubertate nulli terrae cedit, exponit. In rebus tamen naturalibus auctor non ſatis verſatus videtur. Cap. V. piſces fluviatiles et marinos enumerat; Cap. VI. volucres et feras. Tertius liber in conſuetudinum indigenarum enarrationem inſumitur; ubi igitur de ſimplici vivendi genere, de bellis et pacis ſanciendae modo, de idololatria, aliisque rebus agitur. Nec notatu indigna occurrunt in libro quarto de adminiſtrandae civitatis ratione, ab Anglis introducta.

Cf. Acta Erud. a. 1707. p. 333-336.

HUGONIS JONES *Preſent State of Virginia, giving a particular and ſhort Account of the Indian, Engliſh and Negroe, inhabitants of that Colony etc. With a ſhort View of Maryland and North-Carolina.* London 1724. 8. Jones.

GUIL. KEITH in *Hiſtory of the Britiſh Plantations in America* (1739) ſupra Cap. XXXVIII. commemorata, ſingulari ſtudio de Virginia agit. Keith.

Glover. THOMAE GLOVER *Account of Virginia, i Productions, inhabitants, and their manner of plan ing Tobacco;* in *Philoſ. Transact.* No. 126. p. 62 ſqq. *Francogallice* in *Journal oecon.* 1754. Jul. *The tiſce* in *Allgemeinem Magazin* P. VI. p. 309 ſqq.

Clayton. J. CLAYTON *Account of Virginia, of the A and Water, of the Earth and Soyl, of the Beaſ etc.* in *Philoſ. Transact.* No. 201. p. 781 ſqq. No 205. p. 941 ſqq. No. 206. p. 978 ſqq. No. 21c p. 121 ſqq.

Nachricht c. *Nachricht von der Provinz Virginien; nebſt eine geographiſchen Beſchreibung der Provinz Penſylva nien.* Frankfurt 1772. 8.

Hutchins. THOMAE HUTCHINS (Centurionis Angli ci) *Deſcription topographique de la Virginie, de l Penſylvanie, du Maryland et de la Caroline ſepten trionale; contenant les Rivières d'Ohio, Kenhawa, Sio to, Cherokée, Wabaſh, des Illinois, du Miſſiſſippi etc Traduit de l'Anglois.* à Paris 1781. 8. Cum II tabb geogr. — De archetypo Anglico nil nobis innotuit. Inſcriptio verſionis Francogallicae multo plura pollicetur, quam libellus ipſe praeſtat. De provinciis, quas eadem innotuit, nihil plane traditur: ſiſtitur potius relatio de regionibus circa flumen Ohio inter caſtellum Pitt eiusque coniunctionem cum fluvio Miſſiſſippi; porro deſcriptio caſtelli Niagara et cataractae eiusdem nominis, lacus Erie etc. Additur diarium PATRICII KENNEDY, quod ſcripſit in itinere, in ripis fluvii Illinois peracto. Traduntur re vera cum in libello, tum in tabulis aeneis plura, quibus geographia Americae ſeptentrionalis mire iuvatur.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1782. p. 281 ſqq.

IOH.

JOH. FILSON *Diſcovery, Settlement, and pre-nt State of Kentucke, and an Eſſay towards the To-graphy and Natural Hiſtory of that important untry.* Wilmington in Delaware 1784. 8. Cum bula geogr. *Francogallice* a *Parraud*, Pariſ. 1785. mai. Cum tab. geogr. — Gratiſſima fideque gna deſcriptio regionis amplae, quae, nomen a ivio Kentuke nacta, a tergo provinciae Virgi-ae verſus occidentem ſolem ſita, iſtique initio iidem adſcripta, nuperrime vero propria aucto-tate frui ſtuduit. Maxima pars ſumma fertili-te omnibusque fere naturae donis excellere di-ur. Chiliarchae *Danielis Boon*, conditoris ius coloniae, fata, quae a. 1769 et 1770 incre-bili paene ratione ſuperavit, lectorem facile al-iunt. Narrantur eadem Theotiſce ex hoc li-o, ut nobis quidem videtur, in *Hiſtor. Portefeuil-a.* 1785. Vol. II. p. 31-53. Migrationes incola-m frequentes e Virginia, ubi tributa et vectiga-i omnis generis poſt bellum nuperum cum An-is in dies moleſtiora fiunt, regionem illam evi tempore hominibus plenam reddiderunt. Filſon.

Cf. *Erlang. gel. Zeit.* a. 1786. p. 162-167.

5. *De Carolina ſeptentrionali et meridionali atque de Georgia.*

JOHANNIS LAWSON *Hiſtory of Carolina, con-ining the exact Deſcription and natural Hiſtory of at Country; together with the preſent State thereof, d a Journal of a thouſand miles, travel'd through ſe-ral Nations of Indians; giving a particular Account f their Cuſtoms, Manners* etc. London 1709. 4. Cum figg. aen. ibid. 1718. 4. Cum figg. aen. Et 1 (STEVENSII) *New Collection of Voyages* etc. Vol. I. *Theotiſce* a (*L. Fr.*) *Viſcher*, Hamburg. 1712. 8. ibid. Lawſon.

8. ibid. cum appendice, in qua reliquae co
Anglo-Americanae breviter deſcribuntur,
8. Cum figg. aen.

Coxe. DANIEL COXE *Deſcription of Carolina.*
don 1722. 8. ibid. 1727. 8. Cum tabula g
phica.

Catesby. MARCI CATESBY, Soc. Angl. Societ.
(† 1749) *Natural Hiſtory of Carolina, Flori*
the Bahama Islands, containing the Figures of
Beaſts, Fiſhes, Serpents, Inſects and Plants. T
with their Deſcriptions in Engliſh and Frenc
which are added Obſervations on the Air, So
Waters; with Remarks upon Agriculture,
Pulſe, Root etc. Vol. I. Lond. 1731. Vol. I
1743. fol. reg. Cum tabulis aen. C et qu
currit. Secuta eſt *Appendix to the natural*
of Carolina. ibid. 1748. fol. Editio corr
aucta a GEORGIO EDWARDS, ibid. 1754.
in fol. min. Cum figg. aen. *Pariſ.* 1764. I
in fol. Cum figg. aen. *Lond.* 1771. II Voll.
reg. Cum figg. aen. CCXX. Excerpta,
animalia ſiſtuntur, ſermone *Theotiſco*, iun
bulis aeneis, faſciculorum forma prodieru
rimbergae a. 1750 ſqq. Verſio *Theotiſca* ob
tionum ſuper aëre, aqua et locis, prodi
1756. 8. Aves a Catesbio et Eduardo deli
et deſcriptas ſeparatim *Francogallice* edidit
Seligmann, ibid. 1768. II Partes in fol. m
Opus elegantiſſimum et ſplendidiſſimum
grum fere, vel titulo docente, hiſtoriae n
dicatum, ideoque non ſatis huius loci. C
primum a. 1712 in Carolina fuit, eo quiden
pore, quo Georgia nondum ab hac pro
disiuncta fuerat. Iterum ibidem et in inſulis
micis commoratus inde ab a. 1722 usque
1726, omnia paene naturae dona ſedulo ac c

obſervavit, delineavit, aeri inſculpſit, deſcripſit. Figurae animalium atque plantarum coloribus ad vivum illuſtratae ſunt. De incolarum moribus quoque cognitu digna narrantur.

Cf. Acta Erud. a. 1734. p. 193 ſqq.

Kurze Nachricht von dem mittägigen Carolina. Aufgeſetzt in Carlstown von vier Schweizern. Aus dem Franzöſiſchen. Leipzig 1734. 8. Kurze Nachricht etc.

SAMUELIS URLSPERGER (Antiſtitis ſacrorum ſupremi Auguſtae Vindelicorum † 1772) *Ausführliche Nachrichten von den Salzburgiſchen Emigranten, die ſich in America niedergelaſſen haben, worinnen die Reiſediaria des königl. Groſsbritannniſchen Commiſſarii und der beyden Salzburgiſchen Prediger, wie auch eine Beſchreibung von Georgien enthalten.* Halle 1735 ſqq. XVIII Partic. in 4. Continuatio hoc titulo: Urlſperger.

Americaniſches Ackerwerk Gottes, oder zuverläſſige Nachrichten, den Zuſtand der von den Salzburgiſchen Emigranten erbauten Stadt Ebenezer betreffend. Augsburg 1754-1760. III Partes in 4. — Multa utique de Georgia ſcitu digna erui poſſunt, niſi patientia tibi deſit, e relationibus hisce de fatis rebusqe geſtis colonorum, qui a. 1732 et ſqq. ab archiepiſcopo Salisburgenſi, rebus ſuis parum proſpiciente, ob religionis Evangelicae confeſſionem patrium ſolum in archiepiſcopatu iſto deſerere coacti, magnam partem ab Anglis recepti atque in terras illas Americanas miſſi ſunt, ubi hucusque vitam proſperam egerunt. Aliorum etiam Germanorum, Suevorum praecipue, in Georgiam immigratorum, fata fuſe exponuntur. Prima, a. 1735 in lucem edita pars, prae caeteris lectu digna, quippe cui inſerta eſt Georgiae deſcriptio ac in tabula geographica delineatio. Recentiores

 ample

ample referunt de urbe *EbenEzer*. Maxima ve pars occupatur diariis miſſionariorum Evangel corum.

Loeber. Quae ad vitae genus in Georgia cognoſce dum ſufficiunt, ex relationibus hiſce ac diari excerpſit et contraxit EMANUEL CHRISTIA LOEBER, Prof. Med. Ienenſis, in libello ſic i ſcripto: *Auszug der Nachrichten von dem Engliſch America, beſonders von Carolina und Georgia.* Ie 1750. 8. Huc etiam pertinent libellus ita inſc ptus:

von Reck. *Kurz gefaſste Nachricht von dem Etabliſſem der Salzburgiſchen Emigranten zu Ebenezer in d Provinz Georgien in Nordamerica, wie ſolche Verlangen von dem Hrn. Regierungsrath* VO RECK *zu Ranzau mitgetheilet worden.* Hambu 1777. 8.

Brickwell. IOHANNIS BRICKWELL *Natural Hiſtory North-Carolina.* Dublin 1737. 8. Cum figg. ae Quale pretium huic libro, cuius auctor Medic Hibernus fuit, ſtatuendum ſit, dicere non hab mus.

Nachricht von Georgien etc. *Neueſte und richtigſte Nachricht von der Lan ſchaft Georgien; mit Anmerkungen, die der Ueb ſetzer bey ſeinem vieljährigen Aufenthalt in Ameri angeſtellet hat, begleitet von I. M. K.* Goetting 1746. 8.

Deſcription. *Deſcription of South-Carolina.* Lond. 1761.

Short Deſcription etc. *A ſhort Deſcription of the Province of Sou Carolina; with an Account of the Air, Weather a Diſeaſes at Charlestown, written in the year* 176 London 1770. 8. Deſcriptio brevis, at lectu dign

Chalmers. LIONEL CHALMERS *M. D. at Charleston Account of the Weather and Diſeaſes of South-C rolina.* London 1776. II Voll. in 8 mai. Cum t bula aen. — Opus ordine quidem carens, mul ve

nova ac memorabilia continens: magis ta-
phyſices et medicinae cultoribus utile, quam
icis aut geographis. His grata erunt, quae
r de urbe *Charlestown* ejusque incolis refert.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1777. *Zugabe* p. 321-328.
1778. *Zugabe* p. 342-352.

ſchreibung von Carolina in Nord-America; in ten Beyträgen zu den Braunſchweig. Anzeigen '8. p. 165 ſqq. Beſchreibung etc.

iſtorical Account of the Riſe and Progreſs of lonies of South-Carolina and Georgia. London 779. II Voll. in 8. — Maiore quidem ordine ue hiſtorica auctor originem et incrementa que provinciae docet; affirmat adeo, ſe in Charlestown ſcriptis publicis ac privatis nonin lucem editis uſum fuiſſe: attamen in ſpeiiſtoria utriusque provinciae tradenda rariſſiIterius progredi videtur, quam ſcriptores ſures. Bella narrare maluit, quam ſtatum pon recentiorem, aut commerciorum incre-a, aut hiſtoriam naturalem. Nec vero plane t obſervationes huius generis, potiſſimum Carolina meridionali. Leges a Loklo, Anm philoſopho celebri, primis colonis ſcriptae, ie ſunt volumini priori. Hiſt. Account etc.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1781. *Zugabe* p. 283-288.

NTONIUS STOKES in libro a. 1783 edito ique cap. XXXVIII commemorato hiſtoriam rgiae exacte tradidit. Stokes.

Corri-

Corrigenda.

Vol. II. P. II. p. 287 lin. penult. lege *ea*
p. 270. lin. 27 l. *habeamus.*

Vol. III. P. I. p. 26 l. CONYERS.
P. 88. lin. 24 l. legatum.
P. 145. lin. 17 l. deſcriptione regni Maroc
P. 149. lin. 4 tolle comma poſt *viſas.*
Ibid. lin. 25 l. Feſſani.
P. 155. lin. 8 l. ſucceſſoris.
P. 191. lin. 1 l. Quo munere.
P. 192. lin. 21 l. fuſe.

IBLIOTHECA
HISTORICA

INSTRUCTA

A

URCARDO GOTTHELF STRUVIO

AUCTA

A

CHRISTI. GOTTLIEB BUDERO

NUNC VERO

A

ANNE GEORGIO MEUSELIO

ITA DIGESTA, AMPLIFICATA ET EMENDATA,

T PAENE NOVUM OPUS

VIDERI POSSIT.

Voluminis III Pars II.

LIPSIAE,
NTV LIBRARIAE WEIDMANNIANAE
MDCCLXXXVIII.

REVERENDISSIMO

ET

PERILLUSTRI DOMINO

A L E R I O,

ONASTERII BANZENSIS, ORDINIS S. BENEDICTI AD SANCTUM DIONYSIUM ABBATI DIGNISSIMO,

ITTERARUM BONARUM AMICO AC PROOTORI INTELLIGENTISSIMO, VIROUMQUE RELIGIOSORUM IN MONASTEIO ISTO DEGENTIUM, QUORUM SAIENTIA, DOCTRINA ET HUMANITAS UMMO IURE AB OMNIBUS LAUDATUR MODERATORI PRUDENTISSIMO,

HANC BIBLIOTHECAE HISTORICAE PARTEM, TANQUAM SYMBOLUM LEVE ANIMI GRATI ERGA COMITATEM, QUA SUPERIORE ANNO AB EODEM HOSPES EXCEPTUS FUIT, HONORIFICAM

D. D. D.

A U C T O R.

Sectio I.

Scriptores de rebus Chilenſibus

Sectio II.

Scriptores de rebus Patagonicis

Sectio III.

Scriptores de freto Magellanico

CAPUT LIII.

Scriptores de rebus Braſilienſibus

CAPUT LIV.

Scriptores ſpeciales de inſulis Americae obiac

1. De inſula Jamaica
2. De inſula Hiſpaniola ſ. S. Dominici
3. De inſulis S. Thomae, S. Johannis et S. atque de inſulis Virginicis
4. De inſula Barbada
5. De inſula S. Bartholomaei
6. De inſula Martinica
7. De inſula S. Chriſtophori
8. De inſulis S. Luciae et S. Vincentii
9. De inſula Tabago
10. De inſulis Curaſſao et S. Euſtachii
11. De inſulis Maluinis ſ. Falkland dictis

CAPUT LV.

Scriptores de rebus Americae eccleſiaſticis

CAPUT LVI.

Scriptores de origine gentium Americanarum

INDEX
CAPITUM ET SECTIONUM.

CAPUT XLVII.

riptores de iſthmo Panama ſ. Darien, ac de terra firma ſ. Nova Granada pag. 1

CAPUT XLVIII.

riptores de rebus Guianicis 6

CAPUT XLIX.

riptores de fluvio Marañon ſ. Amazonio, omnium, qui creditur, maximo 16

CAPUT L.

riptores de rebus Peruvianis 19

CAPUT LI.

riptores de rebus Paraquariis 31

CAPUT LII.

riptores de rebus Chilenſibus et Patagonicis, ut et de freto Magellanico 41

Sectio I.
Scriptores de rebus Chilenſibus

Sectio II.
Scriptores de rebus Patagonicis

Sectio III.
Scriptores de freto Magellanico

CAPUT LIII.
Scriptores de rebus Braſilienſibus

CAPUT LIV.
Scriptores ſpeciales de inſulis Americae obiacen

1. De inſula Jamaica
2. De inſula Hiſpaniola ſ. S. Dominici
3. De inſulis S. Thomae, S. Johannis et S. C atque de inſulis Virginicis
4. De inſula Barbada
5. De inſula S. Bartholomaei
6. De inſula Martinica
7. De inſula S. Chriſtophori
8. De inſulis S. Luciae et S. Vincentii
9. De inſula Tabago
10. De inſulis Curaſſao et S. Euſtachii
11. De inſulis Maluinis ſ. Falkland dictis

CAPUT LV.
Scriptores de rebus Americae eccleſiaſticis

CAPUT LVI.
Scriptores de origine gentium Americanarum

CAPUT LVII.

es de oceano inter Americam ſeptentrionalem Aſiam orientalem, de inſulis ibi ſitis, et de ropaeorum navigationibus, quibus transvectio n oceani iſtius ad aquilonem et caurum tenta t 96

CAPUT LVIII.

es de mari auſtrali ſive pacifico atque de illius ılis 114

✣ ✣ ✣

ıtio bibliothecae hiſtoricae I, ſiſtens ſcriptores rebus veteris Graeciae, Macedoniae, Italiae, ıeriique Romani 153

LIBER I.

es de rebus veterum Graecorum 155

CAPUT I.

ones ſcriptorum rerum Graecarum 155

CAPUT II.

es de geographia Graeciae antiquae 175

Sectio I.

es de geographia Graeciae antiquae veteres 175

Sectio II.

es de geographia Graeciae antiquae recentiores 177

CAPUT III.

es de hiſtoria Graeca antiqua generales 180

CAPUT IV.

es de hiſtoria Graecorum antiquiſſima et fabu a 205

CAPUT V.
Scriptores des rebus Atticis

CAPUT VI.
Scriptores de rebus Lacedaemoniis ſ. Spartanis

CAPUT VII.
Scriptores de hiſtoria reliquorum Graeciae re
provinciarum, urbium, inſularum, iisque i
tium

Sectio I.
Scriptores de Acarnania

Sectio II.
Scriptores de rebus Achaicis

Sectio III.
Scriptores de rebus Aetolicis

Sectio IV.
Scriptores de rebus Arcadicis

Sectio V.
Scriptores de Argolide

Sectio VI.
Scriptores de Chiorum republica

Sectio VII.
Scriptores de rebus Corinthiis

Sectio VIII.
Scriptores de inſula Creta

Sectio IX.
Scriptores de inſula Delo

no nova ac memorabilia continens: magis ta- tin phyſices et medicinae cultoribus utile, quam ſtoricis aut geographis. His grata erunt, quae ctor de urbe *Charlestown* eiusque incolis refert.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1777. *Zugabe* p. 321-328. a. 1778. *Zugabe* p. 342-352.

Beſchreibung von Carolina in Nord-America; in *tirten Beyträgen zu den Braunſchweig. Anzeigen* 1778. p. 165 ſqq. Beſchrei- bung etc.

Hiſtorical Account of the Riſe and Progreſs of Colonies of South-Carolina and Georgia. Lon- 1779. II Voll. in 8. — Maiore quidem ordine eque hiſtorica auctor originem et incrementa iusque provinciae docet; affirmat adeo, ſe in e Charlestown ſcriptis publicis ac privatis non- m in lucem editis uſum fuiſſe: attamen in ſpe- li hiſtoria utriusque provinciae tradenda rariſſi- ulterius progredi videtur, quam ſcriptores ſu- iores. Bella narrare maluit, quam ſtatum po- rum recentiorem, aut commerciorum incre- nta, aut hiſtoriam naturalem. Nec vero plane unt obſervationes huius generis, potiſſimum r Carolina meridionali. Leges a Lokio, An- rum philoſopho celebri, primis colonis ſcriptae, ae ſunt volumini priori. Hiſt. Ac- count etc.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1781. *Zugabe* p. 283-288.

ANTONIUS STOKES in libro a. 1783 edito raque cap. XXXVIII commemorato hiſtoriam orgiae exacte tradidit. Stokes.

Sectio IV.

Scriptores de feſtis Graecorum

Sectio V.

Scriptores de ludis Olympicis, Pythiis, Nemeis, micis

Sectio VI.

Scriptores de variis Graecorum ritibus ſacris

CAPUT XI.

Scriptores de antiquitatibus Graecorum profanis publicis

Sectio I.

Scriptores de ſtatu publico, magiſtratibus, iudiciis a que rebus forenſibus

Sectio II.

Scriptores de legibus, poenis, ſuppliciis Graecor praeſertim Athenienſium

Sectio III.

Scriptores de Graecorum re militari et arte gyn ſtica

Sectio IV.

Scriptores de ludis ſcenicis, theatris, perſonis L h et ſaltationibus

A. De ludis ſcenicis et theatris in genere

B. De perſonis, vulgo Larvis

CAPUT XII.

Scriptores de rebus Graecorum domeſticis ſive priv

Sectio I.

tores de Graecorum conviviis, re cibaria, veſtiaria et balneis 300

Sectio II.

tores de Graecorum nuptiis, puerperio et inſtitutione liberorum 303

Sectio III.

tores de Graecorum luctu, funeribus et exſequiis 304

CAPUT XIII.

tores de antiquitatibus ſingularum rerumpublicarum Graecarum 308

Sectio I.

tores de antiquitatibus Atticis 308

Sectio II.

tores ſpeciales 309

CAPUT XIV.

tores de antiquitatibus Lacedaemoniorum, praeſertim de eorum legibus et de Lycurgo 313

CAPUT XV.

tores de chronologia Graecorum 318

CAPUT XVI.

tores de inſcriptionibus Graecis 328

Sectio I.

ctiones 328

Sectio II.

tores de inſcriptionibus Graecis ſingularibus 341

CA-

CAPUT XVII.

Scriptores de re Graecorum numaria.

Sectio I.

Collectiones generales

Sectio II.

Scriptores de numiſmatibus regum Macedoniae

Sectio III.

Scriptores de numis Graecis ſingularum quarund rumpublicarum, urbium, inſularum

CAPUT XVIII.

Scriptores de Graecia antiqua et nova geograp hodoeporici

CAPUT XIX.

Scriptores de Graecia hodierna

CAPUT XX.

Scriptores de Georgio Caſtriota, vulgo Scanderbeg

BIBL

BIBLIOTHECA HISTORICA.

CAPVT XLVII.

SCRIPTORES DE ISTHMO PANAMA S. DARIEN, AC DE TERRA FIRMA S. NOVA GRANADA.

In Collectionis itinerum Hakluytianae Vol. III exſtant ſcriptores hodoeporici huc referendi ſequentes:

IOH. HAWKIN'S *Voyage of Guinea, the coaſt of Terra ferma and to Nueva Eſpaña* 1567. 1568. Hawkin.

FRANC. DRAKE *Voyage to the coaſt of Mexico* 1572. Drake.

IOH. OXNAM'S *Voyage to the Weſtindies* 1575. Oxnam.

ANDR. BARKER'S *Voyage to the coaſt of Terra firma and to the Bay of the Honduras* 1576. Barker.

* * *

PEDRO SIMON ſupra Vol. III. P. I. p. 280 laudatus. Simon.

LUCAS FERNANDEZ PIEDRAHITA *Hiſtoria general de las conquiſtas del Nuevo Reyno de Granada*. Amberes 1676. fol. Madrid 1688. fol. Piedrahita.

Pointis. *Relation de l'expedition de Carthagène par l François en 1697, écrite par le Sieur de* POINTI *Commandant de l'Eſcadre.* à Amſterd. 1698. 8.

Wafer. LIONEL WAFER *New Voyage and Deſcripti of the Iſthmus of America,* Lond. 1699. 8. II *Ed to which are added the natural hiſtory of thoſe par* etc. *and* (NATHANAEL) DAVIS *Expedition of t goldmines in* 1702. ibid. 1704. 8. Cum figg. ae *Francogallice* cum Dampierii itinerario, *Amſtel* 1701 ſqq. V Voll. in 12. *ibid.* 1711 ſq. V Vol in 12 mai. etc. *Theotiſce* ſecundum editionem Lon dinenſem a. 1704. Halae 1759. 8. Cum figg. ae Epitome in Collectione itinerar. Berol. T. IX. — Poſt expoſitionem itineris Americani in gene auctor ad deſcriptionem iſthmi Americani, c fluvius maximus nomen *Darien* dedit, progredi Copioſe agit de figura ac ſitu iſtius regionis, tempeſtatibus ſtatis, de arboribus earumque fruc bus, de plantis, de animalibus quadrupedibus, r ptilibus, volatilibus et natantibus, de incolis eoru que moribus ritibusve. Acceſſit editioni ſecund hiſtoria naturalis illius iſthmi, a quodam Acad miae regiae Londinenſis ſocio haud dextre fa conſcripta, una cum expeditione infelici *Nathana lis Davis* ad fodinas auriferas in America Hiſpanic

Cf. Acta Erud. a. 1708. p. 142 ſqq.

Sharp. *Captain* SHARP'S *Journey over the Iſthmus Darien and Expedition into the South-Seas; writt by himſelf;* in *Will. Hacke's Collection of origin Voyages.* Lond. 1699. 8. Et Francogallice in *Dam pierii* itinerario Gallice reddito, *Amſterd.* 1701. — Iter annis 1680 et 1681 peractum.

Oviedo y Bagnos. D. IOSEPH OVIEDO Y BAGNOS *Hiſtoria d la Conquiſta y Poblacion de Venezuela.* Madri 1723. fol.

P. IOSEPH CASSANI *Hiſtoria de la Provincia Compagnia de Jeſus del Nuevo Reyno de Granada.* idrid 1741. fol. Caſſani.

IOSEPH GUMILLA *el Orinoco illuſtrado y de-ſdido: Hiſtoria natural, civil y geografica de eſte an Rio, y de ſus caudaloſas vertientes* etc. Madrid '41. II Voll. in 4. — *En ſegunda impreſſa re-ſta y augmentata.* ibid. 1745. II Voll. in 4. *Fran-gallice* ſecundum editionem alteram a (*Marco ntonio*) *Eidous.* à Avignon et Marſeille 1758. I Voll. in 12 mai. — Auctor, Ieſuita Hiſpanus, ſuperioribus ſocietatis in regionibus fluminis rinoco ſ. Orenoco, novam Granadam et Guia-n interfluentis, inter annos 1730 et 1740 Chri-niſmi propagandi cauſſa conſtitutus erat. Diffuſo dem utitur ſtilo; multa, quae non ad rem per-ent, intrudit; hiſtoriae naturalis imperitum cre-umque ſe praebet: tamen opus eius iucundi-te, ob res novas, quas continet, haud caret. mnia, quae narrat, ſe ipſum vidiſſe, aut e char-manu ſcriptis P. P. MERCADAE et RIBERII ſiſſe affirmat. Mores variarum gentium, terras as inhabitantium, ſollerter deſcribit. Ieſuitarum ro ſtudia in hominibus illis rudibus colendis ponit conſiliaque iis ſuggerit. Animalia et plan-s non ſatis ſcite recenſet. Hiſpanorum rationem endi erga indigenas paſſim excuſare ſtudet. Gumilla.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1759. p. 329-336. p. 892.

Saggio di ſtoria Americana, o ſia ſtoria naturale, ile e ſacra, de' Regni e delle Provincie Spagnuole di rra-ferma nell' America meridionale, deſcritta dall' bate FILIPPO SALVADORE GILIJ. *Tomo I, lla ſtoria geografica e naturale della Provincia dell' rinoco.* Roma 1780. — *Tomo II, de' Coſtumi gli Orinocheſi.* ibid. 1781. — *Tomo III, de' re-* Gilij.

ligione degli Orinocheſi. ibid. 1782. — *Tomo I*
Stato preſente di Terra-ferma. ibid. 1784. 8 m
Cum figg. aen. Epitomen *Theotiſcam* e tribus pri
ribus tomis exhibuit *M. C. Sprengelius*, Prof. h
Halenſis, *Hamburgi* 1785. 8. — Et hic ſcript
Ieſuita, ipſe loca hominesque, quos deſcribit,
dit, commoratus quippe octodecim per annos
ripis fluminis Orinoco, ſeptemque in urbe *Sa*
Fede, in nova Granada ſita. Gumillam, qu
modo nominavimus, bene novit, idemque G
lijum rogavit, ut errores a ſe commiſſos e
daret. Quo fine permultas profert caſtigatio
additiones et illuſtrationes operis Gumillani. M
xime in eo eſt, ut geographiam, hiſtoriam n
ralem, mores linguasque indigenarum Terrae
mae, h. e. multarum nationum parvarum, rip
Orinoci meridionalem, porro Cumanam ſive n
vam Andaluſiam, regionem Carracas, ultra
littora colentium, explicet atque illuſtret. Pr
fationem ſequitur index nominum populorum
fluminum. Voluminis primi liber primus ſi
curſum ripasque Orinoci, cum memorabili
quibusdam incolarum. Liber ſecundus agit
fluminis animantibus; tertius de interioribus r
gionis partibus variisque populis minoribus; qu
tus de plantis ac floribus; quintus de animalib
quadrupedibus, volatilibus et inſectis. Adie
ſunt XXIV excurſus varii generis, atque append
excerpta ex Caulini libro, poſtea commemorand
continens. Voluminis ſecundi liber primus deſc
bit terram, aquam, aërem et tempeſtatem; ſ
cundus, indolem atque artem indigenarum, v
riosque eorum ritus; tertius, eorundem viti
quartus, ſtatum civilem ac domeſticum, cu
nonnullis figuris aeri inciſis. Additae ſunt X
excurſus vel illuſtrationes. In voluminis te

lib

ro primo legitur deſcriptio notionum religioſa-
m, quas gentes iſtae fovent; ſecundo exhi-
tur inſtituta, quibus miſſionarii religionem
hriſtianam ibi propagare ſtudent; tertio, linguae
pulorum multiplices; qua vero in re auctor
ime criticum ſe praeſtitit. *) Appendix agit
linguis aliarum Americam inhabitantium natio-
m, v. c. Mexicanorum, Paraguaianorum, Chi-
ſium etc. Volumen quartum comprehendit,
eter additiones ad praecedentia, ſtatum Terrae
mae recentiſſimum. Potiſſimum agitur de pe-
um cultura, de Hiſpanorum cum indigenis
endi ratione, de horum moribus, de mancipiis
ris, de variis hominum generibus, e diverſis
rorum alborumque connubiis ortis, de homi-
m numero in America Hiſpana creſcente etc.
pendix ſiſtit deſcriptionem Terrae firmae geo-
aphicam, quae merito initium operis facere de-
iſſet. Interpres Theotiſcus in praefatione di-
rſas traditiones de origine fluminis Orinoci exa-
nat. Tabulam geographicam et figuras aeneas,
hetypo ſubiunctas, omiſit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1782. p. 378-384. p. 402-406. a. 1783. p. 1839 ſq. a. 1786. p. 1601-1608.
(EKKARD) in Meuſelii *hiſt. Litteratur* a. 1782. Iul. p. 24-32.
Idem in *Neueſten critiſchen Nachrichten* (Greifswald. 1782) p. 210 ſqq.
BUESCHING in *wöchentl. Nachr.* a. 1785. p. 362 ſqq.
Allgem. teutſche Bibl. T. LXXI. p. 204-217.

*) Hunc de linguis circa Orinocum uſitatis librum, cum appendice ſequente, Theotiſce reddidit atque emendationes nonnullas addidit *Franc. Xaverius Veigl*, Ieſuita, in terris iſtis olim vivens; in *Reiſen einiger Miſſionarien der Geſellſchaft Jeſu in America; aus ihren eigenen Aufſätzen herausgegeben von* C. G. von Murr (*Norimb.* 1785. 8 mai.) p. 325-450.

CAPVT XLVIII.

SCRIPTORES DE REBUS GUIANICIS.

Praeter ſcriptores capite ſuperiore excitat *Gumillam* praecipue et *Gilijum*, commem randi ſunt ex collectionis Hakluytianae volu ne tertio ſequentes:

Keymis. LAUR. KEYMIS *Voyage to Guiana* 159 Exſtat etiam in collectione Prevotiana T. XI Belgice hoc titulo: *Scheeps-Voyagie naa Gui door* Walt. Raleigh *en* Laur. Keymis. *t' A* 1659. 4.

Maſſham. THOM. MASSHAM'S *Voyage of Will. leigh's to Guiana* 1596.

Topham. TOPHAM'S *Teſtimonies, concerning the Em of Guiana.* 1594.

De Guiana carmen epicum, auctore a nymo.

❧ ❧ ❧

Staden. IOH. STADEN, inter ſcriptores de Braſ laudandus.

Raleigh. WALTHERUS RALEIGH ſ. RAULAEUS, pra Vol. III. P. I. p. 283. ſq. excitatus.

ROBERTI HARCOURT *Relation of Voy to Guyana, with a deſcription of the coun* Lond. 1613. 4. *Theotiſce* in collectione fratr de Bry P. XIII. p. 67. ſqq. Cum figg. aen. Anno 1608. hic Anglus in Guiana fuit.

de Laon. *Relation du Voyage des François au Cap Nord en l'Amérique, fait par les ſoins de la c pagnie établie à Paris, et ſous la conduite de Royville leur général, par* JEAN DE LAON Si D'AIGREMONT, *Ingénieur du Roi, et Capit*

d

dans les troupes de la France équinoctiale. à Paris 1654. 8.

ANTONII BIET *Voyage de la France equinoxiale en l'Isle de Cayenne, entrepris par les François en l'année* 1652. *Contenant l'établiſſement de la Colonie; ce qui s'y eſt paſſé pendant* 15 *mois; un Traité du temperament du Païs, des moeurs des Sauvages; et un Dictionnaire de la langue du même Païs.* à Paris 1654. 4. ibid. 1664. 4. — Auctor, ſacerdos Sylvanectenſis, a. 1652 praepoſitus aliorum ſacerdotum inſulam Cayenne petiit. Biet.

OTTO KEYE *Onderſcheyt tuſſchen koude en warme landen.* s'Gravenhage 1689. 4. *Theotiſce* hac epigraphe: *Kurzer Entwurf von Neu- Niederland und Guajana, oder Vorzug der warmen Länder vor den kalten; aus dem Holländiſchen ins Teutſche überſetzet durch* T. R. C. S. C. S. Leipz. 1672. 4. Keye.

Deſcription de la France equinoxiale, cy-devant appellée Guyane, et par les Eſpagnols El Dorado, remiſe ſous l'obeiſſance du Roy par le Sieur LE FEVRE DE LA BARRE. à Paris 1666. 4. Cum tab. geogr. Poſtea cum aliis hac inſcriptione: de la Barre

Relation de ce qui s'eſt paſſé dans les Isles et Terre ferme de l'Amérique, pendant la dernière guerre avec l'Angleterre en 1666 *et* 1667; *avec un Journal du dernier voyage de M.* DE LA BARRE *en l'île Cayenne, accompagnée d'une exacte deſcription du pays, moeurs et naturel des habitans; le tout recueilli des mémoires des principaux officiers qui ont commandé en ce pays, par* I. C. S. D. U. *à Paris* 1671. II Voll. in 12.

GEORGII WARREN *Deſcription of Surinam* etc. Lond. 1667. 4. *Belgice* hoc titulo: *Een kleyn Tractaetje, ſijnde een onpartydige Beſchryvinge van Surinam, gelegen op het vaſte Landt van Guiana in America, mitsgaders een verhael van alle* Warren.

vreemde Beeſten, Vogels, Viſſens, Slangen ende W
men. Amſt. 1671. 4.

Grillet et Bechamel. IOH. GRILLET *und* FRANC. BECHAM
Reiſe durch Guiana oder Cayenne in America,
Jahr 1674; *aus dem Franzöſiſchen ins Teut*
überſetzt. — Hoc itinerarium, cuius arche
pum in *Gombervillii* verſione Francogallica *A*
gnae operis de fluvio Amazonio exſtat, adiect
eſt verſioni Theotiſcae libri, inſcripti: FERNA
DEZ *Hiſtoria de los Chiquitos* etc. de quo in
Grilletus, Jeſuita, diarium ſcripſit in itinere,
Cayenna inſula in mediterranea ſuſcepto, ad
plorandas gentes quasdam intra tres gradus l
tudinis aequinoctialis habitantes. Miſerrima
profectio, cum ob navigationis periculum, t
ob ſummam omnium rerum penuriam. De n
ribus indigenarum varia haud iniucunda re
runtur.

Beſchryvinge van Guiana. *Pertinente Beſchryvinge van Guiana, gele*
an de vaſte Kuſt van America, waer in korte
verhaelt wort, het aenmerckelyckſte dat in en
trent het landt van Guiana valt, als de Limi
het Climaet en de Stoffen der Landen, de Mine
lien, edele Geſteenten, Vruchten, Dieren en O
vloedigheyt der Viſſchen, nevens derſelven Inwo
ren aldaer; hier is bygevoeght der Participan
uytſchot, en profyten die daer uyt te volgen ſta
als oock de Conditien van myn Heeren de Sta
van Hollandt ende Weſt-Vrieslandt, voor die ge
die na Gujana begeeren te varen. Amſterd. 1676.

Richter. RICHTER *Obſervations aſtronomiques et ph*
ques faites en l'Isle de Cayenne. à Paris 1679.
ibid. 1693. fol. Et in *Recueil d'Obſervations fa*
en pluſieurs Voyages par ordre de Sa Majeſté e
à Paris 1693. fol.

Beſchryving van eenige voornaamſte Kuſten in Ooſt- en Weſt-Indien, als: Zuriname, Nieuw-Nederland, Florida, Kuba, Brazil, Suratte, Madagaſcar, Batavia, Peru et Mexico. Leeuwarden 1716. 4. Beſchryving etc.

I. D. H. L. *Beſchryvinge van de Volkplantinge Zuriname, vertoonende de Opkomſt dier zelve Colonie, de Anbouw en Bewerkinge der Zuiker-Plantagien. Neffens den Aart der eigene naturelyke Inwoonders of Indianen etc.* Te Leeuwarden 1718. 4. — Liber a Belgis ipſis atro carbone notatus in *Republyk der Geleerden* 1717. Sept. I. D. H. L.

DES MARCHAIS deſcriptioni uberiori inſulae Cayenne dicavit volumen tertium integrum itinerarii, a LABATO in lucem editi a. 1730. v. ſupra Vol. III. P. I. p. 171. ſq. des Marchais.

Nouveau Voyage de Guiana, isles voiſins et Cayenne. à Amſterd. 1731. II Voll. in 12. Nouv. Voyage etc.

PETRI BARRERE, *Correſpondant de l'Academie Royale des Sciences de Paris, Docteur et Profeſſeur en Médecine dans l'Univerſité de Perpignan, Médecin de l'Hôpital militaire de la même Ville, ci-devant Médecin-Botaniſte du Roi dans l'Isle de Cayenne* († 1755), *Nouvelle relation de la France Equinoxiale, contenant la deſcription des Côtes de la Guiane; de l'Isle de Cayenne; le commerce de cette Colonie; les divers changemens arrivés dans ce pays; et les moeurs et coutûmes des differens peuples ſauvages qui l'habitent. Avec des figures deſſinées ſur les lieux.* à Paris 1743. 8. *Theotiſce* in Collect. itiner. Goettingenſi T. II. (1750). — Haec Guianae deſcriptio, melior ſuperioribus omnibus, quinque diſtincta eſt capitibus, in quibus omnia, quae titulus prae ſe fert, dilucide ac ſollerter explicantur. Placent in primis, quae de indigenarum moribus narrantur. Auctor iter ea Barrere.

 fece-

fecerat a. 1722 iuſſu regio, et monitis A
miae Scientiarum inſtructus, tres ibidem a
commoratus eſt. De animalibus, plantis,
que ad hiſtoriam naturalem ſpectantibus 1
tacet auctor in hoc libro, quia talia ante a
bello commiſerat, ſic inſcripto:

Eſſai ſur l'hiſtoire naturelle de la France noxiale, ou denombrement des Plantes, des maux, et des Mineraux, qui ſe trouvent dans l'I Cayenne, les Isles de Remire, ſur les côtes mer, et dans le continent de la Guyane, avec noms differens, Latins, François et Indiens, et ques Obſervations ſur leur uſage dans la Me et dans les Arts. à Paris 1741 (alii v. c. Erud. a. 1750. p. 427, minus recte 1749 bunt). 12 mai.

Herbert. HERBERT *Lettres Surinamoiſes.* à Neu 1753. 8. — Auctor, Doctor Medicinae, e rinamia oriundus, offert in his octo litteris ſervationes phyſicas et narrationes de vita ropaeorum ibi degentium domeſtica.

Piſtorius. TH. PISTORIUS *Beſchryving van Surii* Amſterd. 1763. . .

Bellin. (JOANNIS NICOLAI) BELLIN (Geogr celeberrimi † 1772) *Déſcription géographiqu la Guyane, avec des Remarques pour la naviga de ſes Côtes, des Cartes et des Plans.* à Paris 17 4 mai. — Auctor ipſe Guianam non vidit, i que deſcriptionem variorum ſcriptorum ope c poſuit. Guiana. Hiſpanorum petita e Gumi opere, quod paſſim male interpretatus eſt. Gi nam Batavorum breviter nec ſatis accurate c neavit. Hiſtoriam naturalem prorſus negle Francogallorum Guianam eo curatius, e Ba rio maxime, deſcripſit, atque fluviorum oſtia 1

ıs, quam antea factum, indidit. De Luſitano-
ım Guiana perpauca e Condaminio attulit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1765. p. 19. ſq.

PHILIPPI FERMIN (Doctoris Medicinae Ul- Fermin
ajecti ad Moſam) *Hiſtoire naturelle, ou Deſcrip-
ın des curioſités naturelles, qui ſe trouvent dans
Colonie de Surinam.* à Amſterd. 1765. 8 mai.
ɔecimen hiſtoriae Surinamicae naturalis ſterile
ıtius, quam hiſtoria naturalis ipſa; id quod au-
or, ut poſtea ipſe faſſus eſt, librarii in gratiam
: nuncupavit, ampliorem melioremque deſcri-
ionem exhibens hac epigraphe:

*Deſcription générale, hiſtorique, géographique et
yſique de la Colonie de Surinam, contenant ce qu'il
a de plus curieux et de plus remarquable, touchant
ſituation, ſes riviéres, ſes forteresſes, ſon gouverne-
ıent et ſa police; avec les moeurs et les uſages des
bitants naturels du païs, et des Européens, qui y
nt établis: ainſi que des éclairciſſements ſur l'oeco-
mie générale des Eſclaves Negres, ſur les Planta-
ıns, et leurs produits, les arbres fruitiers, les plan-
s medicinales, et toutes les diverſes eſpeces d'Ani-
aux, qu'on y trouve etc. Enrichie de figures et
une Carte topographique du Païs.* à Amſterd.
769. II Voll. in 8.*) *Theotiſce* (a *Frid. Henr.
Guil. Martini*, D. Med. Berolinenſi) cum animad-
erſionibus, *Berol.* 1775. II Voll. in 8. Cum figg.
en. — Maxima operis pars verſatur in deſcri-
enda hiſtoria naturali: neglecta tamen non ſunt,
quae

*) Occurrit nobis etiam epigraphe ſequens: *Tableau his-
torique et politique de l'Etat ancien et actuel de la
Colonie de Surinam, et des cauſes de ſa décadence
(avec un Diſcours préliminaire) par M.* FERMIN,
Dr. en Médecine. à Maeſtricht 1778. 8. Utrum vero
liber plane novus, an repetitio ſuperioris ſolum ſit,
definire nequimus.

quae ad geographiam moresque indigenaru ſpectant. Quae ſit ſacchari atque potus caffe ratio culturave in terris iſtis, diligenter deſcril tur. Tabula topographica rerumque delineati nes rudes quidem, ſed verae videntur.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1766. p. 534 ſq. a. 1770. p. 6 ſqq. 708 ſqq.

BUESCHINGII *wöchentl. Nachr.* a. 1775. p. 100. ſ

ancroft. (EDUARDI BANCROFT) *Eſſay on the na ral Hiſtory of Guiana in South America. Conta ing a Deſcription of many curious Productions the animal and vegetable Syſtems of that Co try. Together with an Account of the Religio Manners and Cuſtoms of ſeveral Tribes of Indian Inhabitation. Interſperſed with a Vari of litterary and medical Obſervations. In ſeve Letters from a Gentleman of the medical Faculty ring his Reſidence in that Country.* London 176 8 mai. *Theotiſce, Francof.* et *Lipſ.* 1769. 8 mai. - Auctor, artis medicae peritus, tertium in annu in coloniis, a Belgis in Guiana conditis, con moratus eſt. Has etiam ſolas deſcripſit. Qu ipſe vidit, ne cum relationibus, ab aliis ſibi tr ditis, confundantur, ſedulo cavit. Primum e hibet deſcriptiones plantarum et animalium, pa tim Guianae propriorum, partim talium, quae il cum aliis inter ambos tropicos iacentibus terr communia ſunt. Quo in negotio hiſtoriae na turalis non ſatis peritus viſus eſt interpreti Theo tiſco, qui propterea caſtigationes nonnullas ad didit. Sequitur narratio de indole moribusqu hominum indigenarum, ſervorum nigrorum e Europaeorum ibi degentium. Aliorum ſcripto rum relationes paſſim ſub examen vocantur.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1769. p. 754. ſqq. 1770. *Zugabe* p. 185. ſqq.

E

Extrait du Journal d'un voyage fait en 1772. de la Bor
ar M. DE LA BORDE *dans l'interieur de la Guja-e, par M.* MAUDUIT; in *Journal des Savans* a. 773. Oct. p. 239. ſqq. et in *Rozier Mém. ſur la 'hyſique* a. 1773. Vol. I. p. 461 ſqq. Agitur prae-ipue de Quaſſia amara et de arbore Seringat, uae gummi elaſticum praebet.

BAJON, *Chirurgien de l'Isle de Cayenne, Mé-* Bajon.
ioires pour ſervir à l'hiſtoire de Cayenne et de la uiane françoiſe, dans lesquels on fait connoitre la ature du Climat de cette Contrée, les Maladies, etc. es obſervations ſur l'hiſtoire naturelle du pays, et ſur culture des terres. à Paris 1777. 1778. II Vol. 1 8. *Theotiſce*, Erfordiae 1780 - 1785. II Voll. 1. 8. — Opus paene integrum medici et chi-urgici argumenti. Inſunt tamen, quae mo-um cognitionem iuvare poſſint.

FRANCISCI ANTONII CAULIN *Hiſtoria* Caulin.
rografica, natural y evangelica de la Nueva An-alucia, Provincias de Cumana, Guyana, y vertien-es del Rio Orinoco. Madrid 1779. 4. — Nil dhuc de hoc libro nobis innotuit, niſi auctor-em, Hiſpanum monachumque, plures per an-ios, religionis Chriſtianae promovendae cauſſa, terris iſtis haeſiſſe. Gilius in opere, capite ſu-eriore laudato, illo uſus eſt eumque com-nendat.

An hiſtorical and political View of the ancient Hiſt. and
ind preſent ſtate of the Colony of Suriname in polit. View
South-America. Lond. 1781. 8. *Belgice* cum ad-litionibus . . . — Liber quidem parvae molis, nulta vera nova continens, et ab auctore, qui nultos per annos in Surinamia vixit, profectus.

IOH. IACOBI HARTSINK, *Charter- en Re-* Hartſink.
ueſt-Meeſter van het Edel Moogende Collegie der Ad-miraliteit tot Amſterdam, Midsgaders Lid van het

Zeeuw-

Zeeuwſche Genootſchap der Wetenſchappen te Vliſſingen — Beſchryving van Guiana, of de wilde Kuſt in Zuid-America, betreffende de Aardryskunde en Hiſtorie des Lands, de Zeeden en Gewoontes der Inwooners, de Dieren, Vogels, Viſſchen, Boomen en Gewaſſen, als mede de eerſt Ontdekking dier Kuſt, de Bezittingen der Spanjaarden, Franſchen en Portugeezen, en voornaamelyk de Volkplantingen der Nederlandern, als, Eſſequebo, Demerary, Berbice, Suriname; en derzelver Rivieren, met de noodige Kaarten en Afbeeldingen der Forten. Waarby komt een Verhandeling over den Aart en de Gewoontes der Neger-Slaaven. Alles uit echte Stukken opgeſteld. Amſterd. 1782. II Voll. in 8. *Theotiſca* verſio, ab anonymo elaborata, ab *I. E. Fabri* vero, nunc Profeſſore extraord. Ienenſi, emendata atque praefatione inſtructa, nondum abſoluta. *Berolini* enim a. 1784 *Pars prior* prodiit in 8 mai. poſterior, cum additionibus promiſſis, adhuc deſideratur. — Belga, cui hoc opus debemus, ipſe quidem Guianam non obivit: pater eius autem per annos quinque et viginti munere amplo ibi functus, magnam vim chartarum, quibus obſervata ſua conſignaverat, illi reliquit, quibus aliisque relationibus cum editis tum ineditis dextre ac diligenter uſus eſt. Nec tamen omnes operis partes pari intelligentia et acumine elaboratae. Sic in iis, quae ad hiſtoriam naturalem ſpectant, multa occurrunt, hodie ad fabulas aniles relata. Eo fide digniora minusque nota continent capita, in quibus de moribus indigenarum diſſeritur. Quibus praeſtantiora ſunt, quae ad Guianae geographiam et hiſtoriam pertinent, diverſo licet modo. Geſta nimirum Hiſpanorum, Luſitanorum, Gallorum et Anglorum in Guiana, breviora atque ex fontibus notis hauſta ſunt: ampliora contra

frugis-

ugisque pleniora, quae de coloniis Belgarum in
uiana conſtitutis narrantur. Quarum hiſtoria
ſque ad annum 1768 deducitur. Animum ve-
ementer percutiunt atque horrorem excitant,
uae de crudelitate Europaeorum erga mancipia
gra, horumque erga iſtos copioſe traduntur;
que iisdem hiſtoria humani generis augeri et
uſtrari poteſt. Tabulae geographicae quinque
archetypo relatae in verſionem Theotiſcam:
gurae aeri inciſae deſunt.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1784. p. 1605 ſqq.
Allgem. teutſche Bibl. T. LXVII. p. 513-522.
BUESCHINGII *wöchentl. Nachrichten* a. 1784. p. 209 ſqq.

Statum Guianae Belgicae recentiſſimum bre-
ter ſiſtit, conſiliaque, eundem feliciorem red-
ndi, ſuggerit Belga anonymus in *Hiſtoriſch-po-
iſchen Beyträgen zur nähern Kenntniſs unſrer Zei-*
(Hamburgi et Lipſ. 1787. 8.) p. 1-16.

CAPVT

CAPVT XLIX.

SCRIPTORES DE FLUVIO MARANNON S. AMAZONIO, OMNIUM, QUI CREDITUR, MAXIMO.

Mittimus, more ſolito, ſcriptores de America meridionali ſupra memoratos, ut et ſcriptores de rebus Braſilienſibus et Paraquariis, infra memorandos, utpote quorum maxima pars etiam de Maragnono referre ſolet, atque ſolummodo enumeramus illos, qui ſtudio operaque dedita argumentum de flumine iſto perſecuti ſunt.

de Ençica. FERDINANDI DE ENÇICA *abridged Deſcription of the River of Amazone and of the countries thereabouts;* in Hakluyti Collect. Vol. III.

Davis. GUILILMI DAVIS *Deſcription of the River of Amazons;* in Purchaſii Collect. Vol. IV.

Oviedo. GONZALO FERNANDO D'OVIEDO *Relatione della Navigatione per il grandiſſimo fiume Maragnon;* in *Raccolte de Viaggi di Ramuſio* (Venet. 1565. fol.) Vol. III. p. 371 ſqq.

d'Acuña. CHRISTOVAL D'ACUÑA ſ. D'ACUGNA ſ. D'ACUNHA *Nuevo deſcubrimiento del Gran Rio de las Amazonas i viague de la Provincia del Quito en el Reyno del Peru.* Madrid. 1641. 4. *Francogallice,* auctore *Marin le Roi de Gomberville,* Pariſ. 1682. 12; et in *Voyage autour du Monde par Woodes Rogers* (Amſterd. 1716. 12 mai.) T. II. *Anglice* hac epigraphe: *A Relation of the great River of the Amazons in South-America.* Lond. 1698. 8. *Theotiſce* in appendice priore, addita *Fernandeſii* hiſtoriae gentis Chiquitos. Vindob. 1729. 8. Epitome in Collectione itiner. Prevotiana T. XVI. — Archetypum Hiſpanum ſummae raritatis dicitur; certe interpres Francogallicus affirmat, librum ab

panis ſuppreſſum fuiſſe, quia crediderint, ɔgallis duce Acugna animum maiora ten- ieri poſſe. Hunc enim in finem Acugnam ılorandas illas regiones, et in primis cele- um Amazonum flumen a. 1639 ab Hiſpa- ı rege deſtinatum fuiſſe, ut ſtationes navium ɔrum, Anglorum et Batavorum incurſu tu- redderet, et novam commerciorum viam ʼeruviam et Braſiliam indagaret. At poſt- defectione Luſitanica a. 1640 Braſilia Hiſpa- ı poteſtate excidit, et Para, colonia et mu- tum Luſitanorum, ad oſtium Amazonii, illi iam ſervire non poſſet, ſatius viſum Hi- , relationem Acugnae ad notitiam aemula- ationum non pervenire; ita factum, ut nul- ɔri exemplum, niſi forte in bibliotheca Vati- ſuperſit, praeterquam illud, ex quo Gom- ii verſio facta eſt. Ipſa *Acugnae*, Ieſuitae et ıarii Hiſpani, hiſtoria in duas partes diviſa. r tamen qui edidit Anonymus, ab inter- Francogallico ex vetuſtioribus ſcriptoribus ɔlata eſſe priora capita, in quibus Pizarri et ıni navigatio, a. 1539 coepta, deſcribitur. arios conatus, flumen iſtud maximum ulte- .dagandi, Hiſpani aliam ſuſceperunt expedi- ı, cui ipſe hic ſcriptor *Acugna*, cum ſocio a *Dartieda*, qui diligenter omnia obſervarent regem referrent, additi. Diſceſſerunt ex ia Quitenſi Ianuario menſe a. 1639, et ena- ı fluvio poſt menſes decem Param attigerunt. :n ipſum, cum incolis et accolis, ſummo ſtu- :ſcriptum. Partem libri, ſecundum verſio- 'rancogallicam, conſtituit relatio *Ioh. Grilleti*, ſuperiore a nobis commemorata.

Acta Erud. a. 1683. p. 323-326.
ıMENT *Bibl. curieuſe* T. I. p. 42.

 CHRI-

Rennes. CHRISTOPHORI DE RENNES (Ieſuitae Hiſpani) *Relation hiſtorique et geographique de la grand Riviére des Amazons; publiée par François Blaiſi Comte de* PAGAN. à Paris 1655. 8. — Liber infrequens, qui, praeter miſſionarii iſtius narrationem alias etiam de eodem flumine continere dicitur.

driguez. EMANUEL RODRIGUEZ (Ieſuita Hiſpanus *el Marañon y Amazonas: Hiſtoria de los deſcubrimientos, entrados y reduccion de naciones, en la montañas y mayores ryos de la America.* En Madrid 1684. fol. — Simul de contentione, quam olim Hiſpani ac Luſitani propter regiones iſtas habuerunt, agitur.

la Condamine. DE LA CONDAMINE etiam flumen iſtud deſcripſit et in tabula geographica ſingulari delineavit, in *Relation abrégée d'une Voyage* etc. 1745. Cf. ſupra Vol. III. P. I. p. 288.

Veigl. FRANCISCI XAVERII VEIGL, Ieſuitae olimque Miſſionarii, *Gründliche Nachrichten über die Verfaſſung der Landſchaft von Maynas in Süd-Amerika bis zum Jahre* 1768; in *Reiſen einiger Miſſionarien der Geſellſchaft Jeſu in Amerika; aus ihren eigenen Aufſätzen herausgegeben von* C. G. von Murr (Norimb. 1785. 8 mai.) p. 1-324. — Auctor, multos per annos in regionibus iſtis verſatus, recentiſſima et accuratiſſima de flumine Maragnon, de fluviis maioribus, quos excipit, et de nationibus circa hos et idem degentibus, tradit. Addidit et tabulam geographicam, plauſu digniſſimam, hac epigraphe: Maragnonii ſive Amazonum fluminis terrarum in orbe maximi, quoad Hiſpanicae poteſtati ſubeſt, curſus, cum fluviis et regionibus finitimis, utilitati publicae probatiſſimis e documentis accuratius noviſſime deſcriptus, a quodam per eas provincias olim S. I. Miſſionario, delineatus a Petro Parcar 1780; curante C. T. de Murr 1785.

CAPVT

CAPVT L.

RIPTORES DE REBUS PERU-VIANIS.

ratione della conquiſta del Perù, è provincia del Xeres.
ozco, chiamata la Nuova Caſtiglia, conquiſtata
rancеſco Pizarro: ſcritta per FRANC. DE
Z, *Secretario di eſſo. Item Summario de la*
ia delle Indie occidentali, da GONZALO FER-
O DEL OVIEDO DI VALDE. *Tradotto*
ſtiglione in Italiano per Domenico de Gaztelu.
a 1534. 4. Et in Collectione itiner. Ramu-
(*Venet.* 1565. fol.) Vol. III. p. 372 ſqq. —
hetypo Hiſpano nil nobis conſtat.*) A teſte
o, qualis Xereſius fuit, plura forte exſpecta-
quam re vera invenies. Caeterum mo-
, *Lengletum* in *Methode pour étudier l'hiſt.*
IV. p. 157 et 159) atque cum eo *Bauerus* in
go libr. rar. (Suppl. p. 13) e Xereſio duos
res creaſſe, quorum alius, isque fictus,
z audit; unde apud Bauerum l. c. errore
aphico *Dexerer* enatus. Interpretis Itali
quoque corruptum, utpote quod *Gaztelo*
m.

lation d'un Capitano Spagnuolo *del diſco-* Relatione etc.
to et conquiſta del Peru, fatta da Franceſco
o *el da* Hernando Pizarro; in *Ramuſii* Col-
iner. Vol. III. p. 371.

B 2 *Rela-*

*) Fortaſſe idem eſt, quod laudatum invenimus a *Theo-ilo Sincero* (i. e. *Schwindelio*) in Theſauri bibliothe-lis T. I. p. 166, hac epigraphe: *La Conquiſta del Perù, mada la nueva Caſtilla — y por la prudencia y eſ-erço del muy magnifico y valeroſo Cavallero e Capitan ancifco Piçarro, Governador, y de ſu Hernando Pi-rro, y de ſus animoſos Capitanes etc.* Sevilla 1534. 4.

Relatione della conquiſta del Peru, fatta d'un Secretario di Fr. Pizarro; ibid. p. 392 ſqq.

Cieça. PETRI CIEÇA DE LEON *Primera Parte de la Chronica de Peru, que trata la demarcacion de ſus provincias, la deſcripcion dellas, los fundaciones de las nuevas ciudades, los ritos y coſtumbres de los Indios con otras coſas eſtrañas dignas de ſaberſe.* Sevilla 1553. fol. Amberes 1554. 8. *Italice* ex interpretatione *Auguſtini di Cravaliz* prodiit *Romae* 1555. 8, et *Venet.* 1557. II Voll. in 8. *Anglice* in (*I. Stevenſii*) *New Collection of Voyages* etc. Vol. I. — Auctor tredecim fere annorum puer ad occidentales Indos Peruanamque plagam transfretavit, militiamque ibi ſecutus, plus quam ſeptemdecim annos in his oris commoratus eſt. Fructum tam longae peregrinationis eximium quidem is edidit in libro iſto, cuius vero prima tantum pars prodiit: reliquae tres valde ab omnibus deſiderantur. In fine iſtius hoc teſtatum voluit, ſe primam huic parti anno 1541 in Carthagine, gubernationis, ut vocant, Popajanicae, manum admoviſſe, poſtremam vero in regia urbe Lima a. 1550, cum per id tempus duobus ſuper triginta natus eſſet annos. Ita *Nic. Antonius* in Bibl. Hiſp. T. II. p. 146.

de Zarate. AUGUSTINI DE ZARATE *Hiſtoria del Deſcubrimiento y Conquiſta del Perù en el an* 1555. En Anvers 1555. En Sevilla 1577. fol. Et in *Barciae* Hiſt. Prim. T. III. *Italice* ſecundum editionem primam ab *Auguſtino Cravaliz* .... 8; itemque ab *Alphonſo Ulloa*, Hiſpano, *Venet.* 1563. 4. *Francogallice* a *S. D. C.* Amſterd. 1718. II Voll. in 12. (Editio minime nova et correctior, ut titulus mentitur; praeter hunc enim nil mutatum.) Pariſ. 1742. II Voll. in 12. — Auctor Carolo Imperatori et Hiſpaniarum regi a computatione ſeu ratiocinio gratiarum (*Contador de mercedes* Hiſpani dicunt)

dicunt) in Americam, quae ad meridiem eſt, ut tabulas redituum publicorum diſcuteret, et reliqua exigeret, miſſus eo tempore, quo gliſcente in dies incolarum ſeditione Peruanae res erant turbatiſſimae. Cum vitae diſcrimine, quae curioſe obſervaverat, litteris mandavit. Carvajalus enim, Gonſalvi Pizarri commilito, conſocius ſcelerum nefandorum, a ſe atque a Pizarris commiſſorum, omnibus, qui hiſtoriam iſtam ſcripturi eſſent, necem minitatus eſt. Zaratus nihilo minus opus aggredi auſus, ſcriptumque regi ſuo, Philippo II, obtulit, qui illud comprobavit typisque mandari iuſſit. Editiones Hiſpanae paſſim ſibi contradicunt. Praefertur tamen merito prima, quam auctor ipſe curavit. Operis, in ſeptem libros diſtincti, ratio breviter haec eſt. Franciſcus Pizarrus, communicato cum Didaco Almagro conſilio, Peruviam a. 1525 primus reperit (L. I.), impetrataque a Carolo V Imp. licentia, invaſit occupavitque (L. II.), Atabaliba rege, qui rerum ea tempeſtate in Peruvia potiebatur, victo, capto et iudiciali ſententia capitis damnato. Mox orta inter Franc. Pizarrum et Did. Almagrum aemulatione (L. III.) bellum civile inter Hiſpanos ipſos exarſit, donec Almagrus a Ferdinando Pizarro, Franciſci fratre, conſerto proelio victus capite truncaretur. Viciſſim Did. Almagrus iunior (L. IV.) patris mortem vindicaturus, Franc. Pizarrum per ſicarios occidi curat, nec tamen facinus fert inultum. Nam et ipſe a Vaca Caſtrenſi, quem Imperator ex Hiſpania in Peruviam rebus componendis ſubmiſerat, in proelio capitur, capiteque plectitur. Miſſus inde (L. V.) Proregis titulo ab Imperatore in Peruviam Blaſius Nonius (*Nuñez*) Vela, a Gonſalvo Pizarro, alio Franciſci fratre, qui dominatum invaſerat, profligatus, inque proelio occumbit.

 Deni-

Denique in Peruviam miſſus ab Imperatore Petrus Gaſca, ICtus, nec niſi Praeſidis titulo fultus (L. VI.) ad ſaniorem primum mentem Gonſalvum Pizarrum revocare nititur: cum vero mitibus conſiliis obtinere nihil poſſet, iuſto tandem proelio (L. VII.) eum vincit, capite truncat, rem publicam componit, Peruviam Imperatori in ſolidum vindicat, a Proregibus deinde, quorum primus Antonius de Mendoza fuit, gubernandam.

Cf. *L'Europe ſavante* a. 1719. T. XI. p. 252—274. Cenſor Garcilaſſonem de la Vega, mox commemorandum, paſſim cum Zarato contulit.

lonius. LEVINI APOLLONII, *Gandobrugani Mittelburgenſis*, de Peruviae regionis, inter Novi Orbis provincias celeberrimae, inventione, et rebus in eadem geſtis Libri V. Ad Iacobum Clarontium, Maldeghemmae ac Pittemiae Dominum. *Antwerp.* 1567. 8. *Theotiſce* a *Nicolao Honiger* in *Hiſtory der Neuen Weldt und Inſeln.* Baſil. 1582. fol. — Profeſſor in Academia Brugenſi erat Apollonius, vir eruditus, et in rebus hiſtoricis haud vulgariter verſatus, ut ideo etiam maioris momenti ſit hoc ſcriptum; accedit, quod cum nullus ante ipſum tanta diligentia tradiderit, qua ratione, quibus ducibus, quo diſcrimine atque eventu rerum reperta ſit et occupata Peruvia, et quibus deinde initiis irarumque cauſſis ea ipſa civili implicata bello, multis Hiſpanorum ſtragibus permaduerit, laudi ipſius ingens adhuc addatur incrementum, maxime cum totus incubuerit Americae hiſtoriis enarrandis. Ipſe poſt libri huius confectionem Peruviam petere conatus eſt: in itinere vero diem ſupremum obiit.

Cf. (STRUVII) Bibl. antiqua a. 1705. p. 369-382.

ndez. DIDACI FERNANDEZ *Primera y ſegunda Parte de la Hiſtoria del Perù.* En Sevilla 1571. fol. — Auctor,

Auctor, teſte Nic. Antonio, ſive incolatu, ſive etiam origine Palentinus, Hiſpana olim vexilla in Peruano regno adverſus Franciſcum Fernandez Giron et alios perduelles ſecutus miles, iuſſu Andreae Hurtado de Mendoza, Proregis, Marchionis de *Cañete*, quae per has turbas geſta ſunt, conſcripſit; quemadmodum et in patiam rediens ea etiam, quae a Gundiſalvo Pizarro et ſociis rebellibus, et contra eos patrata ſunt, inſtante ad opus Franciſco Tello de Sandoval, Indici ſenatus ſummi praefecto. Indici tamen huiusmet ſenatus decreto prohibitum eſt huius libri commercium et uſus cunctis Americae incolis.

HIERONYMUS BENZONI de Peru et fortunatis inſulis; in *Collect. Theodorici de Bry* P. VI. De Benzonio eiusque opere egimus Vol. III. P. I. p. 274 ſqq. Benzon

Primera Parte de los Commentarios reales, que tratan del Origen de los Yncas, Reyes que fueron del Peru, de ſu idolatria, leyes, y governio en paz y en guerra; de ſus vidas y conquiſtas y de todo lo que fue aquel Imperio y ſu Republica, antes que los Eſpañoles por el Ynca GARCILASSO DE LA VEGA, *Natural del Cozco, y Capitan de ſu Mageſtad. Dirigidos a la ſereniſſima Princeſſa Doña Catalina de Portugal, Duqueza de Bragança etc. Con licencia de la Sancta Inquiſicion, Ordinario, y Paço.* En Lisboa 1609. fol. min. Continuatio ſive pars altera hac epigraphe ornata: Garcilaſ de la Ve

Hiſtoria general del Peru, trata el deſcubrimiento del y como lo ganaron los Eſpañoles. Las guerras civiles que huvo entre Piçarros y Almagros, ſobre la partija de la tierra. Caſtigo y levantamiento de tiranos: y otros ſuceſſos particulares que en la Hiſtoria ſe contienen. Eſcrita por el Ynca GARCILASSO DE LA VEGA etc. *Dirigida a la*

la limpiſſima Virgen Maria, Madre de Dios y Señora nueſtra. En Cordoua 1616. *) fol. min. Novam operis editionem çuravit *Andreas Gonzales Barcia*, quem ſaepius laudavimus, hoc indice: *Hiſtoria de las Antiguedades y Conquiſta del Perù, en que ſe contiene el origen de las gentes, y la conquiſta que hicieron los Eſpañoles, con D. Franciſco Pizarro. Por Inca* GARCILAZZO DE LA VEGA. Madrid 1730. II Voll. in fol. Pars prima reddita *Francogallice* a *Joh. Baudouin* hoc titulo, e quo ſimul operis argumentum elucet: *Le commentaire Royal, ou l'hiſtoire des Yncas Roys du Peru; contenant leur origine, depuis le premier Ynca Manco Capac, leur Eſtabliſſement, leur Idolatrie, leurs ſacrifices, leurs Vies, leurs Loix, leur Gouvernement en Paix et en Guerre, leurs Conqueſtes; les merveilles du Temple du Soleil; ſes incroyables richeſſes, et tout l'Eſtat de ce grand Empire, avant que les Eſpagnols s'en fiſſent maiſtres, au temps de Huaſcar, et d'Atahuallpa. Enſemble une Deſcription particuliére des Animaux, des Fruicts, des Mineraux, des Plantes, et des ſingularitez du Païs. Oeuvre curieuſe, et tout à faict neceſſaire à l'intelligence de l'Hiſtoire des Indes. Eſcritte en langue Peruvienne**) par l'Ynca* GARCILLASSO DE LA VEGA, *natif de Cozco; et fidellement traduitte ſur la verſion Eſpagnolle, par* I. BAUDOIN. *Avec deux Tables fort amples, l'une des Chapitres, et l'autre des principales Matieres.* à Paris 1633. 4. Partem alteram idem popularibus ſuis tradidit hac inſcriptio-

*) Non 1614, nec 1617, nec 1619, ut alii volunt.

**) Error interpretis, inde forte natus, quod Garcilaſſo monimentorum teſtiumque Peruvianorum, quibus uſus eſt, meminerit, atque diſſertationem de lingua Peruana operi praemiſerit. Nam hoc ipſum lingua Hiſpana elaboratum.

ōne: *Hiſtoire des guerres civiles des Eſpagnols* *us les Indes, cauſées par les ſoulévemens des Pi*-*rres et des Almagres au Pérou* etc. à Paris 1646. Pars prima typis repetita *Amſterd.* 1704. II Voll. 12 mai. altera *ibid.* 1706. II Voll. in 12 mai. s prima *ibidem* repetita ac figuris Picarti egre-s et elegantiſſimis ornata a. 1737. II Voll. in 4. mum volumen partem archetypi primam e ſione Baudoini continet: alterum minime, exſpectaveris, alteram archetypi partem ſiſtit, duo prorſus diverſa opera, nimirum eiusdem ctoris hiſtoriam expugnationis Floridae, de qua ra Vol. III. P. I. p. 347 egimus, atque *Henni*-*ii* relationem de regione quadam Americae iſſima, de qua ibidem p. 285 ſq. videndum. udatur etiam verſio Francogallica, *Pariſ.* 1744. Voll. in 12 adornata, caeterum nobis ignota. *glice* prodiit opus, ſtudio *Rigaltii* Lond. 1688. — *Theotiſce*, et quidem pars prima, a *G. C.* *tger*, Nordhuſae 1787. 8. (Interpres, quae i ſuperflua vel inutilia viſa ſunt, omiſit). Au-r nobiliſſimus patrem Hiſpanum, matrem e ruvia, et quidem ex Yncarum gente regia, ndam habuit, a quibus a. 1540, octo igitur os poſt expugnationem Peruviae, ab Hiſpanis am, prognatus erat. Eques Hiſpanus, cui men *Garcilaſſo de la Vega*, eundem in Peru- captivum ſibi reddidit, religione litteriſque riſtianorum imbui juſſit nomineque ſuo do-vit. Anno aetatis viceſimo iunior ille Gar-laſſo Hiſpaniam petiit, militiam ſecutus, ſimul-ue litterarum ſtudia, hiſtoriam maxime coluit. ſe poſtea, gentis Peruvianae fata tradendo, fa-am hiſtorici haud vulgarem nactus, licet ſtilo nime comto uſus ſit, resque multas a ſcopo bhorrentes immiſcuerit. Ratione vero hiſtoriae

 Peru-

Peruvianae antiquae et novae omnes, qu ceſſerunt, ſcriptores facile ſuperavit.

Cf. BAUMGARTENII *Nachrichten von ein Bibl.* T. VII. p. 35 - 42.

de Arriaga. PAULI JOSEPHI DE ARRIAGA (Jeſu Miſſionarii inter gentes Americanas; in ad Europam, ut provinciae ſuae Procurat mam accederet, prope Habanam inſulam gio deſiderati) *Extirpacion de la Idolatria Indios del Piru y de los medios para la con dellos.* Lima 1621. 4.

d'Acuña. CHRISTOPHORI D'ACUÑA liber de ne Amazonum, capite ſuperiore laudatus.

Moriſot. Sunt etiam, qui CLAUDIUM BARTH MAEUM MÒRISOT inter ſcriptores de P referant, qui ſcripſerit librum hac epig *Peruviana. ſeu Hiſtoria regni Perù.* Lug (ſ. potius *Divioni*) 1645. 4. Eſt vero hiſtori barum, in aula Ludovici XIII, regis Galli inter eius matrem et Richelium Cardinalen tatarum, nominibus fictis compoſita. V. *Monnoie* in *Additions au Menagiena* T. I. p

Eſcalona. CASP. DE ESCALONA ET AGUERO Limenſis Gazophylacium regium Peruvicu miniſtrandum, calculandum, conſerva *Matriti* 1647. fol.

Brulius. JOACHIMI BRULII, *ſacrae Theologiae ctoris, Ordinis Eremitarum S. P. Auguſti Provinciam Colonienſem ſeu Belgicam Prioris vincialis* † . . . .) Hiſtoriae Peruanae O Eremitarum S. P. Auguſtini Libri octod non tantum rebus ibi per Auguſtinianos e geſtis, ac praeclaris praeceptis exemplisque ſecularis non minus quam Religioſae, ſed inſuper et amoena veteris novaeque Per

ba mirifice referti, tractatur enim de origine
uanorum, eorum moribus, regimine, religio-
qualitatibus terrae, de eorum ſubiectione
Hiſpanos, ac de Hiſpanorum bellis civilibus
libusque rebus quam plurimis, quarum bre-
um Index exhibet. S. l. (forte *Antverpiae*)
fol. — Libri operis octodecim capitibus
ĉti ita ſunt inſcripti: I. de origine gentis, mo-
regimine, religione et qualitatibus terrae.
ſubiectione Peruviae per Hiſpanos. III. de
norum bellis civilibus. IV. de ingreſſu Au-
nianorum in Peruviam. V. Duo prima Ca-
ab Aug. in Per. celebratis. VI. de civitate
uſi et Auguſtinianorum in ea Monaſterio
etiam de origine, appellatione, ſitu, magnifi-
Limae et de genio civium agitur.) VII.
ulum Peruviae tertium ab a. 1557 uſque
560. VIII. Capituli quarti triennium. IX.
uli quinti triennium i. e. ab a. 1563 uſque
566. X. Capitulum ſextum. XI. Capitulum
XII. Cap. oct. XIII. de converſione Vilca-
e per Auguſtinianos, baptiſmo duorum In-
n, apoſtaſia unius, et utriusque tragica mor-
de illuſtri martyrio P. Didaci Ortiz, proto-
ris Peruviae etc. XIV. Cap. nonum et de-
n. XV. Cap. undec. XVI. de his, quae in
ncia Peruana contigerunt ab a. 1582 uſque
1587. quo tempore duo Capitula Provin-
comprehenduntur. XVII. Cap. dec. quart.
I. Cap. dec. quint. Auctor, licet credulus
que miracula ſaepius iactet, dignus tamen,
ut teſtis oculatus, etiam in rebus Peruvia-
udiatur.

IEGO PARTICHUELO DE RIBADENEYRA *ion del Viage desde que ſalio de Lima, haſta llegò a Eſpaña.* Madrid 1657. 4. de Ribadeneyra.

ACA-

Acarete. ACARETE *Relation des Voyages dans* *vière de la Plata, et delà par terre au P* *au Potoſi.* à Paris 1672. fol. Et in Th tii *Relation de divers voyages curieux* etc. P. IV. *Anglice*, Lond. 1698. 8. Auctor e oriundus erat.

Melendez. *Teſoros verdaderos de las Yndias, en la* *ria de la gran Provincia del Perù de el Or* *Predicadores. Al Reverendiſſimo Padre F.* *nio de Monroy Mexicano, General del dicho* *Por el Maeſtro F.* JUAN MELENDEZ, *N* *de Lima, Hijo de la miſma Provincia, y ſi* *niſta.* En Roma 1681. III Voll. in fol. — ordinis Dominicanorum in Peruvia hiſtori ſolum eccleſiaſtica continet, verum etiam tica et geographica, v. c. de variis America ridionalis gentibus earumque moribus. A dum Romae per tempus aliquod viveret, R Collegii S. Thomae fuit. Poſtea in Peruvia verſus, ibique circa a. 1690. mortuus eſt.

Cf. (GOETZII) *Merkwürd. der königl. Bi* *Dresden.* T. III. p. 415 ſq.

de Belleſteros. THOMAE DE BELLESTEROS *Orde* *del Perù.* Lima 1685. II Voll. in fol.

de Echave. FRANCISCI DE ECHAVE Y ASSU *I* *de Lima convertida en Sol ſobre ſus tres Ci* Amberes 1688. fol.

de Madriga. PERI DE MADRIGA *Deſcription du Gou* *ment du Perou;* in *Voyages qui ont ſervi à* *bliſſement de la Comp. des Indes.* T. IX. p. 105

Nyel. J. A. X. NYEL *Lettre au R. P. de la* *ſur un Voyage du Perou, écrite de Lima en 1* in *Lettres edif. et curieuſ.* T. VII. p. 29 - 60 in *Voyage de Franc. Coreal aux Indes occi* (Amſt. 1722. 8.) T. III. p. 224 ſqq.

FREZIER commemorandus poſtea inter ſcri- Frezier.
res de mari auſtrali.

DURET *Voyage de Marſeille à Lime et dans* Duret.
utres lieux des Indes occidentales. à Paris 1720.
artes in 12 mai. Cum ſigg. aen. — Dure-
ipſe Americam non vidit: alios potius, in
nis *Ludovicum Feuillée*, expilavit.

PETRI DE PERALTA BARNUEVO *Lima* Peralta etc.
nda o Conquiſta del Peru, Poema Eroyco. Li-
1732. 4.

PETRI LOZANO *Deſcripcion chorographica* Lozano.
*Terreno, Rios, Arbores y Animales de la pro-
cia del Gran Chaco, y de los ritos y coſtumbres
los innumerabiles Naciones que la habitan.* En
rdova 1733. 4.

DIONYSII ALCEDO Y HERRERA *Compen-* D. Alcedo y Herrera.
hiſtorico de la Provincia y Puerto de Guayaquil.
Madrid 1741. 4.

A true Account of the Earthquake, which hap- Account etc.
*ed there 28th October 1746 to Lima. Trans-
ed from the Spaniſh.* Lond. 1748. 8.

CONDAMINII et BOUGUERI obſervationes de la Condamine, Bouguer.
am huc pertinent. V. ſupra Vol. III. P. I.
288. ſqq.

Abbé COURTE DE LA BLANCHARDIERE Courte de la Blanchardiére.
*eau Voyage fait au Perou. Auquel on a
une Deſcription des anciennes Mines d'Eſpa-
, traduite de l'Eſpagnol* D'ALONSO CARILLO-
ZO. à Paris 1751. 12. — Hic ſcriptor ho-
poricus, curſum per fretum *le Maire* dirigen-
, feliciter in Peruvia advenit. Annos 1745
46 usque ad 1749 in itinere conſumſit. Quae
ſervavit, non omnia eiusdem momenti ſunt.
e Jeſuitarum commerciis in Braſilia nonnulla
ert; nam et Braſiliam et terram Chilenſem at-
it. Appendix ſiſtit catalogum metallifodina-
rum,

rum, quae Romanorum tempore in Hiſpania tae fuerant.

Feyjoo. MICH. FEYJOO *Relacion deſcriptiva de la C y Provincia de Truxillo del Peru.* Madrid 176

Analyſe etc. *Analyſe du Gouvernement des Yncas de P* in *Gazette litteraire* a. 1767. Febr. p. 352. ſq

de Eſcalona. CASPARI DE ESCALONA Gazophyla regium Peruvicum. Madriti 1775. fol.

Bayer. *Herrn P.* WOLFGANG BAYERS, *ehem Americaniſchen Glaubens - Predigers der Geſell Jeſu* († .... Scheslitzii in epiſcopatu Bar genſi) *Reiſe nach* Peru. *Von ihm ſelbſt be ben. Herausgegeben von* C. G. von Murr. *N berg* 1776. 8. Et in eiusdem Murrii *Journ Kunſtgeſchichte und Litteratur* T. III. p. 113. Non docte quidem, at vero candide Bay Bamberga oriundus, perſcripſit, quae in iti a. 1749. coepto annoque 1770. abſoluto, m ratu digna obſervaverat. Super Hiſpania ubi per annum integrum, et quod excurrit, moratus erat, profert nonnulla minus nota iucunda. De hodierno autem Peruviae ſtat periique Hiſpanorum in America, de incol moribus, de commerciorum et metallifodin ratione, de odio hominum indigenarum Hiſpanos etc. talia narrat, quae huic itine multos lectores conciliaverunt. Editor i correxit, narrationes in vulgus, notas ref notulasque adſperſit.

Idem *Murrius* l. c. T. I. p. 117. ſqq. et p. 277. ſqq. exhibuit ſpecimen linguae A renſis, maxime vulgaris in Peruvia, hac inſcr ne: Concio de Paſſione D. N. J. C. in Li Aymarenſi Indica, in Miſſione Julienſi in R Peruano publice prolata a P. *Bayer* etc. de v ad verbum Latine reddita.

CAI

CAPVT LI.

SCRIPTORES DE REBUS PARA-QUARIIS.

ANCISCUS DE HAMAL, *Jeſuita*, vertit ex Hiſpano ſermone in Latinum Litteras annuas vinciae Paraquariae S. J. ab anno 1635 ad 3 ac edidit *Inſulis* 1642. Quibus iungendae RANC. LACKER S. J. Litterae annuae Pro- Paraquariae annorum 1635, 1636, 1637. 1640. de Hamal. Lacker.

AMI SCHIMBERG S. J. Meſſis Paraqua- ſeu Annales Paraquariae ab a. 1638. ad 8. *Monachii* 1649. 12. Schimberg.

ICOLAI DEL TECHO ſ. DU TOIT (*Je- e Belgio Hiſpano oriundi, multos per annos arii in America*) Hiſtoria provinciae Para- Societatis Jeſu. *Leodii* 1673. fol. *An-* hac epigraphe: *The Hiſtory of Paraguay, an, Rio de la Plata, Parana etc. of the King. of Chile by* Nicolas de Techo, *Jeſuit*, in Col- ne itiner. Churchilliana T. VI. p. 1-116. Techo.

ANCISCI XARQUE *Inſignes Miſſioneros de ña de Jeſus en la Provincia de Paraguay.* ampelona 1687. 4. Xarque.

R. P. P. ANTONII SEPP *und* ANTONII HM *S. J. Reiſz-Beſchreibung aus Hiſpanien in aquariam. In Druck gegeben von* GABRIEL P. Nürnberg 1696. 12. Paſſau 1698. 8. lſtadt 1710. 12. *Fortſetzung der Beſchrei- der denkwürdigen Paraquariſchen Sachen.* ibid. 12. Sepp et Boehm.

FLORENTINI DE BOURGES (Jeſuitae et ionarii) *Voyage aux Indes orientales par le aguay, le Chili, le Perou* etc. fait en 1711- de Bourges.

1714;

1714; in *Lettres edifiantes Recueil* XIII. p. 299. Multis de locis ac regionibus breviter dem, ſed iucunde et, ut videtur, accurate n auctor.

Mémoire etc. *Mémoire touchant l'établiſſement des Peres tes dans les Indes d'Eſpagne;* in *Hiſtoire des* (à la Haye 1734. 4.) T. V. Eadem narrati quidem plenior, exſtat in *Relation du Voyage mer du Sud* (à Amſterd. 1717. 8.) T. II. Hae ſuitae Francogallici anonymi relatio ab iis, qu ſuitarum res in Paraquaria geſtas accuratiu gnoſcere cupiunt, minime negligenda.

Account etc. *Account of the Settlement, Commerce, and of the Jeſuites in Paraguai;* adiecta verſion glicae itinerarii *Frezierii*, de quo infra.

Fernandez. IOHANNIS PATRICII FERNANDEZ *cion hiſtorical de las Miſſiones à los Indos, que Chiquitos* etc. Madrid. 1726. 4. *Theotiſce* ha graphe: *Erbauliche und angenehme Geſchich Chiquitos und anderer in Paraquaria neubek Völker. Nebſt zwey Anhängen:* (Chriſtoph ACUÑA *ausführlichen Bericht von dem Ama Strom, und* (Ioh.) GRILLET *Nachrichten vo Landſchaft Guiana,* (*Erſtere*) *aus dem Span und* (*die beyden letzteren*) *aus dem Franzöſ* Wien 1729. 8. *Latine* hoc titulo: Hiſtorica de apoſtolicis Miſſionibus patrum ſocietat apud Chiquitos, Paraquariae populos, Hiſpano idiomate conſcripta a P. Ioan. Pa Fernandez, dein ad typum promota a P. H nymo Herſan, Procuratore generali prov Paraquariae, utroque ſocietatis Ieſu ſacerd 1726, hodie in linguam Latinam translata eiusdem ſocietatis Ieſu ſacerdote. *Aug.* 1733. 4. — De oppidis ſive *reductionibus*, Ieſuitae vocarunt, atque de vicis, ab iis in

conditis, ut et de hominibus, in iisdem vi-
us, ſtudioſe diſſeritur.

IDOVICI ANTONII MURATORI *Criſtia-* Muratori.
felice nelle Miſſione de Padri della Compagnia
ſu nel Paraguai. In Venezia 1743. 1749.
. in 4. *Francogallice*, Pariſ. 1754. 8. *Theotiſce*,
ae, Pragae et Tergeſtae 1758. II Voll. in
— Praeter ea, quae Muratorius coram e
ionibus Principis de *Santo-Bueno*, plures per
Proregis in Peruvia, hauſit, reliqua omnia
ur relationibus Ieſuitarum, quas hi ipſi illi
ſerunt, v. c. epiſtolis, a *Cajetano Cattaneo*,
, ad fratrem *Ioſephum*, Mutinae viventem,
, in quibus iter e Portu Gaditano usque in
iariam inſtitutum resque ibi a ſe et ab aliis
; geſtas expoſuit.

Bibl. des Sciences T. III. P. I. p. 125 ſqq.

TRI LOZANO *Hiſtoria de la Compaña de* Lozano.
en la Provincia del Paraguay. En Madrid
II Voll. in fol.

TRI FRANCISCI XAVERII DE CHARLE- de Charle-
, *de la Compagnie de Jeſus* († 1761) *Hiſtoire* voix.
raguay. à Paris 1756. III Voll. in 4. Cum
geogr. ibid. 1757. VI Voll. in 8. Cum tabb.
. *Theotiſce*, Norimb. 1768. II Voll. in 8. Cum
s tabb. geogr. *Anglice* 1769. II Voll. in 8.
, cum animadverſionibus et ſupplemento
1750 *usque ad* a. 1767). *Venet.* 1779. fol. —
r huius operis, aliis etiam ingenii monimen-
rus, potius defenſionem laudesque ſocietatis
rum, quam ſinceram rerum ab iisdem in
uaria geſtarum hiſtoriam exhibuit. Tumul-
m adeo laborem impenſum exiſtimes. Ne
tio quidem, nec index fontium, e quibus
r hauſerit, adeſt. Hiſtoriam naturalem attigit

 ſolum-

ſolummodo fabuloſaque immiſcuit. Nec vero deſunt memorabilia, quibus recte uti poſſis. Circumſpectione igitur ſingulari opus eſt, ſi hunc ſcriptorem conſulere velis. Omnia, quae tradit XXII libris diſpoſita ſunt, quorum novem priores partem primam conſtituunt. Liber primus ſiſtit cum geographiam Paraquariae, tum eius hiſtoriam et cultum, praecipue urbium, quae *Buenos Ayres* et *Aſſomption* audiunt, ab anno quidem 1516 usque ad 1542. Libro ſecundo ſequitur hiſtoriae continuatio usque ad a. 1549; tertio, usque ad 1573; ubi hiſtoria naturalis et deſcriptio regionum quarundam recens repertarum, earumque incolarum inſerta. Liber quartus continet hiſtoriam ab a. 1580 usque ad 1602; quo nimirum tempore Ieſuitae in iſtas regiones devenerunt, atque domicilia prima coloniasve ſtatuerunt. Quarum hiſtoria ab a. 1604 usque ad 1610 continuatur, maximeque narratur modus, quo populus iſte ferox, quem *Guarani* vocant, a Ieſuitis quodammodo manſuefactus, paſſimque parochiae, quas *Reductiones* ſive *Doctrinas* appellant, conditae ſint. Liber ſextus deducit hiſtoriam usque ad a. 1621; ſeptimus, usque ad 1630, ubi martyriorum quorundam pompae; octavus, usque ad 1637; nonus, usque ad 1642, quo tempore coloniae iſtae Ieſuiticae a Luſitanis et Hiſpanis infeſte ſunt petitae. Adiecta ſunt volumini primo varia documenta. Secundae initium facit liber decimus, in quo auctor hiſtoriam perſequitur usque ad a. 1624, narratque maxime fata Bernhardini de Cardenas, epiſcopi Paraquarienſis qui Ieſuitarum machinationes artesve in terris iſtis exſertas primus detexit, eamque ob rem cum hoc opere tum alibi infeſtiſſime habitus. Libro undecimo et duodecimo idem argumentum usque

a. 1648 et 1660 continuatur. Decimus tertius
ıcurrit usque ad a. 1680, traditque Ieſuitarum
umphum in epiſcopum iſtum aliosque adverſa-
s, ac bellum ab Hiſpanis contra Luſitanos in
ıſilia, in quo Ieſuitae colonis ſuis Hiſpanis
ilium tulerunt. Libris tribus ſequentibus Ie-
arum res geſtae ſecundae et adverſae, mira-
a, martyria etc. usque ad a. 1729 exponuntur.
ro XVII, quo pars operis tertia inchoatur, bel-
um civilium, in Paraquaria ab Ioſepho de An-
uera a. 1717 contra Ieſuitas et Hiſpanos moto-
n, hiſtoria exponitur. Libri duo ſequentes
tinuationem et finem harum turbarum usque
a. 1732 comprehendunt. Libro viceſimo pro-
atio Reductionum, querelae de Ieſuitis Madriti
itae, earumque examen, traduntur. Libri
I et XXII exhibent novos Ieſuitarum trium-
s atque progreſſus, usque ad a. 1747. Sub-
cta ſunt documenta haud pauca, quibus ſocie-
s innocentia atque gloria vindicari debuit.

Latina, cuius meminimus, operis verſio non-
um multas habet additiones et animadverſiones,
rgini appoſitas, partim ſuperfluas, partim co-
tu dignas; ſed etiam hiſtoriae ſupplementum a
334 usque ad 383, libris quatuor comprehen-
n. Exponuntur eadem ratione ac forma, qua
arlevoiſius uſus eſt, fata Miſſionariorum, lites-
e Luſitanorum erga eosdem atque Hiſpanos,
que ad a. 1767. Adiecta ſunt documenta,
que ad p. 600; in quibus eminent narratio de
ere in Paraquaria ad lacum *des Xareyes*, de-
ſio Ieſuitarum contra finium conſtitutionem,
Hiſpanis ac Luſitanis a. 1750 transactam, atque
utatio accuſationum, a *Bernardo Ibagueſio*, e
uitarum ſocietate eiecto, expoſitarum. Verſio
a multis laborat vitiis, paſſimque vix ſenſus

verborum erui poteſt. Tabulae geographica archetypo adiectae, deſunt.

Cf. BAUMGARTENII *Nachrichten von merkwür Büchern* T. XI. p. 76-82.
Gotting. gel. Anzeig. a. 1757. p. 381-384. p. 42 424. a. 1784 p. 675-678.

Carvalho. *Relation abregée, concernant la République, les Religieux, nommés Jeſuites, des Provinces Portugal et d'Eſpagne ont établie dans les Pays Domaines d'outremer de ces deux Monarchies, et la guerre, qu'ils y ont excitée et ſoutenue contre Armées Eſpagnoles et Portugueſes: dreſſée ſur les gîſtres du Secretariat des deux Commiſſaires reſpect principaux et plenipotentiaires des deux Couronn et ſur d'autres pièces authentiques.* à Paris 1758. à Amſterd. 1758. 8. *à la Haye* 1758. 8. (hac e graphe: *La République des Jeſuites au Parag renverſée* etc.) Archetypum Luſitanum verſi Francogallicae e regione poſitum eſt. Illud auct rem habuit SEBASTIANUM IOSEPHUM CARVALHO, quem poſtea Ioſephus Emanu Luſitaniae rex, Comitem OEYRAS et Marchi nem POMBAL eſſe voluit. Verſionem Gallica *Pineault* quidam elaboravit. *Theotiſce* exſtat *Sammlung der neueſten Schriften, welche die Jeſui in Portugal betreffen* (Francof. et Lipſ. 1761 Voll. II. p. 270 ſqq. — Ieſuitae in hoc libello cinorum maxime atrocium arguuntur. Illi mendaciorum et calumniarum plenum eſſe co tendunt.

Cf. *Bibliotheque des Sciences* T. IX. p. 136-164.

Neueſte Denkwürdigkeiten etc. *Neueſte Denkwürdigkeiten der Jeſuiten, o merkwürdige Nachrichten von dem neueſten Zuſta der Geſellſchaft; in Briefen; nebſt einer von den Jeſuiten ſelbſt verfertigten Landcharte von Paragu*

Sammlung der neueſten Schriften etc. l. c. p. 398.
q. Auctor, Luſitanus vel Italus, nobis ignotus.

Documentos tocantes a la Perſecucion, que los Documentos.
egulares de la Compaña de Jeſus ſuſcitaron contra
on B. de Cardenas, Obiſpo de Paraguay. Madrid
768. 4.

Beytrag zur Geſchichte von Paraguay, und den Beytrag etc.
iſſionen der Jeſuiten daſelbſt. Frankfurt u. Leipz.
768. 8. Auctoris nomen fictum audit JUAN
EL CAMPO Y CAMBRONEROS, verum BER-
ARDUS NUSDORFER, cohortis Jeſuiticae cen-
rio ſolertiſſimus.

Neue Nachrichten von den Miſſionen der Jeſui- Neue Nachrichten etc.
n in Paraguay und von andern damit verbund-
n Vorgängen in der Spaniſchen Monarchie. Aus
m Spaniſchen. Hamburg 1768. 8. Adiecta ſunt
cerpta e cauſſis iudicialibus, in Hiſpania con-
a Jeſuitas dictis; foedus, inter Hiſpanos et Lu-
anos propter fines in America meridionali con-
uendos a. 1750 ictum; delineatio geographica
mnium terrarum, a Jeſuitis ubicunque occupa-
um; Angli cuiusdam relatio de Paraquaria; at-
ie charta geographica a Danvillio exarata, ut
Johannis de Eſcandon, Jeſuitae, epiſtola ad P.
vricium de ſtatu coloniarum Jeſuiticarum in
raquaria; aliaque, quibus Jeſuitarum res vel
pugnantur, vel defenduntur.

Deſcription géographique, politique et hiſtorique Deſcription etc.
Royaume de Paraguay, fondé par les Jéſuites,
primée à Veniſe et traduite en François par Mr.
ngeron, *Capitaine d'Artillerie au Service de Polo-*
e. à Paris 1769. 12 mai. — Archetypi ratio nos
git. Multa, Jeſuitis contraria, inſunt. De Para-
uariae hiſtoria naturali ſtudio ſingulari exponitur.

JUAN DE ESCANDON und BERNHARD de Eſcandon et Nusdorfer.
USDORFER, *der Geſellſchaft Jeſu Mitglieder,*

verborum erui potest. Tabulae geographica archetypo adiectae, deſunt.

Cf. BAUMGARTENII *Nachrichten von merkwür Büchern* T. XI. p. 76-82.
Gotting. gel. Anzeig. a. 1757. p. 381-384. p. 42 424. a. 1784. p. 675-678.

Carvalho. *Relation abregée, concernant la République, q les Religieux, nommés Jeſuites, des Provinces Portugal et d'Eſpagne ont établie dans les Pays Domaines d'outremer de ces deux Monarchies, et la guerre, qu'ils y ont excitée et ſoutenue contre Armées Eſpagnoles et Portugueſes: dreſſée ſur les gistres du Secretariat des deux Commiſſaires reſpect principaux et plenipotentiaires des deux Couronn et ſur d'autres pièces authentiques.* à Paris 1758. à Amſterd. 1758. 8. *à la Haye* 1758. 8. (hac e graphe: *La République des Jeſuites au Parag renverſée* etc.) Archetypum Luſitanum verſi Francogallicae e regione poſitum eſt. Illud auct rem habuit SEBASTIANUM IOSEPHUM CARVALHO, quem poſtea Ioſephus Emanu Luſitaniae rex, Comitem OEYRAS et Marchi nem POMBAL eſſe voluit. Verſionem Gallica *Pineault* quidam elaboravit. *Theotiſce* exſtat *Sammlung der neueſten Schriften, welche die Jeſui in Portugal betreffen* (Francof. et Lipſ. 1761 Voll. II. p. 270 ſqq. — Ieſuitae in hoc libello cinorum maxime atrocium arguuntur. Illi mendaciorum et calumniarum plenum eſſe co tendunt.

Cf. *Bibliotheque des Sciences* T. IX. p. 136-164.

Neueſte Denkwürdigkeiten etc. *Neueſte Denkwürdigkeiten der Jeſuiten, oder merkwürdige Nachrichten von dem neueſten Zuſtand der Geſellſchaft; in Briefen; nebſt einer von den Jeſuiten ſelbſt verfertigten Landcharte von Paragu*

1 *Sammlung der neueſten Schriften* etc. l. c. p. 398 ſq. Auctor, Luſitanus vel Italus, nobis ignotus.

Documentos tocantes a la Perſecucion, que los Docume *?egulares de la Compaña de Jeſus ſuſcitaron contra* tos. *Don B. de Cardenas, Obiſpo de Paraguay.* Madrid 768. 4.

Beytrag zur Geſchichte von Paraguay, und den Beytrag *Miſſionen der Jeſuiten daſelbſt.* Frankfurt u. Leipz. etc. 768. 8. Auctoris nomen fictum audit JUAN DEL CAMPO Y CAMBRONEROS, verum BERNARDUS NUSDORFER, cohortis Jeſuiticae cen-rio ſolertiſſimus.

Neue Nachrichten von den Miſſionen der Jeſui- Neue Nachrichten etc. *n in Paraguay und von andern damit verbund- n Vorgängen in der Spaniſchen Monarchie. Aus m Spaniſchen.* Hamburg 1768. 8. Adiecta ſunt xcerpta e cauſſis iudicialibus, in Hiſpania con-a Jeſuitas dictis; foedus, inter Hiſpanos et Lu-tanos propter fines in America meridionali con-ituendos a. 1750 ictum; delineatio geographica mnium terrarum, a Jeſuitis ubicunque occupa-rum; Angli cuiusdam relatio de Paraquaria; at-ue charta geographica a Danvillio exarata, ut t *Johannis de Eſcandon,* Jeſuitae, epiſtola ad P. *urrielum* de ſtatu coloniarum Jeſuiticarum in araquaria; aliaque, quibus Jeſuitarum res vel ppugnantur, vel defenduntur.

Deſcription géographique, politique et hiſtorique Deſcription etc. *u Royaume de Paraguay, fondé par les Jeſuites, mprimée à Veniſe et traduite en François par Mr.* ingeron, *Capitaine d'Artillerie au Service de Polo-e.* à Paris 1769. 12 mai. — Archetypi ratio nos git. Multa, Jeſuitis contraria, inſunt. De Para-uariae hiſtoria naturali ſtudio ſingulari exponitur.

JUAN DE ESCANDON und BERNHARD de Eſcandon et Nusdorfer. NUSDORFER, *der Geſellſchaft Jeſu Mitglieder,*

verborum erui poteſt. Tabulae geographic archetypo adiectae, deſunt.

Cf. BAUMGARTENII *Nachrichten von merkwü Büchern* T. XI. p. 76-82.
Goetting. gel. Anzeig. a. 1757. p. 381-384. p. 4 424. a. 1784. p. 675-678.

valho. *Relation abregée, concernant la République, les Religieux, nommés Jeſuites, des Provinces Portugal et d'Eſpagne ont établie dans les Pay Domaines d'outremer de ces deux Monarchies, et la guerre, qu'ils y ont excitée et ſoutenue contre Armées Eſpagnoles et Portugueſes: dreſſée ſur les giſtres du Secretariat des deux Commiſſaires reſpect principaux et plenipotentiaires des deux Couron et ſur d'autres pièces authentiques.* à Paris 1758. à Amſterd. 1758. 8. *à la Haye* 1758. 8. (hac e graphe: *La République des Jeſuites au Parag renverſée* etc.) Archetypum Luſitanum verſi Francogallicae e regione poſitum eſt. Illud auc rem habuit SEBASTIANUM IOSEPHUM CARVALHO, quem poſtea Ioſephus Emanu Luſitaniae rex, Comitem OEYRAS et March nem POMBAL eſſe voluit. Verſionem Gallic *Pineault* quidam elaboravit. *Theotiſce* exſtat *Sammlung der neueſten Schriften, welche die Jeſui in Portugal betreffen* (Francof. et Lipſ. 176 Voll. II. p. 270 ſqq. — Ieſuitae in hoc libello cinorum maxime atrocium arguuntur. Illi mendaciorum et calumniarum plenum eſſe cc tendunt.

Cf. *Bibliotheque des Sciences* T. IX. p. 136-164.

euefte kwür- keiten *Neueſte Denkwürdigkeiten der Jeſuiten, o merkwürdige Nachrichten von dem neueſten Zuſta der Geſellſchaft; in Briefen; nebſt einer von den ſuiten ſelbſt verfertigten Landcharte von Parag*

Sammlung der neueſten Schriften etc. l. c. p. 398. Auctor, Luſitanus vel Italus, nobis ignotus.

Documentos tocantes a la Perſecucion, que los [illegible]*ulares de la Compaña de Jeſus ſuſcitaron contra* [illegible] *B. de Cardenas, Obiſpo de Paraguay.* Madrid [illegible]68. 4. Documentos.

Beytrag zur Geſchichte von Paraguay, und den [illegible]*ionen der Jeſuiten daſelbſt.* Frankfurt u. Leipz. [illegible]68. 8. Auctoris nomen fictum audit JUAN [illegible]L CAMPO Y CAMBRONEROS, verum BER[illegible]RDUS NUSDORFER, cohortis Jeſuiticae cen[illegible]o ſolertiſſimus. Beytrag etc.

Neue Nachrichten von den Miſſionen der Jeſui[illegible] *in Paraguay und von andern damit verbund*[illegible] *Vorgängen in der Spaniſchen Monarchie. Aus* [illegible] *Spaniſchen.* Hamburg 1768. 8. Adiecta ſunt [illegible]erpta e cauſſis iudicialibus, in Hiſpania con[illegible] Jeſuitas dictis; foedus, inter Hiſpanos et Lu[illegible]nos propter fines in America meridionali con[illegible]iendos a. 1750 ictum; delineatio geographica [illegible]nium terrarum, a Jeſuitis ubicunque occupa[illegible]um; Angli cuiusdam relatio de Paraquaria; at[illegible] charta geographica a Danvillio exarata, ut *Johannis de Eſcandon*, Jeſuitae, epiſtola ad P. [illegible]*rielum* de ſtatu coloniarum Jeſuiticarum in [illegible]aquaria; aliaque, quibus Jeſuitarum res vel [illegible]ugnantur, vel defenduntur. Neue Nachrichten

Deſcription géographique, [illegible] *lit et* [illegible] *Royaume de Paraguay,* [illegible] *les* [illegible] *er,* [illegible]*rimée à Veniſe et traduite* [illegible] *Fr* [illegible] *p* [illegible] [illegible]geron, *Capitaine d'Artillerie* [illegible] *ce Polo*[illegible] à Paris 1769. 12 mai. — Archety[illegible] ra nos[illegible] t. Multa, Jeſuitis contraria, i[illegible] De Para[illegible]riae hiſtoria naturali ſtudio ſi[illegible]lari exponitur.

JUAN DE ESCANDON und BERNHARD [illegible]SDORFER, *der Geſellſchaft Jeſu Mitglieder,* de Eſcandon et Nusdorfer.

Geſchichte von Paraguay. Aus Spaniſchen Han ſchriften überſetzt, nebſt dem Criminal-Proceſz wid die Jeſuiten in Spanien. Frankfurt u. Leipz. 176 8. Idem liber eſſe videtur, qui paullo ante Han burgi prodierat, quemque modo indicavimus.

Cf. *Allgem. teutſche Bibl.* T. XVII. p. 298 ſq.

ſiez de avari. *Don* BERNARDO IBAÑEZ DE ECHAVAI *Reyno Jeſuitico del Paraguay.* Madrid 1770. *Italice* hac epigraphe: *Regno Geſuitico del Par guay, dimoſtrato co' documenti più claſſici de med ſimi Padri della Compagnia, i quali confeſſano e m ſtarono ad evidenza la regia ſovranità del R P. G nerale, con independenza, e con odio verſo la Spagn* Lisboa 1770. 8 mai. *Latine* .... *Theotiſce* in *Breti Magazin* T. II. p. 359 ſqq. Aliam meli remque editionem curavit *A. E. Klauſing*, Profe ſor Phil. Lipſienſis, ſine nominis ſui mention *Coloniae* ſ. potius *Lipſ.* 1774. 8. Recentior, m nus bona, ſecundum verſionem Latinam elab rata interpretatio Theotiſca prodiit *Francof.* et *Lip* 1783 8. *Francogallica* Amſterd. 1780. II Voll. in Cum tabula geogr. — Auctor, Jeſuita Hiſpa nus, olim ſuperiorum iuſſu in Paraquariam d venit, ubi occaſionem, rationem inſtituti Jeſuiti penitus perſpiciendi, nactus, omnia, quae obſer vavit, in urbe, quae *Buenos Ayres* audit, a. 176 conſcripſit. Sociorum agendi modus cum ei di pliceret, votaque ſocietatis Jeſuiticae fidei erg regem poſtponeret, a ſuperis ſocietate eiectus, in iuriis contumeliisque atrociſſimis obrutus eſt. Tum in Hiſpaniam rediens, annua pecunia a rege illi mi niſtratur, et Madriti diem ſupremum obiit. Po ſtea deſcriptio eius regni Jeſuitici in Paraquari inter alias eius chartas inventa, iuſſu regio in lu cem edita eſt. Omnia fere, quae de regno iſt narrat, hauſta et confirmata ſunt relationibus, in

ſtru

ſtructionibus et epiſtolis ſuperiorum ordinis Jeſuitici. Brevem introductionem, in qua origo coloniarum Jeſuiticarum in Paraquaria deſcribitur, ſequitur computus redituum annuorum terraeque proventuum. Tum accurate exponitur de forma regiminis, a Jeſuitis in Paraquaria condita, atque de imperio ſummo, quod Jeſuitarum dux ibi exercuerat. Fuſe denique agitur de norma ac praeceptis, quibus Jeſuitae cum erga vicinos Europaeos, tum erga ſubditos ſuos uſi ſunt.

Le Voyage d'un Miſſionaire de Cadix à Buenos-Aires dans l'Amerique Eſpagnole; in *Lettres ediſiantes, Recueil* XXX. à Paris 1773. 12. Anonymus Jeſuita defendit ſocios ſuos. Voyage

MARTINI DOBRIZHOFFER, *Presbyteri, et per annos duo de viginti Paraquariae Miſſionarii,* Hiſtoria de Abiponibus, equeſtri bellicoſaque Paraquariae natione, locupletata copioſis barbararum gentium, urbium, fluminum, ferarum, amphibiorum, inſectorum, ſerpentium praecipuorum, piſcium, avium, arborum, plantarum, aliarumque eiusdem provinciae proprietatum, obſervationibus. Viennae 1784. III Voll. in 8mai. *Theotiſce* ab *A. Kreil.* ibid. 1783-1784. III Voll. 8 mai. — Multa quidem huic operi inſunt, quae recte abeſſe poſſent, ut repetitiones unius eiusdemque rei, verborum ſuperfluorum luxus, laudes in primis Jeſuitarum diffuſae, eorumque defenſio, quae forte operis ſcopus primarius fuerit: dignum vero nihilo minus, quod attente legatur plauſibusque condecoretur. Tradit enim narrationem accuratam et copioſam de populo, cuius alii antea vix meminerunt, qui vero numeroſus (olim certe), bellicoſus, formidandus, atque moribus ſingularibus maxime memorabilis eſt. Hiſpanis enim vicinis ſaepe Abipones terrores Dobrizhoffer.

 inie-

iniecerunt caedibusque eos debilitarunt, usque in annum 1747. ubi illorum regi parere coeperunt. Volumine primo fuſe diſſeritur de Paraquaria generatim, de tribus provinciis, in quas eſt diviſa, de locis praecipuis, de urbe Buenos Aires potiſſimum, de parva colonia S. Sacramenti, a Luſitanis condita, ab Hiſpanis vero ante aliquot annos occupata; de Ieſuitarum *Doctrinis* ſ. *de Terra miſſionum;* de Tucumania, ſecunda Paraquariae provincia, atque de duabus eius urbibus praecipuis, Corduba et Salta; de tertia provincia, Paraquaria, quo vocabulo omnis iſta regio vaſtiſſima nomen traxit; de metropoli *Aſſumption*, aliisque urbibus et oppidis; de Paraquariae hiſtoria naturali, ubi auctor multa lectu ſcituque digna exponit. *Secundum* demum volumen ſiſtit Abipones, inter quos auctor ſeptem per annos verſatus eſt, eorumque mores, ritus, linguam, morbos, rem militarem etc. Volumen *tertium* continet hiſtoriam Abiponum atque coloniarum religioſarum, a Ieſuitis inter eosdem conditarum. Ordinem et concinnitatem cum in verbis, tum in ſententiis, in hoc volumine vel maxime, deſideramus. Tabula geographica, operi addita, a perfectione longe abeſt.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1784. p. 1817-1822. a. 1785. p. 25-37. p. 392-399.
Allgem. teutſche Bibl. T. LXII. p. 133-148.
(HERCHENHAHN) in Meuſelii *hiſt. Litter.* a. 1784. XI. 409-418.

GUILIELMI ROBERTSONI, ſummi aetatis noſtrae hiſtorici, conſilium, deſcriptionem copioſam et accuratam rerum ab Ieſuitis in Paraquaria geſtarum exhibendi, de quo hiſtoria eius Americae (T. II. p. 389 ſec verſ. Theot.) videnda, hucusque, quantum nos ſcimus, non perfectum eſt.

CAPVT

CAPVT LII.

…IPTORES DE REBUS CHILENSI-…US ET PATAGONICIS, UT ET DE FRETO MAGELLANICO.

SECTIO I.

Scriptores de rebus Chilenſibus.

…ACI JANEZ Hiſtoria regni Chiles. *Rotter-…* 1619. 4. *en hollandois*. Ita *Lengletus* T. …p. 159. Nec alibi quidquam de hoc libro …gare licuit. Janez

…NDRAE MENDEZ *Diſcurſos ſobre la Centi-… del Reino de Chile*. Lima 1641. 4. Mendez.

…LPHONSI DE OVALLE *Hiſtoria, y Relacion … Reyno de Chile, y de las miſſiones, y miniſterios … el exercita la Compagnia de Jeſus*. Rom. …5. 4. *Italice* ibid. eod. fol. *Anglice* in Collect. …r. Churchill. T. III. p. 1-146. — Auctor …ſo regno Chilenſi natus, ibique allectus ſoda-…eſuitarum, Romam veniens, Provinciae ſuae …urator, conſcripſit librum iſtum, ſtilo quidem …probabili et admiſtis miraculis ſic dictis rebus… a Jeſuitis geſtis magnificis, memorabilia vero …ique digna plura continentem. Auctor hiſto-… Chilenſem inde ab adventu Hiſpanorum in …s iſtis uſque ad a. 1643 deducens, mortuus Limae a. 1651. de Ovalle.

DIDACI DE ROSALES S. J. *Hiſtoria general … Reyno de Chile. Tomo* I. . . . de Roſales

HENRICI BROUWER *Journal van de Reyſe, …… by Ooſten de Straet le Maire, naer de Kuſt … Chili*. Amſterd. 1645. 4. Iter factum a. 1643. …ra de hoc libro dare nequimus. Brouwer

Texillo. TEXILLO *Guerra de Chile.* Madrid 1

Frezier. FREZIER, cuius relatio itineris in m ſtrale et ad littora regni Chili etc. etiam h tinet, primum a. 1716 in lucem edita, inſ ſcriptores de mari auſtrali excitabitur. Ibi alii huc referendi occurrent.

Vidaure. (VIDAURE) *Compendio della Storia ge naturale e civili del Regno del Chile.* In B 1776. 8. Cum tabula geographica et dec aen. *Theotiſce* a *C. J. J.* (i. e. *Chriſtiano Jagemann*, Conſiliario Vinarienſi) in Coll itiner. Hamburgenſi. T. IV. (1782). C geogr. — Haec hiſtoria Chilenſis recentior ſuperiores longe antecellit. Nam auct ſe diu in terris iſtis verſatus, nil refert, ni ipſe obſervavit aut a teſtibus fide dignis Narratio eius, aeque utilis ac iucunda lect bus partibus abſolvitur. Prior exhibet hi regni Chilenſis naturalem, plantas, animal talia, notatu digniora. Poſterior gentes nas, Araucos in primis ſecundum eorn guam, religionem, rem civilem et militarem etc. Narratur quoque hiſtoria moresque norum, qui terras iſtas occuparunt; deſcr provinciae urbesque ſingulae etc. Tabu graphica, cum ichnographia urbis *Santi* cundum obſervationes optimas et recen confecta, ideoque, reiectis figuris aenei neceſſariis, verſioni quoque Theotiſcae ſul Interpres additiones, archetypo appendic adiectas, locis ſingulis, quibus conveni texuit.

Haveſtadt. BERNARDI HAVESTADT, *in Ameri ridionalis regno Chilenſi e Soc. Jeſu Miſ* Chilidúgú, ſive res Chilenſes, vel deſcrip tus tum naturalis, tum civilis regni po

hilenſis. *Monaſterii* 1779. Tomi III ſ. Partes VII Voll. II. in 8. — Auctor, Jeſuita, Chriſtianiſ-i propagandi cauſſa diu in regno Chilenſi vi-t. Maxime in eo eſt, ut Europaeis tradat, quae linguae Chilenſis notitiam facere poſſint. unc in finem eius grammaticam et vocabulo-um indicem tradit; addito, quem vocant, cate-hiſmo, dialecto Chilenſi, et quidem oratione incta et ſoluta. Pars demum ſeptima recte huc abenda, quippe quae auctoris diarium, idque ſat ile, in itinere annorum 1751 et 1752 conſcri-um, cum tabula geographica, exhibet: nec ta-n deſunt res memoratu utique dignae. Au-r a. 1768, poſt commorationem annorum vi-ti in regno Chilenſi, in Hiſpaniam abactus, in-a. 1770 in Italiam et in urbem circuli Weſt-lici, Monaſterium, devenit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1779. p. 746 ſqq.

ANTONII MARIAE FANELLI iter Chilenſe quo multa ad hiſtoriam naturalem ſpectant); *Galeria di Minerva* T. VII. Fanelli.

JOHANNIS IGNATII MOLINA *Saggio ſulla ria naturale del Chili.* In Bologna 1782. 8. um tabula geographica. *Theotiſce* a *J. D. Bran-*, Doctore medicinae Goettingenſi, Lipſ. 1786. mai. Cum tab. geogr. — Praeter hiſtoriam uralem proprie ſic dictam, maioreque intelli-entia, quam in libro proxime praecedente, expo-tam et digeſtam, auctor etiam geographiam illu-rat atque de moribus ritibusque indigenarum ene narrat. Tabula geographica eadem eſt, uam Vidaurus deſcriptioni ſuae adiecit; abeſſe itur recte potuiſſet, certe a verſione Theotiſca. aeterum Molina, e regno Chili parentibus Eu-ropaeis Molina.

ropaeis oriundus, hiſtoriam patriae ſuae civ
quoque elaborare et in lucem edere ſtatuit.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1784. p. 2070-2080.
BUESCHINGII *wöchentliche Nachrichten* a. 1
p. 276 ſqq.

SECTIO II.

Scriptores de rebus Patagonicis.

Byron. *The Narrative of the Hon.* JOHN BYRON,
taining an Account of the great Diſtreſſes ſuff
himſelf and his Companion on the Coaſt of Patag
from 1740 *till their Arrival in England* 17
Written by himſelf, and now firſt publ
London 1768. 8. Edit. altera *ibid. eod.* 8. T
tiſce Norimb. 1769. 8. — Maxima libri
occupatur narratione fatorum et periculo
paene incredibilium, quae Byronus cum popul
bus in littore Patagonico ſubiit. Terra tamen
ſterilis et horrida deſcribitur, hominesque
degentes. Adiecta eſt deſcriptio urbis S. Jac
in terra Chilenſi ſitae.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a 1769. p. 242 ſqq.

In eiusdem Byronii diario itineris circa or
noſtrum terraqueum a. 1764 et 1765 peracti,
noque 1767 in lucem editi, multa quoque de
tagoniis narrantur. Infra ſermo de eo erit.

Coyer. (COYER) *Lettre au D. Maty ſur les geants*
tagons. à Bruxelles (f. potius *Pariſiis*) 1767
Theotiſce cum additamentis (a *S. W. T.* i. e.
Guil. Turner, Dantiſcano). *Gedani* 1769. 8. —
ctus iſte Francogallus argumenta conquiſivit,
bus, Patagonios menſuram corporis humani
ſuetam ſuperare, confirmare nititur. Inte
Theotiſcus idem copioſius probare ſtudet.
ſcriptores alii ſagaciores et recentiores ſatis ſu

fabulam iſtam de gigantibus Patagonicis refel-
unt. Coyerii finis primarius per ſe eo tendere
etur, ut exemplo Patagoniorum adhibito do-
t, quo modo homines validi ac felices reddi
ant. Libellus igitur politici magis, quam hi-
ici argumenti eſſe videtur.

J. C. E. S. (i. e. JOH. CHRISTOPHORI CI SPRINGER) *Phyſicaliſche Unterſuchung, auch Patagoniſche Rieſen möglich, und die Er-lungen davon wahr ſind.* Leipzig 1769. 8. — les homines ſuper naturam magnos, quales ptores nonnulli, in Patagonia praeſertim, fin-int, nec exiſtere poſſe, nec re vera in rerum ura eſſe, certe nullam gentem huius modi in-tam, auctor ingenioſus demonſtrare ſtudet. Springer.

PERNETY *Relation ſur les Patagons;* in eius- *Journal du Voyage fait aux Isles Malouines* (à Berlin 1769. 8.) de quo infra. Quae Per-us in hac relatione de gigantibus in Patagonia rat, a *Pauwio*, cuius opus Vol. III. P. I. p. 248 recenſuimus, exſibilata et confutata ſunt. Pernety.

THOMAE FALKNER *Deſcription of Patagonia the adjoining parts of South America, contain-an Account of the Soil, Produce, Animals, Va-Mountains, Rivers, Lakes etc. of thoſe countries, Religion, Government, Policy, Cuſtoms, Dreſs, s and Language, of the Indian Inhabitants, and particulars relating to Falklands Islands. Il-rated with a new Map of the Southern parts of erica.* Hereford 1774. 4. *Theotiſce* (a *S. H. ald*, Gothano). *Gothae* 1775. 8 mai. Cum bus tabb. geogr. — Scriptor hucusque certe ſtantiſſimus de Patagonia ſ. de omni terra, e inde a flumine *la Plata* verſus meridiem ericam conſtituit; utpote qui, Jeſuita, natione glus, quadraginta fere annos inter populos pla- Falkner.

plagae iſtius verſatus erat, quod ante eum n
lus ſcriptorum hodoeporicorum fecerat. Pr
fatione ſat ampla Hiſpanis conſilia exhibet, am
citiam cum Anglis vel maxime colendi, atq
pericula et incommoda oſtendit, quae illis imm
neant, ſi foedus iſtud, quod appellant, Burbo
cum ſervare pergant. Introductione ration
tabulae ſuae geographicae reddit, quippe qu
ſecundum Danvillii, Boltenii et Pernetii char
elaboravit, additis mutationibus, e propriis et i
digenarum obſervationibus ortis. Caput prim
ſiſtit deſcriptionem ſoli et rerum naturalium; ſe
cundum geographiam, potiſſimum obſervatio
ſuper flumine Plata; tertium idem argument
continuat, et maxime de montibus, vallibus
fluviis memoratu dignis multa nova tradit,
et de *Terra del Fuego* ac de inſulis *Malv*
Capite quarto agitur de incolis, praecipue
Maluchis et Puelchis; quinto, de eorum reli
ne, forma regiminis, ritibus; ſexto, de eorum
linguis, quo in argumento vero philoſophum
non praeſtitit.

Cf. (HALLERUS) in *Götting. gel. Anzeig.* a.
Zugabe p. 497-501.

(SPRENGELIUS) in Gattereri *hiſt. Journal* T.
p. 5-17.

SECTIO III.

Scriptores de freto Magellanico.

Winter. JOH. WINTER *Voyage into the South through the Streight of Magellan, begun* 1577, *repaſſed the ſaid Streight;* in Hakluyti co
Voll. III.

Voyage etc. *Voyage made to the Streight of Magellan* 15
ibidem.

ou

GUIL. CORNELII SCHOUTEN *van Hoorn*, Schouten.
Journael van de Reyſe gedaen in de Jaaren 1615,
1616, 1617 *door de Straet Magellanes.* Am-
ſterd. 1617. 4. *Francogallice* ibid. 1617. 4. ibid.
1706. II Voll. in 12. et in *Recueil de Voyages de
la Comp. des Indes Orient.* T. IV. p. 531 ſqq.
Theotiſce, Arnhemii 1618. 4. *Latine*, Amſt. 1619. 4.
Epitome in Collect. itiner. Berol. T. XI. — Iter
periculoſiſſimum circa totum orbem terraqueum
quidem tranſactum: maxime tamen auctor in de-
ſcriptione freti iſtius commoratus eſt.

Relacion del Viage, que hizieron los Capitanes de Nodal
BARTOLOME GARCIA DE NODAL, y GON-
ZALO DE NODAL, *Hermanos, al deſcubrimiento
del Eſtrecho nuevo de S. Vicente, y reconocimiento
del de Magellanes.* Madrid 1621. 4. — Barth.
Garſias de Nodal, cum fratre Gundiſalvo, Gallae-
ci Ponti-Veterenſes, poſt facta ſtipendia multa,
ſtrenueque navatam regi ſuo diu operam in nau-
tica militia, expeditionis novae duces ad regio-
nem Magellanicam navigaverunt; a qua reverſi,
quidquid actum fuiſſet, in litteras diaria ratione
miſerunt. Expeditio ipſa annis 1618 et 1619 un-
decim menſium ſpatio facta eſt.

Deſcriptio omnium, quotquot in hunc uſque Deſcriptio etc.
diem per fretum Magellanicum inſtitutae ſunt, na-
vigationum, acceſſit *Antonii de Herrera* Deſcri-
ptioni Indiae occid. a *Barlaeo* Latine redditae
p. 75 ſqq. v. de hoc libro ſupra Vol. III. P. I.
p. 232.

FRANCISCI SEYXAS Y LOVERO *Deſcripcion* Seyxas y Lovero.
*Geografica y derrotero de la Region Auſtral Ma-
gellanica.* Madrid 1690. 4.

Captain WOOD'S *Voyage through the Streights* Wood.
of Magellan; in Guil. Hackii *Collection of original
Voyages* (Lond. 1699. 8.) p. 62 ſqq. *Francogal-*

lice

lice in Guil. Dampierii *Nouveau voyage autour du monde.* à Amſterd. 1701 ſqq. in 12. Iter factum annis 1669 et 1670. Auctor varia hiſtoriae naturalis memorabilia moresque accolarum freti Magellanici exponit.

Froger. FROGER, de cuius itinerario ſupra Vol. II P. I. p. 328 ſqq. expoſuimus, a. 1696 fretum pernavigavit, poſtea deſcripſit, et in tabella geographica diſtincte delineavit.

Deſcription etc. *Deſcription du Detroit de Magellan, du Breſil et des isles Antilles.* à Amſterd. 1715. 12.

Quiroga. JOSEPHUS QUIROGA, Jeſuita Hiſpanus, iter per fretum fecit a. 1745. Cuius et ſocii P. JOSE-

Cardiel. PHI CARDIEL obſervationes, lectu utique dignas,

Lozano. publici iuris fecit P. LOZANO. Nobis illae ſolummodo innotuerunt e Collectione itiner. Prevotiana T. XVI.

Sarmiento de Gamboa. PETRI DE SARMIENTO DE GAMBOA *Viage al Eſtrecho de Magellanes.* Madrid 1768. 4.

CAPVT

CAPVT LIII.

SCRIPTORES DE REBUS BRA-SILIENSIBUS.

Praeter ſcriptores de fluvio Marañon ſ. Amazonio, ſupra capite XLIX recenſitos, huc referamus ſequentes. Et quidem primo loco e collectionis Hakluytianae volumine tertio:

GUIL. HAWKIN'S *two voyages to Braſil* 1530-532. Hawkin.

ROB. RENIGER'S et THOMAE POREY'S *Voyage to Braſil* 1540. Reniger. Porey.

PUDSEY'S *Voyage to the Baya in Braſil* 1542. Pudſey.

HARE'S *Voyage to Braſil.* 1580. Hare.

JACOBI LANCASTER *Voyage to the downe fom of Fernambuc in Braſil* 1594. Lancaſter.

Ruttier from the coaſt of Braſil to the river of Plate.

Ruttier from the river of Plate to the Streight of Magellan.

Voyage to the river of Plate in the companie of Seb. Cabota 1527.

DRAKE'S *Voyages up the river of Plate* 1582. Drake.

Ruttier, which declareth the Situation of the coaſt of Braſil, from the isle of St. Caterina of the river of Plate, and all along up within the ſaid river etc.

* * *

EMANUEL DE MORAIS, Luſitanus, ſcripſiſſe dicitur accurate, nobis alias ignotus, de rebus Braſilienſibus. Ita *Nic. Antonius* in Bibl. Hiſp. T. I. 269. de Morais

Wahrhafftige Hiſtoria vnnd Beſchreibung eyner Landtſchafft der Wilden, Nacketen, Grimmigen Menſchenfreſſer Leuthen, in der Newen Welt America Staden.

rica gelegen vor und nach Chriſti Geburt im Land *Heſſen vnbekant, biſs auff dieſe 2 nechſt vergang* *jar, da ſie* HANS STADEN *von Homberg aus H* *ſen durch ſein eygene erfarung erkant, und yt* *durch den truck an tag gibt* — *mit eyner vorr* *D.* Joh. Dryandri, *genant* Eychman, Ordina Profeſſoris Medici *zu Marpurgk. Francof. ad Mo* 1556 4 Marburgi 1557. 4. Cum multis fi ligno inciſis. Et in *Diter. de Bry* America P. I p. 1 ſqq. — Auctor, novem per menſes captiv inter nationes Braſiliae feras, fata ſua earumq mores candide enarrat. Dryander, anatomi olim peritus, ſtilum correxit.

de Lery. JOH. DE LERY *Hiſtoire d'un Voyage en la ter du Breſil, autrement dite Amerique. Contenant navigation, et choſes remarquables, veües ſur mer p l'aucteur. Le comportement de Villegagnon en pais là. Les moeurs et façon de viure eſtrangers Sauuages Ameriquains: auec un colloque de leur la gage. Enſemble la deſcription de pluſieurs Animau Arbres, Herbes et autres choſes ſingulieres, et du to inconnues par deça: dont on verra les ſommaires chapitres au commencement du livre. à la* Rochel 1578. 8. — *Seconde edition, revüe, corrigée augmentée par l'Autheur.* à Geneve 1580. 8. Cu figg. — *Troiſiéme edition, reveue et corrigée, de figures, qu' autres choſes notables ſur le ſuid l'autheur.* ibid. 1594 8. Cum figg. — *Quatri me edition.* ibid. 1600. 8. Cum figg. — La datur etiam editio archetypi *ibid* 1677 Cura *Latinam* verſionem auctor ipſe, rogante Guil mo, Landgravio Haſſiae, elaboravit, eamq amplificavit. Cuius verſionis editio prima, nu quidem rara, prodiit *Genevae* (exempla libri adſu ſine loci mentione) 1586. 8. Cum figg. ligno i ciſis. *ibid.* 1594. 8. Cum figg. *Theotiſce* in Di

teri

rici de Bry America P. III. p. 93 ſqq. Cum
ɜg. — . Auctor, e ducatu Burgundiae oriundus,
ſe narrat, *Nicolaum Durantium*, equitem Meli-
nſem, cui cognomen additum erat *Villagagno* *),
am in Gallia conditionem aegre ferentem, a.
555 decreviſſe, non modo longinquam in ter-
m diſcedere, ubi puritatem Evangelicam libere
nplexus Deum coleret: verum etiam iis ſedem
nere omnibus, qui, ut proſcriptiones evitarent,
confugere vellent; eundem addidiſſe, ſe mira
ıdiviſſe de eius Americae partis, quae Braſilia
citur, pulchritudine atque ubertate; libenter, ut
ſedem poneret votique compos eſſet, eo pro-
ćturum eſſe; eum hac diſſimulatione hominum
ıorundam illuſtrium, praeſertim Caſparis Coli-
i, maris in Gallia praefecti, animos ſibi concl-
ſſe, hacque ratione a rege Henrico II duabus
ıvibus et pecunia inſtructum fuiſſe; eundem an-
1555 menſe Maio mare ingreſſum, Americam
ovembri tenuiſſe; cum ſuos in terram expoſuiſ-
:, illum de munienda rupe, quae ad oſtium
ıus, qui ab Americanis *Ganabara* dicitur, cogi-
ſſe; litteris poſtea ab eccleſia Genevenſi petiiſſe,
ſibi miniſtri verbi divini mitterentur; quatuor-
cim, inter quos Lerius ipſe, a. 1556 eo ſe con-
liſſe, ſequenti demum ad Braſiliam appuliſſe.
ıpitibus XXII auctor narrat, quae itineris cauſſa
erit; quae in ipſo itinere, piſces vel maxime,
ıſervaverit; qualis circuli aequinoctialis, tempe-
tum, ventorum ratio fuerit; quae fata ſubierit;
ıo modo Villagagnio ſe geſſerit, a religione Re-
rmata defecerit, crudelitatem erga homines bar-
ros et iniuſtitiam erga Lerium eiusque ſocios

D 2 exer-

*) Ille ipſe, qui antea Caroli V Imp. expeditioni in Africam ad Argieram interfuerat, eamque Latine deſcripſit.

exercuerit; quo modo eosdem de ſe et ex inſi caſtelloque ſuo dimiſerit, in continentem exege et qua ratione ibi menſes duos vixerint et apud i digenas familiariter commeaverint. Tunc deſc bit ſinum Ganabarae, inſulam caſtellumque Cc nii, a Gallis exſtructum, atque inſulas adiacent ingenium, robur, ſtaturam, nuditatem, ornam ta corporis virorum et foeminarum Braſilienſiu apud quos annum fere eſt commoratus; porro i dices et milium, e quibus Braſilienſes farinam co ficiunt, qua in panis utuntur locum, eorumq potionem; feras poſtea, ſerpentes, aves, inſec piſces, arbores, herbas et fructus (ubi notandu hunc librum eſſe primum, in quo vocabulu *Ananas* occurrat); bella, proelia, fortitudinem arma Braſilienſium; quo modo captivos ſu tractent, quibusque caerimoniis in iisdem macta dis et devorandis utantur; quid nomine religio apud barbaros Americanos veniat, et quam cra Dei ignorantia apud eos obtineat. Adduntur m morabilia de coniugio, polygamia et conſangui tatis gradibus, quos Braſilienſes obſervant, de berorum educatione, de legibus, de humanit erga hoſpites, de lacrymis ac fictis ſermonib quibus hoſpites in ipſo ingreſſu a mulieribus exc piuntur, de cura, quam morbis ſuis adhibent, d diſceſſu ab America a. 1558 facto, de naufragi aliisque periculis, quae auctor cum ſociis, in Ga liam redeuntibus, evaſit. Caput XX colloquiu cum Braſilienſibus habitum, Braſilice ac Latin conſcriptum, ſiſtit. — Caeterum liber in qual bet lingua prohibitus eſt in Indice librorum pr hibitorum Romano.

Cf. J. G. W. DUNKELII *hiſt. crit. Nachr.* etc. Vol. I P. I. p. 108 ſqq. ubi vero nonnulla corrigenda.

PETI

PETRI DE MAGALLAENS GANDAVO (Luſitani) *Hiſtoria da Provincia de Santa Cruz, a que vulgarmente chamamos Braſil.* Lisboa 1579 4. de Magellaens Gandavo.

HULDERICI SCHMIDELII vera hiſtoria admirandae cuiusdam navigationis in Americam, el novum orbem iuxta Braſiliam et Rio della lata, ab anno 1534 ad a. 1554, ab ipſo Schmidelio Germanice deſcripta, poſtea Latine reddita. Noribergae 1599. 4. Cum figg. Quo tempore rchetypum Germanicum in lucem prodierit, inagare nequimus, nec de verſione Latina rationem eddere poſſumus. Cf. ſupra Vol. III. P. I. p. 280, bi libri epigraphe non ſatis accurate exhibita. Schmidel.

ANTONII DE SAN ROMAN DE RIBADENEYRA *Hiſtoria general de la India Oriental* etc. ıpra Vol. II. P. I. p. 34 ſqq. commemorata, mulı habet de rebus geſtis Luſitanorum in Braſilia. Ribadeneyra.

CLAUDII D'ABBEVILLE *Hiſtoire de la Miſon des Capucins de l'isle de Maragnon en Breſil.* Paris 1614 8. d'Abbeville.

EDUARDI GOMEZ (Luſitani) *Alegacion en faor de la compañia de la India Oriental, y comercios ltra marinos, que de nuevo ſe inſtituyò en el Reyno e Portugal.* 1622. 4. Gomez.

THEODORICUS RUYTER exhibuit Deſcriptioem Braſiliae, Guineae, et aliorum populorum ſub Tropico Cancri habitantium, Belgice compoſitam, tque *Fleſſingae* 1623 in 4 typis expreſſam, caeteum nobis ignotam. Ruyter.

SIMONIS ESTACII DE SILVEIRA, (Luſiani) *Relacion de las coſas del Marañon.* Lisboa 624. fol. Liber, cuius inſcriptio ſolum nobis ınoteſcit, forte referendus inter relationes de flumine Maragnonio ſupra recenſitas. de Silveira.

BARTHOLOMAEI GUERRERO (Jeſuitae Luſiani) *Jornada dos vaſallos da Coroa de Portugal pera ſe*

ſe recuperar a cidade do Salvador na Bahia de todos os Santos, tomada pellos Hollandeſes, a oito de Maio 1624 et recuperada ão primeiro de Maio de 1625. Lisboa 1625. 4.

Aldenburgk. JOH. GREGORII ALDENBURGK *Weſt-Indianiſche Reiſe und Beſchreibung der Belagerung und Eroberung der Stadt S. Salvador in der Bahia von Todos os Sanctos in dem Lande von Braſilia, welche von A. 1623 bis 1626 verrichtet worden.* Coburg 1627. 4.

de Vargas. THOMAE TAMAJO DE VARGAS (Matritenſis, regii Chronographi Indiarum † 1641) *Reſtauracion de la Ciudad del Salvador y Baia de Todos Santos en la provincia del Braſil por les armas de D. Felipe IV, Rey de España.* Madrid 1626. 4.

Beſchreibung etc. (Anonymi) *Beſchreibung von Braſilien;* in *Dieter. de Bry America* P. XIII. p. 53 ſqq.

de Quelen. AUGUSTI DE QUELEN *relation de l'état de Pernambucq.* à Amſterd. 1640. 4.

van Baarle ſ. Barlaeus. CASPARIS BARLAEI (*Antwerpiani, Rhetoris, Philologi, et carminum ſcriptoris, primum Lugdunenſis, dein Amſtelaedamenſis* † 1648) Rerum per octennium in Braſilia et alibi nuper geſtarum, ſub Praefectura illuſtriſſimi Comitis J. Mauritii, Naſſoviae etc. Comitis, nunc Veſaliae Gubernatoris et equitatus foederatorum Belgii ordinum ſub Auſtriaco Ductoris, hiſtoria. Amſtel. ex typographeio *Joannis Blaeu* 1647. fol. mai. Cum chartis et figuris elegantiſſimis. Haec editio rarioribus libris adnumeratur, quia maxima exemplorum pars flammis abſumta *). Secunda prodiit *Clivis* 1660. 8. Cum figg. aen. Acceſſerunt GUILIELMI PISONIS, Medici Amſtelaedamenſis, tractatus: 1. de aëribus, aquis et locis in Braſilia. 2. de arundine ſaccharifera. 3. de melle ſilveſtri. 4. de radice altili

*) Cf. Clement Bibl. T. II. p. 430.

ſi Mandihoca. *Theotiſce* (ab *Opitio*) *Clivis* 59. 8. Cum figg. — Hiſtoria quidem, titulo ıcata, maximam operis partem conſtituit: int tamen etiam multa, quae ad Braſiliam, maxi- partem, a Belgis olim occupatam, eiusque inas noſcendos faciant. Ita Barlaeus praemittit oriae brevem terrae deſcriptionem; inſerit paſ- narrationes de moribus populorum ibi viven- n; relationem de Belgarum expeditione a. 1640 ıtra Luſitanos in Angolae regno Afro ſuſcepta, de urbe S. Pauli Loandae, de Tapujarum gente, eriora Braſiliae incolente, Luſitanis valde infe- Occaſione profectionis *Henrici Brouweri* in ilen deſcribitur haec Americae auſtralis pars ſat ple; exhibetur adeo catalogus vocabulorum ilenſium. Nec contemnendae ſunt tabellae ɔgraphicae urbiumque ichnographiae, quas Co- s iſte Mauritius, cum inde ab a. 1637 usque ad 44 in Braſilia commoraretur, conſici iuſſerat. iectum eſt in fine poëma, inſcriptum: *Mauri- t re ux* etc. Barlaeus in hiſtoria conſcribenda tur ſtilo grato ac facili, quo lectores ad ſe attra- „Ipſe nihil dabo, inquit, adulationi, cuius auſas poſthabeo, nec odio ullius detraham de ero, ne pari odio convincar falſi. Qui com- ıratione curae ingeniique eadem ſcribere vo- nt, eloquentiam adhibeant. mihi ſimplici nar- ıtione et ex rerum fide haec tradidiſſe, ſufficiet. liquot retro ſeculis geſtas ſcribas confidentius, :motis autoribus et teſtibus. mihi in eorum culis vivitur et ſcribitur, qui haec aut geſſerunt ſi, aut geſtis interfuere. Quantum chartis pu- licis creditur a veri ſtudioſis, tantum mihi, nec ltra, credi cupiam. nec enim vagis oculis uſur- ata, ſed ſcripta domi a tranquillis et ſedatis men- bus referam. In maximo rerum cumulo et

 „char-

„chartarum immenſis faſcibus, ut harum rerum „curioſis longae inquiſitionis labor abſit, utar de„lectu et ea brevitate, quae nihil magnum et me„morabile factis ſubducet. minuta perſequi ſuper„vacaneum credidi. anxia ſedulitas ſedulitatis er„ror eſt, et rei ſummae tantum decedit, quantum „minus neceſſariis impenditur.“

Piſo et Marggravius a Joh. de Laet editi.

Hiſtoria naturalis Braſiliae, in qua non tantum plantae et animalia, ſed et indigenarum morbi et mores deſcribuntur, et iconibus ſupra 500 illuſtrantur. *Lugd. Bat.* et *Amſtel.* 1648. Ita ſe habet prior titulus aeri inciſus; poſterior ita: GUIL. PISONIS de medicina Braſilienſi libri IV. de aëre, aquis et locis, de morbis endemiis, de venenatis et antidotis, de facultatibus ſimplicium. GEORGII MARGGRAVII DE LIEBSTADT, Miſnenſis, hiſtoriae rerum naturalium Braſiliae libri VIII; cum appendice de Tapuyis et Chilenſibus. JOANNES DE LAET in ordinem digeſſit, annotationes addidit et varia ab auctore omiſſa ſupplevit et illuſtravit. *Lugd. Bat.* et *Amſtel.* 1648. fol. Editio altera *Amſtel.* 1658. fol. *Belgice* Amſterd. 1694. 8. — PISONIS liber primus ſubiunctus quoque editioni Clivienſi hiſtoriae Barlaeanae, modo commemoratae. — Ambo, et Piſo et Marggravius, medicinae et hiſtoriae naturalis cultoribus ſcriptores ſunt aeſtumatiſſimi: nos illorum meminimus, quia quoque haud pauca de gentium Braſilienſium moribus et ingeniis tradunt.

van den Broeck.

MATTHAEI VAN DEN BROECK *Journael, ofte hiſtoriaelſe Beſchrijvinge van 't geen hy ſelfs gesien ende waerachtigh gebeurt is, wegen 't begin de Revolte van de Portugueſe in Braſil, als mede conditie en het overgaen van de Forten aldaer.* Amſterd. 1651. 4.

C. B. MORISOT *Recueil des relations du Bre-l etc.* V. ſupra Vol. III. P. I. p. 204. FRAN-ISCI CAUCHE relatio, ibidem indicata, huc tiam referenda. Moriſot. Cauche.

EDUARDI DE ALBUQUERQUE CUELLO *Me-morias diarios de nueve años, empeçando deſde el de* MDCXXX. Madrid 1654. 4. — Auctor, Lu-tanus, Eques militiae Jeſu Chriſti, Marchio de aſto, et Pernambuci in Braſiliae regno Comes, hilippi IV, regis Hiſpaniarum, Cubicularius, ei-lemque olim in Luſitaniae regno a conſiliis Sta-us, rem ſuam adornans, militiamque, quam diu eſſit, integre tamen ac fideliter, hunc librum ras dedit in magnam laudem Luſitanae gentis. Deceſſit in eadem Matritenſi curia a. 1658. de Albuquerque Cuello.

O valeroſo lucideno e triumpho de liberdade, pri-ra parte, de trata ſe da reſtauraçam de Pernambuco e da expulſão dos Olandeſes do eſtado do Braſil; pel-o P. Fr. MANOEL CALADO, *da Ordem de Sam Paulo.* Lisboa 1668. fol. Lengletus, cui hunc tulum debemus, apponit more conſueto: *Ouvra-ge curieux.* Calado.

SIMONIS DE VASCONCELLOS (Jeſuitae Lu-tani) *Noticias curioſas e neceſſarias das couſas do Braſil.* Lisboa 1668. 4. de Vaſconcellos.

ARNOLDI VON OVERBEECK *Beſchrijvinge van de afval der Portugijzen in Braſil.* Amſterd. 1671. 4. v. Overbeeck.

EMANUEL DE FARIA Y SOUSA, teſte Nico-lo Antonio, reliquit quidem *Americam Luſitanam* unico volumine, quo inventionem deſcriptionem-que Braſiliae, resque ibidem a Luſitanis geſtas, expoſuit, eadem fere ratione, qua *Aſiam Luſitanam*, e qua retulimus Vol. II. P. II. p. 35. Lengletus leo aliique eiusdem meminerunt, quaſi a. 1674 pis expreſſae: at merito de veritate huius affir- de Faria y Souſa.

 mati-

mationis dubitandum, cum bibliographi fide dig
ores. v. c. *Niceronus* in *Memoires* etc. T. XXX
p. 388 ſqq. de hac re taceant.

de Brito. FRANCISCI DE BRITO, *Freyre* *), No
Luſitania; *hiſtoria da guerra Braſilica; Deca
prima deſde* 1624 *haſta* 1638. *Viage da arm
da companhia do commercio e frotas do Eſtado do Br
ſil, a cargo do general Franc. de Brito, Freyre,
año* 1655 *et* 1656. Lisboa 1675. fol.

Richshoffer. AMBROSII RICHSHOFFER *Braſilianiſche u
Weſtindianiſche Reiſe-Beſchreibung.* Straſsb. 1677.

Raphael de Jeſus. RAPHAELIS DE JESUS, *da Ordem de S. B
nito, Caſtrioto Luſitano, parte prima, entrepreſa
reſtauração de Pernambuco, e das capitanias confina
tes, varios e bellicos ſucceſſos entre Portugueſes e B
gas, deſde el anno de* 1624 *a te* 1654. Lisb
1679. fol.

Noticia etc. *Noticia e juſtificaçam do titulo, e boã fée com qu
obrova nove colonia do Sacramento nas terras da
pitania de S. Vicente.* Lisboa 1681. fol.

Nieuhof. JOH. NIEUHOF *gedenkweerdige Braſiliaanſ
Zee- en Lant. Reize.* Amſterd. 1682. fol. Cum fig
aen. Epitome in Collect. itiner. Berol. T. XI.

S. Tereſa. JOH. JOSEPHI DI S. TERESA, *Carmel
ſcalzo, Iſtoria delle guerre del regno del Braſile,
caiute trà la corona di Portogallo e la republica
Olanda; con le Carte e Piante.* P. I. et II. Rom
1698. II Voll. in fol. Cum figg. aen. — A
ctor operis, raro obvii, narrat, quae in Braſi
inde ab a. 1626 usque ad a. 1654 a Belgis et L
ſitanis geſta ſunt. Plenior igitur eſt Barlaeo.

pr

*) i. e. *Frater* quo vocabulo denotatur, auctorem ſ
ſocium ordinis cuiusdam monaſtici ex ordine men
cantium. Alii crediderunt, τὸ *Freyre* eſſe nomen p
prium, indeque crearunt FRANCISCUM DE B
TO FREYRE.

praefatione aſſerit, nihil ſe in medium protuliſſe, ſi quod diligenter contulerit cum relationibus rum, qui geſtis interfuerint, aut exactiſſime ſal- ex fide dignis monimentis res geſtas deſcri- rint. Tabulas quoque geographicas totius Bra- ae exhibet, ad illarum formam concinnatas, ae in bibliotheca Cardinalis Petri Ottoboni re- riebantur. Ipſum librum in duas partes diviſit, arum utraque ſeptem libris abſolvitur. Et in mo quidem libro partis prioris occaſionem de- bit, qua reperta olim fuerit Braſilia. Subiungit inde regionis copioſam deſcriptionem geogra- icam, et miram eius fertilitatem praedicat. Se- itur ipſa hiſtoria ſeditionum, turbarum et bello- m, inter Luſitanos ac Belgas ibi ortorum.

Cf. Acta Erud. a. 1699. p. 293-300.

FROGERUS, anonymus in *Deſcription du de- it de Magellan, du Breſil et des isles Antilles*, Froger.
KINS et KINDERSLY ſupra laudati, atque Atkins.
EZIERUS infra laudandus, huc etiam pertinent. Kindersly. Frezier.

BERNARDI PEREIRA DE BERRIDO *Annaes* Pereira de
ricos do Eſtado do Maranhão. Lisboa 1749. Berrido.
— Auctor ipſe multos per annos praefe- regius provinciae Braſilicae Maranhaõ ſ. Ma- nion, diligenter notavit et conſcripſit, quae a pore iſto, quo Luſitani hanc provinciam oc- parunt, usque ad annum 1718, ibidem geſta runt.

A genuin Account of the preſent ſtate of the Dia- nd-Trade in the Dominions of Portugal, Lond. Account etc.
54. 4.

Beſchreibung des Portugieſiſchen Amerika vom Cudena et
ETRO) CUDENA; *ein Spaniſches Manuſcript in* Leiſte.
r Wolfenbüttelſchen Bibliothek, herausgegeben vom Herrn Hofrath LESSING; *mit Anmerkungen und Zuſätzen begleitet von* CHRISTIAN LEISTE,

Rektor

Rektor der herzoglichen groſſen Schule zu B büttel. Braunſchweig 1780. 8. Inſerta q haec deſcriptio parti ſextae collectionis Leſſ nae: *Beyträge zur Hiſtorie und Litteratur au Schätzen der Wolfenbüttler Bibliothek* (1782 . Leſſingius in hac bibliotheca ducali Guelph tana invenerat forte chartas Hiſpanice manu ptas, cum verſione antiqua Theotiſca ſat p Auctor, *Petrus Cudena*, teſtis occulatus, br iſtam, at accuratam Braſiliae geographiam a compoſuerat in gratiam Comitis *de Olivares*, lippi IV, regis Hiſpaniarum, miniſtri ſupremi per hac deſcriptione geographica Leiſtius ob tiones conſcripſit bonae frugis plenas, quae mam libelli partem occupant. Deſumtae ſu ſcriptoribus optimis, nobisque Braſiliae ge phiam hiſtoriamque naturalem ſiſtunt, qualem in Germania noſtra non habueramus. Jung vero iisdem nunc iure meritoque annotation *ſelmi Eckarti*, Jeſuitae hucusque viventis, olir res per annos in Braſilia miſſionarii munere quas debemus ſtudio CHRISTOPHORI T PHILI DE MURR. Is enim in libro ſupra to et inſcripto: *Reiſen einiger Miſſionarien d ſellſchaft Jeſu in Amerika* p. 454 - 614 exh

Eckart. *Des Herrn* P. ANSELM ECKART, *ehemaligen benpredigers der Geſellſchaft Jeſu in der Cap von Pará in Braſilien, Zuſätze zu Pedro Ca Beſchreibung der Länder von Braſilien, und zu Rektors Chriſtian Leiſte Anmerkungen im ſ Leſſingiſchen Beytrage zur Geſchichte und Litt* etc. — Libellum etiam ſingularem haec a menta conſtituunt. — Leiſtius ipſe forſan ſ dum has annotationes opeque librorum Luſ corum uberiorem Braſiliae deſcriptionem tradet: certe nos vehementer optamus, ut e mox in lucem prodeat.

Cf. *Auserleſene Bibliothek der neueſten teutſchen Litteratur.* T. XX. p. 136-147.

Allgemeine teutſche Bibl. T. XLIII. p. 211-214.

BUESCHINGII *wöchentliche Nachrichten* a. 1780. p. 278 ſqq.

MEUSELII *hiſtor. Litteratur* a. 1781. P. I. p. 44-48.

CAROLI FRIDERICI SCHEIBLER (verbi divini miniſtri Hausfeldenſis in Pomerania Boruſſica) *Geſchichte der von den Evangeliſchen in Frankreich unternommenen Seereiſen und Kolonie-Anſtalten in Amerika* (rectius: *in Braſilia*). Deſſau und Leipz. 1783. 8 mai. — Omnia fere auctor hauſit e Lerio, nonnulla e Stadenio, neglectis ſubſidiis recentioribus, additis vitiis haud paucis. Scheibler.

Cf. *Allgem. teutſche Bibl.* T. LXVI. p. 176 ſqq. Idem libri recenſus repetitur *ibid.* T. LXX. p. 210 ſqq.

CAPVT

CAPVT LIV.

SCRIPTORES SPECIALES DE INSULIS AMERICAE OBIACENTIBUS. *)

1. *De inſula Jamaica.*

Norwood et Stubbes. NORWOOD et STUBBES *Obſervations in Jamaica;* in *Philoſ. Transactions* Nro. 27. 37. 41.

Deſcription etc. Thomas. *Deſcription de l'Isle de Jamaique, et de toutes les, que poſſedent les Anglois dans l'Amerique. Avec des Obſervations faites par le Sr.* THOMAS, *Gouverneur de la Jamaique, et autres perſonnes du Pays;* in *Recueil de Voyages en Afrique et l'Amerique.* Paris 1684. 4.

Obſervations etc. *Some modern Obſervations upon Jamaica, as its naturnl Hiſtory, Improvement in Trade, Manner of Living etc. By an Engliſh Merchant.* London 1727. 8.

Hiſtory etc. *Hiſtory of Jamaica.* London 1740. 8. Cum figg. aen. *Francogallice* Londini ſ. potius Paris. 1751. II Voll. in 12. Cum figg. aen. — Auctor anonymus ipſe inſulam minime vidit, ſed hunc librum, occaſione belli, a. 1739 inter Anglos et Hiſpanos exorti, e variis auctoribus compilavit. Minus extra Britanniam, quae afferuntur ſunt, hiſtoria tumultus mancipiorum Afrorum in Jamaica orti annoque 1737 tandem ſedati, et legum ratio, in inſula tunc inſtituta. Addita eſt narratio de commerciorum ſtatu.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a 1752. p. 1238 ſqq.

PATR

*) Scriptorum generalium recenſus exſtat ſupra Vol. I. P. I. p. 323 ſqq.

PATRIK BROWNE Med. D. *Civil and natural* Browne.
ſtory of Jamaica, in three parts; containing: 1.
accurate deſcription of that island, its ſituation and
il; with a brief account of its former and preſent
ate, government, revenues, produce and trade; 2. *a*
ſtory of the natural productions, including the va-
ous ſorts of native foſſils, perfect and imperfect ve-
tables, quadrupeds, birds, fiſhes, reptiles and in-
cts; with their properties and uſes in Mechanics,
iet and Phyſic; 3. *an account of the nature of cli-*
ates in general, and their different effects upon the
man body; with a detail of the diſeaſes ariſing from
is ſource, particularly within the Tropics: in three
ſſertations; the whole illuſtrated with fifty Copper-
lates, in which the moſt curious productions are re-
reſented of the natural ſize, and delineated imme-
ately from the objects. Lond. 1756. fol. Epito-
me hiſtoriae civilis exhibetur in *Hamburg. Magazin*
T. XXI. p. 563-615 — Opus, prioribus longe
praeferendum. Auctor ipſe diu in inſula Jamai-
a verſatus, diligentiſſime notavit eius memora-
bilia. Terrae proventus, v. c. ſaccharum, caffea,
goſſypium etc. indeque nata commercia rerum in-
telligentia haud vulgari deſcribuntur. Hiſtoriae
naturali diligentia ſumma eſt impenſa: nihil vero
hec ad nos. Tertia inſcriptionis pars ab auctore
neglecta ſeu potius omiſſa eſt. Praeter CXLIX
figuras aeneas adiectae ſunt tabula inſulae geogra-
phica et ichnographia urbis primariae, *Kingſton*
dictae.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1758. p. 453-462.

An Enquiry, concerning the Trade an Policy of Enquiry
Jamaica. Lond. 1757 4. etc.

Nachricht von der Inſel Jamaica; aus Briefen Nachricht
nes daſelbſt wohnenden Teutſchen; in *Mannheimi-* etc.
ſchen

ſchen Beyträgen, et in *Hannover. Magazin* a. p. 145 ſqq.

Hiſtory etc. *The Hiſtory of Jamaica, or General Su the antient and modern ſtate of that Island; w flections on its Situation, Settlements, Inhab Climate, Products, Commerce, Laws and G ment.* Lond. 1774. III Voll. in 4. — Bro omnibus reliquis de Jamaica hiſtoricis l naturali, praeſtat: ſcriptor vero anonymu lus librum innuimus, ratione hiſtoriae civili antiquae, tum novae, eundem aliosve ſ Non ſolum, quae alii antea de inſula iſta t rant, in uſus vertit ſuos, ſed etiam ipſe, commoratus, ſeu potius, ut videtur, in Ja natus, certe terras ibi poſſidens, vim anim nem eo intendit, ut accurate omnia cogno quae ad inſulae ſtatum penitius et perſpiciend diiudicandum facere poſſint. Quem in finen de ſtatu civili et militari, de magiſtratibus e periis cum eo coniunctis, potiſſimum de fectis inſulae regiis, quorum res geſtae et p et pravae deſcribuntur. Exponit porro auct omnibus terrae proventibus ac de comm inde enatis; de agricultura, de aëre, ſolo, et aquis, additis memorabilibus permultis, lectorem vel ſegnem detinere poſſint. Incol indoles ſine partium ſtudio — ita certe videtu delineatur; mancipiorum nigrorum hominu liberorum multiplicis generis ratio ac regi cum legibus propterea latis, exhibetur; co quibus valetudo ſecunda conſervari queat, ad tur. De terris et inſulis, quas Angli ad Ja cam referre ſolent, certe olim ſoliti erant, n auctor diſſerit, quam nemo ante eum; nim de inſulis *Caymanicis;* de littore, quod natio *quitorum* inhabitat; de fluvio nigro (*Black Ri*

F *Honduras* dicto; de inſula *Kuattan;* de
uem *Campeche* appellant; de lignis praeci-
.ctoriis variis, quae Angli ibi in uſus ſuos
: ſolent. De commerciorum ſtatu ſingu-
ra diſſeritur. Nec negligitur argumentum
rorum educatione ac de ſcholis. Conſilia
auctor popularibus exhibet, quibus inſulani
ſſos feliciores reddere queant.

ſPRENGEL) in *Gatterери hiſtor. Journal* T. V.
166-205.

eſetzte Betracht. über die neueſten hiſt. Schriften
II. p. 288-293.

JG. LUD. SCHLOEZER) *Neuiahrsgeſchenk* Schloezer.
naica in Weſtindien, für ein Kind in Europa.
igen 1780. 12. — Pueris quidem hae
e ſcriptae, ita vero, ut et viros delectare
. Auctor enim Jamaicae memorabilia, no-
:unda ac lepida ratione, in epitomen redegit.

E OBELITZ Deſcriptio brevis inſulae Ja- Obelitz.
; in *Danſk Muſeum* 1782. p. 22 ſqq.

G. KRUENITZ in opere a nobis ſupra lau- Krünitz.
quod inſcribitur: *Oekonomiſche Encyklopaedie*
.VIII. p. 714 - 799, Jamaicae deſcriptio-
fabre compoſitam lectoribus ſuis impertiit.,

. *De inſula Hiſpaniola ſ. S. Dominici.*

ſcriptionem huius inſulae ſtudioſe confectam Oexmelin.
it ALEX. OL. OEXMELINUS in *Hiſtory of*
'aniers of America, quam ſupra laudavimus
I. P. I. p. 239 ſqq.

TRI FRANC. XAV. DE CHARLEVOIX, *de* de Charlevoix ſ. le Pere.
pagnie de Jeſus — *Hiſtoire de l'Isle Eſpa-*
ou de St. Domingue, écrite particulièrement ſur
émoires manuſcrits du P. JEAN BAPTISTE
RS, *Jeſuite, Miſſionnaire à S. Domingue, et*

ſur les pièces originales, qui ſont au Dépôt de la *rine.* à Paris 1730-1731. II Voll. in 4 mai Amſterd. 1733. IV Voll. in 12 mai. Utr editio ornata figg. aen. et tabulis geographicis Epitome exſtat in Collect. . itiner. Prevo T. XIII. — Auctor ipſe in inſula, cuius hiſto tradit, per aliquod tempus degit. Sed cum mum ad ſcribendum rogatus, appuliſſet, co commentarios, quorum titulus meminit, omnia maiore cum fide exponere valeret. H riam vero plane politicam cum dare inſtitu quae ad naturalem ſpectant, breviſſimis at De moribus vero incolarum veterum cum ag proximus eſſet locus, obſervat, eosdem ſu depravatos deſcriptos fuiſſe ab Hiſpanis, iis ſal quorum intererat, crudelitatem in eosdem ex tam excuſare, et incolas hoſce fere rationis deſtitutos tutoribusque egentes pertendere. eosdem excuſaverint ex Hiſpanis ipſis non pau res, qui humaniores fuerant, quales in ſuc operis auctor memorat. Veterum temporum ſtoriam propterea fuiſſe nullam, quia indig principum recens defunctorum facta quidem tionibus celebraverint, ſed novae quaeque ſu dentes aliae veterum oblivionem inducere ſueviſſent. Recentior hiſtoria inſulae huius, ex primis fuit, quae repertae a Chriſtoph. lumbo fuerant, et familiae eiusdem res ex ma parte cum eadem connexae exiſtunt, totum orbis ab eodem reperti negotium, ab ovo ut tur, deductum exponit auctor. Integer fere ris tomus primus, ſex libros comprehendens, narratione occupatur. In altero, aeque ſex l abſoluto, copioſe narrantur geſta circa colo quas Francogalli in inſulam, iam fere ab hom bus vacuam, deducere coeperunt. Gallor

p

profugorum quidam in ſeptentrionalem partem inſulae cum perveniſſent, primo venatione bovum vixere, dicti *Bucanierii;* dein eorum pars una cum Anglis quibusdam piraticam potius exercere coepit, dicti *Flibuſtierii.* Quorum fatis expoſitis, demonſtratur, quo modo pars inſulae una Gallis, Hiſpanis altera obtigerit. Varia etiam genera nigrorum mancipiorum ex Africa enumerantur. Caeterum et hoc commendationem inſignem libro facere, ſciendum, quod ornetur non ſolum figuris aeneis elegantiſſimis, *Verae Crucis*, *S. Dominici*, *Carthagenae*, *Portus pacis* etc. ichnographias exhibentibus, verum et mappis, diverſum ſtatum inſulae variis temporibus repraeſentantibus, aliisque, ab *Danvillio* deſignatis, quas factas notat iuxta projectionem maxime commendabilem, qua tamen ab auctore non intelligi *Opticam ſtereographicam*, ex ſchematibus ipſis intelligitur, cuius rei rationem afferri, aequum fuiſſet.

Cf. Nova Act. Erud. a. 1733. p. 245-256.

Journal de S. Domingue. à S. Domingue 1766. 8. Journal etc.

Quae in ſupplementorum ad Encyclopaediam univerſalem Ebrodunenſem tomo tertio (a. 1775) de inſula S. Dominici traduntur, ab harum rerum aeſtimatoribus laude digna cenſentur. Encyclopaedia etc.

NICOLSON (ordinis Benedictini, olim miſſionarii in inſula iſta) *Eſſai ſur l'hiſtoire naturelle de S. Domingue.* à Paris 1776. 8 mai. Cum X tabb. aen. Excerpta Theotiſca exhibentur in *Berniſchen Magazin* T. II. P. II. — Auctor, quatuor per annos in hac inſula commoratus eſt. In topographia, quam hiſtoriae naturali addidit, uſus eſt etiam libro, modo a nobis excitato, cuius titulus ſolum nobis innotuit. Tertiam inſulae par- Nicolſon.

 tem

tem a Francogallis ſollertiſſime coli, duas vero ali
partes, ab Hiſpanis occupatas, prorſus fere n
gligi, auctor affirmat. Narratio de terrae mot
a. 1770 multas inſulae partes et loca devaſtan
uberius expoſita.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1777. p. 369 - 373.

[. Dl. Con- deratıons ıc.] H. D L. *Conſiderations de l'état préſent de la C lonie Françoiſe de St. Domingue.* à Paris 177 II Voll. in 8. Theotiſce cum obſervationib nonnullis (ab *Joh. Andr. Engelbrecht)* Lipſ. 177 II Voll. in 8 mai. — Statum inſulae recentiore nemo tam ample et tam candide expoſuit ſcript re hoc anonymo. Veritati atque candori ta liberaliter litavit, ut eius liber fiſco addictus terti que pars, quae priores ſequi debuerat, et in qu novum legum codicem in gratiam omnium co loniarum Gallo - Americanarum ſiſtere voluer ſuppreſſa fuerit. Ipſe in inſula amplo mune functus, ſummo ſtudio collegit litterisque mand vit, quae circa incolas, agriculturam, comme cia, mores, leges ac regiminis formam obſerv verat. Vitia, ratione ſummi imperii, legislatio nis et tributorum ſeu vectigalium, commiſſa ſin ullo fuco indicantur, conſiliaque eadem tollend communicantur. Verbo, idem fere ratione in ſulae S. Dominici egit, quae annos aliquot an Anglus anonymus ratione Jamaicae praeſtiter Volumine priore diſſerit de hominum numer de terrae diſtributione, de commerciis. Ubiqu peritia rerum minime vulgaris elucet. Poſterio volumine agitur de moribus indoleve incolaru haud unius generis, de ſtatu militari et domeſtic de legislatione, eiusque vitiis. Interpres Theo tiſcus, labore probe perfuncto, ad calcem utriu que voluminis adiecit obſervationes aliquot, qu bus auctoris aſſerta nonnulla impugnat.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1778. p. 651-655. p. 660-662.

D. B*** *Nouvelles conſiderations ſur Saint-Domingue, en reponſe à celles de M. H. Dl.* à Paris 780. II Voll. in 8. — Huius operis auctor odo memoratum enixe et graviter, at modeſte, nfutare ſtudet. Preſſo pede eum proſequitur, nnes relationes, rationes, conſilia, querelas exainat; minutias adeo, vitia contra genium linguae mmiſſa, aliaque huius generis ſtudioſe notat. uo in negotio feliciter verſatus eſt, ubi adverſarius, mio fervore abreptus, naevos leves iuſto acrius ſtigat minusque ſuſpectas res periculoſiſſimas ddit: minus vero pugna eidem ſuccedere vider, ubi ipſe cupiditate contra dicendi ſe abripi ſſus eſt. Uterque vero dignus, qui conſulatur omnibus, quibus ſtatus inſulae recentior curae t cordique. D. B.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1781. p. 357-360.

Phyſikaliſche Beſchaffenheit, Produkte, Regierngsform, Zuſtand der Sklaven und Handlung auf r Inſel St. Domingue; in *hiſtor. Portefeuille* a. 786. T. II. p. 354-372. Narratio excerpta e *oyage d'un Suiſſe dans différens colonies d'Ameri-e;* de quo libro v. ſupra Vol. III. P. I. p. 332 ſq. Phyſikaliſche Beſchaff. etc

GUIL. THOMAE RAYNAL *Eſſai ſur l'adminiſtation de St. Domingue.* S. l. 1785. III Partes 8. — Duae partes priores exhibent ſtatum turalem et politicum, tertia civilem inſulae, oad a Francogallis colitur. Raynal.

Recentiſſima cognituque digniſſima de inſula Dominici, quoad Francogallis paret, tradit OREAU DE SAINT-MERY, ſocius concilii ſurioris in urbe inſulae, quae *Cap François* audit, opere, cui titulus: *Loix et Conſtitutions des Co-* Moreau de Saint-Mery.

lonies Françoiſes de l'Amérique ſous le Vent. à P 1786-1787. VIII Voll. in 4. Adiecta eſt tab geographica, quae inſulam repraeſentat, aliae tabulae aeneae.

3. *De inſulis S. Thomae, S. Johannis et S. Cr atque de inſulis Virginicis.*

Haagenſen. (HAAGENSEN) *Beſkrivelſe over Eylandet Croix i America i Weſt - Indien.* Kopenha 1758. 4. — Opuſculum, cuius auctor ipſe inſula S. Crucis terram coluiſſe videtur, octo bet capita. Primum agit de inſula in genere, de ſolo; ſecundum, de aëre et locis; tertium, urbe *Chriſtianſtadt* dicta; quartum, de terrae p ventibus, praecipue de ſaccharo et goſſypio; qu tum, de incolis eorumque vita domeſtica; ſexti de mancipiis nigris, quorum ſors et in hoc o terrarum angulo eſt triſtiſſima; ſeptimum, animalibus quadrupedibus; octavum, de piſci et avibus.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1760. p. 761.-764.

Oldendorp et Boſſart. CHRISTIANI GEORGII ANDREAE OLD DORP († 1787) *Geſchichte der Miſſion der eva liſchen Brüder auf den Caraibiſchen Inſeln S. Tho S. Croix und S. Jan; herausgegeben von* JOHA JACOB BOSSART. Barby 1777. II Voll. in 8 Excerpta, ad hiſtoriam naturalem ſpectantia, guntur in *Sammlung zur Phyſik und Naturgeſchi* T. I. p. 224 ſqq. — Oldendorpius, ſectae H renhuticae ſ. fratrum evangelicorum addictus, 1767 et ſequentibus ipſe in inſulis iſtis comm tus, earum memorabilia ſollicite collegit part que litteris mandavit, partim ope graphices, qu ipſe calluit, delineavit. Boſſartus, eiusdem r gionis aſſecla atque ſtudiorum litterariorum

ctor in Seminario Barbienſi, elegit ſcitu digniora ex hac collectione atque in ordinem redegit, paſſim, quoque de ſuis addidit haud pauca. Operis pars prior ſiſtit topographiam et hiſtoriam naturalem trium iſtarum inſularum, quae Danis nunc parent. Praemiſſa ſunt memorabilia omnium, quas vocant, Caraibicarum inſularum earumque incolarum. Traduntur etiam libro tertio varia de nationibus Africae occidentalis, quae auctor e converſatione cum mancipiis nigris collegit. Additur narratio de eorundem indole, criminibus, poenis, religione, morte ac ſepultura. Pars poſterior continet hiſtoriam ſtudiorum, a fratribus evangelicis ad propagandum inter mancipia iſta Chriſtianiſmum bono cum fructu adhibitorum. Adiecta eſt libro tabula geographica cum quatuor figuris aeneis.

Cf. BUESCHINGII *wöchentliche Nachrichten* a. 1777. p. 217 - 222.

Götting. gel. Anzeig. a. 1777. p. 1145 - 1148. *Zugabe* p. 721 - 724.

GEORGII SUCKLING *hiſtorical Account of the Virgin Islands in the Weſtindies.* London 1780. 8. — Libelli maxima pars occupatur hiſtoria auctoris eiusque fatorum et querelarum contra miniſterium aulicum magnae Britanniae: minima, inſularum Virginicarum, v. c. Tortolae, Virgingordae, Anegadae, ratione atque indole. Auctor a. 1778 ex inſula Tortola in Angliam redierat. Suckling.

Cf. *Götting. gelehrte Anzeig.* a. 1781. p. 430 ſqq.

4. *De inſula Barbada.*

RICHARDI LIGON *Hiſtory of Barbadoes, illuſtrated with a Map of the Island as alſo the prin-* Ligon.

 cipal

cipal Trees and Plants there, ſet forth in their due proportions and ſhapes: Drawn out by their ſeveral and reſpective Scales. Together with the Ingenio that makes the Sugar, with the Plots of the ſeveral Houſes, Rooms, and other Places, that are uſed in the whole Proceſs of Sugar-making. Lond. 1657. fol. ibid 1673 (ſecundum alios 1677). fol. *Francogallice* in *Recueil de Voyages en Afrique et l'Amerique* (à Paris 1684. 4.) p. 1 ſqq. — Auctor, ſimplex homo et verus, plantas multas depinxit et deſcripſit; curioſe in primis ſacchari fabricam tradidit, et agriculturam Americanam ſtudioſe pertractavit.

Relation etc. *Relation de l'Isle de Barbade;* in eadem Collect. itiner. Francogallica.

Towns. THOMAE TOWNS *Obſervations made at Barbados;* in *Philoſ. Tranſact.* Nr. 117. p. 399 ſqq.

Relation de Voyages etc. *Relation des Voyages non encore publiés, ſçavoir l'hiſtoire de l'Isle de Barbados, et la Relation de la rivière de Nil.* à Paris 1719. 8.

Hughes. GRIFFITH HUGHES, *Rector of St. Lucy's Pariſh in the Island of Barbados, and Fellow of the Royal Society, Natural Hiſtory of Barbados, in ten Books.* Lond. 1750. fol. Cum tabula geogr. et figg. aen. XXIV. — Opus, ſplendide ornatum, in decem libros dividitur, quorum primus agit de aëre, ſolo et incolis inſulae; ſecundus de morbis ibi vagantibus, de aqua, de iis, quae in terra gignuntur; tertius de animalibus; quartus usque ad octavum de plantis et arboribus, maximam partem tabulis aeneis inciſis; nonus de inſulae littoribus, de conchyliis etc. Decimus de piſcibus aliisque rebus marinis. Ex hoc intelligitur, hiſtoriam naturalem, maximam operis partem conſtituere: narrat tamen auctor quoque de incolis inſulae cum veteribus tum recentioribus. Fertilitatem et pulchritudinem inſulae ſummis laudibus extollit atque

tque incolarum felicitatem praedicat. Caeterum ius relationes maioris, quam ſententiae, aeſtimandae videntur.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1751. p. 66-72.

Short hiſtory of Barbados. London 1768. 8. Short hiſt. etc.

5. *De inſula S. Bartholomaei.*

Beſchreibung der Schwediſchen neu erworbenen Inſel in Weſtindien, St. Barthelemy; aus einem Briefe des Herrn SWEN THUNBORG, *Paſtor bey der Schwediſchen Kolonie zu St. Barthelemy, an den Herrn Probſt Wolf, Paſtor an der teutſchen Kirche in Carlscrona;* in *Polit. Journal* 1785. T. II. p. 977-984. Thunborg.

SVEN DAHLMAN, *extraord. Admiralitäts-Prädikant i Carlscrona — Beſkrifning om S. Barthelemy Oe uti Weſtindien.* Stockholm 1786. 8. cum tabula geogr. *Theotiſce* in *Hiſt. Portefeuille* 1787. T. I. p. 673 — 711. Adiecta eſt tabula geogr. ſecundum archetypum delineata. Auctor, verbi divini miniſterio functus in expeditione prima, qua Sueci a. 1784 et 1785 inſulam parvam, a rege Gallorum ſibi traditam, poſſidere coeperunt, ita ut Thunborgius modo memoratus, varia nova et iucunda de eadem narrat. Hiſtoriae vero naturalis non ſatis peritus videtur. Interpres Theotiſcus pauca alia in fine addidit. Dahlman.

6. *De inſula Martinica.*

IACOBI BOUTON, Jeſuitae († 1658) *Relation de l'etabliſſement des François depuis l'an* 1635 *dans l'Isle de Martinique, l'une des Antilles de l'Amerique, des Moeurs des Sauvages, de la Situation et des autres Singularitez de l'Isle.* à Paris 1640. 8. Bouton.

le Chanvalon. (THEOBALDI DE CHANVALON) *Voyage la Martinique contenant diverſes Obſervations ſur Phyſique, l'Hiſtoire naturelle, l'Agriculture, Moeurs et les Uſages de cette Isle, faites en 1751 dans les années ſuivantes. Lû à l'Academie Roy des Sciences de Paris en* 1761. à Paris 1763. mai. — Continentur in hoc libro obſervation Francogalli, qui licet in America natus eſſet, t men varia in Galliam itinera ſuſcepit, atque Academia ſcientiarum regia Pariſina inter eos r ceptus eſt, quibuscum illa commercium litteraru habet. Collectae vero ſunt hae obſervation intra quinque vel ſex annos ab a. 1751, atq poſtea ab auctore ex diario ſuo excerptae et in o dinem quendam diſpoſitae. Prima pars compr hendit generales quasdam obſervationes ſupra i ſulae ſolo et aqua. Poſtquam auctor quaed de vegetabilibus in univerſum diſputavit, ad reg animalis conſiderationem tranſit, primumque inc larum qui Europaei, Nigritae et Caraibae ſu mores deſcribit, atque deinde de morbis, quib illi affliguntur, diſſerit. De Labati itinerario, q inſulae Americanae deſcribuntur, auctor non m gnifice iudicat. Secundam libri partem conſ tuunt obſervationes meteorologicae, quae maioris ab harum rerum amatoribus aeſtimantu quo rariores illae in iſta orbis terrarum parte i ſtitutae fuerunt. Adiecta eſt tabula inſulae ge graphica.

Cf. Comment. de rebus in ſcientia nat. et med. geſ Vol. XIV. p. 115-118.
Götting. gel. Anzeig. a. 1764. p. 884 ſqq.

7. *De inſula S. Chriſtophori.*

Deſcription etc. *Deſcription de l'Isle de Saint Chriſtophle;* in *Recueil de divers Voyages en Afrique et en l'Amerique* à Paris 1684. 4.

8. D

8. *De inſulis S. Luciae et S. Vincentii.*

A Relation of the late intended Settlement of the Islands of St. Lucia and St. Vincent in America. Cf. ſupra Vol. III. P. I. p. 330. Relation etc.

9. *De inſula Tabago.*

JOHANNIS POYNTZ, Centurionis Anglici, relatio Anglice ſcripta de hac inſula, cuius titulum Francogallicum Lengletus (T. XIV. p. 172.) ita exhibet: *Relation de l'isle de Tabago ou de la nouvelle Oualcre, l'une des Antilles de l'Amérique, avec la deſcription et la ſituation.* Lond. 1663. 4. Epitome exſtat in *Hamburg. Magazin* T. IV. p. 191 ſqq. et p. 241 ſqq. Poyntz.

(CAESARIS) DE ROCHEFORT *Relation de l'Isle de Tabago, ou de la nouvelle Oualcre, l'une des Antilles de l'Amerique.* à Paris 1666. 12. ibid. 1684. 12. de Rochefort.

The preſent ſtate of the fertile Island of Tabago. Lond. 1683. 4. Preſent ſtate etc.

Lengletus l. c. laudat librum nobis plane ignotum, hac ratione: „J. C. PICTORI, Tabago in„ſulae Carabaïcae, in America ſitae, fatum. *Ha„gae Comitum*, 1703, in 4. *en hollandois.*" *Stuckius* in *Verzeichniſz von Land- und Reiſebeſchreib.* eundem librum innuere videtur, quem vero ita denotat: „C. P. Tabago, inſulae caraibicae, in „America ſitae, fatum. Gröningae 1727. 4." Pictor.

Tabago. London 1749. Editio altera ibid. eod. 8. — Lis eo tempore inter Anglos et Gallos propter hanc inſulam mota originem huic libello dedit, in quo hiſtoria inſulae cum naturalis tum civilis exponitur, atque ius Angliae in eandem contra Galliam deducitur.

10. De inſulis Curaſſao et S. Euſtachii.

Beſchryving etc. *Beſchryving van het Eiland Curaçao en de d onder hoorende Eilanden, bevattende: I. Eene knopte Schets van Amerika en de Eilanden rondom zelve gelegen. II. De gelegenheit van Curaçao, C ſpronk, Inwonders, Zeden en Godsdienſt. III. zitneming van Curaçao door de Spanjaarden, d na door de Nederlanders. IV. Beſchryving van gedaante des Eilands, Land en Luchtgeſteldheit. Beſchryving van de Stad, de Gebouwen, en ſtigten Lutherſche Kerken. VI. Byzonderheden wegens Fort Amſterdam en andere Sterkteus op Cura Regieringsform etc. VII. Berigt van de Voortbr zelen des Lands en van den Koophandel. VIII. gevallen van Curaçao de Nederlanders overgekon* Amſterdam 1781. 8 mai. Cum tabula geogr. Auctor J. H. HERING eſſe dicitur; plura, q refert, ab amico quodam, diu in hac inſula et ad centibus olim incola, accepiſſe affirmat. Epito *Theotiſca* exſtat in *Hiſtor. Portefeuille* a. 1783. T p. 473-487. et 814-817, ubi etiam mappa g graphica archetypi repetita, cum ichnograp portus et caſtelli.

11. De inſulis Maluinis ſ. Falkland dictis.

Pernety. (ANTONII JOSEPHI) PERNETY *Journ hiſtorique d'un Voyage fait aux Iles Malouines* 1763 *et* 1764, *pour les reconnoître et y former établiſſement, et de deux Voyages au Detroit de M gellan; avec une Relation ſur les Patagons.* à Be lin 1769. II Tomi in 8. Cum figg. aen. Edi altera hac epigraphe: *Hiſtoire d'un Voyage aux I Malouines, fait en* 1763 *et* 1764 *etc. Nouvelle e tion, refondue et augmentée d'une diſſertation préli naire et de remarques ſur l'hiſtoire naturelle.* à Pa

177

1770. II Tomi in 8. Cum figg. aen. *Anglice*, Lond. 1771. 4. — Auctor, ordini Benedictinorum e congregatione S. Mauri adſcriptus, alia occaſione a nobis iam commemoratus, ipſe diarium exhibuiſſe videtur, qua ratione illud in itinere conſcripſerit. Narrat enim, una cum rebus memoratu utique dignis, minutias futiliaque, quorum cognitionem vix quisquam deſideraverit. Quapropter ſcriptor anonymus alteram curavit editionem atque in ordinem meliorem redegit. Adſperſit idem notulas paſſim, atque praefixit diſſertationem, in qua de hiſtoria inſularum antiquiore nonnulla collegit. Pernettus ipſe a. 1763, duce Bugainvillio, iter verſus inſulas Maluinas ſuſcepit. Francogalli nempe coloniam ibi condere cupiebant. Iidem annis 1764 et 1766 duo alia itinera ad easdem inſulas inſtituerunt, quibus quidem auctor non intererat: uſus tamen eſt in iis deſcribendis diariis ducum nauticorum. Popularibus ſuis prae Anglis, qui poſt eosdem inſulas viſerint, earum poſſeſſionem enixe vindicare ſtudet. Tabulae aeneae repraeſentant res varias naturales tabulasque geographicas; in quibus eminet, quae partem freti Magellanici continet.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1769. p. 1369 ſqq.
(MEUSELII) *Betracht. über die neueſten hiſt. Schriften.* T. III. p. 310 ſqq.

JOHNSON *Thoughts on the late tranſactions of Falkland Island.* Lond. 1771. 8. Johnſon

BERNARDI PENROSE *Account of the laſt Expedition to Port Egmont, in Falkland's Islands, in 1772. Together with the Tranſactions of the Company of the Penguin — Shallow, during their ſtay there.* Lond. 1775. 8. *Theotiſce* a *M. C. Sprengel*, in eiusdem et *J. R. Forſteri Beyträgen zur Voelker-* Penroſe.

und

und Länderkunde (1781) T. I. p. 143 - 186. - Auctor, chirurgi munere in expeditione iſta fun ctus, ſedulo notavit, quae memorabilia ſibi vi fuerint, cum in itinere ipſo, tum in Maluinis inſuli Hiſtoriae naturali quoque operam navavit: qu vero in negotio multum ſuperatus eſt a magn Forſtero, qui in annotationibus egregia e pen ſuo ſuppeditavit.

prengel. MATTHIAE CHRISTIANI SPRENGEL *Geſchichte der Falklands-Inſeln;* in *Teutſchem Muſeu* a. 1776. T. I. p. 351 - 370. Emendatius et cu tius in eiusdem collectione modo laudata: *Beiträge* etc. p. 119 - 142. — Optimis ſubſidiis i ſtructus, Sprengelius ſuccincte narravit fata, qua inſulae iſtae ab eo inde tempore, quo Europae innotuerunt, ſubiere.

CAPV

CAPVT LV.

SCRIPTORES DE REBUS AMERICAE ECCLESIASTICIS.

Licet in hac bibliotheca hiſtorica ſcriptores de rebus eccleſiaſticis ſive religioſis data opera non enumerentur, utpote qui in bibliotheca ſingulari recenſendi ſint: tamen hoc in loco, ubi de ſcriptoribus rerum Americanarum ſermo, non prorſus tacendi, quia iidem multa memoriae mandarunt, quibus hiſtoricus rerum civilium egere minime poteſt. Nominandi ſaltem ſequentes:

Primum locum merito occupat immortalis Americanorum patronus, BARTHOLOMAEUS DE LAS CASAS ſive CASAUS, Hiſpalenſis natu. Qui, teſte Nic. Antonio (in Bibl. Hiſp. T. I. p. 149.) dicitur primum in famulatu Chriſtophori Columbi, puer admodum a. 1493 in novum orbem Americanum veniſſe, cum magnus hic expeditionis clariſſimae dux iterum eo delatus eſſet. Certum quippe alias eſt, Antonium, Bartholomaei parentem, in Columbi tunc comitatu fuiſſe; inde reverſus a. 1498 ſimul cum genitore, Hiſpali ſacrorum canonum ſtudiis collocatis adoleſcentiae annis, ad Chriſtianiſmum propagandum una cum aliis ſacerdotibus iterum ad Indos ſ. Americanos ſe contulit. In Hiſpaniola inſula aliquot per annos reſtitit, ſacerdosque ordinatus fuit, acceptis in clientelam, ut moris eſt, incolis Zaguaramae, oppidi Cubae inſulae. Cui tamen renunciavit, conſcientia deterritus, concipiensque iam animo id propoſitum, quod uſque ad ultimum vitae ſpiritum conſtantiſſime proſecutus fuit, Indorum libertatem quovis modo iuvandi; quam iſta et aliis non innocentibus dominandi artibus a domitore

mitore populo ſaeve obrutam vehementiſſime dolebat. Id primum egit in Hiſpaniam delatus circa annum 1515. Fruſtrante tamen ei ſucceſſum Ferdinandi Catholici regis per id tempus obitu, deinde aliis pluribus difficultatibus in Hiſpania atque ipſa America negotium, quod perviciaciſſime continuabat, retardantibus, pertaeſus tandem ſaeculi, Dominicanos inter Hiſpaniolae inſulae ſodales religioſi ſtatus ſacramento ſe obſtrinxit. Quo ſchemate indutus, Hiſpaniam rurſus viſitavit, quo tempore in ditionem Hiſpanicam Peruanae gentes primum redigebantur; veritus, ne impotenter iniuſteque a popularibus ſuis Indi illi tractarentur, provinciam ac coenobium ſuum, indeque Mexicum cogitavit. In eius et Guatemalae urbium coenobiis codici ſacro ac theologiae magnam dedit operam. Guatemalenſem antiſtitem iuvit eximie; cuius auſpiciis denuo iterum ad Carolum Caeſarem deſtinato exarſit quidem totus animus et antiquum pietatis votum, ad indigenarum percrebeſcentes per illum orbem calamitates quotidie magis magisque commotae. Tempore hoc in aliis terrarum oris Carolus peregrinabatur. Sed eo ſe in Hiſpaniam poſt triennium conferente, nil tardavit induſtrius vir atque impiger, quin dominatus impotentiam, ſaevitiam morum, praecipitisque avaritiae pernicioſiſſimos ubique inſultus gentis Hiſpanae, Indorumque miſerrimam ac plus quam ſervilem conditionem ſupplicibus libellis coramque in Caeſaris animum infunderet. Qui ad indignitatem rei permotus, praeſtantibus multis divini atque humani iuris doctrina viris in Valliſoletum convocatis, rem ſerio examinandam totiusque expeditionis Indicae diſquirenda iura commiſit. Quo in conſeſſu, adverſantes ei partes gerente *Joanne Geneſio Sepulveda*, Cordubenſi, Theo-

logo

ɔ ac Caeſareo Chronographo, non ſolum per-
it, ſed et pervicit tandem, plene ut in liberta-
ı Indi aſſererentur, ſanctiſſimisque legibus in-
nero illi populo, iuſte in ditione habendo, in
terum caveretur. Ab eo tempore, ad S. Gre-
ium ordinis ſui Valliſoletanum Collegium ma-
is, plura excogitavit, ſcripſit et ſuppeditavit re-
adminiſtris pro huius arduae rei perfectione
ribus conſulentibus aures praebuit; vereque
um legum, quae a. 1543 pro recte Indorum
niniſtrando imperio ſancitae ſunt, veluti auctor
ıeri debet. Jam poſt inſignia tot facta ſuae do-
nae ſingularisque virtutis ſpecimina, Praeſul
Chiapenſis creari permitteret, poſtquam recu-
ſſet, Cuſco, urbi Peruani regni, Epiſcopus
i, vix rei neceſſitate ac domeſticorum precibus,
ırari potuit, Hoc per aliquot annos admini-
to munere, necdum videns ſe voti compotem,
ıtulit ſeſe ultimum in Hiſpaniam. Quo perve-
ns Epiſcopatum ſuum bona ſummi pontificis
mani gratia quam primum renunciavit, conten-
que nuncupatione dignitatis ab a. 1551, aut
iter, uſque ad a. 1566, aetatis ſuae XCII,
ɔ Madriti obiit, egregiis virtutum exemplis fa-
m iam olim collectam ſuſtentavit. Sequentia
ıs ſcripta omnia ad eundem ſcopum directa
runt.

*Breviſſima Relacion de la deſtruycion de las In-
s occidentales per los Caſtellanos.*

*La Diſputa y controverſia entre el Obiſpo y el
ctor Gines de Sepulveda, ſobre que el Doctor con-
dia, que las conquiſtas de las Indias contra los In-
s eran licitas, y el Obiſpo por el contrario defendiò,
firmò aver ſido, y ſer impoſible, no ſer ilicitas, ty-
nicas, injuſtas, y iniquas; la qual queſtion ſe venti-
y diſputò en preſencia de muchos Letrados, Teolo-*

 gos,

gos, y Juriſtos en una congregacion, que mandò ſu Mageſtad juntar el año de 1542 *en Valladolid.*

Las replicas que el Obiſpo hizo contra las ſoluciones de las doce objeĉtiones que el Doĉtor Sepulveda hizo contra el ſumario de ſu Apologia.

Treinta Propoſiciones muy juridicas, en las quales ſumaria, y ſuccintamente ſe tocan muchas coſas pertenecientes al derecho, que la Igleſia y los Principes Chriſtianos tienen, ò pueden tener ſobre los Infieles de qualquier eſpecie, que ſean: majormente ſe aſſigna el verdadero, y fortiſſimo fundamento, en que ſe aſienta, y eſtriba el titulo, y ſeñorio ſupremo, y univerſal que los Reyes de Caſtilla, y Leon tienen al Orbe, que llamamos Occidentales Indias, por el qual ſon conſtituidos univerſales Señores y Emperadores en ellas ſobre muchos Reyes. Apuntanſe tanbien otras concernientes al hecho acaecido en aquel Orbe notabiliſſimas y ſabidas etc.

Tratado, que el Obiſpo compuſo por comiſſion del Conſejo Real de las Indias ſobre la materia de los Indios, que ſe han hecho en ellas eſclavos; el qual contiene muchas razones y autoridades juridicas, que pueden aprochevar a los leĉtores para determinar muchas, y diverſas queſtiones dudoſas en materia de reſtitucion.

Entre los Remedios, que el Obiſpo refiriò por mandado del Rey en los ajuntamientos que mandò hazer ſu Mageſtad de Prelados y Letrados y perſonas graves en Valladolid el año de 1542, *para reformacion de las Indias, el oĉtavo en orden es el ſiguiente, donde ſe aſignan veinte razones por las quales prueba no deberſe dar los Indios a los Eſpañoles en encomienda, ni en feudo, ni en vaſallage, ni de otra manera alguna, ſi ſu Mageſtad, como deſea, quiere librar los de la tirania y perdicion, que padecen* etc.

Aviſos para los Confeſſores de las Indias.

Tra-

Tratudo comprobatorio del Imperio Soberano y ncipado univerſal, que los Reyes de Caſtilla y Leon :n ſobre las Indias.

Omnia haec edita ſunt *Hiſpali* anno 1552 in 4. ae editio princeps atque perrara repetita fuit *cinonae* 1646 in 4. hac epigraphe: *Las Obras Bartholome de las Caſas, Obiſpo de Chiapa, que ienen* etc.

Argumentum per ſe memorabile, a Caſao tilatum, ortum dedit pluribus verſionibus libri lias linguas. Prodiit nimirum primo

Francogallice a *Jacobo Miggrode* ſive *Migrodde*, :verp. 1579. 8. Pariſ. 1582. 8. ibid. 1635. rd. 1642. 8. Alia verſio Gallica tribuitur *Bel-rdio*, haud ſatis apte inſcripta: *Relation des décou-rs et des voyages des Eſpagnols dans les Indes oc-ntales, traduite de l'Eſpagnol de D.* Barthélemi as Caſas. *à Paris* 1697. 12. Recuſa *Amſterd.* 8. 12. Adiecta eſt huic editioni: *Relation cu-ſe des Voyages du Sieur* de Montauban, *Capi-e des Flibuſtiers, en Guinée l'an* 1695.

Latine hac epigraphe: Narratio regionum In-irum per Hiſpanos quosdam devaſtatarum ve-ma: prius quidem per Epiſcopum *Bartholo-um Caſaum*, natione Hiſpanum, Hiſpanice con-pta; et anno 1552 Hiſpali, Hiſpanice, Anno o hoc 1598 Latine excuſſa, *Francofurti*, ſum-s *Theodori de Bry*, et *Joannis Saurii* typis. no M. D. XCVIII. 4. Cum figg. *Joh. Theodo-* et *Joh. Iſraël*, fratres *de Bry* in epiſtola dedica-a ad Fridericum IV, Electorem et Comitem itinum: „Miſſum, aiunt, atque exhibitum eſt ndem nobis — ab ipſo *auctore et tranſlatore emplar manuſcriptum.*" Addunt, ſe plurimum icitatos ac rogatos fuiſſe, ut opus figuris et ico-us ornarent et illuſtrarent, quibus ſuperiores

 editio-

editiones caruerint, et ſine quibus hoc opus *dammodo* imperfectum eſſe videatur. Eas au huic editioni ſe adieciſſe diligenter et artifi elaboratas, et *ad vivum effictas*, ut ex earum templatione quivis tantum non in rem praeſe adduci queat. Repetita haec editio verſionis tinae princeps ac perrara *Oppenheimii*, ſumt *J. F. de Bry*, typis *Hieron. Galleri* 1614. 4. (figuris iisdem, ſed paullum obtuſis. Haec e aeque rara, ac tertia, quae prodiit *Heidelb* typis *Guil. Walteri* 1664. 4. Cum figg. valde tritis. Reſecta etiam eſt in hac editione epi dedicatoria, praefatio, et Caſai ſummaria ac logus, quae prioribus addita erant, quorum praefatio ad lectorem exilis praefixa. — Hae tiones verſionis Latinae non omnes partes libellos, quos habet archetypum Hiſpanum, runt, ſed ſolummodo primum et ultimum, epitome reliquorum.

Theotiſce e verſione Francogallica hac inſ ptione: *Newe Wahrhafftige anzeigung der Hy nier grewlichen, abſchewlichen, und unmenſchlic Tyranney, von ihnen in den Indianiſchen Lände ſo gegen Nidergang der Sonnen gelegen, und newe Welt genennet wird, begangen. Erſtlich Ca lianiſch durch Biſchoff* Bartholomeum de las Ca *oder* Caſaus, *gebornen Hiſpaniern, Prediger dens, beſchrieben, und im J.* 1552 *in der Köni chen Statt Hiſpalis oder Sevilia in Spanien gedr Hernacher in die Frantzöſiſche Sprach durch Jac von Miggrode den* 17 *Provincien des Niderlands Warnung und Beyſpiel gebracht: Jetzt aber erſt Hochteutſche durch einen Liebhaber des Vaterl umb ebenmäſſiger Urſachen willen übergeſetzt. Jahr* 1597. 4. Editio altera etiam ſine loci n tione prodiit 1665. 4. Cum figg. Adiecta

1

verſioni fragmentum epiſtolae, ab anonymo
in ere verſus Americam ſcriptae.
Italice hac epigraphe: *Iſtoria della Diſtruttione*
Indie occidentali di Monſig. Reverendiſs. Don
olomeo dalle Caſe, *conforme al ſuo vero origi-*
Spagnuolo con la tradutione in Italiano di Fran-
Berſabita. *In Venetia* 1626. 4. *ibid.* 1630. 4.
1 643. 4. Titulus huius editionis verum pro-
ictorem, antea pſeudonymum; ita enim ſe
t: *Iſtoria ò breviſſima Relatione della deſtruttione*
Indie Occidentali di — Bart. Caſe, ò Caſaus,
iano dell' Ordine de Predicatori et Veſcouo di
a. Conforme al ſuo vero Originale Spagnuolo
tampato in Siuiglia. Tradotta in Italiano dall
Il. Sig. Giacom Caſtellani, *già ſotto nome di*
ceſco Berſabita. Al Molt. Ill[re] *et E*[mo]. *Sign*[re]
Colmo. il Sig. Nicolo Perſico. — Opus dua-
columnis diſtinctum, quarum altera ac inte-
exhibet deſcriptionem Hiſpanam charactere
mano, altera Italica typo Italico. Haec verſio
mam tantum et ultimam partem archetypi Hi-
ni continet. Typographus Venetus, qui has
ſionis Italae editiones excudit, tres reliquas ope-
partes quoque Italice reddi curavit, praefixis
ulis diverſis. Primo igitur prodiit: *La Libertà*
teſa dal ſupplice Schiavo Indiano di — Bart. dal-
Caſe *etc.* *Conforme al ſuo vero Originale Spa-*
uolo, già ſtampata in Siuiglia. Tradotto in Italia-
per opera di Marco Ginammi — *In Venetia,*
ſſo Marco Ginammi 1640. 4. Hoc libello
nslata eſt archetypi pars a p. 158 uſque ad 209.
juebatur: *Conquiſta dell' Indie Occidentali di* —
dalle Caſe — *In Venet.* 1644. 4. Hac con-
etur archetypi pars a p. 61 uſque ad 121. In
efatione typographus profitetur, ſe non ipſum
harum verſionum auctorem. Textus arche-

 typi

typi etiam additus. Denique prodiit: *Il Supplice Schiaro Indiano di* — B. della Caſe —. *Conforme al ſuo vero Originale Spagnuolo già ſtampato in Siuiglia. Tradotto in Italiano per opera di* Marco Ginammi. — *In Venetia* 1657. 4. Hic libellus refert archetypum a p. 122 usque ad 157. Raro hi quatuor libelli Italici uno in loco conſpiciuntur, quia nunquam iunctim in lucem prodierunt. Archetypum habet quaedam a p. 51 - 60, Italice haud translata.

Anglice Relatio ſ. operis pars prima exſtat in *Purchaſii* Collectione itiner. Vol. IV. p. 1567 ſqq. Singulatim *Lond.* 1689. 4. *ibid.* 1693. 8.

Exſtat praeterea liber, vel in Germania noſtra rarus, licet ter typis exſcriptus fuerit, hoc titulo inſignitus: BARTHOLOMAEI DE LAS CASAS erudita et elegans explicatio quaeſtionis, utrum reges vel principes iure aliquo vel titulo, et ſalva conſcientia, cives ac ſubditos a regia corona alienare, et ulterius domini particularis ditioni ſubiicere poſſint: antehac nunquam ab ullo doctorum ita luculenter tractata. Cura *Wolfg. Griesſtetteri.* Francof. 1571. 4. Editore *Jacobo Kyllingero.* Tubingae 1625. 4. — Jenae 1678. 4.

Cf. CLEMENT T. VI. p. 343 - 353.

Defendere ſive excuſare, quid? quod negare Hiſpanorum crudelitatem erga Americanos contra *Caſaum* et recentiores ſcriptores, *Robertſonum* et *Raynalium* conati ſunt nuper duo Hiſpani, JO-
Nuix. HANNES NUIX et PETRUS VARELA Y ULLOA. Ille quidem defenſionem lingua Itala compoſuit: hic vero eandem Hiſpanice reddidit et annotationes, quibus iſtius ſententias confirmaret, adiecit. Liber vero ita eſt inſcriptus: *Reflexiones imparciales ſobre la humanidad de los Eſpañoles en las Indias*

contra

contra los pretendidos Filoſofos y Politicos; para illuſtrar las Hiſtorias de M M. Raynal y Robertſon.

PETRI DU JARRIC (Jeſuitae, Profeſſoris philoſophiae et theologiae moralis Burdigalenſis † 1616) *Hiſtoire des choſes mémorables avenues tant és Indes orientales etc.* V. ſupra Vol. II. P. II. p. 34. du Jarric

AUGUSTINI DAVILA Y PADILLA *Hiſtoria de la Provincia de Sant Jago de Mexico* etc. V. ſupra Vol. III. P. I. p. 335 ſqq. Davila y Padilla.

PETRUS DE HORTICOSA (*Jeſuita Hiſpanus, et quidem primus, qui Mexicum venerat, ubi et theologiam docuit et orationes ſacras habuit* † 1626) de concilii Mexicani decretis, ſeſſionibus et canonibus. *Mexici* 1627. fol. de Horticoſa.

THOMAE MORTON *New Canaan* etc. V. ſupra Vol. III. P. I. p. 377. Morton.

LUDOVICI BETANCURT Y FIGUEROA *Derecho de las Igleſias Metropolitanas de las Indias.* Madrid 1637. 4. Betancurt y Figueroa.

ANTONII RUIZ DE MONTOYA (Limenſis, Jeſuitae, miſſionarii in Paraguajana provincia, et non unius Collegii Rectoris) *Hiſtoria de la Conquiſta eſpiritual hecha por los Religioſos de la Compañia de Jeſus en las Provincias de la Paraguay, Uraguay, Parana y Tape.* Madrid 1639. 4. Ruiz de Montoya.

ANDREAE PEREZ DE RIBAS (Cordubenſis, Presbyteri Societatis Jeſu, Novae Hiſpaniae Americanorum Jeſuiticae Provinciae Rectoris) *Hiſtoria de los Triunfos de nueſtra ſanta Fé, conſeguidos por los ſoldados de la milicia de la Compañia de Jeſus en las miſſiones de la Provincia de la Nueva Eſpaña.* Madrid 1645. fol. Perez de Ribas.

AEGIDII GONZALEZ D'AVILA (rerum Indicarum Chronographi † 1658) *Teatro eccleſiaſtico* D'avila.

de la primitiva igleſia de las Indias Occidentales, vidas de ſus Arcobiſpos, Obiſpos, y coſas memorables de ſus ſedes. Tomo I. Madrid 1649. Tomo II. ibid. 1656. fol. Tomus prior ſpectat ad Americam ſeptentrionalem, alter ad meridionalem.

Eliot. JOHANNIS ELIOT (theologi Anglici, propagandae religionis Chriſtianae ſtudioſiſſimi) *Chriſtian* common wealth, or the riſing kingdom of Jeſus Chriſt: glorious manifeſtation of the Goſpel's progreſs amongſt the Indians of New England. Lond. 1652. 4. Continuatio prodiit hoc titulo: *Further Narrative of the Goſpel, by Mr.* ELIOT *and Mr.* MAYHEW. ibid. . . .

Memorial préſenté au Roi d'Eſpagne pour la defenſe de Dom Bernardino de Cardenas, Evêque de Paraguay, contre les Religieux de la Compagnie de Jeſus, et pour repondre aux memoriaux préſentés à ſusdite Majeſté, par le P. de Pedraça, Procureur des Jeſuites aux Indes; traduit de l'Eſpagnol. . . . 1662. . . .

Lima etc. Lima, limata conciliis, conſtitutionibus ſynodalibus et aliis monumentis, quibus Toribius Alfonſus, Archiepiſcopus, provinciam Limenſem ſeu Peruanum imperium elimavit. Ex Hiſpanico Latine a FRANCISCO HARALDO, additis notis et apparatu hiſtorico de ſitu, detectione, partibus et qualitatibus Indiae occidentalis, praeſertim Peruviae et urbis ac provinciae Limenſis. *Romae* 1673 fol.

Haraldus.

Blanco. MATTHIAE RUIZ BLANCO *Converſion de Pirutu de Indios Cumanagotos y otros.* Madrid 1690. 12.

Mather. COTTON MATHER Magnalia Dei Americana etc. *Lond.* 1702. fol. Agit auctor de con-

onſtitutione eccleſiaſtica in Nova Anglia, non ne credulitate nec ſine partium ſtudio.

SAM. URLSPERGER *Americaniſches Ackerwerk Gottes etc.* V. ſupra Vol. III. P. I. p. 393 ſqq. Urlſperger.

FRANCISCI VICTORIA Relationes theologicaé de Indis et de iure belli contra eos. Matriti 1765. 4. Victoria.

Concilios Provinciales Primero y Segundo, celebrados en la muy noble y muy leal Ciudad de Mexico en los Años 1555 et 1565. Mexico 1769 fol. Concilios etc.

Concilium Mexicanum Provinciale tertium, celebratum Mexici Anno 1585. Mexici 1770. fol.

CAPVT LVI.

SCRIPTORES DE ORIGINE GENTIUM AMERICANARUM.

Garzia. GREGORII GARZIA (ordinis Praedicatoru ex domo Beacienſis urbis, in Occidenta Indiae utraque plaga, quae ad ſeptentrionem, quae ad meridiem eſt, plures annos peregrina *Origen de los Indios del Nuevo Mondo, e Indias o cidentales.* Valencia 1607. 8. Editio ſecun multo auctior, hac epigraphe: *Origen de los I dios del Nuevo Mondo e Indias occidentales, au guado con diſcurſo de opiniones etc. tratan ſe en e libro varias coſas y puntos curioſos, tocantes a diu ſas ciencias, y facultades, conque ſe varia hiſtoria mucho guſto para el ingenio y entendimiento de homb agudos y curioſos. Segunda impreſion emendada añadida de algunas opiniones, o coſas notables, mayor prueba de lo que contiene, con tres tablas* e Madrid 1729. fol.

Grotius. HUGONIS GROTII de origine gentiu Americanarum diſſertatio. *Amſtelod.* 1642. *Pariſ.* 1642. 8.

de Laet. JOHANNIS DE LAET, Antverpiani, Nota ad diſſertationem Hugonis Grotii de origine ge tium Americanarum et obſervationes aliquot meliorem indaginem difficillimae huius quaeſtio nis. *Amſtelod.* 1643. 8. Pariſ. 1643. 8.

Grotius. HUG. GROTIUS de origine gentium Ame canarum diſſertatio altera adverſus obtrectatore opaca bonum quem facit barba. *Pariſ.* 1643.

de Laet. JOH. DE LAET Reſponſio ad diſſertation ſecundam Hugonis Grotii de origine gent. Ame *Amſtelod.* 1644. 8.

Poiſſon. JOHANNIS BAPTISTAE POISSONIS Ani adverſio ad ea, quae H. Grotius et Joh. Lae

tiu

us de origine gentium Peruvianarum et Mexicanarum ſcripſerunt; ſive Prodromus commentarii ı decimum octavum caput Eſaiae. *Pariſ.* 1644. 8.

Hugo Grotius in ſuis libellis affirmare et comrobare ſtudet, indigenas Americae ſeptentriona- ex Norvegia ortos ac per Groenlandiam in mericam veniſſe: Jucatenſes vero et vicinos ex ethiopia; Peruvianos ex Sina. Lahetius et oiſſon Grotium confutare aliasque ſententias ſtailire niſi ſunt. Vani hercle! irritique conatus iorum aliorumque virorum in re, ubi omnia monimenta hiſtorica nos deficiunt!

ROBERTUS COMTAEUS de origine gentium mericanarum. Amſtelod. 1644. 8. Scriptor ic nobis ignotus Americanos a Karthaginienſius derivat. Comtaeus.

GEORGII HORNII de originibus Americais Libri IV. *Hagae Comitis* 1652. 8. *Hemipoli* (Helmſtadii) 1669. 12. — Hornius diverſas de hoc argumento opiniones ac ſomnia congeſſit, ſuaque addidit. Horn.

THEOPHILI SPIZELII Elevatio relationis Montezinianae de repertis in America tribubus Iſraël, et diſcuſſio argumentorum *Menaſſe, Ben Iſraël,* pro origine gentium Americanarum Iſraëlitica. Baſil. 1661. 8. Cf. *Basnage* in *Hiſt. des Juifs* T. VII. p. 65 - 93 (ex edit. a. 1716.) Spizel.

ABRAHAMI MYLII ſ. MILII (*Belga - Dorbraceni, Hiſtorici et Poëtae*) de origine animalium et migratione populorum. Genevae 1667. 12. *Theotiſce* a *Joh. Chriſtoph. Bitterkraut*, Salisburgi 1670. 12. — Auctor inquirit in quaeſtionem, quo modo homines et animalia in Americam et in oceani auſtralis inſulas pervenerint? Homines facile ex Aſia in Americam et inde ex huius parte meridionali in inſulas transmittit. Difficilius van der Myle.

lius illi negotium eſt cum animalibus, Ameri propriis. Tandem eo ſententiae eius redeunt, ſtatuat, eadem ab initio rerum ibi orta ſeu cre fuiſſe, diluviumque, de quo Moſeh tradit, Ai ricam minime tetigiſſe.

Lafiteau. JOH. FRANC. LAFITEAU in operis] ſu America, quod Vol. III. P. I. p. 242 ſqq. rec ſuimus, capite primo copioſe etiam argument iſtud diſcutit. Probare vult, gentes America originem traxiſſe ex iisdem populis, qui Graeci inſulasque adiacentes coluerint: nemo ve quantum ſcimus, hanc opinionem amplexus

Diſſertation etc. *Diſſertation upon the peopling of America;* hiſtoria univerſali ab Anglis elaborata, et quid ſecundum editionem, quae *Londini* 1748 in prodiit, T. XX. L. IV. cap. 33. *Theotiſc Sammlung von Erläuterungsſchriften zur allgemei Welthiſtorie* T. IV. p. 274ᵇ - 316ᵇ. — Recenſe tur omnes coniecturae ſuper argumento iſto cogitatae. Additur refutatio acris opinio Whiſtonianae, per ſe futilis, ſecundum qu Americani omnes poſteri Caini et Lamechi e debeant *). Vero ſimile eſſe, contendit auct anonymus, Americam ſaeculis ſerioribus inco accepiſſe; e Sinis non adeo multos eodem p veniſſe, plures vero Britannos, Cambricos atq Normannos; traditiones Americanorum ſimil eſſe hiſtoriae Moſaicae etc. *Baumgartenius* not criticas adiecit.

Lohenſchiold. OTTONIS CHRISTI. DE LOHENSCHIOL *Prof. Hiſtor. Tubing.* D. de modo probabili quo primae in Americam ſeptentrionalem imm grationes ſunt factae. *Tubingae* 1754. 4.

Co

*) V. WHISTONI *Diſſ. upon the curſes denounced agai Cain and Lamech before the flood; proving that t Africains and Indians are their poſterity.* Lond. 1725.

Contendit auctor, Americam ſeptentrionalem a Groenlandis aliisque populis priſcis, qui regiones Europae ſeptentrionales inhabitarunt, incolas accepiſſe, antequam Odinus cum gente ſua ibi adveniſſet. Negat contra, ex Aſiae partibus ſeptentrionalibus immigrationem factam, nationemque, nomine *Eſquimaux* inſignitam, antiquiſſimam Americae gentem eſſe.

Eſſai ſur cette queſtion: Quand, et comment l'Amerique a-t-elle été peuplée d'hommes et d'animaux? par E. B. D. E. (h. e ENGEL, *Bailli de Echalent*). à Amſterd. 1767. V Voll. in 12 ſ. I Vol. in 4. — Permulta huic operi inſunt, quae ad rem propoſitam non pertinent. Auctor coniicit, ante diluvium Moſaicum terram minore aquarum copia, quam hodie, obductam, hominum numerum ideo quoque maiorem fuiſſe; ambo hemiſphaeria non tam longo intervallo diſſita; Aſiam in primis terris auſtralibus propiorem; tranſitum igitur ex vetere in novum terrarum orbem faciliorem fuiſſe. Perſuaſum ſe habet, inſulam veterum Atlanticam inter Africam et Americam locum habuiſſe; hoc igitur vehiculo ambo hemiſphaeria ſibi propiora fuiſſe. Americam probabiliter antiquiſſimis iam temporibus homines habuiſſe. Hanc terrae partem magis e regione Aſiae meridionali, quam ſeptentrionali, homines accepiſſe. Animalia ibidem inde ab orbe terrarum condito vixiſſe. Diluvium Moſaicum minime fuiſſe univerſale. Cum Whiſtoni ſomniis auctor multum dimicat. Agit porro copioſe de antiquitate codicis veteris teſtamenti, de verſione eius Samaritana, de Samaritarum chronologia, de verſione ſeptuaginta interpretum etc. Deinde de originibus populorum antiquiſſimorum, Aegyptiorum, Indorum, Sinarum, Engel (Samuel.)

Scy-

Scytharum, Celtarum. Veſtigia linguae Th
tiſcae ubique fere odoratur: Arabicam omni
antiquiſſimam putat.

Cf. (HALLER) in *Götting. gel. Anzeig.* a. 1
p. 825 - 830. a. 1767. p. 483 - 485.

Scherer. JOHANNIS BENEDICTI SCHERER (Arg
toratenſis) *Recherches hiſtoriques et geographiq
ſur le nouveau monde.* à Paris 1777. 8 mai.
Auctor potiſſimum diſquirit, qua ratione prol
bili America incolas acceperit. Demonſtrare ſ
det, e ſimilitudine morum et linguarum, in Ar
rica uſitatarum, cum iisdem, quibus vicini *Aſ*
populi utantur, elucere, Ruſſiam orientalem,
nam et Aſiam occidentalem Americae prin
dediſſe homines. Optat vero ut plura ſpeci
na linguarum Americanarum colligerentur et
lucem ederentur, ut eo certius inde derivi
iſta erui poſſet. Sedulo inter ſe comparat n
res Peruanorum ac Sinarum, ut et Americai
rum in genere atque Afrorum orientalium.
ſulam Atlantidem denotare Americam, fru
probare nititur. Quo modo et tempore Ar
rica homines primos acceperit, conſtitui quid
non poſſe auctor putat: perſuadere tamen
videtur, multos Tyrios et Karthaginienſes p
everſas ſedes patrias in Atlantidem transmigra
Certamen auctor iniit cum Pauvio ſuper cog
tione Aegyptiorum ac Sinarum. Exhibet i
mos Sinicos aeri inſculptos. Adiicit tabula
in qua linguas Scythicas, Tataricas, Tangutic
Sinicas, Mongolicas, aliasque inter ſe conſe
porro verſionem locorum e Platonis dialogis,
quibus mentio inſulae Atlantidis fit; ſpecim
pauca linguarum Americanarum; obſervatioı
ſuper longitudine peninſulae Kamtſchatkae;

q

que *Guil. Waltoni* tabulam geographicam, iter eius inde ab urbe Jakutzk ad Ochotzk repraeſentantem. — Fundamento huic libro eſt diſſertatio JOHANNIS EBERHARDI FISCHERI, olim ſocii Academiae Petropolitanae, mortui a. 1771, in qua *coniecturas de origine Americanorum* exhibuit. Inſerta eſt Kalendario hiſtorico Petropolitano a. 1771, atque collectioni egregiae, quae inſcribitur: (P. S. PALLAS) *Neue Nordiſche Beyträge* (1782) T. III. p. 289 - 322. Fiſcher.

Cf. BUESCHINGII *wöchentl. Nachrichten* a. 1778. p. 37 ſqq.

Götting. gel. Anzeig. a. 1778. *Zugabe* p. 465 - 470.

CAPVT

CAPVT LVII.

SCRIPTORES DE OCEANO INTER AMERICAM SEPTENTRIONALEM ET ASIAM ORIENTALEM, DE INSULIS IBI SITIS, ET DE EUROPAEORUM NAVIGATIONIBUS, QUIBUS TRANSVECTIONEM OCEANI ISTIUS AD AQUILONEM ET CAURUM TENTARUNT.

Burrough. *The Voyage of* STEVEN BURROUGH *toward the River of Ob intending the diſcovery of the Northeaſt paſſage, a.* 1556; in collectione itiner. Hakluytiana Vol. I. p. 274 - 283.

Johnſon. *Certaine notes, unperfectly written by* RICHARD JOHNSON, *ſeruant to Maſter* Richard Chancelour, *which was in the diſcouerie of Vaigatz and Noua Zembla, with* Steuen Burrowe *in the Serchthrift* 1556, *and afterwarde among the Samoeds whoſe deuiliſh rites hee deſcribeth;* ibid. p. 283 ſqq.

Frobiſher. MARTIN FROBISHER *three Voyages to the Northweſt* a. 1576 - 1578; ibid. Vol. III. - *Francogallice* hoc titulo: *La Navigation du Capitaine* MARTIN FROBISHER, *Anglois, ès régions de Weſt et de Nord-weſt en* 1577; *donnée au jour par* Nicolas Pithou, *imprimée* par Ant. Chuppin 1578. 8. Et in *Recueil de Voyages au Nord* T. [illegible] *Latine* a *Joh. Thoma Freigio, Noriberg.* 1580. [illegible] Denuo cum annotationibus et appendice e Muſeo Capeli edita. *Hamburg.* 1675. 4. *Italice* [illegible] *Joh. Laurent. Anania.* Neap. 1582. 8.

Davis. JOH. DAVIS *three Voyages for the diſcouerie of a Northweſt paſſage a.* 1585 - 1587; ibid.

Eiusdem *Traverſe - booke, containing all the principal obſervations, taken in his third Voyage to the Northweſt;* ibid.

Inqui-

Inquiſitio navigationis ſeptentrionalis, an et Inquiſitio navigat. etc.
›modo perfici poſſit detectio nova ad caurum
ıſitus ad terras Americanas, in Chinam atque
oniam; detectio quintae orbis terrarum partis,
nomen Auſtralis incognita; res ab Hiſpanis in
ia orientali geſtae. *Colon.* 1612. 8.

An Account of ſeveral late voyages and diſcoveries Account etc.
he South and North, towards the ſtreights of Ma-
an, the South-Sea, the vaſt tracts of land beyond
landia nova etc. Alſo towards Nova Zembla, Green-
l, Spitzberg, Goryland or Engroaland etc. by Sr.
HN NARBOROUGH, Capt. JASMIN TAS-
N, Capt. JOHN WOOD *and* FREDERICH
RTENS *of Hamburg. To which are annexed a*
ge introduction and ſupplement. Lond. 1694. 8.
odii diarium, cum eiusdem et *Martenſii* navigatio-
rerſus aquilonem exſtat etiam in *Recueil de Voya-*
au Nord T. II. Praefixa eſt *Woodii* diſſertatio,
transvectionem iſtam fieri poſſe probare ſtudet.

Account of the Countries adjoining to Hudſons- Account etc.
Lond. 1746. 8. Cf. Bibl. hiſt. Vol. III. P. I.
372.

HENRICI ELLIS *Voyage to Hudſonsbay* etc. Ellis.
nd. 1748. 8. Cf. Bibl. hiſt. Vol. III. P. II.
371 ſqq.

An Account of a Voyage for the Diſcovery of a Account etc.
rthweſt Paſſage by Hudſon's Streights to the We-
n and Southern Ocean of America etc. Lond.
19. 8. Cf. Bibl. hiſt. l. c. p. 372.

Iter, quod BARTHOLOMAEUS DE FONTE de Fonte.
E LA FUENTE, navarcha Hiſpanus, a. 1640
epiſſe fertur, ad viam e mari Atlantico verſus
rum indeque in mare pacificum inveniendum,*)
tem-

*) Cf. Collectio itiner. Prevotiana T. XVII. p. 160 ſqq. ſecundum verſ. Theot.

temporibus recentioribus litem movit, ut re vera ſuſceptum fuerit, an non. Qua occaſ diſputatum, numne fieri poſſit talis transv oceani iſtius. In lucem nimirum edidit ROI
'augondy. TUS DE VAUGONDY, iunior, geographus Galliarum: *Obſervations critiques ſur les nou decouvertes de l'Amiral de la Fuente, préſent. l'Academie Royale des Sciences le 26. Mai 175* Paris 1753. 12. In quo ſcripto relationem i ſub cenſuram vocat eamque eſſe ſuppoſititian
Buache. firmat. Alias in partes ivit PHILIPPUS BUAC Geographus regius, quippe qui authentiam tionis tueri niſus eſt libello ſic inſcripto: *Obj conſiderer ſur un Mémoire qu'il avoit appris qu' propoſoit de préſenter à l'Académie contre la Rel de l'Amiral de Fonte.* à Paris 1753. 12. F ſtatim rem peragere conatus eſt libello: *Conſi tions geographiques et phyſiques ſur les nouvell couvertes au Nord de la grande Mer, appellée v rement la Mer du Sud; avec des Cartes, qui y relatives* etc. à Paris 1753. 4. *) Quae obſe tiones ſpectant ad navigationes Ruſſorum et lorum in oceanum iſtum, quo ex Europa in poniam perveniri poſſe putat, atque ad diſquiſ nes auctoris popularium, *Vaugondy*, quem n
de l'Isle. diximus, et DE L'ISLE. Hic ſcilicet eodem tempore edidit: *Nouvelles Cartes des Decouvert l'Amiral de Fonte et autres Navigateurs Eſpag Portugais, Anglois, Hollandois, François et ſes, dans les Mers ſeptentrionales, avec leur ex tion.* à Paris 1753. 8. Idem edidit: *Lettre Officier de la Marine de Ruſſie à un Seigneur Cour de Ruſſie, concernant la Carte des découv au Nord de la Mer du Sud, et le Mémoire qui y*

*) Exſtant etiam in *Mémoires de l'Acad. des Sciences* 1754. (à Paris 1759. 4.) p. 1 ſqq.

explication. à Paris 1753. 8. Huic epiſtolae ppoſuit BUACHIUS: *Nouvelles obſervations concernt les derniéres connoiſſances venuës de Ruſſie, qui nfirment les vuës indiquées dans les Conſidérations ographiques etc. ſur le voiſinage de l'Amérique et de Aſie, ſeparées uniquement par un long détroit, et r la grande Presqu' Ile ſuppoſée; préſentée à l'Acamie des Sciences.* à Paris 1753. 12. Cf. *Engelii* oer mox commemorandus. Buache.

GERHARDI FRIDERICI MUELLER (ſaepe m a nobis laudati) *Nachrichten von Seereiſen und ur See gemachten Entdeckungen, die von Ruſzland ts längſt der Küſten des Eismeers und auf dem öſtlien Weltmeer gegen Japan und Amerika geſchehen nd;* in eiusd. *Sammlung Ruſſiſcher Geſchichte* (Peropoli 1758. 8.) Vol. III. p. 1 ſqq. *Anglice* ſine lülleri nomine, hac epigraphe: *Voyages from ſia to America for compleating the diſcoveries of e Northweſt coaſt of America — a Summary of the yages of the Ruſſians on the frozen Sea.* Lond. 761. 4. Interpres, *Thomas Jefferies*, praefixit raefationem, in qua, iter ex Europa per mare ptentrionale in Japoniam quidem fieri poſſe, oncedit, variis ex rationibus tamen idem diſſuaere ſtudet. Addidit quoque tres tabulas geograhicas, quarum prima, eademque Japanica, oſtent Aſiam ſeptentrionalem littoraque Americae eptentrionalis; ſecunda eſt charta Delilii de itinere 'ontii fabuloſo; tertia exhibet recentiores Francogallorum itinera a flumine Miſſiſippi verſus ſeptentrionem et a lacu ſuperiore occidentem verus. *Francogallice*, et quidem bene, addito alio pere Mülleriano, hoc indice: *Voyages et découertes faites par les Ruſſes le long des côtes de la Mer Glaciale et ſur l'Océan oriental, tant vers le Japon ue vers l'Amérique. On y a joint l'Hiſtoire du* Müller.

Fleuve Amur et des Pays adjacents depuis la Con des Ruſſes; avec la nouvelle Carte qui préſente ce convertes et le cours de l'Amur, dreſſée ſur des M res authentiques, publiée par l'Académie des Sc de Saint-Petersbourg et corrigée en dernier lieu. vrages traduites de l'Allemand de M. G. F. MUL *par C. G. F.* DUMAS. *à Amſterd.* 1766. II Vo 12. — Mullerus, hoc in argumento auctor ſicus, ante iam publicae luci expoſuerat tab geographicam maxime memorabilem, ſic i ptam: *Nouvelle Carte des découvertes faites pa vaiſſeaux Ruſſiens aux côtes inconnuës de l'Am ſeptentrionale avec les païs adjacents. Dreſſée ſ Mémoires authentiques de ceux, qui ont aſſiſté à c couvertes, et ſur d'autres connoiſſances, dont on raiſon dans un Mémoire ſeparé.* à St. Petersb 1758. Eandem mappam diſſertatione iſta, bis modo indicata, ampla, docta multaque exhibente, illuſtravit. Demonſtravit in p Ruſſos iam circa medium ſaeculi ſuperioris e ria circum promontorium aquilonium ad per lam Kamtſchatkam perveniſſe; Americam e am non cohaerere quidem, ſeiunctas vero ſ eſſe freto non adeo ſpatioſo: navigationem per mare glaciale in fretum hocce, olim ab A et Belgis tentatam, minime perfici poſſe. O Ruſſorum expeditiones nauticae in regione reales, praecipue duce Beringio, ſuſceptae, cura ſummoque ſtudio deſcribuntur, atque morabilia novaque ab iis obſervata liberalite ponuntur.

Cf. *Götting. gelehrte Anzeig.* a. 1758. p. 147 a. 1759. p. 1130-1136. a. 1763. p. 237-240. a. p. 588 ſqq.

orrubia. *Les Moſcovites dans la Californie; ou Di tion hiſtorico-geographique ſur le paſſage de l'a*

n

monde à l'Amérique ſeptentrionale, nouvellement découverte par les Ruſſes; et ſur celui par où les Nations de l'Aſie allerent autrefois peupler cette contrée. Par le R. P. TORRUBIA. . . . . 1760. . . . .

Cf. *Journal etranger* a. 1761. *Avril* p. 191 ſqq.

SAMUEL ENGEL *Mémoires et Obſervations geographiques et critiques ſur la ſituation des païs ſeptentrionaux de l'Aſie et de l'Amerique, auxquelles on a joint un Eſſay ſur la route aux Indes par le Nord.* à Lauſanne 1765. 4. Cum II tabb. geogr. Verſio *Theotiſca*, ab anonymo elaborata, ab auctore accurate reviſa, emendata multisque novis ſupplementis aucta prodiit *Mitaviae*, *Haſenpothii* et Lipſ. 1772. 4mai. Cum II tabb. geogr. — Deſcribamus librum e verſione Theotiſca, ob rationes modo memoratas archetypo praeferenda. Abſolvitur quatuor partibus. Prima verſatur circa Aſiae partes ſeptentrionales. Praemiſſis principiis quibusdam, ſequuntur excerpta e Gmelini ſenioris deſcriptione itineris Sibirici. Poſtea, obſervationes ſuper tabulis geographicis ab auctore delineatis atque huic libro ſubiunctis. Rationem reddit mutationum, ab ſe factarum et a chartis uſitatis diverſarum. Aſiam in tabulis iuſto latius extendi affirmat. Mülleri, modo memorati, animadverſiones in tabulas geographicas examinat. Excerpta dat ex itinerario, a Müllero exhibito, eoque fine ſcripto, ut ſitus terrae Jeſo, peninſulae Kamtſchattae etc. definiri poſſet. De terra Jeſo, cuius fines nondum conſtitui poſſunt, ſpeciatim diſſerit, ſententiasque Deguigneſii et Duhaldii de eadem accuratius excutit. Pars ſecunda agit de partibus Americae ſeptentrionalibus. Et primo quidem excitantur antiquiores de iisdem relationes. Narratio de ficto itinere Fontii, navarchae Hiſpani, Engel.

 de

de quo nos modo expoſuimus, ſub examen amplum atque ſeverum vocatur. Idem fit ratione ſimilis itineris, quod Fuca quidam a. 1592 per mare inter Americam et Aſiam feciſſe dicitur. Fidem contra itinerario Lahontani ſ. potius Gueudevillii, de quo ſupra Vol. III. P. I. p. 295 egimus, conciliare ſtudet. Sequuntur obſervationes et computationes ſuper regionibus Americae ſeptentrionalibus earumque ſitu. Californiam minime eſſe inſulam, ſed peninſulam, demonſtratur. Adiiciuntur nonnulla de pygmaeis, atque mutationes in tabulis geographicis ab auctore factae breviter repetuntur. Parte tertia idem multis rationibus docere conatur, fieri utique poſſe, ut naves per maria ſeptentrionalia penetrare queant. Parte quarta, eaque breviſſima, diſſerit de utilitate, quae e coloniis, in terris ſeptentrionalibus maris pacifici conditis, oriri poſſet.

Aliquot annis poſt idem Helvetus acutiſſimus et doctiſſimus edidit ſermone Theotiſco operis huius continuationem ſive volumen alterum, hac inſcriptione: *Herrn* SAMUEL ENGELS *neuer Verſuch über die Lage der nördlichen Gegenden von Aſia und Amerika, und den Verſuch eines Wegs durch die Nordſee nach Indien; nebſt denen Schriften, ſo Hr.* Daines Barrington *in London zu Behauptung dieſes herausgegeben.* Baſel 1777. 4 mai. Cum III tabb. geogr. Idem liber hoc titulo: *Nachrichten und Anmerkungen über die Lage der nördlichen Gegenden etc. Zweyter Theil.* Venditur etiam tanquam appendix itinerarii Phippſiani, de quo poſtea. — Hoc in volumine auctor acriter pugnat et ad nauſeam fere diſputat contra *G. F. Mullerum* qui plures Engelii ſententias et opiniones ſub examen vocaverat iisque contra dixerat, in *Büſchingii* ephemeridibus de libris geographicis et hiſtoricis.

cis. *) Simul aulam imperialem Petropolitanam accuſat occultationis relationum nauticarum, quibus omnis haec diſputatio veram accipere poſſet lucem. Omnem movet lapidem ad ſtabiliendam opinionem ſibi tam caram, mare nempe ſeptentrionale inde ex Europa usque ad extremam Novae Semlae partem, indeque usque ad fretum, quod interfluit Aſiam atque Americam, pernavigari poſſe, adeoque re vera pernavigatum iam fuiſſe. *Barringtonii* ſcripta, de quibus mox referemus, ſunt inſerta.

Cf. BUESCHINGII *wöchentliche Nachrichten* a. 1773. p. 295 - 303. a. 1777. p. 185 - 196. 201 - 206.

Allgemeine teutſche Bibl.. Anhang zu dem 25. bis 36. B. T. III. p. 1468 ſqq.

JOHANN CHRISTOPH ADELUNG (nunc Electori Saxoniae a conſiliis aulicis et bibliothecarii Elect. Dresdenſis) *Geſchichte der Schiffahrten und Verſuche, welche zur Entdeckung des Nordoeſtlichen Weges nach Japan und China von verſchiedenen Nationen unternommen worden. Zum Behufe der Erdbeſchreibung und Naturgeſchichte dieſer Gegenden entworfen.* Halle 1768. 4 mai. Cum XIX tabulis aeneis. — Pluribus libris, in hoc capite alibique a nobis indicatis, apte uſus eſt Adelungius in hoc opere componendo. Quae ab Europaeis in regionibus orbis noſtri terraquei ſeptentrionalibus, occaſione transvectionum verſus aquilonem tentatarum, viſa ſeu obſervata ſunt, ordine chronologico dextre expoſuit. Omne opus ſex libris abſolvitur. Primus ſiſtit lineas primas hiſtoriae navigationum in regionibus ſeptentrionalibus antiquioris uſque ad ſaeculum poſt Chr. nat. deci- Adelung.

*) v. eius *Woechentl. Nachricht.* a. 1773. p. 401 - 408. Cf. ibid. p. 409 ſqq. a. 1774. p. 33 ſqq.

mum ſextum. Secundus, Anglorum ſtudia circa viam propiorem in Indiam orientalem inveſtigandi. Quo in negotio auctor ipſe confitetur, ſe, deficientibus collectionibus Ramuſiana, Hakluytiana ac Purchaſiana, ſibi ipſi non ſatisfeciſſe. Eo copioſior eſt narratio de Belgarum ſtudiis circa eandem navigationem, libro tertio inſerta. Quartus continet relationes de plaga ſeptentrionali, quam Spitzbergam vocamus et de balaenarum captura. Exhibuit in eodem *Friderici Martenſii* itinerarium, bonae frugis plenum et rarum, mutatis nonnullis circa dictionem. Liber quintus complectitur navigationes e Japonia verſus ſeptentrionem a Luſitanis, Belgis et Anglis ſuſceptas; ubi praecipue itineraria *Martini Geritſen Vries* et *Henrici Cornelii Schaep* exhibentur. Libro ſexto leguntur narrationes de Ruſſorum navigationibus et obſervationibus in regionibus ſaepe dictis, ducibus *Mullero*, *Gmelino*, *Kraſcheninnikovio* etc. Hiſtoriae naturali promovendae Adelungius ſedulo proſpexit; cui etiam plures tabularum aenearum dicatae.

Swindrage. (THEODORI SWINDRAGE) *Great Probability of a Northweſt Paſſage: deduced from Obſervations on the Letter of Admiral de Fonte, who ſailed from the Callao of Lima on the Diſcovery of a Communication between the South Sea and the Atlantic Ocean; and to intercept the Navigators from Boſton in New-England, whom he met with then in Search of a Northweſt Paſſage; proving the authenticity of the Admiral's Letter, with three explanatory Maps.* London, *printed for Thomas Jefferys* 1768. 4. — Anglus, vel inſcriptione libri docente, maxime in eo eſt, ut fidem faciat narrationi Fontianae, paullo ante a nobis commemoratae. Quam ob cauſam Engelium, eandem reiicientem, confutare ſtudet: qui vero in additionibus, verſioni libri ſui Theotiſcae

;ae inſertis, *) Anglum acerbiſſime increpuit, ıuſque cenſorem libri Anglici Goettingenſem **) riter notavit. Ineſt etiam diarium navigii, a. 53 Philadelphia verſus terram Labrador miſſi, ɔra Vol. III. P. I. p. 373. a nobis laudatum, ubi ro editorem, ab aliis in errorem inducti, *Jeffe*-r, qui potius eſt libri redemtor, nominavimus.

Lettre de M. ROBERT DE VAUGONDY *au ſu*-*d'une Carte ſyſtematique des pays ſeptentrionaux de* *ſie et de l'Amérique.* à Paris 1768. 4 mai. — ıgelli hypotheſin et ſententiam auctor preſſo ſe- pede ſequitur: quoad nonnulla tamen in diver- s abit opiniones. Tabula adiecta geographica praeſentat littora Aſiae et Americae ſepten- ionalis. de Vaugondy.

Eiusdem *Mémoire ſur les pays de l'Aſie et de Amérique, ſitués au Nord de la Mer du Sud, accom*-*gné d'une Carte.* à Paris 1774. 4 mai. — Ulte- us auctor hac diſſertatione et tabula geographica ypotheſin Engelianam urget, omnesque relatio- es, coniecturas et opiniones antiquas recentio- esque de argumento iſto famoſo coniungere at- ue conciliare ſtudet. Aſiae angulum verſus ori- tem latiorem quidem reddit, quam Engelius: on vero eundem ita dilatat, ut alii: littus contra mericae occidentale orientem verſus retro quaſi acit. —

Cf. BUESCHINGII *wöchentl. Nachrichten* a. 1775. p. 77 ſqq.

Das von den Ruſſen in den Jahren 1765, 1766 *und* 1767 *entdeckte nordliche Inſelmeer zwiſchen Kamtſchatka und Nordamerika, beſchrieben vom Staats-rathe, Herrn* VON STAEHLIN; in Kalendario Pe- v. Staehlin

G 5 tro-

*) *Geogr. und krit. Nach.* etc. p. 141 ſqq.
**) *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1769. p. 530. ſqq.

tropolitano geographico a. 1774. Et ex eo
ſeparatim prodiit *Stuttgardiae* 1774. 8. — In
libello deſcribitur mare illud inter Aſiam et Am
cam, inſulis obſitum, a. 1768 Ruſſorum ſt
primo pernavigatum, obſervationibus recenti
bus, de quibus mox referemus, multo magi
exactius notum. Auctor ingentem iſtam inſi
rum multitudinem in tres quaſi ordines red
Inſulas, ſeptentrionem maxime ſpectantes, app
lat Anadyricas; medias Olutoricas; verſus me
diem ſitas, Aleuticas.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1775. p. 310 ſqq.
Allgem. teutſche Bibl. T. XXXII. p. 183.

Barrington. DAINES BARRINGTON (vices praeſidis p
marii in Academia Scient. Londinenſi curan
Probability of reaching the Northpole diſcuſſed. Lo
1775. 4. Et in eiusdem *Miſcellanies.* ibid. 1781.
Theotiſce, cum *Engelii* annotationibus, in eiusd
libri ſupra deſcripti parte altera. — Antea i
Barringtonus ſocietati dictae praelegerat brevio
diſſertationem, lingua Anglica conſcriptam, qu
Guil. Dav. Büſching in patris ephemeridibus, ſ
piſſime a nobis laudatis, a. 1774. p. 406-4
Theotiſcam fecit. *) Ampliorem exhibuit auc
titulo modo adſcripto. Totus in eo eſt, ut con
Phippſium multis teſtimoniis comprobet, plu
naves olim iam longe ulterius verſus polum an
cum penetraſſe, quam navarcha iſte Anglus a. 17
Conſilia ſimul amici anonymi tradit, quibus ex
quendis votis eius reſponderi poſſet.

Cf. BUESCHING l. c. a. 1775. p. 89 ſqq. 291 ſqq
Götting. gel. Anzeig. a. 1776. *Zug.* p. 1 ſqq.

J.

*) Cf. ibid. p. 261 et 288.

J. N. BUACHE, *Geographe ordinaire du Roi* (Philippi fratris filii), *Mémoire ſur les païs de l'Aſie et de l'Amerique, ſitués au Nord de la Mer du Sud. Accompagné d'une Carte de comparaiſon des plans de M M.* Engel *et* de Vaugondy, *avec le plan des cartes modernes.* à Paris. 1775. 4 mai. — Modeſte auctor opiniones Engelii et Roberti de Vaugondy quoad ſitum anguli Aſiae verſus aquilonem angulique Americae iſti oppoſiti examinat dubiaque contra eaſdem profert. Defendit contra veritatem tabularum geographicarum recentiorum ratione dilatationis, quam regioni illi Aſiaticae tribuunt. Mulleri ſententiam et Ruſſorum obſervationes ratione ſitus peninſulae Kamtſchatkae amplectitur. Academia regia, cui diſſertationem auctor obtulerat, ſententiam de Kamtſchatka aſſenſu ſuo comprobavit. Tabula geographica ſiſtit regiones dictas triplici modo, nimirum ex ſententia Engelii, Vaugondii et Buachii. Buache.

Cf. BUESCHING l. c. a. 1775. p. 403 ſqq. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1776. *Zug.* p. 207 ſqq.

CONSTANTINI JOHANNIS PHIPPS (qui hodie *Lord* MULGRAVE audit) *Voyage towards the Northpole undertaken by his Majeſty's command* a. 1773. Lond. 1774. 4 mai. Cum XIV tabulis aen. elegantiſſimis. *Theotiſce*, cum *Engelii* additionibus et obſervationibus, *Bernae* 1777. 4 mai. Cum tabb. aen. — Iter, iuſſu regis Magnae Britanniae a duabus navibus ſuſceptum, hoc Phippſii diario fuſe exponitur. Penetrarunt uſque ad octogeſimum, et quod excurrit, gradum latitudinis: tranſvectionem vero iſtam nobiliſſimam minime perficere potuerunt. Engelius, qui ardore et ſcriptis ſuis ſuper hac re Anglos ad hanc expeditionem excitaverat, indigne tulit Phippſii navigationem; Phipps.

tionem; eamque minus votis reſpondiſſe co dit, quia contra conſilia ſua, iter inter No Semlam et Spizbergam inſtituendi, aliam ele viam, ſcilicet inter Groenlandiam et Spizber Obſervationes igitur non ſolum diario An ſubiecit, ſed et diſſertationem iſtam amplam dit, quae etiam libri, paullo ante a nobis rece partem alteram conſtituit. Inſunt vero libro plures aliae obſervationes minime contemnen Interpres Theotiſcus anonymus addidit LUTWIDGII, navarchae Angli, qui eidem neri interfuerat, diarium.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1775. *Zug.* p. 25 a. 1777. *Zug.* p. 353 - 361. BUESCHING a. 1777. p. 230 ſqq.
Allgem. teutſche Bibl. Anhang zum 25 bis 36ſten T. III. p. 1468 ſqq.

Summary biſſ. etc. *Summary Obſervations and Facts collected late and authentic accounts of Ruſſian and other gators to ſhow the practicability and good proſpect ſucceſs in entrepriſes to diſcover a northern paſſage veſſels by ſea, between the Atlantic and Pacific Oce or nearly to approach the North-Pole; for which offers of reward are renewed by a late act of Par ment.* London 1776. 4 mai. — Auctor hu

e Val Travers. libelli, DE VAL TRAVERS, natione Helve olim Electoris Palatini rebus in Anglia proſpici ſententiam Engelii, cuius nomen vero ſtudio, videtur, tacuit, Anglis magis cognitam atque co mendabilem reddere ſtuduit.

Cf. BUESCHING l. c. a. 1776. p. 401 ſqq.

J. L. S. J. L. S. (forte J. B. SCHERER, paullo nominati) *Neue Nachrichten von denen neuentdec Inſeln in der See zwiſchen Aſien und America; mitgetheilten Urkunden und Auszügen verf*

Hamburg u. Leipz. 1776. 8. *Anglice* in opere Coxiano, poſtea recenſendo, 1781. — Meliora quidem et exactiora ſuper hoc argumento habemus: iſto autem tempore anonymi relatio plura, quae nova viderentur atque ſciendi cupidinem titillarent, praebuerat, hauſta quidem potiſſimum e Mülleri narrationibus chartisque ineditis.

Cf. BUESCHING l. c. p. 323 - 327. *Allgem. teutſche Bibl.* T. XXXII. p. 183 ſqq. Contra hanc cenſuram paullo iniquiorem v. quae monuit *Pallas* in *Neuen Nord. Beyträgen* T. I. p. 273.

LE GENTIL in *Mémoires de l'Academie des Sciences de Paris* pro a. 1772 (edit. a. 1775) demonſtrat, iter verſus Sinam per maria ſeptentrionalia licet forte inſtitui poſſet, diuturnius et periculoſius fore, quam ſi circa Africam perageretur. le Gentil.

JOH. TRALLER *Deſcription or Account of the Islands, lately diſcovered in the South-Sea; with ſome Account of the Country of Kamtſchatka.* Lond. 1778. 8. De Ruſſorum navigationibus nec ſatis accurate nec intelligenter diſſerit. Traller.

GUILIELMI COXE A. M. *Account of the Ruſſian diſcoveries between Aſia and America, to which are added the conqueſt of Siberia, and the Hiſtory of the Transactions and Commerce between Ruſſia and China.* Lond. 1780. 4. Editio altera ibid. eod. 4. — Auctor Petropoli, ubi non, ut nonnulli retulerunt, rebus Anglorum ibi habitantium religioſis praefuit, ſed cum Herberto, filio Comitis Pembroke, tanquam eius comes a. 1778 commoratus eſt, omnia, quae huic operi elaborando quodammodo inſervire potuerint, collegit. Uſus eſt praecipue Mulleri, Gmelini ſenioris, Pallaſii, Georgii et Fiſcheri operibus, Anglis, eo certe tempore, ignotis. Praemittuntur nonnulla de peninſula Kamt- Coxe.

Kamtſchatka. Sequitur ſectione pr na verſio libelli, modo a nobis indicati *J. L. S. Neue Nachrichten* etc. Sectio ſecunda ſiſtit Ruſſorum primas incurſiones in Sibiriam ſecundum Fiſcherum et Mullerum. Adiectae ſunt e Pallaſii itinerario deſcriptiones urbium Ruſſicarum et Sinicarum limitropharum, Kiachtae potiſſimum.; Sectio tertia ſ appendix comprehendit excerpta e diariis nonnullis antea ineditis *Krenitzini* et *Lewaſchefii*, Ruſſorum, qui a. 1768 inſulas inter Aſiam et Americam verſus ſeptentrionem ſitas perſcrutat ſunt; porro ineſt obſervatio ſuper longitudin Kamtſchatkae contra Engelium et Vaugondium tum probatur, Beringium a. 1741 Americam at giſſe, certe non longe ab ea abfuiſſe; exhibetu catalogus tabularum geographicarum, argument iſti inſervientium; conſtituitur ſitus et numeri inſularum illarum; agitur de Tſchutkſchis; na ratur de centurionis *Synd* navigatione, a. 17 verſus Sibiriae angulum ad aquilonem directa; e hibentur ſpecimina linguae Aleuticae etc. Ap pendix altera refert de variis raponticae generib ac de eius venditione. Adiectae ſunt tabulae no nullae geographicae.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1781. p. 506-511.

Pallas. PETRUS SIMON PALLAS, pluribus vicibus nobis celebratus, in promtuario bonae frugis pl niſſimo, quod inſcripſit: *Neue Nordiſche Beytr* etc. (*Petropoli* et *Lipſ.* 1781 - 1783. IV Voll. 8 mai.) prorſus egregia huc pertinentia tali lautitiarum cupidis liberaliter obtulit. Et volum ne quidem *primo* p. 245-248: *Beſondere Nachri ten über die Tſchutkiſche Landſpitze und benachba Inſeln; aus dem Ruſſiſchen Original überſetzt.* Ib dem p. 249-272: *Bericht von der in den Jahr*

1768 *und* 1769 *auf allerhöchſten Befehl der Ruſſiſchen Monarchin unter Anführung des Capitains* KRENITZYN *und Lieutenants* LEWASCHEF *von Kamtſchatka nach den neuentdeckten Inſeln und bis an Aläska oder das feſte Land von America vollbrachten Seereiſe.* Eſt verſio diarii, a Coxio primum, ut modo memoravimus, in lucem editi, cum nonnullis interpretis annotationibus. Ibidem p. 273-313: *Erläuterungen über die im öſtlichen Ocean zwiſchen Sibirien und America geſchehenen Entdekkungen.* Pallaſius has illuſtrationes a. 1777 Comiti *de Buffon* lingua Gallica conſcriptas exhibuerat. Comes easdem, tantum non omnes, ſubiunxit libro, quem inſcripſit: *Sept Epoques de la Nature.* Hoc autem loco Pallas easdem, omnes quidem ac pleniores, lingua Theotiſca tradit. Hauſtae ſunt maximam partem ex iisdem fontibus, quibus uſus eſt auctor, ſaepe commemoratus, anonymus *J. L. S.* et quem fide dignum eſſe aſſerit Pallas, qui et tabulam geographicam perutilem exhibuit. — Idem volumine *ſecundo* p. 255-301 typis mandavit: *Topographiſche und phyſikaliſche Beſchreibung der Beringsinſel, welche im oſtlichen Weltmeer an der Küſte von Kamtſchatka liegt.* Auctor eſt STOELLERUS, de quo nos ſupra Vol. II. P. II. p. 251 ſqq. *Mullerus* excerpta tantum in collectione a nobis laudata dederat. Pallas integrum exhibet diarium Stoelleri, qui navarchae Bering ſocius fuit in expeditione, a. 1742 in inſulam, quae huius Beringii nomen fert et ubi ipſe mortuus eſt, ſuſcepta. Editor notulas adſperſit. Ibidem p. 302-307: *Kurze Beſchreibung der ſogenannten Kupferinſel (Mednoi oſtrof) im Kamtſchatkiſchen Meere.* A PETRO JACOWLEF, qui a. 1755 hanc inſulam perveſtigavit. Ibidem p. 308-324: *Bericht von einer im Jahr 1772 angetretenen vieriährigen Seereiſe*

Stoeller.

Jacowlef.

reiſe zu den zwiſchen Kamtſchatka und Amerika g-genen Inſeln, unter Anführung des Peredoſſc.

Bragin. DMITREI BRAGIN. Editor hoc diarium e ſermone Ruſſico transtulit in Thoetiſcum notis inſtruxit. Ibidem p. 325-341: *Auszug aus*

Solowief. *Tagebuch einer Seereiſe, welche* JWAN SOLOWI *in den Jahren* 1770 *bis* 1775 *bis an die zum fe Lande Amerika gehörige Landſpitze Aläska verr tet.* Volumen *tertium* ſiſtit p. 274-288: *Aus:*

Saikof. *aus dem Reiſebericht des Ruſſiſchen Steuermanns* SAIKOF *über eine bis an das feſte Land von Amerika geſchehene Schiffſahrt.* Inſulas inter Aſiam Americam ſitas Saikofus ipſe perluſtravit atque tabella geographica coloribus diſtincta repraeſentavit. Volumine *quarto* p. 105-111 legim *Auszug aus dem Tagebuch des Koſaken-Sotniks* (

Kobelef. Kaſakarum centurionis) IWAN KOBELEF *das Land der Tſchutkſchen und die demſelben entgegenliegende Inſeln und Landecke von America.* Kobelefius primus fuiſſe dicitur, qui a. 1779 inde ab angulo iſto Aſiatico, ubi Tſchuktſchi, plantarum ſtar, vegetant, verſus inſulas in freto, quo A et America diſcernuntur, ſitas navigaverit, c earum incolis amice verſatus fuerit, littusque Americanum exinde petierit. Mappa geographica ſ iuncta plures ſub oculis ponit novas regio Repraeſentantur ſimul inſulae Kuriles meridiei ximе obiacentes. Deſcriptio inſularum Kuril quarum numerus eſt XXII, prorſus egregia eid volumini addita hac epigraphe: *Neue Beſchreib der Kuriliſchen Inſeln (nach einem Ruſſiſchen Original)* p. 112-141. Hauſta quidem ex relatio bus navigatorum Ruſſicorum, TSCHERNI ANTIPINI et OTSCHEREDINI.

Conciſe Account etc. *A conciſe Account of Voyage for the Diſcovery a North-Weſt Paſſage, undertaken for finding a*

ſ

way to the Eaſt - Indies etc. By a Sea - Officer. Lond. 1782. 8. — Libelli, nihil adeo novi et ἀλλοτρια continentis, auctor habetur RICHARDUS PICKERSGILL, qui ter ſocius erat navigationum ab Anglis circum orbem terrarum peractarum, poſteaque flumine Thameſi periit. *) Pickersgill.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1782. p. 1110 ſqq.

Duc DE CROY *Mémoire ſur le paſſage par le Nord, qui contient auſſi des reflexions ſur les Glaces.* à Paris 1782. 4. — Judicia potius et conſilia, quam res geſtae ac teſtimonia proponuntur. de Croy.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1783. p. 251 ſqq.

Anmerkungen über die neuerlich verſuchte nähere Fahrt durch Norden nach Oſtindien; in *Hiſt. Portefeuille* a. 1783. Partic. III. p. 321-339. Auctor anonymus, a partium ſtudio alienus, credit, navigationem verſus aquilonem in Indiam orientalem, vel poſt irritos Cookii et Clerkii conatus, de quibus alibi agemus, inſtitui poſſe: utilitatis tamen parum inde redundaturum eſſe, idem putat. Tabula geographica, his obſervationibus illuſtrationi inſerviens, noviſſima a navigatoribus Ruſſicis et Anglicis inter Aſiam et Americam ſeptentrionalem viſa ſeu reperta repraeſentans, adiecta eſt eiusdem libri particulae X. Anmerkungen etc.

J. R. FORSTERUS in opere egregio: *Geſchichte der Entdeckungen und Schiffahrten im Norden* (Francof. ad Viadr. 1784. 8 mai.) quod nos alio loco deſcribemus, breviter quoque perſequitur navigationes a nobis hucusque expoſitas, easque tabula geographica praeſtantiſſima illuſtrat. Forſter.

*) v. *Forſter* in *Geſchichte der Entdeck. und Schiffahrten im Norden* p. 468 ſqq.

CAPVT LVIII.

SCRIPTORES DE MARI AUSTRALI SIVE PACIFICO ATQUE DE ILLIUS INSULIS.

Rabener. *Iuſti Godofredi Rabeneri* Diſquiſitio, an terrae ſubpolares habitatae? in *eiusd.* Amoenitat. hiſt. philol. (Lipſ. 1695. 8.) p. 327-333.

Idem de terris incognitis; *ibid.* p. 396-403.

✲ ✲ ✲

Magelhaens. Ferdinandus Magellanus (*Magelhan* ſ. *Magelhaens* ſ. *Magellanes*), nobilis Luſitanus, primus, quantum ſcimus, Europaeorum fuit, qui annis 1520 et 1521 oceanum iſtum vaſtiſſimum, quem auſtralem ſeu pacificum appellamus, adeoque globum terraqueum, licet ipſe non omnem, ſocii tamen eius, pernavigarunt. Comitem itineris habuit ANTONIUM PIGAFETTAM, Italum, Vicentia oriundum, equitem Rhodium ſive Melitenſem. Poſt reditum in Europam a. 1522 idem deſcriptionem itineris tradidit cum Carolo V Imperatori, tum reginae Franciae (matri Franciſci I regis, Ludovicae Sabaudienſi). Haec itinerarium in uſus ſuos a *Jacobo le Fevre* in epitomen redigi et in linguam Gallicam transferri iuſſit. Quam verſionem adhuc ſervat bibliotheca regia Pariſina Nro. 10270 hac epigraphe: *Navigation et deſcouverte de l'Indie ſuperieure, faite par Ant. Pigafette.* Alia exempla manuſcripta conſpiciuntur Veronae, et Romae in bibliotheca Vaticana. Figurae, a Pigafetta ad illuſtrandum itinerarium delineatae, et ab eo Clementi, Pontifici Romano, oblatae, forte perierunt. Totum opus nunquam typis expreſſum eſt: epitome vero Gallica mox Italice reddita *Venetiis* 1534 in 4 excudeba-

Pigafetta.

batur, poſteaque a *Ramuſio* collectioni ſuae iti-
rariorum inſerebatur. Laudatur etiam editio
c epigraphe: *Itinerario di Marc Antonio* (forte
*iſſer Antonio?) Pigafetta, gentiluomo Vitentino.
ondra, appreſſo Giovanni Wolfio Ingleſe.* S a.
ecundum alios 1585.) 4. Eandem Pigafettae
lationem, adhibitis ſimul aliorum de expeditione
agellanica narrationibus publici iuris fecit *de
roſſes* in *Hiſtoire des Navigations aux Terres au-
rales*, quam *Adelung Theotiſce* reddidit, ut hoc
ſo capite infra narrabimus. Noſtris temporibus
cundum verſionem Italam opuſculum *Theotiſce*
ddidit *M. C. Sprengelius* in *Beyträgen zur Völker-
d Länderkunde* (Lipſ. 1784. 8.) T. IV. p. 1-155.
em addidit introductionem, notas et ſupplementa
que appendicem a p. 156-182, in qua differit
Didaci Riberi, Coſmographi Caroli V Impera-
ris, tabula geographica, qua omnis terrarum
bis, quantum tunc temporis innotuerat, reprae-
ntatur. Sprengelius exacte iſtam deſcribit,
aecipue ratione regionum et inſularum quas vi-
runt Magellanus et Pigafetta *).

Cf. *Bibliotheca e ſtoria di quagli Scrittori coſi della città come del territorio di Vicenza, del P.* Angiol Gabriello di Santa Maria, *Carmelitano* (Vicenza 1778. 4.) T. IV. p. 1-13.

Pigafettae narrationes alium in ordinem rede- Ortega.
it teſtimoniisque Herrerae, Gomarae aliorumque
H 2 ſcri-

*) Exhibetur etiam deſcriptio itinerum Magellani, Drakii, Candiſchii et Noorti Theotiſce a LEVINO HULSIO libro ſic inſcripto: *Kurze, wahrhaftige Relation und Beſchreibung der wunderbarſten vier Schiffarten, ſo jemals verrichtet worden, als nemlich Ferdin. Magellani, Portugaleſers, mit Seb. de Cano, Franc. Draconis, Engeländers, Thomae Candiſh, Engeländers, Olivarii van Noort, Niederländers* etc. Conſtituunt etiam partem ſextam collectionis inter. Hulſianae. 1603.

ſcriptorum Hiſpanorum confirmavit ORTEGA hac inſcriptione: *Reſumen hiſtorico del Viage hecho al Re dedor del mondo por Hernando de Magellanes, por el Doctor* CASIMIRO DE ORTEGA. Madrit 1769. 4.

Idem Magellani iter breviter a. 1522 deſcripſit *Maximilianus Tranſylvanus*, Cardinali Salisburgenſi ab epiſtolis, licet narratio eius inſcripta ſit: *de Moluccis. Latine* exſtat in Collectione itiner. Hervagiana: *Italice* in Collect. itiner. Ramuſiana T. I.

Omittimus itinera alia, de quibus *Acoſta, Herrera, Gomara*, aliique in operibus ſuis, alibi a nobis recenſitis, tradiderunt, exponentes ſolummodo itineraria ſive diaria ſigillatim elaborata atque in lucem edita. Quo pertinet:

Drake. FRANCISCI DRAKE *Voyage into the South-Sea about the globe of the whole earth, begun* 1577 *and finiſhed* 1580; in Collectione itiner. Hakluytiana Vol. III. p. 742 ſqq. Hanc relationem ipſe

Nuño de Sylva. Drakius haud confecit, ſed NUÑO DE SYLVA, Luſitanus nauta, a Drakio in itinere captus. Epitome Latina exſtat in Collectione fratrum de Bry T. VIII. Aliam relationem Anglus nobilis FRAN-

Pretty. CISCUS PRETTY conſcripſit hoc titulo: *The famous voyage of Sir Francis Drake into the South-Sea, and therehence about the whole Globe of the Earth.* Lond. 1600. 8. Epitomen *Gallicam* dedit *Franc. Louvencourt, de Vauchelles*, Pariſ. 1627. 8. ibid. 1641. 4. Purchas quoque in Collectione itiner. T. I. narrationem de Drakiinavigatione iſta, eamque vero mancam, exhibuit; atque *Prevotius*

Brown. T. XII. — Exſtat etiam: EDUARDI BROWN *Sir Francis Drake's Voyage round the world.* Lond. 1652. 4. *Theotiſce*, Lipſ. 1726. 8. Anonymus ſcripſit: *The famous Voyage of Sir* Francis Drake,

Drake, *with an particular Account of his Expedition n the Weſtindies, againſt the Spaniards, being the rſt commander that ſail'd round the Globe: to which r added the proſperous Voyage of Mr.* Thomas Candiſh *round the world.* Lond. 1741. 8. Cum abula geogr. Commemoranda etiam biographia Drakii Anglice in *Biographia Britannica, or the Lives* et quam Theotiſce habemus, inſcriptam: *Sammlung von merkwürdigen Lebensbeſchreibungen* etc. Halle 1754. 8.) T. I. p. 237-280.

THOMAE CANDISII *Voyage into the Southſea and ſo round about the circumference of the whole Earth, egun* 1586, *finiſhed* 1588; in Collectione itiner. Hakluytiana Vol. III. Ibidem exſtat: *Thom. Candiſh's laſt Voyage, intended for the Southſea, the Philippinas and the coaſt of China* 1591. Auctor perhibetur idem modo dictus FRANC. PRETTY. Cf. etiam Collectio Purchaſiana Vol. I. et IV. Adiecta eſt eadem Prettii narratio libro, modo occaſione navigationis Drakianae commemorato: *The famous Voyage* etc. *Latine* in Collectione fratrum *de Bry* T. VIII. *Belgice* in *Beſchryvinge van de Zeevaerdt van Thomas Candiſch. Bygehvygt de voyagie an Franz Drak, en J. Hawkins naer Weſt-Indien.* Amſt. 1598. fol. Cf. *Sammlung von merkwürdigen Lebensbeſchreibungen* T. III. p. 272 ſqq. Candiſh. Pretty.

ROBERTI WITHRINGTON et C. LESTES *Voyage intended for the Southſea, but performed onto the ſouth lat. of 44 degrée, begun* 1586; in Collect. itiner. Hakluytiana Vol. III. Withrington et Leſtes.

LOPEZ VAZ *Diſcourſe of the Weſtindies and the Southſea* 1587; in Collectione itiner. Hakluytiana Vol. III; et in Collect. Purchaſiana Vol. IV. Vaz.

RICHARDI HAWKINS *Obſervations in his Voyage into the South-Sea.* Lond. 1622. fol. Excerpta dedit *Purchas* l. c. Vol. IV. Hawkins ipſe obſer- Hawkins.

obſervationes, in itinere, ab a. 1593 peracto, a ſe collectas, typis mandavit.

De Broſſes l. c. laudat itinerarium nobilis Hiſpani, ALVARI DE MINDANA, inſcriptum: *Deſcubrimiento de las Iſlas de Salomon*, et ex eodem iter ab *A. de Mindana* et a *Ferdinando de Quiros* a. 1595 ab urbe Payta in Peruuia in oceanum pacificum ſuſceptum deſcribit. Integrum itinerarium Anglice exhibuit *Alex. Dalrymple* volumine priore collectionis, infra a nobis indicandae.

de Mindana.

Janſſon.

(BERNH. JANSSON) de novo orbe et navigationibus *Sebaſtiani a Weert*; in Collect. fratrum de Bry T. IX. Deſcribitur infelix navigatio, quam *Simon de Cordes* et *Seb. de Weert* ab a. 1598 usque ad a. 1600 in oceanum auſtralem ſuſceperunt.

van Noort.

OLIVIER VAN NOORT *Beſchryvinge von de Voyagie om de geheelen weerlet - cloot.* Rotterdam en Amſterd. (1610). fol. *Theotiſce* a *Gotthardo Arthus*, in Collect. fratrum *de Bry* T. IX. *Francogallice* Amſterd. 1610. fol. et in *Recueil des Voyages de la Comp. des Indes orient.* T. II. p. 1 ſqq. Epitome *Anglica* in Collect. itiner. Purchaſiana T. I. Cf. Collectio Hulſiana, paullo ante laudata; Collect. itiner. Prevot. T. XI. et *de Broſſes* l. c. — Iter, annis 1598, 1599, 1600 et 1601 peractum. Fretum Magellanicum et inſulae latronum praecipue deſcribuntur.

de Quiros.

PETRI FERNANDEZ DE QUIROS Narratio regi Hiſpaniae facta ſuper detectione quintae orbis terrarum partis, cui nomen Auſtralis incognita; cum Deſcriptione regionum Siberiae, Samojediae atque Tingoeſiae, una cum itineribus verſus ortum et aquilonem eo ducentibus. *Amſtelod.* 1612. 4. Reperimus quoque titulos ſequentes:

FRANC.

FRANC. FERD. QUIR Narratio de terra auſtrali incognita et de terra Samojedarum et Tunguſiorum in Tartaria. Amſt. 1613. 4.

PETRI FERD. DE QUIROS Exegeſis libelli ſupplicis oblati regi Hiſpaniae ſuper detectione quintae partis orbis terrarum, cui nomen Auſtralis incognita, eiusque immenſis opibus et fertilitate; in *Deſcript. detectionis freti Hudſoniani.* Amſt. 1613. 4. Neſcimus, utrum ſub his titulis diverſi libelli lateant, an ſit unus idemque. Secundum tertium a nobis modo allatum *Latina* Arthuſii verſio exſtat in fratrum *de Bry* India orientali T. X. *Anglica* verſio eſt inſcripta: FR. FERD. QUIR'S Terra auſtralis incognita: *or, a new ſouthern diſcovery, containing a fifth part of the world, lately found out.* Lond. 1617. 4. — Auctor, natione Luſitanus, antea iam a. 1595 cum Mindana mare pacificum pernavigaverat. A. 1606 eiusmodi iter ingreſſus eſt inde ab urbe Lima cum claſſe *Ludovici Paz de Torres.* Prae aliis itinerariis hoc in capite a nobis laudatis memorabile eſt, quod Quiros litteris mandavit, quia veritatis ſtudium atque candor ubique elucent.

Speculum navigationis Indiae orientalis occidentalisque, quarum una GEORGII A SPILBERGEN, altera JACOBI LE MAIR auſpiciis imperioque directa annis 1614, 1615, 1616, 1617 et 1618: exhibens novi in mare auſtrale tranſitus, incognitarumque hactenus terrarum ac gentium, inventionem; cum figuris et imaginibus. *Lugd. Bat.* 1619. 4. oblong. et in Collect. itiner. fratrum *de Bry* (America) T. XI. *Anglice* in Collect. itiner. Purchaſ. T. I. *Francogallice* hac epigraphe: *Miroir Oſt et Weſtindical, ou Deſcription de deux navigations, faites en* 1614 - 1618 *par George de Spielbergen et par Jacques le Maire.* à Amſterdam 1621.

a Spilbergen. le Mair.

1621. 4. Cum figg. aen. Et in *Recueil de Voyages de la Comp. des Indes orient.* T. I. p. 371 ſqq. Exſtat etiam: *Dreyjährige Reiſe Georg von Spielbergen nach den orientaliſchen und occidentaliſchen Indien, und neunjährige Reiſe Caſpar Balby's.* Frankfurt 1625. fol. — Diarium itineris ipſum JOH.
de Maye. CORNELIUS DE MAYE conſcripſit. Delineavit etiam accurate fretum Magellanicum. Obſervationes praebet haud contemnendas.

Journael van de Reyſe gedaen door WIL-
Schouten. LEM CORNLISZ. SCHOUTEN *van Hoorn, in de Jaren* 1615, 1616, 1617, *door de Straet Magellanes.* Amſterd. 1617. 4. Poſt hac epigraphe: *Reyſe round om de geheele Aerdkloot.* ibid. 1618. 4. ibid. 1676. 4. *Francogallice* ibid. 1617. 4. ibid. 1706. II Voll. in 12. Et in *Recueil de Voy. de la Comp. des Ind. orient.* T. IV. p. 531 ſqq. *Theotiſce*, Arnhemii 1618. 4. *Latine* hac inſcriptione: Diarium vel deſcriptio itineris facti a *Guil. Cornelio Schoutenio, Hornano*, annis 1615, 1616 et 1617, cum a parte auſtrali freti Magellanici novum ductum aut fretum in magnum mare detexit, totumque orbem circumnavigavit. *Amſtelod.* 1619. 4. Cum figg. *ibid.* 1648. 4. Et in Collectione fratrum *de Bry* T. XI. *Anglice* ap. Purchaſ. T. I. *) — Maxima pars huius itinerarii, praeſtantioribus iure
Claeſſon. adſcripti, debetur diario ARISII CLAESSON, ſcribae claſſis, cui *le Maire* ac *Schouten* ſ. *Schulzius* praefuerunt. Maior certe opera in hoc itinerario data deſcriptioni morum hominum, qui in inſulis, quas Belgae tunc viderunt, vivunt, quam in praecedentibus. Addita etiam ſpecimina linguarum, quibus iidem uſi ſunt.

ADOL-

*) ſupra quidem, cap. LII. ſect. III, huius itinerarii iam mentionem fecimus: ſed notitia, quam hoc loco exhibemus, exactior eſt.

ADOLPHI DECKER,*) Argentoratenſis, *Diur- der Reiſe der Naſſauiſchen Flotte, unter* JACOB ERMITE, *um die ganze Welt.* Strasb. 1629. 4. Decker. l'Hermite. *ine* in Collect. fratrum de Bry, Hiſt. Amer. XI et Ind. orient. T. XII (ubi praefectus claſ- Naſſovicae ſive Belgicae Latine audit *Jacobus erita)* cum figg. aen. *Francogallice*, in *Recueil de yages de la Comp. des Ind. orient.* T. V. p. 1 ſqq. *glice* in Collect. itiner. quae vulgo audit Harri- ia P. I. T. II. p. 11 ſqq. — Archetypum eotiſcum in ipſa Germania rarius factum, licet ime contemnendum. Auctor erat centurio in ſe iſta, quae ab a. 1623 usque ad a. 1626 ex- itionem contra Hiſpanos in America ſuſcepe- . Deckerus Bataviae duos per annos commo- is, a. 1628 demum in Europam rediit.

FRANCISCI PELSART *Decouverte de la terre trale;* in Thevenoti *Relation de divers voya-* etc. T. I. P. I. In Collect. itiner. Prevot. XII. — Auctor, navarcha Belgicus, a. 1629 e pacificum pernavigans magis fata ſua, quam iones et homines, deſcripſit. Pelſart.

ABEL JANSEN TASMAN *Relation d'une Voya- ux Terres auſtrales inconnues en* 1642; ap. *The- ot* l. c. T. II. P. IV. Epitome in *Voyages aux les occidental. de Franç. Coreal* (Amſt. 1722. 8.) III. p. 203 ſqq. *Anglice* in *Account of ſeveral Voyages* etc. ſupra cap. LVII a nobis indicata; n Collect. itiner. Harriſiana. — Auctor, na- cha Belgicus, a. 1642 et 1643 inde ab urbe avia duabus cum navibus petiit oceanum iſtum, ue in eo altius verſus meridiem, quam omnes e dicti, navigavit; quocirca etiam plura obſer- it atque litteris mandavit. Taſman.

*) Non OEKKER, ut *Stuckius* habet in *Verzeichniſs* etc. p. 215. Nr. 1019.

Narborough et Wood. Anglorum, JOHANNIS NARBOROUGH JOHANNIS WOOD itineraria huc pertinen eaque haud parvi aeſtimanda, inſunt etiam co ctioni modo memoratae: *Account of ſeveral Voyages* etc. Exſtant quoque in Colleſt. itin Harriſiana T. II. Et in Guil. Hackii *Collectio original Voyages*. Lond. 1699. 8. *Francogallic Franc. Coreal Voyages aux Indes occid.* T. WOODII itinerarium etiam adiectum GUIL DAM PIERI *Account of a new voyage round the Worl* cum editionibus archetypi Anglici, tum eiusde verſionibus. *Narborough* et *Wood* uni eidem quei neri a. 1670 et 1671 interfuere idque diverſimo deſcripſerunt. Erravit igitur Prevotius, dum collectione ſua itinerariorum T. XI ex hac expeditione nautica duas fecit. Uterque vero ſolum nautis, ſed etiam aliarum rerum utilium pidis ſcripſit.

Sharp. BARTHOLOMAEI SHARP *Journey over Iſthmus of Darien, and Expedition into the South-S* Cf. ſupra cap. XLVII.

Cowley. COWLEY, itidem Anglus, comesque Guil mi Dampier, a. 1683 - 1685 navigationem mare auſtrale peregit. Ipſius relatio exſtat *Dampieri* opere, ſtatim recenſendo, in Collect ne itiner. *Hackiana*, et *Harriſiana*.

Ravenau de Luſſan. RAVENAU DE LUSSAN *Journal du Voy fait à la Mer du Sud avec les Flibuſtiers de l'A que en 1684 et années ſuivantes.* à Paris 1689. ibid. 1690. 12. Et in editione recentiſſima O MELINI *hiſtoire des avantures* etc. *à Trevoux* 17 12. Cf. ſupra Vol. III. P. I. p. 239.

Journal etc. *Journal du Voyage fait à la mer du Sud.* à P ris 1690. 12.

Dampier. GUILIELMI DAMPIER *Account of a new Vo ge round the World from* 1683 *to* 1691. Lond 169

97. in 8. Cum figg. aen. *Francogallice*, Am-
od. 1698. 8. Cum figg. aen.

Aliud iter a. 1699 ſuſceptum Dampierus de-
pſit et LIONELI WAFERI itinerarium adiecit
nd. 1701 ſqq. III Voll. in 8. Cum figg. aen.
ncogall. Amſterd. 1701. III Voll. in 8. Cum
. aen. (Cui verſioni et ſequentibus addita ſunt
ria *Woodii*, *Sharpii*, *Cowleyi* et *Roberti*.) ibid.
05. III Voll. in 8. Cum figg. aen. *Theotiſce*,
ncof. et Lipſ. 1702. 1703. 1707. III Voll. in 8.
m figg. aen. Lipſ. 1708. III Voll. in 8. Cum
g. aen.

Tertium Dampieri itinerarium edidit *Guil Fun-*
hac epigraphe: *A Voyage round the World, con-*
ning an Account of Captain DAMPIER'S *Expe-*
ion into the South - Seas in the Years 1703 *and*
'04. *Together with the Author's Voyage on the*
'eſt - Coaſt of Mexico to Eaſt - India, by WILLIAM
NNEL. Lond. 1707. 8. Cum tabb. geogr. Funnel.
figg. aen.

Quartum Dampieri iter deſcribitur in *Continua-*
n of a Voyage to New - Holland. Lond. 1709. 8.

Omnia Dampieri itineraria *Francogallice* reddi-
, Amſtelod. 1711. 1712. V Voll. in 12 mai.
thomagi 1715. V Voll. in 12 mai. ibid. 1723.
Voll. in 12 mai. ibid. 1739. V Voll. in 12 mai.
mnes cum tabb. geogr. et figg. aen. *Belgice*, Rot-
d. 1717. III Voll. in 4.

Excerpta exhibent: Collect. itiner. Prevotjana
XI. Collect. itiner. Berol. T. IX. Et *de Broſſes* l. c.

Exſtat etiam: DAMPIERS *Reiſe um die Welt;*
Leſebuch für Kinder und iunge Leute, von J. C.
Münter. *Celle* 1783 - 1784. III Partes in 8.

Dampierus quater per oceanum auſtralem na-
gavit, multaque notatu digna in itinerariis ſuis
didit. Fatemur autem, nos accuratam notitiam
eorum

eorum editionum ac verſionum elaborare h
potuiſſe, quia nec omnes ad manus erant,
ſubſidia noſtra litteraria nobis ſatisfaciebant, c
potius ſibi contradicant; ideoque rogamus har
rerum peritos, quibus omnium editionum et v
ſionum copia eſt, ut notitiam exactam nobis
hibere velint.

Wafer. LIONELI WAFERI itinerarium huc eti
pertinens, recenſuimus ſupra cap. XLVII. H
loco addimus, auctorem fuiſſe chirurgum pira
rum, quos *Flibuſtiers* nominant.

Journal etc. *A Journal of a Voyage, made in the South-ſea*
the Bucaniers or Freebooters of America. Lo
1698. 8.

Froger. FROGERI itinerarium, huc etiam ſpecta
ſupra Vol. III. P. I. p. 28 ſqq. indicavimus.

Cooke. EDUARDI COOKE *Voyage to the South*
and round the World perform'd in the Years 170
1711. Lond. 1712. II Voll. in 8. Cum ta
geogr. et figg. aen. Praeter titulum nil de h
itinerario comperire licuit. Ne Broſſius quide
illo uſus eſt.

Rogers. WOODES ROGERS *Voyage round the Wor*
London 1712. 4. ibid. 1726. 8. Francogallic
Voyage autour du monde, depuis 1708 *juſq*
1711, *par le Capitaine W. Rogers, traduit de l'A*
glois; où l'on a joint quelques pièces curieuſes, t
chant la rivière des Amazones et la Guiane. à A
ſterd. 1716. II Voll. in 12 mai. Cum figg.
(De ſupplemento, quod eodem anno duobus v
luminibus prodiiſſe Stuckius ſcribit, merito du
tamus.) *Theotiſce*, Francof. et Lipſ. 1760.
Epitome in Collect. itiner. Prevotiana T. XII.
Rogerſius cum duabus navibus, Anglorum qu
rundam ſumtibus inſtructis, quarum alteri i
praefuit, in mare pacificum contendit. Solveru

Bri

iſtolio die II Aug. 1708, multisque difficultati-
s ſuperatis et aliquot hoſtium navibus in pote-
tem redactis, praeda onuſti per Aſiae et Africae
ora die II Octob. 1711 in Angliam reverterunt.
ae igitur in itinere iſto memoratu digna occur-
int, Rogerſius e diario ſuo ita in lucem profert,
ſimul ſingularum, quas vidit, terrarum praeci-
: Americanarum, deſcriptionem addat, et eam
dem plerumque ex Neuhofio aliisque itinera-
rum ſcriptoribus petitam, ſed novis tamen te-
ioniis confirmatam. Superato Horni promon-
io in mare auſtrale ingreſſus, viam hanc longe
nmodiorem eſſe, oſtendit, quam per fretum
gellanicum. Gigantes ibi obſervaſſe ſibi viſus
tantae magnitudinis, ut Europaei mediocris
urae vix cingulum illorum capitibus contigerint.
ous in littore Americano occidentali feliciter
tis, naves Anglicae a. 1710 ex California per
re pacificum in Aſiam, et ſpeciatim ad Latro-
m inſulas curſum direxerunt. Appendicis loco
ita eſt deſcriptio littorum, portuum, rupium,
lorum, inſularum, promontoriorum etc. ab
apulco uſque ad inſulam Chiloë, ex MSStis Hi-
nicis navium in hoc itinere captarum, non tam
unda lectu, qum utilis eo navigaturis; et *Chri-
hori d'Acugna* diſſertatio de fluvio Amazonum.

f. Act. Erud. a. 1717. p. 131 ſqq.

(AMADAEI FRANCISCI) FREZIER †1773.) Frezier.
*ation du Voyage à la mer du Sud et aux côtes de
'i, du Perou et du Breſil, fait pendant* 1712-
4. à Paris 1716. 4. Cum figg. aen. Editio
ra — *avec une reponſe à la préface critique du
re intitulé: Journal des obſervations phyſiques,
hematiques et botaniques du P. Feuillée contre la
ation du Voyage de la mer du Sud, et une Chro-
nolo-*

nologie des Vicerois du Pérou etc. à Paris 173 Cum figg. aen. *Theotiſce* a *Lud. Frid. Vi* Hamburg 1718. 8. Editio altera — *nebſt* *Anhang aus Anſons Reiſen um die ganze Welt.* 1749 Cum figg. aen. *Anglice* — *with a ſcript by* EDMUND HALLEY, *and a Accou the Settlement, Commerce and Riches of the Jeſu Paraguai.* Lond. 1718. 4. *Belgice* ab *I Verburg.* Amſterd. 1727. 4. Epitome in lect. itiner. Prevot. T. XII; et ap. *de Broſſu* l. c Hoc itinerarium inter praeſtantiſſima iure refe Auctor eius diligentiſſime et iucunde deſc quae obſervavit in littore Patagonico, in t quam dicunt, ignea, in freto le Maire, in ſinu lentin, in inſulis Barnevelt, in promontorio Hc in terra Chili et inſula Chiloë, in inſulis Mal in littore Aſſumtionis et in inſulis Sebal Quia monachus *Feuillée* in obſervationibus phyſicis etc. Freziero in nonnullis contra di hic in appendice editionis alterius ſententias tueri ſtuduit.

Roggewin. *A new Voyage round the World, by a never ſailed before.* Lond. 1725. 8. *Belgic* inſcriptione: *Tweejaarige Reyze rond-om de W te* Dordrecht 1728. 4 ibid. 1758. 4. *Th (Reiſen durch die Südländer und um die Welt.)* 1738 8. cum. figg. aen. *Francogallice* ha graphe: *Hiſtoire de l'expedition des trois vaiſ envoyez par la Compagnie des Indes Occidental Provinces unies, aux Terres auſtrales en* 1721. *Mr. de* B***. à la Haye 1739. II Voll. in Epitomen exhibet *de Broſſes* l. c. — Hoc in deſcribitur navigatio, a ROGGEWINO, prae claſſi parvae, a ſocietate mercatoria Belgo-A ricana in oceanum auſtralem miſſae, cum eundem annis 1721 et 1722 pernavigavit.

ero iter hoc libro minime expoſuit, ſed Germa-
us, e ducatu Megapolitano oriundus *), cui no-
len CAROLUS FRIDERICUS BEHRENS, prae- Behrens.
ctus paucorum militum in navi Roggewini.
arratio Belgica et Theotiſca inter ſe paſſim diſ-
epant. Poſterior, ſecundum quam Gallica ela-
rata, minus exacta videtur. Plures inſulas,
am antea alii Europaei, in oceano iſto Belgae
derunt, quas Behrens modo haud vulgari de-
ripſit.

LE GENTIL DE LA BARBINAIS, cuius ſu- le Gentil de la Barbinais.
a Vol. II. P. II. p. 131 ſqq. inter ſcriptores ho-
eporicos de Sina meminimus, mare quoque
ſtrale pernavigavit a. 1714 - 1718.

A Journey over Land from the Gulph of Hondu-
ras to the great South - Sea; performed by JOHN Cockburn.
OCKBURN *and five other Engliſhmen. viz Tho-*
mas Rounce, Rich. Baniſter, John Holland, Thom.
obinſon and John Ballmann. With a brief diſ-
overy of ſome things beſt worth nothinge in the
ravels of NICOL. WITHINGTON. London
735. 8.

JEAN PETER VAN ANDERSON *Fataler* van Anderſon.
hiffs - Capitain, oder Erzehlung deſſen erſterer und
rer Reiſe nach denen bis dato noch unbekandten
llichen Welt - Theilen; aus dem Holländiſchen
s Teutſche überſetzt und herausgegeben von du
ancard. *Erfurth* 1742. 8. Figmentum eſſe di-
tur. —

GEORGII ANSON'S *Voyage round the World* Anſon.
the Years 1740 - 1744, *publiſhed under his di-*
ction by RICHARD WALTER. *London* 1748. Walter.
mai. Cum XLII tabb. geogr. et figg. aen. *Du-*
blin

*) Peractis peregrinationibus Norimbergae mortuus eſt. Opificio librarius fuit. Cf. WILLII *Nürnberg. Gel. Lexicon.* T. IV. p. 375.

blin 1748. 8. Editio quinta prodiit *Lond* 1750. 4. Sexta *ibid.* eod. 8. Septima *ibid.* 1753. Cum tabb. geogr. Recentiſſima, quantum ce nos ſcimus, curata *Edinburgi* 1776. II Voll. in *Theotiſce* ab *Eobaldo Toze*, *Lipſ. et Goettin* 1749. 4 mai. Cum XXXIV tabb. aen. Edi altera, emendata et aucta, *Gotting.* 1763. 8 m Cum totidem tabb. aen. *Francogallice* (ab *J* *court)*, *Amſterd. et Lipſ.* 1749. 4. (a *du Gua* *Malves*, Socio Acad. reg. ſcient. Pariſ.) *Par* 1750. 4. ibid. eod. IV Voll. in 12. *Genevae* 175 4. *Lugd.* 1756. 4. Omnes cum figg. aen. *B* *gice*, primum *Amſterd.* 1749. 4. tum *Delphis* 174 4. poſtea *Lugd. Bat*, et *Amſt.* 1765. 4. *Itali* Liburni 1756. 4. Omnes cum figg. aen. Ep tomae exſtant in Collect. itiner. Prevot. T. X ap. de Broſſes l. c. et in Collect. itiner. Ban wiana Voll. II. — Opus plenum obſervation memorabilium, quibus geographia, hiſtoria turalis, res nautica generisque humani hiſto mirifice iuvantur. Anſonus, ab anno 1751 que ad a. 1762, quo mortuus eſt, ſupremus navalis Britannorum praefectus, a. 1740 uſq ad a. 1744 bello, quod Britanni cum Hiſpa geſſerunt, claſſem parvam duxit verſus Am cam meridionalem et in oceanum auſtralem, Hiſpanis infeſtus plura intulit damna. Summ fere fuit, quo iisdem navem permagnam a theſauris divitiisque opulentam, qua ex u Acapulco inſulas Philippinas per oceanum iſt quotannis petere ſolebant, extorſit. Plura m morabilia ipſe in chartas coniecit, quibus a rumque expeditionis comitum, ſuisque obſerv tionibus uſus eſt Walterus, eccleſiaſtes An nauticus, in componendo itinerario, ſtilumque accommodavit ſuavem atque iucundum. Sum

ui dicant, *Benjaminum Robins*, mathematicum
.nglicum, multum operae libro impendiſſe.

NICOLAI STRUYK *Hiſtoire des Navigations* Struyk.
ux Terres auſtrales. à Amſterd. 1753. . . .

(CAROLI DE BROSSES *), Comitis de Tour- de Broſſes
ii et Montealcon, primi Praeſidis ſupremi tri-
ınalis Divionenſis † 1777) *Hiſtoire des Navi-
ıtions aux Terres Auſtrales; contenant ce que l'on
ıit des moeurs et des productions des Contrées dé-
uvertes juſqu'à ce jour; et où il eſt traité de l'u-
'ité d'y faire de plus amples découvertes, et des
oyens d'y former un établiſſement.* à Paris 1756.
Voll. in 4. Cum tabb. geogr. et figg. aen.
heotiſce cum annotationibus et additamentis ab
ɔh. Chriſtophoro Adelung, Halae Sax. 1767. 4.
um tabb. geogr. et figg. aen. *Anglice*, ſine ulla au-
oris mentione, hac epigraphe: *Terra auſtralis
gnita: or Voyage to the Terra Auſtralis or Sou-
ern Hemiſphere, during the XVI. XVII and
VIIIth Centuries.* Edinburgh 1767. - 1768.
I Vol. in 8 mai. — Praemiſit auctor operi diſ-
rtationem de utilitate itinerum in terras diſſi-
s, potiſſimum eorum, quae in oceanum au-
ralem ſuſcipiuntur. Conſilia ſimul exhibet, qua
ıtione inſtitui debeant, noſtrisque diebus ab
ınglis ex parte peracta. Iidem inſulas reperérunt,
e quibus Broſſius quaſi vaticinatus eſt. Libro
:cundo exponit XXI ſectionibus de itineribus,
.eculo decimo ſexto in mare iſtud directis. Ter-
o, de itineribus ſaeculi decimi ſeptimi. Quar-
), de itineribus ſaeculi noſtri, ubi ultimo loco
xponitur de itinere Anſoni ac de iſto, quod
'ourte de la Blanchardiére deſcripſit, de quo re-
ılimus ſupra cap. L. Libro quinto continetur
bre-

*) Minus accurate ab aliis ſcribitur *de Broſſe.*

brevis hiſtoria naturalis terrarum auſtralium, cum nonnullis conſiliis, easdem occupandi. Auctor ordine chronologico ex omnibus in hoc capite a nobis recenſitis itinerariis aliisque excerpſit ſcitu digna, iudiciaque paſſim adſperſit ingenioſa doctave. Interpres Theotiſcus multis animadverſionibus et ſupplementis opus ornavit, praeſertim ampliora excerpta e Dampieri et Anſoni itinerariis exhibuit, quam auctor archetypi. Adiecit porro hiſtoriam fatorum ſingularium, quae nautis navis, dictae *Wager*, e claſſe Anſoniana, naufragio perditae, ſubeunda erant. Quae hiſtoria vel maxime etiam facit ad penitiorem notitiam terrae Patagonicae *). Loco deſcriptionis inſularum Marianarum, a Debroſſio e *Gobieni* de his inſulis libro petitae, Adelungius ampliorem, quam Angli in vaſta iſta hiſtoria univerſali condiderunt, inſeruit. Meliorem denique tabulam geographicam, in qua hemiſphaerium auſtrale a Comite *de Redern* repraeſentatur, loco mancae, a Debroſſio exhibitae, ſubſtituit. Praeſtat igitur quidem haec verſio archetypo, multis vero mendis typographicis eſt contaminata. Interpres Anglicus ſatis impudenter opus Francogalli doctiſſimi ſuum fecit, additis tantum hic et illic ſegmentis, ex parte a Debroſſio ipſo ſtudio omiſſis. Utiliora ſunt, quae volumini primo inſeruit, itineraria *Fentoni* et *Franciſci de Ovalle Thomaeque Cavendiſh* duplex itinerarium, copioſius e Hakluyti collectione deſcriptum. Secundo volumini addidit: *Henrici Breweri* itinerarium, ex archetypo Belgico translatum; fragmentum deſcriptionis inſulae Triſtan d'Acunha; *Viskii* et *Key-*

*) Francogallice prodiit hac epigraphe: *Voyage à la Mer du Sud par le Wager, pour de ſuite de Voyage de Lord Anſon.* à Lyon 1756. 4.

Keytſii, Belgarum, itineraria. Volumini tertio itineraria *Vlamingii*, *Dampieri* quartum, a *Funnelo* editum, *Clippertoni* et *Shelvokii*. Anſoni itinerario adiecta ſunt excerpta ex relatione navarchae *Murray*, qui Anſoni expeditioni interfuit. Addita inſuper deſcriptio itineris, ab *Ant. Ulloa* ex America in Europam peracti, atque *Byroni* itinerarium.

Cf. *Journal des Sçavans* a. 1757. T. XXVII. p. 255-274. ed. Amſt.

Götting. gel. Anzeig. a. 1760. p. 778-784. a. 1767. p. 1222 ſqq. a. 1769. p. 493-496.

Allgem. teutſche Bibl. T. VII. P. I. p. 108-121.

JOH. BYRON *Voyage round the World in the years* 1764. 1765; *with an Deſcription of Magellan.* Lond. 1766. 4. Et in opere *Hawkesworthiano*, mox recenſendo, T. I. *Francogallice* (a *Suardo*) Pariſ. 1767. 12 mai. *Theotiſce* (a *Chriſt. Henr. Korn*) Francof. et Lipſ. (ſ. potius *Stuttgard.*) 1769. 8. *Hiſpanice*, ed. 2da. Madriti 1780. 8. — Nova nunc oritur ſeries rerum! Incipiunt inde ab a. 1764. Anglorum expeditiones et navigationes, magis, quam ante, verſus polum antarcticum ſive auſtralem directae, quibus permultae inſulae maiores minoresve, Europaeis antea prorſus incognitae, novaeque humani generis claſſes innotuerunt. Byronus ipſe hunc librum non compoſuit: ſed navarcha anonymus, in altera navi eum comitante. Quae pro gigantibus ſic dictis Patagonibus usquam ab aliis narrata ſunt, in appendice collecta reperiuntur, quibus interpres Theotiſcus nunnulla alia adiecit. Byron.

Voyage de ROBERTSON *aux terres auſtrales, traduit ſur le MS. Anglois* à Amſterd. 1766. 12. *Theotiſce* ibid. 1768. 8. — Minime verum ineſt Robert.

itinerarium, ſed fictio ieiuna Francogalli cuiusdam, qua rempublicam Platonicam imitari ſtuduit.

Cf. *Götting. gelehrte Anzeig.* a. 1766. p. 560.

Dalrymple. ALEXANDRI DALRYMPLE *Diſcoveries made in the South Pacific Ocean.* Edinburg 1767. 8 mai. Hic libellus ſiſtit quaſi ſpecimen operis uberioris multoque maiore ſtudio elaborati atque hac inſcriptione inſigniti:

The hiſtorical Collection of the ſeveral Voyages and Diſcoveries in the South Pacific Ocean. By ALEX. DALRYMPLE. Lond. 1770. 1771. II Voll. in 4 mai. Acceſſit poſtea

Eiusdem *Collection of Voyages chiefly in the Southern atlantic Ocean, publiſhed from original Manuſcripts.* ibid. 1775. 4 mai. Epitome *Theotiſca* exſtat in Collectione itiner. Hamburgenſi, a *C. D. Ebelingio* curata Voll. VIII. (1786) Prodiit eadem ſeparatim titulo ſingulari. — Anglus, bono publico iuvando ſtudioſiſſimus, plura ſuggerit et praeſtat hoc opere, quam Debroſſius modo laudatus. Hic nimirum excerpta ſolummodo dedit ex itinerariis, de quibus in hoc capite ſermo eſt: Anglus vero eadem integra et ex archetypis ipſis translata exhibet; praecipue vero itineraria Hiſpanorum, quibus Debroſſius vix ac ne vix quidem, certe non apte ſatis, uſus erat. Inſulas, quas Salomonis olim vocabant, eſſe Dampieri novam Britanniam, ſingulari diſſertatione Dalrymple demonſtravit, adiecta ſimul tabula geographica. Indicem ſcriptorum Hiſpanorum, Luſitanicorum et Belgicorum, quibus uſus eſt, quibus etiam eguit, ſubiunxit, quem libenter in uſus noſtros vertiſſemus, ſi hoc opus ipſi inſpicere potuiſſemus. Praemiſſa quoque deſcriptio rerum naturalium inſulae Sulu, in oceano, quem auctor ipſe pernavigavit, Aſiatico,

ico, ubi magna inſula Borneo, ſitae; atque diſ-
ertatio de ratione, qua inſulae oriantur, e ſtratis
cilicet coralliorum. Poſtrema Dalrympelii col-
ectio, cuius titulum ſupra poſuimus, continet
uinque itineraria ſequentia: 1. Epitomen itinera-
i Hiſpani, *Seyxas y Lovero*, cuius titulus videatur
upra cap. LII. ſect. III. Ineſt etiam brevis hiſto-
a itineris, a *La Rochio* quodam a. 1675 peracti.
. Duo itineraria nautica *Edmundi Halley*, a. 1698
sque ad 1700 conſcripta, et a Dalrympelio pri-
num in lucem edita. Siſtunt nil fere, niſi meteo-
ologica. 3. *Extract de Voyage fait aux Terres
uſtrales les années* 1738. - 1739 *par Mr.* DES
OZIERS BOUVET, *commandant la Fregate Ma-
r.* 4. *Journal de Navigation pour un Voyage de la
Mer du Sud, fait par le Sr.* DUCLOZ GUYOT *de St.
Malo dans le Vaiſſeau Eſpagnol de Leon* 1753 - 1756.
oc etiam itinerarium ante ineditum fuerat. 5.
iarium meteorologicum, in inſulis Maluinis a.
766 et 1767 a Macbridge, navarcha Anglico,
ompoſitum. Ad calcem libri editor adiecit conſi-
um, iter in mare auſtrale propriis ſumtibus inſti-
iendi, terram forte firmam, quam ubique augu-
tur, inveniendi, ibique coloniam condendi.

Cf. *Goetting. gelehrte Anzeig.* a. 1771. p. 449 - 453.
642 - 644.

Fortgeſetzte Betracht. über die neueſten hiſt. Schriften.
T. IV. p. 98 ſqq.

*A Journal of a Voyage round the World, in
is Majeſty's Ship the Endeavour, in the years* 1768. 69.
o *and* 71 — *with Deſcriptions of ſeveral new diſco-
ered countries in the ſouthern hemiſphere — to which
added a conciſe Vocabulary of the language of Ota-
tee.* Lond. 1771. 4. *Francogallice*, Pariſ. 1772.
2 mai. *Theotiſce* (a *Carolo Spener*) 1772. 8. —
iarium hocce, ab anonymo, forte a chirurgo Journal e

 navis

navis *Endeavour*, compilatum, poſt opera, quae ſequebantur, longe meliora ac ampliora, hodie oblivioni traditum.

Cf. BUESCHINGII *wöchentl. Nachrichten* a. 1773. p. 125 ſqq.
Götting. gel. Anzeig. a. 1772. p. 1054 ſqq.

de Bougainville. DE BOUGAINVILLE *Voyage autour du monde par la Fregate du Roi la Boudeuſe et la Flute Etoile, en* 1766. 1767, 1768 *et* 1769. à Paris 1771. 4. Cum tabb. aen. XXII. *Edition augmentée* ibid. 1772. II Voll. in 8 mai. Cum iisdem figg. aen. à *Neufchatel* 1772. II Voll. in 8 mai. *Theotiſce*, Lipſ. 1772. 8 mai. Cum tabb. geogr. ibid. cum additionibus nonnullis 1783. 8 mai. Cum tabb. geogr. *Anglice* a *Joh. Reinoldo Forſter*. Lond. 1772. 4. Epitome in Collect. itiner. Berol. T. XI. — Maxima libri pars nautis ſcripta a nauta peritiſſimo; nam litterarum peritus Bougainvillius eſſe non videtur: inſunt tamen etiam varia, quae alios lectores delectare poſſint, ſive potuerint. Nam poſt Anglorum in hac re ſtudia et libros Francogallica iſta friguerunt.

Cf. GATTERERI *hiſt. Journal* T. V. p. 121 ſqq.
Allgem. teutſche Bibl. T. XX. p. 614 ſqq.

Hawkesworth. *An Account of the Voyages undertaken by the Order of his preſent Majeſty for making diſcoveries in the Southern Hemiſphere, and ſucceſſively performed by Commodore* BYRON, *Captain* WALLIS, *Captain* CARTERET, *and Captain* COOK, *in the Dolphin, the Swallow, and the Endeavour, drawn up from the Journals which were kept by the ſeveral Commanders, and from the papers of* JOSEPH BANKS, *Eſq. By* JOHN HAWKESWORTH *L. L. D. Illuſtrated with Cuts, and a great Variety of Charts and Maps.* Lond.

ıd. 1773. III Voll. in 4 mai. *Theotiſce* a *Joh.* *l. Schiller.* Berlin 1774. III Voll. in 4 mai. n tabb. aen. *Francogallice*, Pariſ. 1774. IV Voll. .. Cum tabb. aen. à *Lauſanne* et *Neufchatel* 4. IV Voll. in 8.

Huius operis variae prodierunt epitomae, v. c. *hreibung der Reiſen um die Welt und Entdeckungen Südmeer. Engliſch und Teutſch dem Druck über- n durch* Hawkesworth *und* Schiller. *Hiſtoriſch mmen gefaſst von* J. L. SCHWARZ. Hamb. '5. III Voll. in 8. Sine tabb. aen. *Geſchichte Seereiſen nach dem Südmeere, von* Hawkesworth *rieben, und nun in einen Auszug gebracht* (a l. HEN. MERK.) Frankfurt 1775. 8. Cum ıusdam tabb. aen. Porro in *Hiſtoriſcher Be- : von den ſämmtlichen, durch Engländer geſchehe- Reiſen um die Welt etc. Aus dem Engliſchen* pz. 1776. ſqq. 8.) T. III - VI. Et in Collect. :r. Berol. T. XIII. et XIV. Denique in *Hirſch- i Bibliotheck der Geſchichte der Menſchheit* (Leipz. o. 8.) T. I. p. 1 ſqq. — Opus, non ſolum ndidum ac ſumtuoſum, ſed etiam rebus novis, bus, aeque ac iucundis confertum, e diariis et ervationibus navarcharum illuſtrium, quorum lus meminit, ab Hawkesworthio compoſitum, ntea, quam typis mandaretur, ab iisdem reco- :um. Volumen primum comprehendit itinera oni, *Wallifii et Cartereti*, atque magnam map- ı marinam, in quibus delineatae ſunt obſerva- ıes quatuor iſtorum navarcharum. Volumina ındum ac tertium ſiſtunt iter, ab immortali *kio*, comitibus *Bankſio* et *Solandro* a. 1768 ſu- ıtum annoque 1771 feliciter abſolutum. Om- volumina abundant tabulis geographicis et :. aeneis, quibus, ut et opere ipſo, multa ex oria humani generis, ante Europaeis incognita,

innotuerunt. Maximam voluptatem lectoribus excitarunt, quae Angli de inſula amoeniſſima, *Taiti* ſ. *Otaheiti*, eiusque incolis, candori, voluptati et rapacitati ſingulari prorſus ratione deditis, retulerunt. Editor iure reprehenſus quod paſſim de ſuis addiderit trita atque in vulgus nota. Plura afferre haud attinet, cum notiſſima multisque formis ac modis excerpta et repetita ſint.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1773. p. 1041 - 1045 1058 - 1061. 1075 - 1078. a. 1774. p. 1247 ſqq. a. 1775. p. 162 ſqq.

GATTERERS *hiſt. Journal* T. V. p. 79 - 152. (*Dalrimius* huius recenſus ampli, at non abſoluti, auctor perhibetur.)

BUESCHING l. c. a. 1773. p. 223 - 229. a. 1774. p. 109 ſqq. 113 ſqq. 126 ſqq. 270 ſqq. 281 ſqq. 289 - 294.

Parkinſon. *A Journal of a Voyage to the Southſeas in his Majeſty's Ship the Endeavour, faithfully transſcribed from the papers of the late* SIDNEY PARKINSON, *Draughtsman to Joſeph Banks, Eſquire, on his late expedition with Dr. Solander round the World. Embelliſhed with Views and Deſigns, delineated by the Author, et engraved by capital Artiſts.* London 1773. 4 max. — Delineandis rebus in itinere iſto repertis novis Parkinſon quidem maxime occupatus erat: diario tamen ſimul varia mandavit, quae operi modo commemorato augendo et illuſtrando inſervire poſſint. Specimina quoque inſunt variarum dialectorum, quibus homines, inſulas maris auſtralis colentes, utuntur. Tabulae aeneae XXVII elegantiſſimae opus ornant. Auctoris, in reditu ex oceano iſto inter Bataviam et promontorium bonae ſpei mortui, chartas in ordinem redegit et in lucem produxit eius frater, *Stanfield Parkinſon.*

Cf.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1775. p. 164 ſqq. BECKMANNI *ökon. phyſ. Bibl.* T. V. p. 24 ſqq.

DE FREVILLE *) *Hiſtoire des nouvelles découvertes, faites dans la Mer du Sud en* 1767 - 1770; *redigée d'après les dernières relations.* à Paris 1774. II Voll. in 8. mai. Liber etiam hunc habet titulum: *Hydrographie de la Mer du Sud.* Cum tabb. geogr. — Excerpta inſunt ex itinerariis Byroni, Walliſii, Cartereti, Cookii et Bougainvillii, in ordinem geographicum redacta. Gallus Anglos paſſim male intellexit. de Freville.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1775. p. 164. a. 1777. *Zugabe* p. 588 ſqq. 633 ſqq.

CHRISTIANUS GUIL. DE DOHM hiſtoriam ſuccinctam rerum, ab Europaeis unquam in oceano auſtrali obſervatarum, ſcribere ſecum conſtituerat. Prodiit vero ſolummodo initium opellae egregiae, hac quidem epigraphe: *Geſchichte des fünften Welttheils im Kleinen;* in *Teutſchen Muſeum* 1776. Partic. I. p. 49 - 62. P. IV. p. 372 - 381. de Dohm.

Captains COOK *and* (TOBIAS) FOURNEAUX'S *ſt Voyages round the World. Embelliſhed with a Chart, in which the Traks of both Veſſels are accurately laid down and other Cuts.* London 1775. 8. Alia editio hac indice: *Journal of the Reſolution's Voyage in* 1772 - 1775, *or Diſcovery to the Southern Hemiſphere — alſo a Journal of the Adventure's Voyage in the years* 1772 - 1774. ibid. eod. 8. *Francogallice*, Amſterd. 1777. 8. *Theotiſce*, hac epigraphe, e qua ſimul libri argumentum exactius cognoſcas: *Tagebuch des Kapitän* COOKS *neueſter Reiſe um die Welt und in die ſüdliche Hemiſphaere in den Jahren* 1772, 1773, 1774 *und* 1775, *worinn* Cook et Fourneaux.

*) In quibusdam libris falſo *Preville* ſcribitur.

das Nichtdaſeyn eines vermutheten feſten Landes ſchen der Linie und Südpolzirkel unwiderſprechlic wieſen wird. Nebſt dem Tagebuche von Lieut FOURNEAUX *Reiſe um die Welt in den Ja 1772 bis 1774. Mit hiſtoriſchen und geographi Beſchreibungen der Inſeln und Länder, welche auf den Reiſen entdeckt worden, erläutert mit Karten Kupferſtichen. Aus dem Engliſchen überſetzt.* . *gehängt iſt* C. D. Ebelings, *Aufſehers der Ha lungsakademie in Hamburg, Geſchichte der Entdeck gen in der Südſee und Geographie des fünften W theils. Erſter Theil.* Leipz. 1776. 8 mai. — El lingii appendix, cuius titulus meminit, et q partem operis poſteriorem conſtituere debe nunquam in lucem prodiit. Cookius ipſe libr non compoſuit, ſed anonymus quidam, qui ſ ſimplici uſus eſt veritatique ſtuduiſſe videtur. Lo ge tamen hic libellus ab operibus ſequentibus peratus eſt.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1777. *Zugabe* p. 557-5

Cook. *An Account of a Voyage towards the South-P and round the World. Performed in His Maje Ships the Reſolution and Adventure, in the y* 1772, 1773, 1774 *and* 1775. *Written by* J MES COOK, *Commander of the Reſolution.* Fourneaux. *which is included Captain* FOURNEAUX'S *Na tive of his Proceedings in the Adventure during Separation of the Ships. Illuſtrated with Maps Cuts, and a Variety of Portraits of Perſons Views of Places, drawn during the Voyage by* Hodges. *ter* HODGES, *and engraved by the moſt emi Maſters.* Lond. 1777. II Voll. in 4 max. Ed ſecunda, ibid. eod. II Voll. in 4 max. *Francq lice,* cum Forſteri itinerario ſtatim commemor do, *Pariſ.* 1778. VI Voll. in 8. Cum figg. a

ipſo tempore prodierunt Forſterorum, patris filii, obſervationes hac epigraphe:

A Voyage round the World in His Britannic Ma- ty's Sloop Reſolution, commanded by Captain Cook the years 1772, 3, 4 *and* 5. *By* GEORGE FOR- TER, *F. R. S. Member of the Royal Academy at adrid, and of the Society of promoting Natural nowledge at Berlin. With a very long and accu- te Chart of the Southern Hemiſphere, ſhewing the raks of the Reſolution and Adventure.* London 177. II Voll. in 4mai. *Theotiſce* ab auctore ipſo oc titulo: IOHANN REINHOLD FORSTERS *eiſe um die Welt während den Jahren* 1772 *bis* 75, *in dem auf Entdeckungen ausgeſchickten, und rch den Capitain Cook geführten Schiffe the Reſolu- n unternommen. Beſchrieben und herausgegeben deſſen Sohn und Reiſegefährten* GEORGE FOR- ER. *Vom Verfaſſer ſelbſt aus dem Engliſchen rſetzt, mit dem Weſentlichſten aus des Capitain oks Tagebüchern und andern Zuſätzen für den tſchen Leſer vermehrt, und durch Kupfer erläutert.* rl. 1778 - 1780. II Voll. in 4. ibid. 1784. III Voll. 8 mai. Epitome exſtat in Collect. itiner. Berol. . XXI et XXII.

G. Forſter. J. R. Forſter. G. Forſter.

Cookii itinerario ſtilum accommodavit IOH. OUGLAS, centurio nauticus, qui ſtilo ſimplici que candido utitur, manuque liberali ſpargit ob- rvationes nautis gratiſſimas. Nec tamen negle- i ſunt, qui talia haud curant, ſed potius rela- onibus de hominibus eorumque moribus, at- ue deſcriptionibus regionum orbis noſtri terra- uei, antea Europaeis incognitarum, delectan- r. Finis itineris primarius eo tendebat, ut in- uireretur atque ultra omne dubium conſtituere- ur, utrum in regionibus circuli antarctici terra, uam vocamus, continens adſit, quae terra auſtra- lis

Douglas.

lis appellari queat, an ne? Quem finem C
feliciter conſecutus eſt. Poſtquam enim pro
torium circumciſionis, a *Buveto* olim iactatur
fruſtra quaeſiverat, atque verſus polum auſ
usque ad gradum ſexageſimum ſextum pene
rat, ibique nil amplius, niſi glaciem ac ne
viderat, curſum direxit in oceanum, qui eſ
Indiam orientalem atque Peruviam, ibique
bus quinque diverſis pernavigatis, multa
Europaeis antea incognita. In Nova Seelan
in inſula Otaheiti diu haeſit. Varias inſulas a
dinando Quiros olim repertas et deſcriptas,
kius quoque in hoc itinere obivit, earumque
exactius conſtituit. Vidit et multas alias in
earumque memorabilia ſolerter deſcripſit.

Lectu vero iucundiora, certe pluribus le
bus grata, exhibent *Forſteri*, ſenior et iunior, (
kii comites, qui et *Sparrmanum*, Suecum do
mum, in promontorio bonae ſpei tunc com
rantem, ſocium ſibi adſciverunt, atque cum
hiſtoriae naturali potiſſimum operam dedere.
ſterus ſenior ſuas quidem obſervationes Cook
addere voluerat: quia vero id nec hac ratione,
a ſe ipſo, ſive nomine ſuo praefixo, fieri potu
invidia quippe et odio Anglorum quorundam
tentiorum impeditus et obſtrictus*), filius, vir
admodum iuvenis, nomen ſuum ſtilumque c
accommodavit, atque pro ingenii iuvenilis v
rumque ſcriptorum lectione nutriti luxurie iuc
quidem et eleganter, ut modo diximus, rem per
admiſcuit vero etiam paſſim, quae abeſſe poter
ad rem certe haud ſemper faciunt. Volumen
ſterius paullo limatius priore videtur. Theo

q

*) Quo pertinet *A Letter to the right honourable the
of Sandwich, from* GEORGE FORSTER. L
1778. 4.

[redacted]

n indicavimus, verſio ſeu potius nova elabo- operis praeferenda eſt Anglicae, utpote quae lo concinnior, maiore ſtudio elaborata, iisque rvationibus, quae Cookio propriae, novisque ionibus aucta prodiit.

(MEINERS in) *Götting. gel. Anzeig.* a. 1778. p. 65-78. *Zugabe* p. 148-159. 177-188.

lgem. teutſche Bibl. T. XXXIV. p. 588 - 609. T. XXXVI. p. 517 ſqq. T. XLVIII. p. 504 ſqq.

ESCHING l. c. a. 1778. p. 245 - 249. 258 ſqq. 261 - 264. 277 - 280.

Remarks on Forſter's Account of Captain Cook's Voyage round the World in the years 1772 - 1775. VILLIAM WALES *F. R. S. Aſtronome, on d of the Reſolution in that Voyage under the ap- ment of the Board of Longitude.* Lond. 1778. i. — Auctor, itineris modo dicti comes et nomiae promovendae cauſſa Cookio adiun- *), multis opprobriis in hoc libello Forſterum rem, quem verum itinerarii auctorem, non n eius filium, eſſe iactat, perſequitur. Eun- Forſterum ſaepe aſperum ac ferocem ſe geſ- morum puritati minime ſtuduiſſe, alios con- liis obruiſſe, multas eius obſervationes fide e etc. affirmat. Quae vero omnia partim ca- ias eſſe atque mendacia, partim vera quidem ſed non magni momenti, Forſterus iunior ndere ac confirmare ſtuduit libello ſic in- o: Wales.

Reply to Mr. Wales's Remarks by GEORGE STER, *Naturaliſte on the late Voyage round World by the King's Appointment.* London 1778. Forſter.

Edidit idem in lucem: *The Original aſtronomical Obſervations, made in the courſe of a Voyage towards he Southpole* etc. Lond. 1777. 4 mai. Cf. *Goetting. el. Anzeig.* a. 1778. *Zugabe.* p. 81 ſqq.

G. Forſter. *O-Tahiti. Von* GEORG FORSTER; in C*tingiſchen Magazin* a. 1780. Partic. I. p. 69-1 P. III. p. 420-458. — Eſt verſio relationis ſpanae, ab anonymo conſcriptae, nondum ty expreſſae, additis multis obſervationibus, ma mam partem egregiis lectuque digniſſimis; v. c. expeditionibus Hiſpanorum verſus inſulam Ta aliasque maris auſtralis partes. Forſterus fatet Hiſpanum nonnulla, a ſe et a Cookio aliisc Anglis viſa, narratione ſua confirmare, paſſ vero ab iisdem diſcrepare, nova quoque eu dem afferre.

Zimmermann. HEINRICH ZIMMERMANNS, *von Wisloch der Pfalz, Reiſe um die Welt, mit Capitain C* Mannheim 1781. 8 mai. — Antea iam *G. F ſter* in *Götting. Magazin* a. 1780. P. VI. p. 38 429 ex ore *Zimmermanni*, nautae et comitis Co ki in tertia eius navigatione per oceanum auſtr lem, nonnulla tradiderat. Poſtea auctor ipſe, o anonymi cuiusdam, libello iſto conſcribi curav quae ſibi ea occaſione memorabilia viſa fueri Caerimoniis religioſis maxime intentus fuit. I Cookii animo et indole recte iudicare videtur.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1781. p. 1005 ſqq.

Journal etc. *Journal of Captain Cook's laſt Voyage to the P cific Ocean, performed in the years* 1776-177 Lond. 1781 8. Cum tab. geogr. et V. fig. ae *Theotiſce* hac epigraphe: *Tagebuch einer Ent ckungsreiſe nach der Südſee in den Jahren* 1776 l 1780 *unter Anführung der Capitains Cook, Clerl Gore und King. Mit einer neu verbeſſerten Ka und Kupfer, nach der originellen Handſchrift getr lich beſchrieben. Eine Ueberſetzung nebſt Anm kungen von* IOHANN REINHOLD FORSTER, *d Rechte, Medicin und Weltweisheit Doctor, Profeſſ d*

der Naturgeſchichte, zu Halle etc. Berlin 1781. 8 mai. — Editor anonymus diario, a nauta quodam litterarum imperito ſive, ut Forſterus coniicit, a chirurgo ordinis inferioris, confecto, uſus fuiſſe videtur. Ipſe hiſtoriae, ſat rudis apparet. Attamen liber cupide lectus, usque dum itineraria ampliora fideque digniora in lucem prodirent. Verſio Theotiſca archetypo longe praeferenda, quippe cui Forſterus plures emendationes inſeruit, narrationem Angli anonymi cum Zimmermanni relatione contulit, obſervationes et illuſtrationes addidit, quid? quod tabulam geographicam correxit.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1781. *Zugabe* p. 593-602. p. 800.

An authentic Narrative of a Voyage performed by Capt. Cook and Capt. Clerke, in his Majeſty's Ships Reſolution and Diſcovery during the years 1776, 1777, 1778, 1779 *and* 1780, *in Search of a Northweſt Paſſage, including a faithfull Account of all their diſcoveries and the unfortunate Death of Capt. Cook. By W.* ELLIS *Aſſiſtant-ſurgeon to both Veſſels.* Lond. 1782. II Voll. in 8 mai. Cum tabula geogr. et XXI figg. aen. *Theotiſce*, Francof. ad Moen. 1783. 8 mai. Sine figg. aen. — Relatio de itinere Cookii tertio eoque ultimo, duas antecedentes longe ſuperat. Auctor enim, chirurgus atque doctrina varia inſtructus, diarium in itinere confecit, eoque in hoc libro adornando uſus eſt. Dicit fere ſemper ſolummodo, quae ad rem pertinent. Hiſtoriae naturali promovendae opus eius potiſſimum inſervit. De moribus hominum multa et iucunda tradit. Stilus eſt purus, facilis atque gravis. Ellis.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1782. p. 433-440.

de Kerguelen. *Relation de deux Voyages dans les mers Auſtrales et des Indes, faits en* 1771, 1772, 1773 *et* 1774, *par Mr.* DE KERGUELEN, *Commandant les vaiſſeaux du Roi, le Berryer, la Fortune, le Gros ventre etc. ou Extrait du Journal de ſa navigation pour la decouverte des terres Auſtrales, et pour la verification d'une nouvelle route propoſée pour abreger d'environ* 800 *lieues la traverſée d'Europe à la Chine. à Paris* 1782. 8 mai. — Inſunt: 1) diarium navigationum per oceanum auſtralem; 2) obſervationes ſuper bello, nuper in America ſeptentrionali ab Anglis geſto; 3) concilia, naves bellicas praeſtantiores reddendi; 4) narratio de inſula Madagaſcar; 5) obſervationes ſuper ratione, cum Anglis bella gerendi; 6) ſuper re maritima meditationes; 7) ſuper ſtomacace; 8) de meliore ratione, qua naves ſigna mutuo ſibi dare poſſint. Addita eſt tabula marina, in qua curſus navigationis Kerguelenae conſpicitur, cum quibusdam aliis tabulis aeneis. Vera multa utiliave Francogallus narrare videtur; hoc vel ex eo patet, quod liber a magiſtratu ſupremo in Gallia ſuppreſſus fuit. Auctor ipſe, ab hominibus malevolis accuſatus, in carcerem coniectus, nondum, quantum nos ſcimus, liberatus eſt.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1783. p. 729-734. *Teutſcher Merkur* a. 1783. Jul. p. 24 et 29.

de Pagès. DE PAGE'S, *Capitaine des Vaiſſeaux du Roi (de France), Voyage autour du monde et vers les deux poles par terre et par mer pendant les années* 1767-1776. *à Paris* 1783. II Voll. in 8. mai. Cum tabb. geogr. et figg. aen. *à Lauſanne et à Berne* 1783. II Voll. in 8. Cum tabb. geogr. *à Hambourg* 1783. II Voll. in 8. Cum tabb. geogr. *Theotiſce Francoſ ad Moen.* 1786. 8 mai. Cum VII tabb. geogr.

[redacted]

geogr. — Inſunt deſcriptiones trium itinerum. Primum inſtitutum circum orbem terrarum, per inſulas Americae ſeptentrionali obiacentes, per Luiſianum et Mexicum, deinde ab urbe Acapulco per mare pacificum, Indiam orientalem, Arabiam, Syriam, Palaeſtinam, usque ad urbem Maſſiliam. Secundum iter directum verſus polum antarcticum usque ad gradum quinquageſimum. Tertium verſus polum arcticum usque ad gradum octogeſimum ſecundum. Auctor, in itinere ſecundo, comes Kerguelii fuit, atque eius deſcriptionem ab eodem elaboratam, fere integram operi ſuo inſeruit, ſine nominis Kergueliani mentione. Caeterum liber lectu eo iucundior, quo maius ſtudium auctor poſuerit in moribus multarum gentium cognoſcendis. Ad quem finem conſequendum nullum laborem, nulla pericula formidavit.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1783. p. 557-567.

BUESCHING l. c. a. 1786. p. 433 ſqq.

Nouveau Voyage à la mer du Sud, commencé ſous les ordres de M. MARION, *Chevalier de l'Ordre* Marion.
Royal et militaire de St. Louis, Capitaine de Brûlot; et achevé après la mort de cet officier ſous ceux de M. le Chevalier DUCLESMEUR, *Garde de la Marine.* Ducleſmeur.
Cette Relation a été redigée d'après les plans et journaux de M. CROZET. *On a joint à ce Voyage un* Crozet.
Extrait de celui de M. DE SURVILLE *dans les mêmes parages.* à Paris 1783. 8 mai. Cum VII tab. de Surville.
aen. *Theotiſce,* Lipſ. 1783. 8. Epitome in *Bibliothek der neueſten Reiſebeſchr.* (Norimb. 1785. 8.) T. VII. — Deſcribuntur duo itinera Francogallorum in hemiſphaerio auſtrali temporibus noſtris peracta. Priori praefuit navarcha *Marion du Freſne,* qui in nova Seelandia cum XXII nautis ab incolis occiſus: poſteriori, navarcha *de Surville,*

qui in littore Peruviano, dum terram conſcender vellet, undis merſus periit. Anonymus quidam ambo ex itinerariis horum ducum eorumque ſo ciorum deſcripſit. Et ratione quidem prioris iti neris, a. 1771 et 1772 ſuſcepti, uſus praecipue e diario navarchae *Crozet*, Marionis amici. Forſte rus quidem in itinerario, paullo ante indicato, iam de duobus Gallorum itineribus e Crozeti ore re tulerat: editio tamen diarii eiusdem grata man ſumenda. Moratur auctor potiſſimum in deſcri bendis inſulis, quas Novam Seelandiam appellant, et in inſula Guam, maxima inter inſulas Mari nas, quam propter amoenitatem et fertilitatem ex miam ſummis laudibus effert. Crozetus multa, Cookio obſervata et expoſita, confirmat, tabe lasque geographicas et marinas ab Anglo immor tali exhibitas ſumma fide dignas eſſe dicit. Ite poſterius, cui *Survillius* praefuit, a. 1769 e fluvi Gange verſus mare auſtrale inſtitutum eſt. G novas inſulas ibi reperiſſe credunt. Incolas No vae Seelandiae tanta crudelitate proſecuti ſunt, nihil inde ad corpora recreanda inde reportare p tuerint. Poſtea mare auſtrale pernavigarunt, hil novi ibi obſervantes. A. 1770. Survillius tus Peruvianum petiit ibique periit. Navarc *Labbé* reditum in Europam curavit.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1783. p. 969-976.

Sparrman. ANDREAS SPARRMAN in itinerario praeſta tiſſimo, a nobis Vol. III. P. I. p. 198 ſqq. rece ſito, breviter quoque exponit iter, a ſe, ſoc Cookio ac Forſteris, a promontorio bonae ſ verſus Novam Seelandiam aliasque maris Auſt lis inſulas, Otaheiten in primis, inſtitutum.

Verſuch etc. *Verſuch über die Inſel Otaheiti in der Südſee* *über den Geiſt und die Sitt* Fran

fu

urt u. Leipz. (f. *Francof. ad Moen.*) 1783. 8. Com-
iilatio rudis et confuſa! Eo dignior plauſu eſt liber
equens, tironum in gratiam feliciter elaboratus:

M. JOH. GEORG FRIEDRICH PAPST, (Pro- Papſt.
eſſoris Philoſ. extraord. in litterarum univerſitate
rlangenſi) *Entdeckungen des fünften Welttheils,*
ler Reiſen um die Welt; ein Leſebuch für die Jugend.
'ürnberg 1783-1788. IV Partes in 8. Editio
irtis primae ſecunda prodiit *ibid.* 1785; ſecun-
ie 1787.

A Voyage to the pacific Ocean. Undertaken by Cook. Clerke. Gore.
e Command of his Majeſty, for making diſcoveries
the Northern Hemiſphere, to determine the poſi-
n and extent of the weſt ſide of North Amerika, its
ſtance from Aſia, and the practicability of a Northern
aſſage to Europe. Performed under the direction
Captains JAMES COOK, CLERKE *and* GORE,
his Majeſty Ships the Reſolution and Diſcovery, in
e years 1776, 1777, 1778, 1779 *and* 1780.
ondon 1784. III Voll. in 4 mai. et Vol. I. in fol.
iai. quo tabulae aeneae maiores continentur.
ditio ſecunda prodiit *ibid. eod.* Alia editio in for-
ia, quam vocant, octava cum tabulis aeneis mi-
oribus, prodiit *ibid.* eod. *Francogallice* a *Demeu-*
ier, Pariſ. 1785. IV Voll. in 4. ibid. eod. VIII Voll.
i 8. Editio utraque habet volumen ſingulare in
orma quarta, quo tabulae aeneae comprehendun-
ir. Epitome *Theotiſca*, a *Carolo Theophilo Strauſs*,
iale elaborata, prodiit *Francof. ad Viadr.* 1785.
mai. Cum IV tabb. aen. Alia epitome *Theo-*
ſca, in lucem edita *Norimb.* 1785. II Voll. in 8.
adem exſtat in *Bibliotheca itiner. Norimberg.*
. VIII. Integrum opus Anglicum bis *Theotiſce*
eddi coeptum, cum a *Georgio Forſtero*, qui no-
is adiecit atque Cookii vitae et indolis deſcriptio-
K 3 nem

nem praefixit, (*Berol.* 1787. 1788. II Voll. in 4 m. Cum tabb. geogr. et figg. aen.) tum a *Joh. Lu vico Wetzel*, qui et notulas adſperſit, *Onoldi* 17 1788. IV Voll. in 8 mai. Cum iisdem tabb. geo ac fig. aen. quibus editio archetypi minor orn Epitome *Suecica* a *Samuele Oedman*. Upſal. 17 8. — Cookii vere magni navigatio per ocean auſtralem tertia, in qua proh dolor! funeſta m periit, hoc opere ſplendido noviſque obſerva nibus pleniſſimo, ut et praecedentibus, immo

Douglas. litati donatur. JOH. DOUGLASIUS, Canoni eccleſiae St. Paulli, quae eſt Londini, iterum lum accommodavit. Duobus voluminibus pri bus continentur Cookii ipſius obſervata in itin bus cum verſus meridiem tum verſus ſeptent nem inſtitutis, usque ad eius mortem. Terti ſiſtit diaria navarcharum *Kingii* et *Gorii*, ſcr per tempus reliquum, quod in itineribus iſtis Anglis conſumebatur. Obſervationes aſtro micae partim *Cookio*, partim *Baileyo* deben

Anderſon. Inſunt etiam annotationes ANDERSONI, chi gi nautici, quoque in itinere mortui, quas C kius partim ſuo diario inſeruit, partim diario ſ gulari mandavit. DOUGLASIUS integrum op antequam typis traderet, *Kingio* ad perluſtrand et corrigendum obtulit. Tabulae aeneae ſumm ſtudio delineatae et ſculptae ab artificibus praeſt tiſſimis, v. c. *Bartolozzi, Woollet, Sherwin, H* etc. ſecundum picturas pulchras, exactas egregi que *Weberi*, artificis Theotiſci, qui toti itin interfuit.

Cookio in hac navigatione praecipue m inter Aſiam et Americam ſeptentrionalem per ſtigandum erat, ſimulque tentandum, quous naves verſus polum arcticum penetrare quea

I

Littora Americae occidentalis verſus ſeptentrionem quoque erant perluſtranda, et quae ante iam natione inſularum maris pacifici obſervata erant, denuo examinanda. Omnia ex voto ſucceſſere; permulta nova Angli viderunt, olimque iam viſa novis obſervationibus confirmarunt. Navigationem e mare atlantico in pacificum, ſeu vice verſa, nec inde ab oriente, nec occidente, fieri poſſe, hoc itinere certiſſime evictum. Geographia, res nautica, hiſtoria humani generis atque hiſtoria naturalis mirifice multisque modis aucta et illuſtrata. Unum defuit; Cookii reditus in Europam. Cecidit, eheu! homo nobiliſſimus, ipſe fortunae ſuae faber, morte miſera et indigna in inſula *Owhyhee* die XIV m. Februarii a. 1779. In Germania noſtra eius memoria frequenter eſt culta et ad poſteros translata, v. c. a *Georgio Forſtero*, ut modo diximus, et ab huius amico G. C. LICHTENBERGIO, Profeſſore philoſophiae Goettingenſi. Hic enim exhibuit: *Einige Lebensumſtände von Capt. James Cook, gröſtentheils aus ſchriftlichen Nachrichten einiger ſeiner Bekannten gezogen;* in *Götting. Magazin* a. 1780. P. II. p. 243 - 296; ubi etiam imago eius conſpicitur. A popularibus Cookius poſt mortem multis modis celebratus, v. c. libro, qui inſcribitur: *A Narrative of the Death of Capt. James Cook; by* DAVID SAMWELL, *Surgeon of the Diſcovery.* Lond. 1786. 4. [Samwell.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1784. p. 1945 - 1960. 1985 - 1991.

Allgemeine Litteratur - Zeitung a. 1785. Nr. 299 - 302. 308. 312.

Neueſte Reiſebeſchreibungen und Entdeckungen des fünften Welttheils, welche ſowohl in Geſellſchaft der Herren Eſq. J. Banks und Dr. Solander, als Neueſte Reiſebeſchreibungen etc.

 nach-

nachher unternommen worden. Nürnberg 1785. II Voll. in 8. Cum tabula geogr. et figg. aen. — Voluminí priori ineſt deſcriptio Islandiae, a *Troilone* peracta, huic vero loco ac titulo non apta: poſteriori, verſio itinerarii Francogallici, a *Crozeto* maximam partem elaborati, de quo paullo ante retulimus.

Cf. *Goth. gel. Zeit.* a. 1785. p. 690-694.

Walther. FRIDERICI LUDOVICI WALTHER *Erdbeſchreibung des freundſchoftlichen Inſelmeeres in Südindien oder dem fünften Welttheile.* Bayreuth u. Leipz. 1786. 8. — Partem oceani auſtralis, inſulas nimirum, quas vocant, amicas, apte et concinne ducibus *Byron*, *Wallis*, *Bougainville*, *Cook*, *Forſteris*, *Zimmermann*, *Ellis*, et anonymo, auctor deſcripſit. Optandum ſane, ut ille eadem ratione et cura, ſcriptoribusque inter ſe comparatis et examinatis, reliquas maris iſtius partes proſequeretur atque delinearet.

Cf. *Erlang. gel. Anmerkungen.* a. 1786. p. 338 ſqq.

CON-

CONTINUATIO

[B]IBLIOTHECAE HISTORICAE

[I], SISTENS SCRIPTORES DE RE-BUS VETERIS GRAECIAE, MACE-DONIAE, ITALIAE, IMPERII-QUE ROMANI.

LIBER I.

SCRIPTORES DE REBUS VETERUM GRAECORUM.

CAPUT I.

COLLECTIONES SCRIPTORUM RERUM GRAECARUM.

Jacobi Gronovii Theſaurus Graecarum antiquitatum, in quo continentur effigies virorum ac foeminarum illuſtrium, quibus in Graecis aut Latinis monumentis aliqua memoriae pars datur, et in quocunque orbis terrarum ſpatio ob hiſtoriam, vel res geſtas, vel inventa, vel locis nomina data, ac doctrinam meruerunt cognoſci; Item, variarum regionum miranda, quae celebrata apud antiquos ſaxisque et aere expreſſa occurrunt: omnia ex veris ſinceriſque documentis petita et pro ſerie temporum diſpoſita. Adiecta brevi deſcriptione ſingulorum, quae aut in earum vita aut in horum proprietate ſpectabilia percipi et intelligi refert; ubi variis occaſionibus nummi, lapides, inſcriptiones, etiam auctorum loca explicantur et emendantur. *Lugd. Batav.* excud. *Petrus et Balduin. vander Aa*, caelabat *Hildebr. vander Aa*, fratres. T. I. 1697. T. II. III. 1698. T. IV - VIII. 1699. T. IX - XI. 1701. T. XII. 1702. XII Voll. in fol. — Tribus voluminibus prioribus operis ſplendidi ac ſumtuoſi continentur praecipua vetera monimenta virorumque celebrium effigies ex numis, annulis, gemmis, marmoribus ab editore collectae, et nitide ac luculen- Gronovius.

ter

ter a ſculptore in aes inciſae. Quarum plei
que ante Gronovium vulgaverant ac illuſtraver
FULVIUS URSINUS *Rom.* 1570. fol. JOH. F
BER *Antverp.* 1606. 4. JOH. PETRUS BELL
RIUS *Rom.* 1686. fol. MICH. ANGELUS CA
SEUS in Muſeo Romano, *ibid.* 1691. fol. J.
SPONIUS in Miſcellaneis eruditae antiquita
Lugd. 1695. fol. ABRAH. GORLAEUS in Dactyl
theca, et LEONHARDUS AUGUSTINUS in ge
mis et ſculpturis antiquis, quae utraque opera c
explicationibus ſuis vulgaverat idem Gronov
Lugd. Bat. 1694. 1695. 4. Plures eiusmodi a
quae icones obviae ſunt in GUILIELMI STU
LEY itinere curioſo in Angliam, *Lond.* 1724.

rus. In elogiis et deſcriptionibus a Gronovio mo
mentis iſtis additis nonnulla obelo digna nota
LAURENTIUS BEGERUS, latens ſub nomi
DULODORI, in libello ſic inſcripto: Colloq
quorundam de tribus primis Theſauri antiquitat
Graecarum voluminibus ad eorum auctorem
latio, amico Dulodori calamo eum in finem ſc
pta et publicata, ut iuſtae defenſioni locus det
tantique operis dignitas, diſcuſſis utrinque dubi
rum nebulis, eo clarius pateſcat. *Berolini:* 1702. f

Reliquorum collectionis Gronovianae volun
num argumenta ſiſtit enumeratio ſequens.

TOMUS IV.

NICOLAI GERBELII in Graeciae Mich. S
phiani deſcriptionem inquiſitio, in qua docetu
quem fructum, quamque voluptatem allatura
haec pictura Studioſis, ſi diligenter eam cum H
ſtoricorum, Poëtarum, Geographorumque ſcr
ptis contulerint. Eiusdem de ſitu, nominibus
regionibus Graeciae, celebrium urbium deſcr
pt

ptio etc. figuris aeneis elegantiſſimo artificio a Johanne Goeree delineata.

JOANNIS LAURENBERGII enarratio Graeciae antiquae, tabulis geographicis et notis emendatae ac exornatae.

UBBONIS EMMII Vetus Graecia, opus diſtinctum in tomos tres: quorum 1. Deſcriptionem habet Regionum a Graecis habitatarum, cum adiunctis Inſulis. 2. Complectitur res geſtas Graecorum. 3. Repraeſentat ſtatum ac formam praecipuarum eius gentis rerumpublicarum, *cum additamentis Auctoris antehac ineditis et locis inſertis, ac ſubiectis notulis*, cum figg.

— — Athenarum veterum Deſcriptio, *cum appendice et emendat.*

— — Lacedaemonia antiqua, *cum appendice.*

— — de Republica Carthaginienſium.

— — de Republica et legibus Cretenſium.

— — de Republica Argivorum.

— — de Republica Thebanorum.

— — de Republica Corinthiorum.

— — de Republica Syracuſana.

— — de Republica et ſtatu Corcyraeorum.

— — de Samo et eius Republica.

— — de Chio et eius ſtatu ac fortuna.

— — de Republica et ſtatu Rhodiorum.

— — de Republica et fortuna Achaeorum.

— — de Republica et fortuna Aetolorum.

— — de Statu Acarnanum.

— — de Statu Epiri.

— — de Concilio Amphictyonico.

— — de Statu et Republica Maſſilienſium.

— — de Republica Locrenſium in Italia.

— — de Lyciorum Republica in Aſia.

— — de inclinatione et interitu Reipublicae Atticae, Spartanae, et Carthaginienſis.

de

UBBONIS EMMII de ſitu, amplitudine, et magnificentia Portus Carthaginis.

JOANNIS MEURSII de populis et pagis Atticae, liber ſingularis, in quo antiquitates Atticae plurimae, cum ſupplementis Auctoris, et Jacobi Sponii.

— — Athenae Atticae, ſiue de praecipuis Athenarum antiquitatibus libri III *nunc ex ipſius Auctoris chirographo aucti.*

— — Cecropia, ſiue de Athenarum arce, et eiusdem antiquitatibus, liber ſingularis, *nunc ex ipſius Auctoris chirographo auctus.*

— — Ceramicus geminus, ſive de Ceramici Athenienſium utriusque antiquitatibus, liber ſingularis.

— — Archontes Athenienſes, ſive de iis, qui Athenis ſummum iſtum Magiſtratum obierunt, libri quatuor, *nunc ex ipſius Auctoris chirographo aucti.*

TOMUS V.

GUILIELMI POSTELLI tractatus de Republica, ſeu Magiſtratibus Athenienſium.

ANTONII THYSII de Republica Athenienſium diſcurſus politicus.

— — Collatio Legum Athenienſium et Romanarum.

JOANNIS MEURSII Piſiſtratus, ſiue de eius Vita et Tyrannide, liber ſingularis, *nunc ex ipſius Auctoris chirographo auctus.*

CAROLI SIGONII de Republica Athenienſium libri IV.

— — de Athenienſium temporibus liber.

— — Lacedaemoniorum tempora.

IOAN-

[redacted]

IOANNIS MEURSII Fortuna Attica, ſiue de Athenarum origine, incremento, magnitudine, otentia, gloria, vario ſtatu, decremento, et ocaſu, liber ſingularis, *nunc ex ipſius Auctoris chirorapho auctus.*

— — Atticarum Lectionum libri IV. in quis antiquitates plurimae proferuntur, *nunc ex ſius Auctoris chirographo aucti.*

— — Piraeeus, ſiue de Piraeeo, Athenienum portu celeberrimo et eiusdem antiquitatibus ber ſingularis.

— — Themis Attica, ſiue de Legibus Atcis, libri II.

— — Solon, ſiue de eius Vita, Legibus, ictis, atque Scriptis, liber ſingularis, *nunc ex ipſius uctoris chirographo auctus.*

— — Areopagus, ſiue de Senatu Areopaitico liber ſingularis, *nunc ex ipſius Auctoris chirorapho auctus.*

MARQUARDI FREHERI Deciſionum Areoagiticarum Sylvula.

MARTINI SCHOOKII Achaia vetus, eius itus, antiquitas, respublica, reges, tyranni, leges, ellum etc.

IOANNIS MEURSII de Regno Laconico, liber ingularis.

— — Miſcellanea Laconica, ſiue Variarum Antiquitatum Laconicarum libri IV.

NICOLAUS CRAGIUS de Republica Lacedaenoniorum, *auctior et emendatior.*

TOMUS VI.

IOACHIMI STEPHANI de Jurisdictione veterum Graecorum liber.

IOACHIMI PERIONII de Magiſtratibus Graecorum et Romanorum, libri tres.

HERA-

HERACLIDAE PONTICI de Politiis Graeco-
rum libellus, cum interpretatione Latina Nico
Cragii.

IOANNIS ADAMI OSIANDRI de Aſy
Gentilium diſſertatio.

IOANNIS BAPTISTAE CROPHI Antiqui-
tes Macedonicae, ſiue de Regio Macedonum pri
cipatu, moribus, atque militia diſſertatio, c
figuris.

PETRI HENDREICH Maſſilia, eius ſitus, a
miniſtratio, respublica, leges, inſtituta, religi
ſtudia, militia, etc.

BURCHARDI NIDERSTEDT Melita vetus
noua, Hephaeſtia Inſula, Melita ſubterranea, etc

PETRI GYLLII de Boſporo Thracio, libri I

— — de Topographia Conſtantinopol
et de illius Antiquitatibus libri IV.

GEORGII DOUSAE de itinere ſuo Conſta
nopolitano Epiſtola. Acceſſerunt Veteres inſc
ptiones Byzantio et ex reliqua Graecia allatae cu
quibusdam doctorum virorum Epiſtolis.

LEONARDI ARETINI Commentaria reru
Graecarum.

WOLFGANGI LAZII Graeciae Antiqu
variis numiſmatibus illuſtratae libri II.

IOSEPHI LAURENTII Diſquiſitio de Re
publicis, Suffragiis, Conciliis, Accuſationib
Tormentis, etc. Veterum.

EUERARDI FEITHII Antiquitatum Ho
ricarum libri IV. in quibus ferme omnes eoru
temporum per Graeciam ritus Cerimoniae ac M
res, tam in Sacris quam in Profanis, exponu
et illuſtrantur.

NICOLAI DAMASCENI de moribus Graec
rum aliarumque Gentium libellus, cum interp
tatione Latina NICOLAI CRAGII.

TOMU

[redacted]

TOMUS VII.

DANIELIS CLASENII Theologia Gentilis, ſeu demonſtratio, qua probatur, Gentilium Theologiam (ceu tenebras) Deos, Sacrificia et alia ex fonte Scripturae (ceu luce) originem traxiſſe, in tres partes diviſa.

IOSEPHI LAURENTII Varia Sacra Gentilium, in quibus de eorum Religione, Diis, Templis, Sacrificiis, Feſtis, Aſylis, etc. agitur.

ABRAHAMI ORTELII Deorum Dearumque capita, ex antiquis numiſmatibus collecta: hiſtorica narratione illuſtrata a Franciſco Sweertio. *Cum figuris.*

IULII CAESARIS BULENGERI de Oraculis et Vatibus liber.

— — de Templis Ethnicorum.

IOANNIS HENRICI EGGELINGII Myſteria Cereris et Bacchi, in Vaſculo ex uno onyche. *Cum figuris.*

IOANNIS MEURSII Panathenaea, ſiue de Mineruae illo gemino feſto, liber ſingularis, *nunc ex ipſius Auctoris chirographo auctus.*

— — Eleuſinia, ſiue de Cereris Eleuſiniae ſacro, ac feſto, liber ſingularis, *nunc ex ipſius Auctoris chirographo auctus.*

IOANNIS NICOLAI de ritu antiquo et hodierno Bacchanaliorum, commentatio.

IOANNIS IACOBI HELLERI Exercitatio de Deo ignoto Athenienſium.

IACOBI SPONII ignotorum atque obſcurorum quorundam Deorum Arae, notis illuſtratae, cum quorundam Eruditorum Epiſtolis ad eandem rem pertinentibus.

STEPHANI BYZANTINI, *Grammatici*, de Dodone fragmentum, quo tota veterum doctrina

et ſabulatio de perantiquo oraculo iſto continetur, cum Exercitationibus recognitis IACOBI GRONOVII. *Cum figuris.*

IACOBI TRIGLANDII Conie&tanea ad quaedam obſcura fragmenti de Dodone loca.

IOANNIS ANTONII VENERII de Oraculis et Diuinationibus Antiquorum, tractatus ſuccinctus et exquiſitus.

Symbolica Dianae Epheſiae Statua a CLAUDIO MENETREIO expoſita, multis novis additionibus, numis et monumentis antiquis illuſtrata.

LUCAE HOLSTENII Epiſtola ad Franciſcum Cardinalem Barberinum de Fulcris, ſeu Verubus Dianae Epheſiae ſimulacro appoſitis. *Cum figuris.*

IOANNIS PETRI BELLORII notae in Numismata tum Epheſia, tum aliarum urbium, Apibus inſignita. *Cum figuris.*

— — Expoſitio ſymbolici Deae Syriae ſimulacri. *Cum figuris.*

Marmorea Baſis coloſſi Tiberio Caeſari erecti ob ciuitates Aſiae reſtitutas poſt horrendos terrae tremores. Cuius coloſſi fides a IOANNE MEURSIO oppugnata defenditur, tantum non oculis exhibetur et venuſta proponitur. Tempus, numerus et nomina ciuitatum reſtitutarum ubique falſus et varius ab recentibus Commentatoribus traditur; verus et certus ex marmorea Baſi publico inſtrumento feliciter probatur. Ad Sereniſſimum ac Reuerendiſſimum Principem Franciſcum Mariam Mediceum, etc. Primus trans Alpes vulgavit, revocavit, notis et obſervationibus illuſtravit LAURENTIUS THEODORUS GRONOVIUS. *Cum figuris.*

LAURENTII PIGNORII Magnae Deum Matris Idaeae et Attidis initia, ex vetuſtis monumentis eruta. *Cum figuris.*

IO-

JOANNIS FAZOLDI Graecorum Veterum ΕΡΟΛΟΓΙΑ hoc eſt, de plurimis Graecorum ʼentilium antiquitatibus, ritibusque ſacris: in priis de feſtis diebus, Sacerdotibus, Templis et ıris: de Ludis item ac Certaminibus; diſſertatio.

PETRI CASTELLANI ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ, ue de Feſtis Graecorum ſyntagma, in quo plurimi ıntiquitatis ritus illuſtrantur.

JOANNIS MEURSII Graecia Feriata, ſiue de eſtis Graecorum, libri VI. *cum notis et marmore πυξοικα θαλψιων. Cum figuris.*

JOANNIS JONSTONI de Feſtis Graecorum :hediasma.

IULII CAESARIS BULENGERI de Ludis 'eterum liber unicus.

IOANNIS MEURSII de Ludis Graecorum ber ſingularis, *cum ſupplementis Claudii Salmaſii.*

DANIELIS SOUTERII Palamedes, ſiue de bula Luſoria, Alea et variis ludis, libri tres.

ANDREAE SENSTLEBII de Alea Veterum, ber ſingularis.

COELIUS CALCAGNINUS de Talorum ac 'eſſerarum et Calculorum Ludis, ex more vete- ım, in gratiam Lilii Gregorii Gyraldi.

TOMUS VIII.

IOANNIS MEURSII Orcheſtra ſiue de Salta- onibus veterum, liber ſingularis.

JOANNIS BAPTISTAE CASALII de Ritu ſuptiarum, ac de Jure connubiali veterum, diſ- :rtatio.

IOSEPHI LAURENTII de Sponſalibus et Iuptiis Antiquorum libellus.

BARNABAE BRISSONII ad Legem Juliam de \dulteriis liber ſingularis.

JOSEPHI LAURENTII de Adulteris, et Meretricibus tractatio.

JOANNIS MEURSII de Puerperio ſyntagma.

JOSEPHI LAURENTII de Natalitiis, Conviviisque, quae in iisdem agitabantur, exercitatio.

— — de Praeconibus, Citharoedis, Fiſtulis, ac Tintinnabulis collectio.

LILII GREGORII GYRALDI, de Comoedia, eiusque apparatu omni et partibus commentarius.

JULII CAESARIS SCALIGERI de Comoedia, et Tragoedia, eiusque apparatu omni et partibus commentatio.

— — de Verſibus Comicis tractatus.

JOACHIMI CAMERARII de Comicis Verſibus diatriba.

JOANNIS BAPTISTAE CASALII de Tragoedia et Comoedia lucubratio.

ALBERICI GENTILIS de Actoribus et Spectatoribus Fabularum non notandis diſputatio.

EVANTHII et DONATI de Tragoedia et Comoedia commentatiunculae.

— — de Fabularum, Ludorum, Theatrorum, Scenarum ac Scenicorum antiqua conſuetudine, libellus.

JOANNIS LUDOVICI FABRICII de Ludis Scenicis ΔΙΑΛΕΞΙΣ caſuiſtica quinque partita.

PETRI FABRI de Re Athletica, Ludisque Veterum Gymnicis, Muſicis, atque Circenſibus Spicilegiorum tractatus, tribus libris comprehenſi, opus teſſellatum. *Cum eiusdem Paralipomenis.*

Inſcriptiones Athleticae nuper repertae, editae et notis illuſtratae ab OCTAVIO FALCONERIO, quibus acceſſerunt aliae ex Africanis marmoribus recens deſcriptae. *Cum figuris.*

BAR-

BARNABAE BRISSONII Commentarius ad L. *Dominico*, de Spectaculis, in C. Theod. et L. *Omnes dies*, Cod. de Feriis.

JOSEPHI LAURENTII de Agyrtis, Hiſtrionibus, Acclamationibus, et Oſculis inueſtigatio.

JOANNIS MEURSII F. Collectanea de Tibiis.

MUSONII PHILOSOPHI opus de Luxu Graecorum, in quo de Hellonibus, Bibacibus, Generibus Poculorum, Vino, Coronis, quibus in conviviis veteres utebantur, Unguentis, Muſicis Inſtrumentis, Bellariis, Saltationibus, Paraſitis, Generibus Placentarum, ac Meretricibus inſignibus, ab STEPHANO NIGRO congeſtum.

PETRI BELLONII de admirabili Operum Antiquorum et rerum ſuſpiciendarum praeſtantia, libri tres.

PHILO BYZANTIUS de ſeptem orbis ſpectaculis, Graece, cum notis et interpretatione Latina Leonis Allatii.

PHLEGONTIS TRALLIANI de rebus mirabilibus liber, Graece, cum interpretatione Latina Guilielmi Xylandri, ac recenſione notisque Joannis Meurſii.

— — de Longaeuis libellus, cum interpretatione Latina Guilielmi Xylandri, ac recenſione notisque Joannis Meurſii.

JOANNIS FRIDERICI GRONOVII de Muſeo Alexandrino exercitationes academicae, habitae anno MDCLXVII. poſt caniculares ferias, ab filio eius exceptae: *et nunc primum editae.*

LUDOLPHI NEOCORI de Muſeo Alexandrino diatribe: *nunc primum edita.*

TOMUS IX.

JANI CORNARII de Conviviis Veterum Graecorum, libellus.

ANDREAE BACCII de Conuiuiis antiquorum, deque ſollemni in eis Vinorum uſu, atque ritu Coenarum ſumptuoſiſſimo, libri quinque.

JOANNIS BAPTISTAE CASALII de Tricliniis, Conviviis, Hoſpitalitate, et Teſſeris Veterum, exercitatio. *Cum figuris.*

JOSEPHI LAURENTII Opuſcula, de Conviviis, Hoſpitalitate, Teſſeris et Strenis.

JACOBI SPONII de Origine Strenarum Diſſertatio epiſtolica, hiſtorico-moralis.

JACOBI PHILIPPI TOMASINI de Teſſeris Hoſpitalitatis, liber ſingularis, in quo ius hoſpitii univerſum, apud veteres potiſſimum, expenditur. Accedunt quaedam ex Antonio Auguſtino et Joanne Chifletio ad maiorem illuſtrationem hinc inde inſerta. *Cum figuris.*

JOSEPHI LAURENTII de Prandio et Coena Veterum, ac de aliis ad eadem ſpectantibus Miſcellanea.

PETRI CASTELLANI ΚΡΕΩΦΑΓΙΑ, ſiue de eſu Carnium, libri IV.

HIERONYMI MERCURIALIS de Potionibus ac Eduliis antiquorum Mantiſſa.

ADRIANI TURNEBI de Vino ac eius uſu et abuſu libellus.

JOANNIS HENRICI MEIBOMII de Cereviſiis Veterum, potibusquae et ebriaminibus extra vinum aliis Commentarius.

JOANNIS BAPTISTAE CASALII de Thermis et Balneis Veterum tractatio, *cum figuris.*

PETRI SERVII de Odoribus, Diſſertatio philologica.

LAZARI BAYFII de Vaſculis, libellus, ſiue animadverſiones in tractatum de Auro et Argento legato. *Cum figuris.*

POM-

POMPONII GAURICI de Sculptura, ſive Statuaria, liber.

LUDOVICI DEMONTIOSII Commentarius de Sculptura, Caelatura Gemmarum, Scalptura et Pictura antiquorum, libri duo.

ALDUS MANUTIUS, *Pauli F.* de Caelatura et Pictura Veterum.

PHILOSTRATUS de Pictura, ex Iconum initio.

IULII CAESARIS BULENGERI de Pictura, Plaſtice, Statuaria libri duo.

JOANNIS BAPTISTAE CASALII de Inſignibus, Annulis, Fibulis, etc. ſyntagma, *cum figuris.*

JOSEPHI LAURENTII de Re Veſtiaria ſyntagma.

OTTONIS SPERLINGII de Crepidis Veterum diatribe.

THEODORI GAZAE de menſibus Atticis liber ex interpretatione JOANNIS PERRELLI.

JOANNIS PERRELLI de ratione Lunae epactarum, et menſis intercalarii Commentariolus.

PETRI HAGUELONI Calendarium trilingue, ſeu de menſibus Hebraeorum, Graecorum, et Romanorum, dialogus, ex optimis quibusque Auctoribus collectus.

JOANNIS LALAMANTII Diſſertationes tres, I. De Tempore et eius partibus, II. De anno Macedonum, ſeu Graecorum, III. De anno Attico, rara et exquiſita rerum ſcitu digniſſimarum cognitione, ac diverſi generis Auctorum explicatione, refertae.

PETRI CASTELLANI de menſibus Atticis, nec non de menſibus et anno Graecorum, Athenienſiumque diatriba.

SAMUELIS PETITI de anno Attico, Eclogae chronologicae.

STEPHANI PIGHII Themis Dea, ſeu de lege divina: ubi praeter alia reconditae antiquitatis, multa de Horis.

— — Mythologia ΕΙΣ ΤΑΣ ΩΡΑΣ, vel in anni partes, ex Symbolis antiqui cuiusdam toreumatis argentei, quod extat apud Reuer. Dominum Antonium Perrenotum, Epiſcopum Atrebatenſem. *Cum figuris.*

JACOBI USSERII de Macedonum et Aſianorum anno ſolari diſſertatio, cum Graecorum Aſtronomorum parapegmate, ad Macedonici et Juliani anni rationes accommodato.

JOSEPHI LAURENTII de Annis, Menſibus, Diebus, Horis etc. tractatio.

PHLEGONTIS TRALLIANI de Olympiis Fragmentum, cum Latina interpretatione et notis Joannis Meurſii.

ERYCII PUTEANI Olympiades, ſola manu, ut vere annis mundi reſpondent, computatae.

JOANNIS MEURSII Denarius Pythagoricus, ſive de numerorum, usque ad Denarium, qualitate, ac nominibus, ſecundum Pythagoricos, liber ſingularis.

JOACHIMI CAMERARII Hiſtoria rei numariae, ſive de Numismatibus Graecis et Latinis.

LEONHARDI PORCII de re Pecuniaria antiquorum, ac de eorundem Ponderibus, Menſuris, ſtipendiis militaribus, etc. libri duo.

JOSEPHI SCALIGERI, *Julii Caeſaris F.* de re Numaria antiquorum diſſertatio. Liber poſtumus. *Ex Bibliotheca Academiae Lugduno-Batavae.*

WILLEBRORDI SNELLII *R. F.* de re Numaria, liber ſingularis.

CAROLI PATINI de Numismate antiquo Augusti et Platonis, Epiſtola. *Cum figuris.*

SEBA-

SEBASTIANI FAESCHII de numo Pylaeme- Evergetae, Regis Paphlagoniae, Epiſtola. *Cum iris.*

TOMUS X.

LUDOVICI CRESOLLII Theatrum Veterum ;torum, Oratorum, Declamatorum, quos in ıecia nominabant ΣΟΦΙΣΤΑΣ, expoſitum s V. in quibus omnis eorum diſciplina, et di- di ac docendi ratio, moresque produntur, vi- damnantur, et magni utriusque linguae illu- ntur et emaculantur ſcriptores.

ORIGENIS ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΜΕΝΩΝ frag- ıtum: *quod ex Bibliotheca Medicea deſcripſit, ıotis illuſtravit Jacobus Gronovius*, Graece et ne.

GUILIELMI MORELLII de Veterum Philoſo- rum origine, ſucceſſione, aetate et doctrina, ıla compendioſa, cum Hieronymi Wolfii an- ıtionibus.

DAVIDIS CHYTRAEI Tabula Philoſophica, : ſeries Philoſophorum, et ſectae eorum prae- ıae; a Thalete et Socrate in primis, usque ad eronem deducta.

DESIDERII JACOTII de Philoſophorum do- na, libellus.

JOANNIS MEURSII Aeſchylus, Sophocles, ripides, ſive de Tragoediis eorum, libris tres; *ıc ex ipſius Auctoris chirographo aucti.*

PLUTARCHI Alexandrina Proverbia Graeca, *Bibliotheca Medicea;* cum interpretatione Latina ;obi Gronovii, *nondum antehac edita*, extant in ıefatione.

JOANNIS MEURSII Theſeus, ſive de eius ı, rebusque praeclariſſime geſtis, liber ſin- ıaris.

RAPHAELIS TRICHETI DU FRESNE ...ſtola de Charondae effigie in Catanenſi ... argenteo.

JOANNIS MEURSII Dionyſius, ſive de ...ctoribus iſtius nominis, eorumque ſcriptis, ... ſingularis, *et nunc primum ex chirographo Au...* *editus.*

— — de Heraclide aliisque eius no... et eorum operibus, diſſertatio, *nunc prim...* *chirographo Auctoris edita.*

— — Theophraſtus, ſive de illius ... qui iniuria temporis interciderunt, liber ſingu...

— — Lectiones Theophraſteae, in q... eorum librorum, qui ſuperſunt, loca ali... emendantur.

Accedit ADOLFI FORSTII Epiſtola de ...tu V. C. Joannis Meurſii ad filium eius *Joan...* iuvenem praeſtantiſſimum, ut et Epitaphi... eiusdem morte per A. Buchellium et Nicol... Heinſium.

Manus Aeneae Cecropii Votum referenti... lucidatio, Auctore JACOBO PHILIPPO TO... SINO, *cum figuris.*

OCTAVII FALCONERII de numo ... menſi, Deucalionei diluvii typum exhibente, ... ſertatio, *cum figuris.*

GEORGII SCHUBARTI Enarratio parer... metamorphoſeos Ovidianae de Diluvio De... lionis.

TANAQUILLI FABRI Vitae Poetarum G... corum: ubi de eorundem Patria, Moribus, ... ptis, etc. perſpicue ac compendioſe diſſeritur: ... Gallico idiomate in Latinum translatae.

JOSEPHI BARBERII de miſeria Poëta... Graecorum liber.

PE

PETRI CASTELLANI Vitae veterum et illuſtrium Medicorum, qui toto orbe usque ad ſaeculum XIII. floruerunt.

JOANNIS HENRICI BOECLERI de Scriptoribus Graecis et Latinis, ab Homero ad initium ſaeculi post Chriſtum Natum decimi ſexti commentatio.

HELLADII BESANTINOI Chreſtomathiae Graece, cum interpretatione Latina et notis *Joannis Meurſii.*

JOANNIS A WOWER de Polymathia tractatus. Integri operis de Studiis veterum ΑΠΟ-ΣΠΑΣΜΑΤΙΟΝ, cum Praefatione Jacobi Thomaſii. Acceſſerunt praeterea Auctoris Vita et Elogia in Polymathiam, item tabellae ſynopticae.

JOSEPHI LAURENTII de Profeſſoribus, Auctoribus, Nomenclatoribus et litteris collectio.

JOANNIS MEURSII Bibliothecae Graecae libri tres: *ex chirographo Auctoris nunc primum editi.*

— — Bibliotheca Attica, ſive de antiquis Atticis ſcriptoribus, eorumque item operibus, libri IX. *ex chirographo Auctoris nunc primum editi.*

LEONIS ALLATII de Patria Homeri liber, *cum figuris.*

— — Homeri Natales, Graece, cum interpretatione Latina *Andreae Baiani.*

TOMUS XI.

DICAEARCHI Geographica quaedam, ſive de vita Graeciae. Eiusdem deſcriptio Graeciae, verſibus Jambicis, ad Theophraſtum, Henrico Stephano Interprete, cum ipſius et Iſaaci Caſauboni Annotationibus. Accedit Henrici Stephani in Dicaearchum et ſuam in illum lucubrationem appendicula.

HEN-

HENRICI STEPHANI Dialogus, Dicae chi Sympractor: vel de Graecorum morib praeſertimque Athenienſium, ſupplementum.

ERASMI VINDINGII, *Paulli F.* Hellen, quo ſingulorum antiquae Graeciae populor incunabula, migrationes, coloniarum deduct nes, et res praecipuae geſtae, urbiumque et gnorum origines, mutationes, interitus, et Pr cipum in iis ſucceſſiones, e Graecis praeci ſcriptoribus, Hiſtoricis, Poetis, Geographis, O toribus et Grammaticis exponuntur. *Ex I Auctoris autographo nunc primum eduntur.*

LAZARI BAYFII de re Nauali liber: ſeu a notationes in L. 2. de Captivis, et Poſtlimi reverſis. *Cum figuris.*

STEPHANI DOLETI de re Nauali liber, *Lazarum Bayſium.*

CAELII CALCAGNINI de re Nautica co mentatio, ad *Lilium Gregorium Gyraldum.*

JOANNIS SCHEFFERI de varietate Naviu diſſertatio.

JOSEPHI LAURENTII de varietate Navium ſchediasma.

JOACHIMI CAMERARII Hippocomicu ſeu de curandis Equis: item de nominib Equeſtribus Graecis et Latinis, collectio.

JULII CAESARIS BULENGERI de Trium phis, Spoliis bellicis, Tropaeis, Arcubus Trium phalibus et Pompa Triumphi, liber unicus.

FRANCISCI MODII de Triumphis, Ludis, Spectaculis veterum, libri duo.

JOANNIS MEURSII de Funere, liber ſing laris, in quo Graeci et Romani ritus.

JOSEPHI LAURENTII de Funeribus Ant quorum Tractatus: in quo ritus funebres a Rogum

Rogum, in Rogo, et poſt Rogum explicantur ac luſtrantur.

JOANNIS ANDREAE QUENSTEDII de Sepultura Veterum tractatus: ſive de antiquis ritibus ſepulchralibus Graecorum, Romanorum, Judaeorum, et Chriſtianorum.

PETRI LA SEINE Homeri Nepenthes ſeu de abolendo Luctu liber.

TOMUS XII.

VETERUM SEPULCHRA, ſeu Mauſolea Romanorum et Etruſcorum, inventa in urbe Roma aliisque locis celebribus, in quibus multa ad eruditionem monumenta continentur, collecta et delineata a PETRO SANCTIO BARTOLIO, cum explicationibus JOANNIS PETRI BELLORII. Ex Italico in Latinum ſermonem transtulit ALEXANDER DUKERUS. *Cum figuris.*

Veterum Lucernae Sepulcrales, collectae ex cavernis ac ſpecubus ſubterraneis urbis Romae, figuris aeneis expreſſae: in quibus multa ad eruditionem monumenta continentur, delineatae ſecundum formas ſuas a *Petro Sanctio Bartolio.* Diviſae in tres partes, cum obſervationibus *Joannis Petri Bellorii.* Ex Italico in Latinum ſermonem transtulit *Alexander Dukerus.* Editio auctior.

JOANNIS POTTERI Archaeologiae Graecae libri IV. ſive Antiquitatum Graeciae Corpus abſolutiſſimum, ex Anglico in Latinum verſum: nunc iterum ab Auctore ipſo recognitum, emendatum, ac fere dimidia parte auctum; cum proprio Indice *et figuris aeneis.*

Index locupletiſſimus in univerſos XII. Tomos, qui ipſe tomum XIII conſtituit.

Prae-

Praeclarum ſane operam Gronovius po
in ſervandis operibus eorum, qui antiquit
Graeciae perſcrutati fuerunt, et in monume
quae ab iisdem reperta, ab interitu vindica
Iure tamen idem reprehenditur, quod diſſe
tiones librosve vel alias ſatis obvios inſeru
v. c. *Petri Gyllii*, *Eberhardi Feithii*, vel r
quidem, ſed oblivione dignos, v. c. *Gerbelii*
ram futilem, de qua ipſe cenſet, eam non
doctrinam eligi meruiſſe, *ſed ob raritatem et*
vitatem, ut inde ad ſpatioſiora pararetur ingr
Ratio, hercle! prorſus ſingularis! Inſunt eti
potiſſimum voluminibus nono ac decimo,
et libelli, quibus hic locus non erat. De
contra, quae merito in tali theſauro quaeſiv
minime vero inveneris. Tria volumina pr
ſine detrimento operis prorſus abeſſe poſſe,
que theſaurum iuſto cariorem fieri, Begeru
laudato libello demonſtravit.

Cf. Act. Erud. a. 1697. p. 529 ſqq. a. 1704. p.
555. a. 1705. p. 25-30. p. 85-90. p. 123-12
FABRICII Bibliographia antiq. p. 72-88.
(BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Hall.*
T. IV. p. 161-185.
LENGLET DU FRESNOY T. X. p. 42-55.
Appendix Bibliothecae Ryſſelianae p. 3-21.

De IOH. POLENI Supplementis Theſ
Gronoviani agetur infra inter ſcriptores de
bus Romanorum.

CAPI

CAPVT II.

SCRIPTORES DE GEOGRAPHIA GRAECIAE ANTIQUAE.

SECTIO I.

Scriptores de geographia Graeciae antiquae veteres.

Dicaearchus.

DICAEARCHUS, Meſſenio-Siculus, Ariſtotelis diſcipulus, philoſophus, poeta et geographus, annos circiter CCC ante Chriſtum natum, florens, ſcripſit, teſte Suida, libros tres de populis et civitatibus Graeciae, in quibus egit de ſingulorum populorum et civitatum moribus vitaeque inſtitutis; quae cauſſa eſt, cur eos inſcripſerit περὶ τȣ̃ τῆς Ἑλλάδος βίȣ i. e. *de moribus et vivendi ratione in Graecia.* Idem verſibus compoſuit *Deſcriptionem Graeciae* (Ἀναγραφὴν.) Utrumque opus hodie integrum non exſtat. Metricum, quantum ſupereſt (ſunt vero verſus CIX) potiora Graeciae et inſularum exponit: ex ſoluto tantum de Attica et Boeotia habemus fragmentum. Dicaearchus ſcripſit quoque de montibus, ut apparet ex Stephano Byzantino; cuius libri fragmentum videtur eſſe deſcriptio, quae hodie ſupereſt, montis Pelii. *Henricus Stephanus* primum edidit fragmenta operis primi et ſecundi hac inſcriptione: *Dicaearchi* Geographica quaedam ſ. de vita Graeciae. *Eiusdem* deſcriptio Graeciae, verſibus iambicis, ad Theophraſtum, *Henrico Stephano* interprete, cum ipſius et *Iſaaci Casauboni* annotationibus. Accedit *Henr. Stephani* ad Dicaearchi et ſuam in illum lucubrationem appendicula. *Pariſ.* 1589. 8. *David. Hoeſchelius* eadem

eadem addidit geographicis Marciani, Scylaci Artemidori Epheſii et Iſidori Characeni, Graece vulgavit *Aug. Vind.* 1600. 8. Recu in *Gronovii* Theſ. antiq. Graec. Vol. XI. J *Hudſon* eadem inſeruit et auxit fragmento monte Pelio Vol. II. geographiae veteris ſcr ptoribus Graecis minor. *Oxon.* 1703. 8. Prae miſſa eſt *Henrici Dodwelli* Diſſ. de Dicaearch eiusque fragmentis.

Cf. HAGERI *geogr. Bücherſaal* T. I. p. 616. T. I p. 426 ſqq.

Pauſanias. PAUSANIAS, Caeſareenſis Cappadox, Her dis Attici, qui ſub Hadriano et Antonino Pi magnum nomen habuit inter ſophiſtas, diſcipu lus, declamatorem egit non ſolum Athenis, ſe etiam Romae, ubi ſenex deceſſit. Exſtat hui ſcriptoris minus quidem facundum, ſed eruditu opus, τῆς Ἑλλάδος περιήγησις, in qua libris de cem Attica, Corinthiaca, Argolica, Laconica, Meſſenica, Eliaca, Achaica, Arcadica, Boeotica et Phocica deſcripſit. Quibus et ſitum urbium ac locorum, et antiquitates Graecanicas, et quic quid paene memorabile Graecia habuit, magna philologiae et hiſtoriae ſtudioſorum bono com plexus eſt. Plura ipſe, itinere per Graeciam, Macedoniam, Italiam, magnamque Aſiae parten inſtituto, oculis uſurpavit. Singularem curam impendit operibus et monimentis ſummorum artificum enumerandis et deſcribendis. Fabulas quidem narrationibus ſuis admiſcuit; quae vero ſcriptorum veterum interpretationi egregie inſer viunt. Quae idem de Phoenicia ac Syria litteri mandaverat, perierunt. Optima editio hucusque eſt, quam *Joach. Kuhnius* Graece et Latine, cum Amaſaei verſione, curavit, *Lipſ.* 1696. fol. Me lio

lior utique optanda. Verſio *Gedoyni Francogallica*, de qua v. Acta Erud. a. 1733. p. 102 - 110, obſervationibus inſtructa eſt. Et interpres *Theotiſcus*, *Joh. Euſtachius Goldhagen* verſioni ſuae (*Berol. et Lipſ.* 1766. II Voll. in 8.) notulas adiecit. Alias editiones et verſiones ob cauſſam Vol. I. P. I. p. 53. **) allatam tacemus.

SECTIO II.

Scriptores de geographia Graeciae antiquae recentiores.

NICOLAI GERBELII (*Pforzheimenſis*, *ICti*, *Hiſtorici et Philologi Argentoratenſis* † 1560) in deſcriptionem Graeciae (*Nicolai*, ſecundum alios *Michaëlis*) Sophiani, praefatio: in qua docetur, quem fructum, quamque voluptatem allatura ſit haec pictura ſtudioſis, ſi diligenter eam cum hiſtoricorum, poetarum, geographorumque ſcriptis contulerint. Eiusdem de ſitu, nominibus et regionibus Graeciae perbrevis in picturam Sophiani introductio. Item celebrium aliquot urbium deſcriptiones. Eiusdem Gerbelii canon, quomodo et in quot partes picturae huius longitudo partienda ſit. Item compoſitio virgae, qua picturae latitudo definitur; et in quot ſectiones ſeu ſpatia eadem virga ſit dividenda. Praeterea nonnulla exempla de uſu huius virgae, quibus exercitati iuvenes diſcent tandem ſine virga et baculo in pictura peregrinari, Regionum, montium, fluviorum, inſularum, urbium, locorumque omnium in pictura nominatorum index. *Baſileae.* In fine legitur: *Ex officina Joan. Oporini an. ſal. hom. MDXLV menſe ſeptembri.* In folio, cum figg. ligno inciſis. Recuſus eſt liber magis ob raritatem, quam praeſtantiam, in *Gronovii* Theſ. antiquit. Graec. Gerbel.

T. IV. — Sophianus, Corcyranus, circa finem ſaeculi XV inclaruit, ſuamque Graeciae veteris delineationem in octo tabulis geographicis Romae a. 1480 in lucem emiſit. In eandem Gerbelius hunc commentarium conſcripſit, cuius contenta epigraphe ampla ſatis docet.

Cf. (BAUMGARTENII) *Nachrichten von einer Hall. Bibl.* T. II. p. 304 ſqq.

Emmius. Vetus Graecia, illuſtrata ſtudio et opera UBBONIS EMMII, *Friſii, Hiſtoriarum et Graecae linguae Profeſſoris in Academia Groningana ſenio fatiſcentis* († 9 *Dec.* 1625). Opus diſtinctum in tomos tres, quorum I Deſcriptionem habet Regionum a Graecis habitatarum, cum adiunctis Inſulis; II complectitur res geſtas Graecorum; III repraeſentat Statum ac Formam praecipuarum eius gentis Rerumpublicarum: itemque Iudicium Amphyctyonicum et ſolemnes ludos, ſtatis temporibus apud Graecos recurrentes. *Lugd. Bat.* ex Officina *Bonaventurae* et *Abrahami Elzevir.* Acad. Typograph. 1626. 8. Opus rarum *Gronovius* recudi curavit *cum additamentis auctoris antehac ineditis et locis ſuis inſertis, ac ſubiectis notulis,* in Theſ. Antiq. Graec. T. IV. p. 85 ſqq. Tomus tertius, ſeparatim repetitus, ineſt collectioni rerumpublicarum Elzevirianarum, hoc titulo: *Graecorum Respublicae ab* UBBONE EMMIO *deſcriptae.* Lugd. Bat. 1632. 16. ibid. 1644. 16. — Emmius hoc opus elegans paullo ante obitum abſolverat atque bibliopolis tradiderat: ſed, morte abreptus, ipſe typis expreſſum haud vidit. Filius eius, *Weſſelus Emmius*, editioni praefuit, eamque dicavit *Abelo Coenders van Helpen*, Conſuli reip. Groninganae. Qua in dedicatione argumentum trium tomorum hiſce tradit verbis: „Eorum primus, velut εἰσαγωγὴ in

in reliquum opus, continet accuratam deſcriptionem chorographicam regionum et inſularum a Graecis quondam habitatarum. Secundus hiſtoriam eiusdem gentis, ſive perpetuam ſeriem rerum geſtarum maxime memorabilium, et in primis, quo tempore, quo modo Graecorum libertas coeperit, adoleverit, pene illabis ſteterit, oppugnata defenſaque fortiter ſit, vitia traxerit, in ſe verſa ſuisque viribus quaſſata ac labefactata tandem conciderit, ex Herodoto, Thucydide, Xenophonte, Diodoro Siculo, aliisque contextam recitat. Tertius vero dem diverſos Rerumpublicarum ſtatus, quibus diverſi populi ac civitates in Graecia uſae ſunt, quaeque deinceps earundem fortuna fuerit, repraeſentat.“ Plenam profecto ac puram rerum publicarum Graeciae notitiam ex hoc opere capere licet, quia auctor omnia fere ex fontibus hauſit limpidis.

Cf. *Hamburg. Bibl. hiſt.* Cent. VII. p. 292 ſqq. Cent. IX. p. 193.
FREYTAGII Apparat. litter. T. III. p. 281 ſqq.
CLEMENT T. VIII. p. 34 ſqq.
Das gelehrte Oſt-Friesland T. II. p. 198 ſqq.

JOH. LAUREMBERGII (*Roſtochienſis, Mathematici et Philologi Sorani* † 1659) Graeciae antiquae enarratio, tabulis geographicis (peſſimis) exornata et edita (*poſt obitum demum auctoris*) a SAM. PUFFENDORFIO. *Amſtelod.* 1660. 4. Cum figg. *ibid.* 1661. 8. Cum tabb. geogr. Et in *Gronovii* Theſ. Antiq. Graec. T. IV. p. 10 ſqq. *Francogallice*, Amſterd. 1677. fol. — Opuſculum, quo hodie facillime carere poſſumus. Paullo maioris aeſtimandum ſequens: Lauremberg.

JACOBI PALMERII A GRENTEMESNIL Graeciae antiquae deſcriptio. *Lugd. Bat.* 1678. 4. — Poſt auctoris mortem prodiit, quippe qui a. 1670 ſupremum diem obiit. Palmerius a Grentemesnil.

CAPVT III.

SCRIPTORES DE HISTORIA GRAECA ANTIQUA GENERALES.

Dodwell. HENRICI DODWELLI Praelectio, quam nupera ſit, quamque imperfecta antiquiſſima Graecorum hiſtoria; *in* eiusdem *Praelect. acad.* (Oxon. 1692. 8.) p. 1-31. — Nimius in dubitando agere videtur Anglus doctiſſimus, dum hiſtoriam Graecam ante Darii Hyſtaſpidae tempora ulla fide dignam eſſe neget.

Pagi. *Abbé* PAGI *Diſcours ſur l'hiſtoire Grecque;* praemiſſ. eius *Hiſtoire de Cyrus* Pariſ. 1736. 8.) p. 1-50.

* * *

Thucydides. THUCYDIDES, Athenienſis, Olori ſ. Orolli filius, qui tempore belli Peloponneſiaci floruit, ad ſcribendum excitatus fuit, cum Herodotum libros ſuos recitantem audiſſet. Poſt praeturam ad Amphipolin male geſtam, patria annos viginti exſulavit, et Scapteſulam, Thraciae civitatem, ſe contulit; unde uxorem duxerat valde locupletem; et magnam opum partem in colligendo ad componendam de bello Peloponneſiaco hiſtoriam apparatu conſumſit. Nam ut a ducibus utriusque partis, et Athenienſibus et Lacedaemoniis, rerum veritatem acciperet, nullis pepercit largitionibus. In patriam demum revocatus eſt: at num Athenis an in Thracia vita defunctus ſit, haud liquet. Compoſuit hiſtoriam belli iſtius: non tamen, ut omne exponat bellum, quod annos duravit XXVII, ſed ut annorum XX priorum hiſtoriam referat. Eam igitur hiſtoriam libris octo eſt complexus, ut nunc quidem id opus dividitur; nam teſte Marcellino, olim a nonnullis in libros XIII, atque ab aliis aliter, diſtribui ſolebat. Libro primo Thucydides vete-

veteris Graeciae ſtatum, ab Argonautarum temporibus usque ad bellu Troianum, repetit; magnitudinemque Peloponneſiaci cum ante actis bellis conferens, eiusque cauſſas et occaſiones exponens, annorum quinquaginta, qui inter Xerxis fugam et huius belli initium interceſſere, hiſtoriam praemittit. Tum demum libro ſecundo bellum ipſum narrare aggreditur, eius initii tempus primo limine deſignans, ordinemque totius operis exponens; nec non quae fuerint primae belli faces, et a quibus pugna primum inita, oſtendit. Inde ſequitur regis Laconici ad ſuos hortatio; Periclea auctoritatis et eloquentiae praedicatio; horrendae peſtis Atticae deſcriptio, in qua vis ingenii et eloquentiae Thucydideae maxime effulget. Poſt haec Phormionis, Athenienſium ducis, praeſtantiam, victoriasque navales celebrat. Tum Potideae deditionem, Plateaenſium obſidionem, Thracum denique adverſus Perdiccam Macedonem caſſam expeditionem commemorat. Atque ita trium primorum annorum hiſtoriam exhibet. Libro tertio trium ſequentium annorum res geſtae continentur. Mitylenaeorum ſcilicet ac reliquorum Lesbiorum ad Lacedaemonios defectio; quibus in poteſtatem denuo ab Athenienſibus redactis, illuſtris admodum de eorum ſupplicio habetur deliberatio. Pachetis, Attici ducis, crudelitas notatur. Urbs Plataea capta et ſolo aequata. Corcyraeorum ſeditio deſcripta; belli Siculi ſemina; Demoſthenis adverſus Ambraciotas magis proſpera. Libro quarto Pylus communita, obſeſſa, defenſa; et optimates Spartani ibidem victi et capti leguntur. Res a Braſida, inſigni Lacedaemoniorum duce, feliciter in Thracia geſtae narrantur; atque haec trium etiam annorum hiſtoriam conficiunt. Quintus inde liber ſeptem fere annorum res geſtas compre-

hendit; nimirum Braſidae, ducis Spartani, et Cleonis Attici proelium ad Amphipolin, Thraciae urbem; ubi interiere ambo, poenasque turbarum ſuarum meritas pertulere. Tum varia utrinque foedera, infirma omnia et inconſtantia. Meliorum ſtolidam et amentem pertinaciam, cuius denique triſtis narratur eventus. Libro ſexto auctor primo Siciliae antiquae deſcriptionem hiſtoriasque nonnullas veteres repetit. Tum cauſſas ſimultas belli Siculi et deliberationes circa illud proponit, diſſuadente Nicia, Alcibiade vero incitante. Poſt portenta nonnulla, quae expeditionem Siculam anteceſſere, memorat. Denique Alcibiadis ad Lacedaemonios defectionem et res nonnullas in Sicilia geſtas poſt Atticae claſſis appulſum recenſet, quae anno decimo ſeptimo huius belli acciderunt. Libro ſeptimo Micaleſſus, Boeotiae civitas, capitur a Thracibus, qui ibidem immaniter ſaevierunt. Inde bellum Siculum perſequitur auctor, quod quidem Athenienſibus infeliciter ceſſit, eosque ingenti clade multavit, ducibus Demoſthene et Nicia captis, atque invito Gylippo, cui ſeſe dediderant, interfectis. Haec anno decimo octavo et nono belli Peloponneſiaci geſta ſunt. Libro denique octavo, poſt cladem Athenis nunciatam, ſequitur defectio foederatorum Athenienſium ad Lacedaemonios hoſtes; foedus etiam inter Perſici regis Satrapas et Spartanos. Poſthaec Democratia Athenienſium mutatur in ſtatum quadraginta virorum, qui paullo poſt iterum diſſolvitur. Alcibiades ad claſſem Atticam revocatur. Poſtremo claſſem Laconicam et ducem Mindarum Thraſybulus ac Thraſylus Athenienſes, poſt dubium certamen ad Abydum, vicerunt. Atque haec victoria contigit anno ſecundo Olymp. 92, anno

huius

huius belli viceſimo-primo, tempore aeſtivo, quo deſinit Thucydidis hiſtoria.

Multum fidei, ſi quis alius, hiſtoricus hic meretur. Nam et egregium veritatis ſtudium in eo elucet, et illa ſcripſit, quibus interfuit. Neque eo minus defuerunt, quibus fides eius ſuſpecta foret. Res geſtas narrat graviter et probe; in concionibus diſertus quidem eſt, ſed quodammodo brevis et obſcurus. Nobiliſſimus eſt locus Ciceronis in ſecundo de Oratore libro cap. 13: *Poſt Herodotum Thucydides omnes dicendi artifices, mea ſententia facile vicit, quia ita eſt creber rerum frequentia, ut verborum prope numerum ſententiarum numero conſequatur; ita porro verbis eſt aptus et preſſus, ut neſcias, utrum res oratione, an verba ſententiis, illuſtrentur.* Idem in Oratore eum cum Herodoto comparat, atque hunc dicit ſedati inſtar amnis labi: Thucydidem vero incitatiorem ferri et de bellicis rebus canere etiam quodammodo bellicum. *Quinctilianus* quoque eosdem comparat L. X. cap. 1. *Denſus*, inquit, *et brevis, et ſemper inſtans ſibi Thucydides; dulcis et candidus, et fuſus Herodotus: ille concitatis, hic remiſſis affectibus melior: ille concionibus, hic ſermonibus: ille vi, hic voluptate.* De Thucydidis obſcuritate *Cicero* in Bruto fatetur, ubi eum reponit inter ſcriptores, qui grandes erant verbis, crebri ſententiis, compreſſione rerum breves, et ob eam ipſam cauſſam interdum ſubobſcuri. Quae vero hactenus de Thucydidis ſtilo retulimus, ea praecipue intelligi debent de ſeptem prioribus libris. Octavus enim plane tenui dictione utitur, cum in prioribus longe magis aſſurgat. Quapropter aliqui putarunt, eum a filia Thucydidis ſcriptum eſſe, vel a Xenophonte, aut Theopompo, vel alio. Quorum ſententiam in vita eius

reiicit Marcellinus, ac potius cenſet, fuiſſe ſcriptum a Thucydide iam aegrotante.

Optimae ſunt editiones, quae Graece et Latine, ex interpretatione *Laurentii Vallae*, ab *Henrico Stephano* recognita prodiit *Pariſ.* 1588. fol. recuſa apud Waechelios *Francof. ad Moen.* 1599. fol. Splendida *Oxonienſis*, ab *Hudſono* curata, 1696 fol. et quae curis *Joſephi Waſſe* et *Caroli Andreae Dukeri* Amſtelod. 1731. fol. prodiit. Critici multa deſiderant in hac editione, quae tamen repetita eſt *Glasgov.* 1759. VIII Voll. in 8.

Inter verſiones eminent *Latina* a *Georgio Acacio Enenckel, Lib. Barone Hoheneccio* elaborata, *Tübingae* 1596. 8.; atque *Theotiſca Joh. Davidis Heilmanni* (Lemgov. 1760 8 mai.) opus plane eximium, quorum ſimilia Germania noſtra perpauca habet. Notas etiam adiecit interpres intelligentiſſimus.

E libris et libellis, qui Thucydidi illuſtrando inſerviunt indicare lubet ſequentes:

Chytraeus. DAV. CHYTRAEI Chronologia hiſtoriae Herodoti et Thucydidis. *Helmſt.* 1586. 4. — Prodiit hic liber primo *Wittebergae* 1513. in 8. hoc titulo: *De lectione hiſtoriarum recte inſtituenda*, deinde auctius *Roſtochii* 1573. in 8. 1578. mutato titulo recuſus. Tandem Helmſtadienſis iſta, titulum Roſtochionae gerens, plenior ſecuta editio eſt.

Dodwell. HEN. DODWELLI Annales Thucydidei et Xenophontei. Praemittitur apparatus, cum vitae Thucydidis ſynopſi chronologica. *Oxon.* 1702. 4. Acceſſerunt etiam editioni Thucydidis Dukerianae.

Grammius. JOH. GRAMMII Caſtigationes et ſcholia in Thucydidis libros. *Hafniae* 1721. 1722. 8.

Abreſch. FRIDERICI LUD. ABRESCHII Dilucidationes Thucydideae. *Traiecti ad Rhen.* 1753. 1755. II Partes in 8. Auctarium harum dilucidationum exſtat

xſtat in *eiusdem* Animadverſionibus ad Aeſchym (*Zwollae* 1763. 8.) p. 213 ſqq.

CAROLI LUD. BAUERI Diſſ. de lectione Thucydis, optima interpretandi diſciplina. *Lipſ.* 1753. 4. Bauer.

JOH. DAV. HEILMANN *Kritiſche Gedanken n dem Charakter und der Schreibart des Thucydir.* Lemgo (1758.) 4. — Auctor doctiſſimus btilem, acutum et a partium ſtudio alienum iudim in hoc libello agit. Paſſim Thucydidem deidit contra *Dionyſium Halicarnaſſenſem*, qui nimis riter et interdum ſiniſtre eum reprehendit. Heilmann.

Parallele de Thucydide et de Machiavel; in Journ l etranger a. 1757. Jan. p. 220 ſqq.

Cf. WHEARII Recitationes hyemales etc. (*Tubing.* 1715. 8.) p. 48 ſq.

Nova Acta Erud. a. 1732. p. 1 - 11.

Götting. gel. Anzeig. a. 1758. p. 805 ſqq. a. 1759. p. 1201 - 1207.

Briefe, die neueſte Litteratur betreffend. P. III. p. 193 - 204.

* * *

XENOPHON, Athenienſis, continuavit, quae hucydides de Graecorum rebus ſcripſerat, in is *de rebus Graecorum libris VII*, quos Ἑλληνικὰ ſcripſit. Nam cum Thucydides libro extremo urret, ut Alcibiades reditum moliretur: Xenoion in primo, ut redierit, refert, et quae porro nt conſecuta. Quaedam etiam Medo - Perſica ſce libris interſerit; nimirum quomodo Medi a ario, rege Perſarum, defecerint, ſeque denuo us imperio ſubmiſerint; quomodo Cyrus minor, arii filius, ad patrem, valetudine laborantem, in ſiam ſuperiorem abierit, datis in uſum belli con- a Athenienſes Lyſandro pecuniis. Quomodo inde vivendi finem fecerit Darius Nothus, reique ſucceſſionem Artaxerxes Mnemon, eius ius maior, conſecutus ſit. Extremo demum li- Xenophon.

 bro

bro ſecundo triginta tyranni, qui per bienniu Athenis graſſati eſſent, a Thraſybulo ſublati ſunt Pax etiam atque iniuriarum oblivio inter Athe nienſes iureiurando ſancita. Ita bello Peloponn ſiaco finis impoſitus. A libro tertio rerum cu Perſicarum tum Graecarum narrationes lucule ter continuantur, usque ad pugnam Mantinenſem qua Thebani, duce Epaminonda, Lacedaemo nios vicerunt. Xenophon opere hocce hiſtoriam quadraginta et octo annorum complexus eſt. Ac cuſatur Xenophon, quod in hoc Ἑλληνικῶν opere non ſemel in annis belli Peloponneſiaci aberra. Sed eum accurate tuetur *Samuel Petitus* L. I ob ſervationum cap. XII; multoque maiore ſtudi *Dodwellus* in libro modo laudato. Dictio, ut i omnibus Xenophonteis, lenis, facilis, ſuavis, qu lem, ut omnes hiſtorici, qui ſcripta ſua ab om bus volunt legi atque intelligi, ſectarentur, op dum eſſet. Hiſtoria iſta Xenophontea ſaepe cu reliquis eius operibus in lucem edita eſt.

Diodorus Siculus. Xenophontem quaſi continuavit DIODORU SICULUS ab extremo libri decimi quinti oper ſupra Vol. I. P. I. p. 54 ſqq. a nobis recenſi Ipſe enim in fine anni ſecundi Olympiadis CIV loquitur: *Hoc anno Xenophon Athenienſis Grae rum hiſtoriam cum Epaminondae interitu conclu* atque pergit uſque ad tempora Alexandri M. eiu que ſucceſſorum.

Gemiſtus ſ. Pletho. Sic etiam plura ſaecula poſt *Graecorum g poſt pugnam ad Mantineam* libris duobus explica GEORGIUS GEMISTUS ſive PLETHO, Con ſtantinopolitanus. Imperante Manuele Palaeolo go floruit, fama eruditionis, prudentiae moru que integritate non exigua conſpicuus. Platon cae philoſophiae ſtudioſiſſimus fuit, pluraque e ſcripta argumenti ſunt philoſophici. Opuſculu

hiſto

ſtoricum, de quo hic ſermo, maximam partem Diodoro Siculo et Plutarcho hauſtum, immo ad rbum fere deſcriptum, ſermonis facilitate, rerum rietate atque narrationum iucunditate ſe comndat. Seorſim primum id in lucem emiſit et tis illuſtravit *Henricus Godofredus Reichardus*, A. Scholae provincialis Grimmenſis collega ters, *Lipſ.* 1770. 8.

LEONIS ALLATII de Georgiis et eorum ſcriptis diatribe; in *Fabricii* Bibl. Graec. Vol. X. p. 739 ſqq.

LEONARDI (BRUNI) ARETINI Commentarum rerum Graecarum ad Angelum Acciajon, Equitem Florentinum, Liber. *Lugd.* 1539. 4. inde hac inſcriptione: Hiſtoria rerum geſtarum Graecia, ſuccincta interpretatione librorum Xephontis expoſita. Addita eſt Narratio praeuarum rerum temporis ſecuti praelium adntineam, uſque ad Alexandrum M. (edente ACH. CAMERARIO). *Lipſ.* 1546. 8. Et cum *idem* Hiſtoria Florent. *Argent.* 1610. fol. Et in *onovii* Theſ. Antiq. Graec. T. VI. p. 3387. — Inchoat Brunus — hoc enim eſt nomen is gentile - a temporibus Callicratidae, Lacedaeniorum praefecti; item Theramenis et Thrabuli, qui Athenienſium duces erant: finit in paminondae obitu. Ita, inquit in fine libelli, incipatus Graeciae ab Athenienſibus ad Lacemonios, rurſus ad Thebanos, mirabili fortue converſione devenit. (Brunus) Aretinus.

WOLFGANGI LATZII, *Medici et Hiſtorici ſarei*, Hiſtoricarum commemorationum rerum raecarum Libri duo. Conſecrati D. Ferdinando .Imp. M. et Maximiliano Bohemiae regi. In ibus tam Helladis quam Peloponneſi, quae in lucem Latz.

lucem antea non venerunt, explicantur. *V*
. 1558. fol. Cum figg. *Hanoviae* 1605. fol.
figg. Et in *Gronovii* Theſ. Antiq. Graec. [...]
p. 3418 - 3649. — Latzius narrat, ſe opus
ce, adiuvante *Milichio*, medico docto, intr[...]
tium ſesquiſemeſtre abſolviſſe. Quid praeſti[...]
ipſe his verbis innuit: „Etſi Graeciam illam
rentiſſ. Remp. longe doctiſſimus vir *Nicol.* [...]
lius, Phorcenſis, ſic ſatis ſuis illis ornatiſſimis [...]
mentariis complexus ſit, tamen ultra ſitum [...]
rum, civitatumque ac quorundam montium
umque deſcriptiones non eſt progeſſus. —
ſine arrogantia dictum ſit, praeter autorum c[...]
liationes, heroum Genealogias, ducum prae[...]
geſta, inſignia civitatum ac Rerump. coloni[...]
inde deductas, conſuetudines denique ac ri[...]
res cum laude geſtas cuiusque diligenti ex[...]
perſcrutati ſumus." Editio Viennenſis, a[...]
Latzio adornata, hodieque rara, Helladis pri[...]
deinde Peloponneſi numiſmata, quae in uni[...]
opere explicantur, item utriusque tractus ch[...]
graphiam, numorum averſis partibus inte[...]
tam, auctorisque non conſilio ſolum, ſed [...]
etiam — ob inſignem, ut ait, penuriam [...]
cum in Auſtria — deſcriptam, quatuor [...]
tabulis comprehenſa exhibet. In Hanovienſi
tem editione, aeque rara, numi omnes in ſua
que loca diſtributi ſunt. *Stollius* (in *Anmerk.*
über Heumanns Conſp. reip. litt. p. 249) ex
uno libro duos creavit.

Keckermann. BARTHOL. KECKERMANNI Diſſ. de [...]
publicis LX, Graecis praeſertim; inter *eius* Di[...]
tatt. polit. (*Hanoviae* 1622. 8.) p. 69-124.

Emmius. UBBONIS EMMII vetus Graecia, capite [...]
riore laudata.

[PE[...]

PETRI DE MARCASSUS (Profeſſoris eloqu. de Marcaſſus.
riſienſis † 1664) *Hiſtoire Grecque.* à Paris 1647.
4. — Compilatio, conſtans excerptis ex Hero-
to, Thucydide et Xenophonte.

ERASMI VINDINGII (*Profeſſoris linguae* Vinding.
aecae et Hiſtor. Hafnienſis ac Conſil. reg. † 1684.)
llen, in quo ſingulorum antiquae Graeciae po-
lorum incunabula, migrationes, coloniarum
ductiones et res praecipuae geſtae, urbium et
gionum origines, mutationes, interitus, et Prin-
um in iis ſucceſſiones, exponuntur. Ex MSto
ctoris autographo nunc primum eduntur; in
ronovii Theſ. antiq. Graec. T. XI. — Opus
n a. 1665. typographum exſpectaverat. Auctor
n ſolum ex fontibus hauſit, ſed etiam hauſta ſub
amen criticum vocavit.

THOMAE HIND (M. A. et Collegii Lincol- Hind.
nſis Socii in Academia Oxonienſi) *Hiſtory of*
reece. Vol. I. London 1707. 8. — Auctor,
m hiſtoriam Graeciae omnibus numeris abſolu-
n Anglico ſermone nondum exſtare videret,
c quae ab Ubbone Emmio aliisque de hoc ar-
mento perſcripta ſunt, argumentum ampliſſi-
um exhaurire exiſtimaret, operae pretium ſe fa-
urum arbitratus eſt, ſi rem a primis originibus
peteret. Volumen prius, quod, quantum ſci-
us, poſterius, quo auctor omnem Graeciae hi-
riam abſolvere voluerat, non ſecutum, hiſto-
m annorum 1660 complectitur, et bellum Pe-
ponneſiacum attingit, tribusque libris compre-
enditur. Primus enim mythica Graeciae tempo-
a et res inde ab origine regni Sicyonii usque ad
roiam expugnatam geſtas, quae intervallo non-
ntorum circiter annorum continentur, perſequi-
r. Liber II a capta Troia usque ad pugnam
arathoniam, quae ſeptingentis annis a Troiae
expu-

expugnatione diſtinguitur, decurrit. Liber I
tervallum ſexaginta annorum, inter pugnam
et bellum Peloponneſiacum interiectorum, e
rit. In introductione auctor concinnam et
mariam tractationem de originibus et primis
lis Graeciae eorumque moribus et inſtitutis
pit. Narratio rerum ex fontibus ita deduct
ut non minus perſpicuo dicendi genere, (
concinno ordine et rerum argumentis ſe com
det. In chronologia auctor calculum Jac. I
rii ſecutus, temporis rationes in margine exte
accurate deſignavit; fidem autem hiſtoriae an
rem fecit, laudatis in inferiore libri ora illis
ptoribus, quorum teſtimoniis ſua ſuperſtruxit.
praefatione extrema patet, hunc comment
viri cuiusdam eruditi et antiquitatum Gr
peritiſſimi examini ſubiectum fuiſſe, cuius
conſiliis ad hoc ſcriptionis genus excitatum
idoneis praeſidiis inſtructum fuiſſe, auctor
profitetur.

Cf. Act. Erud. Suppl. T. IV. p. 282 ſqq.

Abel. CASP. ABEL Sciagraphia priſcae hiſtoriae
cae. *Halberſt.* 1709. 4.

de Tourreil. JACOBI DE TOURREIL *Préface hiſ*
contenant un abregé de l'Hiſtoire de l'ancienne (
praefixa eiusdem verſioni Gallicae orationun
moſthenis Philippicarum; in eiusdem Opp. (
1721. 4.) T. I. p. 173-279. Gallus elegan
tes adiit hiſtoriamque Graeciae, velut in t
depinxit.

Steinhofer. JOH. ULRICI STEINHOFERI H
Graeciae liberae; praemiſſa *eiusdem* Graeciae
(*Tubing.* 1734. 8.) p. 1-69.

Abel. CASP. ABELS *Griechiſche Alterthümer*,
nen die Geſchichte dieſes vordem ſo weltberi

lks, und aller von demſelben geſtifteten Reiche, Reliquien, Städte und Colonien etc. vom erſten Anienn an bis auf die dem Römiſchen Reiche geſchehene iverleibung, aus den beſten Scribenten zuſammen ragen worden. Leipzig u. Gardelegen 1738. 39. II Voll. in 8. — Prius volumen comple:ur hiſtoriam Graecorum: poſterius eorum anitates ſic dictas.

TEMPLE STANYAN'S *Eſq. Grecian Hiſtory, m the Original of Greece, to the End of the Peloneſian War. Vol. I, containing the Space of about* 84. *Years.* Vol. II. *from the End of the Pelop. er to the Death of Philip of Macedon.* London 39. II Voll. in 8 mai. ibid. 1751. II Voll. in nai. *Francogallice* (a *Dionyſio Diderote*) Amſt. 44. III Voll. in 12 mai. — Prima huius opepars prima vice iam a. 1707 in lucem emiſſa t: vix vero extra Angliam innotuerat. Editio ni 1739 altera parte auctior, omnisque cultior odiit; omiſſae etiam imagines imperatorum et ilosophorum inutiles, quibus editio prima labo: Recentiores multo maiore plauſu fuere exptae. Non potuit non variis difficultatibus veri Stanyanus, cum, quo fundamenta, et quom auctoritate, primam Graeciae aetatem trade, ignoraret. Veteres ſane ſcriptores ipſos tanta certitudine laborantes deprehendit, ut pauci ab dem epocha hiſtoriam ſuam ordiantur. Repetit tur portentoſas iſtas narrationes, quae poëtam fabulis anſam dederunt, magnamque ipſi moliam crearunt, cum, quae fabula admiſcuerat, ſcis detrahere heroibus ſtuderet. Praeter ſcriores veteres, v. c. *Herodotum, Thucydidem, Xenhontem, Diodorum, Plutarchum, Cornelium Neem, Juſtinum*, quorum virtutes et vitia acute limat, recentiorum quoque volumina volutavit, Stanyan.

vit, et in illis potiſſimum C[illegible]i *Raleigh*, *lii*, *Jo. Marshami*, et *T*[illegible] In ordine porum conſtituendo partibus *Jac. Uſſerii* pl que ſtetit: in nova tamen editione *Iſaaci N* coniecturas conſuluit. De primo Olymp uſu Stanyanus dubitat, ſeriorem eundem a tus, cum, hiſtoricos veteres ſecundum Arc Athenienſium, Reges et Ephoros Spartan Arigvorumque ſacerdotes, numerare, im tum quidem, quando Olympicorum certa mentionem faciunt, Olympiades tanquam d nem allegare, deprehenderet: Quapropter ſere partibus accedit, qui, Polybium per Ol des primum tempus diſtribuiſſe, perhibent, que, quae Xenophonti inſerta eſt, Olymp memoriam interpolationem ſapere, con Quas hactenus tradidimus, antiquiores et ſae Graeciae periodi difficultates, ſequior imminutae quidem, nec tamen penitus ſ ſunt. Quodſi tot diverſae respublicae, c verſis earum commodis, moribus, imperi formis, conſiderandae et explicandae et eu pore hiſtoriarum connectendae ſunt; quis haec tenebris et ſcopulis carere? quibus mile eſt, quamplurimos a tela hac perficien ſtractos. Male autem eam tractarunt diſcip qui vel nullo ordine in pugillares retulerunt vel univerſalis hiſtoriae compendiis quaedam nologico quidem ordine obſervato, ſed reru ſtarum ſerie neglecta, inſeruerunt. Id in libris vituperandum, cum tritis nimis et iu bus iudiciis illum uti, Stanyanus recte putat caeterum operis dignitati detrahens, ſed cop rerum apparatum, idoneum auctorum del narrationis facilitatem, et raram, praecipue Gallos, ingenuitatem, miratus; qua quid

parte operam *Rollini* pariter ac *Potteri* antiquitates, profuiſſe ſibi in opere retexendo, profitetur; praetereaque hiſtoriam Epaminondae, ab Abbate *le la Tour* conſcriptam, laudat. Operi ipſi praemiſſa eſt de etymologia Graeciae et primis eius incolis introductio. Volumen *primum duobus libris* abſolvitur. *Prior* diverſorum regnorum conditionem a primordiis regni Sicyonii ad ultima usque dignitatis regiae veſtigia in urbe Athenarum illuſtrat. Agit autem caput I de regno Sicyonis; II de regno Argolidis et Mycenarum; III de regno et republica Lacedaemoniorum eiusque ad bella Meſſeniaca fatis. IV de regno et ariſtocratia Corinthiorum uſque ad interitum regiae dignitatis; V de regno Theſſalorum; VI de regno et republica Athenienſium, usque ad everſionem regiae auctoritatis. Liber *poſterior* res Graecorum ab abolitione regiae poteſtatis in urbe Athenarum uſque ad finem belli Peloponneſiaci, id eſt intra annos CV, geſtas, comprehendit, et quidem cap. I proximos XX annos poſt Hippiam eiectum ad pugnam Marathoniam; II annos X ab hac pugna ad diſceſſum Xerxis e Graecia; III annos X ad victoriam Cimonis prope Eurymedontem fluvium; IV annos XXXVIII ad exordium belli Peloponneſiaci; V annos X a principio huius belli ad inducias in annos L Athenienſes inter et Lacedaemonios pactas; VI annos XVII, uſque ad finem belli iſtius. *Alterum* volumen res memorabiles LXVIII annorum, adeoque vix partem viceſimam temporis, primo volumine deſcripti, complectitur, ſed, quod tempori deeſt, varietate eventuum et rerum copia ſupplet; ſiquidem ille annorum tractus, connumeratis XXVII annis, per quos in Peloponneſo pugnatum eſt, turbulentiſſimus Graecis exſtitit, et plenam libertatis iacturam con-

 cilia-

ciliavit. Auctoritatem et hic ſecutus eſt Stanyanus ſcriptorum fide digniſſimorum, e quibus ſimul quicquid de virtutibus aeque ac vitiis Graecorum dicendum erat, eruit, perinde nimiam regiae dignitatis inter Spartanos deminutionem, ac nocivum plebis inter Athenienſes imperium, vituperans. Totum volumen *duobus* conſtat *libris*, quorum *prior* res, a fine Peloponneſiaci belli ad pugnam prope Mantineam intra annos XLII geſtas, *poſterior* reliqua ad mortem Philippi, id eſt, annorum XXVI periodum, perſequitur. Repraeſentat autem Libri I caput I annos V ab exitu belli Peloponneſiaci, usque ad mortem Socratis; II annos XII a Socratis obitu ad pacem Antalcidae; III annos XVII ad pugnam Leuctricam; IV annos VIII ad Mantineenſe proelium. Lib. II. cap. I annos VII ad finem belli ſocialis; II annos X ad finem belli Phocici; III annos VIII ad pugnam Chaeroneenſem; IV annum unicum, ad mortem Philippi Macedonis. Etenim a temporibus ducum Alexandri usque ad ea tempora, quibus a Romanis victi et ſubiugati ſunt Graeci, pauci admodum armis et conſilio, nec plures artibus et doctrina, eminuerunt; immo, ſi famoſum excipias Achaeorum foedus, aut Agidis et Cleomenis pro Sparta ab uſurpationibus Ephororum liberanda conatus, nihil dignum commemoratione per Graeciam univerſam geſtum eſt. Narrationi illuſtrandae inſeruit tabula Graeciae antiquae geographica.

Cf. Ad Nova Acta Erud. Suppl. T. VII. p. 294-304

Menard. *Les Moeurs et les Uſages des Grecs*, *par* M. (LEON) MENARD, *Conſeiller au Préſidial de Niſmes etc.* à Lyon 1743. 12. — Opuſculum non doctis, ſed indoctis ſcriptum.

Abh

[redacted]

Abbé DE MABLY *Obſervations ſur l'hiſtoire de la Grèce, ou des cauſes de la proſpérité et des malheurs des Grècs.* à Geneve (ſ. potius Paris) 1749. 12. ibid. (nova elaboratione) 1766. 12 mai. à Zuric 1767. 8 mai. *Italice*, Venet. 1766. 8. *Polonice*, Varſov. 1772. 8. — Licet hic liber nihil habeat, quod ex interioribus litteris repetitum ſit, aut multum et diuturnum laborem ſpiret; non tamen eius lectio voluptate caret. Eſt enim illius auctor, quem ob rerum civilium peritiam non inviti diſputantem audivimus cuiusque eloquentia aliquoties valde placuit, ex eorum philoſophorum genere, qui hiſtoriam tanquam vitae magiſtram conſiderant, illiusque ſermones maxime populares et utiles reddant, cum eliciendis ex iis, quae illa facta eſſe narrat, bonis ſententiis, quibus animus delectetur et erudiatur, tum explicandis iisdem facunde et diſerte. Dedit vero illud in primis operam, ut cauſſas cum proſperitatis tum infortunii Graecorum indagaret: mores eorum pingeret et ingenia ſcrutaretur, quorum fuerunt tum quaedam partes cum in pace, tum in bello: cuncta ad prudentiae praecepta acute examinaret, atque haec omnia ad uſum vitae transferret. Opuſculum totum *quatuor* capita complectitur. In *primo* de moribus et imperii forma primorum Graecorum, de cauſſis, quae uno foedere totam Graeciam coniunxerint, de bello cum Xerxe, agitur. Tranſit auctor in cap. *ſecundo* ad aemulationem inter Athenienſes et Lacedaemonios, ad adminiſtrationem reip. a Cimone et Pericle ſuſceptam, ad bellum Peloponneſiacum, ad Spartae ruinam. In cap. *tertio* cauſſas explicat, cur poſt Athenarum et Spartae caſum non uno iterum foedere coniuncta fuerit Graecia; Macedoniae ſtatum explicat, et de Philippo et Alexandro M. diſputat. Cap. IV ſpectat ad foedus de Mably.

Achaicum, cuius origine et legibus expoſitis, auctor, quomodo factum ſit, ut respublica Romanorum Graecorum turbis ſe immiſceret, Graeciaque provincia fieret Romana, docet. Mores virorum Graeciae principum auctor ſollerter deſcripſit, eleganterque pictas illorum quaſi imagines ante oculos nobis poſuit. Nunquam vero felicius auctori res proceſſit, quam ubi Philippi Macedonis artes explicuit. Nec minus egregiae ſunt obſervationes, quibus cauſſae continentur, cur res hunc, nec alium, exitum habuerint, iudiciaque de legibus Graeciae et inſtitutis. Sub finem libri una quaſi tabula auctor et laudes Graeciae et fata complectitur. Quae dum ille enarrat, paullo altius ſurgit, elegantiſſimoque ſermone animos lectorum invitat, retinet, delectat, movet.

Cf. KLOTZII Acta litter. Vol. IV. p. 66-75. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1767. p. 1017 ſqq.

Geſchichte etc.

Geſchichte von dem blühenden Griechenlande und den berühmteſten Griechen ſeit dem Troianiſchen bis auf den Peloponneſiſchen Krieg. Mit Erläuterungen, Anmerkungen, Landcharten und Kupferſtichen, und mit der Zeitbeſtimmung der vornehmſten Begebenheiten dieſer Geſchichte, nach Ordnung der Olympiaden begleitet; womit das merkwürdigſte, was dazumal bey dem Volke Gottes, bey den Chineſern ſowohl als bey den Römern vorgefallen iſt, in Vergleichung geſtellt worden. Von einer Geſellſchaft gelehrter Leute. Frankfurt u. Leipz. 1756. 4 mai. — Compilatio cruda, quae non a *Societate hominum doctorum*, ut titulus mentitur, ſed a *Societate tironum imperitorum et impudentium* profecta videtur. Multis teſtimoniis hoc comprobatur in *Götting. gel. Anzeig.* a. 1756. p. 884-891.

(PONS-

(PONS - AUGUSTIN ALLETZ, cauſſarum patroni Pariſienſis) *Abrégé de l'hiſtoire Grecque depuis les tems heroiques jusqu' à la reduction de la Grece en Province Romaine.* à Paris 1764. 8 mai. *Anglice*, cum additionibus et emendationibus variis, hac epigraphe: *A Hiſtory of Greece, from the earlieſt Times till it become a Roman Province; being for the greater Part a Tranſlation from a late French Work drawn up with Approbation of ſome of the principal members of the Univerſity of Paris.* Lond. 1769. 12. *Theotiſce* ab *Joh. Aug. Stark*, qui et annotationes adiecit, *Regiomont.* 1770. 8. (Eſt ſolum archetypi pars prior.) *Polonice*, Varſov. 1774. 8. — Liber, tironibus ſcriptus, quo in Germania noſtra lubenter caruiſſemus. Auctor eius ordinem ſecutus eſt, quem *Turſelinus*, paullo ante a nobis excitatus, delineavit, atque ſecundum hunc digeſſit epitomen ſuam ſat confuſam, e *Rollini* opere conſarcinatam. Alletz.

Cf. *Allgem. teutſche Bibl.* T. XV. p. 601 ſqq.

Vix memoratu dignus videtur libellus ſic inſcriptus: *Geſchichte von Griechenland, worin enthalten: Eine kurzgefaſzte Erdbeſchreibung dieſes Landes; eine hinlängliche Erzehlung von deſſen verſchiedenen Königreichen und Staaten; eine nähere Nachricht von der Religion, den Geſetzen, Feyerlichkeiten, Sitten und Gewohnheiten der Griechen; von einem ungenannten Verfaſſer zum Dienſt der Schulen in Engliſcher Sprache geſchrieben, nun aber zu gleichem Zweck, aus derſelben in die teutſche Sprache überſetzt, und mit einer Vorrede Seiner Hochwürden, des Hrn. Oberconſiſtorialraths* Rambach, *herausgegeben von* Carl Heinrich Theune, *dem Sohne.* Breslau 1769. 8. Geſchichte etc.

Cf. (MEUSEL) in *Betracht. über die neueſten hiſt. Schr.* T. I. p. 199 ſqq.

Jackſon. RICHARDI JACKSON, A. M. Litteratura Graeca, *containing* 1) *the Geography of antient Greece and its Islands.* 2) *the Hiſtory of the Greeks from the earlieſt Accounts to the preſent Time; with Memoirs of its greateſt Statesmen, Generals, Orators, Hiſtorians, Poets, and Artiſts.* 3) *Potter's Antiquities of Greece abridged, or a View of the civil Government, Religion, Laws and Cuſtoms of the antient Greeks, laid down in a conciſe and intelligible Manner. To which is prefixed an Eſſay on the Study of Greek Language; wherein the Doctrine of the Tenſes is conſidered and explained, the Utility and Energy of the Particles ſhewn, and many Things relating to Greek Learning.* Lond. 1769. 12. — Auctor ſcholis haud infeliciter ſcripſiſſe fertur.

Goldſmith. . . . . GOLDSMITH'S *Hiſtory of Greece* Lond. 1776. II Voll. in 8. *Theotiſce*, Lipſ. 1777 II Voll. in 8 mai. — Auctor huius operis nec fontes conſuluit, nec rationem religionis, indolis, doctrinaeque veterum Graecorum habuit, ſed recentiorum narrationes ſtilo facili repetiit, atque hiſtoriam civilem et bellicam ſolummodo usque ad mortem Alexandri M. tradidit.

Cf. *Allgem. teutſche Bibl. Anhang zum 24. bis 36ſten Band* P. VI. p. 3216 ſqq.

Robertſon. WILHELM ROBERTSONS *Geſchichte von Alt-Griechenland. Nach der zweyten Engliſchen Ausgabe überſetzt.* Leipz. 1779. 8 mai. *Belgice*, Ultraj. ad Rhen. 1780. 8. — De archetypo Anglico nil nobis innotuit. Hoc vero affirmare et probare poſſumus, auctorem minime eſſe hiſtoricum iſtum nobiliſſimum Edinburgenſem, cui debemus hiſtorias de Carolo V Imp., de America etc. Sed prorſus alium, eiusdem quidem pronominis ac cognominis, Edinburgi etiam viventem, re-

vera

vero vectigali praefectum. Uterque igitur nomine quidem ſimilis, ſed ratione narrandi plane diſſimilis. Quid? quod auctor hiſtoriae huius Graecae ne nomine quidem hiſtorici dignus! Nam nec fontes adiit, nec dictione, quae uſitatae antecellat, utitur, nec novi quid praebet in rebus geſtis diiudicandis: plagiariorum potius plebi ſe immiſcet, quippe qui e Stanyano et Rollino paginas integras ad verbum repetit, ſine ulla horum virorum mentione. Alienus eſt a vera indole hiſtoriae Graecae perſpicienda. Ne linguam quidem Graecam recte callere videtur, quia ſaepius vocabula Graeca vitioſe ſcripſit. Geographiae prorſus ignarum ſe praeſtitit. Caeterum hiſtoria deducitur in hoc opere usque ad interitum Graecae libertatis, a Romanis effectum. Addita ſub finem hiſtoria brevis Siciliae.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1779. p. 773-776.
Allgemeine teutſche Bibl. T. XLII. p. 139-143.
MEUSELII *Neueſte Litteratur der Geſchichtskunde* P. V. p. 245-260. Adde eiusd. *Hiſt. Litt.* a. 1782. Jun. p. 573.

COUSIN - DESPRÉAUX, *de l'Académie des Sciences, belles lettres et arts de Rouen etc. Hiſtoire générale et particulière de la Grece, contenant l'origine, le progrès et la décadence des loix, des ſciences, des arts, des lettres etc. Précédée d'une deſcription géographique, de diſſertations ſur la chronologie, les meſures, la mythologie etc. et terminée par le parallele des Grecs modernes.* à Rouen et à Paris 1780-1786. XIII Voll. in 12 mai. — Opus nondum ad finem perductum ſtilo facili, populari nimisque paſſim diffuſo compoſitum, cuius auctor fontes quidem hiſtoriae Graecae haud ſalutavit, qui vero ab aliis inde hauſta obſervataque probe intelle- Couſin-Deſpréaux.

 xit,

xit, digeſſit atque concoxit. Non modo hiſtoriam civilem ac bella narrat, verum etiam mores, leges, artes et diſciplinas. Tomo decimo tertio hiſtoria Graccorum perducitur usque ad obitum Alexandri M. Tribus vel quatuor tomis ſequentibus eadem continuabitur usque ad hiſtoriam Byzantinam, quam auctoris populares, *le Beau* et *Ameilhon*, ſingulari opere perſequuntur. Introductio, tomo primo praefixa, docet, quae indoles ſit hiſtoriae Graecae et quae ad cognitionem eius penitiorem requirantur. Sequitur deſcriptio Graeciae mere geographica, duce Danvillio, cum indice. Intruſa quoque geographia Thraciae, Bithyniae, Ponti totiusque Aſiae minoris, Italiae et Siciliae, quia coloniae Graecae has terras coluerint. Affert porro auctor, quae ad Graecorum chronologiam, menſuras, numos etc. cognoſcendos faciant, praeeuntibus Frereto, Gogueto, Danvillio. Aliorum virorum doctorum extra Galliam viventium opera v. c. Corſini, Arbuthnoti etc. a doctrina auctoris litteraria plane abeſſe videntur. Inſunt denique tomo primo nonnulla de Graecorum coſmogonia, theogonia et mythologia, ſeu potius expoſitio variarum rationum, quibus fabuloſa Graecorum hiſtoria explicari ſolet, cum ſomniis adeo Curtii de Gebelin. Bryanti, Angli doctiſſimi, nulla fit mentio. Nec Heynii noſtri obſervationibus doctiſſimis et ſagaciſſimis uſus eſt in exponenda hiſtoria Graecorum antiquiore, quae tomum ſecundum et tertium occupat.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1781. p. 564 ſqq. p. 610 ſqq. a. 1787. p. 356.

Hiſtoire etc. *Hiſtoire de l'ancienne Grece, tant générale que particulière. Par l'Hiſtorien des Hommes.* à Paris 1783. XIII Voll. in 8. Cum LXXIII tabb. aeneis.

Con-

nſtituunt etiam haec volumina continuationem
ti ac nondum abſoluti operis: *Hiſtoire des Hom-*
(v. Bibl. hiſt. Vol. I. P. I. p. 135) inde a tomo
I usque ad XXIV; in quibus hiſtoria Graeciae
ue ad mortem Alexandri M. narratur iucunde
dem et declamatoria ratione, ſed ſine veritatis
ἀκριβείας ſtudio.

CAROLI DENINA (Socii Acad. reg. Scient. Denina.
olinenſis) *Iſtoria politica e letteraria della Gre-*
In Torino 1781. VI Voll. in 8. *Theotiſce,*
n annotationibus, a *Chriſtfried Ulr. Dan*, P. I.
mburgi et Lipſ. 1783. Partis II. Vol. I. *ibid.*
85. 8 mai. — Et haec hiſtoria Graecorum non
ntibus limpidis et antiquis, ſed e rivulis recen-
rum hauſta, lectu tamen iucunda, utpote quae
ciem narrationis philoſophicae ſtilumque faci-
i ac mollem prae ſe fert; ſimilis fere operi Ang-
Goldſmithi et Francogallico Couſini Deſpre-
. Hiſtoriae Graecae partes nobiliores ſplendi-
que, a veteribus ipſis eleganter deſcriptas, ſine
icili negotio egregie pinxit Denina: tempora
em antiquiora partesque ab aliis neglectas ſte-
sve ſine ullo artis criticae uſu manuque feſti-
te ſiſtit. His aliisque libris huius generis a no-
commemoratis hiſtoriae ſtudium non promo-
ur: veritas potius magis magisque corrumpitur.
igines Graeciae, ex mythologia eruendae, De-
a creatore et fictore, fabulae Romanenſi ſimi-
factae. Ubique hoſpitem linguae Graecae faci-
gnoſcas. Studium ἀκριβείας plane deeſt. Ver-
Theotiſca nondum ad finem perducta; non
ofecto dolendum erit, ſi imperfecta manſura ſit.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1782. *Zugabe* p. 314-320. p. 607 ſqq. Cuius cenſurae auctor, HEYNIUS forte ſive MEINERSIUS, egregia exhibet praecepta, quo modo hiſtoria Graecorum conſcribenda ſit.

MEUSELII hiſtor. Litter: für das J. 1785. T. p. 102-114. 1786. p. 607-610.

Gaſt. JOHANNIS GAST, D. D. Archdeacon of G delagh, Hiſtory of Greece, from the Acceſſion of xander of Macedon, till its final Subjection to the man Power. In Eight Books. Lond. 1782. 4. Minus quidem hic Anglus ſplendet, nec lectori placere enixe ſtudet. Eo ſtudioſius veritati l resque geſtas ac mutationes rerum Graecarum dicio ſubacto examinat, illasque ea ratione, vere factae fuerint, ob oculos ponere nit Narrat ſolummodo, vel titulo docente, laben interitum rerum Graecarum; quae hiſtoriae riodus minus quidem praecellens, ſed memo et conſideratione digniſſima. Exponuntur ni rum victoriae Macedonum et Graecorum de l ſis reportatae; hiſtoria Alexandri M. et quae eius mortem acta, flos in primis rerum Graeca inde marceſcens; foedus Achaicum indeque re ſcens Graecorum gloria; huius inſequens int tus, diſcordiis et ſeditionibus effectus; Roma rum ſtudia circa hanc rem; omnis denique hi ria fatorum, quae Graecis usque ad expugna nem Conſtantinopleos, a Turcis peractam, ſ eunda erant.

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1787. p. 357 ſqq.

Bolla. JOH. BAPTISTAE BOLLA, Prof. der grie ſchen Sprache und Cuſtos der Univerſitätsbibliothek Wien. — Geſchichte von Griechenland, hauptſä lich den Zeitraum von der 283 bis zur 294 Olymp enthaltend. Baſel 1783. 8 mai. — Periodus hiſ riae Graeciae, in libelli titulo non ſatis apte in cata, ab illo tempore, quo Julianus Caeſar fact usque ad Alarici invaſionem, qua res Graecor penitus interierunt, deducitur. Libro primo (

ſc

[redacted]

ribitur breviſſime Graeciae decrementum a bello
:loponneſiaco usque ad Juliani aetatem iuveni-
n. Libro ſecundo, Juliani vita usque ad eius
iperium. Tertius hiſtoriam perſequitur usque
l eius expeditionem bellicam contra Perſas.
uartus hanc enarrat, Juliani mortem, et Alarici
vaſionem hoſtium in Graeciam. Julianus eius-
ıe doctores philoſophi iſtius temporis philoſophi
atonici in coelum usque tolluntur. Haec et alia
auſum virorum doctorum haud tulerunt.

JOHANNIS GILLIES LL. D. *Hiſtory of anc-* Gillies.
ent Greece, its Colonies and Conqueſts: from the
rlieſt Accounts till the Diviſion of the Macedonian
mpire in the Eaſt. Including the hiſtory of Lit-
rature, Philoſophy and the fine Arts. London
784. II Voll. in 4. *Theotiſce*, Lipſ. 1787. II Voll.
8 mai. — Antea iam Anglus acutiſſimus li-
llum ſingularem, quo obſervationes ſuper hi-
oria, moribus et indole Graecorum inde a fine
lli Peloponneſiaci usque ad proelium Chaero-
enſe continentur, in lucem ediderat *). In ope-
ampliore hiſtoriam ipſam usque ad tempus in
ulo proditum, ita tradidit, ut ſtudium cum vete-
ım ſcriptorum, tum recentiorum obſervationum
de eluceat. Non modo expoſitione morum et
gislationis, verum etiam philoſophiae, litterarum
: artium hiſtoriam ornavit. Haud raro res geſtas
irosque celebres aliter diiudicat, quam vulgo fieri
olet; quo factum, ut paſſim nimius fiat in repre-
endendo ſtatu politico rerum publicarum Grae-
arum, praecipue Athenienſis. Quo in negotio
teſti-

*) *Theotiſce* prodiit hac epigraphe: JOH. GILLIES *Betrachtungen über die Geſchichte, Sitten und den Charakter der Griechen, vom Schluſs des peloponneſiſchen Krieges an bis zur Schlacht bey Chaeronea. Aus dem Engl. überſetzt von* Joh. Chriſtian Macher. *Göttingen u. Bremen* 1781. 8.

[illegible] 17
p. 102-114. 1786. p. 609-[illegible].

Gaſt. JOHANNES GAST, D. D. *Archideacon of Glendalagh, History of Greece, from the Accession of Alexander of Macedon, till its final Subjection to the Roman Power. In Eight Books.* Lond. 178
Minus quidem hic Anglus ſplendet, nec le
placere enixe ſtudet. Eo ſtudioſius veri
rebusque geſtis ac mutationes rerum Graeco
dicio ſubacto examinat, illasque ea ratio
vere, factae fuerint, ob oculos ponere
Narrat ſolummodo, vel titulo docente, i
interitum rerum Graecarum; quae hiſto
riodus minus quidem praecellens, ſed m
et conſideratione digniſſima. Exponunt
rum victoriae Macedonum et Graecorum
ſis reportatae; hiſtoria Alexandri M. et q
eius mortem acta, flos in primis rerum Gr
inde marceſcens; foedus Achaicum indeq
ſcens Graecorum gloria; huius inſequen
tus, diſcordiis et ſeditionibus effectus; R
rum ſtudia circa hanc rem; omnis deniqu
ria fatorum, quae Graecis usque ad exp
nem Conſtantinopleos, a Turcis peracti
cunda erant.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1787. p. 357

Bolla. JOH. BAPTISTAE BOLLA, *Prof. der ſchen Sprache und Cuſtos der Univerſitätsbibli Wien. — Geſchichte von Griechenland, h lich den Zeitraum von der* 283 *bis zur* 294 *C enthaltend.* Baſel 1783. 8 mai. — Period
riae Graeciae, in libelli titulo non ſatis a
cata, ab illo tempore, quo Julianus Caeſa
usque ad Alarici invaſionem, qua res Gr
penitus interierunt, deducitur. Libro pr

ibitur breviſſime Graeciae decrementum a bello
loponneſiaco usque ad Juliani aetatem iuveni-
m. Libro ſecundo, Juliani vita usque ad eius
perium. Tertius hiſtoriam perſequitur usque
l eius expeditionem bellicam contra Perſas.
artus hanc enarrat, Juliani mortem, et Alarici
aſionem hoſtium in Graeciam. Julianus eius-
e doctores philoſophi iſtius temporis philoſophi
… in coelum usque tolluntur. Haec et alia
… virorum doctorum haud tulerunt.

JOHANNIS GILLIES LL. D. *Hiſtory of anc. Greece, its Colonies and Conqueſts: from the … Accounts till the Diviſion of the Macedonian … in the Eaſt. Including the hiſtory of Lit… ure, Philoſophy and the fine Arts.* London … 4. II Voll. in 4. *Theotiſce*, Lipſ. 1787. II Voll. … mai. — Antea iam Anglus acutiſſimus li… um ſingularem, quo obſervationes ſuper hi… a, moribus et indole Graecorum inde a fine … Peloponneſiaci usque ad proelium Chaero… ſe continentur, in lucem ediderat *). In ope… mpliore hiſtoriam ipſam usque ad tempus in … proditum, ita tradidit, ut ſtudium cum vete… ſcriptorum, tum recentiorum obſervationum … eluceat. Non modo expoſitione morum et … lationis, verum etiam philoſophiae, litterarum … rtium hiſtoriam ornavit. Haud raro res geſtas … sque celebres aliter diiudicat, quam vulgo fieri … t; quo factum, ut paſſim nimius fiat in repre… ndendo ſtatu politico rerum publicarum Grae… um, praecipue Athenienſis. Quo in negotio teſti- Gillies.

*) *Theotiſce* prodiit hac epigraphe: JOH. GILLIES *Betrachtungen über die Geſchichte, Sitten und den Charakter der Griechen, vom Schluſs des peloponneſiſchen Krieges an bis zur Schlacht bey Chaeronea. Aus dem Engl. überſetzt von* Joh. Chriſtian Macher. *Göttingen u. Bremen* 1781. 8.

teſtimoniis cum hiſtoricorum tum oratorum male vel ſiniſtre ſentientium uti ſolet. . . . . .

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1787. p. 358 ſqq.
Allgem. teutſche Bibl. T. XLIX. p. 454 ſqq.

Mitford. GUILIELMI MITFORD *History of Greece. The firſt Volume.* Lond. 1784. 4. — Omnes recentiores de hiſtoria Graeca ſcriptores ſuperare videtur Mitfordus. Scriptores enim veteres [illegible] vos non ſolum legit, ſed etiam diverſas eorum relationes inter ſe contulit, examinavit ope artis criticae, atque eas delegit, quae veriſimiliores fuerint. Non ſectatus eſt more multorum recentiorum inſolita et paradoxa ſeu hypotheſes praeſtinguentes, demonſtravit potius paſſim earum futilitatem et vanitatem. Convertit quoque in uſus ſuos, non ſine examine critico, recentiorum doctas obſervationes, cum hiſtoricas tum geographicas. Germanorum tamen ſtudia in hoc litterarum genere haud noviſſe videtur. Cum Anglis et Gallis tantum familiaritatem contraxit. Quae ad cognitionem morum, rituum, legum, artium et litterarum ſpectant, minime neglecta ſunt. Dictio eſt ſimplex minimeque fucata. Negligens Anglus doctiſſimus apparet in rebus quibusdam memoratu utique dignis, v. c. in diiudicatione legislationum Lycurgi atque Solonis, et in expoſitione rerum [illegible] enatarum. Volumen primum, cui reliqua nondum ſucceſſere, hiſtoriam decem capitibus enarrat usque ad proelium Mycalenſe, quo Perſae a Graecis victi.

Cf. *Leipziger. gel. Zeit.* a. 1785. p. 650-655. Cuius cenſurae auctor C. D. BECKIUS, Profeſſor Lipſienſis, videtur.

Götting. gel. Anzeig. a. 1787. p. 358.

CAPUT

[redacted]

CAPVT IV.

SCRIPTORES DE HISTORIA GRAECORUM ANTIQUISSIMA ET FABULOSA.

Non moramur hic in enumerandis ſcriptoribus mythicis; quippe quod negotium non eſt bibliothecae hiſtoricae, ſed potius philologicae. Scriptores de bello Troiano, a Graecis coepto et peracto, huc quoque referri ſolent: nos vero eos iam recenſuimus Vol. II. P. I. p. 74 - 85. Brevibus autem hoc loco ſubiungimus ſcriptores de Argonautarum expeditione.

APOLLONIUS RHODIUS, circa annum CCL ante Chriſtum natum, Rhodi ex Alexandriae florens Apollon. Rhod. compoſuit quidem ſermone Graeco *Argonautica* libris quatuor. Quum vero non ſit hiſtoria, ſed carmen heroicum, (quod etiam de C. VALERII Valer. Flac. FLACCI Argonauticis, carmine Latino, valet,) recenſu eius ſuperſedemus, et indicamus potius ſcripta nonnulla recentiorum, in quibus momentum iſtud hiſtoriae Graecorum antiquiſſimae disputitur.

JOH. COLUMBI Diſſertatio de expeditione Argonautarum. *Holm.* 1678. 8. Columbus.

GEORG. CASP. KIRCHMAIERI Diſſ. de Argonautarum expeditione, an Europam omnem circumnavigaverint? *Witteberg.* 1685. 4. Kirchmaier.

JUSTI GODOFR. RABENERI de Argonautarum expeditione Diſſertatio; in *eiusd.* Amoenitt. hiſt. polit. (*Lipſ.* 1695. 8.) p. 193-200. Rabener.

HENRICI FORELII Argonautarum μυθιστορία. *Upſal.* 1697. 8. Forelius.

ABBÉ BANIER: *Les Argonautes, ou Diſſertation ſur la conquête de la Toiſon d'or.* P. I. et II; in *Mém.* Banier.

Mém. de l'Acad. des Inſcriptt. T. IX. p. 54 - P. III et IV. *ſur le Voyage et le Retour de la Co de;* ibid. T. XII. p. 99 - 145.

Carli. GIAN RINALDO CARLI *della Spedizione d Argonauti in Colco Libri IV., in cui varii Pun dilucidano intorno alla Navigazione, dell' Aſtr mia, alla Cronologia e alla Geografia degli An* Venezia 1745. 4. Cum tab. geogr. — Au huius operis limatiſſimi nihil eorum omiſiſſe v tur, quae ad hanc ſpartam ornandam ſpect In praefatione inſtitutum ſuum ac ſcriptores, de expeditione Argonautica litteris memoriae diderunt, tum deperditos, tum obvios et exſta adhuc, indicavit. De expeditionis veritate h quaquam dubitat; in eo praeter caetera occ tiſſimus, ut epocham eius in tuto collocet. ris ſunt *quatuor libri*. *Primo* exponitur de ex tione, *ſecundo* de tempore expeditionis, *terti* itinere in Colchidem ferente, ac *quarto* de adv Argonautarum in Colchidem, ac Colchioru Iſtriam. Libro ſecundo auctor potiſſimum *tonum* refellere ſtudet, qui, in Chronologia quorum regnorum emendata, annum obſerv num Chironis aſtronomicarum tempore h expeditionis reſtituere ſumma ope niſus eſt. ſter vero contendit, ad epocham Argonauti eruendam rationem habendam eſſe Theſei; e que incidere in annum aetatis Theſei quintum.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1749. p. 655 - 663.

✣ ✣ ✣

Geinoz. GEINOZ *Recherches ſur l'origine des Pela avec l'hiſtoire de leurs migrations;* in *Mém. de l'A des Inſcriptt.* T. XIV. p. 154 ſqq. *Second Mé re* ibid. T. XVI. p. 106 ſqq.

FRERET *Obſervations générales ſur l'origine et ur l'ancienne hiſtoire des premiers habitans de la Gré;* ibid. T. XXI. *Hiſt.* p. 1-19. Exhibentur ſo-ım breviter momenta commentarii ampliſſimi et, t videtur, doctiſſimi, qui, quantum ſcimus, inte-er non in lucem editus eſt. Freret.

DE LA NAUZE *Mémoire ſur la difference des 'elaſges et des Hellénes;* ibid. T. XXIII. p. 115-28. Demonſtratur, Pelasgos et Hellenes natio-es prorſus diverſas fuiſſe. de la Nauze.

(GIBERT) *Examen d'un paſſage d'Herodote, ncernant les Pélaſges et les Hellénes;* ibid. T. XXV. *liſt.* p. 11-31. Locus Herodoti eſt L. I. cap. 56. Examen etc.

GIBERT *Diſſertation ſur les premiers habitans la Gréce;* ibid. *Mém.* p. 1-16. Gibert.

DE BOUGAINVILLE *Vues générales ſur les ıtiquités Grecques du premier age, et ſur les pre-iers hiſtoriens de la Gréce, conſidérés par rapport la chronologie;* ibid. T. XXIX. p. 27-86. Pars ior huius diſſertationis doctiſſimae agit de tem-re heroico ſeu mythico hiſtoriae Graecae; po-rior inquirit in quaeſtionem: numne Graeci ve-res accuratam chronologiae ſuae cognitionem buerint? atque numne iidem in hiſtoriis ſuis me-odo chronologica uſi fuerint? de Bougainville.

Abbé BELLEY *Obſervations ſur les plus ancien-s peuplades de la Grece;* ibid. T. XXXI. p. . . . Belley.

BOUHIER *ſur l'hiſtoire des Pelaſges et des Hel-nes*, in eiusdem *Recherches et Diſſ. ſur Herodote* ıp. IX. — Contra Palmerium demonſtratur; elasgos non omnium primos Graeciam inco-iſſe; certum eſſe, ante ipſorum adventum Ar-ıdiam et Argos in Peloponneſo incolas habuiſſe: anc tamen laudem merito Pelasgis deberi, quod, ım in Graeciam appuliſſent, incolas illius, pulſa iſtina feritate morumque barbarie, ad vitam cul-tiorem Bouhier.

tiorem et decentiorem traduxerint; ut ſi poſtea numero creverint, colonias in omnes fere Graeciae partes deduxiſſe. Quo reſpectu dici poſſe, eos diverſas res publicas, ex quibus olim Graecia compoſita fuit, fundaſſe. Veriſimile eſſe, eos linguam Phoeniciam in Graeciam advexiſſe; quo loco auctor ea, quae Salmaſius et Reineſius ſaeculo iam ſuperiore aſſeruerunt, novis rationibus confirmat. Salmaſium contra ſumma ope in eo refellere ſtudet, quod in libro de lingua Helleniſtica aſſerere voluerit, Pelasgos non ex Peloponneſo, ſed ex Theſſalia, ſeſe in alias Graeciae partes effudiſſe. Fuſe poſtremo agitur de coloniis Pelasgarum extra Graeciam, ac docetur, quo modo illam mari potentiam conſecuti fuerint, de qua veteres ſaepius teſtantur.

Heyne. CHRISTI. GOTTLOB HEYNIUS, ſaepe a nobis celebratus, inter recentiores feliciſſimam in originibus primisque Graecorum ſedibus indagandis operam poſuit. Egit hoc cum in additamentis et caſtigationibus volumini ſecundo verſioni Theotiſcae hiſtoriae univerſalis, a Guthrio aliisque Anglis corraſae, in primis p. 523-531; tum in proluſionibus nonnullis academicis, quae ſub Opuſculorum academicorum titulo iunctim duobus voluminibus nuper prodierunt; maxime in iſta, quae inſcribitur: *Delibantur nonnulla in vitae humanae initiis a primis Graeciae legumlatoribus ad morum manſuetudinem ſapienter inſtituta;* in Opuſc. T. I. p. 207-220. Cf. ibid. p. 172 ſq. p. 245 ſq. p. 263 ſqq.

Rabaut de St. Etienne. Nuperrime prodierunt: *Lettres à Mr. Bailly ſur l'hiſtoire primitive de la Grece, par M.* RABAUT DE SAINT-ETIENNE. à Paris 1787. 8. Cuius vero libri argumentum atque indoles nondum nobis innotuit.

CAPUT

CAPVT V.

ιIPTORES DE REBUS ATTICIS.

NOPHONTIS de republica Athenienſium li-ellus, in quo breviter docet, quibus arti-bi formam civitatis democraticam ſervarint ienſes; commoda demonſtrat, quae ab impe-ıris proficiſcantur; cauſſas exponit, cur diffi-; ius ſuum conſequi Athenis. Optimam et iſſimam huius libelli editionem adornavit ue doctis inſtruxit *J. C. Zeunius*, Prof. : litt. Viteberg. Edidit eum cum aliis Xeno-is opuſculis politicis *Lipſ.* 1778. 8 mai. Xenophon.

ɔRNELII NEPOTIS Miltiades, Themiſto-Ariſtides, Cimon, Alcibiades, Thraſybulus, n, Iphicrates, Chabrias, Timotheus, Pho-ſive Vitae horum Imperatorum Athenienſium. it Nepos, Italus, horum aliorumque Grae-ı hiſtorias eo in hanc gentem ſtudio, ut ipſe iraeco haberi poſſit, ſed interſperſis talibus ıtiis, quae bono Romano cive dignae erant, ırare voluit Romanis, litterarum Graecarum ınc temporis ſat rudibus, fuiſſe olim duces Graecos, partim virtute et amore patriae, ı etiam prudentia militari, celeberrimis inter nos aequiparandos. Librum igitur conſcri-ıon tam in nobiliorum, eorumque paucc-gratiam, qui ipſi inter Graecos vixerunt, qui os eorum ſcriptores lectitabant, quam in umque civium ſuorum, qui Graecas res vel ignorabant, vel leviter tantum tractaverant. ɔ facilius multorum vitas modico volumine ɾehenderet, uſus eſt genere ſcribendi com-ırio, non niſi ſummas rerum attingens, in ıribus notandis negligentior. Conciliare vo-Graecorum ingenia et virtutes civium ſuo- Cornelius Nepos.

 rum

rum animis; ſed obeſſe videbat horum prae
ceptas opiniones, magnamque morum dive
tem. Monet igitur in praefatione eos, qui
rectum putant, niſi quod ipſorum moribus co
nit, ut diſcant, non eadem omnibus eſſe ho
atque turpia, et illuſtrat hanc admonitionem
ſcite delectis exemplis. Recte enim iudicabat
nelius, praecipuum eſſe biographi officium,
re mores eorum, quorum vitam deſcribere
tuit. Haec aliaque egregie docet et illuſtrat

Schlegel. HENRICUS SCHLEGEL in Obſervationibu
ticis et hiſtoricis in Cornelium Nepotem etc.
niae 1778. 4.

utarchus. PLUTARCHUS de Athenienſibus, bellon
pace fuerint clariores? *In eius Opp.*

Idem et *Vitis parallelis* XLIV multum illi
vit hiſtoriam Graecam, in quibus quippe hor
illuſtres Graecos cum totidem Romanis confi
utrorumque vitam, fata et mores luculenter a
rite expoſuit. Separatim, et doctiſſime qui
editae ab *Auguſtino Bryano*, Graece et La
Londini 1729. V. Voll. in 4.

* * *

Poſtellus. GUIL. POSTELLI de magiſtratibus Athei
ſium Liber. *Pariſ.* 1541. 4. *Baſil.* 1543. 8.
1551. 8. *Lugd. Bat.* 1635. 16. *ibid.* ab *Ant.*
ſio, qui diſcurſum politicum de republica Athei
ſium addidit. 1645. 16. Notis atque comment
lo illuſtratus a *Jo. Frid. Hekelio*, Lipſ. 169
Italice a *Johanne Tatti* . . . 1543 . . . — I
hodie haud deſiderabilis, licet paullo doctior
quis Poſtelli libellis videatur.

Sigonius. CAROLI SIGONII de republica Ather
ſium Libri IV. *Bononiae* 1564. 8. *Venetiis* 156
Et in *Gronovii* Theſ. Antiquitt. Graec. T
p. 1

: 1497 ſqq. Cum aliis Sigonianis Francof. 1593.
ol. et *Hanoviae* 1609. fol. Iidem libri IV, cum an-
otationibus anonymi de Societate Jeſu; in *Sigonii*
Opp. ab Argelato procuratis (Mediol. 1736. fol.)
T. V. — Sigonius ſuperavit Poſtellum: fatendum tamen, eum antiquitatibus Romanis maiorem
npendiſſe operam et doctrinam, quam Graecis;
uippe paullo levius defunctus narrationibus ſibi
ontrariis ſive dubiis. In nova horum librorum
ditione inter opera Sigoniana doctus Jeſuita ano-
ymus veterum auctorum loca, quibus Sigonii
arratio nititur, quae vero idem non indicavit,
ontextui ſubiecit, tabulamque Atticae geographi-
am novam addidit.

Eiusdem de temporibus Athenienſium et Lacedaemoniorum Liber; in *Gronovii* Theſ. T. VI
. 1629 ſqq. et in *Sigonii* Opp. T. V.

WILHELMI POSSARDI de Athenienſium Poſſard.
agiſtratibus, eorumque cum Romanis, Gallis,
enetis, Turcis comparatione Liber; cui addita
ſt diſſertatio aphoriſtea de magiſtratibus Romanorum. Acceſſit *Joh. Sarii Zamoſcii* (qui eſt *Car.
igonius*) libro de Senatu Romano. *Argent.*
608. 8. Exſtat etiam in *Clauſingii* Jure publ.
om. T. III. p. 313 ſqq.

CLEMENTIS COLMER Politica, ſive reſpu- Colmer.
lica Athenienſis. *Dantiſci* 1609. 4; et in *Bar-
tol. Keckermanni* Diſpp. polit. p. 123-357.

Singularem et felicem operam in eruenda et il-
uſtranda hiſtoria Attica poſuit JOH. MEURSIUS. Meurſius.
Cuius ſcripta huc pertinentia, age, enumeremus!

De populis et pagis Atticae Liber ſingularis;
n quo antiquitates Atticae plurimae. *Lugd. Bat.*
616. 4. Paralipomena ad hunc librum vulgata
um eiusdem Theſeo, *Trajecti* 1684. 4. Et cum
upplementis et obſervationibus *Jacobi Sponii* ex

eius itinere in Graeciam, Gallice edito, quae *Tomo IV Theſ. Antiq. Graec. Gronoviano p.* 673 *ſqq.* proſtant.

Athenae Atticae, ſive de praecipuis Athenarum antiquitatibus libri III. *Lugd. Bat.* 1624. 4. Et in *Gronovii* Theſ. aucti ex ipſius auctoris chirographo, T. IV. p. 817 ſqq.

Regnum Atticum, ſive de Regibus Athenienſium, eorumque rebus geſtis libri III. *Amſtelod.* 1633. 4. Aucti ex auctoris chirographo in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 1017 ſqq.

Fortuna Attica, ſive de Athenarum origine, incremento, magnitudine, potentia, gloria, vario ſtatu, decremento, occaſu, liber ſingularis. *Lugd. Bat.* 1622. 4. Idem liber, ex auctoris autographo auctus, in *Gronovii* Theſ. T. V. p. 1677 ſqq.

Atticarum lectionum libri VI, in quibus antiquitates plurimae, nunc primum in lucem erutae, proferuntur. *Lugd. Bat.* 1627. 4. Ex auctoris autographo aucti in *Gronovii* Theſ. T. V. p. 1757 ſqq.

Cecropia, ſive de Athenarum arce, et eiusdem antiquitatibus, liber ſingularis. *Lugd. Bat.* 1622. 4. Ex auctoris autographo auctus in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 905 ſqq.

Ceramicus geminus, ſive de Ceramici Athenienſium utriusque antiquitatibus liber ſingularis. Nunc primum editus cura *Sam. Puſendorfii. Traj. ad Rhen.* 1663. 4. Et in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 957 ſqq.

Piraeeus, ſive de Piraeeo, Athenienſium portu celeberrimo, et eiusdem antiquitatibus, liber ſingularis (cum eiusdem libb. de regno Laconico et animadverſionibus in Helladii chreſtomathiam) *Traj. ad Rhen.* 1687. 4. Et in *Gronovii* Theſ. T. V. p. 1929 ſqq.

The-

Theſeus, ſive de eius vita rebusque geſtis, li-
ber poſtumus. Accedunt eiusdem Paralipomena
de Pagis Atticis, et excerpta ex JAC. SPONII iti-
nerario de iisdem pagis. *Ultraj.* 1684. 4. Et in
Gronovii Theſ. T. X. p. 465 ſqq. Cf. Acta Erud.
. 1684. p. 551 ſqq.

Archontes Athenienſes, ſive de iis, qui Athe-
nis ſummum iſtum magiſtratum obierunt, libri IV.
Lugd. Bat. 1622. 4. Et ex auctoris chirographo
auctt. in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 1141 ſqq.

Solon, ſive de eius vita, legibus, dictis atque
ſcriptis liber ſingularis. *Hafniae* 1632. 4. Et ex
auctoris chirographo auctus, in *Gronovii* Theſ.
T. V. p. 1993 ſqq.

Piſiſtratus, ſive de eius vita et tyrannide liber
ſingularis. *Lugd. Bat.* 1632. 4. Et ex auctoris
chirographo auctus, in *Gronovii* Theſ. T. V.
. 1397 ſqq.

Omnia haec Meurſiana typis repetita ſunt in
ius operibus, a *Jo. Lamio* recenſitis et ſcholiis illu-
ratis, *Florent.* 1741 - 1763. XII Voll. in fol. Re-
liqua eius ſcripta inter antiquitatum Graecarum
ſcriptores indicabuntur.

UBBONIS EMMII Deſcriptio reipublicae Athe- Emmius.
nienſium; in *eiusdem* Vet. Graec. T. III. v. Bibl.
ſt. paullo ante cap. IV.

VIRGILIO MALVEZZI *Conſiderationi con occa-* Malvezzi.
ne d'alcuni luoghi delle Vite d'Alcibiade e di Corio-
no. In Bologna 1648. 16. *Belgice*, cum aliis
usdem operibus hiſtoricis et politicis, Amſterd.
580. 8.

Relation de l'état préſent de la Ville d'Athenes, Relation etc.
ancienne capitale de la Grece, avec un abrégé de ſon
hiſtoire et de ſes antiquitez. Lyon 1674. 12.

Sieur DE LA GUILLETIERE *Athenes ancienne* de la Guilletiére.
nouvelle, et l'état des Turcs, contenant la Vie du

 Sultan

Sultan Mahomet IV, le miniſtére de Caprogli Achmet Pachay, Grand Vizir, et ſon decampement devant Candie. Avec le Plan de la Ville. à Paris 1676. 12. *Anglice*, Lond. 1686. 8.

Rabener. JUSTI GODOFR. RABENERI Diſſ. an Athenae ſuperſint? in *eius Amoenitt. hiſt. philolog.* p. 1 - 10.

Boecler. JOH. HENR. BOECLERI Diſſ. de Themiſtocle; in *eius Diſſ. acadd.* (Argent. 1710. 4.) T. II. p. 1145 - 1158.

Schurzfleiſch. HENRICI LEONHARDI SCHURZFLEISCHII Epiſtola, qua inter ſe conferuntur rationes Euſebii et Marmoris Arundelliani, una cum explicatione graviſſimae quaeſtionis: utrum Chronologia Regum et Archontum Athenienſium Euſebiana, an Arundelliana ſit praeferenda? *Vitembergae Saxonum*, 1705. 4. — Poſtquam auctor differentiam marmorum Arundellianorum, quae nunc Oxonienſia audiunt, et primum Cecropis Athenienſis annum cum anno Periodi Julianae 3132 coniungunt; ac Euſebii, cuius rationes in annum dictae periodi 3158 incidunt; nec non Petavii, qui annum ſignat 3156, commonſtravit: primum Atticas regendi viciſſitudines explicat. Poſtea epochas regum archontumque, tam perpetuorum quam decennalium, tribus tabulis exhibet, et qua in re circa ſingulos diſcrepent ſcriptores, ſeorſim multa cum cura explicat. Aliis quoque tabulis epocham Atticam pro ſententia marmoris Arundelliani, nec non pro Marshami, et denique ſecundum ordinem Humphridi Prideaux, repraeſentat. Denique profitetur, Euſebii rationes praeferendas eſſe marmori Arundelliano ſive Chronici marmorei auctori Pario.

Cf. Nova Litteraria Germaniae a. 1705. p. 161 ſqq.

FRAN-

FRANCISCI FANELLI *Atene Attica, deſcritta da ſuoi principii ſino all' acquiſto ſatto dall' armi Veneti nel* 1687; *colla Relazione de ſuoi Rè, Prencipi, Arconti e Tiranni etc. Diviſa in quatro parti, con varietà di Medaglie, Ritratti e Diſſegni.* Venez. 1707. fol. Cum XVI figg. aen. — Primus operis liber fata urbis Athenarum ab initio inde, quod auctor, reiectis aliorum fabuloſis ſententiis, ad Cecropem Aegyptium A. M. 2454 refert, usque ad Periclis mortem perſequitur; ſecundus variam illius fortunam ad tempora usque Mithridatis, Ponti regis, exponit; a quibus tertius exordiens rem prioribus CCCCL paragraphis ad Irenes et Nicephori imperium usque continuat. Sed illa quidem omnia, ex variis ſcriptoribus, etſi non claſſicis ſemper, petita, cum de ſuo, ſi ordinem excipias, vix quidquam auctor deprehendatur contuliſſe, recenſione non indigent. Poſt Nicephori tempora ad decurſum usque ſaeculi XII parcam admodum rerum Athenienſium notitiam ad nos perveniſſe, Fanellus indicat, niſi poſt cruciatas expeditiones Athenas aliquamdiu ducibus earum paruiſſe, hiſtoriae illius aevi memorent. Narratur denique, quo modo Athenae imperii Turcici acceſſio factae atque ſuperiore ſaeculo a Venetis liberatae ſint. Liber quartus totus topographicus eſt. Situ Athenarum ſollicite ſatis deſcripto, auctor aedificiorum publicorum privatorumque ruinas pervagatur, quidque ex illis Barbarorum temporisque furor reliquerit nobis, ſtudioſe obſervat. Commemoratur etiam Columna Adriani, in qua, velut in albo, decreta, ordinationes et forma proceſſus circa tributa, ex olei confectione quondam pendi ſolita, et circa commercia Athenienſium, Graece deſcripta leguntur. Fanelli.

Cf. Acta Erud. Supplement. T. IV. p. 180-184.

nomen Archontis eponymi, quod [illegible]iti perſpicua quaedam temporis nota ab Atticis aliisque Graecis adhibitum eſt, Archontum numerum, varietatem, munus, ac tempus, quo Archontes illi Athenis inſtituti tandemque ſublati ſunt. Diſſ. II exhibet menſem, quo Archontes magiſtratum inibant, quippe propterea annus Archonticus dicebatur. Diſſeritur eo ipſo ſimul de civilis anni Attici forma, menſibus et exemtilium dierum ſede. Diſſ. III expedit Prytaniarum numerum, in quarum intervalla muneris obeundi pars anni ſemper creditur fuiſſe impenſa. Dodwellus ibi refellitur, ſimulque illuſtria quaedam ſcriptorum loca variaque Atticae hiſtoriae capita ſatis perplexa corriguntur. Diſſ. IV exhibet erutam novam expoſitionem de ordine tribuum Athenienſium. Perſpicuis etiam docetur argumentis, tribuum ſeriem incertam et muneris Prytaniarum fortuitum modo ordinem exſtitiſſe. Diſſ. V recenſet tribus populorum Atticae, et earum nonnullas antea incompertas memorat. Diſſ. VI exponit de ſenatus et eccleſiae forma, dignitate, partibus, adeoque de proëdrorum et epiſtatarum numero, varietate muneribusque. Diſſ. VII. probat adverſus Meurſium, Archontas pſeudeponymos eſſe admittendos, ſed — licet Dodwellus ſenſerit ſecus — a Prytaniarum epiſtatis diſtinguendos. Diſſertatione VIII contexta apparet ad corrigendos Eponymorum faſtos integra et exquiſita pſeudeponymorum Archontum ſeries, ita ut XXXIII Archontes eiusmodi ex faſtis adhuc editis expungantur, et ut ſingulorum aetas aut annus oſtendatur, nec non ut plurima veterum ſcriptorum loca vel emendentur vel opportune illuſtrentur. Diſſ. IX fontes indicat, e quibus ſeries Archontum haurienda eſt. Diodorus et Arundelliani marmoris auctor hic obtinent principatum. D[illegible]nſus, qui inter

Meurſii fuit exiſtimata tanti, ut poſteritas erudita in contexenda Archontum ſerie eum exſcripſerit. Corſinus vero naevos haud unos in eius libro detexit. Opus ipſum *duabus partibus* abſolvitur, quarum *prior* complectitur *volumina duo*, *poſterior* totidem. *Prior* exhibet quaſi introductionem in faſtos, XIV diſſertationibus comprehenſam: *poſterior* faſtos ipſos. Laborem vere herculeum exantlavit auctor, delapſus ſaepius in tenebricoſa et ab aliis nondum trita veſtigia. Arte critica identidem feliciter fuit uſus, ut veterum ſcriptorum loca emacularet, et interpretum ſanaret menda. Fatetur ipſe tamen admodum modeſte, in hoc campo invenire poſſe alium alio plura, neminem omnia. In ipſo Faſtorum limine dedit diſſertationem in pſeudonymis Archontibus expungendis verſantem, ac in genuinis eponymis, antea ignotis, reſtituendis occupatam. Non poterat ipſe de pſeudeponymis Archontibus illis, ſive, ut Dodwellus appellavit, de Prytaniarum epiſtatis, differere, niſi de Prytanibus etiam, de Prytaniarum epiſtatis, ipſorumque muneribus, diſputaſſet. Non poterat de Prytanibus ipſis eorumque dignitate exponi commode, niſi prius expoſitum eſſet de ordine tribuum Athenienſium, de Prytaniarum ſerie, ſimulque de populis, e quibus tribus Athenienſes ac Prytaniae componebantur. Nec minus auctori viſum fuit e re lectorum fore, ſi de Archontum origine, numero, dignitate, civilis anni Attici menſura, eiusque forma et principio, ac de illis monimentis, diſſereret, ex quibus ſeries Archontum ac nomina exſculpi poſſent. Inde exortae fuerunt *Diſſertationes XIV*, quae apparatum ad Faſtos Atticos explent, atque illa copioſius exponunt, quae incommode in Faſtis ipſis fuiſſent expoſita vel enarrata. Itaque Diſſertatio I oſtendit

legomina quinque capitibus, et uſ n neceſſitat que faſtorum Atticorum, et modum, demonſt tibus, quo uſus in illis concinnandis auctor et rationes diverſarum epocharum, nempe pe di Julianae et annorum, ab Urbe condita du rum, quos cum Olympiadibus hi faſti magno lectorum commodo ubique comparant. Prol mena tomi quarti ſiſtunt XIII *inſcriptiones*, antea a. 1752 ſeorſim ex *Scipionis Maffeii* ſch Corſinus in lucem ediderat, *Atticas* cum doc mis illuſtrationibus. — In ipſis faſtis Cor primo ſemper loco ponit Olympiadem, qu quaeque ordine excipiunt; apponit annum cu congruum Periodi Julianae, tum ab U. C., p qui ſtadio identidem vicerit, quod teſtimoniis ctorum in medium allatis evincit, qui dein quovis cuiusque Olympiadis anno Archon A nis, Romae aut Rex aut Conſul, aut Dictator, Decemvir, prout tempora ferebant, fuerit. ctores Olympici cuiusque ſtadii e quibus di auctoribus, illorum excitat teſtimonia; addit quoque, qui palmam alio certaminis genere ruiſſe quaque Olympiade perhibentur. Quo nova certaminum genera in uſum admiſſa fuer ſignificat. Res etiam a reliquis Graecis ge easque illuſtriores, commemorat, Atticis max intentus, quas vel ipſas magis chronologice, q hiſtorice, tractat. In hiſtoria Graecorum lite ria, id eſt, in definiendis aetatibus philoſophor oratorum et poëtarum, quos Graecia prae ca ris claros tulit, aliquantum ſibi Corſinus indu quod eam partem neglectam nonnihil crede aut deprehendiſſet. Excurrere ipſum paſſim lu res praeſens in virorum illuſtrium memorias, iamſi a Graecis alienorum, ut Cyri, Croeſi, Da Xerxis, Dionyſii Syracuſani, Alexandri M.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1751. p. 200 - 209. a. 1753. p. 389 - 397.

Zuverläſſige Nachr. von dem Zuſtande der Wiſſenſch. P. CII. p. 391 - 416. P. CIV. p. 577 - 604.

FRERET *ſur le peu d'accord des obſervations faites jusqu'à préſent pour determiner la latitude d'Athènes;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XVIII. p. 201 ſqq. Freret.

Idem *ſur la date de la priſe d'Athènes par L. Cornelius Sylla;* ibid. T. XXI. p. 40 - 50. — Auctor Dodwelli ſententiam, qua, contra aliorum chronologorum opinionem, anno LXXXVII ante Chr. natum, non vero LXXXVI, Athenae a Sylla occupatae fuerint, amplectitur quidem, ſed rationibus diverſis ab iis, quibus Anglus nixus eſt.

Parallelo d'Athene e d'Inghilterra; Francice edita in *Journal etranger* a. 1755. Nov. p. 1 ſqq. Parallele etc.

Hiſtory and Repreſentation of Athens with other famous monuments in Greece. Lond. 1759. fol. Hiſtory etc.

JOH. SIMEON LINDINGER (D. et Prof. Theol. Hiſt. et Antiqq. Serveſtani † 1784) *Staat und Charakter der Athenienſer.* Halle 1766. 8. — Quae Meurſius aliique dudum congeſſerant, hic ſcriptor recoxit, et per paragraphos CXXIV diſtribuit. Nimirum virtutis univerſae vitiorumque indicem confecit, illique omnia, quae reperiuntur, exempla ſine iudicio ſubiecit. Artes et diſciplinae liberales, poëſis, muſica, ludi ſcenici, pictura, ſculptura, architectura, ex quibus optime populorum mores cognoſci poſſunt, breviſſime et ſiniſtre ſunt tractatae, quum in reliquis minus neceſſariis abundet auctor. Alia etiam ille habet Lindinger.

bet

bet plane a re ipſa aliena. Scribendi ge languidum, omnibus plane nervis deſtitut putidum.

Cf. Commentarii de libris minoribus Vol. I. P. p. 281 ſqq.

Götting. gel. Anzeig. a. 1766. p. 1009 ſqq.

Young. GUIL. YOUNG *Hiſtory of Athens, politi and philoſophically conſidered.* Lond. 1786. 4 Laudatur propter ſententiarum acumen: c et perſpicuitas deſiderantur.

CAP

CAPVT VI.

SCRIPTORES DE REBUS LACEDAEMONIIS S. SPARTANIS.

XENOPHONTIS de Lacedaemoniorum republica libellus; in quo breviter traditur de eorum moribus et conſuetudinibus circa procreationem et educationem liberorum, de puerorum modeſtia et temperantia, de diſciplina eorum, qui ex ephebis exceſſerunt, de convictu publico, de cura et uſu communi liberorum, ſervorum et bonorum; de Lycurgi lege, qua cives eſſe agricolas, naucleros, mercatores, opifices, lucrique ſtudioſos, vetuit; de ſtudio parendi magiſtratibus et legibus; de ſtudio honeſtatis; de iudicio, quod ſenibus ſubeundum eſt de bonis animi et virtute; de re militari et caſtrenſi; de auctoritate et munere regis in bello et in universum. Optime et recentiſſime ſeorſum edidit cum annotationibus criticis *J. C. Zeunius* in collectione, capite ſuperiore laudata. Xenophon.

Eiusdem de Ageſilao, Lacedaemoniorum rege, oratio; ſaepe cum aliis Xenophonteis edita.

CORNELII NEPOTIS Vitae Pauſaniae, Lyſandri, Ageſilai, Imperatorum Lacedaemoniorum; inter *eius* Vitas excellent. Imperatorum. Corn. Nepos.

* * *

CAROLI SIGONII Reges Lacedaemoniorum; in *Gronovii* Theſ. T. V. p. 1669 ſqq. et in *Sigonii* Opp. T. V. Sigonius.

NICOLAI CRAGII (*JCti, Hiſtorici et Philologi Dani* † 1602) de republica Lacedaemoniorum Libri IV. *Heidelbergae*, ex officina Santandreana 1593. 4. *Lugd. Bat.* 1670. 8. (Utrique editioni acceſſit HERACLIDAE, *Pontici*, de Politiis libellus, Cragius.

bellus, cum interpretatione Latina, cura *Cragii*) Et in *Gronovii* Theſ. T. V. p. 2497 ſqq. — Diligenter uſuque iudicii ſubacti Cragius memorabilia Spartana e veterum ſcriptis collegit et in ordinem redegit. Falli eos, qui opus hoc non Cragii; ſed *Jacobi Cuiacii* eſſe cum *Keckermanno* (in Syſtem. polit. Lib. II. cap. ult.) affirmant, oſtendit *Henr. Ernſtius* in var. obſſ. L. II. c. 27. p. 134 ſqq.

Sienicius. NICOLAI SIENICIUS de politia, ſeu republica Spartana. *Dantiſci* 1606. 4.

Keckermann. BARTHOL. KECKERMANNI Diſſ. de republica Spartana; inter *eiusd.* Diſſertt. polit. p. 357 - 587.

Emmius. UBBONIS EMMII Deſcriptio reipublicae Laconum; in *eiusd.* veteri Graecia, ſupra laudata T. III. p. 72 ſqq. p. 438 ſqq.

Boecler. JOH. HENR. BOECLERI Diſſ. de Ageſilao, rege Lacedaemoniorum. *Argentor.* 1644. 4. Et inter *eius* Diſſertatt. acadd. (*Argent.* 1710. 4.) T. II. p. 425 - 443.

Jönſenius. JOH. JOENSENII Epiſtola de Spartanis, ſcripta a. 1654; in *J. G. Graevii* Collect. Diſſ. rariſſ. (*Traj.* 1716. 4.) p. 205 - 225.

Meurſius. IOH. MEURSII Miſcellanea Laconica, ſive variarum antiquitatum Laconicarum Libri IV; nunc primum editi cura *Sam. Puſendorfii.* Amſtelod. 1661. 4. Et in *Gronovii* Theſ. T. V. p. 2281 ſqq.

Eiusdem de regno Laconico Libri duo. Trajecti 1687. 4. Et in *Gronovii* Theſ. T. V. p. 2209 ſq. Meurſius in Miſcellaneis iſtis ſpicilegium ad Cragii operam, ipſa fere meſſe maius, peregit. Libri duo ſ. potius liber ſingularis (titulus enim mentitur) de regno Laconico habet poſt ſe Meurſii librum de Piraeeo et animadverſiones in Helladii chreſtomathiam. Revocantur a Meurſio non initia tantum progreſſusque regni Laconici in lucem; ſed

:d et multa ſub fabularum involucris a maioribus
:adita, e vetuſtiſſimis ſcriptoribus perveſtigata
rotrahuntur; unde non exigua pars fabularis,
uam vocant, hiſtoriae intelligi et ad verum com-
oni poteſt aptiſſime. Paſſim à Cragio Meurſius
ſcedit.

NIC. DE LA GUILLETIERE *Lacedémone an-* de la Guil-
mne et nouvelle, où l'on voit les moeurs et les cou- letiére.
umes des Grecs modernes, des Mahometans et des
uifs de Païs. à Paris 1676. II Voll. in 12 mai.
id. 1679. II Voll. in 12 mai.

De Lycurgo eiusque legislatione ſcriptores
fra, ubi de ſpartanis antiquitatibus ſermo
it, enumerabuntur.

CAPVT VII.

SCRIPTORES DE HISTORIA RELIQUORUM GRAECIAE REGNORUM PROVINCIARUM, URBIUM, INSULARUM, IISQUE IMPERANTIUM.

SECTIO I.

Scriptores de Acarnania.

Emmius. UBBO EMMIUS de ſtatu Acarnanum; in *eiu* vet. Graec. T. III. p. 336 ſqq. Et in *Gro vii* Theſ. Antiquitt. Graec. T. IV. p. 585.

SECTIO II.

Scriptores de rebus Achaicis.

Emmius. UBB. EMMII Deſcriptio reipublicae Achae rum; in *eiusd.* vet. Graec. T. III. p. 274 ſqq. in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 557 ſqq.

Gothofredus. JAC. GOTHOFREDI (*ICti et Philologi celeb rimi*) Achaica ſ. de cauſſis interitus reipublic Achaeorum Oratio; in *eiusd.* Opuſc. hiſtor. po (*Genev.* 1641. 4.) p. 84 - 116; et *Lugd. B* 1733. fol.

Schoock. MARTINI SCHOOCKII (*Traiectini, IC Hiſtorici et Philologi, primum Traiectini, tum D ventrienſis, mox Groningani, et tandem Via Francofurtani* † 1669) Res publicae Achaeoru et Vejentium iuxta ſua fata, in uſum praeſe ſaeculi delineatae. *Traj. ad Rhen.* 1664. Idem liber ſub titulo: Achaia vetus, in *Gro* Theſ. T. V. p. 2140 ſqq. — Auctor, de Ach capitibus XXIV et de Vejentibus VIII agens, pop lares ſuos veterum harum nationum fatis exe

xemplo monere voluit, ut diſcordiam omni ſtu-
lio vitarent.

THEOPHILI SIGEFR. BAYERI Faſti Achai- Bayer.
i illuſtrati; *in Commentar. Acad. Petropol.* T. V.
. 374 - 448. Et in eiusdem Opuſculis a Klotzio
ditis p. 269 - 339. — Primum locum faſti ipſi
ccupant: alterum eorum explicatio. Quam in
auſſam caput primum ſiſtit initium reipublicae
chaicae; ſecundum agit de decem atque ſeptem
raeturis Arati Sicyonii; tertium de octo Philopoe-
nenis praeturis; quartum de praetoribus poſt Phi-
opoemenem usque ad everſam rempublicam.
)mnia ex fontibus limpidiſſimis hauſta arteque
ritica polita.

Geſchichte der Achäer und ihres Bundes. Vom von Brei-
Irſprung ihrer Monarchie, bis auf die Zeiten Con- tenbauch.
'antins des Groſſen, nebſt der Zeitrechnung dieſes
'olks nach der Regierung ſeiner Prätoren. Von H.
. B. (i. e. GEORG AUGUST VON BREITEN-
AUCH, Equite Thuringico.) *Frankfurt an der*
der 1782. 8. — Auctor amplam de Achaia
edereque Achaico narrationem, quae in hiſtoria
niverſali Anglica (T. VI. p. 1 - 126. ſec. verſ.
heot.) exſtat, ducibus potiſſimum Bayero Hey-
ioque, ſuperare ſtuduit. Accurate iuſtoque or-
ne omnia diſpoſita ſtiloque ſimplici tradita.

Les Ligues Achéenne, Suiſſe et Hollandoiſe; et la de Mayer.
'evolution des Etats unis de l'Amérique, comparées
ſemble. Par M. DE MAYER. à Geneve et à
aris 1787. II Voll. in 12. — Declamatorem
otius, quam hiſtoricum, agit auctor; nec inti-
iam cum muſis Graecis familiaritatem contra-
iſſe videtur.

SECTIO III.

Scriptores de rebus Aetolicis.

Emmius. UBBO EMMIUS de republica et fortuna A
lorum; in *eiusd.* vet. Graec. T. III. p. 314
Et in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 575 ſqq.

SECTIO IV.

Scriptores de rebus Arcadicis.

Adami. LEONARDI ADAMI *Volſiniensis*, (Biblio
carii Cardinalis Imperialis † 1719 anno aet.
τȣ ἐν 'Aρχαασιν *Philoclis Aepei*, Arcadicorum
lumen primum. *Romae* 1716. 4. — Vix
num viceſimum quartum egreſſus auctor hoc
mum Arcadicorum ſuorum volumen, tanta le
ne et tot ingenii critici teſtimoniis locupleta
iam abſolverat, ut inter praecoces ingenio e
tos referendus videretur. Ab origine prima
cadiae hiſtoriam repetiit, et dicta veterum teſti
niis, ſumma induſtria collatis, ac genuinae ſcri
rae et ſenſui reſtitutis, critico acumine confir
vit; quod quidem eo ſaepius auctorem duxit,
ſeriem narrationis interruperit, pluſculum ve
rum integritate occupatus, quo Critici magis
tes, quam Hiſtorici videtur expleviſſe. Certe
qui iuſtae formae Arcadiae hiſtoriam ſcribere v
luculentam praebuit materiam. Primum v
men — alterum auctor, morte interceptus,
lucem proferre non potuit — quatuor abſolv
libris, quorum primus a Pelasgo, qui primus
Argivos Arcadiae rex fuit, narrationis filum
cit; ab hoc Pelasgia dicta eſt, et gens rudis, f
magis, quam homini ſimilem vitam agens, in
dinem quodammodo redacta eſt. Poſt hunc
caon filius imperium tenuit, a quo Arcadia
C

caonia dicta eſt; de hoc narratur fabula, quod hoſpites mactaverit, quam excutit auctor, et inde agit de numeroſa prole eius, quae ad LXXIX numerum extenditur, unde variae urbes et populi ſuam trahunt originem, quos aliquot capitibus Adami recenſuit. Regum ſequentium ſeries deducitur et illuſtratur per librum primum et ſecundum. In tertium congeſta ſunt, quae in ſerie iſta locum invenire non poterant, v. c. bella cum Thebanis ab Arcadibus geſta, Herculis facinora et Evandri fuga, diverſi Helenae raptus. Quarto libro hiſtoria regum Arcadiae ab Agapenore, ubi deſierat, repetitur, et Hippothoi geſta enarrantur, quo imperium tenente Aeneas cum Anchiſe veniſſe dicitur in Arcadiam. Sequitur recenſus regum reliquorum, usque ad mortem Ariſtocratis; quo necato Arcades regium imperium amplius ferre noluerunt. Factum hoc anno I. Olymp. XXVIII. Ulterius auctoris diligentia haud progreſſa eſt.

Cf. MAZZUCHELLI *Scrittori* d'Italia Vol. I. P. I. p. 131 ſqq.
Acta Erud. a. 1717. p. 518 ſqq.

SECTIO V.

Scriptores de Argolide.

UBB. EMMII Deſcriptio reipublicae Argivorum; in *eiusd.* vet. Graec. T. III. p. 190 ſqq. Et in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 519 ſqq. Emmius.

REINERI REINECCII Familiae regum Argivorum et Mycenaeorum. *Witteb.* 1571. 8. Reineccius.

SECTIO VI.

Scriptores de Chiorum republica.

UBBO EMMIUS de Chio et eius ſtatu et fortuna; in *eiusd.* vet. Graec. T. III. p. 252 ſqq. Et in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 547 ſqq. Emmius.

SECTIO VII.

Scriptores de rebus Corinthiis.

Nepos. CORNELII NEPOTIS Timoleon ſ. Vita huius Imperatoris Corinthii; inter *eius* Vitas excellent. Imperat.

Spangenberg. CYRIACI SPANGENBERG (*Nordhuſani, Theologi et Chronographi Islebienſis* † 1604) Chronicon Corinthiacum, *oder Hiſtorien und Geſchichte von Ankunft, Aufnehmen, Regierung und Abgang der Stadt Corinth.* Eisleben 1561. fol. Strasburg 1569. fol. — Spangenbergius in epiſtolas Pauli Apoſtoli ad Corinthios CIX ſermones ſacros compoſuit atque in lucem edidit. Poſtea lectorum ſuorum in gratiam et ad explicanda quaedam momenta hiſtorica, in epiſtolis iſtis occurrentia, collegit omnia, quae ſcriptores de Corintho tradiderunt, inde ab eius origine usque ad annum poſt Chr. nat. 1561. Varia haud contemnenda ineſſe dicuntur.

Cf. *Hamburg. Bibl. hiſt.* Cent. I. p. 146 ſqq.

Emmius. UBB. EMMII Deſcriptio reipublicae Corinthiorum; in *eiusd.* vet. Graec. T. III. p. 209 ſqq. Et in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 527 ſqq.

Wilckens. HENRICI WILCKENS Specimen antiquitatum Corinthiacarum ſelectarum, ad illuſtrationem utriusque epiſtolae Paullinae. *Bremae* 1747. 4.

Walch. JOHANNIS ERNESTI IMMANUELIS WALCHII Antiquitates Corinthiacae Actor. Apoſt. XVIII. *Jenae* 1761. 4. — Corinthi topographiam eiusque hiſtoriam naturalem et civilem poſtquam auctor e ſcriptoribus veteribus expoſuit atque illuſtravit, explicat notum iſtud proverbium: *Non cuivis homini contingit adire Corinthum.* Poſtea ſtatum Corinthi tempore Apoſtoli Paulli deſcri-

ſcribere et, quae ad huius commorationem in urbe iſta ſpectant, exponere ſtudet.

SECTIO VIII.

Scriptores de inſula Creta.

UBBO EMMIUS de republica et legibus Cretenſium; in eiusd. vet. Graec. T. III. p. 178. ſqq. Et in Gronovii Theſ. T. IV. p. 513 ſqq. Emmius.

CHRIST. SCHMIDT Diſſ. de Cretenſium vituperio ad Tit. I, 12. Lipſ. 1673. 4. Et in Theſauro theol. philolog. (Amſt. 1702. fol.) T. II. p. 723 ſqq. Schmidt.

JOH. MEURSII Creta ſ. de Cretae rebus et antiquitatibus Libri IV, ſupra Vol. II. P. I. p. 94. modis laudati. Meurſius.

WOLFG. STEGERI Diſſ. de Cretenſibus mendacibus. Lipſ. 1684. 8. Steger.

IOH. HENR. BOECLERI Diſſ. de Minoë, Cretenſium rege, maris domino; in eius Diſſ. acadd. (Argent. 1710. 4.) T. II. p. 1073 ſqq. Boecler.

ANT. BANIER Diſtinction des deux Minos; in Hiſt. de l'Acad. des Inſcriptt. T. III. p. 45 - 49. — Docet auctor, quosdam ſcriptores veteres ipſos e duobus Minoibus unum feciſſe, diſtinguendum vero eſſe alterum, qui filius Jovis, Aſterii et Europae, ab altero, qui filius Lycaſtis et Idae, Corybantis filiae, fuerit. Banier.

SECTIO IX.

Scriptores de inſula Delo.

CLAUDII SALLIER Hiſtoire de l'Isle Delos; in Mém. de l'Acad. des Inſcr. T. III. p. 376 - 391. Auctor primo loco veteres recenſet poëtas et hiſtoricos, qui hanc inſulam celebrarunt, maximam Sallier.

partem iniuria temporis perditos. Deinde agit de diverſis inſulae nominibus illiusque ſitu. Poſt in primos eius incolas inquirit. Porro opinionem, ſecundum quam Apollo e Delo oriundus fuerat, diſcutit. Tum perluſtrat religiones, caerimonias ac templa ibi conſtituta. Denique ſiſtit fata inſulae ſaeculis poſterioribus oborta.

Exercitatio etc. Exercitatio, qua Inſcriptionibus Deliacis certa aetas adſignatur, et alia ad Delum ſpectantia obiter tanguntur et illuſtrantur; *in* Miſcell. Obſervatt. crit. in Auctor. (*Amſtel.* 1736. 8.) Vol. VII. T. I. p. 1 - 124.

Zeibich. HENRICI AUG. ZEIBICH Schediaſma de Delo, comparata Bethlehemo. *Vitemb.* 1751. 4.

De lacu Deliaco docta diſſertatiuncula ineſt

Kall. ABRAHAMI KALLII Specimini novae editionis Sententiarum Theognidis Megarenſis (*Götting. et Gothae* 1766. 4.) p. 8 - 12.

SECTIO X.

Scriptores de rebus Epiroticis.

Emmius. UBBO EMMIUS de ſtatu Epiri; in *eiusd. vet.* Graec. T. III. p. 337 ſqq. Et in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 587 ſqq.

de laNauze. LUD. DE LA NAUZE *Recherches hiſtoriques ſur les differens peuples, qui s'établirent en Epire avant la dernière guerre de Troye;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. VII. p. 151 - 173. — Recenſentur Chaonii, Theſproti, Aethicii, Athamanes, Perrhaebi, Ambracii.

Plutarchus. PLUTARCHI Pyrrhus ſ. Vita eius; *inter Plutarchi vitas parallelas.*

Jourdan. (IOH. BAPTISTAE IOURDAN) *Hiſtoire de Pyrrhus, Roi d'Epire.* à Amſterd. 1749. II Voll. in 12 mai. — Pyrrhi vitam resque geſtas, ſingulari

lari et curatiore narratione utique dignas, auctor ita expoſuit, ut multis verborum lenociniis et ambagibus utatur, addatque plura, ad rem haud pertinentia. Fontes, e quibus hauſit, lectoribus ſuis non oſtendit. In praefatione meminit libri, *Londini* annos aliquot antea editi atque Gallice ſcripti (*Voyage et Expeditions de Pyrrhus,*) nobis ignoti. Multus eſt in eo, ut huius ſcriptoris anonymi ſententias rebuspublicis faventes, deſtruat atque monarchias laudibus extollat.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1750. p. 163 ſqq.

DE NICOLAY *Mémoire hiſtorique ſur la Vie et ſur les ancêtres d'Alexandre Moloſſus, Roy d'Epire;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XII. p. 339-354. — Summo ſtudio collecta et compoſita ſunt, quae de hoc rege Epirotico, Alexandri M. coaevo et immerito ab hoc quaſi obſcurato, veteres ſparſim tradidere. de Nicolay.

SECTIO XI.
Scriptores de rebus Locrenſibus.

UBB. EMMII Deſcriptio reipublicae Locrenſium; in *eiusd.* vet. Graecia T. III. p. 350 ſqq. Et in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 593 ſqq. Emmius.

SECTIO XII.
Scriptores de inſula Samo.

UBB. EMMII Deſcriptio reipublicae Samiorum; in *eiusd.* vet. Graec. T. III. p. 245 ſqq. Et in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 545 ſqq. Emmius.

SECTIO XIII.
Scriptores de rebus Thebaicis ſ. Boeoticis.

UBB. EMMII Deſcriptio reipublicae Thebanorum; in *eiusd.* vet. Graec. T. III. p. 197 ſqq. Et in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 523 ſqq. Emmius.

Palmerius. IAC. PALMERII, *a Grentemeſnil*, Quaeſtio geographica, quaenam fuerint, et ubi Thebae Echioniae; in *Miſcell. Obſervatt. in Auctor. vet. et recent.* Vol. IX. p. 447 - 464.

Nepos. CORNELII NEPOTIS Vita Epaminondae et Pelopidae, Thebanorum; inter *eius* Vitas excellent. Imperat.

Boecler. IOH. HENR. BOECLERI Diſſ. de Epaminonda; in *eiusd.* Diſſertt. acadd. T. II. p. 443 - 465.

Gedoyn. *Abbé* GEDOYN *Vie d'Epaminondas;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XIV. p. . . .

Seran de la Tour. *Abbé* SERAN DE LA TOUR *Hiſtoire d'Epaminondas, General des Thebains; avec des Remarques critiques et hiſtoriques, et les Obſervations du Chevalier*

de Folard. DE FOLARD *ſur les batailles d'Epaminondas*, à Paris 1739. 12. à Leide 1741. 8. — Decerpſit ſua auctor ex Xenophonte, Polybio, Pauſania, Juſtino, Plutarcho, Cornelio Nepote, Diodoro Siculo, aliisque auctoribus fide dignis, atque in complexum artuumque compagem conſtruxit. Praefixa eſt epiſtola BELLINI, in qua hic chartam ſuam geographicam, huic libro ſubiunctam, cuius ope Epaminondae facinora illuſtrantur, obſervationibus nonnullis comitatur. Quam epiſtolam excipit diſſertatio Abbatis DE S. PIERRE de differentiis, quae virum inter magnum et illuſtrem intercedunt. Comparat Alexandrum M. cum Epaminonda, ac, hunc illo maiorem fuiſſe, docet, eo quod hic impedimenta maiora ſuperavit, ac fructuoſiores ſuis civibus exantlavit labores. Vita Epaminondae ipſa ſic eſt ſcripta, ut punctum ferat eruditae civitatis. Notat auctor merito Xenophontem eo nomine, quod hic Ageſilaum laudibus ita extulit, ut nonnulla Pelopidae et Epaminondae facta egregia ſilentio involverit. Epaminondae naevum haud diſſimulat, a ſtudio gloriae incon-

inconſiderato paullo poſt pugnam Leuctricam contractum. Nec omittit, de Pelopida et Ageſilao exponere, quorum quippe res geſtae in idem tempus incidunt, ac cum Epaminondae factis coniunctiſſimae fuerunt. Adiecta eſt comparatio, Epaminondam inter et Scipionem Africanum ſeniorem inſtituta, iam olim a Plutarcho tentata, hodie vero non ſuperſtite. Epaminondae Francogallus tribuit principatum, quantum et ad artem erudiendi et formandi milites attinet. Scipio certe videtur Epaminondam in plerisque imitatus. — *Folardi* diſſertationes, quibus proelium et Leuctricum et Mantinaeum illuſtratur, ſunt prorſus ad amuſſim factae, ac Xenophonti ſuperſtructae.

Cf. Novorum Act. Erud. Supplement. T. VII. p. 442-450.

CAPUT

CAPVT VIII.

SCRIPTORES DE HISTORIA MACEDONICA.

Reineccius. REINERI REINECCII Familiae regum Maci doniae, quae a Carano uſque ad captui Perſea regnarunt annos DCXLVI. *Lipſ.* 157 4. — Liber genealogicus maximae diligentia qui vero hodie, poſt numiſmata plura repert eorumque examina, in genealogia regum Ma cedoniae vetuſtiorum conſtituenda longe diver ſam faciem nanciſceretur.

Lacarry. AEGIDII LACARRY (*Jeſuitae Gallici* † ... Series et numiſmata regum Macedoniae; cu *eiusd.* Hiſtoria Romana a Jul. Caeſare ad Con ſtantin. M. (*Claramont.* 1671. 4.) p. 199-216.

Crophius JOH. BAPTISTAE CROPHII Antiquitate Macedonicae, ſive de regio Macedonum princi patu, moribus atque militia Diſſertatio. *Jena* 1682. 4. — Et in *Gronovii* Theſ. T. VI p. 2855 ſqq. — Auctor, duce *Joh. Andre Schmidio*, nova nonnulla ex rariſſimis quibus dam numiſmatibus Muſei Sagittariani deduxit.

Obrecht. ELIAE OBRECHTI (*Prof.*] *Hiſt. et Eloq. Sk thiani* † 1698.) Diſſ. Macedonicae et Romana potentiae comparatio. *Upſal* 1691. 8.

Hecht. GODOFREDI HECHTII, *Lyc. Luccav. Recto ris*, Obſervatio de Macedonia, devicto Andriſco in provinciam Romanam redacta; in *Miſcella Lipſ.* (1716. 8.) T. I. p. 54-61.

* * *

Scriptores de Philippo Amyntiade, patre Alexandri M.

Stephanus. HENRICUS STEPHANUS de Philippo, Ma cedonum rege, in Graeciam variis artibus olim

graſ

raſſato. — Ita *Lengletus* Catal. T. XI. p. 35. ıudat librum ſeu libellum, de quo nullibi quidquam indagare licuit.

SAMUELIS PUFENDORFII Diſſertatio de ⁝bus geſtis Philippi, Macedonum regis; in eius ⁱiſſertatt. acadd. (*Upſal.* 1677. 8.) p. 86 - 154. Pufendorf

IACOBI DE TOURREIL Praefatio hiſtorica, raefixa eius verſioni Gallicae orationum Philip-.carum Demoſthenis, quam ſupra cap. III laudvimus. de Tourre

ANDREAE GROENWALL Diſſ. de Ponero-oli Philippi, regis Macedoniae. *Upſal.* 1737. 8. Groenwal

(*Abbé* SERAN DE LA TOUR) *Hiſtoire de Philippe, Roi de Macedoine, et pere d'Alexandre, pour rvir de ſuite aux hommes illuſtres de Plutarque.* Paris 1740. 12 mai. — Eadem ratione compoſita eſt haec hiſtoria, qua idem ſcriptor hiſtoam Epaminondae, de qua paullo ante, elaboıvit. Paſſim admiſcuit, quae fabulam Romaenſem ſapiunt. Opus libris tribus abſolvitur. Seran de Tour.

CLAUDII MATTHAEI OLIVIER (Socii ıcad. litter. humanitatis Maſſilienſis † 1735) *Hiſtoire de Philippe, Roi de Macedoine et pere d'Alexandre le Grand.* à Paris 1740. II Voll. in 2 mai. — Opus poſthumum, cuius auctor tiam artibus oratoriis maius ſtudium, quam arti iſtoricae ac veritati, impendiſſe videtur. Philippum regem ab omnibus fere naevis liberum ſiere eoque fine omnes eius res geſtas, pravas tiam, defendere, ſaltem excuſare niſus eſt. Olivier.

Cf. *Zuverläſſ. Nachrichten von dem Zuſtande der Wiſſenſchaften* P. XXXVI. p. 899 - 928.

THOMAE LELAND, M. D. *Hiſtory of the ife and Reign of Philip, King of Macedon.* Duin 1758. 4. London 1769. 4. Cum figg. aen. Leland.

aen. — Notitia huius libri nos fugit: auctorem tamen in eo componendo fontibus rite uſum fuiſſe, credimus, quia Demoſthenis et Aeſchinis orationes in linguam Anglicam ſcite transtulit.

de Bury. DE BURY (cauſſarum patroni Pariſienſis) *Histoire de Philippe et d'Alexandre, Rois de Macedoine.* à Paris 1760. 4. — Quantum haec hiſtoria differat ab iis, quas *Seranus* et *Olivierius* condiderunt, dicere non habemus.

Valkenar. LUDOVICI CASP. VALKENARI (*Profeſſoris linguae Graecae Leidenſis*) Oratio de Philippi Amyntiadae indole, virtutibus rebusque geſtis, cauſſis externis fractae Graecorum libertatis. *Franekerae* 1760. 4. Aucta et emendata in collectione: *Tiberii Hemſterhuſii* Orationes etc. *Lugd. Bat.* 1784. 8 mai. Qua in editione annotationes criticae, multum lucis hiſtoriae Philippi regis affundentes, acceſſerunt.

* * *

Scriptores de Alexandro M.

Arrianus. FLAVIUS ARRIANUS *de expeditione Alexandri M.* libros ſeptem *Graece* conſcripſit. Fuit Nicomedienſis e Bithynia, hiſtoricus et philoſophus, Hadriani et Antoninorum Impp. tempore celebris. Epictetum in philoſophia praeceptorem habuit et ob doctrinam ab Athenienſibus aeque ac a Romanis civitate donatus et ampliſſimis honoribus auctus eſt. Hadriano praeſertim Imperatori carus fuit, a quo Cappadociam provinciam adminiſtrandam accepit, et, Xenophontis exemplo, contra Alanos ſeu Maſſagetas in bellum profectus eſt. Propter dictionis puritatem atque elegantiam, qua Xenophontem imitari ſtuduit, Νέος Ξενοφῶν dictus eſt, quod nomen et ipſe affectavit. Optimus ſine dubio fideque

que digniſſimus de Alexandri rebus geſtis ſcriptor. Etſi enim ipſe coaevus non fuit, uſus tamen eſt, et quidem cum acumine critico, hiſtoricorum, qui Alexandri temporibus aut proxime poſt ea vixerunt, operibus, hodie quidem haud ſuperſtitibus, ab Arriano vero oculis et mente uſurpatis, maxime, ut ipſe indicat, *Ptolemaeo Lagi* et *Ariſtobulo*, quorum uterque ſub Alexandro militaverat.

Inter editores egregie de Arriano meritus eſt *Bonaventura Vulcanius*, quippe qui *Gerbelii* editionem Baſileenſem, (1539. 8.) cum codice Graeco manu ſcripto, ab Henr. Stephano accepto, contulit et multis locis emendatiorem reddidit, novamque verſionem addidit, *Pariſ. excudebat Henr. Stephanus* 1575. fol. Poſtea *Jac. Gronovius*, ope nonnullorum codicum manu ſcriptorum, Arrianum multis in locis emendavit, in capita diviſit, et cum interpretatione Vulcanii, MSto Auguſtano poſtea uſi, ex ipſius autographo recenſita, edidit ſuisque animadverſionibus illuſtravit. Nec contemnenda editio, quam *Georgius Raphelius* a. 1709. paraverat, quae vero demum diu poſt mortem illius, cura *Conradi Arnoldi Schmidii*, Amſtelod. 1757. 8 mai. lucem vidit. Raphelius non ſolum obſervationes grammaticas, ſed etiam hiſtoricas, in quibus potiſſimum Arrianum cum Curtio comparavit, adiecit. — Verſio *Rookii* Anglica prodiit *Lond.* 1729. II Voll. in 8. Adiectae ſunt annotationes hiſtoricae, geographicae et criticae, atque *Clerici* caſtigationes Q. Curtii. *Theotiſca* verſio *Gebhardi Chriſtophori Lud. Timaei* (Lipſ. et Francof. 1765. 8.) notis nonnullis eſt inſtructa.

Cf. FREYTAGII Apparat. litter. T. I. p. 221 ſqq.

JOAN. GEORG. HAGERI Progr. de Fl. Arriano, Geographo antiquo, eiusque periplis. *Chemnic.* 1766.

1766. 4. *Theotiſce* in eiusdem *geogr. Bücherſaal* T. II. p. 163 - 193.

Zuverläſſige Nachrichten etc. P. CCXV. p. 797 - 809.

Plutarchus. PLUTARCHI Vita Alexandri Magni; inter *eius* Vitas parallelas.

Eiusdem de Alexandri fortuna vel virtute Orationes II; in *eius* Opp. — Plutarchus arte critica minus, quam Arrianus, uſus eſt. Narraſſe ſolummodo videtur, ut ſententias et praecepta protrudere poſſet.

Diodorus. Ex Graecis poſt Plutarchum etiam DIODORUS SICULUS audiendus eſt.

Curtius. Ex Latinis idem egit Q. CURTIUS RUFUS. Vix ſcriptor Romanus eſt, de cuius vel aetate, vel fide, magis diſceptetur, quam de hoc, cum alii ſoetum dicerent hominis Itali, vix ante trecentos et quinquaginta annos compoſitum, alii Curtium ad aetatem Tiberii, Claudii, Veſpaſiani vel Traiani referrent. Foetum ſpurium non eſſe, optime demonſtravit *Joan. Chriſtoph. Wagenſeilius* in pera iuvenili T. IV. p. 178. Sub Veſpaſiano autem eundem ſcripſiſſe, veroſimillimum eſt. Hiſtoria eſt rerum ab Alexandro M. geſtarum, eleganti quidem, ſed conciſo nimis et poëtico ſtilo conſcripta. Praeter lacunas quasdam, deſunt integri libri duo priores, quos ſupplere conati ſunt CHRISTOPHORUS BRUNO et JOANNES FREINSHEMIUS, quorum tamen ſtilus non ubivis convenit. CHRISTOPH. CELLARIUS, cum Brunonem ſterilitate, Freinshemium prolixitate laborare animadverteret, ſuccinctis et elegantibus ſupplementis ſuis utrumque ſuperavit. Inter editiones commendanda et ob notas *Titi Popmae*, 1622. 12. Editio *Matthiae Raderi* ob notas ampliſſimas atque eruditas aeſtimanda eſt: prodiit *Colo-*

Coloniae 1623 fol. Praeferenda tamen editio optima *Joannis Freinsheimii*, quae cura *Joannis Henr. Rapp* prodiit *Argent.* 1670. 4. cuius notae omnium ſunt praeſtantiſſimae, licet multa ex Radero deſumſerit. Ex hac compilata eſt, quae *cum notis variorum* dicitur atque ex Elzeviriana prodiit *Lugduni Bat.* 1649 et 1673. 8. Pleraque ex Freinsheimiana in ſuam transſumſit *Michael le Tellier*, quae in uſum *Delphini* prodiit *Pariſiis* 1678. 4. *Samuel Pitiſcus* ſuam *Ultrajecti* 1685. 8. edi fecit, et auctius 1693. 8. atque commentariis et iconiſmis aeri inciſis illuſtravit, quos ex Lipſii et aliorum ſcriptis repetiit. Novam ſupplementis, indicibus et tabulis geographicis, notis etiam brevibus, ſed elegantiſſimis, adornavit *Chriſtophorus Cellarius*, *Lipſiae* 1688. 1691. 1696. 12. addita Diſſertatione *de moribus Alexandri M.* Recentior et quae praeſtantiſſimas Variorum notas exhibet editio, quam curavit *Henricus Snackenburg*, *Delphis et Lugd. Batavor.* 1724. 4 mai. In *Gallicum* ſermonem hunc tranſtulit *Claudius Faber Vaugelas. Pariſiis* 1647. 1653. (1659.) 4. *Amſtelod.* 1665. 1673. 8. (*ibid.* 1684. 8. *Hagae Comit.* 1727. II Voll. in 12. Lipſ. 1748.) Cui verſioni Vaugelaſius integros triginta annos inſudaſſe dicitur, atque multum olim aeſtumata, licet hodie genius linguae Gallicae a priori multum immutatus. Freinsheimii vero ſupplementum in Gallicum ſermonem tranſtulit *Petrus du Ryer* (quae verſio Vaugelaſii editionibus ſubiuncta.) Unicum ſaltim addimus: *Joannes Clericus* in arte ſua critica (P. III. Sect. 3) cenſor nimius fuit Curtii, contra quem JACOBUS PERIZONIUS ſcripſit *Quintum Curtium Rufum reſtitutum in integrum et vindicatum per modum ſpeciminis a variis accuſationibus et immodica criſi Joannis Clerici.* Lugduni Bat. 1703. 8. (Cf. *Fabricii*

Bibl. Lat. T. II. p. 342 ſqq. ex edit. Erneſ
Ita in Bibl. hiſt. Struvio-Buderiana p. 30 ſq
ſtra ſolum ſunt, quae uncis incluſa vides.
mus iudicium de Curtio *Lipſii: Hiſtoricus,
me iudice probus, legitimusque, ſi quisquam fui
ra in ſermone eius felicitas, in narrationibu
Adſtrictus idem et profluens, ſubtilis et clare
cura ulla accuratus. Verus in iudiciis, arg
ſententiis, in orationibus ſupra, quam dixerim,
dus.* Quibus verbis Lipſius aeque nimius
dando Curtio videtur, ac alii in eodem rep
dendo. E quibus ſunt, qui Curtii lectioner
ris nequaquam commendandam, ſed iis
cenſeant relinquendam, qui ſobriam dicendi
nem iam edocti, quid diſtent lupinis aera,
norint. Quorum argumenta collegit et e
vit JACOBUS BRUCKERUS in *Obſervatio*
titulum fecit: *Q. Curtius Rufus, adoleſcenti
imitandum non proponendus.* Vid. eius *Miſc
hiſtoriae philoſ. litter. criticae (Aug. Vind.*
8 mai.) P. III. p. 601 ſqq. Prima vice eade
ſervatio prodiit a. 1720 in *Miſcell. Lipſ.*
p. 12-24. Docte vero ſciteque contrarian
tentiam tuitus eſt atque Curtium defendit J
NES JACOBUS SARTORIUS in Proluſio
duabus, quibus *Q. Curtius Rufus a quorunda
prehenſione nonnihil defenditur.* Erlangae 17

Qui data opera libris ac libellis ſingula
de Curtio eiusque opere tradiderunt, indica
ſupra Vol. I. P. I. p. 36. *Raderi* liber ibi l
tus hac epigraphe accuratiore inſignitus eſt: M
Raderus. THAEI RADERI, e Societate Jeſu, ad Q. C
Rufi de Alexandro Magno Hiſtoriam, Prol
nes, librorum ſynopſes, capitum argum
commentarii. Cum Indice duplici, capitu
argumentorum, itemque rerum memorabi

cc

copioſiſſimo. *Coloniae Agrippinae* 1628. fol. Cum figg. aeri ac ligno inciſis. Ineſt etiam Curtii opus ipſum, omiſſis vero ſupplementis. Proluſiones ſiſtunt: Vitam Curtii; iudicia variorum et elogia de Curtio; diſquiſitiones, quot libris hiſtoriam ſuam abſolverit; qui alii compoſuerint res geſtas Alexandri; de nomine et cognomine Alexandri M. Synopſin rerum ab Alexandro geſtarum per Olympiades et annos digeſtam; quae mira Alexandro evenerint; qui honores Alexandro viro mortuoque habiti ſint; Apophthegmata eius; Apophthegmata et dicta aliorum de Alexandro; Epigrammata in eundem Graeca et Latina; de forma habituque corporis Alexandri; Alexander comparatus; Alexander maſtiges.

Caeterum ſatis notum, PHILIPPUM GUALTERUM *de Caſtellione*, poëtam medii aevi non plane ineptum, circa initium ſaeculi decimi tertii ſcripſiſſe *Alexandreidos libros decem*, in quibus Curtium imitatus, quid? quod ſaepe eiusdem verbis uſus eſt, ita ut huius hiſtorici libro emendando inſervire poſſet. Prodiit poëma *Ingolſt.* 1541. 8. *Lugd.* 1558. 4. *In monaſterio S. Galli* 1659. 12. Gualterus.

Cf. (GOETZII) *Merkwürdigkeiten der königl. Bibl. zu Dresden* T. II. p. 145 - 152.

* * *

EUSEBIUS quidam, medio, quod dicimus, aevo vivens, caeterum nobis ignotus, hiſtoriam Alexandri M. ſermone Latino compoſuit, ſive potius finxit. Quam D. *Joh. Hartlieb*, Monachienſis, *Theotiſce* reddidit. Saepius haec verſio typis expreſſa, v. c. *Auguſtae Vind.* per Antonium Sorgium 1478. fol. *ibid.* per Joh. Planbitem 1478. fol. Euſebius.

Zapfii *Augsburgs Buchdruckergeſchichte* P. I. 46. Cf. *Neue Nachrichten von Künſtlern und Kunſt-*

Bibl. Lat. T. II. p. 342 ſqq. ex edit. Erneſti.) — Ita in Bibl. hiſt. Struvio-Buderiana p. 30 ſqq. Noſtra ſolum ſunt, quae uncis incluſa vides. Addimus iudicium de Curtio *Lipſii: Hiſtoricus*, inquit, *me iudice probus, legitimusque, ſi quisquam fuit. Mira in ſermone eius felicitas, in narrationibus lepos. Adſtrictus idem et profluens, ſubtilis et clarus, ſine cura ulla accuratus. Verus in iudiciis, argutus in ſententiis, in orationibus ſupra, quam dixerim, facundus.* Quibus verbis Lipſius aeque nimius in laudando Curtio videtur, ac alii in eodem reprehendendo. E quibus ſunt, qui Curtii lectionem pueris nequaquam commendandam, ſed iis ſolum cenſeant relinquendam, qui ſobriam dicendi rationem iam edocti, quid diſtent lupinis aera, probe norint. Quorum argumenta collegit et exornavit JACOBUS BRUCKERUS in *Obſervatione*, cui titulum fecit: *Q. Curtius Rufus, adoleſcentibus ad imitandum non proponendus.* Vid. eius *Miſcellanea hiſtoriae philoſ. litter. criticae (Aug. Vind.* 1748. 8 mai.) P. III. p. 601 ſqq. Prima vice eadem obſervatio prodiit a. 1720 in *Miſcell. Lipſ.* T. IX. p. 12-24. Docte vero ſciteque contrariam ſententiam tuitus eſt atque Curtium defendit JOANNES JACOBUS SARTORIUS in Proluſionibus duabus, quibus *Q. Curtius Rufus a quorundam reprehenſione nonnihil defenditur.* Erlangae 1774. 4.

Qui data opera libris ac libellis ſingularibus de Curtio eiusque opere tradiderunt, indicavimus ſupra Vol. I. P. I. p. 36. *Raderi* liber ibi laudatus hac epigraphe accuratiore inſignitus eſt: MATRaderus. THAEI RADERI, e Societate Jeſu, ad Q. Curtii Rufi de Alexandro Magno Hiſtoriam, Proluſiones, librorum ſynopſes, capitum argumenta, commentarii. Cum Indice duplici, capitum et argumentorum, itemque rerum memorabilium copio-

copioſiſſimo. *Coloniae Agrippinae* 1628. fol. Cum figg. aeri ac ligno inciſis. Ineſt etiam Curtii opus ipſum, omiſſis vero ſupplementis. Proluſiones ſiſtunt: Vitam Curtii; iudicia variorum et elogia de Curtio; diſquiſitiones, quot libris hiſtoriam ſuam abſolverit; qui alii compoſuerint res geſtas Alexandri; de nomine et cognomine Alexandri M. Synopſin rerum ab Alexandro geſtarum per Olympiades et annos digeſtam; quae mira Alexandro evenerint; qui honores Alexandro viro mortuoque habiti ſint; Apophthegmata eius; Apophthegmata et dicta aliorum de Alexandro; Epigrammata in eundem Graeca et Latina; de forma habituque corporis Alexandri; Alexander comparatus; Alexander maſtiges.

Caeterum ſatis notum, PHILIPPUM GUALTERUM *de Caſtellione*, poëtam medii aevi non plane ineptum, circa initium ſaeculi decimi tertii ſcripſiſſe *Alexandreidos libros decem*, in quibus Curtium imitatus, quid? quod ſaepe eiusdem verbis uſus eſt, ita ut huius hiſtorici libro emendando inſervire poſſet. Prodiit poëma *Ingolſt.* 1541. 8. *Lugd.* 1558. 4. *In monaſterio S. Galli* 1659. 12. Gualterus.

Cf. (GOETZII) *Merkwürdigkeiten der königl. Bibl. zu Dresden* T. II. p. 145 - 152.

* * *

EUSEBIUS quidam, medio, quod dicimus, aevo vivens, caeterum nobis ignotus, hiſtoriam Alexandri M. ſermone Latino compoſuit, ſive potius finxit. Quam D. *Joh. Hartlieb*, Monachienſis, *Theotiſce* reddidit. Saepius haec verſio typis expreſſa, v. c. *Auguſtae Vind.* per Antonium Sorgium 1478. fol. *ibid.* per Joh. Planbitem 1478. fol. (v. Zapfii *Augsburgs Buchdruckergeſchichte* P. I. p. 46. Cf. *Neue Nachrichten von Künſtlern und* Euſebius.

Kunſtſachen — auctore *Carolo Henr. de Heinecken* — T. I. p. 112 ſqq.) *ibid.* per Ant. Sorgium 1480. 4. *Argent.* per Martinum Schott 1488. fol. *ibid.* per eundem 1493. fol. Cum figg.

Johannes, Monachus. f. Zonaras. Alexandri M. Vita, ex libris hiſtoriarum JOHANNIS, *Monachi*, *Angelo Coſpo* interprete; annexa huius Coſpi verſioni Latinae *Diodori Siculi*, hac epigraphe inſignitae: *Diodori Siculi*, ſcriptoris Graeci, libri duo, primus de Philippi, regis Macedoniae, aliorumve quorundam illuſtrium ducum, alter de Alexandri filii rebus geſtis. Utrumque latinitate donavit *Angelus Coſpus*, Bononienſis. Alexandri regis vita, quam Graece ſcriptam a *Joanne*, *Monacho*, *Ang. Coſpus* vertit in noſtram linguam. In fine legitur: *Impreſſum Viennae Pannoniae per Hieronymum Vietorem Menſe Aug. Anni* 1516. fol. *Venet.* 1517. fol. *Baſil.* 1531. fol. *ibid.* 1545. fol. *Joh. Monachus* eſt ZONARAS, e numero hiſtoricorum Byzantinorum, e cuius hiſtoria univerſali vita iſta Alexandri excerpta et Latine reddita eſt.

Cf. DENIS *Merkwürdigkeiten der k.k. Bibl.* p. 263 ſq.

Volaterranus. RAPHAELIS (MAFFEI) VOLATERRANI (*Grammatici et Hiſtorici* † 1521) Vita Alexandri M. in compendium redacta; in *eius* Commentar. urban. (*Baſil.* 1530. fol.) T. II. p. 145 ſqq. Et in *Freinshemii* Commentar. in Curtium cap. VI.

Valerius. JULII VALERII Hiſtoria Alexandri M. Regis Macedoniae de Praeliis. *Argent.* 1589. fol.

Bernegger. MATTHIAE BERNEGGERI Diſſ. Alexander M. ſe ipſo minor. *Argent.* 1634. 4.

Gaudenzio. *I Fatti d' Aleſſandro il Grande ſpiegati e ſuppliti, con non pochi auuenimenti de' noſtri tempi, maſſime quelli delle Alemanniche Guerre. Opera di* PAGANINO GAUDENZIO, *Dottor Teologo, Filoſofo, e Giuriſconſulto*

ſulto, che per dieciſette anni hà publicamente interpretata ed interpreta oggi nello Studio di Piſa la Politica e l'Iſtoria. In Piſa 1645. fol. — Liber duabus abſolvitur partibus. Prior continet capita CXVIII breviſſima, in quibus Alexandri res geſtae exponuntur, diiudicantur, et cum recentiorum principum factis comparantur. Ineſt etiam examen leve hiſtoricorum, cum deperditorum tum ſuperſtitum, cum veritati tum fictionibus ſtudioſorum. Poſterior pars hanc habet inſcriptionem: *De' fatti del grande Aleſſandro ſupplimento: opera dell' iſteſſo* PAGANINO GAUDENZIO. Duplex eſt ſupplementum. Alterum XLIX, alterum XIX capitibus abſolvitur. Utrumque ſiſtit quaſi commentarios in loca nonnulla, parte priore breviter tantum tractata, atque plures comparationes ac digreſſiones. Paſſim inſertae ſunt narrationes de rebus et viris bello tricennali claris eorumque cenſura. Auctor politici potius, quam hiſtorici partes egit. Liber ipſe rarioribus quidem, at non rariſſimis, ut paſſim factum, adnumerandus.

Cf. (GOETZII) *Merkwürd. etc.* T. III. p. 357 ſqq.
FREYTAGII Analecta p. 375.
(BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Hall. Bibl.* T. VII. p. 31-34.
CLEMENT T. IX. p. 83 ſqq.

JOH. LEHMANNI Hiſtoria Alexandri M. Diſſertatione hiſtorica deſcripta. *Witteberg.* 1667. 4. Lel

ELIAE OBRECHT Diſſ. Juſtitia armorum Alexandri M. *Upſal.* 1691. 8. Obrecht.

JAC. ARHENII Diſſ. de Graecia triumphante (ſive ſtatu Graeciae ſub Alexandro M.) *Upſal.* 1693. 8. A

IOH. GEORG BIRCKHAN Diſſ. politico-hiſtorica de Alexandro M. tyranno. *Lipſ.* 1706. 4. Birckhan.

Eenberg. IOHANNIS EENBERG Diſſ. de teſtamento Alexandri M. *Upſal.* 1709. 8.

Freytag. M. FRIEDERICI GOTTHILF FREYTAG Diſſ. de Alexandro M. cornigero. *Lipſ.* 1715. 4. Docte inquiritur in monimenta, quibus caput Alexandri cornibus contortis conſpicitur; et in cauſſas, cur cornua geſtaverit; et in quaeſtionem, an affectatio divinitatis, qua Alexander ſe filium Jovis Ammonis cornuti, aſſumto illius habitu, credi voluit, tanta fuerit, quanta plerumque a ſcriptoribus vulgo commemoratur.

Eroiſmo etc. *L' Eroiſmo di Aleſſandro Magno, overo la vita è le più grandi impreſe, intrapeſe dal medeſimo, in tutto il tempo della ſua vita.* Roma 17 . . II Voll. in 4. *Ouvrage utile en hiſtoire.* Ita Lengletus T. XI. p. 38 librum nobis plane ignotum laudat.

di Koſſin. DION. BARON. DI KOSSIN, *l'Eroiſmo ponderato nella vita di Aleſſandro il Grande, con diſcorſi iſtorici, politici è morali.* Parma 1716. II Voll. in 4. *Cet ouvrage peut avoir ſon utilité pour bien examiner le caractère d'Alexandre, et diſtinguer la différence de ſon héroïſme, qui étoit plus impétueux que réfléchi.* V. *Lenglet* l. c.

Zeiske. IOH. GOTTF. ZEISKE de Alexandro M. cornibus inſigni, Proluſio. *Soraviae* 1724. fol.

Secouſſe. DIONYSII FRANCISCI SECOUSSE *Diſſertation ſur l'expédition d'Alexandre contre les Perſes;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. V.

de Berger. IOH. GUIL DE BERGER Proluſio de Magni Alexandri meritis in divinam humanamque ſapientiam. (*Viteberg* 1739.) 4. Vix quidquam ad hoc argumentum ſpectans erit, quod non in hac diſſertatione doctiſſima ex fontibus limpidis hauſtum ob oculos ponatur.

Chriſtine, Reine de Suede. *Reflexions diverſes de* CHRISTINE, REINE DE SUEDE, *ſur la vie et les actions du grand Alexan-*

xandre; in *Mémoires concernant Chriſtine, Reine de Suede, par Mr.* ARCKENHOLTZ. (Amſterd. 1751. 4.) T. II. in append. p. 57 - 76.

DE BOUGAINVILLE *Examen d'un paſſage de la Vie d'Alexandre, où Plutarque rapporte la mort de Statira, femme de Darius;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XXV. p. 32 - 39. — Plutarchi relatio, Statiram puerperio ſuccubuiſſe, reiicitur, et in fine monetur, Alexandrum humanum quidem, ſed non nobilem ſeu generoſum animum erga Darii familiam exſeruiſſe. de Bougainville.

BONAMY *Reflexions générales ſur les Cartes géographiques des Anciens, et ſur les erreurs que les Hiſtoriens d'Alexandre le Grand ont occaſionnées dans la Géographie;* ibid. p. 40 - 53. — Ex ipſis ſcriptoribus antiquis demonſtratur, Alexandri comites maximam partem falſa ac fabuloſa de regionum locorumque ſitu et indole retuliſſe, et ſic geographos in errores induxiſſe. Bonamy.

COMTE DE CAYLUS *ſur le bucher d'Epheſtion;* ibid. T. XXXI. p. 77 - 85. *Theotiſce* in collectione diſſertationum Caylusianarum, a *Klotzio* et *Meuſelio* adornata, T. II. p. 334 - 343. — Egregie ope numorum aliorumque veterum monimentorum auctor locum in *Diodori Siculi* hiſtoria L. XVII illuſtrat, ubi rogus Hephaeſtionis, Alexandri amici, deſcribitur. Ipſe rogus ſecundum hanc deſcriptionem illuſtratam in tabula aenea conſpicitur. de Caylu

Idem *ſur le char qui porta le corps d'Alexandre;* ibid. p. 86 - 97. Cum III. tabb. aen. *Theotiſce* l. c. p. 343 - 354. — Commentarius eſt in alium Diodori locum L. XVIII.

Abbé BELLEY *Diſſertation ſur l'ère de Céſarée du Liban, et ſur les honneurs divins rendus à Alexandre le Grand;* ibid. T. XXXII. p. 685 ſqq. Belley.

Linguet. SIMONIS NICOLAI HENRICI LINGUET *Hiſtoire du Siecle d'Alexandre.* à Paris 1762. 12 mai. *Seconde Edition corrigée et augmentée*, à Amſterd. et à Paris 1769. 12 mai. — Scriptio quidem valde delectabilis, quae vero magis ſplendet, quam animum ſapientia ac doctrina inſtruit. Tempus ante Alexandri imperium breviter, at ſcite, delineatur; deinde herois facinora, delectu quodam habito, exponuntur.

Riflеſſioni etc. (FRIDERICI AUGUSTI, Principis Brunovico-Guelpherbytani, Berolini degentis) *Rifleſſioni critiche ſopra il carattere e le geſta d'Aleſſandro Magno, Rè di Macedonia.* Milano 1764. 8. *Francogallice* ibid. eod. 8. *Anglice*, Lond. . . . . 8.

de Sainte-Croix. IMMANUELIS GUILIELMI IOSEPHI GUILHEM DE CLERMONT, *Baron* DE SAINTE-CROIX, Socii Academiae Inſcriptionum Pariſienſis) *Examen critique des anciens hiſtoriens d'Alexandre le Grand.* à Paris 1775. 4. — Praemio amplo, ab Academia modo dicta propoſito, ornata eſt haec diſſertatio, ſeu potius liber, a. 1772. Alexandri hiſtoriam nondum accurate ſatis et critice ſcriptam eſſe, dolet auctor. Quo modo omnes fere Alexandri hiſtorici laudatores facti ſint, et qua ratione nobis cavendum, ne ab iis inducemur, ingenioſe aeque ac docte demonſtrat. Prima ſectione inquirit in fontes, e quibus Alexandri hiſtorici hauſerint, et quatenus ſinguli fide digni ſint, docet. Agit cum de ſcriptoribus deperditis, tum ſuperſtitibus, eosque in claſſes diſtribuit. Sectione ſecunda auctor examinat narrationes ſcriptorum veterum ratione rerum bellicarum ab Alexandro geſtarum. Idem ſectione tertia agit ratione vitae eiusdem privatae. Sectio quarta diſcutit peritiam hiſtoricorum iſtorum geographicam. Qua disquiſitione mirifice augetur geographia antiqua. Subiunctae

iunctae ſunt obſervationes hiſtoricae, geographicae et philologicae. Inſertam videbis tabulam geographicam, qua Alexandri expeditiones bellicae repraeſentantur.

M. GOTTLIEB SCHLEGEL *Einleitung zu einer Alexandropaedie, oder, über die Jugendjahre des groſsen Alexanders.* Riga 1775. 4. Schlegel.

Eiusdem *Wägung der Gröſse des Alexanders.* ibid. 1777. 4. — Sunt duae proluſiones, quibus auctor ſagaciſſimus docet, quo modo Alexander educatus fuerit, qua ratione animum bella ſpirantem contraxerit, et quo ſenſu idem cognomine Magni dignus ſit vel indignus. Obſervationes inſunt minime e trivio petitae.

Scriptores de Alexandri M. ſucceſſoribus.

CLAUDII DE SEYSSEL *Hiſtoire des ſucceſſeurs d'Alexandre, en IV Livres, dont les trois premiers ſont les* 18, 19 *et* 20 *de Diodore Sicilien; le quatrième eſt tiré des Vies de Plutarque.* à Paris 1530. fol. à *Luxembourg* 1705. 12 mai. Editio poſterior nullo melior dicitur priore, quae libris raris adſcribitur. de Seyſſel.

M. MAMBRINO ROSEO DA FABRIANO *Hiſtoria de ſucceſſori d'Aleſſandro Magno, raccolta da diverſi autori, ed in gran parte da Diodoro Siculo.* Venetia 1570. 12. — Nil fere aliud, niſi verſio libri proxime praecedentis. Ineſt etiam verſio vitae Alexandri a Plutarcho elaboratae. Roſeo da Fabriano.

CONRADI MANNERT, *Lehrer an der Sebalds Schule in Nürnberg* — *Geſchichte der unmittelbaren Nachfolger Alexanders, aus den Quellen geſchöpft.* Leipz. 1787. 8 mai. — Felici auſu hunc laborem auctor aggreſſus eſt et abſolvit. Scriptorum Mannert.

veterum de Alexandro M. narrationes ſedul
git, inter ſe contulit, diiudicavit, arteque c
conciliavit, atque hac via hiſtoriam ipſam cl
rem certioremve reddidit, recentiorumque
res perſpexit et vitavit. Ordine lucido ex
quo modo provinciae, quae Alexandri re
conſtituerant, poſt eius mortem Ptolemaei
lio prima vice inter imperatores diviſae atque
diccas, eorum primus, necatus fuerit. D
exponit ſecundam provinciarum diviſionem
ratione earum rectores ob ſummam rerum
ſe dimicaverint, et ſex eorum titulo regio ſe
verint. Denique oſtendit, quo modo factun
Ptolemaeus, Lyſimachus et Seleucus e reliqu
perſtites manſerint; ſimul deſcribit magnituc
ac potentiam regnorum eorum, cum muta
bus, quas ſubierint, praecipuis. Adiecta eſt h
hiſtoria Graeciae, proprie ſic dictae, inde ab
tigono Gonata usque ad tempora foederis A
ci. Appendix ſiſtit recenſum criticum vet
ſcriptorum, qui res poſt Alexandri mortem g
narrarunt, ſcilicet: *Hieronymi Cardiani*, cuius
re deperdito Diodorus et Plutarchus diligent
ſunt, qui etiam multa de eius vita a Mannert
petita tradunt *), *Appiani*, *Arriani*, *Diodori* S
Plutarchi, *Pauſaniae*, *Memnonis* (e cuius oper
perdito excerpta exſtant in Photii bibliotheca,
lybii, *Polyaeni*, *Juſtini*.

*) Cf. SEVIN *Recherches ſur la vie et ſur les ouvra*
Jérôme de Cardie; in *Mém. de l'Acad. des Inſ*
T. XIII. p. 18 ſqq.

CAP

CAPVT IX.

SCRIPTORES DE ANTIQUITATIBUS GRAECIS GENERALES.

Praeter ſcriptores, ſupra capite I — IV memoratos, v. c. *Gronovii* Theſaurum, *Pauſaniam*, *azium*, aliosque, qui huc etiam faciunt, in cenım veniunt ſequentes:

EVERARDI FEITHII (*Elburgo-Gelri*, *Philologi et Archaeologi Graeci*) Antiquitatum Homericarum libri IV. *Lugd. Bat.* 1677. 12. *Amſtelod.* 1725. 12. *Argentorati*, cura *Eliae Stoeberi* 1743. 8. Et in *Gronovii* Theſ. T. VI. — Auctor, cuius iber poſt eius mortem in lucem prodiit, antiquiates, quae in Homeri carminibus occurrunt, in ordinem ſyſtematicum redegit, dum libro primo exhibentur antiquitates Graecorum ſacrae, ſecundo politicae, tertio domeſticae, quarto militares, adiunctis de agricultura, de venatione, de muſica, de ſaltatione, deque variis ludorum generibus, commentationibus. Reperies igitur hic, quae tradidit Homerus de Diis Graecorum, de locis et miniſtris ſacris, de precibus ac votis, de ſacrificiis, de ſepultura, de luſtrationibus, de divinationibus. Occurrunt deinceps Homerica loca de regibus eorumque inſignibus, iudiciis et poenis; de contractibus civilibus, de haereditatibus, de nuptiis, de liberis ac ſervis. Tum offendes convivia veterum, veſtitum, ornatum, domicilia. Poſtremo de armis, navibus, obſidionibus, proeliis, pace ac foederibus, duce Homero, diſſeritur. Stoeberi editio, prioribus multum emendatior, notis et indicibus aucta, atque figuris illuſtrata, poſt ſe habet: Specimen animadverſionum in antiquitates Homericas, cum ab editore ipſo, tum ab *Joh. Iſaaco Heupelio*, collectarum. Feith.

JOH.

Pfeiffer. JOHANNIS PHILIPPI PFEIFFERI, (*Theol. D. ac P. P. in Academia Regiomontana et* † 1695, *poſtquam religioni Romano-Catholicae ſe a dixerat)* Libri IV Antiquitatum Graecarum, gentilium, ſacrarum, politicarum, militarium et oeconomicarum. *Regiomonti et Lipſ.* 1689. 4. *ibi* 1707. 4. — Nemo ante hunc Pfeifferum antiquitates Graecas tam copioſe, quam in luculento hoc opere factum, pertractavit. Et in *primo* quidem libro ea, quae ad cultum religioſum ſpectant auctor perveſtigat, cumque profeſſus eſſet, ſe neque ex naturae lumine, neque ex fabulis, ſed legibus potius civitatum, hunc Graecorum cultum eſſe eruturum, exponit, qua ratione cultum divinum priſci illi peregerint, tum veneratione numinis, tum adoratione, cuius formulae exhibentur. Deinde penitius cultum hunc conſideraturus, in his tribus conſtitiſſe illum refert, in ſacrificando, libando et ſuffiendo, remque declarat per partes. Qua occaſione et praecipua feſta in Graecia celebrari ſolita, et ludi Graecorum ſolennes certaminaque, Olympica, Pythia, Nemea, Iſthmia, et oracula denique ſtudioſe enarrantur. *Secundo* libro res politicas Graecorum auctor perſequitur, docetque quo modo initio quidem plurimae Graeciae civitates, e. g. Corinthiaca, Meſſeniaca, Eliaca, Arcadica, Athenienſis et Spartana, regio paruerint imperio, poſtea vero paullatim libertati aſſueverint, variam ſub polyarchia fortunam ac viciſſitudines varias expertae. Inde de magiſtratuum apud Graecos electione, veſtitu, officiis, de iudiciorum publicorum ratione, de pecunia, commerciis, de menſuris et ponderibus, de re[illegible] civium et iuventutis praecipue inſtitutione, ut[illegible] praeter morum diſciplinam, ad Gymnaſticam, Mu[illegible] ſicam, Graphicam et Grammaticam eruditi fuer[illegible]

pue[illegible]

ıeri; de ſpectaculis porro, in theatris exhiberi ›litis, cómicis, tragicis, ſatiricis; de publicis ci.um concoenationibus; de legibus ſumtuariis; de ɛſtitu, ſimilibusque aliis differit. Liber *tertius* in ɛponendis rebus militaribus verſatur. Et priıum ꞉quidem, quae ad militiam terreſtrem pertiɛnt, ſive pedeſtris illa ſit, ſive equeſtris, expountur; vocabulis, quorum apud Graecos in re ıilitari uſus fuit, diligenti ſtudio explicatis. Por› de delectu militum, militari iuramento, miliım ſtipendio; de variis armorum generibus; de bſidionibus urbium, ut oppugnatae hae, ut de꞉nſae fuerint; de proeliis eorundemque ineundoım ratione, et id genus aliis tractatur. Denique ıcto ad navalem militiam progreſſu, variae naium ſpecies, et partes variae, navigantiumque fficia, et pugna navalis, ſimiliaque deſcribuntur. *uartus* liber res Graecorum domeſticas compleitur, ubi quam plurimos ritus, qui in privata vi1 locum habuere, ſollicite recenſeri videas. Coloſus in primis auctor eſt in exponendis, quae ad oniugium ſpectant; itaque de requiſito parentum ut propinquorum mulieris, antequam duci poſſet, onſenſu, de ſponſaliorum ritibus, de caerimoniis uptialibus, de divortiis, de ritibus in puerperio, : poſt illud ſervatis, de liberorum educatione iisque agit. Inde ad alios domeſticae vitae actus : inſtrumenta progreſſus, ut dormiverint, ut ciım potumque ceperint, ut concionari conſueerint, ut ludis privatis indulſerint, enarrat, eaue occaſione utenſilium varia genera, quae famiaria Graecis fuere, deſcribit. Ultimo loco de tibus funebribus exponit. Subiiciuntur operi ·es indices, primus rerum et verborum, isque ıculentiſſimus, alter auctorum, tertius locorum odicis ſacri ex antiquitatibus Graecis illuſtratorum.

rum. Defectus operis libere ſatis notavit ipſe Pfeifferi gener, *Chriſtianus Helwich*, Medicinae Doctor Vratislavienſis. Is enim in vita ſoceri (a *Gryphio* in Vitis ſelectis XVII eruditiſſimorum hominum repetita) p. 589: „Helwichius, inquit, ingenue ac libere monebat, ſtilum non ſatis purum in opere iſto fluere, imo interdum vix eſſe grammaticum, opus ipſum, quoad rerum tractationem, eſſe mancum et mutilum, in eo multa eſſe omiſſa, alia vix levi brachio tacta, alia a recentioribus longe maiori diligentia exculta, praetermiſſam fere fuiſſe tractationem de veterum Graecorum muſica, de oraculis, quae tradita ſint, non ſatis eſſe examinata, ac falſitatis convinci poſſe, non ſatis videri penetraſſe aut exhauſiſſe, quae veterum Graecorum concernant architecturam; porro non exacte obſervatam temporum differentiam ac aetates Graeciae varias; neque enim dubitandum, ſicut ex lectione Graecorum auctorum ac poëtarum conſtat, Graecorum mores pro diverſitate temporum alios atque alios fuiſſe; praeterea modum exceſſiſſe auctorem in allegandis Lexicis, et quamvis auctoritate Scaligeri, Caſauboni, Meurſii, Salmaſii, Voſſii ſeſe tueri poſſet, fatendum tamen eſſe, quod, ubi claſſicorum auctorum et Lexicographorum teſtimonia ſimul allegantur, unice illorum auctoritate contentus eſſe, ubi vero hi ſollicitantur, ſuffragium illorum iure optimo deſiderare poſſit lector. Adiecit denique, ſeſe mirari, cur Alexandrum ab Alexandro, Natalem Comitem, Perottum etc. alleget, nuſpiam tamen perdoctos E. Feithii antiquitatum Homericarum libros laudet? Diſplicere etiam, quod non ubivis citati ex auctoribus Graecis textus Graece allegentur. Haec et alia ubi magna cum libertate expoſuiſſet Helwichius, ultimo addit, opus Viri clariſſimi,

ſimi, etſi his aliisque forſan naevis laboret, doctiſſimum tamen eſſe, et Graecarum litterarum ſtudioſis apprime utile ac neceſſarium, ac ex ipſis fontibus hauſtum; nec in hoc genere ſcriptum ullum, quod omnes antiquitates Graecas complexum ſit, quantum ſciat, prodiiſſe, quod cum Pfeifferiano Syntagmate comparari mereatur." Magnus Geſnerus Goettingenſis valde hunc librum amavit, quod auctor adſcripſit loca integra Graecorum, ut non oporteat diu quaerere, ſed ſtatim venire poſſis in rem praeſentem.

Cf. Acta Erud. a. 1689. p. 593 ſqq.

PETRI DANET (*Praeceptoris Delphini regis Ludovici XIV, Socii Acad. Francogallicae Pariſinae* † 1709) Dictionarium antiquitatum Romanarum et Graecarum, in uſum Delphini collectum, digeſtum, et ſermone Gallico redditum. *Pariſ.* 1698. 4. *Amſtelod.* 1701. 4. Danet.

IOHANNIS POTTERI (D. Theol. et Archiepiſcopi Cantabrigienſis † 1747) Archaeologia Graeca, *or the Antiquities of Greece.* Oxford 1699. II Voll. in 8. Eadem ab anonymo *Latine* reddita et ab ipſo auctore aucta, additis figuris aeneis, in *Gronovii* Theſ. T. XII. Eadem verſio ſeparatim prodiit hoc titulo: *Archaeologia Graeca, ſive veterum Graecorum, praecipue vero Athenienſium, ritus civiles, religioſi, militares et domeſtici, fuſius explicati per* Jo. Potterum. *Lugd. Bat.* 1702. fol. max. *Anglice*, cum additionibus verſionis Latinae, *Lond.* 1706. II Voll. in 8 mai. Cum figg. aen. *ibid.* 1728. II Voll. in 8 mai. Cum figg. aen. *Latine*, Venet. 1733. II Voll. in 4 mai. Cum fig. aen. *Anglice*, (quae editio in fronte *ſexta* nominatur) *Lond.* 1740. II Voll. in 8 mai. Cum figg. aen. *ibid.* 1751. II Voll. in 8 mai. Cum figg. aen. Potter.

ibid.

ibid. 1754. II Voll. in 8 mai. Cum figg. ae
Nona vice *ibid.* 1776. II Voll. in 8 mai. Cu
figg. aen. Epitomen Anglicam exhibuit *Ri*
Jackſon (1769) ſupra cap. III a nobis laudat
Theotiſce, cum annotationibus et additionibus,
Joh. Jacobo Rambach, olim eccleſiaſte Quedli
burgenſi, nunc Hamburgenſi, *Halae Saxon.* 177
1778. III Voll. in 8 mai. Cum figg. aen.
Potterus copia rerum, quas undique corraſit, ſ
peravit Pfeifferum: in eo vero huic ſimilis, qu
tempora ſive aetates non ſatis diſtinxerit atque t
ſtimoniorum, quibus narrationem ſuam fulcire v
luit, curam non ſollicitam habuerit. Nom ſe
per etiam, quae omnibus populis communia fu
ab iis, quae Graecis propria fuere, nec hiſtorica
mythicis, ſecrevit. Nihilo minus haec Archae
logia utilitate ſua haud caret; eſt enim, usque du
meliora accipiamus, bibliothecae inſtar. Rouſi
fere ordinem ſecutus Potterus, libro *primo* capi
bus XXVI egit de Athenarum hiſtoria ſecundu
certas periodos, de urbe ipſa, de variis Athenie
ſium magiſtratibus, de eorum rebus forenſibus, (
ſuppliciis ac praemiis, de legibus Atticis, quaru
recenſus ſat amplus exhibetur. Liber *ſecundus* c
pitibus XXV ſiſtit memorabilia de rebus Graec
rum ſacris v. c. templis, ſacerdotibus, ſacrifici
oraculis, vaticiniis, feſtis, ludisque ſolennib
Libro *tertio* continetur res Graecorum militari
cum terreſtris, tum navalis; *quarto* eoque ultim
res, mores et conſuetudines domeſticae. Qu
omnia interpres Theotiſcus mirum in modu
prorſusque laudabilem correxit, auxit, ditavi
Non enim ſolum ſegetem annotationum et caſt
gationum laetam utilemque contextui ſubieci
verum etiam libro primo addidit appendicem, q
re

*) De quo infra inter ſcriptores de antiqq. Atticis.

n civilem Lacedaemoniorum, Cretenſium, The-
norum, Corinthiorum, Argivorum, Aetolio-
m, Archivorum, quid? quod Karthaginenſium,
Pottero neglectam, breviter expoſuit. Porro,
lumini ſecundo praemiſit Potteri vitam et noti-
m plurimorum ſcriptorum generalium de anti-
itatibus Graecis. Quae quidem laude utique
na: ſummam vero meretur propter volumen
tium, quippe quod, integrum a Rambachio ela-
ratum, ea, quae Anglus prorſus omiſerat ſeu
gligenter dixerat, egregie ſupplet. Inſunt n-
rum IX diſſertationes. I. *De chronologia Grae-
um;* ubi dilucide exponitur de eorum cyclis,
ochis, annis, menſibus, diebus. II. *De re mo-
aria Graecorum;* ducibus Spanhemio, Noriſio,
berto aliisque huius generis ſcriptoribus. Sin-
larem operam Rambachius in eo poſuit, ut pe-
niam Graecorum cum noſtra comparaverit, ve-
nque eius pretium ſecundum noſtram conſti-
rit. III. *De ponderibus et menſuris Graecorum;*
undum Pollucem, Eiſenſchmidium, Hoſtum,
buth-otum, propriasque obſervationes. Pon-
ra contulit cum ponderibus Berolinenſibus,
nſuras cum menſuris Berolinenſibus et Ham-
rgenſibus. IV *De litteratura et palaeographia
aeca;* duce potiſſimum Monteſalconio. V *De
aecorum architectura;* praemiſſis nonnullis de re
hitectonica orientali, Aegyptiaca praeſertim,
Graecorum domiciliis, Homeri tempore. De
rum urbibus domisque privatis; de templis,
atris, odeis, gymnaſiis, thermis, portubus etc.
columnarum ordinibus; de materiis, quibus
aeci in aedificando uſi ſunt, praecipue de
erſis marmoris generibus etc. VI. *De re
aecorum ſtatuaria.* Scite compoſuit auctor,
ae ab aliis antea de hoc argumento ſparſim tra-

 dita

dita fuerunt. Indicem confecit chronologicum ſculptorum, quorum memoria ad nos pervenit; praemiſſis memoratu dignis de eorum operibus. Catalogus ſtatuarum veterum ſuperſtitum adiectus mancus eſt, quia auctor Perriero duce uſus eſt. VII *De arte athletica;* copioſe ſatis. VIII *De re ſaltatoria atque de choreis Graecorum.* IX *De coroa re theatrali,* quantum tironibus ſufficiat. — Volumen hocce tertium ſigillatim etiam prodiit hac inſcriptione RAMBACHS *Archaeologiſche Unterſuchungen.*

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1776. p. 76 ſqq. a. 1778. p. 850-855.

Allgem. teutſche Bibl. T. XXXI. p. 282-286. T. XXXIV. p. 264 ſqq. T. XXXVIII. p. 558 ſqq.

Neue philol. Bibl. T. II. p. 11-30. 285-296.

Hoepfner. PAUL CHRISTI. HOEPFNER *(Conrectoris ſcholae Halberſtadienſis)* Graecia antiqua; *oder kurze Fragen von denen alten Gebräuchen der Griechen; aus den bewährteſten Griechiſchen Auctoribus claſſicis zuſammen gezogen und mit nöthigen Regiſtern verſehen.* Hal. Magdeb. 1710. 12. — Primum antiquitatum Graecarum compendium Theotiſce ſcriptum, quod vero vix tironum uſui reſpondet.

Pitiſcus. PITISCI Lexicon tradit quidem etiam antiquitates Graecis ac Romanis communes, praecipue tamen Romanis peculiares; quapropter infra inter libros de antiquitatibus Romanis commemorandum.

Bos. LAMBERTI BOS, *Lingu. Graec. in Acad. Franequ. Profeſſoris* († 1717) Antiquitatum Graecorum, praecipue Atticarum deſcriptio brevis. *Franeckerae* 1714. 12. *Bernae et Francof.* 1716. 12. *Haſniae* 1721. 12. His editionibus auctoris nomen non praefixum: ſequentes vero illud praefeferunt.

ferunt. *Francoſ.* 1730. 12. *Helmſt.* (curante *Iulio Carolo Schlaegero)* 1739. 8. *Lugd. Bat.* 1740. 8. Teſtimonia e fontibus et quasdam obſervationes adiecit IO. FRIDER. LEISNER (Rector Scholae Thomanae Lipſienſis † 1767) *Lipſ.* 1749. 8. *ibid.* (auctius) 1767. 8. *Francogallice* cum Leiſneri notis a *la Grange*, Pariſ. 1769. 12. — Parvus libellus, ſed ad praelectiones aptus, ideoque ſaepius recuſus. Quatuor libris, variis capitibus diſtinctis, ſiſtuntur res Graecorum religioſae, civiles, militares ac domeſticae.

MELISSANTES (i. e. JOH. GODOFR. GREGORII) *Neueröffnete Schatz-Kammer Griechiſchen Antiquitäten.* Frankfurt und Leipz. 1717. 8. Compilatio cruda et vitioſa. Meliſſantes ſ. Gregorii.

IOH. CASP. SANTAROC Deſcriptio brevis antiquitatum Graecarum; cum *eiusdem* Breviario antiquitatum Rom. *Francoſ.* 1730. 12. Santaroc.

CHRISTIANI BRUENINGS, *Bremenſis, Gymnaſii Crucenacenſis in Palatinatu Rectoris (poſtea Doctoris et Prof. Theol. Heidelbergenſis* † 1763) Compendium antiquitatum Graecarum e profanis ſacrarum, quod *idem* collegit, naturali ordine diſpoſuit, et ad ſacrarum litterarum illuſtrationem paſſim accommodavit, indicesque neceſſarios adiecit. *Francoſ. ad Moen.* 1734. 8. Editio auctior et emendatior, cui etiam acceſſit appendix de triumpho Romanorum, *ibid.* 1745. 8. ibid. 1759. 8. — Auctor, dum praeſertim codicem ſacrum ex antiquitatibus Graecorum profanis illuſtrare vellet, XXXV capitibus egit de partus ritibus apud Graecos, de eorum cibo et potu, de veſtitu, de educatione iuventutis, de ſervis, de coniugio, de militia, de armis, de caſtris, de victoria, de militia navali, de magiſtratu, de concione, de iudiciis, de poenis et ſuppliciis, de religione, de diis Graecorum, de ſa- Brünings.

cerdotibus, de templis, de precibus, de ſacrificiis, de conviviis, de luſtrationibus, de divinationibus, de oraculis, de feſtis, de myſteriis, de ludis, de ſepulchris, de ſepeliendi ritibus, de amore et honore defunctis exhibito, de teſtamentis, de temporis diviſione, de pecunia, de menſuris.

Abel. CASP. ABELS *Griechiſcher Alterthümer zweyter Theil, worinnen von der Landes-Beſchaffenheit, und Fruchtbarkeit, der Einwohner Sprache, Sitten und Regiments-Verfaſſung, ihre Religion, Götzen und Tempel, Oracula und Wahrſagereyen, Opfer, Feſte und Spiele, ingleichen derſelben Wiſſenſchaften und Gelehrte, und ihre merkwürdigſten Gebräuche vorgetragen werden.* Leipz. u. Gardelegen 1739. 8. Prima huius compilationis pars, hiſtoriam Graeciae antiquae pertractans, ſupra ſuo loco indicata eſt.

Havercamp. SIGEBERTI HAVERCAMPI (*Profeſſoris Hiſtoriarum, Graecae linguae et eloquentiae Lugduno-Batavi* † 1742) Antiquitatum Graecarum, praecipue Atticarum, brevis deſcriptio. *Lugd. Bat.* 1740. 8 mai. — Succincte preſſeque omnia, quae ullo modo in hoc genere memorabilia videri poſſint, tradita ſunt.

Menard. MENARD *Moeurs et uſages des Grecs.* v. ſupra cap. III.

Bolla. IOH. BAPTISTAE BOLLA *Griechiſche Alterthümer.* Wien u. Leipz. 1773. 8. — Sunt varia e ſcriptoribus Graecis excerpta, ad modum Aeliani.

CAPUT

CAPVT X.

SCRIPTORES DE ANTIQUITATIBUS GRAECORUM SACRIS.

SECTIO I.

Scriptores generales.

Omnes fere ſcriptores, in capite proxime praecedente enumerati, de antiquitatibus Graecorum ſacris quoque tradiderunt. Sigillatim vero dataque opera easdem expoſuit

IOH. GOTHOFREDUS LACKEMACHER, *Profeſſor Graecae et orientalium linguarum Helmſtadienſis* († 1736) *in libro ſic inſcripto:* Antiquitates Graecorum ſacrae. *Helmſtad.* 1734. 8. *ibid.* 1744. 8. — In quo libro, eleganter, concinne ordineque lucido compoſito, vix quidquam ad hoc argumentum ſpectans fruſtra quaeſiveris. Lackemacher.

Antea ſcriptores de plurimis rebus huc pertinentibus expoſuerunt ſequentes:

IOH. FASOLDI ΙΕΡΟΛΟΓΙΑ ſeu de plurimis Graecorum gentilium antiquitatibus ritibusque ſacris, in primis de feſtis diebus, ſacerdotibus, templis et aris, de ludis item ac certaminibus Diſſertatio. *Jenae* 1676. 12. Et in *Gronovii* Theſ. T. VII. p. 521 ſqq. Faſold.

GOTHOFREDI VOIGTII Antiquitates Graecorum nondum Chriſtianorum eccleſiaſticae, ex ſcriptoribus vetuſtiſſimis erutae. *Roſtock.* 1678. 4. Voigt.

Abbé COYER *Diſſertation ſur la différence de deux anciennes Religions, la Grecque et la Romaine,* à Paris 1755. 12. — Religio Romana erat filia Graecae: cum vero filiae non ſemper et in omnibus rebus ſimiles ſint matribus, Romana etiam religio Coyer.

ligio non in omnibus Graecae reſpondet, utpote quae variis additionibus et mutationibus faciem paullo diverſam acceperit. Quo modo igitur haec ſe habuerint, oſtendere ſtudet auctor, ſimulque Romanos cultum Deorum ſapientiorem ſectatos eſſe demonſtrat.

Foucher. *Abbé* FOUCHER *Recherches ſur l'origine et la nature de l'Hellénisme ou de la Religion de la Grèce;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. XXXIV. p. 435 - 454. XXXV. p. 1 - 88. XXXVIII. p. 337 - 541. — Octo ſunt diſſertationes, in quibus auctor acumine critico et philoſophico antiquioris Graecorum religionis indolem indagare atque illuſtrare ſtudet. Paſſim ingenio nimium indulgere videtur.

SECTIO II.

Scriptores de diis, templis et locis ſacris.

Bayer. GOTTLIEB SIEGFR. BAYERI Diſſ. de Diis vialibus Graecorum. *Regiomont.* 1718. 4.

Olivet. IOSIAE OLIVETI de Theologia Graecanica Commentarius, e Gallico Latine verſus a *Franc. Odino;* in *Ciceronis* Opp. cura *Joſ. Oliveti* (Pariſ. 1740. 4) T. III. p. 631 ſqq.

Freytag. FRID. GOTTHILF FREYTAG Proluſio de Graecorum Deis Deabusque κεροτροφοις. *Nuburgi* 1743. fol.

Dickinſon. EDMUNDI DICKINSONI *(D. Med. et Archiatri Caroli II, reg. M. Brit.)* Delphi Phoenicizantes, ſive Tractatus, in quo Graecos, quicquid apud Delphos celebre erat (ſeu Pythonis et Apollinis hiſtoriam, ſeu Paeanica certamina et praemia, ſeu priſcam templi formam atque inſcriptionem, ſeu Tripodem, Oraculum etc. ſpectes) e Joſuae hiſtoria, ſcriptisque ſacris effinxiſſe, oſtenditur. Accedit Diatriba de Noae in Italiam adventu et de origine

rigine Druidum. *Oxon.* 1655. 8. *Francof.* 1670. 8. t in *Thom. Crenii* Faſciculo Opuſculorum ad hitoriam et philologiam ſacram ſpectantium (*Roterod.* 693. 8.) Faſc. I. p. 1 ſqq. — Anglus haud aucas ſpargit nugas doctas.

CASP. SAGITTARII Diſſ. de oraculo Apollis Delphico. *Jenae* 1675. 4. Sagittarius

CAROLI VALOIS DE LA MARE *Diſſertation es richeſſes du Temple de Delphes, et des différens illages qui en ont été faits;* in *Hiſt. de l'Acad. des nſcriptt.* T. III. p. 73 - 78. — Sexies temlum Apollinis Delphicum fuiſſe reſtitutum, deonſtrat auctor. Deinde de theſauris ibi reconitis et eorum ſpoliatione ſacrilega, à variis princiibus populisque tentata, diſſerit. Valois.

HARDION *Diſſ. III ſur l'Oracle de Delphes;* bid. *Mémoires* p. 137 - 190. — Omnia fere, uae veteres de hoc oraculo tradiderunt, in his iſſertationibus ſedulo collecta et illuſtrata ſunt. ecunda hiſtoriam urbis, Delphorum, exponit. Hardion.

CLAUDII SALLIER *Nouvelle conjecture, ſur oracle de Dodone;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. V. p. 35 ſqq. Sallier.

DE BROSSES *Mémoire ſur l'oracle de Dodone;* bid. T. XXXV. p. 89 - 132. Ingenioſe, ſed non ibique ſatis docte, auctor de oraculo iſto diſputat. Bene cauſſas exponit, quare oracula per ſe abſurla a priſcis et incultis Graecis inventa, ab eorum oſteris intelligentioribus credita et tanquam fide igna culta fuerint. de

IOH. IUSTI SPIER Diſſ. de templi Corinthiai ſuperſtructoribus. *Vitemb.* 1745. 4. Spier.

SECTIO III.

Scriptores de Graecorum ſacerdotibus et perſonis ſacris.

van Dale. ANTONII VAN DALE Diſſertatio de Pontifice maximo, Vicario Pontificis, Rege ſacrorum, Archontibus; in *eiusd.* Diſſertatt. Antiquitatibus inſerv. (*Amſtelod.* 1702. 4.) p. 175 - 229. — Magis ad rem Romanam, quam Graecam, ſpectat. Probatur, regis ſacrorum munus apud Romanos a Graecis, et quidem Athenienſibus, originem traxiſſe, apud quos ſacrificiis ſacrorumque iudiciis rex ſacrorum praefuerit. In Athenienſi republica poſt abrogatos reges, ſummi ſacerdotii adminiſtrationem pro parte quoque Archontibus, in primis eponymo; i. e. illi, qui inter novem annuos Archontes primus erat, et Dionyſia ſive Bacchica ſacra, uti et Thorgelia, curabat, competiiſſe docet; alterum fuiſſe regem ſacrorum; tertium inter Archontes Polemarchum, qui ſacrificavit Dianae et Marti.

Eiusdem Diſſertatio de Pontificibus ſive ἀρχιερεῦσι Graecorum, Aſiarchis, etc. *ibid.* p. 230-298.— Ἀρχιερέας docet auctor vel ſingulis urbibus vel provinciis integris praefuiſſe, et horum quidem exemplo inter Chriſtianos poſtea ortos Epiſcopos Metropolitanos. Inde de Aſiarchis agit, qui praeſides caeterorum Aſiae ſacerdotum fuerint, atque ludis certaminibusque publicis, quatenus illa ſacra eſſent, Diisque aut Imperatoribus dicata, praefuerint. An autem plures ſimul fuerint Aſiarchae, disquirit, cum Act. Apoſt. XIX, 31 mentio fiat Ἀσιαρχῶν; quod tamen ita factum ſcribit, quod illo tempore adeſſent, qui olim Aſiarchatus munus geſſerant. Ex Ariſtide tamen probat, plures,

ac

ac quidem diverſis ex urbibus fuiſſe Aſiarchas, unumque ex his primum, caeteros aſſeſſores aut ſocios. In numis etiam conſpici ſaepe plures ac diverſos diverſarum civitatum Aſiarchas; hos ex Ἀρχιερεῦσι promotos, et τὸ Κοινὸν ſive Commune tredecim urbium, ſuum habuiſſe Aſiarcham; qua occaſione de hac, aliisque Graecorum Communitatibus, notatu digna affert auctor.

CHRIST. SIBERI Diſſ. de Aſiarchis, ad Actor. XIX, 31; in *Theſauro theol. philol.* (Amſtel. 1702. fol.) T. II. p. 487 ſqq. Siber.

CHRISTI. SCHOETTGENII Obſervatio de Aſiarchis ad Actor. XIX, 31; in *Miſcell. Lipſ.* T. V. p. 178 - 185. — Aſiarchas fuiſſe magiſtratum non ſacrum, ſed civilem, auctor probare ſtudet. Schöttgen.

PETRI ADOLPHI BOYSEN Diſſ. hiſtorica et critica ad Actor. XIX de Aſiarchis. *Halae Saxon.* 1716. 4. Boyſen.

EZECH. SPANHEMII Diſſ. de — Veſta et Prytanibus Graecorum; ſupra Vol. II. P. I. p. 86 ſqq. laudata. Spanhemius.

A. VAN DALE Diſſ. de Stephanephoris, Prytanibus, Strategis et Scribis Graecorum; in *eiusd.* Diſſ. laud. p. 360 - 429. — Non de Stephanephoris quibuscunque — omnes enim ſacerdotes coronatos ſacrificaſſe conſtat — ſed de iſtis, qui peculiare ſacerdotum, quin et magiſtratuum genus conſtituerint, auctor agit. Non alios vero fuiſſe putat, quam Pontifices Maximos, et vel Herculis, vel alius Dei Deaeve, quin et Auguſtorum Auguſtarumque ſacerdotes; praefuiſſe autem eos quoque ludis ac certaminibus, fere ut ſacerdotes Neocoros. De Prytanibus Graecorum docet, eos et ſummos magiſtratus, et ſacrorum praeſides, etſi non peculiares certi alicuius Dei v. Dale.

ſacerdotes fuiſſe; plures quandoque in una c
tate, praeterquam Athenis, fuiſſe Prytanes, f
quoque Prytanes foeminas, quae tamen in
gimine politico locum non habuerint. Str
gorum etiam illuſtre fuit inter magiſtratus a
Graecos nomen, adeo ut ſuo adhuc temp
Conſtantinus Magnus, iam Auguſtus, Στρατη
Athenienſium appellari voluerit, idque ſibi g
riae duxerit; quod munus tamen non idem
omnibus civitatibus, nec idem ſemper in ead
fuiſſe, auctor obſervat. Non tam bellicum, p
ſterioribus ſaltem temporibus, quam civile
politicum fuiſſe, et ad id annonae curam in
alia ſpectaſſe docet.

de Berger. IOH. GUIL. DE BERGER Progr. de S
phanephoris veterum. *Viteb.* 1725. 4.

Blanchard. BLANCHARD *ſur l'origine et les fonctions*
Prytanes, et ſur les Prytanéens; in *Hiſt. de l'Ac*
des Inſc. T. VII. p. 57 - 67. Compilatio ſat bo

Bertram. IOH. FRID. BERTRAM *kurze Nachricht*
denen Prytaneis und Prytanibus derer alten Gr
chen. Halle 1725. 4. — Variae horum vo
bulorum ſignificationes docte exponuntur.

le Moine. STEPHANI LE MOINE Epiſtola ad G
Cuperum de Melanophoris; adiecta Cuperi H
pocrati. Cf. ſupra Vol. III. P. I. p. 39 ſqq.

Bidermann. IOH. GOTTL. BIDERMANNI de Paſtop
ris proluſio. Numburg. 1746. 4. Et in ei
Otiis litterar. (*Lipſ.* 1751. 8.) P. I. p. 180-1

Rubenius. ALBERTI RUBENII Diatriba de urbi
Neocoris; ad calcem libri poſthumi de re ve
ria veterum. *Antwerp.* 1665. 4; et in *Gra*
Theſ. Antiqq. Rom. T. XI. p. 1347 ſqq.

v. Dale. A. VAN DALE Diſſ. de Neocoris ſacerd
bus, et urbibus Neocoris; *l. c.* p. 299 - 359.
Ex eo, quod quis dicatur κράτιςος νεωκό

ec

ligit auctor, certum fuiſſe collegium Neocorum, aut ſaltem unum prae reliquis eminuiſſe, hunc Κράτιςον forte eundem fuiſſe, qui tum σιάρχης, tum et Ἀρχιερεὺς XIII urbium Aſi. propriae dictus ſit. Fuiſſe autem Aedituas ioque foeminas monet, quae certam ſacrorum ram habuerint. Inde de origine urbium Neotarum agit, quam deberi Dianae, eiusque ad Epheſios cultui ait, cuius Neocoram ſ. cultorem urbs Epheſiorum ſe tulerit. Urbibus ibusdam Graecis atque Aſiaticis a Caeſaribus Auguſtis conceſſum monet, ut eſſent Neoriae Auguſtorum, probatque, variis in urbis, Romae, Caeſari et Auguſto aliisque, tema fuiſſe conſecrata arasque poſitas. Has aum urbes Neocoras non ſolum prae aliis praegativam iactaſſe, ſed etiam ipſas inter ſe de imatu contendiſſe. Rationem inde examinat, de civitates bis, ter, quaterve factae fuerint eocorae.

GISBERTI CUPERI Epiſtolae ad Ant. van alen de Neocoris; in *Lettres de Mr. Cuper* Amſterd. 1743. 4.) p. 478. 484. 499. Cuperus ariis in rebus Antonio van Dale modeſte con- dicit. Cuperus.

IOH. ALB. SYLING Diſſ. philologica de εωκόροις. *Roſtoch.* 1702. 4. Syling.

CAROLUS VALOIS *des Néocores*; in *Hiſt. de Acad. des Inſcr.* T. I. p. 60 ſqq. Valois.

VAILLANT *du titre de Néocore dans les médailles Grecques frappées ſous les Empereurs Romains*; ibid. *Mémoires* T. II. p. 507 - 522. Vaillant.

A. VAN DALE Diſſ. de Agonothetis, Hellanodicis, Alytarchis, Panegyriarchis etc. *l. c.* . 506 - 583. — Quid muneris ſingulis hiſce perſonis in certaminibus ſacris fuerit, docte exponitur. v. Dale.

Eiusd.

Eiusd. Diſſ. de Gymnaſiarchis; *ibid.* p. 5
727. — Munus Gymnaſiarcharum ſeu pra
ctorum certaminum gymnaſticorum, ut plurim
annuum fuiſſe, ex inſcriptionibus auctor do
nec diſſimulat tamen, Athenis quandoque ſing
menſibus praepoſitos fuiſſe; qua occaſione
menſibus Atticis agit, horumque ordinem, et
ratione cum menſibus Romanis conveniant,
cet. Copioſe etiam de Coſmetis, Gymna
Paedotribis, Aliptis, aliisque Gymnaſiorum m
ſtris differit.

Eiusd. Diſſ. de Fratriis, Thiaſis, Orgeoni
etc. *ibid.* p. 728-804.

Löſcher. CASP. LOESCHERI de Engaſtrimythis E
ga. *Lipſ.* 1663. 4.

Meier. JOH. GERHARDI MEIERI Diſſ. de Pyt
niſſis ἐγγαστριμύθοις, ſeu in Tripodis pelvi, n
ex ventre vaticinantibus. *Helmſt.* 1727. 4.

Moller. DAN. GUIL. MOLLERI Diſſ. de Anemo
tis. *Altdorf.* 1707. 4.

SECTIO IV.

Scriptores de feſtis Graecorum.

Caſtellanus. PETRI CASTELLANI, *Gerardimontenſis* (
dici et Philologi Lovanienſis † 1632) Ἑορτολογ
ſive de Feſtis Graecorum ſyntagma. In quo p
rimi antiquitatis ritus illuſtrantur. *Antwerp*
(1617). 8. Et in *Gronovii* Theſ. T. VII. p. 5
ſqq. — Editio Antverpiana, hodie rara, co
net eiusdem auctoris libellum de menſibus Att
De priore *Ed. Corſinus* in Faſtis Atticis T. II. p. 2
Omnium, *inquit*, induſtriam ſuperavit Petrus
ſtellanus, qui de Graecorum omnium feſtis u
rime differuit.

Cf. CLEMENT T. VI. p. 372 ſqq.

I

IOH. MEURSII Graecia feriata, ſive de Feſtis Meurſius.
Graecorum Libri VI, cum notis et marmore Ταυ-
ροκαθαψίων. *Lugd. Bat.* 1619. 4. Et in *Grono-
vii* Theſ. T. VII. p. 701 ſqq.

IOH. IONSTONI (*Medici et Philologi Liegni-* Jonſton.
tio-Sileſii † 1675) de Feſtis Hebraeorum et Grae-
corum Schediaſma. Cui acceſſit lectionum phi-
lologicarum miſcella. *Vratisl.* 1660. 12. *Jenae*
1670. 12. Et in *Gronovii* Theſ. T. VII. p. 871 ſq.

IOH. ULRICI STEINHOFERI (. . . . . .) Steinhofer.
Graecia ſacra, ſ. ritus atque conſuetudines vete-
rum Graecorum circa ſacra. Praecedit Hiſtoria
Graeciae liberae. *Tubing.* 1734. 8.

* * *

CHRISTOPHORI NEANDRI (*Profeſſoris Phi-* Neander.
l. Viadro - Francofurtani † 1641) Bacchanalia,
ſive Hiſtoria Bacchanaliorum. Edita ab eiusdem
nepote *J. Chr. Neandro.* Francof. ad Od. 1660.
8. Et in *J. G. Clauſingii* Jur. publ. Rom. (*Lem-
gov.* 1737. 8.) T. IV. p. 192 - 339.

IOH. MANITII Diſſertatio hiſtorica de Bac- Manitius.
chanalibus. *Witteberg.* 1663. 4.

IOH. HENRICI EGGELINGII, *Reip. Bremen-* Eggeling.
ſis Secretarii († 1713) Myſteria Cereris et Bacchi,
in vaſculo ex uno Onyche Sereniſſ. et Reveren-
diſſ. Principis ac Domini, Dn. Ferdinandi Alberti,
Ducis Brunſvicenſ. ac Luneburg. per Epiſtolam ad
eundem evoluta. *Bremae* 1682. 4. Et in *Grono-
vii* Theſ. T. VII. p. 57 ſqq. — Imago vaſculi
onychini, idque *Mantuani* appellati hactenus, ex-
hibetur, quod Franciſcus Albertus, Dux Saxoniae
inferioris, Caeſareae tum temporis ſummus mili-
tiae dux, in expugnatione Mantuae a gregario ipſi
milite quodam oblatum, centum ducatis id rede-
merat, aeſtimatum vero 150,000 Imperialium
pretio.

pretio. Hic quidem de arte in eodem conſpi
dicendi non eſt locus: ſed ſolummodo nan
dum, Cereris et Bacchi myſteria ab artifice in
dem eſſe repraeſentata, et ab Eggelingio docte
plicata. Cenſor epiſtolae in Actis Eruditorui
1683. p. 140-147) non ſolum vaſculi apograp
repeti a chalcographo curavit, ſed etiam, qua
eo conſpiciuntur, ſuis obſervationibus illuſtra

Dietz. SUANT. GUSTAVI DIETZ Diſſ. de Bac
naliis. *Lipſ.* 1691. 4.

Salenius. IOH. SALENIUS de orgiis Bacchi. *Ho*
1696. 8.

Nicolai. IOH. NICOLAI de ritu antiquo et hodi
Bacchanaliorum Commentatio; in *Gronovii* T
T. VII. p. 172 ſqq.

Kranewitter. CAROLI FRID. KRANEWITTERI Diſſ
Bacchanalibus Gentilium. *Vitemb.* 1710. 4.

Schwarz. CHRISTIANUS GOTTLIB. SCHWAR
Miſcellaneis politioris humanitatis etc. (*Ne*
1721. 4.) et quidem capite III de ſacrificio B
ex gemma antiqua talia exhibet, quae multo
modo gemmam, ſed omnino ſacra Bacchi ub
illuſtrant. Nota quidem, ſed utilia tamen
quae, miſſis aliis coniecturis, de columnis, n
ribus temporibus pro ſignis et ſimulacris Dii
in primis Bacchi, poſitis, quae ipſos Deos i
rent, larga manu congeſſit. Pluribus etiar
cis auctorum veterum confirmat, Bacchi f
celebrantes imitatione comitatus eius, Satyro
Panum, Baccharum habitu ſacra perfeciſſe. (
Muſis cum Baccho ſit communio, latius diſc
et Athenienſium *Agronia ſacra*, Plutarcho a
re, docet eam ob cauſſam inſtituta eſſe, ut c
derent, inter pocula ſermone utendum eſſe
aliquid commentationis atque eruditionis h
Capite IV antiquum Marmor, *Pompam Ba*

tiam referens, luculenter Schwarzius explanavit. Diſſeruit potiſſimum de diverſis ritibus caerimoniisque Bacchanaliorum. Digreſſionem eruditam de tympanis et ῥόπτροις veterum adiecit.

MATTHAEI AEGYPTII (EGITTIO *Italice* Aegyptius. *ſcribitur. Fuit bibliothecarius regius Neapolitanus, annoque* 1745 *Comes creatus, paullo poſt obiit)* Senatusconſulti de Bacchanalibus, ſive aeneae vetuſtae tabulae Muſei Caeſarei Vindobonenſis explicatio. *Neapoli* 1729. fol. (Alph. 2. plagg. 12. Tabb. aen. mai. 2.) — Venerabile hoc antiquitatis Romanae monimentum, aenea tabula vetuſtiſſima, in qua rudibus, ut erant tempora, litteris SCtum de Bacchanalibus coercendis inciſum eſt, A. 1640. in Brutiis, inter plurima alia priorum temporum fragmenta, repertum, et a Principe *Joh. Baptiſta Cigala*, Tirioli in Brutiis domino, diu ſervatum, poſtmodum a. 1727 ab eiusdem nepote theſauro Caeſareo, annitente *Pio Nic. Garellio*, dicatum eſt. Vix fama de tam inſigni, tamque veteri tabula reperta percrebuerat, cum viri eruditi ad eam deſcribendam certatim irruerent; itaque factum eſt, ut aliquoties hoc SCtum typis ſit vulgatum. Ex quo numero ſunt Batavi, qui Operibus Ciceronis olim praefixerunt, *Raph. Fabrettus*, qui Inſcription. cap. VI, et *Scipio Maffaeus*, qui Hiſt. Art. Dipl. p. 125 inſeruit. Sed cum hi non ſatis diligenter et cum cura opera ſua ſint functi, *Aegyptius* praeterea a priore poſſeſſore, Cigala, dum hic in eo erat, ut tabulam ipſam ad Imperatorem mitteret, invitaretur, ut, ſi qua haberet, quibus SCtum illuſtrari poſſet, in medium conferret, aggreſſus eſt opus, et primo quidem ipſum SCtum aeneae tabulae, archetypo per omnia aequali, inciſum, addi curavit; deinde hiſtoriam ipſam Bacchanaliorum, quae SCtum illud pepererunt, ex Livio appoſuit,

p. 365 - 400. — Diſſeritur de nomine et loco ludorum Olympicorum, de eorum auctore, de Iphito, qui eosdem inſtauraſſe dicitur, poſtremo de certaminum generibus, quae in Olympia athletae iniverunt.

Bircherodius. IOH. BIRCHERODII Exercitatio de ludis gymnicis, praecipue certaminibus Olympicis. *Hafn.* 1664. 4.

Mayer. IOH. FRID. MAYERI Diſſ. de ludis Olympicis. *Lipſ.* 1671. 4.

Upmarck. IOH. UPMARCK Diſſ. de certamine Olympico. *Upſal.* 1708. 8.

Dickinſon. EDMUNDI DICKINSONI Periodica exegeſis, ſive celeberrimorum Graeciae ludorum declaratio, opus poſthumum; adiecta eſt vitae *eiusdem*, ſcriptae a *Wilh. Nic. Blomberg*. London 1739. 8.

Diſſertation etc. *Diſſertation ſur les Jeux Olympiques et les Olympiades*; in *Hiſt. des Empires et des Republ. depuis le Deluge juſqu'à Jeſus Chriſt (par l'Abbé* GUYON) T. I. P. III. p. 439-502. Paris 1733. 12.

Berger. IOH. GUIL. BERGERI de ludis Olympiis programma; in *eiusd.* Stromateo acad. p. 867 ſqq.

Banier. *Abbé* BANIER *Nouvelles Remarques ſur le ſtade d'Olympie, comparé aux cirques de Rome;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* T. IX. p. 22-27.

Gedoyn. *Abbé* GEDOYN *Recherches ſur les courſes de chevaux et les courſes de Chars, qui étoint en uſage dans les Jeux Olympiques;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. IX. p. 360-375.

De la Barre. DE LA BARRE *Diſſertation ſur les places deſtinées aux jeux publics dans la Gréce et ſur les courſes qu'on faiſoit dans ces places;* ibid. p. 376-396.

Weſt. GILBERTI WEST Diſſertatio de ludis Olympicis; praefixa eiusdem *Odes of Pindar with ſeveral other pieces* etc. *Lond.* 1749. 4 mai. — Excerpſit auctor plura, quod ipſe fatetur, e P. Fabri

Ago-

Agoniſticis praecipue, et ex Burettii Opuſculis ſimilis argumenti, poſtea laudandis: de ſuo tamen nonnulla addidit. In tractando hoc argumento tenuit hunc ordinem. Ab originibus ludorum Olympicorum orditur expoſitionem; tum, quando et a quo inſtaurati fuerint, narrat; religioſos inde ritus ludorum perſequitur; poſtea de Olympiadis ambitu agit, item de Hellanodicis. Ad certamina ubi venit, poſt ſermonem de ſtadio, primo loco illa recenſet, quae viri corpore ipſi ſuo ſubibant, ut ſunt curſus, lucta, quinquertium, caeſtus et pancratium; illis abſolutis, ad certamina equeſtria tranſit. Porro dotes enarrat, quas afferre debebat, quisquis ad horum aliquod certaminum admitti vellet, et exercitia, quibus in ipſa arena Olympica, ad documenta virtutis coram tota Graecia edenda, quadraginta dies praeparabantur. Denique de corona Olympica exponit, aliisque honoribus et praemiis, quae victores manerent. Ultimo loco, cui bono fuerint haec exercitia, inquirit, ubi *Luciani* colloquium habetur integrum intextum, quo Solon et Anacharſis de uſu gymnaſtices exhibentur diſputantes.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1753. p. 93.

* * *

SUENONIS MUHLE Diſſ. de ludis Pythiois. Muhle.
Havniae 1732. 4.

Diſſertation ſur le prix qu'on donnoit aux 1 D
queurs dans les Jeux Pythiques; in *Hiſt. crit. de Republ. des Lettres* T. I. p. 150 ſqq. T. V. p. 93

ALPHONSI DES VIGNOLES *Diſſer*
chant le tems de la celebration des Jeux I
ibid. T. V. p. 99 ſqq.

GUIL. MASSIEU *Diſſertation ſur les Jeux Iſthmiques;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* T. V. p. 44-48. Maſſieu.

Beger. LAURENTII BEGERI Diſquiſitio, an corona Iſthmiaca ex Selini ſemine, an ex foliis plexa fuerit? in *eiusdem* Examine dubiorum quorundam (*Berol.* 1704. fol.) Num. III. p. 9-11.

Hofmann. CAROLI FRID. HOFMANNI Exercitatio philologica de ludis Iſthmicis in N. T. commemoratis. *Vitemb.* 1760. 4. — Haud vulgari ratione, ſed ex fontibus ipſis deſcribuntur ludi Iſthmici a loco, ab origine, a tempore, a frequentia, a praeſidibus; ſimul oſtenditur, quo modo ludi Graecorum inter ſe conveniant, quo modo differant.

le Villoiſon. D'ANSSE DE VILLOISON *Recherches hiſtoriques ſur les Jeux Néméens;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* T. XXXVIII. p. 29-51. — Nihil fere, quae ad conditionem et indolem ludorum Nemaeorum cognoſcendam facere poſſunt, exponere et illuſtrare auctor praetermiſit.

Behm. JOH. BEHMII Diſſ. de Agonothetis Graecorum. *Regiomont.* 1717. 4.

Diſſertation. *Diſſertation des Jeux inſtitués en l'honneur d'Eſculape;* in *Explication de divers Monumens, qui ont rapport à la religion des peuples anciens* (Paris 1739. 4.) p. 355 ſqq.

SECTIO VI.

Scriptores de variis Graecorum ritibus ſacris.

le Boiſſy. IOH. BAPTISTAE DE BOISSY *Diſſertation des Expiations chez les anciens Grecs et Romains;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* T. I. p. 41-47.

Strunz. FRID. STRUNZII Diſſ. de linguis, Mercurio apud Graecos ſacris. *Viteb.* 1716 4.

Eiusdem de ululatu in ſacris Minervae. *ibid.* 1719. 4.

IUSTI

IUSTI GODOFR. GUNZII Diſſ. de facibus in Gunz.
acris Aeſculapii. *Lipſ.* 1737. 4.

PETRI ZORNII Commentatio de uſu aereo- Zorn.
um tripodum et cymbalorum in ſacris Graeco-
um. *Kilon.* 1715. 4.

THEODORI LAUDIEN Diſſ. hiſtorica de Si- Laudien.
iandris Graecorum, ſive de ritu convocandi po-
ulum ad ſacra per ligna. *Regiomont.* 1716. 4.

GEORGII LUD. OEDER de Programmatis Oeder.
Graecorum pro demonſtrando Graecae linguae in
acris uſu, liber unus. *Jenae* 1717. 8.

ISRAEL. I NESSELII Diſſ. de augurio Grae- Neſſel.
orum. *Upſal.* 1719. 8.

CAPVT XI.

SCRIPTORES DE ANTIQUITATIBUS GRAECORUM PROFANIS ET PUBLICIS.

SECTIO. I.

Scriptores de ſtatu publico, magiſtratibus, iudiciis, aliisque rebus forenſibus.

Perion. JOACHIMI PERIONII (*Cormoeriaceno-Turonenſis, Sacerdotis Benedictini, Rhetoris, Philologi et Archaeologi* † 1559) de magiſtratibus Graecorum et Romanorum Libri III. *Pariſ.* 1560. 4. cum *Zamoſcii* Libro de ſenatu Rom. (*Argent.* 1608. 8.) p. 200 ſqq. In *Gronovii* Theſ. T. VI. p. 2755 ſqq. Et in *Clauſingii* Jure publ. Rom. T. III. p. 165 ſq.

Stephanus. JOACHIMI STEPHANI de iurisdictione veterum Graecorum; in *eiusd.* Libris IV de iurisdictione (*Francof.* 1604. 8 *ibid.* 1661. 8.) Et in *Gronovii* Theſ. T. VI. p. 2675 ſqq.

Laurentius. JOS. LAURENTII (*Lucenſis, Hiſtorici et Archaeologi*) de Rebuspublicis, Suffragiis, Conciliis, Accuſationibus, Tormentis etc. diſquiſitio (ex *eiusdem* Polymathia, quae *Vicentiae* 1631. 4. prodiit, excerpta;) in *Gronovii* Theſ. T. VI. p. 3651 ſq.

* * *

Emmius. UBBONIS EMMII Deſcriptio concilii Amphictyonici; in *eiusdem* Graecia vet. T. III. p. 338 ſq. Et in *Gronovii* Theſ. T. IV. p. 587 ſqq.

Boecler. JOH. HENRICI BOECLERI Diſſ. de ſenatu Amphictyonum; in *eiusdem* Diſſ. acad. (*Argent.* 1710. 4.) T. II. p. 776 ſqq.

ANTO-

ANTONII VAN DALE Diſſ. de concilio Am- v. Dale.
ictyonum, in *eius* Diſſertt. IX ad Antiqq. Graec.
Rom. p. 430 ſqq. — Docetur, primo conci-
m iſtud fuiſſe XII urbium, quae ſingulae ad Py-
:am, Thermopylis primum inſtitutam, unicum
iſerint Pylagoram: tempore vero procedente
n ſolum plures civitates, ſed etiam tandem inte-
as regiones ad hoc Κοινὸν ſ. communitatem ac-
ſſiſſe, atque hinc quoque factum, ut plures nu-
ero Pylagorae ſimul a civitate ſeu regione mitte-
ntur, quamvis iſti plures unicum ſolum ferrent
ffragium, donec et haec temporis tractu muta-
ntur. Denique ex Pauſaniae verbis concludit,
unc hos populos vel civitates inde fuiſſe exclu-
s, nunc alios allectos. Bis autem per annum
nventum celebraſſe Amphictyones, auctor por-
docet, initio quidem veris in urbe Delphica,
itio vero auctumni ad Cereris templum in Ther-
opylis, unde concilium illud Πυλαία fuerit appel-
tum. Conſultatum etiam de rebus quibusvis in
troque conventu, contra Marshamum, qui res
cras tractatas fuiſſe Delphis ait, profanas Ther-
opylis, auctor evincit. Membra huius concilii
iiſſe tum Hieromnemones, tum Pylagoras, quo-
um illi ſuper hos eminuerint. Agit ſimul de
heoris, i. e. qui ad conſulenda Deorum oracula,
ut ad peragenda ſacrificia, ad donaria offerenda,
d ludos ſolennes celebrandos, ſimiliave mitteban-
ur, quos inter Architheorus eminebat; nec non
eciatim de Hierophantis Athenienſium, qui my-
eriis praecipue Eleuſiniis praeerant et myſtas ini-
abant etc.

DE VALOIS *Diſſertation ſur les Amphictyons;* de Valois.
Mém. de l'Acad. des Inſcriptt. T. III. p. 191-227.
uite de la Diſſ. ſur les Amph. ibid. T. V. p. 405-
15. — Uſus quidem eſt auctor Dalaei diſqui-

 ſiti-

ſitionibus: novas tamen et ipſe addidit. Di
de origine Amphictyonum, de numero urb
quae iure huius concilii gaudebant, de iurame
quo membra illius obſtringebantur, de quaeſti
quoties per annum conveniſſent, de nomin
legatorum, quos urbes ad concilium iſtud m
bant, de iure ſuffragii duplicis, de munere I
romnemonis et Pylagorarum, de ratione, qu
ipſi eligebantur etc. Demonſtrat denique,
auctoritate iudices iſti floruerint, et quantam
eorum ſententiae atque decreta habuerint. Q
etiam Amphictyonum iuſſu bella iſta nobilia, q
in hiſtoria Graeca *ſacra* audiunt, contra ſacrile
ſuſcepta fuerunt, idem auctor comitem quaſi
ſertationum de Amphictyonibus, addidit hiſtori
bellorum iſtorum, his epigraphis:

Hiſtoire de la premiere guerre ſacrée; in *Mém*
l'Acad. des Inſcr. T. VII. p. 201 - 239.

Hiſtoire de la ſeconde guerre ſacrée. I *Part*
ibid. T. IX. p. 97 - 112. II *et* III *Partes;* i
T. XII. p. 177 - 203.

* * *

Meurſius. JOH. MEURSII Areopagus, ſive de ſen
Areopagitico liber ſingularis. *Lugd. Bat.* 1624
Ex auctoris chirographo auctus in *Gronovii* Th
T. V. p. 2065 ſqq.

Dinner. ANDREAE DINNERI *(D. et Profeſſoris in*
Altdorfini † 1633) Tractatus de Areopago. *N*
rimb. 1622. 4.

Dilherr. IOH. MICH. DILHERRI Diſſ. philologica
Areopago. *Jenae* 1640. 4. Et inter *eiusd.* D
ſertatt. accad. *(Norimb.* 1652. 4.) T. II. p. 284 ſ

Freher. MARQUARDI FREHERI *(ICti, Philologi*
Archaeologi Heidelbergenſis † 1614.) Deciſioni
Areopagiticarum ſilva. S. l. 1615. 4. *Fra*
i

ad Viadr. 1672. 4. (Adiecta eſt huic editioni Fre- Oratio de conſtitutionum principalium excel- ta.) In *Gronovii* Theſ. T. V. p. 2133. Et in ga libror. rariſſimor. a *Nic. Hier. Gundlingio* *Halae Magdeb.* 1726. 4. — Titulus magis, m argumentum libri huc pertinere videtur.

IOH. SCHEDII Areopagus, vetuſtiſſimum ...parum et totius Graeciae tribunal; ad Actor. ... 9. *Witteberg.* 1677. 4. Et in *Th. Haſaei* ...*er. Ikenii* Theſauro novo theol. philol. T. II. ...4 ſqq. Schedius.

STEPHANI DE CANAYE *Recherches ſur l'...page*; in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. VII, ...74-200. — Auctor apte uſus eſt compila... ...e Meurſiana; ſelegit et in ordinem redegit, e ad veram Areopagi faciem cognoſcendam fa... poſſint. Curatius etiam inquiſivit in origi... et auctorem huius tribunalis ſupremi. de Canaye.

PETRI ECKERMANN Index Areopagita le... delineatus. *Upſal.* 1744. 4. Eckermann

ANT. VAN DALE Diſſ. de Stephanephoris, ...anibus, Strategis et Scribis, ſupra laudata. v. Dale.

GUASCO DI TORINO *Diſſertazione ſopra l'...nomia de' Popoli e delle Città Greche e Latine;* ...*iſſertazioni dell' Acad. Etruſca di Cortona* T. V. ...3 - 161. di Torino.

SECTIO II.

...riptores de legibus, poenis, ſuppliciis Graecorum, praeſertim Athenienſium.

PARDULPHI PRATEII (*ICti et Philologi Au...o-buroniadis Gallo-Franci* † ....) Juriſpru... tia vetus Draconis et Solonis, cum Romano ... legum regiarum ac decemviralium diligenter col- Prat ſ. Prateius.

rum, numero LXXVII. Per integ
ctor leges Graecorum Graecas et
muli vero et XII Tabb. Latinas ipſis
tuit, verbis authenticis, repraeſent
explicationem brevem, ſed erruditaı
tem ſubiungit. Legibus Graecis l
parallelas ubique addit, qua in re Pe
ſio praeferendus eſt.

Cf. Obſervationes Halenſes T. I. p. 8

Petit. SAMUELIS PETITI (*Pariſien*
Chronologi et Philologi Nemauſienſis
Atticae, Graece et Latine, comme
tae. S. l. et a. fol. Pariſ. 1635. fol. n
tione Pariſienſi 1642 dubitant bibliog
etiam Tomum III Jurisprudentiae
Atticae, a *Joh. Gottl. Heineccio* digeſt
1741. fol.) occupat. Sigillatim vero
animadverſionibus *Jac. Palmerii*, *A*
C. A. Dukeri et *Petri Weſſelingii*, rep
pis *Lugd. Bat.* 1742. fol. — Octo l
ſolvitur, in quibı omnes leges At

ſſim fictas in Rhetorum Graecorum declama-
nibus leges affert, a quo diligenter ſibi et recte
it Petitus. Cum tamen neutri horum virorum
alterius inſtituto quidquam conſtiterit, cum
mmentarios ſuos ſcriberent; utrumque contu-
, et Meurſiana collectanea, quae nulla tempo-
aut ordinis habita ratione congeſta eſſe ipſe au-
r non diffitetur — prodierunt enim diu poſt
mortem in lucem — ad Petiti capita et titu-
retuliſſe, et alterum ex altero ſuppleviſſe, iu-
t Graecarum antiquitatum et iurium ſtudioſum.

ANTONII THYSII (*ICti, Academiae Lugdu-* Thyſius C. Thys.
a Bibliotheca, et Philologi † 1670) Collatio
um Athenienſium et Romanarum; in *Gronovii*
ſ. T. V. p. 1373 ſqq. Excerpta ex Thyſii
morabilibus celebriorum veterum Rerumpubli-
rum. *Lugd. Bat.* 1646. 16.

Huc facit etiam controverſia, quae inter Salmaſius.
AUDIUM SALMASIUM olim atque DESIDE-
UM HERALDUM interceſſit de diverſis ad Jus
icum ſpectantibus argumentis. Cum enim de
do uſurarum mutuo, ſcribendis ſignandisque
umentis antea inter illos fuiſſet controverſia,
dierunt tandem *Miſcellae defenſiones pro Cl. Sal-*
o de variis obſervationibus et emendationibus ad
Atticum et Romanum pertinentibus. Lugd. Bat.
45. 8. Quibus Salmaſius Heraldo reſpondet.
autem oppoſuit *Obſervationes ad ius Atticum et*
manum Pariſiis 1650. fol. ipſius *Quaeſtionum quo-*
anarum tractatui additas; quae erudita contro-
ſia multum ad illuſtrationem iuris Attici con-
t. Cf. Bibliotheca iuris ſelecta Struvio-Bude-
na p. 27 ſqq. (ſec. edit. VIII.)

DANI-

Iani. DANIELIS FRID. IANI Diſſ. de Dra legislatore Athenienſium. *Lipſ.* 1707. 4.

Gundling. NIC. HIERON. GUNDLING *Anmerkung Dracone;* in Gundlingianis P. XXXIX. p. : 367. — Auctor more ſuo i. e. docte et ing ſe diſputat potiſſimum ſuper nimio legum D nis rigore. Oſtendit ſimul, quibus in rebu lon a legibus hisce diſceſſerit, eumque paſſim mitiores ſubſtituiſſe.

Plutarchus. PLUTARCHI Solon; inter *eiusdem* Vita rallelas.

Diogenes Laërtius. DIOGENIS LAERTII Vita Solonis; in Vitis Philoſophorum L. I.

Meurſius. IOH. MEURSII Solon, ſive de eius vita, bus, dictis atque ſcriptis, Liber ſingularis. *niae* 1632. 4. Et in *Gronovii* Theſ. T. V. p. 199

Schmid. GOTHOFR. SCHMIDII Diſſ. I de So legislatore. *Lipſ.* 1688. 4.

Mentz. IOH. FRID. MENTZII Cogitationes in Lib. II. cap. 12 de Solonis legibus, et una ſ tim. *Lipſ.* 1701. 4.

Scriptores de poenis et ſuppliciis Graecor

Thomaſius. IACOBI THOMASII Diſſ. de Oſtra aliisque cognatis remediis. *Lipſ.* 1659. 4. ſa in *Obſſ. Halenſ.* T. IX. p. 61 - 101. — I ratur cauſſa oſtraciſmi, eius ab exilio diffe atque iuſtitia. Simul exhibentur cautiones, bus impediatur, ne nimis valida alicuius in blica exiſtat potentia, ut et remedia ad infri dam nimiam potentiam.

Schultz. CHRIST. SCHULTZII Diſp. de Oſtra *Vitebrg.* 1660. 4.

C

CHRISTOPH. NEANDRI Oratio de Oſtraci- Neander.
no Athenienſium; inter *eius* Oratt. poſthum.
Francof. 1663. 8.) p. 216 - 237.

CHRIST. FUNCCII Diſſ. de Oſtraciſmo. *Al-* Funccius.
nburg. 1666. 4.

PHIL. MUELLERI Diſſ. de Oſtraciſmo. *Je-* Müller.
ne 1666. 4.

SAMUELIS SKUNK Diſſ. de Oſtraciſmo. Skunk.
Ipſal. 1671. 8.

GEORGII THEGEN Diſp. de Oſtraciſmo. Thegen.
egiom. 1696. 4.

IOH. IAC. BATTIERII Diſp. de Oſtraciſmo Battier.
thenienſium. *Baſil.* 1699. 4.

IOH. EENBERG Diſſ. de Oſtraciſmo. *Upſal.* Eenberg.
'09. 8.

IOH. GEORGII SCHERZII Diſſ. de Oſtra- Scherz.
ſmo. *Argentor.* 1711. 4.

GEINOZ *Diſſertation ſur l'Oſtraciſme;* in *Mém.* Geinoz.
l'Acad. des Inſcr. T. XII. p. 145 - 158. — No-
ia omnium diſſertationum de Oſtraciſmo, huc-
ſque a nobis enumeratarum, fugiſſe videtur
rancogallum. Vix enim credibile eſt, ſi ſciviſſet,
ım argumento tam trito operam impenſurum
iſſe. —

IOH. HENRICI BOECLERI Diſſ. de calculo Boecler.
Minervae; in *eius* Diſſ. accadd. T. I. p. 200 ſqq.

GEORGII GISBERTI GLOECKNERI Ἀθη- Gloeckner.
ᾶς ψῆφος, ſ. calculus Minervae Diſputat. inaug.
ropoſitus. *Heidelberg.* 1676. 4.

HENRICI DE COCCEII Diſſ. de eo, quod de Cocceii.
ıſtum eſt circa numerum ſuffragiorum, ubi de cal-
ılo Minervae; in *eiusd.* Exercitatt. curioſ.
Lemgov. 1722. 4.) Vol. II. p. 700 - 733.

DAVIDIS. CHRIST. FUNCCII Diſſ. de cal- Funccius.
ılo albo veterum ad Apocal. II, 71. *Lipſ.* 1691. 4.

SIGIS.

Dreſig. SIGISM. FRID. DRESIGII Di... ſuſualborum calculor. apud veteres, ad Apoc. II, 17. Lipſ. 1731. 4.

Rivinus. ANDREAE RIVINI Διαψηφησις περι της π Πεταλισμȣ ιατρειας πολιτικης (*Lipſ.*) 1654. 4. E in *Jul. Car. Schlaegeri* Faſcic. Diſſertt. rar. de anti quit. (*Helmſt.* 1773. 4.) p. 107 ſqq. — In ha diſſertatione ſeu potius libello doctiſſimo non ſo lum de poena Petaliſmi, Syracuſanorum propria ſed etiam de Oſtraciſmo philologice, hiſtorice e philoſophice agitur.

Münter. THEOPHILI LUDOLPHI MUENTERI Diſ de Petaliſmo; in *eiusdem* Parergis (*Götting.* 1749 8.) p. 85 ſqq.

Gribner. MICH. HENRICI GRIBNERI Obſervatio d uſu tormentorum apud Athenienſes; in *eiusde* Opuſcul. ſelect. iur. publ. et privat. (*Hal. Magd.* 1722. 4.) T. V. p. 156 - 162.

Dreſig. SIG. FRID. DRESIGII Diſſ. de cicuta, Athe nienſium poena publica. *Lipſ.* 1733. 4.

Boſius. IOH. IACOBI BOSII Diſſertationes II. de po tionibus mortiferis. *Lipſ.* 1736. 1737. 4.

Schläger. IUL. CAR. SCHLAEGERI Diſſ. philol. de de bitore obaerato ſecundum ius Hebraicum et Atti cum creditori in ſervitutem adiudicando. *Helmſt.* 1741. 4.

Krebs. IOH. TOBIAE KREBSII Commentatio de Stelitis Athenienſium. *Lipſ.* 1744. 4. — Στηλη erat poenae genus, quo columnae minu culis characteribus inſcribebatur facinoroſi no men, quem impune occidere unicuique licitum erat.

SECTIO III.

Scriptores de Graecorum re militari et arte gymnaſtica.

Praeter ſcriptores de re militari et armis vete rum in genere, v. c. HERM. HUGONIS ZSCHACK

SCHACKWITZIUM, FOLARDUM etc. conſundi ſunt ſequentes:

AENEAS, *Tacticus*, forte Stymphalius, Arcaum Imperator, qui circa tempus pugnae ad Manneam illius gentis res adminiſtravit *), ſcripſit ellum de toleranda obſidione, qui multum ad m militarem Graecorum intelligendam facit, a aſaubono cum Polybio primum editus et explitus. Reliquis etiam Polybii editionibus adctus eſt. Aeneas.

Cf. *Commentaires ſur la defenſe des Places d'Aeneas le Tacticien, le plus ancien des Auteurs militaires, avec quelques Notes. Le Tableau militaire des Grecs du même tems; les Ecoles militaires de l'Antiquité, et quelques autres pieces, par M. le Comte* DE BEAUSOBRE. à Paris 1757. II Voll. in 4. de Beauſobre.

ONOSANDER, Philoſophus, ut volunt, Planicus, et officiorum ducis bellici magiſter, circa nnum L poſt Chriſt. nat. vixiſſe videtur, Graece mpoſuit *Strategicum* ſive de imperatoris inſtitune librum. Quem non Graecis ſolum ac Roanis, ſed omnibus, quibus unquam res bellicae rae fuerunt aut futurae erunt, ſcripſiſſe videtur. am vel hodie a harum rerum aeſtimatoribus laurtur atque commendatur. Recentiſſima editio t, quam *Nicolaus Schwebelius* curavit *Norimbergae* 762. fol. Cum figg. aen. Cui editioni ſubiunta eſt verſio egregia Francogallica, a BEATO IDELI ANTONIO JOHANNE DOMINICO, *ibero Barone* DE ZURLAUBEN, Helveto, et ribuno militum in exercitu regis Galliae, adornaa, et praefatione, in qua de vita Onoſandri, de ius ſcribendi genere, de editionibus verſionibusque Onoſander.

*) E coniectura *Iſ. Caſauboni* in Praef. ad Aeneam p. 1637. T. III. editionis Polybii Gronovianae.

BERTO HENR. BAUMGARTNER, qui
doctas adiecit, in collectione coepta et ſi
pta: *Vollſtändige Sammlung aller Kriegsſc*
der Griechen etc. Mannhemii 1779. 4.
figg. aen.

Cf. KLOTZII Acta litter. Vol. I. p. 22 - 2

Arrianus. FLAVIUS ARRIANUS, quem ſupra
vimus, de acie inſtruenda librum Graece
cum aliis eiusdem operibus editum.

Polyaenus. POLYAENUS, Macedo, circa a. Chr.
rens, Graece libros octo de ſtratagemati
ſtrium belli ducum, ſat eleganter, paullo i
ter tamen, ſcriptos, poſteritati tradidit,
men, librum ſextum et ſeptimum non i
accepiſſe, dolet. Faciunt enim exempla
ſcriptoribus ab eo collecta haud parum a
cienda ducum peritiſſimorum, Graecoru
ſimum, ingenia et conſilia. *Petrus* *1*
optime de Polyaeno meritus eſt, cuius ed
diit *Lugd. Bat.* 1690. 8. Eandem repetit
pretationem Latinam emendavit, et indice
cit Graecum *Samuel Murſinna*, Berol. 175

ꝛrſus eſt hic Cl. Aelianus et abeſt integro ſae-
a Cl. Aeliano, variarum hiſtoriarum ſcripto-
Romano: Aelianus contra Tacticus fuit Grae-
Optima hucusque editio eſt, quam Graece
atine curavit et animadverſionibus inſtruxit
us Arcerius, Lugd. Bat. 1613. 4. *Baumgärt-
r*, modo laudatus, etiam hunc ſcriptorem l. c.
ꝛrmonem *Theotiſcum* transtulit atque annota-
bus inſtruxit.

JOH. VAN PAFFENRODE *der Grieken en Ro-
ien Krygs - Handel erſte Beſchryvinge van de
kſe en Roomſe Land-Militie, nu op nieu vermeer-*
Leyden 1686. fol. Cum figg. aen. v. Paffenrode.

* * *

HIERONYMI MERCURIALIS (*Forolivienſis*, Mercurialis
*ici et Philologi, mox Patavini, mox Bononien-
nox Piſani* † 1606) de arte gymnaſtica Libri
Venet. 1569. 4. *ibid.* 1573. 4. (Hae editiones
rariſſimae.) *Pariſ.* 1577. 4. *Venet.* 1589. 4.
io aucta, emendata, et figuris authenticis *Chri-
. Coriolani* exornata, *Amſterd.* 1672. 4. Et in
ni Theſ. T. III. p. 445 ſqq. — Mercurialis
enter e fontibus, quae ad argumentum iſtud
tant, conquiſivit, exercitationum omnium ve-
ꝛrum genera, loca, modos, facultates, ratio-
ꝛsque medicis penſitavit.

. FRID. BOERNERI Commentatio de vita, mo-
ribus, meritis et ſcriptis H. Mercurialis. *Brunſvi-
gae* 1751. 4.

LAURENTII IOUBERTI ſ. IOBERTI (*Me-* Joubert.
et Philologi Montis peſſulani † 1582) de Gy-
aſiis et generibus exercitationum apud antiquos
ꝛbrium Liber unus; in *A. H. de Sallengre* nov.
eſ. Antiqq. Rom. T. I. p. 333 ſqq.

Faber. Agoniſticon PETRI FABRI, *San-Jorianí* go: *du Faur de St. Jory) Juriſconſ. Regii Co* rii, *Libellorum Exmagiſtri et in Senatu To* *Praeſidis* († 1600) ſive de re athletica ludisqu terum Gymnicis, Muſicis, atque Circenſibu cilegiorum tractatus, tribus libris compre *Lugduni* 1592. 4. *Editio ſecunda* praeter verba habet ſequentia: — Opus teſſell elucubratum denuo, amplificatum, et ab in ris, quae in priorem editionem irrepſerant, dis vindicatum: ut nunc primum in lucem e videri poſſit. Cum Indice rerum ac verb memorabilium locupletiſſimo. *ibid.* 1595. 4 in *Gronovii* Theſ. T. VIII. p. 1758 ſqq. — vere *teſſellatum*, multiplicis doctrinae theſau fertum atque diſtinctum! Auctor enim fuit v gularis eximiaeque eruditionis et exiſtima iuris et antiquitatum ſcientia et clariſſimoru norum gloria praefulgens. Mercurialis rem corum gymnaſticam oculis, ut ita dicam, m Faber, iuridicis contemplatus eſt atque diiud

Bircherod. IOH. BIRCHERODII Exercitatio de gymnicis. Haſn. 1664. 4.

Falconeri. OCTAVII FALCONERII (*Archaeologi* *lologi Romani* † 1675) Inſcriptiones Athletica per repertae et notis illuſtratae; quibus ac runt aliae, ex Africanis marmoribus rece ſcriptae, una cum Diſſertatione de nummo meenſi. *Romae* 1668. 4. Et in *Gronovii* T. VIII. p. 2289 ſqq.

Dürr. IOH. FRID. DUIRRII Diſſ. de veterum mnaſio athletico et praemiis victorum. Jen. 16

Günther. IOH. FRID. GUINTHERI Diſſ. de curſ veterum gymnicis. *Witteb.* 1709. 4.

JOH. HENR. SCHULTZII (Praeſ. *Frid. Hoffmanno)* Diſſ. de Athletis veterum, eorum diaeta et habitu. *Halae* 1717. 4. Schultz.

ANDR. WEBERUS de exercitiis gymnicis. *Arnſtad.* 1718. 4. Weber.

JOH. ERNESTI AB AVERSVALDA Exercitationes academicae de veterum arte luctandi. *Vitemb.* 1720. 4. ab Aversvalda.

JOH. ZACHARIAE PLATNERI Diſſ. de arte gymnaſtica veterum. *Lipſ.* 1724. 4. Platner.

JOH. HENR. SCHULTZII Obſervationes quaedam ad rem athleticam pertinentes. *Halae Magd.* 1737. 4. Schultz.

PETRI JOH. BURETTE (D. et Profeſſoris Medicinae Pariſienſis † 1748) *Sur la Gymnaſtique des Anciens;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſc.* T. I. p. 89 - 103. Burette.

Eiusdem *II Mémoires pour ſervir à l'hiſtoire de la Danſe des Anciens;* ibid. *Mém.* p. 93 - 135.

Eiusdem *Mémoire pour ſervir à l'hiſtoire de la Sphériſtique, ou de la paume des Anciens;* ibid. p. 153 - 177.

Eiusdem *III Mémoires pour ſervir à l'hiſtoire des Athlétes;* ibid. p. 211 - 291.

Eiusdem *Mémoire pour ſervir à l'hiſtoire de la Lutte des Anciens;* ibid. T. III. p. 228 - 254.

Eiusdem *Mémoire pour ſervir à l'hiſtoire du Pugilat des Anciens;* ibid. p. 255 - 279.

Eiusdem *Mémoire pour ſervir à l'hiſtoire de la Courſe des Anciens;* ibid. p. 280 - 318.

Eiusdem *Diſſertation ſur ce qu'on nommoit Pentathle dans l'ancienne Gymnaſtique;* ibid. p. 318 - 330.

Eiusdem *Diſſertation ſur l'exercice du Diſque ou Palet;* ibid. p. 330 - 342.

Hae diſſertationes Burettianae, interiorem rerum et linguarum ſcientiam criticamque ἀκριβειάν

 ſpiran-

ſpirantes, integrum quaſi corpus artis gymnaſticae Graecorum conſtituunt. Temporum ratione diligenter habita, auctor omnia ſuo loco ponit, momenta difficiliora egregie illuſtrat, paſſimque ſcriptores ſuperiores emendat ſive caſtigat.

de Tournefort. DE TOURNEFORT *Epoque de la nudité des Athletes dans les Jeux de la Grece;* ibid. *Hiſt.* T. I. p. 191-193.

Zeibich. GOTTLOB ERDM. ZEIBICHII, *Artium liber. Magiſtri*, Athleta ΠΑΡΑΔΟΞΟΣ, e monumentis Graeciae veteris conſpectui expoſitus; inſertae ſunt aliquot numiſmatum icones ac Graecae inſcriptiones, ex autographo b. Fratris edidit et de uſu antiquitatum athleticarum in paginarum divinarum interpretatione quaedam praefatus eſt CAROLUS HENR. ZEIBICHIUS, in Acad. Vitemb. Prof. publ. *Vitemb.* 1748. 8. — Capitibus octo auctor docte exponit de athletarum ſumma exiſtimatione apud Graecos; de variis vocabuli *παράδοξος* ſignificationibus, de athletis, hoc vocabulo inſignitis, de locis veterum ſcriptorum, ubi illud occurrit, de marmoribus et numis nonnullis huc facientibus, de aliorum definitionibus athletae *παραδόξε*, de athletis, qui bis, ter, quater, quinquies, ſex, eodem die vicerint, de quinquertionibus etc. de praeparationibus athleticis, de Poëtarum, Muſicorum, Scenicorum certaminibus, de citharistriarum victoria, numis expreſſa, de oratorum, hiſtoricorum, pictorum certaminibus etc. Multae aliae Graecorum res et vocabula, occaſione data, illuſtrantur.

Gedoyn. NICOLAUS GEDOYN *de l'origine de l'Equitation dans la Gréce*, in *Hiſt. de l'Acad. des Inſc.* T. VII. p. 33-37. — Sunt obſervationes in loca Homeri Iliad. XV, 679 ſqq. et Odyſſ. V, 366.

NICO-

NICOLAI FRERET Recherches ſur l'ancienneté et ſur l'origine de l'art de l'Equitation dans la Grèce; ibid. *Mém.* p. 286 - 335. — Ineſt examen doctum et ingenioſum rei ſatis ſingularis, cur nimirum in Homeri carminibus variae dimicationum ſpecies v. c. curribus, pugnaeque pedeſtres, occurrant, et de certaminibus equeſtribus altum ſit ſilentium. Loca, in quibus equitationis mentio fiat, comprobare, poſt bellum Troianum demum Graecis artem equitandi innotuiſſe. Ex hoc ſilentio Homeri concluditur, artem ex equis pugnandi, quid? quod equitationem ipſam, temporibus ſic dictis heroicis incognitam fuiſſe; monimenta, in quibus pugnae equeſtres conſpiciuntur, temporibus iſtis iuniora eſſe; fabulam de Centauris huc referri non poſſe. Freret.

GABRIEL FABRICY, *Lecteur en Theologie, de l'Ordre des FF. Prêcheurs, de l'Academie des Arcades de Rome — Recherches ſur l'Epoque de l'Equitation et de l'uſage des chars equeſtres chez les Anciens: où l'on montre l'incertitude des premiers tems hiſtoriques des peuples, relativement à cette date. II Parties.* à Marſeille et à Rome 1764. med. 8. — Freretum auctor confutare ſtudet; quod antea iam fecerat, ſed minore eruditionis apparatu, AUTHVILLIUS in Encyclopaedia Pariſienſi ſ. v. *Equitation.* Summa totius operis eo redit, ut demonſtretur, de prima equitationis origine prorſus nullum exſtare monimentum vel teſtimonium, primamque huius artis mentionem fieri à Moſeh, cum de Aegyptiis loquatur. Quod per multas ambages efficitur, multaque ad rem minus pertinentia intermiſcentur. Fabricy.

Cf. *Neue Bibliothek der ſchönen Wiſſenſchaften.* T. I. p. 333 - 341.

DE LA BARRE *Diſſertation ſur les places deſtinées aux jeux publics dans la Grece, et ſur les courſes* de la Barre.

 qu'on

qu'on faiſoit dans ces places; in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. IX. p. 376-396.

Fraguier. CLAUDII FRANC. FRAGUIER *Diſcours ſur l'ancienneté des Symboles et des Deviſes, établis ſur l'autorité d'Eſchyle et d'Euripide;* ibid. T. II. p. 409-418.

Sallier. CLAUDII SALLIER *Diſcours ſur les Signaux qu'on donnoit par les moyens du feu;* ibid. T. XIII. p. 400-409.

Conſulantur etiam ſcriptores de ludis Olympicis paullo ante laudati.

SECTIO IV.

Scriptores de ludis ſcenicis, theatris, perſonis ſ. larvis et ſaltationibus.

A. *De ludis ſcenicis et theatris in genere.*

Evanthius. Donatus. EVANTHII et DONATI de Tragoedia et Comoedia commentatiunculae; in *Gronovii Theſ.* T. VIII. p. 1681 ſqq. Praemittuntur etiam pluribus Terentii editionibus.

De Fabularum, Ludorum, Theatrorum, Scenarum ac Scenicorum antiqua conſuetudine, libellus, ex optimis auctoribus collectus; in *Gronovii* Theſ. T. VIII. p. 1694 ſqq.

Caſalius. JOH. BAPTISTAE CASALII de Tragoedia et Comoedia lucubratio; *ibid.* p. 1598 ſqq.

Gyraldus. LILII GREG. GYRALDI de Comoedia, eiusque apparatu omni et partibus, Commentarius; *ibid.* p. 1474 ſqq.

Scaliger. JULII CAES. SCALIGERI de Comoedia et Tragoedia, eiusque apparatu omni commentatio; *ibid.* p. 1494 ſqq.

ALBE-

ALBERICI GENTILIS de Actoribus et Spe- Gentilis.
ctatoribus fabularum non notandis Diſputatio; ibid. p. 1626 ſqq.

IULII CAES. BULENGERI de Theatro Li- Bulengerus
bri II (ſ. de ludis ſcenicis, eorumque apparatu, tam apud Graecos, quam Romanos;) in *Graevii* Theſ. Antiqq. Rom. T. IX. p. 825 ſqq.

JOH. LUDOVICI FABRICII de ludis ſcenicis Fabricius.
ἐκλεξις; in *Gronovii* Theſ. T. VIII. p. 1714 ſqq.

MARCI ANTONII FERRATII Epiſtola de Ferracci.
Comoedia (ſcripta a. 1698;) inter *eius* Epiſtol. *Venet.* 1738. 4.) p. 219-221.

NICOLAI BOINDIN *Diſcours ſur la forme et* Boindin.
conſtruction du Theatre des Anciens (Grecs et Romains,) où l'on examine la ſituation, les proportions les uſages de toutes ſes parties; in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. I. p. 136-153.

JOH: MONTENARI *Diſcorſo del Teatro Olim-* Montenari.
pico di ANDR. PALLADIO *in Vicenza.* Padova Palladio.
1733. 8. Cum figg. aen. — Auctor, dum Theatrum Vicentinum deſcribit, ad regulas antiqui Graeci et Romani exſtructum, huius ſimul ſtructuram et omnes partes exponit.

Abbé BARTHELEMY *Remarques ſur le nombre* Barthelemy
de Pièces, qu'on repréſentoit ſur le Théatre d'Athènes; in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. XXXIX. p. 172-184.

B. *Scriptores de Perſonis, vulgo Larvis.*

AGESILAI MARISCOTTI *(Patricii Bononien-* Mariſcottus
ſis et Archaeologi † 1618) de Perſonis et Larvis, earumque apud veteres uſu et origine Syntagmation. *Bononiae* 1610. 4. *Romae* 1639. 8. Repe-

titum cum in *Gaudentii Roberti* Miſcellaneis I eruditis T. II. p. 97-167, tum in *Graevii* Antiqq. Rom. T. IX. p. 1095 ſqq.

Traité etc. *Traité ſur l'origine et l'uſage des Maſqu l'Extraordinaire du Mercure Galant* : T. p. 234 ſqq.

Pacichelli. JOH. BAPTISTAE PACICHELLII *(D iuris et Sacerdotis Romani)* Schediaſma: iur philologicum tripartitum, de Larvis, de C mentis, de Chirothecis. *Neapoli* 1693. 1 Magnas ineptias egit Italus, dum non ſol Pentateucho atque in primis a facie Moſaica lucente, ut vocat, perſonarum hiſtoriam d ſed etiam, in altera vita beatos perſonis in iri, quemque iuxta merita ſua, fingit.

Boindin. NICOLAI BOINDIN *Diſcours ſur les M et les Habits de Theatre des Anciens;* in *Mém. Acad. des Inſcr.* T. IV. p. . . . . *Anglice*, obſervationibus nonnullis auctoris libri: *Refle on Poetry and Painting*; cum Vertoti *Differt on the Characters of Auguſtus, Horace and Ag* (Lond. 1740. 4.) p. 86 ſqq.

de Berger. CHRISTOPH. HENRICI *Nob. Dom.* DE GER, *Polon. Reg. et Elect. Saxon. in Summo p cat. Senatu Conſil. Anteceſſ. Curiae Elect. Pr Conſiſt. Eccl. Scabinat. et Ord. iurid. in Acad. V* († 1737) Commentatio der Perſonis, vulgo vis, ſeu Maſcheris, vulgo *von der Carnevals-barkeit*. Francof. et Lipſ. 1723. 4. (Alph. 2 p 18.) Cum tabb. aen. LXXXV. — Quicqu Perſonis effingendis omnis antiquitas excogit rit; quicquid gravis morum cenſor aut iure fultus in definienda Larvarum ratione ſtatua omne hoc opus, in quatuor capita diſpoſitum

oc

os ponit. Praemiſſo catalogo ſcriptorum tum
rum, tum recentium, qui ad hoc argumen-
ſpectant, in originem perſonarum auctor in-
it; ubi eam a primis hominum parentibus de-
am videmus. Oſtendit deinde, quo modo
Perſonarum ad Graecos migraverit; Porro
onarum theatralium apud Graecos et Ro-
os formam, et quo modo eae perſonae
conditione naturaque ſua diſcretae fuerint;
is cuique aetati habitus datus ſit, qualis cui-
dignitati aut ſorti hominum, vultibus ae-
ſimulandis ac caeteris corporis partibus, ex-
deſcribit. Reliqua, non ad nos pertinentia,
imus.

. Acta Erud. a. 1724. p. 40 ſqq.

CAPUT

CAPVT XII.

SCRIPTORES DE REBUS GRAE RUM DOMESTICIS SIVE PRIVAT

SECTIO I.

Scriptores de Graecorum conviviis, cibaria, veſtiaria, et balneis.

Praeter ſcriptores generales de conviviis et baria veterum, v. c. STUCKIUM, BAC PUTEANUM, BULENGERUM, LAUREN CASALIUM etc. hic notandi veniunt ſequen

Cornarius. JANI CORNARII (*Cygnaeenſis, Medici et logi Northuſani et Jenenſis* † 1558) de con rum veterum Graecorum et h. t. German ritibus libellus. Item Platonis Sympoſium nophontis. *Baſil.* 1548. 12. Et in *Gronovii* T. IX. p. 1 ſqq.

Muſonius. MUSONII, *Philoſophi*, Opus de luxu Gr rum, in quo de helluonibus, bibacibus, gene poculorum, vino, coronis convivalibus, ung tis, muſicis inſtrumentis, bellariis, ſaltatior paraſitis, generibus placentarum ac meretri Niger. inſignibus, a STEPHANO NIGRO congeſ in *Gronovii* Theſ. T. VIII. p. 2466 ſqq.

Gedoyn. NIC. GEDOYN *des plaiſirs de la Table ch Grecs*; in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* T. III. ſqq. — E Platonis et Xenophontis Sym auctor refert, quantum voluptatis non cor ſolum, ſed etiam animi, Graeci e conviviis ceperint.

Eſchenbach ANDR. CHR. ESCHENBACHII Diſſ. de S poſiis ſapientum; in *eiusdem* Diſſertatt. a (*Norimb.* 1705. 8.) p. 279 ſqq.

L

LAUR. ARRHENII Diſſ. de Sympoſio Graecorum. *Upſal.* 1725. 8. Arrhenius.

JOH. GUIL. BERGERI Progr. de conviviis ſapientum; in *eiusd.* Stromat. acad. p. 345 ſqq. Berger.

JOH. CONSTANTINI GELLII Epiſtola gratulatoria ad Joh. Aug. Beckerum de Chariſtiis. *Dresdae* 1732. fol. Gellius.

JOH. MEURSII de ludis (convivalibus) Graecorum liber ſingularis. *Lugd. Bat.*, 1622. 8. Et in *Gronovii* Theſ. T. VII. p. 941 ſqq. Meurſius.

Anmerkung von den groſſen Sauff-Gläſern der Griechen, und überhaupt von dem ſtarken Trinken; in *Vermiſchten Abhandlungen und Anmerkungen.* Francof. et Lipſ. 1751. 8.) p. 180-210. Anmerkung etc.

De re Graecorum veſtiaria nullus nobis innotuit ſcriptor ſpecialis; conſulendi igitur erunt ſcriptores de hoc argumento generales, qui nimirum de re veſtiaria veterum in univerſum tradiderunt, ut C. LAZARUS BAYFIUS, JOS. LAURENTIUS, OCTAV. FERRARIUS, ALB. RUBENIUS, aliique.

GUIL. DU CHOUL, *Gentilhomme Lyonnois, Conſeiller du Roy, et Bailly des Montagnes du Dauphiné* († . . . . *Diſcours des Bains et antiques exercitations Grecques et Romaines.* Edita eſt haec diſſertatiuncula, una cum duobus aliis eiusdem auctoris libellis de caſtrametatione et diſciplina militari veterum Romanorum, primo *Lugduni* 1555. fol. Cum figg. aeri inciſis haud inelegantibus. Secutus eſt libellus *de la Religion des anciens Romains*, ibid. 1556. fol. Cum figg. ligno inciſis. Omnes tres libelli iunctim prodierunt *ibid.* 1567. 4. du Choul ſ. Caulius ſ. Braſſicanus.

Cum

JOH. MEURSIUM, THOM. et CASP. BARTH[O]LINUM, alioſque, videndi ſunt ſequentes:

Hauptmann. JOH. GOTTFR. HAUPTMANNI de nupt[iis] Graecorum Commentatio. *Gerae* 1743. 4. *T[..]tiſce* in Actis ſcholaſt. T. III.

Philippi. JOH. ANDR. PHILIPPI de nuptiis veter[um] Graecorum Diſſertatio. *Lipſ.* 1743. 4.

Junius. LUD. GUIL. JUNII de Gynecaeis Grae[co]rum Commentatio. *Lipſ.* 1745. 4.

Bidermann. JOH. GOTTL. BIDERMANNI de coron[is] puerperarum aedibus. *Freybergae* 1750. 4. in *eiusdem* Otiis litter. (*Lipſ.* 1751. 8.) P. I. p. [..] 247. Cum apud Graecos tum Romanos pro [di]verſo infantum ſexu diverſas etiam coronas ian[uis] puerperarum affixas fuiſſe, demonſtratur.

Stiſſer. JOACH. CHRISTO. STISSERI Diſſ. de lib[eris] expoſititiis. *Helmſt.* 1677. 4. Recuſa *Quedli[nb.]* 1708. 4.

Frauendorf. JOH. CHRISTO. FRAUENDORFII Diſſ. [de] iniqua liberorum expoſitione. Lipſ. 1692. 4.

Zang. JER. ZANGII Diſſ. de expoſitione infan[tum] eiusque poena veteri. *Giſſae* 1713. 4.

Zeibich. HENR. AUG. ZEIBICHII Diſſ. de more Gr[ae]corum infantes exponendi, ex variis ſcriptori[bus] antiquis, maxime Euripidis Jone, illuſtrato. *W[it]teb.* 1753. 4. Auctor rem ſuam docte elegan[ter]que peregit.

Claudius. JOH. JAC. CLAUDII Diatribe de meretrici[bus] et paedagogis; in *Poleni* Theſ. T. III.

SECTIO III.

Scriptores de Graecorum luctu, funeribus et exſequiis.

de la Seine. PETRI DE LA SEINE ſ. LASENA (*Neap[oli]tani, ICti et Philologi* † 1636) Nepenthes Home[ri] ſi[ve]

ſive de abolendo luctu liber. *Lugd.* 1624. 8. Et in *Gronovii* Theſ. T. XI. p. 1329 ſqq.

PAGANINI GAUDENTII Exercitatio de funere Heroum (*apud Graecos et Romanos;*) acceſſit *eiusdem* Arcanis Rom. Imperii evulgatis (*Florent.* 1640. 4.) p. 71-111. Gaudentius

JOH. MEURSII de funere liber ſingularis, in quo Graeci et Romani ritus; in *Gronovii* Theſ. T. XI. p. 1073. ſqq. Meurſius

JOH. NICOLAI Tractatus de Graecorum luctu lugentiumque ritibus variis. *Marburgi Cattorum* 1696. 12. — Auctor, aliquoties a nobis laudatus, a ſepultura nunquam non apud gentes quasvis neceſſaria honeſtaque habita exorſus, de mortuis poſt tertium demum diem elatis differit, et ad reliquos deinceps ritus progreſſus, de iſta agit conſuetudine, qua cum accideret, ut vir a propriis laribus remotus mortem obiret, agnatique ad eum venire non poſſent, ter eius animam vocaverint. Ut vero Graeci huiusmodi homines defunctos aliquo modo honorarent, inanes ab iis tumulos fuiſſe exſtructos innuit, quae monimenta cenotaphia vocarint, in quibus deſcribendis ſat copioſus eſt. Inter officia vero morientibus et mortuis coram exhibita, primo loco nominat clauſos a propinquis lectoque aſſidentibus oculos; deinde agit de pulſatis ipſo mortis tempore vaſis aeneis, quod ideo factum fuiſſe quosdam ait reputare ut terriculamenta fugarent, ſpectraque et furias ab anima abigerent: ipſe vero illuc reſpexiſſe morem iſthunc arbitratur, ut intelligerent ſuperſtites, ſomnone obrutus iaceret decumbens, an vero mortuus eſſet? Poſtmodum oculos operculo velatos, et faciem linteolo a proximis ſanguine iunctis tectam, ac denique animo in ſummo quaſi ore verſante, et iamiam e corporis hoſpitio emigratura, Nicolai

 oſcu-

oſculum aegris fuiſſe impreſſum memorat. Corpore exanimato naulum Charonti offamque Cerbero paratam, ornatumque domorum, ubi mortuus erat repoſitus, inſtitutum contemplatur. Hinc mortuorum abluitionem, pollincturam et amiculum ferale, ſimulque occaſione eorum, qui unctionem in ſe ſuſceperint, libitinarios et pollinctores introducit, ac coronas atque flores, quibus exornati fuerint defuncti, celebrat; coronatos porro ex penitiore aedium loco productos et in veſtibulo ad ipſum limen collocatos, et vel humi vel alto lecto impoſitos fuiſſe perhibet; poſt collocationem lectica ſeu arca ſuper humeros ante ſolis ortum elatos, et iis, qui vi peremti fuerant, haſtam vel alia arma praelata legi; arcam autem ſepulcralem inſequentes et ad funus invitatos adumbrat. Nec, quod voce tibiisque ad luctum compoſitis funus elatum fuerit, diſſimulat, ac proinde de naeniis a mulierculis vel viris tunc ad tibias cantari ſolitis complura in medium affert. In extraordinario dolore et luctu comam eos raſiſſe, aut penitus ad cutem uſque crines abſcidiſſe, poſtmodum vero comam mortuorum pectoribus impoſuiſſe ait. Enumerat ſimul alios lugendi modos. De locis ſepulcrorum diverſis, et maxime de coemiteriis modoque ſepeliendi in peculiari capite agit. Poſtea cremationem corporum intuetur, eamque infantibus, αὐτοχειρσίας, item crimine ſe polluentibus, ac fulguritis denegatam ſcribit, pyrasque exſtructas, et eas cupreſſo, ne foeterent corpora cremanda, cinctas, aliaque ad rogum acta, oſſilegium in primis, ac donaria in rogum coniecta, hominesque cum defunctis ſimul in pyra combuſtos monſtrat. Inde tumulos et cippos lapideos nomen et elogia defunctorum continentes ob oculos proponit, variaque epitaphiorum exempla Graeca

allegat.

allegat. Inferias et ſacrificia mortuorum; ſepulcra coronis ornata; habitas in ſepultura honoratiorum funebres orationes; inſtituta nonnunquam ad ſepulcrum ſpectacula; ſuſceptamque poſt obitum bene de republica meritorum apotheoſin dilucide explanat. Reverſis domum funeſtum, luſtrationem eius ſcrutatur, epuliſque funebribus intereſt. Sub finem denique ad ſtatum defunctorum poſt mortem, quem Graeci olim crediderint, conſiderandum ſeſe confert, occaſionemque arripit examinandi, quidnam fuerit Grecaorum ἅδης, eosque trifariam ἅδην diſtinxiſſe monet.

Cf. Acta Erud. a. 1687. p. 52 ſqq.

CAROLI HENRICI LANGII Diſſ. de luctu veteris Graeciae ex Euripide. *Lubecae* 1736. 4. Lang.

SIEGFRIDI COESI AB AEMINGA Progr. de luctu aevi antiqui et diverſis lugendi temporibus. *Gryphisw.* 1751. 4. ab Aeminga.

JOH. FRID. ECKHARDI Progr. de luctu immoderato apud veteres. *Iſenaci* 1758. 4. Eckhard.

U 2 CAPUT

CAPVT XIII.

SCRIPTORES DE ANTIQUITATIBUS SINGULARUM RERUMPUBLICARUM GRAECARUM.

SECTIO I.

Scriptores de antiquitatibus Atticis.

Meurſius. JOH. MEURSII libri et libelli, hiſtoriam et ar tiquitates Athenienſium illuſtrantes, ſupra c pite V indicati.

Stephanus. HENRICI STEPHANI Dialogus, Dicaearc Sympractor, vel de Graecorum moribus, pra ſertimque Athenienſium, ſupplementum; in *Gr novii* Theſ. T. XI. p. 53 ſqq.

Rous. FRANCISCI ROUS (*Haltonenſis Cornwallia Theologi Puritani, Collegii Mortonenſis Oxoniae j cii*, et *Archaeologi* † 1659) Archaeologiae Attic Libri VII; *or ſeven Books of the Attik Antiquiti* Londini 1637. 4. Hic liber, quem auctor adhu iuvenis bono ordine conſcripſit, et qui praecipu ad fori Attici et iudiciorum diſciplinam accura cognoſcendam valde utilis eſt, ſaepius, decies ce te, cum Londini, tum Oxoniae, typis repetit eſt. Vivo adhuc auctore, neſcio quo anno p

Boganus. mum, ZACHARIAS BOGANUS, itidem Theolo gus Puritanus Oxonienſis († 1659,) operi manu admovit obſtetricias, idque ſupplementis aux Editionis ſequentis indicem dare poſſumu FRANCIS ROUS Archaeologiae Atticae libri ſ ptem, *containing the Deſcription of the Cities, Glor Government, diviſion of the People, and Towns, wit in the Athenian Territories, their Religion, ſuperſ tion etc. With an Addition of their Cuſtoms in Ma riag*

iages, *Burials*, *Feaſtings*, *Divinations* etc. *By* :ACHERY BOGAN. *Lond.* 1674. 4. *Nona* edi-io prodiit *ibid.* 1685. 4. Opus *Batava* civitate lonavit *Henricus van Rhenen*, eccleſiaſtes Jutfa-ienſis, *Amſtelod.* 1688. 8.

POTTERUS et LAMBERTUS BOS, ſupra ca- ite nono laudati, potiſſimum antiquitatum Atti- :arum rationem habuerunt.

SECTIO II.

Scriptores ſpeciales.

TOBIAE ECKHARDI Diff. de Athenis ſuper- itioſis ad Act. XVII, 22. 23. *Viteb.* 1688. 4. Et ı Theſ. theol. philol. T. II. p. 461 ſqq.

JOH. JAC. HELLERI Exercitatio de Deo ;noto Athenienſium; in *Gronovii* Theſ. T. VII. 221 ſqq.

CHRIST. FRANC. PAULLINI *kurze Abhand-ng von dem unbekanndten Gott zu Athen;* in eiusd. *ritverkürzenden erbaul. Luſt.* (Francof. 1697. 8) . III. p. 620-626.

JOH. LAUR. MOSHEMII Diff. de ignoto At-corum Deo ad Act. XVII, 23. *Helmſt.* 1725. 4.

ANTONII ANSELME *Diſſertation ſur le Dieu nconnu des Atheniens;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. IV. p. . . .

JOH. HORNEII Diff. de praecipuis quibus-am diebus feſtis Athenienſium. *Helmſt.* 1660. 4.

JUL. CAR. SCHLAEGERI Diff. de Athenienſi-us, civitatem ſuam ſanguine humano luſtranti-us, ad I Cor. IV, 13. *Helmſt.* 1739. 4.

FRID. STRUNZII Oratio de navibus Athe-ienſium ſacris. *Vitemb.* 1719. 4.

* * *

De rebus Athenienſium civilibus ſeu politicis videndi, quos ſupra cap. V laudavimus, deinde ſequentes:

Blanchard. ELIAE BLANCHARD *Obſervations générales ſur les Tribunaux établis à Athenes, pour le maintien des Loix et pour regler les differens, qui s'elevoient entre les particuliers;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. VII. p. 51-56. Cum alii Areopagum, ſupremum iſtud iudicium, curatius deſcripſerint, auctor reliquorum Athenis conſtitutorum tribunalium rationem breviter adumbrat.

Idem *ſur les Heliaſtes;* ibid. p. 68-73. Haec diſſertatio eſt quaſi continuatio modo laudatae.

Boecler. JOH. HENRICI BOECLERI Diſſ. de probatione magiſtratuum Athenienſium, ad Lyſiae Orat. XV et XXX; in *eius* Diſſ. acadd. T. II. p. 942 ſqq.

Born. JACOBI HENR. BORNII de ſortitione magiſtratuum Atticorum, contra Pythagoraeos defenſa, Diſſertatio epiſtolica. *Lipſ.* 1734. 4.

Eiusdem Diſſ. epiſtolica de Delphinio, Athenienſium tribunali. *Lipſ.* 1735. 4.

Krebs. JOH. TOBIAE KREBSII (praeſide *Frid. Menzio)* Diſſ. de Ephetis, Athenienſium iudicibus. *Lipſ.* 1740. 4. Et in *eiusdem* Opuſculis academicis et ſcholaſticis *(Lipſ.* 1778. 8 mai.) p. 1 ſqq.

De Senatu Areopagitico ſcriptores v. ſupra cap. XI.

Hauptmann. JOH. GODOFR. HAUPTMANNI Progr. de legibus Atticis, ſingulatim ab Andocide memoratis . . . .

Eiusdem Progr. de latione et conſervatione legum apud veteres Graecos, ſingulatim Atticos. *Gerae* 1760. 4.

Eiusdem Diſp. de Foro Attico. *ibid. eod.* 4.

Eiusdem Progr. de modo, in Attico foro ver-
andi. *ibid.* 1761. 4. Ex Andocide potiſſimum.

CHR. GODOFR. GRABENERI de Epimenide, Grabener.
Athenarum luſtratore, animadverſiones antiqua-
iae, ad Laërt. L. I. cap. X. §. 3. Segm. 110.
Miſenae 1742. 4.

JOH. TOBIAE KREBSII Decretum Athenien- Krebs.
ium in honorem Hyrcani Pontificis Max. Judae-
rum factum, Commentario hiſtorico grammati-
o critico illuſtratum. *Lipſ.* 1751. 4. — Auctor
ecretum iſtud ita exhibet, ut Gelenius idem a.
691 cum interpretatione Latina ediderat: quia
ero haec verſio paſſim ſenſu caret ipſeque textus
itioſus apparet, hunc emendatum illamque pror-
us novam ſiſtit. Loca decreti obſcura cum hiſto-
ce tum philologice illuſtrantur.

BLANCHARD *Obſervations ſur les Loix qui au-
toriſoient les Adoptions à Athenes;* in *Hiſt. de l'Acad.
s Inſcr.* T. XII. p. 68-74. Blanchard.

JOH. NARDII Animadverſio de funeribus Nardius.
Atheniensium; ſubiuncta *Lucretio*, in uſum Del-
phini edito (*Pariſ.* 1680. 4.) p. 569-586.

CHRISTOPHORI MEINERS, Prof. ord. Phil. Meiners.
Goetting. *Geſchichte des Luxus der Athenienſer
von den älteſten Zeiten an bis auf den Tod Philipps
von Macedonien; eine Abhandlung, welche bey der
Heſſen-Caſſelſchen Geſellſchaft der Alterthümer den
uf das Jahr* 1781 *ausgeſetzten Preis erhalten hat.*
Caſſel 1781. 4. Editio altera paullo auctior.
Lemgov. 1782. 8. — Auctor more ſuo, h. e.
doctrina rara, et acumine ſubtili, atque ex fonti-
bus limpidiſſimis derivat cauſſas, rationem et
eventus luxuriei apud Athenienſes, tempusque
definit, quo malum iſtud ortum fuerit, quo deſie-
t. Periclem cum Aſpaſia ſua vividis verisque
coloribus pinxit.

ruerit, docte oltenditur, luxus publicus probe diſcernitur, largaque teſtimo exemplorum meſſis exhibetur.

Tychſen. THOMAS CHRISTIAN TYCHSE Profeſſoris Philoſ. Goettingenſis) *über der Athenienſer und deſſen Einfluſs auf eine Abhandlung welche bey der Heſſen Geſellſchaft der Alterthümer das zweyte A ten hat.* Goettingen 1782. 8. — (nes inſunt ſuper hoc argumento admo ingenioſaeque, ex aſſiduo Graecorum ſtudio enatae, ſine multis verborum am poſitae, admiſſis ſolummodo iis, qua nem propoſitam tangunt. Tres luxus di conſtitutae, prima ſub Piſiſtrato, ſe Pericle et ad finem usque belli Pelo tertia, ex quo Athenae a Spartanoru Thebanos liberatae ſpiritus reſumſerun

CAPVT XIV.

SCRIPTORES DE ANTIQUITATIBUS LACEDAEMONIORUM, PRAESERTIM DE EORUM LEGIBUS ET DE LYCURGO.

PLUTARCHI inſtituta Laconica; in *eius* Operibus, v. c. ſecundum editionem *Francof.* (1620. fol.) T. II. p. 239 ſqq. Plutarchus.

Separatim eadem, cum Plutarchi excerptis apophthegmatibus Laconicis, edidit et recenſuit THEOPH. ERDM. GIERIG, Scholae Lennep. ad Rhen. Rector, *Lipſ.* 1779. 8 mai. Qui ſimul probat, utrumque libellum a Plutarcho ipſo minime proficiſci, ſed eundem forte a doctore quodam ſcholaſtico ex aliis Plutarchi ſcriptis compilatum eſſe. —

Eiusdem Lycurgus, inter *eius* Vitas parallelas.

JOH. MEURSII Miſcellanea Laconica, ſupra cap. VI laudata. Meurſius.

ANTONII DE GUEVARA de Lycurgo et legibus ab eo latis Diſſertatio; in *eius* Epiſtolis (*Colon. Agr.* 1640. 8.) T. I. p. 18-31. de Guevara.

LUD. FRANC. JOSEPHI DE LA BARRE *Eclairciſſements ſur l'hiſtoire de Lycurgue*; in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. VII, p. 262-272. — Auctor diverſas veterum narrationes de Lycurgo, eiusque aetate et vita, examinat easque inter ſe conciliare ſtudet. de la Barre.

BOUHIER docte agit de aetate, qua Leobotas Lacedaemone regnavit et Lycurgus leges tulit, ſecundum Herodotum; in *Recherches et Diſſertations ſur Herodote* p. 169 ſqq. Affirmat ſcilicet Herodotus L. I. cap. 65, Lacedaemonios affirmaſſe, Lycurgum eo tempore leges civitati ſuae tuliſſe, Bouhier.

tuliſſe, quo erat tutor Leobotae, ſui ex fratre nepotis. Meurſius iamdudum obſervaverat, hiſce Herodoti verbis errorem ſubeſſe manifeſtum, cum certum ſit, Lycurgum leges ſuas non niſi anno trigeſimo Archelai, qui erat a morte Leobotae centeſimus tertius, in publicum edidiſſe. Ex eo liquido apparet, textum Herodoti in mendo cubare, idque Buhierius tollere nititur.

✣ ✣ ✣

Lochmann. GOTTFR. LOCHMANNI Diſſ. de furti apud Lacedaemonios licentia. *Lipſ.* 1674. 4.

Gribner. JOH. SIGISM. GRIBNERI Diſſ. de furti apud Lacones licentia. *Lipſ.* 1705. 4. — Primum de veritate huius legis a Lycurgo latae eiusque genuino ſenſu diſpicitur; quod ſcilicet conceſſum fuerit ſaltem iuvenibus — non aeque etiam aliis — ut impune quicquid rerum ad victum ſpectantium poſſent, quo et ligna pertinuere, ſed tamen callide, furarentur, eo potiſſimum fine, ut callidi, ad paranda neceſſaria ſollertiores, verbo, militiae redderentur aptiores. Hinc tam tenuis ipſis dabatur victus, ut cogerentur, inopiam rebus furto ablatis profligare, laudabanturque, qui occulte id feciſſent, contra deprehenſi virgis caedebantur. Huius legis iuſtitiam auctor evincere et defendere ſtudet.

Krigel. ABRAHAMI KRIGELII Diſſ. de Lycurgi legibus, quas Lacedaemone de puerorum educatione tulit. *Lipſ.* 1726. 4.

Hetzer. JOH. CHRIST. HETZERI Diſſ. de Lacedaemoniorum Ξενηλασίᾳ, ſeu rigore adverſus peregrinos. *Lipſ.* 1671. 4.

de la Nauze. LUDOVICI DE LA NAUZE *Diſſertation de la loi des Lacédemoniens, qui defendoit l'entrée de leur pais aux étrangers;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcriptt.* T. XII.

T. XII. p. 159 - 176. — Francogallus doctiſſimus explicat legis iſtius ſingularis originem, rationem, commoda et incommoda, effectus et violationes.

JULII CAR. SCHLAEGERI Diff. philologica de Helotibus, Lacedaemoniorum ſervis. *Helmſt.* 1730. 4. Schläger.

JOHANNIS CAPPERONIER *Recherches ſur l'hiſtoire et l'eſclavage des Hilotes;* in *Mém. de l'Acad. des Inſcr.* T. XXIII. p. 271 - 285. Prima huius diſſertationis pars ſiſtit Helotarum hiſtoriam ſuccinctam et ex probatiſſimis ſcriptoribus, quorum teſtimonia in margine accurate laudantur, deductam: altera, eorundem ſtatum ſervilem. Capperonier.

BENJAMINI LISTII de amore Lacedaemoniorum erga pueros honeſto Commentatio. *Lipſ.* 1743. 4. Liſt.

JUL. CAR. SCHLAEGERI Schediaſma de iure caelibatus apud Lacedaemonios; praemiſſum *eiusdem* Faſciculo differtt. rar. de antiquitt. *Helmſt.* 1743. 4. Schläger.

GUIL. CHRIST. JUSTI CHRYSANDRI Symbola philologica de templo mortis apud Lacedaemonios. *Gottingae* 1748. 4. Chryſander.

JOH. GODOFREDI HAUPTMANNI Proluſiones III de cauſſis et gradibus mutationis Laconicarum Lycurgi legum. *Gerae* 1765. 4. Hauptmann.

(JACOBI WEGELINI, Profeſſoris Hiſt. in Academia equeſtri Berolinenſi) *Politiſche und moraliſche Betrachtungen über die ſpartaniſche Geſetzgebung des Lycurgus.* Lindau, Frankfurt und Leipzig 1763. 8. — Auctor ingenioſus paulloque paradoxis ſententiis indulgens ſtrenuum Lycurgi eiusque legislationis defenſorem agit. Simul ſiſtere ſtudet imaginem reipublicae perfectae, Spartanae

nae fere ſimilis. Dictio eſt impura, obſcura atque contorta.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1763. p. 769 - 774.

Briefe, die neueſte Litteratur betreffend. P. XXII. p. 93 - 146. Cenſor, ABBTIUS, ut videtur, ſuas de Lycurgi legislatione ſententias acutas admiſcuit.

de Gourcy. *Abbé* DE GOURCY *Hiſtoire philoſophique et politique de Lacedemone et des Loix de Lycurgue: où l'on recherche par quelles cauſes et par quels dégrés ces loix ſe ſont alterées juſqu'à ce qu'elles ayent été anéanties; et l'on montre que la republique s'affoiblit et ſe précipita vers ſa ruine par les mêmes cauſes et les mêmes dégrés.* à Nancy 1768. 8 mai. — Auctor omnes Lycurgi leges recenſet, et quae in illis laudanda, quae vituperanda ſibi videntur, indicat. Praeſtitit etiam, quae libri inſcriptio pollicetur; ideoque ab academia inſcriptionum Pariſina dignus habitus, cui praemium, optimae ſuper eo argumento diſſertationi tunc temporis propoſitum, adiudicaretur.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1768. p. 1149 ſqq.

Mathon de la Cour. (CAROLI JOSEPHI) MATHON DE LA COUR, *le fils* — *Par quelles cauſes et par quels dégrés les loix de Lycurgue ſe ſont alterées chez les Lacédemoniens, juſqu'à ce qu'elles ayent été anéanties: Diſſertation qui a remporté le prix dans l'Acad. Royale des Inſcriptions. Avec des Notes, concernant les principaux traits de l'hiſtoire de Lacédemone.* à Lyon et ſe trouve à Paris 1768. 8. — Et hic libellus partem praemii modo memorati reportavit. Auctor eius, quae Meurſius, Cragius aliique collegerunt, dextre in uſus ſuos convertit, cauſſasque in primis, quibus Lycurgi leges ſenſim interierunt, ingenioſe indagavit.

J. F.

J. F. VAUVILLIERS (Profeſſoris litterarum Graecarum regii Pariſini) *Examen hiſtorique et politique du Gouvernement de Sparte: ou Lettre à un ami ſur la législation de Lycurgue, en réponſe aux doutes propoſés par Mr. de Mably, contre l'ordre naturel et eſſentiel des Sociétés politiques.* à Paris 1769. 12 mai. — Leges iſtae ab auctore ſub examen acerrimum vocantur, maximamque partem, tanquam nimis durae, iniuſtae et iniquae, reprehenduntur. Idem ſcriptores, quorum ſententiae illi haud arrident, modeſte refellit, dictioneque utitur valde probabili. Vauvilliers.

CAPUT

CAPVT XV.

CRIPTORES DE CHRONOLOGIA GRAECORUM.

De Chronico Pario ſive primo marmore Arundeliano v. caput ſequens, in quo ſcriptores de inſcriptionibus Graecis recenſentur. Hoc loco notamus ſequentes.

Allatius. LEONIS ALLATII de menſura temporum antiquorum, et praecipue Graecorum, Exercitatio. *Coloniae Agrippinae* (ſ. potius *Amſtelodami*) 1645. 8. — *Bartoldus Nihuſius* hunc librum in lucem protraxit, cum Allatius bibliopola, qui eundem redimeret, deſtitutus eſſet. Capitibus XIX omnia fere, quae ad chronologiam Graecorum faciant, docte quidem, ſed non ordine ſatis lucido auctor expoſuit. Taedet etiam lectores caſtigationum et reprehenſionum Scaligeri, iuſto ſaepius obviarum. Liber caeterum rarus recentiorum operibus ſuperatus eſt.

Cf. BAUMGARTENII *Nachrichten von merkwürd. Büchern.* T. III. p. 350 ſqq.

CLEMENT T. I. p. 196 ſqq.

Artopoeus. JOH. CHRISTOPHORI ARTOPOEI Diſſ. de incertitudine notationis temporum per Olympiades; cum *eiusdem* Diſſ. de Xerxe, Nebucadnezare. et Cyro p. 43 ſqq. Cf. ſupra Vol. I. P. II. p. 32.

Puteanus. ERYCI PUTEANI Olympiades, ſola manu, ut vere annis mundi reſpondeant, computatae; in *Gronovii* Theſ. T. IX. p. 1297 ſqq.

Schurzfleiſch. CONRADI SAM. SCHURZFLEISCHII Propoſitiones hiſtorico-chronologicae de Olympiadibus; in *eius* Opp. hiſt. polit. (*Berol.* 1699. 4.) Nr. V. p. 63 ſqq. et in *eiusd.* Diſſertt. hiſt. (*Lipſ.* 1699. 4.) Nro. XLVII. — Olympiades, proprie quadriennales, interdum quinquennales dictas fuiſſe, auctor demonſtrat.

GUI-

GUILIELMI LLOYD, *A. M. Epiſcopi Wigorienſis filii* *), Series chronologica Olympiadum, ythiadum, Iſthmiadum, Nemeadum, quibus veeres Graeci tempora ſua metiebantur. *Oxoniae* 700. fol. — Primo opuſculum prodiit cum Pinari editione Oxonienſi a 1697. fol. ſed typothearum incuria imperitiave tam infeliciter excuſum, it in tabulis chronologicis aera Chriſti a capite ad alcem decurreret, cum Olympiadum annis male ompoſita; et praeterea Olympionicarum nomina d tertium quemque Olympiadum annum appoerentur. Huic infortunio ut mederetur, auctor abulis iſtis manum iterum admovit, ita ut aera Chriſti primum laterculum teneat; proximos Olympiadum et Pythiadum luſtra, cum nominius in ſtadio Olympico victorum; Iſthmiadum et Nemeadum trieterides ſequantur; quibus appoſuit mnia ad ſingulos ludos ſpectantia, quae ex anquis auctoribus, ad certa illorum tempora affixa, olligere licuerit. Anni Romae conditae, et Reum ex Ptolemaei Canone deſumti, columnis raecedentibus accommodantur. Epocha Nabonaſſri, apud Aſtronomos omnium celeberrima, agnen claudit. Annos ab Orbe condito omiſit, am propter numerorum maiorum, quam ut meoria quis complecti queat, incommoditatem; um ob principum Chronologorum in huius aerae ationibus ineundis ſubducendisque diſcrepantiam. Praefationem ſequuntur Notae quaedam chronoogicae, de origine et variatione horum ludorum; quas excipiunt ipſae Tabulae, nominibus praeſerim victorum Olympicorum, variisque ad ludos pertinentibus obſervationibus hiſtoricis ſubinde diſtin- Lloyd.

*) Licet titulus ipſe *filii* nomen prae ſe ferat: tamen *patri* vulgo liber tribui ſolet.

ſtinctae. Incipiunt anno ante Chriſtum 77
niunt a. Ch. 226.

Cf. Acta Erud. a. 1700. p. 380 ſqq.

Dodwelli. HENRICI DODWELLI, *A. M. Dublin*
de veteribus Graecorum Romanorumque C
Liber. *Oxonii* 1701. 4. — Integer ti
prout in fronte operis praeſtantiſſimi, et qui
tis annis praelum exercuit, conſpicitur, hi
De veteribus Gr. et Rom. Cyclis, obiterque de
Judaeorum aetate Christi, Diſſertationes X, cum
lis neceſſariis. Inſeruntur Tabulis fragmenta ve
inedita, ad rem ſpectantia chronologicam. Op
ſtorias veteri, tam Graecas, quam Romanas, qu
Sacras quoque neceſſarium. In Diſſ. ergo *prima*
wellus agit de Cyclo Metonis, docens, qu
do a certioribus temporibus ad incertiora ſi
grediendum, et quomodo illa certiora a di
cli Metonici temporibus incipiant, cuius eti
vilis uſus variis probari poſſit argumentis.
de Lunares fuiſſe ut Metonicos, ſic etiam c
Athenienſium menſes probat, et exemplis, a
gero in contrarium allatis, it obviam, annu
civilem Prytaniarum, eundemque Lunarem a
Multo vero minus duplices in eadem repu
menſes civilium menſium nominibus appella
eſſe credit. Convenire porro monſtrat o
formae anni Lunaris Metonicae, quae pro So
anni argumentis habeant ſuperiores Chrono
verius quoque eſſe de anno Metonico, quod
360 complectebatur, quam de Solari propri
dicto, aut de alio quovis Lunari etc. In ſeq
tibus denuo Cycli huius Metonici civilem u
probat auctor. Hi ldit tres obſervationes
mam de *exemtil*
mionis ſemp

lente, ſed forte proxime ſequente, qui proinde
erabatur; ſecundam de diebus Julianis in ta-
, ad calcem operis adiectis, notatis a ſolis oc-
ad noctem mediam, diei Attico reſpondenti-
tertiam de redundantibus rationibus Metoni-
ι Cycli ſine. In Diſſ. *ſecunda* uſum Cycli Ca-
:i itidem civilem adſtruit, multisque corrobo-
xemplis; quorum etiam occaſione obiter lo-
Pyanepſionis in anno Atticorum quintum,
ore ſaltem Timocharidis, adverſus Petitum
t. Quibus praelibatis, initium ſtatuit epo-
Nabonaſſareae. Praeterea obſervatam pro-
ab Athenienſibus periodum Calippicam ad
ora uſque Dion. Halicarnaſſaei, annumque
C. Varron. 747. Poſt paucos aphoriſmos,
cos recentiores anni Attici menſiumque im-
ſſimos dicit; annorum etiam menſiumque ve-
n apud Athenienſes formas diu ante Epipha-
, et imo etiam Plutarchum et Joſephum, in
tudinem abiiſſe. Agit deinde de Plinii Calen-
coeleſti reſtituto; qui Plinius primus Roma-
m, aſtronomiae admodum imperitorum, fue-
qui de anno Attico congrue ſit locutus. Sub
: Chriſtianae initium mutationem factam ſcri-
enſium Atticorum Lunarium in Solares, in
ıs tamen eadem ſervata ſint feſta, quae olim
ınaribus. Porro de hebdomadibus in hono-
Apollinis agit, quas menſtruas fuiſſe, et Lu-
appellari potuiſſe, etiam in forma menſium
i, arbitratur. In fine tandem diſſertationis
entiam Cycli Calippici et Metonici tradit, il-
ue dicit detraxiſſe rationibus Metonicis diem
n etc. Diſſertatione *tertia* agit de Cyclis
Metone antiquioribus. Ubi primo au-
[illegible]m apud Graecos adeo antiquam
oriantur, perhibet, nec ul-

ſtinctae. Incipiunt anno ante Chriſtum 77
niunt a. Ch. 220.

Cf. Acta Erud. a. 1700. p. 380 ſqq.

Dodwell. HENRICI DODWELLI, *A. M. Dubli*
de veteribus Graecorum Romanorumque
Liber. *Oxonii* 1701. 4. — Integer
prout in fronte operis praeſtantiſſimi, et qu
tis annis praelum exercuit, conſpicitur,
De veteribus Gr. et Rom. Cyclis, obiterque d
Judaeorum aetate Chriſti, Diſſertationes X, cu
lis neceſſariis. Inſeruntur Tabulis fragmenta
inedita, ad rem ſpectantia chronologicam.
ſtoriae veteri, tam Graecae, quam Romanae,
Sacrae quoque neceſſarium. In Diſſ. ergo *prim*
wellus agit de Cyclo Metonis, docens, q
do a certioribus temporibus ad incertiora
grediendum, et quomodo illa certiora a di
cli Metonici temporibus incipiant, cuius et
vilis uſus variis probari poſſit argumentis.
de Lunares fuiſſe ut Metonicos, ſic etiam
Athenienſium menſes probat, et exemplis,
gero in contrarium allatis, it obviam, ann
civilem Prytaniarum, eundemque Lunarem
Multo vero minus duplices in eadem re
menſes civilium menſium nominibus appe
eſſe credit. Convenire porro monſtrat
formae anni Lunaris Metonicae, quae pro
anni argumentis habeant ſuperiores Chro
verius quoque eſſe de anno Metonico, qu
360 complectebatur, quam de Solari pro
dicto, aut de alio quovis Lunari etc. In
tibus denuo Cycli huius Metonici civilem
probat auctor. His addit tres obſervatione
mam de *exemtili* ſuffecto in locum ſecundi B
mionis ſemper exemtilis, pro Cycli lege, n

cedente, ſed forte proxime ſequente, qui proinde
ımerabatur; ſecundam de diebus Julianis in ta-
ılis, ad calcem operis adiectis, notatis a ſolis oc-
ſu ad noctem mediam, diei Attico reſpondenti-
ıs; tertiam de redundantibus rationibus Metoni-
; in Cycli fine. In Diſſ. *ſecunda* uſum Cycli Ca-
pici itidem civilem adſtruit, multisque corrobo-
t exemplis; quorum etiam occaſione obiter lo-
ım Pyanepſionis in anno Atticorum quintum,
mpore ſaltem Timocharidis, adverſus Petitum
erit. Quibus praelibatis, initium ſtatuit epo-
ae Nabonaſſareae. Praeterea obſervatam pro-
t ab Athenienſibus periodum Calippicam ad
npora uſque Dion. Halicarnaſſaei, annumque
. C. Varron. 747. Poſt paucos aphoriſmos,
raecos recentiores anni Attici menſiumque im-
ritiſſimos dicit; annorum etiam menſiumque ve-
um apud Athenienſes formas diu ante Epipha-
ım, et imo etiam Plutarchum et Joſephum, in
ſuetudinem abiiſſe. Agit deinde de Plinii Calen-
rio coeleſti reſtituto; qui Plinius primus Roma-
rum, aſtronomiae admodum imperitorum, fue-
, qui de anno Attico congrue ſit locutus. Sub
ae Chriſtianae initium mutationem factam ſcri-
menſium Atticorum Lunarium in Solares, in
ibus tamen eadem ſervata ſint feſta, quae olim
Lunaribus. Porro de hebdomadibus in hono-
n Apollinis agit, quas menſtruas fuiſſe, et Lu-
e appellari potuiſſe, etiam in forma menſium
lari, arbitratur. In fine tandem diſſertationis
ferentiam Cycli Calippici et Metonici tradit, il-
nque dicit detraxiſſe rationibus Metonicis diem
um etc. Diſſertatione *tertia* agit de Cyclis
hen. Metone antiquioribus. Ubi primo au-
ır aſtronomiam apud Graecos adeo antiquam
n eſſe, quam ipſi gloriantur, perhibet, nec ul-

las Graecis, nedum Romanis aut Babyloniis obſervationes antiquiores eſſe illis, quae in epocha habitae ſunt Nabonaſſarea, tradit. Poſt haec de forma anni menſiumque ante et poſt Thaletem tractationem inſtituit. A Cyclis ad Atticos Faſtos progreditur etc. *Quarta* diſſ. Cyclos Olympiadum civiles conſiderat, et annos Olympicos menſibus conſtitiſſe Lunaribus, initium quoque anni Olympici, qua epocha erat, a proximo poſt ſolſtitium novilunio civili fuiſſe docet. *Quinta* diſſ. ſiſtit Cyclos Delphicos et Boeoticos. Commiſſis cum Cyclis praedictis Cyclo Boeotico, Metonico et Calippico, tandem menſes Boeotorum, et oracula Delphica olim annua, dein menſtrua deſcribit. Diſſ. *ſexta* complectitur ludos Iſthmicos, Corinthiorumque et Siculorum Cyclos; *ſeptima* Nemaeos et Cyclos Argolicos. Conſtituitur inter alia Nemaeorum et aeſtivorum et hibernorum tempus. Argolicos Cyclos eosdem cum Atticis, et ab iisdem exordiis eſſe, probabiliter deducitur. In *octava* diſſ. de Cyclis Laconicis, deque magiſtratibus a Xenophonte memoratis, ad finem usque belli Peloponneſiaci, agit auctor, primumque Lacedaemoniorum Chronologiam univerſae Graeciae hiſtoriae inſervire docet: illos vero menſes Lunares et periodos obſervaſſe, et quidem periodum Octaetericam. Oſtendit etiam, quo pacto cum fine Thucydidis initium Xenophontis cohaereat, et quomodo fefellerit Uſſerium, qui ἀκέφαλον ad nos perveniſſe putat Xenophontis opus, interpolator quidam, etc. In *nona* diſſ. auctor tractationem de Cyclis Macedonum, obiterque etiam de Judaicis inſtituit, eosdemque primo Cyclos antiquiſſimos Macedonibus atque Athenienſibus fuiſſe arbitratur, idem etiam anni civilis initium, ſitum menſium, atque modum; nec non locum menſium Embolimorum.

morum. Monſtrat deinde, qua ratione factum ſit, ut menſium plurium dies ſextos pro eodem die habuerint poſteri iuniores Ephemeridum Alexandri ſcriptores. His porro antiquioribus temporibus uſum anni Macedoniani Solaris Uſſeriani non fuiſſe, nec eſſe potuiſſe, probat. Poſtea diſſerit de epocha Antiochenorum Actiaca. Chaldaeos Cyclo Lunari Calippico diu uſos eſſe poſt tempora Alexandri M. probat ex Babylonicis Chaldaeorum obſervationibus a Ptolemaeo conſervatis: quae tamen quo pacto fuerint ſupputatae, nondum ait docuiſſe viros eruditos. Fuſius igitur in illam anni formam, quam ſupponunt obſervationes iſtae, Dodwellus inquirit, adiunctis hanc in rem variorum in menſibus Macedonicis, quibus deſignatae illae ſunt, ordinum temporibus et rationibus. Quibus rite explicatis, menſes Judaeorum et dies, quos reſpondere Macedonum menſibus et diebus, etiam Lunaribus, dicit, atque ex Joſepho probat, aggreditur adducitque ipſa exempla ex Judaeorum feſtis. Diſſ. *decima* omnium copioſiſſima et ultima antiquos Romanorum Cyclos exhibet, agens primo de duobus Merkedoniis, qui deerant in Kalendario Romano eo tempore, cum Siciliae Praetor eſſet Verres; de Kalendis veteris Martii, quae cum Graecorum civili novilunio concurrerunt anno Varr. 683; de natali item Auguſti; de Parapegmate Romano, unde natalem, pro Solaris anni rationibus, hauſerit Auguſtus, idemque antiquiſſimum eſſe probat, et reformationem Kalendarii, quam Julius coeperit ad hunc Parapegmatis modum, inde deducit; pro quibus etiam Parapegmatis normis intelligenda ſint tempeſtates anni Livianae et vetuſtiorum Livio auctorum. Dein varios Merkedonios, qui in quibusdam annis deerant, et interdum ſuppleti ſunt, deſcribit, quemadmodum

et Nundinales dies, ut et exemtionem Nonarum propter Nundinas. Quibus miſſis aggreditur hiſtoriam Romanam, in qua nullum eſſe poſt conſulatum Aemilii anno Varr. 586 anni defectum probat e Quinquenniis Cenſoriis: in ludis vero ſuis ſaecularibus Auguſtum annum unum dedita opera omiſiſſe contendit. Poſtea exhibet obſervationem neceſſariam in committendis invicem Graecorum Romanorumque annalibus. Annales primos non per Coſſ. ſed per templorum clavos deſcriptos, hosque poſtea a iunioribus cum ſui temporis faſtis conſularibus commiſſos, primo mutilis, tum deinde paullatim ſincerioribus, narrat. Originem vero clavorum Capitolinorum aliis ab ipſo Regifugio, aliis et rectius a tertio poſt Regifugium anno cenſeri dicit. Monſtrat etiam, quibus ratiociniis proceſſerint anni Varroniani in Faſtis receptis ad fidem Archivorum Quindecimviralium exigendis. Poſt haec Cenſorum ſucceſſionem explicat. Agit de Martio primo anni cyclici menſe a primis Decemviris conſtituto; de intercalari primo pro Varroniano anno Epochae ſuae 306, pro Catonianis 308; ubi de intercalando populum non ipſos rogaſſe Decemviros, ſed potius Conſules ſcribit. De Faſtis porro receptis integris usque ad Regifugium; de exordiis anni Romani civilis ante Decemviros; de anni Lunaris apud Romanos uſu, non ad Numam, ſed Tarquinium Superbum referendo; de Cyclo item Pompiliano eiusque emendationibus; de argumentis Catonianorum; de tabulis Cenſoriis; de temporibus Ariſtodemi Cumani etc. Ulterius de plerisque Romanorum annalium conditoribus, magis Catoni, quam Varroni addictis, qui poſt illum et ante hunc ſcripſerint; de reliquorum veterum epochis Faſtis deſtitutis, et pluribus erroribus obnoxiis; de convenientia originis Cyclorum

clorum Lunarium apud Romanos cum ſuperius tradita hiſtoria aſtronomiae; de anno decimeſtri ſub Romulo fictitio; de anno ruſtico ſidereo omnium antiquiſſimo; et denique de hiſtoria Romana ante Romulum nulla fide digna, vel Romuli ipſius fortaſſe dubia. — Singulis his diſſertationibus ſubiecit in calce operis tabulas plurimas et exacte elaboratas; addidit quoque nonnulla, vel potius accuratius explicat, quod in ipſo opere forte non licuerat, de aetate Heſiodi, Midae et Homeri, item de tempore Hegeſarchi Tritaeenſis Arcadii, quo Iſthmiis vicerit et Nemaeis.

Cf. Acta Erud. a. 1702. p. 87 - 92. 97 - 106.

SAMUELIS SQUIRE, *M. A. Fellow of St. John's College, Cambridge — Two Eſſays; the former a Defenſe of the ancient Greek Chronology, to which is annexed a new chronological Synopſis: the latter, an Enquiry into the origin of the Greek Language.* Cambridge 1742. 8 mai. — Auctoris ſtudium in eo potiſſimum verſatur, ut lectoribus perſuadere velit, Graecorum chronologiam minime tam obſcuram eſſe atque confuſam, quam plerique ſtatuerint. Quam ob cauſſam populariam, *Stillingfleeti* et *Neutoni*, dubia ſuper hoc argumento propoſita funditus evertere nititur: quem vero niſum non ſatis ex voto ei ſucceſſiſſe arbitramur. Synopſis adiecta chronologica hiſtoriae Graecae utilitate ſua haud carere videtur. Squire.

E. CORSINI Diſſertationes agoniſticae, de quibus v. ſupra cap. X. ſect. V. Corſini.

* * *

STEPHANI PIGHII Mythologia εἰς τὰς ὥρας, vel in anni partes, ex ſymbolis antiqui cuiusdam Pighius.

toreumatis argentei etc. cum figuris; in *Gronovii* Theſ. T. IX. p. 1185 ſqq.

Lalamant. JOH. LALAMANTII de anno Macedonum & Graecorum et de anno Attico Diſſertationes; *ibid.* p. 1055 ſqq.

Petavius. DIONYSII PETAVII de anno Graecorum, ac nominatim Attico, adverſus Diatribam *Alphonſi a Caranza.* Eſt liber quartus Diſſertationum Uranologio adiectarum (*Lutet. Pariſ.* 1630. fol.) p. 135 ſqq.

Petitus. SAMUELIS PETITI de anno Attico Eclogae chronologicae; in *Gronovii* Theſ. T. IX. p. 1109 ſqq.

Uſſerius. JACOBI USSERII de Macedonum et Aſianorum anno Solari Diſſertatio, cum Graecorum aſtronomorum Parapegmate, ad Macedonici et Juliani anni rationes accommodato; cum *Joh. Seldeno* de anno civili vet. Judaeor. *Lugd. Bat.* 1683. In *Gronovii* Theſ. T. IX. p. 1205 ſqq. Et poſt *Uſſerii* Annal. Vet. et Nov. Teſt. *Genev.* 1722. fol.

Noris. HENRICI NORISII Annus et Epochae Syro-Macedonum etc. v. ſupra Vol. II. P. I. p. 34 ſqq.

Gaza. THEODORI GAZAE, (*Theſſalonicenſis, Grammatici et Philoſophi* † 1473) de menſibus Atticis Liber, Graece, cum interpretatione *Joh. Perelli.* Pariſ. 1535. 8. In *Petavii* Uranologio p. 272 ſqq. Et Latine tantum in *Gronovii* Theſ. T. IX. p. 977 ſqq.

Caſtellanus PETRI CASTELLANI de menſibus Atticis, nec non de menſibus et anno Graecorum Athenienſiumque Diatriba; cum *eiusdem* Heortologia, ſupra cap. X. ſect. IV indicata. Et in *Gronovii* Theſ. T. IX. p. 1081 ſqq.

PETRI

PETRI HAGUELONI (*Mathematici Pariſienſis ſaeculi* XVI) Calendarium trilingue, ſeu de menſibus Hebraeorum, Graecorum et Romanorum Dialogus; in *Gronovii* Theſ. T. IX. p. 1017 ſqq. Haguelonus.

STEPH. PIGHII Themis Dea, ſeu de lege divina, ubi, praeter alia, multa de Horis; in *Gronovii* Theſ. T. IX. p. 1137 ſqq. Pighius.

FRERET *ſur quelques points du technique de la Chronologie Grecque conſidérée en général;* in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* T. XVIII. p. 143 ſqq. Freret.

GIBERT *Mémoire ſur l'année Grecque;* ibid. *Mémoires* T. XXXV. p. 133 - 149. — Attico anno ſolum auctor operam ſuam impendit, cuius indolem quinque tabulis explicat, eaque, quae Scaliger in eundem commentatus eſt, clariora reddit. Gibert.

 CAPUT

CAPVT XVI.

SCRIPTORES DE INSCRIPTIONIBUS GRAECIS.

SECTIO I.

Collectiones.

Cyriacus Ancon. CYRIACI ANCONITANI *(Archaeologi ſaeculi XV)* Epigrammata *(Graeca et Latina)* per Illyricum reperta. Sine anno et loco impreſſionis. fol. Nova editio, hac epigraphe: Epigrammata ſeu inſcriptiones antiquae, Graeco partim idiomate, partim Latino exſculptae, váriis baſibus, lapidibus ac marmoribus per Illyricum ad Liburniam repertae. *Romae* 1749. fol.

Apianus et Amantius. PETRI APIANI et BARTHOL. AMANTII Inſcriptiones ſacro ſanctae vetuſtatis, non illae quidem Romanae, ſed totius fere orbis, ſummo ſtudio ac maximis impenſis terra marique conquiſitae etc. *Ingolſtadii* 1534. fol.

Cf. BAUMGARTENS *Nachrichten von merkwürd. Büchern.* T. V. p. 49 ſqq.
CLEMENT T. I. p. 402 ſqq.

Smetius. (MARTINI SMETII) Inſcriptionum antiquarum, quae paſſim per Europam, Liber. Acceſſit auctarium a JUSTO LIPSIO. *Lugd. Bat. ex offic. Plantin. ap. Franc. Raphelengium* 1588. fol. — Liber tam ſplendidus tantaque ἀκριβείᾳ procuratus, ut dubitet Burmannus, an unquam ſimile aliquid ex officinis typographicis exierit. Adiutus eſt Smetius a *Carolo Cluſio.*

Gruterus. JANI GRUTERI Inſcriptiones antiquae totius orbis Romani, in corpus abſolutiſſimum redactae. *Heidelb.*

Heidelb. typis Commelinianis 1603. II Voll. in fol. — *Joh. Scaliger* et *Marcus Velſerus* opem Grutero tulerunt haud vulgarem. Scaliger in primis confecit immenſo labore indices, quorum rationem plerique poſtea ſunt ſecuti. Spuriae ad calcem ſunt reiectae et additae Notae, quae dicuntur Tironis. Eius operis ſecunda editio facta eſt, cura *Graevii*, hoc titulo:

Inſcriptiones antiquae totius Orbis Romani. Olim auſpiciis JOSEPHI SCALIGERI et MARCI VELSERI, induſtria autem et diligentia JANI GRUTERI, nunc curis ſecundis eiusdem Gruteri et Notis MARQU. GUDII emendatae et Tabulis aeneis, a BOISSARDO confectis, illuſtratae, denuo cura JOH. GEORG. GRAEVII recenſitae. Acc. Annotationum Appendix et Indices XXV, emendati et locupletati, nec non Tironis, Ciceronis Lib. et Senecae Notis. Praemiſſa eſt praefatio PET. BURMANNI. Acc. Panegyrici, Jano Grutero ſcripti a BALTH. VENATORE et FRID. HERMANNO FLAYDERO, in quibus eius vita, mors et opera recenſentur, aliaeque laudes ac teſtimonia. *Amſtelod.* 1707. II Voll. in fol. mai. — EDUARDUS HOLTHENUS indices recenſuit et locupletavit. Multum quoque conſiliis ſuis et typographum et editores iuvit JANUS BROUKHUSIUS.

Cf. Acta Erud. Suppl. T. V. p. 1 - 37. Ubi ſimul exhibentur notae Gruteri ipſius et Anonymi ex primae editionis exemplo, quod poſſedit *Joh. Dietericus Michelſen*, D. Med. Glückſtadienſis.

CONRADI SAM. SCHURZFLEISCHII Animadverſiones in Gruteri Theſaurum Inſcriptionum, et Manilli Villam Burgheſianam; in H. L. SCHURZFLEISCHII Act. litter. p. 51 ſqq. Schurzfleiſch.

Saxius. CHRISTOPH SAXII Scholia in Jani Gruteri Theſaurum Inſcriptionum; in *eiusdem* Periculo Animadverſionum in aliquot claſſica marmorum ſyntagmata (*Lipſ.* 1746. 4.) p. 19 - 47.

Marmora Arundelliana. Marmora *Arundelliana*, ſive Saxa Graece inſcripta, ex venerandis priſcae Orientis gloriae rudėribus, auſpiciis et impenſis Ill. *Thomae*, *Comitis Arundelliae* etc. vindicata et in aedibus eius hortisque diſpoſita. Accedunt Inſcriptiones aliquot veteris Latii ex eiusdem vetuſtatis Theſauro ſelectae. Publicavit et Commentariolos adiecit JOH. SELDENUS. *Londini* 1629. 4. Et in *Seldeni* Opp. (Lond. 1726 fol.) Vol. II. T. II. p. 1439 ſq. — Qui ſub imperio Jacobi et Caroli, primorum, Angliam ornavit, Thomas, Arundelliae Comes, in Italia complura antiquitatis monimenta ſibi comparavit ipſe, atque etiam *Guil. Pettaeum* in Italiam, Graeciam, Aſiam miſit, qui idem ageret. Marmorum antiquorum parte quadam a. 1627 Londinum adpulſa, immortalis viri *Roberti Cottoni* voluntate adductus, *Seldenus* anno proxime ſequenti eorum deſcriptionem, cuius titulum exhibuimus, edidit. Mox bellum civile exarſit, eo ipſo tempore, quo reliqua lapidum pars vix portum attigerat. Hinc deſertis a dominis aedibus Arundellianis, marmoribusque neglectis, quaedam ſurrepta fuerunt, alia mutilata, alia a lapicidis ad aedes reficiendas adhibita. Quod quidem damnum eo maius cenſendum eſt, quo pauciora ex iis edita fuerant. Nam Seldenus tantum e Graecis XXIX, e Latinis X inſcriptiones propoſuerat in libro ſuo. *Pri:aeus* quatuor e caelatis mamoribus Apuleio ſuo addiderat. Ex hac clade plura triginta centum marmoribus, eaque inſcripta ſervata fuerunt; quae Comitis nepos, *Henricus Howard*, ſuaſu *Johannis Evelyni*, Oxonienſi Academiae a. 1667 donavit; collo-

llocata mox in Theatro Sheldoniano ad orna-
:ntum Academiae et viri liberalis aeternam glo-
m. Poſt mortem Seldeni, qui a. 1654. obiit;
va incrementa haec collectio cepit, illatis iis,
ae Seldenus poſſederat, Academiaeque legave-
. Acceſſerunt plura minora monimenta, dona
alia, alia emta. Ut igitur hae Inſcriptiones ad
titiam hominum pervenirent, atque etiam Sel-
nianus liber, iam rarior factus, recuderetur,
JMPHREDUS PRIDEAUX luculento eas com- Prideaux.
:ntario illuſtratas edidit, hac quidem epigraphe:
armora Oxonienſia, ex Arundellianis, Seldenianis
isque conflata, Recenſuit et perpetuo Commentario
olicavit HUMPHREDUS PRIDEAUX, *appoſitis*
eorum nonnulla SELDENI *et* LYDIATI *anno-*
tionibus. Acceſſit SERTORII URSATI *de Notis*
manorum Commentarius. Oxonii 1676. fol.
ım figg. Accidit deinde, ut WHELERUS illa
armora, quae in itinere cum Sponio per
raeciam facto collegerat, largiretur. Prodiit
iam nova Marmorum editio, a MICHAELE
AITTAIRIO adornata, ſic inſcripta: *Marmo-* Maittaire.
um Arundellianorum, Seldenianorum, aliorumque,
:ademiae Oxonienſi donatorum, cum Commentariis
Indice. Secunda editio. Lond. 1732. fol. Ipſe
:ro Maittairius marmora nunquam inſpexit;
Vheleriana cum aliis omiſit; ſuis et aliorum anim-
verſionibus, in quibus colligendis viri indu-
ia regnabat, ea illuſtravit, et indice inſtruxit *).

Poſt

*) Praeter inſcriptiones ipſas inſunt: 1. JOH. SEL-
DENI Commentarii p. 99-199. 2. JAC. PALME-
RII A GRENTEMESNIL, militis Cadomenſis,
ſupplementa et notae ad chronicum marmoris Arundel-
liani, a Seldeno publicati p. 200-221. 3. THOMAE
LYDIATI, Oxonienſis, annotationes ad chronicon
marmo-

piebat. Eandem liberalitatem imitati ſ
KINS, qui cum Bowereio et Roberto
ampliſſimum utiliſſimumque in Graeci
am minorem fecerat, et mox RAWL
Apparebit ex hac narratione, quantis
perbiat Oxonienſe Muſeum, quarum nc
teris quoque impertiretur, nova marm
tio adornata fuit, titulo hoc ſimplici:
OXONIENSIA. *Oxonii*, e typograph
doniano, impenſis Academiae 1763. ſ
Debetur haec editio ſplendida generoſc

marmoreum p. 222 - 294. 4. JOH. M
Aera Attica, ſive Commentarii in marmo
ex ipſius canone chronico excerpti p. 29
HUMPH. PRIDEAUX Commentarius
6. THOM. REINESII notae ex eius
mate inſcriptionum antiquarum p. 509 - 5
MUNDI CHISHULL notae in marmor
ticis monumentis excerptae p. 527 - 531.
quaedam ex THOM. SMITH de ſeptem
ſiis epiſtola p. 532 ſqq. 9. Excerpta e
RICHARDI BENTLEY in Phalaridis

mo JOSEPHI BROWNE, Academiae Oxo-
nſis Vicecancellarii, qui illius perficiendae nego-
n mandavit RICHARDO CHANDLERO, qui Chandler.
um praefationem praemiſit. Totum opus in
· partes diviſum eſt. *Prima* pars exhibet
XVII monimenta non inſcripta, in tabulis ae-
s LIX radio exarata; quorum maxima pars
ndum edita fuit. Pars *ſecunda* in tabulis XI ana-
pha inſcriptionibus notata exhibet, et centum
riptiones offert. Eminet inter inſcriptiones,
ximam partem Graecas, Marmor Chronicon,
nſula Paro repertum, n. XXIII exhibitum, illu-
tum iam ante a Seldeno, Marshamo, Palmerio,
s, ſed nunc accuratius deſcriptum et emenda-
editum; additis quoque variis lectionibus prio-
n editorum. Conferenda etiam ſunt, quae de
Chronico Pario, in quo hiſtoriae Graecorum
nae lineae a Cecrope, rege Athenarum, usque
tertium annum Olympiadis CVI, ductae, nar-
ANTONIUS WOOD in Hiſtoria et antiquitate Wood.
iverſitatis Oxonienſis T. II. p. 18 ſqq. RI-
ARDUS BENTLEY loca huius Chronici non- Bentley.
la illuſtravit in *Diſſertation upon the Epiſtles of*
alaris (Lond. 1699. 8.) p. 39 ſqq. 205 ſqq.
ſqq. 245 et 247. HENRICUS DODWELLUS Dodwell.
Diſſertationibus, capite ſuperiore laudatis, uni-
ſam marmoris chronologiam ſub examen vo-
it. Idem ex parte fecit in *Exercitationibus dua-*
de aetate Phalaridis et de aetate Pythagorae.
nd. 1704. 8. Uberiorem illuſtrationem maxi-
e partis Chronici obtulit HENRICUS MAS- Maſcamp.
MP in *Inſtitutionibus hiſtoricis* (Duisburgi 1711.
p. 66-85. p. 124-148. p. 203-218. Verſio-
n *Italicam*, meliorem ea, quam antea FRANC.
ANCHINI in *Storia univerſale* ediderat, et illu-
tiones dedit SCIPIO MAFFEI in *Traduttori* Maffei.
Itali-

Italiani, o ſia Notizia dei volgarizzamenti d'antichi ſcrittori Latini e Greci che ſono in luce. Venet. 1720. 8. *Francogallica* exſtat in LENGLETI DU FRESNOY *Tablettes chronologiques de l'hiſtoire univerſelle.* T. I. p. 187 - 208. *Theotiſce* ab JOH.
Semler. SALOMONE SEMLERO, qui et commentarium hiſtorico-criticum doctiſſimum bonaeque frugis pleniſſimum addidit; in *Sammlung von Erläuterungsſchriften und Zuſätzen zur allgem. Welthiſtorie* (Halle 1747. 4.) T. I. 160^{b} - 260^{b}. — Pars *tertia* editionis Chandlerianae, ſex tabulis aere impreſſis ornata, complectitur inſcriptiones CXLV Latinas. Editor commentarios aut interpretationes marmorum omnes omiſit. Graecis et aliis (Phoenicis et Arabicis) interpretationem addidit Latinam. Quae maioribus in marmore litteris Graecis ſcripta, ea ſimul minoribus characteribus expreſſa dedit. Summam vero diligentiam et omne ſtudium poſuit in accurate deſcribendis marmoribus. Unde factum eſt, ut multae inſcriptiones meliore nunc, quam antea, facie appareant. Praemiſit etiam ſyllabum, qui lectores fortunam marmorum, locum, ubi reperta, et viros, a quibus inventa, docet. Denique adiecti ſunt indices novem utiliſſimi, diligenterque elaborati.

Cf. KLOTZII Act. litter. Vol. II. p. 119 - 130.

Falconerius OCTAVII FALCONERII Inſcriptiones athleticae *(Graecae et Latinae)* ſupra cap. XI. ſect. III. laudatae.

Cuper. GISBERTI CUPERI Inſcriptiones et Marmora antiqua *(Graeca et Latina)* expoſita et illuſtrata; in *Poleni* Nov. Theſ. T. II. p. 241 ſqq.

Beger. Inſcriptiones quaedam *(Graecae et Latinae;)* in LAUR. BEGERI Spicilegio Antiquit. *(Colon. Brandenb.* 1694. fol.) Segm. III. p. 75 ſqq.

ANTO-

ANTONII FRANCISCI GORII, (Presbyteri Gori.
lorentini Baptiſterii et Eccleſiae S. Joannis † 1757)
nſcriptionum antiquarum Graecarum et Roma-
arum, quae exſtant in Etruriae urbibus Pars I —
um notis ANTONII MARIAE SALVINII. Flo- Salvini.
entiae 1727. Pars II. ibid. 1734. Pars III. ibid.
744. fol. min. Latinae inſcriptiones maximam
peris partem conſtituunt.

Antiquae Inſcriptiones cum Graecae tum La-
nae, olim a MARQUARDO GUDIO collectae; Gudius.
uper a JOANNE KOOLIO digeſtae hortatu con-
lioque JOANNIS GEORGII GRAEVII, nunc
FRANCISCO HESSELIO editae, cum annota-
onibus eorum. Lecvardiae 1731. fol. — Le-
untur hic primum Inſcriptiones Graecae, non-
um alias vulgatae, ſeptuaginta tres, et Latinae
ecem. Succedit mox miſſus alter titulorum
iraecorum viginti octo, quos inter poſtremo loco
ngulari plagula, aere non ineleganter expreſſa,
omparet nobilis illa Inſcriptio Sigea, βυστροφηδὸν
xarata; excipiuntque Epigrammata undecim
iraeca alia; et poſtremo loco CLXXIII Inſcriptio-
ies Latinae. Additi ſunt Indices viginti quinque,
d Scaligeri in Grutero exemplum, quam ſicuit
eri, elaboratiſſime conpoſiti. Poſtremae ſeptem
lagulae ſubitaneis tum Koolii tum Heſſelii notis
iſtruuntur.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1733. p. 145 - 151.

JOH. BAPTISTAE DONII, Patritii Florentini Doni.
† 1669) Inſcriptiones antiquae, nunc primum
litae, notisque illuſtratae, et XXVI Indicibus au-
tae ab ANTONIO FRANCISCO GORIO, pu-
lico hiſtoriarum Profeſſore. Accedunt Deorum
rae tabulis aeneis inciſae, cum obſervationibus.
Florentiae 1731 (f. potius 1733.) fol. — E ſex mil-
libus

ſibus inſcriptionibus Gorius bis mille ſelegit, quae antea non editae fuerant.

Cf. ANGELI MARIAE BANDINI Commentariorum de vita et ſcriptis Jo. Baptiſtae Donii, Patricii Florentini, olim ſacri Cardinal. collegii a Secretis, libri quinque, adnotationibus illuſtrati. Accedit eiusdem Doni literarium commercium, nunc primum in lucem editum. *Florentiae* 1755. fol.

Muratori. LUDOVICI ANTONII MURATORII Novus Theſaurus veterum Inſcriptionum, in praecipuis earundem collectionibus hactenus praetermiſſorum. *Mediolani* T. I. 1739. T. II et III. 1740. T. IV. 1742. fol. mai. Cum nonnullis figg. aen.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1748. p. 1 - 11.

de la Baſtie. *Lettre de M.* (JOSEPH BIMARD) *Baron* DE LA BASTIE *ſur le* Theſaurus novus veterum Inſcriptionum *de M. Muratori;* in *Journal des Savans* a. 1739. Dec. p. 549 ſqq. ed. Amſterd.

Leich. JOH. HENRICI LEICHII Specimen notarum et emendationum ad Graecas Inſcriptiones a Muratorio editas; in *Miſcellan. Lipſ. nov.* Vol. I. P. III. p. 450 - 509.

Eiusdem ad Graecas Muratorii Inſcriptiones curae ſecundae et novae emendationes; cum *eiusd.* Carmin. ſepulcral. ex Anthologia MS. *Lipſ.* 1745. 4. Muratorius inſcriptiones Graecas tam male fere omnes exhibet, ut ineptae, nec ſenſum ullum fundere videantur. Quam ob cauſſam Leichius eum doctiſſime caſtigat. Idem factum in duobus libellis ſequentibus.

Hagenbuch JOH. CASP. HAGENBUCHII de Graecis Theſauri novi Muratoriani marmoribus quibusdam metricis Diatriba. *Tiguri* 1744. 8.

Eiusdem Epiſtolae epigraphicae ad *Joh. Bouhierium* et *Ant. Franc. Gorium*, in quibus plurimas anti-

antiquae Inſcriptiones Graecae et Latinae, Theſauri in primis Muratoriani, emendantur et explicantur. *Tiguri* 1747. 4. Cum figg. aen.

Anonymi Diatribae in inſcriptiones quasdam antiquas (*Graecas et Latinas;*) in *Miſcell. Obſervatt. Nov. in Auctores* (Amſtel. 1740. 8.) T. III. p. 100 - 163.

FRANCISCI OUDENDORPII Brevis veterum monumentorum, a *Gerardo Papenbroekio* Academiae Lugduno-Batavae legatorum, Deſcriptio, in duas partes diviſa, quarum *prima* Graecos Latinosque titulos etc. et Anaglypha continet. *Secunda* Statuas, Imagines, Capita Deorum illuſtriumque virorum, complectitur. *Lugd. Bat.* 1746. 4. Oudend.

EDUARDI CORSINI Inſcriptiones Atticae, ex Cl. Maffei ſchedis in lucem editae, Latina interpretatione brevibusque obſervationibus illuſtratae. *Florentiae* 1752. 4. Et in Tomo IV Faſtorum Atticorum. — Hoc maioris operis, nunquam editi, ſpecimen offert inſcriptiones Graecas, numero duodecim. Quodſi non omnes eodem habendae loco, neque maximi pariter momenti ſunt; venia danda eſt illorum in Atticas antiquitates amori, qui, novum aliquod Archontis, aut populi Attici, nomen, aut ſimile quid, reperire, in rebus non contemnendis ponunt. Corſinio has ſeligere ideo placuit, quod ſententiis et coniecturis eius de diſpoſitione menſium, tribuum, et prytanearum Atticarum, in ſecundo Faſtorum Atticorum tomo propoſitis, pondus adderent, et unum alterumve novum Archontem populumve Atticum proderent. Corſini.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1753. p. 121 - 125.

Pocọcke. RICHARDI POCOCKE, *LL. D. Societatis Regalis, et Antiquariorum, Londini, Socii* Inſcriptionum antiquarum Graecarum et Latinarum liber. Accedit Numiſmatum Ptolemaeorum, Imperatorum, Auguſtarum et Caeſarum, in Aegypto cuſorum, e ſcriniis Britannicis Catalogus. *Londini* 1752. fol. — Permultae inſunt inſcriptiones Graecae, repertae in Aſia minore, Graecia, inſulis in maribus vicinis ſitis, et in Macedonia. Dolendum autem, quod *Pocockius* et JEREMIAS Milles. MILLESIUS, qui etiam curas ſuas huic collectioni dicavit, ab ea inſcriptionum digerendarum docta ratione diſceſſerunt, quam, a Scaligero ſapienter inſtitutam, *Gruterus*, *Reineſius*, *Gorius*, *Muratorius*, ſervarunt. Multa repetierunt, quae iam in aliis collectionibus exſtant. Saepius adeo inſcriptiones ab aliis exhibitas mutilatas et mendoſas recoxerunt. Verbo, ita ſe per totum hoc opus geſſerunt, ut nemo futurus ſit, harum quidem rerum intelligens, idemque mitioris animi, quem inſpectio et uſus, ipſaque res, vel invitum in hanc ſententiam non pertrahat, fuiſſe eos aut praeproperos, hoc quidem in genere, bene de litteris mereri, nondum aeſtimatis viribus ſuis, et ſuſcepti operis gravitate, aut in eo gerendo exiſtimationis partiumque ſuarum nimis incurios. Si quis autem ſevere, quam clementer, de Pocockio pronunciare malit, aſſeverabit ille non ſine veri ſpecie, iſtum earum inſcriptionum, quas ipſis e marmoribus a ſe iactet exceptas, oculis luſtraſſe aut nullas, aut perpaucas; ſed futilium chartarum excerpta pro inventis ſuis venditare; aut certe famulis ſuis exſcribendarum de marmoribus inſcriptionum curam demandaſſe; aut tandem, ſi ipſe defunctus ea opera fuerit, fatendum eſſe, hominem omni Graecae linguae

linguae, et Graecorum marmorum legendorum, uſu atque peritia caruiſſe.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1753. p. 577-597.

Inſcrizione antiche, con qualche Spiegazioni di Sgr. BENEDETTO PASSIONEI. In Lucca 1764. fol. — Inſunt DCCCXLIV inſcriptiones cum Graecae tum Romanae, non omnes tamen antea ineditae. Annotationes partim Bened. Paſſioneum, partim alios viros doctos auctores habent. Paſſionei.

SEBASTIANI DONATI, *Lucenſis Presbyteri,* Ad novum theſaurum veterum inſcriptionum Cl. V. Ludovici Antonii Muratorii Supplementum. *Tomus primus,* in quo, praeter Inſcriptiones, continentur opera, de quibus in praefatione. *Lucae* 1765. *Tomus ſecundus. ibid.* 1775. fol. Cum tabulis aen. — Inſunt tomo primo: I. SCIPIONIS MAFFEI *Artis criticae lapidaris quae exſtant, ex eiusdem autographo ab eruditiſſimo viro,* Jo. Franciſco Seguierio, *Nemauſenſi, fideliter exſcripta et a* Seb. Donato *edita, variisque obſervationibus aucta et illuſtrata: opus poſtumum.* II. *Obſervationes Cl. V.* Joſephi de Bimard la Baſtie, Baronis montis Seleuci, *ad nonnulla Cl. V. Lud. Ant. Muratorii.* III. Cl. Cannegieteri *Epiſtola ad Cl. V. Jac. Phil. Dorvillum de inſcriptionibus quibusdam Sylloges Muratorianae.* IV. *Lapidum vetuſtorum Epigrammata et periculum animadverſionum in aliquot claſſica marmorum* Συνταγματα, *accurante* Chr. Saxio. Et haec quidem in huius voluminis parte prima: altera ſiſtit *ſupplementa marmorum in claſſes deſcripta.* Muratorius multos titulos in Theſauro omiſit; idem accidit Grutero et Reineſio; multi quoque poſt illorum mortem inventi ſunt. Inde Donatus collegit omnes inſcriptiones, quae a triumviris illis aut non editae, aut aliter editae ſunt, excerpſitque eas e Donati.

Sponii, Donii, Goriique operibus, e Muſeo Veronenſi, aliisque libris. Qua via neceſſitatem tollere ſtuduit, tot volumina emendi, quibus tituli antiqui continentur. Accurate ſemper indicavit locum, ubi exſtet titulus, et librum, unde ſumtus ſit, adpoſuit varias lectiones, interdum etiam breves notas, adiecit quoque illorum animadverſiones non raro, quorum e libris titulos petiit. Tomus ſecundus exhibet inſcriptiones maximam partem Romanas. Inter Graecas maxime memorabilis videtur: *Vetuſtiſſima Inſcriptio, in inſula Melo reperta, et Venetias in Muſeum Nanium translata, aere incisa.* Adiecti ſunt commentarii THOMAE PERELLI.

Cf. KLOTZII Acta litter. Vol. IV. p. 390-410.

Chandler. RICARDI CHANDLER Inſcriptiones antiquae, pleraeque nondum editae, in Aſia minore et Graecia, praeſertim Athenis collectae, cum Appendice. *Oxonii* 1774. fol. — Longe aliter in negotio lapidapi verſatus eſt Chandlerus, quam popularis eius, Pocockius. Ubique ex eius opere elucet ſummum ἀκριβείας ſtudium doctrinaque recondita. Magna obſervationum criticarum, philologicarum, et hiſtoricarum vis ineſt. Pleraeque inſcriptiones antea ineditae fuerunt: aliae quidem lucem publicam viderant, at negligenter maxime et mendoſe; quas quidem Chandlerus integritati reſtituit, correxit, lacunas explevit. Inſcriptio Sigea correctior, quam alias, primum locum, in tabulam aeneam inciſa, occupat. Sequuntur aliae, numero CLX et quod excurrit. Huius operis exempla non niſi CCL typis ſunt expreſſa.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1775. p. 73-80.
Philologiſche Bibl. T. III. p. 128-138. p. 215-241.

SECTIO

SECTIO II.

Scriptores de inſcriptionibus Graecis ſingularibus.

EDMUNDI CHISHULL Inſcriptio Sigea antiquiſſimá, βȣςροφηδὸν exarata etc. De qua nos ſupra, Vol. II. P. I. p. 66 ſqq. Addimus hoc loco, eandem quoque exſtare in *Muratorii* Theſ. Inſcript. vet. T. IV. p. MMCIII, eamque etiam a ſequentibus fuiſſe illuſtratam. Chishull.

MICH. MAITTAIRE Diſſertatiuncula in Sigeam Inſcriptionem ab E. Chishull editam; in *eiusd.* Miſcell. Graecor. Carmin. (*Lond.* 1722. 4.) 180 - 183. Maittaire.

SAMUELIS BARKER *Letter concerning a paſſage in the Sigean Inſcription;* in Bibliotheca litteraria, *being a Collection of Inſcriptions, Medals* etc. (*Lond.* 1724. 4.) p. 42 - 44. Barker.

Notae ad marmor Boſporanum, Jovi Urio ſacrum, apud Chishull Antiquit. Aſiat. p. 59; *poſt* JOH. TAYLORIS Comment. ad L. decemviral. de ſect. debitor. (*Cantabrig.* 1742. 4.) p. 23 - 28. Taylor.

JOSEPHI DE BIMARD LA BASTIE Notae ad marmor, ſcriptura Graeca antiquiſſima, quae βȣςροφηδὸν vocatur, inſigne; in *Muratorii* Theſ. Inſcr. T. I. p. 35 - 48. la Baſtie.

CLAUDII SALMASII Explicatio duarum Inſcriptionum veterum, Herodis, Attici Rhetoris, et Regillae, coniugis, honori poſitarum. *Eiusdem* ad *Doſiadae* aras, *Simmiae*, Rhodii, ovum, alas, ſecurim, *Theocriti* fiſtulam, Notae. *Lutet. Pariſ.* 1619. 4. Qui libellus cum eſſet perrarus, a *Joh. Poleno* inſertus eſt Novo Theſauro Antiqq. Rom. et Gr. Vol. II. p. 608 ſqq. Salmaſii.

Caſaubonus. ISAACI CASAUBONI Inſcriptio vetus Graeca, nuper ad urbem in via Appia effoſſa, dedicationem fundi continens, ab Herode rege factam, notis illuſtrata; in *Th. Crenii* Muſeo philol. et hiſt. (*Lugd. Bat.* 1699. 8.) p. 335 - 357. Eſt eadem inſcriptio, quam Salmaſius in ſcripto praecedenti illuſtravit.

Maittaire. Inſcriptio Triopii fundi ab Herode Attico conſecrati; Graece, cum verſione Latina FED. MORELLI; et inſcriptio ſtatuae Regillae; Graece cum Latina interpretatione CLAUD. SALMASII. Accedunt Notae IS. CASAUBONI, CL. SALMASII et MICH. MAITTAIRE; in *Mich. Maittaire* Miſcell. p. 80 ſqq. et p. 174 ſqq.

Patin. CAROLI PATINI Commentarius in tres Inſcriptiones Graecas, Smyrna nuper allatas. *Patav.* 1685. 4. Et in *Poleni* Nov. Theſ. T. II. p. 1041 ſqq.

Cf. Acta Erud. a. 1685. p. 581 ſqq. ubi et prima iſtarum inſcriptionum aeri inciſa exhibetur.

Eiusdem Commentarius in antiquum monumentum Marcellinae, e Graecia nuper allatum. *Patav.* 1688. 4. Et in *Poleni* Nov. Theſ. T. II. p. 1089 ſqq.

Cf. Acta Erud. a. 1688. p. 557 - 564; ubi non ſolum monimentum ipſum aeri inciſum, ſed etiam cenſoris annotationes, Patinianis haud inferiores, in idem conſpiciuntur.

Eiusdem Commentarius in antiquum Cenotaphium Marci Artorii, Medici Caeſaris Auguſti. *Patav.* 1689. Et in *Poleni* Nov. Theſ. T. II. p. 1133 ſqq.

Cf. Acta Erud. a. 1690. p. 361 ſqq. Inſertum eſt monimentum, cum Graeca inſcriptione a Smyrnaeis poſita, aere expreſſum.

TOBI-

TOBIAE GUTBERLETHI Animadverſiones philologicae in antiquam Inſcriptionem Graecam, Smyrnae repertam, auctae et numorum ectypis ornatae; inter *eiusd.* Opuſcula, *Franeker.* 1704. 8. Et in *Poleni* Nov. Theſ. T. IV. p. 359 ſqq. Gud

JOH. ANTONII ASTORII Commentariolum in antiquum Alcmanis, Poëtae Laconis, monumentum, allatum e Graecia. *Venet.* 1697. fol. Cum figg. aen. Et in *Galleria di Minerva* (Venez. 1697. fol.) T. II. p. 147 ſqq. Et in *Sallengrii* Nov. Theſ. T. II. p. 781 ſqq. Aſtori.

DAN. HUET et GISB. CUPER *Lettres ſur deux anciennes Inſcriptions Grecques, trouvées en Orient;* in *Mém. de Trevoux* a. 1704. *Avril* p. 241 ſqq. Huet Cuper.

LUDOLPH KUSTER *Explication d'une Inſcription Grecque;* ibid. a. 1715. Sept. p. 1590 - 1603. Et in *Journal des Savans* a. 1716. *May* p. 584 ſqq. (ed. Amſt.) Küſter.

FRANC. MONTANI *Diſſertazione ſopra un Inſcrizione Greca e ſopra un Baſſo rilievo della Galleria del Gran Duca di Toſcana;* in *Giornale de' Letterati* T. XXXII. p. 87 - 96. Montani.

DE LA ROQUE *Lettre à Mr.* Rigord, *Inſcription Grecque trouvée à Marſeille* etc. *de Trevoux* a. 1714. *Oct.* p. 1771 - 1781.

Lettre de Mr. RIGORD *ſur l'explication précédente;* ibid. a. 1715. *Juill.* p. 1252 - 1265. Rigord.

Lettre de Mr. DE VALBONNAIS *ſur la même Inſcription;* ibid. a. 1716. *Dec.* p. 2226 - 2231. de Valbonnais.

Lettre de Mr. DE LA R** *à Mr.* Rigord *au ſujet d'une Inſcription Grecque trouvée à Marſeille;* in *Mercure de France* a. 1721. *Aout* p. 3 - 11. de la R**

JOH. MASSON Inſcriptio Graeca antiqua, ex Syriae monumentis a Dno. *Maundrel* excerpta, obſervationibus criticis et hiſtoricis illuſtrata; in Bibl. litteraria, paullo ante laudata, p. 2 - 6. Maſſon.

Schwarz. CHRISTI. GOTTLIEB SCHWARZII Expoſitio veteris Inſcriptionis de Aeſculapio et Hygea, Diis φιλανθρώποις. *Altorf.* 1725. 4.

Maffei. SCIPIONIS MAFFEI Epiſtola, in qua tres eximiae et nunquam antea vulgatae Inſcriptiones *(duae Graecae, una Latina)* exhibentur atque illuſtrantur. Veronae 1732. 4. Et in *Bibliotheque Italique* T. XIV. p. 211 - 239.

Maittaire. MICH. MAITTAIRE Antiquae Inſcriptiones duae; Graeca altera, altera Latina, cum brevi notarum et coniecturarum ſpecimine. *Lond.* 1736. fol.

Maffei SCIP. MAFFEI *Eſpoſizione d'una antica tavola di metallo con una inſigne Iſcrizione Romana e Greca;* in eiusdem *Oſſervazioni letterarie* (Verona 1738. 8.) T. III. p. 265 - 307.

Giorgi DOMINICI GIORGI *Ragionamento intorno a due Iſcrizione Greche, ritrovate, l'una fra le rovine di Troja, l'altra nell' Iſola di Delo;* in *Raccolta d'Opuſcoli ſcientif. e filol.* (Venez. 1737. 12.) T. XV. p. 153 - 211.

Taylor. Explicatio Inſcriptionis Graecae in antiquo marmore, inter marmora Arundeliana *Oxoniae* 1668; poſt *Taylori* Comment. l. c. p. 31 - 46.

Marmor Sandvicenſe, cum commentario et notis JOH. TAYLORI. *Cantabrig.* 1743. 4 mai. Cum II tabb. aen. — Inſcriptio memoriam feſti, ab Athenienſibus in inſula Delo in Apollinis honorem poſt quatuor annorum ſpatium celebrari ſoliti, ſervat. Occaſionem eadem Anglo doctiſſimo praebuit, obſervationes ingenioſas ſuper pecunia Graecorum, ſuper Amphictyonibus, aliisque rebus Graecis, tradendi.

Corſini. EDUARDI CORSINI Explicatio eiusdem marmoris; poſt *eiusd.* Notas Graecorum *(Florent.* 1749. fol.) p. XCVII - CXXXII.

J. NI-

J. NIXON, A. M. Marmor Eſtonianum, ſeu Diſſertatio de ſella marmorea votiva, Eſtoniae in agro Northamptonienſi conſervata. *Londini* 1744. 4. Cum tabula aeri inciſa. — Quamvis marmoris, quod explicandum ſibi ſumſerat auctor, inſcriptionem *Seldenus*, *Reineſius* ac *Tomaſinus* dudum vulgaverint: tamen, ut de ſellae figura, cuius illi deſcriptionem non ſatis accuratam dediſſe videbantur, antiquitatum curioſis magis conſtaret, votivum hoc marmor in fronte diſſertationis ſpectandum propoſuit. Hoc igitur donarium cum titulo ſuo illuſtraturus, praemittendam ſibi putavit brevem *de donariorum antiquitate atque uſu* commentationem. Uberius deinde, licet ordine minus probando, illuſtrant χαριστήριον Eſtonianum, Archidamumque, cuius nomen exhibet lapis, Iſidis vel Aeſculapii apud Smyrnaeos ſacerdotem fuiſſe ſuſpicatur. Nixon.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1747. p. 133 - 137.

JOSEPHI BARTOLI *Diſſertazione ſopra la bellezza el'una Greca inedita Iſcrizione*; in eiusdem *Diſſertazione del publico Muſeo d'Iſcrizioni eretto in Verona* (Verona 1745. 4.) p. 119 - 222. Bartoli.

EDUARDI CORSINI Diſſertatio continens explicationem inſcriptionis Graecae; poſt *eiusd.* Notas Graec. Nr. IV. Corſini.

Eiusdem Diſſertatio alia de Inſcriptione Spartae Cl. Fourmontio reperta; *ibid.* Nr. V.

SCIP. MAFFEI *Inſcrizione Greca eſaminata.* In Verona 1750. 4.

CAPVT XVII.

SCRIPTORES DE RE GRAECORUM NUMARIA.

SECTIO I.

Collectiones generales.

Goltz. HUBERTI GOLTZII (*Venloënſis Gelri, Hiſtorici et Archaeologi, ſeu Antwerpiani, ſeu Brugenſis* † 1583.) Sicilia et Magna Graecia, ſive Hiſtoriae urbium et populorum Graeciae ex antiquis numismatibus reſtitutae liber primus. *Brugis Flandrorum* 1576. fol. Cum figg. (Quibusdam exemplis praefixus annus 1581.) Cum novis ſcholiis ANDREAE SCHOTTI. *Antverp.* 1617. fol. Cum figg. *ibid.* 1644. fol. Cum figg. — In hoc opere Siciliae urbium duodecim, Regum duo, Graecorum etiam in Italia oppidorum, nec non Maſſiliae, et eius coloniae Antipolis tres ac viginti aeneae numiſmatum tabellae affabre ſculptae viſuntur, cum accurata Siciliae et Italiae deſcriptione, ampliſſimaque eorum, quae ad ſingularum urbium origines, ſitum et varios caſus ſpectant, enarratione. Additi indices duo, numis intelligendis apprime utiles; in quorum primo notis ſingulares, et ea, quae per nexus comprehenſionesque litterarum ſibi implexarum, vel alioqui per compendium in numis ſcripta ſunt, explicantur: alter, quae in iisdem aut leguntur aut ſpectantur memoratu digna, recenſet. Caeteras velut appendices, diſſertationem de coloniis Graecorum, Inſcriptiones, quae ad Italiae urbes pertinent, Siciliae hiſtoriam ab Auguſto, ut titulus praefert, verius ab Arabum imperio ad Carolum V Imp. eius-

dem

Italiae regum, nec non clarorum Siculo-
:nchos indicaſſe ſufficiet. Quum vero per-
iuius libri exempla, velut in ſpecimen de-
prodiiſſent, JACOBUS BIAEUS, vir in
di arte celeberrimus, Goltzianas tabulas,
numiſmatibus auctas, iterum publicari cu-
hisque ANDR. SCHOTTUS hiſtoriam et Schottus.
, quorum meminimus, a ſe interpolata et
:a, ſubinde expreſſis in margine auctorum
diecit.
ilem operam populis omnibus, apud quos
lingua olim viguit, impendere conſtituerat
is, cum univerſum, Graeciae numis anti-
ſtratae, opus quatuor in libros diſtribuiſſet,
ı primum deſcripſimus; ſecundus univer-
m tractum, qui a Pontico littore, ubi Iſter
nmergitur, ad mediterraneum mare porri-
tertius Aſiam minorem, Syriam, Phoeni-
egyptum, reliquamque Africam; quartus
plerasque inſulas complexuri erant. Sed
opere, cum praeſtantiſſimus vir mortuus
iſiecta, quae ſingulari diligentia aere ex-
t, numiſmata aliquamdiu delituerunt, do-
rum partem comparavit laudatus *Biaeus*,
ura factum eſt, ut LUDOVICI NONNII Nonnius.
ntario illuſtratae prodirent reliquiae, hac
he:
ı. GOLTZII Graeciae univerſae Nomiſma-
n Commentario LUDOV. NONNII. *Ant-*
520. fol. Cum figg. — Hoc in volu-
nnes, quae ſecundo libro deſtinatae erant,
viginti octo urbium, Macedoniae regum
publicatae ſunt. Perpaucae etiam in ter-
:m Nonnius quartum eſſe voluit, cuiusque
XXI exhibuit, deſiderari videntur, ſed ter-
ciderunt fere omnes; ex clariſſimis enim

XIX

artibus, quae in perfecto antiquario r
nam facillimos quosque numos plu
enarrat, eos, qui difficilem explica
ne ſtrictim quidem attingit: in Gra
miſmatibus cum ſaepe turpiter hallu
ignorationem interdum in temerit
obſcura quaevis et incomperta ad ſub
do et reformando.

Cf. BANDURII Bibl. numaria p. 20 ſ

Rara Magnae Graeciae numiſm
Pariſius. et edita a PROSPERO PARISIO, Pa
no, a. 1592, nunc denuo edita.
1683. 4. — Quae a. 1592 Romae
gaverat numiſmata, circumpoſita tal
Magnam Graeciam delineaverat Pro
Conſentinus, iurium Doctor Rom
commodiorem redacta formam, tabu
Volkamer. ſa, ſecunda cura edidit JOH. GEOR
KAMERUS, Medicus Noribergenſis ſc
Praeferunt iſta Graecarum urbium n
ac diverſis ſignis ac formis excuſa. N
decim buxeis tabulis inciſi ſunt. O

ROLDUS, Norimbergenſis, Medicus et eloquentiae, poëſeos, ac linguae Graecae Profeſſor, affirmat. Quae tanto commendabiliorem librum hunc, Volkameri cura iterum editum reddit, quanto exactius *recenſum praeſtantiſſimorum medicae ſimul et numariae rei ſcriptorum* animis curioſorum et elegantiorum litterarum ſtudioſorum ſubiicit.

Cf. Acta Erud. a. 1684. p. 14 ſqq.
BANDURII Bibl. num. p. 33 et 99.

(OBADIAE WALKER, Socii Acad. Oxonienſis, diu etiam ob religionem Romano-Catholicam, cui addictus erat, Romae commorantis) *The Greek and Roman Hiſtory illuſtrated by Coins and Medals. Repreſenting their Religions, Rites, Manners, Cuſtoms, Games, Feaſts, Arts and Sciences. Together with a ſuccinct Account of their Emperors, Conſuls, Cities, Colonies and Families. In two Parts. Neceſſary of Antiquity. By* O. W. *Lond.* 1692. 8. — Liber, tironibus ſcriptus, nihil igitur novi ſeu reconditi tradens. Nulla numorum ectypa adiecta ſunt; quod utilitati libri haud parum detrahit. Walker.

Cf. BAUMGARTENS *Nachrichten von merkwürd. Büchern.* T. XI. p. 68 ſqq.

JOHANNIS HARDUINI, *Societatis Jeſu Presbyteri,* Nummi antiqui populorum et urbium illuſtrati. *Pariſ.* 1684. 4. Et in eiusdem Opp. ſelectis (*Amſtelod.* 1709. fol.) p. 1 - 216. — Harduinus huic rei numariae parti, quae nimirum de numis populorum et urbium agit, facem attulit. Affirmare in praefatione non dubitat, hoc opus ſuum *Errata Antiquariorum,* niſi iactantiae ſubterfugere voluiſſet notam, inſcribi potuiſſe; ſibique lectio auctorum in eodem argumento verſatorum Harduinus.

ītus plurimarum urbium, quarum
que ipſa Ortelium, Holſtenium,
ante ſe Geographorum gregem latu
tos; aeras variarum gentium propria
nologicae artis magiſtros fugerint,
nodos denique complures, inexplica
plus quam Gordios viſos, non ſine
tate quadam ſolutos etc. Fatendum
plura his ineſſe, virum tamen docti
pruritu obloquendi ſolo ac ſine nece
tentias novas proponendas actum fu
libri ſatis copioſam *de re monetaria*
norum diſputationem ex Plinii ſenten
Numos etiam adiecit addendos, et
loco inſerendos.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1685. p. 274 ſ

(Eiusdem) *Explication de quelqu*
les, qui ſont en abrégé ſur les medailles
Mém. de Trevoux a. 1711. *Mai* p. 8
in *Journal des Savans* a. 1711. *Aou*
(Ed. Amſt.)

Explication etc. *Explication des anciennes Medailles de l'Archipel;* in *Mém. de Trevoux* a.
p. 1344 - 1353

arte I, overo il Museo Nummario, ove ſi contengono Medaglie Greche e Latine in ogni metallo e forma, n prima publicate. In Londra 1719. 1720. II Voll. 4. Cum figg. aen. *Anglice* ibid. iisd. II Voll. 4. *Latine* hoc titulo: *Theſauri Britannici Pars ima*, ſeu Muſeum numarium, complexum nuos Graecos et Latinos omnis metalli et formae, ecdum editos; Latine verſa et notulis aucta ab *loyſio*, Comite *Criſtiani*. Vindob. 1762. 4. *Part tera*, cum annotationibus et appendicula ad Geſri tabulas numiſmatum urbium, a *Joſepho Khell* d. 1765. 4. — Auctor narrat, ſe pro ingerato ſibi in patria urbe Roma rerum antiquarm amore, Londini horis ſubſecivis numos hinc le oblatos delineaſſe, quos cum amici harum um periti vidiſſent, delineationesque laudaſſent, tum eſſe, ut eosdem aere exprimere ope aquae giae conaretur; non caruiſſe eam rem, adhibi paullo maiore diligentia, ſucceſſu, cumque anuariam ſupellectilem in Anglia infinitam, viris ctis neque cognitam ſatis, neque deſcriptam, eriſſet, huius operis componendi conſilium nan eſſe, in quo, initio a numis facto, quicquid iglia monimentorum ad antiquitatis ſcientiam andam et amplificandam pertinentium, conctitur, colligeret. Sed in numis edendis viri riſſimi induſtria ſubſtitit. Graeci numi regum, oum, populorumque Graecorum faciunt inim, Conſularibus Imperialibusque Latinis et aecis dehinc ſequentibus. Delineationes ut renderent exacte numis, quos reddunt, open dedit; fiſſuras, corroſiones, abſumtasque eras expreſſit ubique, et artificium cuiuse numi, magnitudinem, metallum, ex quo iflatus eſt, accurate notavit; qua ex parte, intum plerosque alios libros, quibus antiqui

numi

neatam exhibuit. Quod dum comr
ctor, monet obiter, vultus Imperator
cis numis alios, alios in Latinis depre
cum artium in Graecia antehac flor
tum vero perpetuae conſuetudini Gr
militudinem vultuum exactam haud
tribuit. Caeterum ne diſſimilitudo h
cautos lectores, veriorem vultuum d
ex Latinis numis addidit, ut, quant
manus ſculptoris, rectius appareat,
adeo intelligant, Graecos numos pr
ditae doctrinae veſtigia, quae ſerv
quam propter artificium magni ef
Annotationes ab oſtentatione erudi
longe abſunt, cuique liberam ſentien
relinquunt, numos notatu dignio
tantum, ab aliis explicata bona fide i
tamque brevitatem ſectantur. Dele
quem in adducendis numis habuit,
Siſtit enim numos I) plane non im
neque a quoquam in indices num
nec vel eos omnes, ſed notatu digni
rius obvios, in primis ſi vel in vultu,
ſa parte nonnihil ſint ab archetypo d

Operis ipſius initium faciunt numi regum Syriae, ea ratione, cuius modo meminimus. Hiſtoriam horum regum in compendio Haymius adiecit, doctiſſimis obſervationibus ſubinde illuſtratam. Sequuntur numi Phoenicii, regum Commagenorum, de quibus *Maſſonii* diſſertatio inſerta, virorum illuſtrium, urbium, et populorum Graeciae, in qua parte operis collectio numorum Athenienſium Comitis Winchelſene, ab eodem annotationibus doctiſſimis illuſtrata, lectorum oculos in ſe convertit, ac denique Imperatorum, in Carauſio deſinentium. Volumen alterum plures, quam in primo reperiuntur, numorum delineationes, pauciores tamen tabulas aeneas complectitur, propterea quod multas ſeparari a textu, cui antea intermiſtae erant, unique earum plures numorum icones incidi curavit auctor, contra quam in primo volumine fecerat. Sed tamen obſervatum id tantum in Caeſareis numis: Regum, virorum illuſtrium, urbiumque memoriam celebrantes, qui perinde ut in primo volumine praecedunt, adhuc loco ſuo, quo explicantur, inſerti comparent. Sub initium diſſertatio doctiſſimi Edmundi Chiſhull occurrit, qua numo Graeco plane ſingulari et a ſagaciſſimo Bellorio prolato quidem, ſed explicatione nulla illuſtrato, ac ne lecto quidem ita ut par erat, lucem clariſſimam foeneratur. Inter reges, quorum numos Haymius percenſet, Parthici haud poſtremum locum obtinent, qui cum omnes Arſacis nomen geſſerint, vix ſatis diſtingui inter ſe poſſunt. Neque adeo repertus antea erat, qui ſeriem eorum, a Juſtino libro XLI et XLII deſcriptam, ex numis digeſtam, exhibere auderet. Tentavit id nihilo minus Haymius, numoſque Parthicos, cum eos, quos Triſtanus, Spanhemius, Patinus, Morellius aere expreſſos dedere, tum viſos

a ſe in Anglia, quorum novem delineavit, ad reges certos non infelici ſucceſſu retulit.

Cf. Acta Erud. a. 1722. p. 49-54. p. 240-244.

Hanthaler. CHRYSOSTOMI HANTHALERI Dialogi de numis Themiſtoclis atque Ambraciorum, Delphorum, Pagaſeorum, Corcyraeorum, Leucadiorum, Dyrrachii, Athenarum, Macedoniae primae, Bruttiorum; in *eiusdem* Exercitationibus de numis veterum (*Norimb.* 1735. 4.) p. 31 - 64.

Frölich. (ERASMI FROELICH) Animadverſiones in quosdam numos veteres urbium. *Viennae* 1738. 8. Cum figg. aen. Editio altera auctior in *A. F. Gorii* Symbol. litter. (*Florent.* 1751. 8.) Vol. VII. p. 1-118. — Opuſculum egregia praebet ſupplementa operum Goltzii et Harduini. Pars prima ſiſtit et illuſtrat numos Corcyrae nigrae, Cauloniae, Mamertinorum, Ericynorum, Macedonum, Argivorum, Epidauriorum, Lyſimachienſium, Tomitarum, Marcionopolitarum, Romae: altera numos Nicomedienſium, Sardianorum, Cyzicenorum, Erythraeorum, Trallianorum, Attudeorum, Tiberiopolitarum, Amiſenorum, Eumenis regis, Elaeuſiorum, Coryciatarum et Heracleae, Tripolitarum, Sardenſium, Sinopenſium.

Geſſner. JOHANNIS JACOBI GESSNERI, *Profeſſoris Tigurini*, Numiſmata Graeca Populorum et Urbium; Regum Macedoniae, illuſtrata notis variorum; Regum Syriae, Aegypti et Arſacidarum; Regum Siciliae, Judaeae, minorum gentium, et virorum illuſtrium. Omnia, quotquot ex Numiſmatophylaciis et Scriptoribus de re numaria comparare licuit, integra ſerie tabulis aeneis repraeſentata, adſcriptis nominibus Muſeorum, unde deprompta ſunt etc. digeſta et edita. *Tiguri* 1738. fol. Sunt tabulae CXX, ea ratione, quam titu-

titulus docet, diſpoſitae et elaboratae. Supplementa haud contemnenda exhibent libelli duo ſequentes:

ALOYSII *Comitis* CRISTIANI Adpendicula ad numiſmata Graeca populorum et urbium, a (Joh.) Jacobo Geſnero tabulis aeneis repraeſentata. *Viennae Auſtr.* 1762. 4. Cum II tabb. aen. *Editio ſecunda*, forte titulo ſolum mutato, *ibid.* 1769. Criſtiani.

JOSEPHI KHELL, *e Soc. J. in Collegio reg. Thereſ. bibliothecae Garellianae et rei antiquariae docendae Praefecti* († 1772.) Appendicula altera ad numiſmata Graeca populorum et urbium a Jac. Geſnero tabulis aeneis repraeſentata. *Vindob.* 1764. 4. Khell.

M. FRIDERICI SIGISMUNDI WITZLEBEN Selecta quaedam numiſmata Graeca, inedita hactenus, nunc vero explicata. Lipſ. 1754. 4. Cum figg. aen. — Inſunt diſſertationes quatuor: I. de numo antiquiſſimo Delphorum. Addita ſunt varia de origine ſituque Delphorum, de invento oraculo, aliisque rebus, de litterarum priſcarum forma atque origine. — II. de numo Maronitarum, pari et ſimili per omnia Thaſiorum numis, in quorum ditione eos fuiſſe, probabile auctori videtur. III. de numo urbis Aorni, urbis in regione Epiri ad Theſprotium ſinum. IV. de numo quodam Corinthiorum. Wi

Cf. Comment. Lipſ. litter. T. I. p. 394-404.

ERASMI FROELICH ad numiſmata regum veterum anecdota, aut rariora, acceſſio nova. *Viennae Auſtriae* 1755. 4. Frölich.

Eiusdem Notitia elementaris numiſmatum antiquorum illorum, quae urbium liberarum, regum et principum ac perſonarum illuſtrium appellantur. *Viennae*, *Pragae* et *Tergeſti* 1758. 4. Cum

XXI tabb. aen. — Huius libri utiliſſimi hoc loco meminiſſe iuvat, quia omnis verſatur in numis Graecis illuſtrandis, quorum et ſat magnam vim tabulae aeneae eleganter ſculptae ſiſtunt. Multi ex iisdem antea inediti fuerant. Auctor, aliis etiam operibus numiſmaticis clariſſimus primo loco de numiſmatum antiquorum vocabulis, materia, claſſibus, deque prima eorundem vetuſtate quaedam delibat, propoſita etiam alphabetorum aliorumque characterum notitia, cuius ope legi primum vetuſta paene omnia numiſmatum atque marmorum monimenta facilius poſſent. Gradu deinceps facto ad urbium et populorum liberorum, atque illuſtrium perſonarum numiſmata, univerſe antea praelibavit aliqua, primosque complanare aditus ſtuduit. Singularia deinde, catalogis potiſſimum, propoſuit. Sic caput quartum continet catalogum epocharum urbium et populorum, in eorum numis; ſextum vero indicem urbium et populorum liberorum, quorum numiſmata novimus. Caput ſeptimum agit de regum et principum numis, quorum praevia notitia exhibetur, poſteaque exponitur de prima regum claſſe, videlicet de regibus Macedoniae ante Alexandrum M. Siciliae, Cariae, Cypri et Heracleae Ponticae. Caput octavum de ſecundae regum claſſis parte, quae Europaeos et Africanos reges complectitur, poſt Alexandrum M. ad Chriſtum. Prodeunt igitur Macedoniae reges reliqui, reges Paeoniae, Epiri et Illyriae, Siciliae, Thraciae, Ponti et Boſphori Cimmerii, Aegypti. Caput nonum de regibus ſecundae claſſis in Aſia, ſcil. in Aſia minore, in Pergamo, Syria, Parthia, Armenia, Cappadocia, Cilicia, Bithynia, Paphlagonia et Galatia. Additi ſunt Arabici Damaſci reges, ac regum incognitorum numiſmata. Capite decimo ſiſtitur tertiae claſſis,

claſſis, ab aera Chriſtiana circiter ad quartum ſaeculum, regum notitia brevis; ubi agitur de Thraciae et Ponti regibus reliquis, de regibus Parthicis et Perſicis, de regibus Commagenes, Oshroënes, Mauretaniae aut Numidiae, et de regibus Judaicis. Capite poſtremo diſſeritur de numiſmatibus Heroum, Heroidum, Conditorum urbium et perſonarum illuſtrium.

(JOSEPHI) PELLERIN († 1782.) *Recueil des Médailles de Rois, de Peuples et de Villes, qui n'ont point encore été publiées, ou qui ſont peu connues; avec les Supplemens.* à Paris 1762 - 1767. VIII Voll. in 4. — Seges multiplex laetiſſimaque omnis generis numiſmatum in hoc opere ſplendido continetur, quorum magna pars eſt Graecae originis. Alio forte loco ampliorem dabimus notitiam. Supplementi loco quoque ſunt eiusdem auctoris Pellerin.

Lettres de l'Auteur du Recueil des Medailles des Rois, de Peuples, et de Villes, imprimées en huit Volumes in 4, *depuis* 1762 *juſqu' en* 1767. à Francfort *et ſe trouve* à Paris 1770. 4. — Maxime in his epiſtolis memorabiles ſunt numi Armeni et illuſtrationes hiſtoriae Armeniae. Nec in his novem voluminibus auctoris, ſenis venerabilis, opera ſubſtitit: addidit potius decimum hac epigraphe:

Additions aux neuf Volumes de Recueils de Médailles de Rois, de Villes etc. *inprimés en* 1762. 63. 65. 67. 68 *et* 70; *avec des Rémarques ſur quelques Médailles déja publiées.* à la Haye 1778. 4.

Abbé LE BLOND *Obſervations ſur quelques Médailles du Cabinet de M. Pellerin.* à la Haye 1771. 4. — Inſunt nova numiſmata, quae Pellerinus poſt epiſtolas modo memoratas collegerat. le Blond.

JOH. FRIDERICI WACKER (Numophylacio Electorali Dresdenſi Praefecti) *Sendſchreiben von einigen ſeltenen und einzigen griechiſchen Münzen.* — Wacker.

Dreſden 1767. 4 mai. — Delineatum et explicatum eſt maximum et graviſſimum omnium, quae antea reperta ſunt, numiſma aureum ex claſſe urbium. Poſtea auctor, harum rerum peritiſſimus, narrat de collectione ſua numaria, deſcribit numos nonnullos rariores, atque promittit ſupplementum operis Pelleriniani, hactenus, quantum nos ſcimus, non in lucem editum.

Dutens. LUDOVICI DUTENS *Explication de quelques Médailles de Peuples, de Villes et de Rois Grecques et Phéniciennes.* à Londres 1773. 4 mai. Cum IV tabb. aen. — Maior numiſmatum, primum in hoc libello editorum, pars ad Graeciam eiusque colonias ſpectat. Nonnulla elegantiſſimis adnumeranda ſunt.

Cf. HEYNIUS in *Goetting. gelehrten Anzeig.* a. 1775. p. 1107 ſqq.

de Schachmann. (CAROLI GOTTL. ADOLPHI DE SCHACHMANN, Equitis Luſati) *Catalogue raiſonné d'une Collection de Médailles* (Lipſ) 1774. 4 mai. Cum figg. aen. — Ad modum Pellerini numi XLVIII, ante inediti non ſolum deſcribuntur, ſed etiam, licet non omnes, illuſtrantur.

Cf. HEYNIUS l. c. a. 1775. p. 786 - 792.

Neue Bibliothek der ſchönen Wiſſenſchaften. T. XIX. p. 60 - 83.

Eckhel. JOSEPHI ECKHEL, *Theſauro Caeſareo numorum gemmarumque veterum, et rei antiquariae in Univerſitate Vindobonenſi Praefecti*, Numi veteres anecdoti, ex Muſeis Caeſareo - Vindobonenſi, Florentino Magni Ducis Etruriae, Granelliano nunc Caeſareo, Vitzaiano, Feſteticziano, Savorgnano, Veneto, aliisque collegit et animadverſionibus illuſtravit. *Vindob.* 1775. II Partes in 4 mai. Cum

Cum XVII tabb. aen. — Numi in hoc opere praeſtantiſſimo exhibiti vere ſunt anecdoti, quippe qui nec in collectione Haymiana, nec Pelleriniana, nec alia quaque conſpiciuntur, eamque ob cauſſam ſunt rariores, partim etiam rariſſimi. Superat praeterea editor doctiſſimus Pellerinum ſcientia rei numariae, veterum linguarum, Graecae in primis, artis criticae, ſenſuque veri ac pulchri. Ordine geographico prima pars exhibet numos Hiſpaniae, Galliae, Italiae, Siciliae, Thraciae, Macedoniae, Theſſaliae, Illyrici, Epiri, Graeciae, Cretae: pars altera, Ponti, Aſiae minoris ſecundum eius provincias, Syriae, Phoeniciae, Palaeſtinae, Aegypti, Cyrenaicae, Byzacenes, Mauretaniae. Addita ſunt nonnulla urbium numiſmata obſcurae originis, numique Latini.

Cf. HEYNIUS in *Gött. gel. Anzeig.* a. 1776. p. 393 - 397. 402 ſqq.

Eiusdem Sylloge I numorum anecdotorum Theſauri Caeſarei, cum commentariis. *Viennae* 1786. 4 mai. Cum X tabb. aen. in quibus CXXX numi, antea non editi, ſunt expreſſi, et quidem maximam partem Graeci.

Cf. HEYNIUS a. 1787. p. 246 ſqq.

Numiſmata Graeca non ante vulgata, quae ANTONIUS BENEDICTUS e ſuo maxime et ex amicorum muſeis ſelegit, ſubiectisque GASPARIS ODERICI animadverſionibus, ſuis etiam notis illuſtravit. *Romae* 1777. 8. — Sunt XXVIII numi, aeri inciſi doctisque obſervationibus illuſtrati. Benedict et Oderic

FRANCISCI NEUMANNI, *Canonici regularis ad St. Dorotheam, Muſeo Caeſareo numorum recentioris aevi Praefecti, Academiae hiſtoriographicae* Neumann

Matritenſis Socii, Populorum et Regum numi veteres inediti, collecti ac illuſtrati. *Pars prima. Viennae* 1779. — *Pars altera.* Acc. Romanorum numi anecdoti et animadverſiones in univerſum opus ill. Pellerini. *ibid.* 1783. 4. Cum tabb. aen. XIV. — Numi omnes vel antea prorſus inediti, vel male delineati ſive deſcripti, vel nondum explicati, etiam, ut in opere Eckheliano, ordine geographico recenſentur. Ratione delineationis numorum accuratae, chartae pulchrae ac typorum nitidorum, idem opus a Neumanniano ſuperatur. Nec minor intelligentiae et doctrinae laus Neumanno debetur. Exhibet idem, praeter numos alios rariſſimos, nonnullos in urbibus Graecis cuſos, quorum antea nulla exſtiterat notitia. Animadverſiones in Pellerini opus, tomo ſecundo p. 213 - 244 additae, nemo, qui eodem recte uti velit, negligere debet. Antiquitatis ſtudium, hiſtoria et geographia, etiam hoc theſauro multum lucis accipere poſſunt.

Cf. HEYNIUS l. c. a. 1780. p. 9 - 15. a. 1784. p. 865 - 872.

Hunter et Combe. Numorum veterum populorum et urbium, qui in Muſeo GUILIELMI HUNTER aſſervantur, deſcriptio figuris illuſtrata. Opera et ſtudio CAROLI COMBE, S. R. et S. A. Lond. Socii. *Londini* 1782. 4 max. Cum LXVIII tabb. aen. in quibus circiter duo millia numiſmata delineantur. — Magna huius theſauri pars exhibet numos Graecos antea ineditos, docte in ordinem redactos. Aliis iam notis additus eſt index operum, in quibus eorum deſcriptio continetur. Hoc opere, atque libris Neumanni, Eckhelii et Pellerini, pars rei numariae, quae numis populorum urbiumque eſt dicata, novam prorſus faciem et augmen-

nta, de quibus maiores noſtri ante quadraginta
quinquaginta annos vix ſomniaverint, nacta eſt.
:f. HEYNIUS l. c. a. 1783. p. 1388 ſqq.

Catalogi numarii, aliique libri huc etiam forte
erendi, in ea bibliothecae parte, quae rei numa-
: dicata eſt, enumerabuntur.

SECTIO II.

Scriptores de numiſmatibus regum Macedoniae.

Plures libri e capite ſuperiore huc etiam tra-
idi, praeter eos autem conſulendi ſunt ſe-
entes.

Numiſmata Regum Macedoniae omnia, quae Geſſner.
oribus celeberrimorum virorum, CROPHII,
ZII, GOLTZII, PATINI, SPANHEMII,
RDUINI, BEGERI, WILDII, HAYMII,
IBII etc. ex regiis aliisque Numiſmatophyla-
hactenus edita ſunt, additis ineditis et nondum
criptis tabulis aeneis. Repraeſentata digeſſit,
cripſit et notis variorum doctiſſimorum viro-
n illuſtrata edidit JOH. JACOB. GESSNERUS.
efixa ſunt Prolegomena de Theſauro univerſali
nium numiſmatum Graecorum et Romano-
n; Caput de numiſmatum Graecorum praeſtan-
uſu et raritate; *le Catalogue des Medailles Grec-
s, qui ſe trouvoient au Cabinet de Mr. de* FOR-
NT DE LA TOUR, *pendant qu'il demeuroit à
ric.* Tiguri 1738. fol. Cum VII tabb. aen. —
imiſmata, parco hiſtoricae deſcriptionis appara-
condecorata, regum Macedoniae plura quidem
eſſnerus in his plagulis collegit et enumeravit,
am antea usquam factum fuerat *): nihilo mi-

 nus

*) Cf. Nova Acta Erud. a. 1741. p. 391 - 397.

nus vero eundem largam meſſem poſteris reliquiſſe, apparet ex libris Pellerini, Eckhelii, Neumanni, aliorumque recentiorum, partim etiam e libello ſequente:

de Khevenhüller ſ. Frolich. FRANCISCI ANTONII *S. R. I. Comitis* DE KHEVENHULLER (ſ. potius ERASMI FROELICH) Regum veterum numiſmata anecdota aut perrara, notis illuſtrata. *Viennae Auſt.* 1752. 4. Cum III tabb. aen. — Praeter alios numos, v. c. regum Syriae, Parthiae, Mauretaniae, ſingulari ſtudio numus Archelai, regis Macedoniae, huiusque vita deſcribitur; ſimul reliquorum Macedoniae regum genealogia et chronologia illuſtratur.

✣ ✣ ✣

Catherinot. NICOL. CATHERINOT *Les Philippes de Berry, ou Diſſertation ſur les Medailles des Philippes de Macedoine, qui ſe trouvent à Berry.* à Bourges 1687. 4.

Schmidt. JOH. ANDR. SCHMIDT Epiſtola ad *Henr. von und zu der Tann,* de numo Philippeo, in agro Tannenſi reperto. *Jenae* 1692. 4.

le Digne. N. LE DIGNE *Deſcription du Medaillon d'or antique d'Alexandre le Grand.* à Paris 1601. 12.

de Vallemont. (LUDOVICI DE VALLEMONT *Diſſertation ſur une Medaille ſinguliére d'Alexandre le Grand par laquelle on juſtifie l'Hiſtoire de Q. Curce.* à Paris 1703. 12. — Alii numum iſtum falſum, alii veterem quidem, ſed Alexandro recentiorem eſſe exiſtimant. Vallemontius ipſius Alexandri aetate cuſum, fideique Q. Curtio confirmandae maxime appoſitum eſſe contendit, atque ita explicat, ut nihil vero ſimilius excogitari poſſe videatur, modo hoc unum concedatur, fuiſſe illa aetate monetarium ita acri ingenio praeditum, ut futura non coniectura ſolum, eaque cum praeſentibus copulando

modo augurari, ſed etiam certo velut divine prae-dicta ſcire potuerit.

(CAROLI CAESARIS BAUDELOT DE DAIRVAL) *Lettre à Mr. le Marquis de Dangeau ſur une prétendue Medaille d'Alexandre, publiée par Mr. de Vallemont, où l'on traite pluſieurs matiéres curieuſes d'antiquité.* à Paris 1704. 12. Baudelot de Dairval.

Eiusdem *Seconde Lettre ſur le même ſujet.* ibid. eod. 12.

DE VALLEMONT *Réponſe à M. Baudelot, où ſe trouve detruit tout ce qu'il a avancé contre l'antiquité de la medaille d'Alexandre le Grand, et contre la Diſſertation faite ſur cette medaille ſinguliére.* à Trevoux 1706. 12. de Vallemont.

SIGEBERTI HAVERÇAMPI Diſſertationes de Alexandri M. numiſmate, quo quatuor ſumma orbis terrarum imperia continentur, ut et de numnis contorniatis. *Lugd. Bat.* 1722. 4. Cum figg. Havercamp

JULII CAROLI SCHLAEGERI Commentatio de numo Alexandri M. cum ſumma raritate tum typo ſingulari conſpicuo, et Theſauri Fridericiani ornamento maximo. Accedit de theſauro ſupellectilis antiquariae, ſive collectione opuſculorum rariorum, quibus viri eruditi numos, gemmas, lapidesque veterum Graecorum et Romanorum illuſtrarunt, proxime edendo conſilium. *Hamburgi* 1736. 4. Schlaeger.

Cf. *Leipziger gel. Zeit.* a. 1736. p. 788-791.
Acta Erud. a. 1737. p. . . .

ALEXANDRI XAVERII PANEL *Remarques ſur les premiers verſets du premier livre des Machabées, ou Diſſertation ſur une Medaille d'Alexandre le Grand, du Cabinet de l'hôtel de la ville de Lyon.* à Lyon 1739. 4. *Hiſpanice* ab *Emanuele Gomez y Marco.* Panel.

En

... 1723. Opp. p. 421 - 430.

Zorn. PETRI ZORNII Diſſ. de n
Deucalionei diluvii typum exhiben
Opuſc. ſacr. T. I. p. 35 - 41.

Oudinet. (MARCI OUDINET) *Reflexio
dailles d'*Athenes; in *Hiſt. de l'*.
T. I. p. 219 - 227.

Paſſeri. JOH. BAPT. PASSERII Diſſe
Ballaeorum; in *Gorii* Symbol.
1749. 8.) Vol. IV. p. 118 - 128.

Beger. LAURENTII BEGERI *Crana*
ca, eadem et *Helena* dicta et Mi
habitata, ex numiſmatibus Gol
communem opinionem, quae ad
reſpexit. *Colon. Brandenb.* 1696.
rem in libri inſcriptione indicatan
ſymbola in numis iſtis expreſſa, ac
ſpertiliones, in quorum formam m
niae filias veteres finxere. Hic e
velut corollaria, numi Gythei,
Actiaca celebratur; Nyſae, in qu
re ſibi viſus eſt umbram, cymbae
ſtentem; Athenarum et Creſii,

tenſium ſerpentifera numiſmata, quae apud Goltzium exſtant, ſiſtit, et quid in illis ſerpentes quid pharetra, Bacchique ciſta myſtica et hedera ſibi velit, copioſe ediſſerit et explanat. Exiſtimat quippe, ſerpentibus his ipſos Cretenſes adumbratos fuiſſe, nec obſcure gentis originem iis declarari. Serpentes adeo Aſiae ſymbolum fuiſſe, evincere ſtudet. Simul demonſtrat, Phrygiam minorem ſeu Troada antiquiſſimis temporibus, et omnium primam, Aſiae nomen obtinuiſſe, indeque paullatim nomen hoc toti continenti commune factum eſſe. Cretenſes vero ab Aſia hac, quae Troianis ſubfuit, oriundos ex Phrygia per Thraciam et Graeciam in Cretam tranſiiſſe, multisque in rebus Phryges imitatos originemque ſuam mentitos fuiſſe, copioſe auctor differit. Ad corytum denique, arcus et ſagittas in Cretenſibus numis quod attinet, nihil iis denotari aliud, quam ſagittandi artem, cumque Cretenſes eam ab Apolline ſe didiciſſe gloriati fuerint, dilucide inde apparere, quod ab orientalibus Aſiae populis eam didicerint. Apollinem enim ſolem eſſe, qui ab oriente ſurgit et inde orbem terrarum tranſit, quique ideo iaculandi arte cenſetur excellere, quod radii ſolares ſagittarum rationem obtineant, idque ſolem in Cretenſium quodam numo aperte teſtari.

Cf. Acta Erud. a. 1703. p. 158 ſqq.

DE BOZE *Réflexions ſur les Médailles de Crotone*; in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* T. I. p. 235 ſq. de Boze.

(JO. HARDUINI) *Explication d'une Médaille d'or de* Cyrene; in *Mém. de Trevoux* a 1727. *Aout.* p. 1444 - 1452. Harduinus.

De numis *Epheſiis* v. ſupra Vol. II. P. I. p. 86 ſq.

THEOPH. SIGEFR. BAYERI Numus *Gyrtonies*, urbis Theſſalicae, illuſtratus; in *Comment. Acad.* Bayer.

1690. 4. Cum figg. — Nummu
Nonnius Cyrii in Cypro inſula cu
rat, Begerus ad Cyrium, Aetoliae
re demonſtrat, nec cygnos in eo
meleagrides aves expreſſas eſſe,
nigma explicat.

Oudinet. (MARCI OUDINET) *Reflexi*
dailles de Lacedemone, *avec fig.* in
des Inſcr. T. I. p. 227 - 234. —
quibus capita Imperatorum Rom
ciuntur, diſſeritur.

le Blond. (*Abbé* LE BLOND) *Recherch*
Lamia, *ſur les Maliens*, *et ſur quelq*
Medailles; ibid. T. XL. p. 86 - 9
la aenea. — Lamiae, urbis vet
eiusque incolarum, Lamiorum ſe
Meliorum, hiſtoriam valde obſcu
ſtrare ſtudet, ope potiſſimum nun
cum quidam eſſet, quem *Duten*
libello, capite ſuperiore laudato)

Quam ſententiam refellere *Dutens* ſtuduit in diſſertatione ſic inſcripta:

Eclairciſſemens ſur quelques Médailles de Lacédémone, *d'*Héraclée *et de* Mallus; *en réponſe au Mémoire de M. l'abbé le Blond;* ibid. p. 93 - 95. Cum tabb. aen. Dutens.

TERRIN *Diſſertation ſur une médaille des* Macedoniens; in *Mém. de Trevoux* a. 1711. *Mars* p. 484 - 496. Terrin.

CAELESTINI L'OREFICE Diſſertatio de nummo argenteo *Macedonico;* in *Raym. Duellii* Excerpt. geneal. hiſt. (Lipſ. 1725. fol.) Append. II. p. 340 - 347. l'Orefice.

EZECH. SPANHEMII Epiſtola de *Nyſaeorum* nummo, in quo Θεογαμια οικȣμενικα inſcribuntur; *ibid.* p. 100 - 133. — Diſſeritur de ludorum, quos titulus innuit, appellatione; de ſcribis, quod genus magiſtratus in Aſia proconſulari frequens fuit; de Oecumenici vocabulo; de ludis Iſelaſticis. Spanheim.

Abbé BELLEY *Obſervations ſur les lettres numérales Grecques, gravées ſur les Médailles de pluſieurs villes de* Pamphylie *et de* Piſidie; in *Hiſt. de l'Acad. des Inſcr.* T. XLII. p. 55 - 59. Belley.

EZECH. SPANHEMII Epiſtola de duobus *Pergamenorum* nummis; *ibid.* p. 209 - 266. — In primo numo ſtat Aeſculapius in thenſa, quam duo Centauri δαδȣχοι trahunt; hunc Spanhemius fuiſſe docet patrium et praeſidem Pergamenorum Deum. Deinde de baculo ſerpente circumvoluto, de pompa ſacrorum, de Centauris variorum Deorum thenſae iungi ſolitis, de facum uſu in myſteriis, varia colligit, ſimulque cur Aeſculapium Centauri vehant, eique faces praeferant, ſollerter inveſtigat. In altero numo ſtat Jupiter iuvenis cum fulmine et haſta; hinc Solis caput, inde Lunae; in imo fluvii duo, de quibus, poſtquam cae- Spanheim.

De numis *Smyrnaeorum* v. ſupr
p. 86 ſqq.

Kirchmaier GEORGII CASP. KIRCHMAI
Gerh. Molanum (de numo *Thaſiori*
cules Servator.) *Witteb.* 1694. 4.

Göz. ZACHARIAE GOEZII Differta
ſimo numo argenteo *Thaſiorum:* in
tatt. de Nummis (*Vitemb.* 1716. 8.

Schulze. JOH. HENRICI SCHULZE
Thaſiorum. *Halae Magd.* 1737. 4.

CAPVT XVIII.

RIPTORES DE GRAECIA ANTIQUA ET NOVA GEOGRAPHICI ET HODOEPORICI.

USANIAS, ſupra cap. II. ſect. I. p. 176. laudatus, huc etiam referendus eſt. Pauſanias.

Plura itineraria, inter ſcriptores de rebus Oscis Vol. II. P. I. p. 243 - 274. enumerata, ciae antiquae et novae ſtatum quoque illut. Porro commemoranda nobis videntur ntia.

ETRI BELLONII ſ. BELON (Cenomani, Belon. ici et Philologi Pariſienſis † 1563) *Obſervade pluſieurs ſingularitez et choſes memorables en, Aſie, Judée, Egypte, Arabie et autres pays tgès; redigées en trois Livres.* à Paris 1553. *Reveuz de nouveau et augmentez de figures,* 1555. 4. Hae editiones Pariſinae, prima poum, libris rarioribus adnumerantur. *Ant-* 1555. 8. Cum figg. Haec editio habet inn rerum. *Pariſ.* 1588. 4. Et hae editiones ſunt. *Latine*, interprete *Carolo Cluſio*, Ant- 1589. 8. Cum figg. ligneis. Editio rara a. Et cum eiusdem *Cluſii* Exoticorum libris m. *Antverp.* 1605 fol. Haec altera editio ictore nuncupatur *longe caſtigatior* et quibusſcholiis illuſtrata. — Bellonius regiones, onte libri memoratas, obivit inde ab a. 1546 e ad a. 1550, iuſſu quidem et ſumtibus Caris *Tournon*, quem in hoc et in aliis libris tann patronum veneratur. In itinerarii libro priexponit capitibus LXXVI memorabilia Grae- Diutius moratur in deſcriptione inſularum diae, Lemni, aliarumque Archipelagi, montis

 Athos,

Athos, urbis Theſſalonicae etc. In libro ſecundo capitibus CXV idem ſiſtit iter inde ab urbe Conſtantinopoli, quam deſcribit, verſus Aegyptum, Palaeſtinam, Syriam et Aſiam minorem. Tertius capitibus LVII exhibet multa memoratu digna de imperio Turcico, de Turcarum moribus etc. Hiſtoriam naturalem auctor haud neglexit. Nonnulla quidem minus accurate traduntur: plurima tamen ita, ut auctori fides habenda ſit eumque lubenter audias. *Niceronus* (in *Mém.* T. XXIV. p. 36 ſqq.) Bellonium, plagii a quibusdam accuſatum, ſtrenue defendit.

Cf. (BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Hall. Bibl.* T. VI. p. 138 ſqq.

DE CHAUFEPIE' *Nouveau Diction.* T. I. p. 203.

CLEMENT T. III. p. 99 ſqq.

Savari de Breves. FRANÇOIS SAVARI, *Sieur de* BREVES, *Relation des Voyages tant en Grece, Terre ſainte et Egypte, qu'aux Royaumes de Tunis et Alger; avec un Traité fait l'an* 1604 *entre le Roi Henri le Grand et l'Empereur des Turcs, et trois Diſcours du dit Sieur. Le tout recueilli par le S. D. C.* (JACQUES

du Caſtel. DU CASTEL.) à Paris 1628. 4. ibid. 1630. 4.

Richard. FRANCISCI RICHARD *Relation de ce qui s'eſt paſſé de plus remarquable à Saint-Erini, isle de l'Archipel, depuis l'établiſſement des P. P. Jeſuites, avec pluſieurs choſes memorables.* à Paris 1657. 8.

Boſchini. MARCI BOSCHINI (Veneti, pictoris et chalcographi celebris ſaeculi XVII) *Arcipelago con tutte le Iſole, ſcoglj, ſecche, e baſſi fondi, colla dichiarazione di tutte quelle Iſole, et altri luoghi.* In Venezia 1658. 4. Cum figg. aen.

Etat preſent etc. *L'Etat préſent de l'Archipel.* à Paris 1678. II Voll. in 8. — Eſt relatio itineris, quod legatus Galliarum in aula Turcica conſtitutus, cui nomen

men erat *de Nointel*, per inſulas archipelagi ſuſcepit.

JACOBI SPON (Doctoris medicinae, nati Lugduni a. 1647, mortui Turici a. 1685.) *et* GEORGII WHELER (Equitis Anglici) *Voyage d' Italie, de Dalmatie, de Grece et du Levant, fait aux années* 1675 *et* 1676. à Lyon 1678. III Voll. in 12 mai. *à Amſterd.* 1679. III Voll. in 12 mai. *à la Haye* 1680. II Voll. in 12. *à Amſterd.* 1697. II Voll. in 12. *à la Haye* 1724. II Voll. in 12. Omnes cum figg. aen. *Italice* a *Caſimiro Freſchot*, Bononiae 1688. II Voll. in 12. *Theotiſce* a *Johanne Menudier*, Gymnaſii Baruthini Profeſſore, *Norimb.* 1690. II Partes in fol. ibid. 1713. II Partes in fol. (Ipſa praecedens haec videtur eſſe editio, praefixo tantum novo titulo.) Cum figg. aen. — Maxima egregii itinerarii pars Graeciae conſecrata eſt; quam ob cauſſam hoc loco eius meminimus. Licet titulus etiam Wheleri nomen prodat, Sponius tamen ipſe omnia ſcripſit, uſus ſolum paſſim Angli obſervationibus. Nec ſolum Whelerus, ſed etiam Vaillantius, celeberrimus rei numariae antiquae arbiter, comes itineris fuit. Non modo ſitus locorum deſcribit Sponius, verum etiam antiquitates varias, Graecas potiſſimum, quas obvias habuit, illuſtrat doctiſſime et elegantiſſime. Multae inſunt Graecae inſcriptiones antea ineditae, hiſtoriaeque egregie inſervientes. Singularem diligentiam auctor dicavit perluſtrandis et deſcribendis Athenarum ruderibus venerandis. Quum contra nonnulla a Sponio prolata GUILLETUS edidiſſet *Lettres écrites ſur une Diſſertation d'un Voyage de Grece, publiée par Mr. Spon* (Pariſ. 1679. 12;) ſtatim ſucceſſit ipſo *Sponio* auctore: *Réponſe à la critique, publiée par Mr. Guillet ſur le Voyage de Grece de Jacques Spon,*

Spon et Wheler.

Guillet.

 à Lyon

à Lyon 1679. 12. In quo libello Sponius rem ſuam fortiter geſſit. Accuſatur tamen plagii a *Thoma Smith* in praefatione ad ſeptem Aſiae eccleſiarum notitiam. Caeterum editio Lugdunenſis longe praeferenda eſt ſequentibus, minus accurate typis expreſſis.

Wheler. GEORGII WHELER *Journey into Dalmatia, Greece and Levant.* Lond. 1682. fol. Cum figg. aen. *Francogallice*, Ultraject. ad Rhen. 1682. 12. *Amſtelod.* 1689. II Voll. in 12 mai. *ibid.* 1692. II Voll. in 12 mai. *Hagae Comit.* 1723. II Voll. in 8. Omnes cum figg. aen. — Quanquam Wheleri itinerarium in plerisque cum Sponiano congruit, haud parum locupletius dici tamen meretur. Nam Sponius cognitioni antiquorum monimentorum praecipue ſtudium ſuum addixerat, aliarum rerum minus curioſus. Whelerus e contrario, praeter iſtarum deſcriptionem, variis obſervationibus, ad res maxime naturales pertinentibus, animum occupavit; aliquot hebdomadibus etiam diutius in Graecia eſt commoratus, et regiones quasdam peragravit, quas Sponio videre non contigerat, reditum ſcilicet maturanti. Praeterea in quibusdam contradicere comitis ſui relationibus neceſſarium duxit, quoniam hunc plus vice ſimplici commentarios atque diaria feſelliſſe deprehenderat. Interpres Francogallicus archetypum non perfecte pleneque reddidit; nam potiora tantum capita expreſſit. Praeclara etiam ex hoc itinerario diſci poſſunt, ſive hiſtoriam naturalem, ſive litterariam, ſive geographiam ſpectaveris, quam ſedulo excolere, erroresque cum veterum tum recentiorum corrigere ſtuduit auctor. Qua quidem occaſione variis Strabonis, Pauſaniae et aliorum locis luminis non nihil attulit. Complura etiam aeri inſculpta occurrunt, ex quibus clarius per-

perſpicitur monimentorum, aedificiorum, ruderum etc. figura et ſitus. Praecipue mentionem meretur nova Achaiae, quousque ab auctore peragrata eſt, tabula geographica; quippe quam omnibus aliis, quotquot antea de hac regione exſtabant, correctiorem eſſe confidit; in qua promontoriorum, fluminum, portuum, montium, et provinciarum nomina antiqua ſimul cum recentioribus exprimere penſi habuit: at urbium nomina recentiora modo adſcribere fuit contentus, quarum tamen exactam deſcriptionem in *Tractatu Latino de Attica* dare promiſit, qui vero, quantum nos ſcimus, nunquam in lucem prodiit.

Cf. Acta Erud. a. 1689. p. 460-468.

VINCENTII CORONELLI *) *Memorie iſtorio-geografiche de regni della Morea, Negroponte e luoghi adjacenti.* In Venezia 1685. II Voll. in 8. Cum tabb. geogr. *ibid.* 1688. II Voll. in 8. Cum tabb. geogr. *Francogallice*, Pariſ. 1686. 8. *Amſterd.* 1686. 12. Cum tabb. geogr. *Anglice*, Lond. 1687. 8. Cum tabb. geogr. *Theotiſce* . . . . Continet liber eruditam deſcriptionem Peloponneſi ſeu Moreae et Euboeae ſive Negroponti urbium, caſtrorum, portuum, incolarum, locorum etiam finitimorum, adiunctis nominibus antiquis, commemoratione originis variarumque mutationum, et quicquid uspiam memorabile reperitur aut accidit, usque ad a. 1685. Diviſus eſt in duos tomos, quorum prior Moreae ſitum, nomina antiqua et originem nominis Moreae recenſet; hinc figuram, amplitudinem, diviſionem veterem in octo, et novam in quatuor partes, exhibet. Enarrantur porro promontoria, montes et ſylvae, inſertis ubique breviter antiquis poëtarum fabulis, item Coronelli.

*) De quo v. Vol. II. P. I. p. 94.

item mentione ſanorum ibidem exſtructorum; ſequuntur fluvii, fines, maria, quibus alluitur, cum ſuis ſinubus — ubi exacta deſcriptio maris Jonii — fertilitas, deliciae, imperiorum varietas, et qua ratione a Deſpotis in Turcarum poteſtatem pervenerit. His accedit commemoratio de priſtina amplitudine Venetorum imperii, tam in Peloponneſo, quam per univerſam Graeciam et regna adiacentia, ut coeperit, utque adoleverit, uti Bertholdo Eſtio, duce Veneti exercitus, caeſo defecerit, eo vero tempore, quo Coronellus ſcripſit, quaſi revixerit. Poſteriore parte ſigillatim exponuntur civitates et caſtella mari adſita, ſinus, ſaxa, inſulae non modo propinquae, ſed et aliae maris Jonii. Multa potiſſimum memoratu digna refert de Euboea inſula, quam priſci Chalcidem quoque nominaverunt, nunc Negroponte; et in primis fluxum et refluxum maris mutabilem in euripo Euboico deſcribit.

Cf. Acta Erud. a. 1687. p. 581-585.

D. a. P. D. a. P. *Deſcrittione delle provincie, che formano la tanto decantata peninſola della Morea; diviſa in II libri.* In Venez. 1686 12. Cum figg. aen. Theotiſce hac epigraphe: *Der treflichen Halbinſel Morea und derſelben unterſchiedlichen Provinzen alte und neue Beſchreibung, wie auch der Republic Venedig in beſagtem Morea glücklich gehabten Succeſs der Waffen. Aus dem Italieniſchen.* Nürnberg 1687. 12. Cum figg. Altera verſionis pars translata e libro ſic inſcripto: *Succeſſe dell' armi Venèti in Levante.* 1685.

Joſ. de St. Maria. JOSEPHI DE S. MARIA *) *Viaggio e Navigazione nelle andare e tornare dall' Arcipelago.* Roma 1687. 4.

Nea-

*) De quo Vol. II. P. I. p. 351.

Neuvermehrte Beſchreibung der Halbinſel Morea. *Neuvermehrte Beſchreibung etc.*
ſus Coronelli und andern. Nürnberg 1687. III
artes in 8. Cum figg. aen.

FRANCISCI PIACENZAE Opus, huc quo- *Piacenza.*
ue pertinens, ſupra Vol. II. P. I. p. 92 ſqq. re-
enſetur.

OLFERTI DAPPER Beſchryving van Morea, *Dapper.*
s de Eylanden in de Adriatſche Zee, of Golf van
Venetien, Korfu, Cefalonia, St. Maura, Zante. Am-
erd. 1688. fol. Cum tabb. aen.

Eiusdem Naukeurige Beſchryving de Eylanden
de Archipel der mittellandſche Zee, Cyprus, Rho-
us, Negroponte, Patmos en ontrent dezelve gelegen.
mſterd. 1688. fol. Cum figg. aen. Francogallice
id. 1703. fol. Hag. Comit. 1730. fol. Cum
gg. aen.

Archipelagus turbatus, oder des ſchönen Grie- *Archipelagus turbatus.*
enlandes verwüſtete und erödete Waſſerfelder, auf
elchen zu ſehen ſeyn des Egeiſchen und anhangender
leeren und Länder vornehme Städte und Raritäten.
ugſpurg 1688. 8. Cum figg.

BERNHARDI RANDOLPH Preſent State of *Randolph.*
e Morea. Oxford 1689. 4. Cum figg. aen. —
eſcriptum quoque mare circa Conſtantinopolin,
nus Smyrnaeus, inſulaeque Candia et Rhodus.

PAULUS LUCAS in ſecundo verſus orientem *Lucas.*
ſtituto itinere Graeciam quoque perluſtravit va-
aque eius memorabilia litteris conſignavit. Cf.
pra Vol. I. P. II. p. 62.

Voyage hiſtorique de la Grèce. à Amſt. 1733. *Voyage etc.*
Voll. in 8.

Nec negligendus eſt RICHARDUS POCOK, *Pocok.*
uippe qui in operis, ſupra Vol. I. P. II. p. 92. re-
enſiti, Vol. III. Graeciae veteris monimenta plu-
a et oculis uſurpavit et in aere delineavit.

et cum annotationibus (a Chri...
Lipſ. 1772. II Voll. in 8. — N
quam utilitate hae epiſtolae le
Multa enim inſunt e trivio petita,
ctoris aſſiduum, veteres Graecos
comparandi, trahit illum in error
ſuadet, Graecis mores affingere pr
men iidem aliis populis, quid? qu
no generi communes ſint. Nimi
ſim videas eruditionis et lectionis
ſam. Egregia contra ſunt, quae
hodiernorum Graecorum moribus
gua obſervavit litterisque tradidit.
in tertia maxime editione, a Guyſi
dierno imperii Osmanici ſtatu trad
fecto minusque nota. Tertia edit
nulla habet a ſcopo auctoris prima

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1771. p.
p. 1240. a. 1783. p. 1404-1408.
Neue Bibliothek der ſchönen Wiſſen
p. 280 - 289.

r la navigation. à Paris 1771. 4. Cum XLIX
ulis geographicis es ichnographiis. Hoc opere
›graphia Moreae mirum in modum aucta.

RICHARDI CHANDLER, *Fellow of Magdalen* Chandler.
llege and of the Society of Antiquaries — *Tra-*
r into Greece: or an Account of a Tour made at
Expenſe of the Society of Dilettanti. Oxford
76. 4 mai. *Lond.* 1776 4 mai. Cum tabulis
ogr. et ichnographiis. *Theotiſce* (a *H. C. Boje* et
H. Voß.) Lipſ. 1777. 8 mai. Cum tabb. aen.
ichnogr. *Belgice,* cum quibusdam annotationi-
ſ ab *O. R. F. W. Winkelmann,* t'Utrecht 1779.
nai. — Auctorem, antiquitatis et litteraturae
aecae peritiſſimum, aliquoties in hoc opere iam
davimus; poſtremo quidem, ubi de eius col-
tione inſcriptionum, a ſe et ſociis in itinere, per
asdam Aſiae minoris et Graeciae regiones inſti-
o, repertarum, expoſuimus (ſupra in hoc vo-
mine. cap. XVI. ſect. I.) Eſt nimirum diarium,
lus partem, in qua de itinere per Joniam, Cari-
i et Phrygiam narravit, ſupra Vol. II. P. I.
65 ſqq. *) recenſuimus. Eadem ratione in hoc
ro iter per nonnullas Graeciae regiones, Atti-
m in primis, ubi diutius Angli iſti commorati,
1765 et 1766. peractum deſcribitur. Chandle-
s geographiae veteris atque reliquiarum antiqua-
m rationem potiſſimum habuit. Multa nova,
l nota quidem, quibus vero aliorum narrationes
nfirmantur, per hoc volumen diſperſa ſunt.
cile vero apparet, Anglos hoſce omnes ſcripto-
s hodoeporicos, qui ante eosdem Atticam viſe-
runt,

*) Ibidem addi poteſt, librum etiam *Londini* a. 1775. in 4 mai. typis expreſſum eſſe. De eodem conſuli poſſunt *Götting. gel. Anzeig.* a. 1776. p. 418-423. *Neue Bibl. der ſchönen Wiſſ.* T. XIX. p. 30-60. *Neue philol. Bibl.* T. III. p. 106-119.

Choiſeul-Gouffier. pore regis Galliarum legati ſummi in
nica) *Voyage pittoresque de la Grece.*
1783. XII *Cahiers* ſ. particulae, prim
cui alterum haud ſucceſſit, conſtitu
max. Cum tabulis geographicis et
aeneis elegantiſſimis. *Theotiſce*, cu
notulis, (a *Reichardo*, Conſiliario et
Gothano,) *Gothae* 1780. 1782. II Pa
bus ſolummodo priores quinque vel
inſunt, in 8. Cum nonnullis figg. ae
geogr. — Opus aeque ſplendid
Tabulae enim aeneae, quarum unic
lae decem ſunt adiunctae, ſumma a
ſingulari elaboratae, atque deſcriptio
iis exhibitarum doctae ſunt lectuque a
cundae. Auctor inde ab a. 1776.
Archipelagi, tum Graeciam ipſam litt
minoris perluſtravit. Non ſolum re
rum, veterum monimentorum, inſcri
ſed etiam hiſtoriae recentioris, moru
rum Graecorum, belli ſuperioris, a R

CAPVT XIX.

SCRIPTORES DE GRAECIA HODIERNA.

Licet mores ritusve Graecorum hodiernorum plurimi cognoſci atque diſci queant cum e ſcriptoribus de rebus Osmanicis (Vol. II. P. I. p. 243 ſqq.) tum ex itinerariis modo cap. XVIII recenſitis: ſuperſunt tamen nonnulli, quibus hic locum dare liceat, eiusmodi potiſſimum, qui ſtatum Graecorum religioſum deſcripſerunt. Nos quidem in hac bibliotheca hiſtoriam eccleſiaſticam curare non ſolemus: libros vero nonnullos huius generis hoc loco recenſendos ducimus, quia et alii Graecorum hodiernorum mores et inſtituta exinde hauriri intelligique poſſunt. Quorum in cenſum veniunt:

Turco - Graeciae libri octo, a MARTINO CRUSIO, *in Academia Tybingenſi Graeco et Latino Profeſſore* († 1607) utraque lingua editi. Quibus Graecorum ſtatus ſub imperio Turcico, in Politia et Eccleſia, Oeconomia et Scholis, iam inde ab amiſſa Conſtantinopoli, ad haec uſque tempora, luculenter deſcribitur. Cum indice copioſiſſimo. Cum gratia et privilegio Caeſ. Maieſt. *Baſileae*, per Leonardum Oſtenium, Sebaſtiani Henricpetri impenſa. *In fine legitur* a. 1584. fol. — Omnes fere bibliographi hunc librum rariſſimis adſcribunt. Non ſolum vero rariſſimus eſt, ſed etiam utilis, cum ad ſtatum Graecorum recentiorum eccleſiaſticum tum civilem cognoſcendum. Quo modo enatus ſit, ipſe Cruſius nobis narret. Is igitur in dedicatione: „Cum, inquit, *Stephanus Gerlachius* cum generoſo Heroë, D. *Davide Ungnadio*, Conſtantinopolin profecturus eſſet; de hodiernis Grae-

Cruſius.

cis

ſtorica quaedam: et ſatis magnam c
larum, a clariſſimis Graecorum ir
rum: denique alia non pauca. Se
ſantium Graecorum litteraria mihi n
que conciliata eſt. Ex quibus reb
hoc opus conficerem, quod antea
ram.“ Sequitur Liber *primus*, Gra
ſic inſcriptus: *Hiſtoria politica Con*
CIↃCCCXCI *usque ad* CIↃIↃLXIIX *anno*
tina a Martino Cruſio *facta* p. 1-104.
co-Graeciae Liber ſecundus: Hiſtoriam
ſeu Eccleſiaſticam, poſt Conſtantinopol
pugnatam, ad noſtra usque tempora co
ce et Latine a Martino Cruſio *editus.*
pioſis eiusdem Cruſii *Annotationibus* p
Liber Tertius: Varias Graecorum int
ab anno CIↃIↃLVI *usque ad* CIↃIↃLX
riis in locis ſcriptas, tribus partibus di
quarum Prima *vulgares, purius com*
puriores, in vulgarem linguam traducti
ro mixtas, ſeu Eccleſiaſtico ſtylo ſcri

Graece etc. p. 277 - 345. — *Liber Quintus, in quo Themata - Epiſtolae, Theodoſianae LXII ſunt: hoc eſt, Scholaſticis breviter proponenda Argumenta: quae ipſi erudite tractent, aut dilatent: Graece (cum vulgariter, tum pure) et Latine etc. Cum aliquibus* eiusdem *Annotationibus* p. 347 - 370. — *Liber Sextus:* Batrachomyomachiam Homeri, *a* Demetrio Zeno *Zacynthio, vulgari lingua Graeca converſam: itemque Carmina quaedam Graeca Cruſiana, a* Symeone Cabaſila, *Hierodiacono, Conſtantinopoli vulgariter expoſita continens: Graece etc. una cum* Cruſii *in Batrachomyomachiam Praefatione et Annotationibus* p. 371 - 407. — *Liber Septimus: Epiſtolas Tybinga Conſtantinopolin, et viciſſim Conſtantinopoli Tybingam, miſſas continens: Graece etc. Una cum copioſis* Cruſii *Annotationibus* p. 409 - 514. — *Liber Octavus: alias aliquot Epiſtolas, extra Conſtantinopolin, inter Tybingenſis Academiae Profeſſorem,* Martinum Cruſium, *et Graecos, commutatas habens:* Graece etc. p. 515 - 538. — Ultimo loco exſtat: *Ad Turco - Graeciam* Martini Cruſii *aliquot Epiſtolarum Graecarum Appendix. Cum eiusdem Annotationibus* p. 541 - 557.

Cf. FABRICII Bibl. Graeca Vol. VI. p. 676 ſqq.
NICERON T. XIV. p. 389 ſqq.
Hamburg. Bibl. hiſt. T. X. p. 44 ſqq.
(BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Hall. Bibl.* T. VI. p. 148 ſqq.
CLEMENT T. VII. p. 350 ſqq.
DENIS *Merkwürd. der Garell. Bibl.* p. 459 ſqq.

CHRISTOPHORI ANGELI *(Doctoris Graecae linguae Oxonienſis)* Enchiridion de inſtitutis Graecorum; Graece et Latine. *Cantabrigiae* 1619. 4. Angelus.
Aliam verſionem Latinam elaboravit GEORGIUS FEHLAVIUS, hac epigraphe: *Status et ritus eccleſiae*

nunc primum ex regiis MS. euchol
probatiſſimis monumentis collectus
pretatione, notis ac obſervationi
eccleſiaſticae pleniſſimis illuſtratus.
fol. *ibid.* 1676. fol. — Exhibentu
mine ſpiſſo: 1. Bullae Leonis X et
pro ritibus Graecorum. 2. Ordo
archalis. 3. Ordinationes variae, u
anagnoſtae et pſaltae, hypodiaconi,
byteri, diaconi. 4. Introitus evang
5. Myſteriorum communio. 6.
giae et dimiſſio. 7. Ordinationum
chologio, et ex lib. eccleſ. hierarch
Areopagitae, ſed falſo, ut auctori
bitur. 8. Homilia Pontificis conſec
milia Epiſcopi conſecrati. 10. Ho
conſecrati. 11. Ritus electionis
aliorum. 12. Profeſſio fidei Epi
precatio. 13. Edicta ſ. mandata a
ordinatos. 14. Canones ordinatio
terae patriarchales et pontificiae.

lae heortaſticae. 24. Libellus abdicationis ſ. renunciatio epiſcopi. 25. Cenſurae pontificiae. 26. Salutationes pontificiae. Recenſum huius operis dat *Richardus Simon* in *Nouvelle Bibl. choiſie* P. II. p. 1 ſqq. ubi dicit, bonis illud libris merito adnumerandum eſſe, ipſumque Goari Euchologio, cuius epigraphe ſubſequetur, palmam praeripuiſſe.

Cf. JOH. FABRICII Hiſt. Bibl. ſuae T. II. p. 363.

BAUMGARTENS *Nachrichten von merkwürd. Büchern.* T. III. p. 357 ſqq.

JACOBI GOAR, *Pariſini*, *Ordinis F F. Praedicatorum*, *S. Theologiae Lectoris*, *nuper in Orientem Miſſi apoſtolici*, ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ ſive Rituale Graecorum, complectens ritus et ordines divinae liturgiae, officiorum, ſacramentorum, conſecrationum, benedictionum, funerum, orationum etc. cuilibet perſonae, ſtatui, vel tempori congruos, iuxta uſum orientalis eccleſiae, cum ſelectis bibliothecae Regiae, Barberinae, cryptae ferratae, S. Marci Florentini, Tillianae, Allatianae, Coreſianae, et aliis probatis MSS. et editis exemplaribus collatum. Interpretatione Latina, nec non barbararum vocum gloſſario, aeneis figuris et obſervationibus ex antiquis P. P. et maxime Graecorum theologorum expoſitionibus illuſtratum. *Lutetiae Pariſiorum* 1647. fol. Goar.

Cf. FABRICII Bibl. Graec. T. XIII. p. 835 ſqq.

LEO ALLATIUS de Templis Graecorum recentioribus, ad *Joannem Morinum;* de Narthece eccleſiae veteris, ad *Gaſparem de Simeonibus;* nec non de Graecorum hodie quorundam opinionibus, ad *Paulum Zacchiam.* Colon. Agripp. (ſ. potius *Amſtelod.*) 1645. 8. Cum figg. aen. Allatius.

Eiusdem de libris et rebus eccleſiaſticis Graecorum diſſertationes duae. *Pariſ.* 1645. 4.

Eiusdem de eccleſiae occidentalis atque orientalis perpetua conſenſione libri tres. Eiusdem diſſertationes de dominicis et hebdomadibus Graecorum, et de Miſſa Praeſanctificatorum; cum BARTOLDI NIHUSII ad hanc annotationibus, de communione Orientalium ſub ſpecie unica. *Colon. Agripp.* (ſ. potius *Amſtelod.*) 1648. 4. — In his, ut in omnibus Allatii libris, magna ineſt vis eruditionis, ex aliorum ſcriptorum lectione petitae, opinionumque praeiudicatarum, eo minor vero iudicii ingeniique.

Cf. BAUMGARTENS *Nachrichten von merkwürd. Büchern.* T. III. p. 346 ſqq.

Fehlau. GEORGII FEHLAVII (*Eccleſiaſtis Dantiſcani* † 1672) Graecia antiqua et hodierna, Ethica et Chriſtiana, orthodoxa et heterodoxa, ſacra et profana. *Moguntiae* 1655. 12. *Lipſ.* 1669. 4. — Utrum hic liber idem ſit, quem antea ſ. v. *Angelus* excitavimus, nec ne, dicere non habemus.

Veiel. ELIAE VEIELII (*D. Theol. Eccleſiaſtae et Directoris Gymnaſii Ulmenſis* † 1706) de eccleſia Graecanica hodierna exercitatio, Allatio, Arcudio et Nihuſio oppoſita. *Argentinae* 1666. 4.

Eiusdem Defenſio praedictae exercitationis adverſus ſenem Chium (*i. e. Allatium*) Francof. 1666. 4.

Smith. THOMAE SMITH Epiſtola de Graecae eccleſiae hodierno ſtatu. *Oxonii* 1676. 8. Editio ſecunda longe auctior et emendatior. *Londini* 1679. 8. Contra nonnullas Angli huius doctiſſimi de Graecorum dogmatibus ſententias ſcripſit RICHARDUS SIMON, aſſumto nomine DE MONI:

Hu-

Hiſtoire critique de la creance et des coutûmes des de Moni
ations du Levant, publiée par le Sr. DE MONI, Simon.
Francfourt 1684. 12. — Cap. I. agitur de reli-
one et ritibus Graecorum hodiernorum, Cap. II
ſeritur, a Graecis Transſubſtantiationis, quam
ocant, dogma recipi. Cap. III. oſtenditur, quo-
iodo Graeci Euchariſtiae Sacramentum adorent.
ap. IV. agit de religione Melchitarum. Cap. V
t VI de Georgianis ſive Iberis, Colchis et Min-
reliis. Cap. VII. de Neſtorianis. Cap. VIII. de
idis ſ. Chriſtianis S. Thomae vulgo dictis. Cap.
X. de Jacobitis. Cap. X. de Coptis. Cap. XI.
e Abyſſinis et Aethiopibus. Cap. XII. de Ar-
ieniis. Cap. XIII et XIV. de Maronitis. Cap.
V. de Muhamedanis. Adiectae ſunt in fine no-
tiae eccleſiarum ſub Patriarcha Conſtantinopoli-
ino, una quam Leo Allatius, altera quam Smi-
ius edidit; dein et eccleſiarum Armeniae ſub
atriarcha Egrmiathino dictata Amſtelodami ab
Iſcamo, Epiſcopo Armenio.

Cf. Acta Erud. a. 1684. p. 490-497.

SMITHIUS cauſſam ſuam defendere ſtuduit Smith.
bello ſic inſcripto: *Defenſio libri ſui de Graecae ec-*
leſiae ſtatu contra obiectiones auctoris Hiſtoriae cri-
icae ſuper fide et ritibus orientalibus. Exſtat in
iusdem Miſcellaneis, editis *Londini* 1686. 8.

Cf. Acta Erud. a. 1687. p. 92 ſqq.

PAULI RYCAUT *) *State of the Greek and Ar-* Rycaut.
menian Churches. Lond. 1679. 8. *Francogallice*
a Roſemondo, e Gallia in Angliam profugo, *Medio-*
burgi 1692. 12. *Amſterd.* 1710. 8. — Duabus
partibus abſolvitur libellus. Altera deſcribitur
Chriſtianorum Graecorum ſtatus ſub Turcarum

 impe-

*) De quo v. ſupra Vol. II. P. I. p. 288 ſqq.

imperio, ubi auctor, teſtis oculatus, multus eſt in praedicanda eorum conſtantia. Mox ſeptem eccleſiae Aſiaticae ex Apocalypſi Johannis recenſentur, et eundem fere in modum, ut a Sponio et Whelero in itinerariis factum eſt, inſcriptionibus, in quibus eminet quaedam Sardis reperta, illuſtrantur. Differit deinceps Rycautus de patriarchis Graecorum et de eorum ritibus religioſis. Altera libelli pars ſiſtit ſtatum Armenorum religioſum. Ex hac notitia paullo plenior reddi poteſt, quam Vol. II. P. I. p. 51. tradidimus.

Cf. Acta Erud. a. 1693. p. 6-13.

Cyprius et Hilarius. PHILIPPI CYPRII Chronicon eccleſiae Graecae, cum commentariis HENRICI HILARII. *Lipſiae* 1687. 8. — *Phil. Cyprius*, eccleſiae Conſtantinopolitanae ſaeculo XIII Protonotarius, compoſuit Chronicon eccleſiae Graecae, aut, ſi mavis, catalogum Patriarcharum Conſtantinopolitanorum; qui libellus cum manu ſcriptus in manus *Nicolai Blancardi*, in Academia Franequerana iuris et hiſtoriarum Profeſſoris, incidiſſet, dignus ab eo habitus fuit, quem Latine verteret, et una cum *Chriſtophori Angeli* de ſtatu et ritibus hodiernorum Graecorum commentario, paullo ante commemorato, Franequerae a. 1678. ederet. Cum vero Chronicon illud ieiunum valde, nec ab erroribus immune deprehendiſſet *Henricus Hilarius*, ſcholae quondam Cellerfeldenſis Rector, mortuus a. 1686, rem gratiſſimam ſe Hiſtoriae Graecorum Eccleſiaſticae cultoribus facturum arbitratus eſt, ſi diligenti illud ſtudio recenſeret, lapſus auctoris hic illic admiſſos emendaret, hiſtoriamque Patriarcharum haud parum pleniorem atque locupletiorem exhiberet. Id quod ita praeſtitit, ut et veram Patriarcharum Conſtantinopolitanorum

rum ſeriem ab initio naſcentis Eccleſiae usque ad ſua tempora, quantum fieri potuit, tradiderit, et plerumque acta eorum ex ſcriptoribus aliis eruta enarraverit, praecipuam vero induſtriam in deſcribenda accuratius eccleſiae Graecae ſub Turcico iugo, inde ab expugnatione Conſtantinopoleos, facie occupaverit. Ita ergo Chronicon illud auctius multo et illuſtrius Lipſiae prodiit, nonnunquam etiam compendii ſeu epitomes fines ſupergreſſum, in Photii maxime, Nicephori et Cyrilli Lucaris rebus exponendis. Adiecta eſt operi appendix ſiſtens haud pauca Hiſtoriae Patriarchicae inſervientia, quae in ipſa tractatione proferri commode non potuere, epiſtolas in primis doctorum virorum lectu non indignas; nec non notitia Epiſcopatuum per Orientem, quae Imperatorem Andronicum Palaeologum ſeniorem auctorem habuiſſe creditur.

Cf. Acta Erud. Suppl. T. I. p. 391 ſqq.

DE LA CROIX *Etat preſent des Nati[illegible] Egliſes Grecque, Armenienne et Maronite.* [illegible]ris 1695. 12. ibid. 1715. 12. — Et h[illegible] [illegible]ptori res Graecorum non potuerunt non [illegible] exploratae, cum ipſe Galliarum Regis ad Imperatorem Turcicum Legato fuerit a ſecretioribus litteris, ſaepiusque cum Graecorum proceribus et epiſcopis miſcuerit ſermones. Non tamen diſſimulat, in hoc maxime ſe intendiſſe, dum haec de Graecorum ſtatu commentaretur, ut palam faceret, perperam gloriari Reformatae Eccleſiae doctores, quod Graecos in pleriſque Chriſtianae religionis capitibus ſecum conſentientes habeant; quin ſe hoc ipſo evicturum, quod cum Romana potius conſentiant Eccleſia, nullumque

 adeo

adeo Reformati hinc praeſidium petere poſſint. Quod ſane conſilium num adduxerit auctorem, ut ſtudio partium quid dederit, alii iudicent. De ſervitute Graecorum dum verba facit, quatuor ſolum ex antiquioribus familiis ſuperſtites eſſe tradit, Cantacuzenorum, Palaeologorum, Aſſaniorum et Raliorum. Succeſſiſſe autem in locum antiquiorum plures recentiores ab illis prognatas, quas Muhamedus II Imperator Conſtantinopolin, privilegiis quibusdam conceſſis, evocaverat. Tributa, quae Graeci Turcis pendere olim iuſſi ſunt, levia quidem eſſe, at avaritia recentiorum Imperatorum ita in immenſum aucta, ut intolerabile fere ſit, ſub quo gemunt Graeci, iugum. Quo pacto tamen nonnulli hoc onere leventur, itidem exponit. Poſt haec tradit plura memorabilia de Graecorum ſtatu religioſo, v. c. de eorum dogmatibus, templis, precibus, feſtis ſolennioribus, ieiuniis, et aliis ſacris ritibus. Adduntur lectu digna de monaſtica Graecorum diſciplina, de Coenobitis et Anachoretis, de ritu monachos initiandi, de Baſilii regulis, quas monachis praeſcripſiſſe dicitur, itemque de hierarchia eccleſiae Graecae, de quatuor eius Patriarchis, eorumque auctoritate, iurisdictione et reditibus. Reliquam libri partem occupant relationes de Armenorum et Maronitarum ſtatu religioſo.

Cf. Acta Erud. a. 1696. p. 3 - 7.

Heineccius. JOH. MICHAELIS HEINECCII *Abbildung der alten und neuen Griechiſchen Kirche, nach ihrer Hiſtorie, Glaubens - Lehren und Kirchen - Gebräuchen, in drey Theilen. Mit einem Anhange unterſchiedener hierzu dienlicher und zum Theil noch ungedruck-*

gedruckter Schriften, GER. TITII, STEPH. GERLACHII etc. *wie auch mit Kupfern und Regiſtern.* Leipzig 1711. 4. — Cuius operis hoc in argumento praeſtantiſſimi Partis primae caput primum origines eccleſiae Graecae tradit. Caput II de prolapſione illius, erroribus, rituum multitudine, corruptione diſciplinae etc. refert, inſerto accurato Epiſcopatuum per omnes Provincias catalogo; de ambitione porro Praeſulum, Laicorum impietate, ex nimia proſperitate nata, de caerimoniis e ſuperſtitione Judaica hauſtis, de contentionibus et ſectis Neſtorianorum, Eutychianorum, Jacobitarum, Armeniorum aliorumque; quae omnia ex optimis quibusque atque rariſſimis, vetuſtis aeque ac recentioribus ſcriptoribus, prudenti delectu habito, hauriuntur. Cap. III magna diligentia lites eccleſiae Graecae cum Romana de Paſchatis celebratione per Victorem Pont. Rom. excitatae, de primatu ambabus partibus expetito, et a Joanne Jeiunatore flagrantius deſiderato, ſed a Gregorio M. repreſſo, et nihilominus paullo poſt a Romanis Pontificibus arrepto; tum turbae iconomachicae et Photianae, per Michaelem Cerularium revocatae; fraudes Pontificum R. in expeditionibus cruciatis ſatis detectae; unionis conſilia Florentiae agitata, ſed a Graecis ſpreta; Huſſitarum amicitia Graecis expetita, eorundemque cum Melanchthone et Tubingenſibus epiſtolarum commercia; Cyrilli Lucaris geſta, fata, viciſſitudines; eiusdem in Reformatos ſtudia infelici tandem exitu terminata; Cyrilli Contari vita moresque infames; Parthenii in Reformatos odia etc. exponuntur. Cap. IV. docet, qua ratione in lectione librorum ad cognoſcendam Graecorum religionem facientium ſit verſandum.

Partis ſecundae capita novem dogmata religionis Graecanicae ſiſtunt. Pars tertia publicum cultum et ritus deſcribit; unde cap. I. varia Clericorum nomina dignitatesque cum veſtitu cuique proprio accurate explicantur. Cap. II. loca ſacra et templa depinguntur, ſaeculo ſecundo nota, ſplendore poſt Conſtantini M. tempora vero aucta. Accedit delineatio altarium, enumeratio reliquiarum, effigies amborum Baptiſteriorum, Portarum, Organorum, et ſi quae alia ſcitu memoratuque digna. Cap. III. de Feſtis variis agitur. Cap. IV. de Conventibus, Cantoribus, Cantionibus, Lectionibus, Concionibus, Eleemoſynis, Precibus. Cap. V. de ritibus in adminiſtratione Sacramentorum etc. Cap. VI. ieiunia, monachatus originem eiusque inſtituta, veſtes, vigilias, praecipuaque tunc temporis monaſteria apud Ruſſos Turcasque celebria, ſigillatim enumerat. Cap. VII. ritus nuptiales et exſequiales exhibet. Cap. VIII. abuſus, triſtes quidem et menti pariter ac corpori graves nec ſine ludibrio tolerandos, attamen ſcitu neceſſarios, ſiſtit. Appendix complectitur: I Judicium Gerhardi Titii de eccleſia Graeca. II Litteras ineditas. III Relationem de ſecta Capetonianorum. IV Compendium epiſtolae Richardi Simonis de artibus cleri Gallicani, ſynodum Hieroſolymae adverſus Reformatos in Gallia cogentis. V Synodum adverſus Johannem Caryophyllum Lagothetam. VI Confeſſionem Graecorum, ad Romana caſtra ſeſe conferentium. VII Catalogum librorum, ad religionis Graecae cognitionem pertinentium.

Cf. Acta Erud. a. 1712. p. 90 - 94.

D. JA-

D. JACOBI ELSNER (Conſiliarii Conſiſtorii, Elſner.
oris primarii eccleſiae Reformatae Berolinen-
et Directoris claſſis philologicae Acad. reg.
nt. Boruſſ. † 1750.) *Neueſte Beſchreibung der*
chiſchen Chriſten in der Türkey, aus glaubwür-
r Erzählung Herrn ATHANASIUS DORO- Doroſta-
MUS, *Archimandriten des Patriarchen zu Con-* mus.
tinopel, nebſt denen von ihm ſelbſt gezeichneten
fern herausgegeben und mit neuen Zeugniſſen
berühmteſten Nachrichten und eigenen Anmer-
gen erläutert. Berlin 1737. 8. Cum X figg.
— Non quae alii de ſtatu Graecorum
riore iam tradiderant, recoquere voluit au-
, ſed ea ſolum ex ore Doroſtami, qui diu in
domo menſaque haeſit, teſtis fide digniſſi-
exponere ſtuduit, quae fata Graecorum re-
tiora illuſtrant. *Primum caput* huius Doro-
ii hiſtoriam, ablegationem in inſulas Aegaei
is, qua ſtipem ad inſtaurandam aedem patri-
ialem flammis deſtructam, collegerat, itineris
manici utramque fortunam, eius eruditio-
i, et plenam ſinceri candoris fidem, deſcri-
Secundum caput flebilem emancipatorum et
ivorum inter Turcas et Arabes conditio-
i docet. Additae ſunt Patriarchae temporis
s Conſtantinopolitani litterae ad Germaniae
Sueciae principes directae. *Caput tertium*
is Patriarchae, cui nomen Paeſii III fuit, vi-
exhibet; *quartum*, res Monachorum, ſacer-
um, et omnium, ſacrorum aeque ac profa-
um hominum, qui ſacris ſe ſervitiis addixe-
quintum, quae Graecorum ſacerdotes doce-
et quibus ſe adſtringant fidei regulis; ubi
tor non niſi illa ſe propoſiturum pollicetur,
e in publicis ſcriptis ab omnibus exſtant ap-
bata, ab omnibus firma rataque habentur.

Cf. Nova Acta Erud. Supplement.

Eiusdem *Fortſetzung der neu*
der Griechiſchen Chriſten in der
1747. 8. Cum II tabb. aen.
ſupplementa ad ſeptem ſingula
exhibentur. Fidem potiſſimum
corroborare Elſnerus ſtudet, ob
perverſis hominum malevoloru
ſuae famae inde ab aliquo ten
iviſſe queritur. In appendice in
mum terrae Palaeſtinae deſcribi
varias variorum obiectiones,
profanis, aliisque teſtimoniis ge
misque, ut et ex natura loci,
rum, atque occupatione huius
cte declarat.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1747. p. 5

le Quien. MICHAELIS LE QUIEN, *A*
ſis, Ordinis Fratrum Praedicato

fricae abſolutam conderet hiſtoriam, cuius in-
tuti rationem ipſe expoſuit in Diſſertatione,
1713. ſub titulo: *Oriens Chriſtianus et Africa,*
lucem edita. Non contigit tamen Quienio
m felici eſſe, ut ipſos univerſi operis videret
tales. Non enim niſi tomus primus ipſo vi-
nte prodiit, quem tamen ſecundus et tertius
bſequi poterant, ita ſcilicet ad ſubeundum
aelum parati, ut ne lima quidem, ſecundus
rte, ulterius egeret. Fata omnium eccleſia-
m Orientis, quatuor Patriarchatibus, Conſtan-
ıopolitano, Alexandrino, Antiocheno et Hie-
ſolymitano, adnexarum ex hoc opere diſci
ſſunt. Exhibet deſcriptionem geographicam
iuscuiusque dioeceſeos, originem et propa-
tionem eccleſiarum, earum iurisdictionem,
ra, privilegia, poſtulationes, mutationes, ſe-
em epiſcoporum etc.

FLAMINII CORNELII, *Senatoris Veneti* Cornelius Cornaro.
† 1778.) Creta ſacra; ſive de epiſcopis utrius-
ue ritus, Graeci et Latini, in inſula Creta.
ccedit ſeries praeſidum Venetorum iluſtrata.
Venet. 1755. II Voll. in 4. — Operis utiliſſi-
ni pars *prima* complectitur deſcriptionem inſu-
ae Cretae ſ. Candiae geographicam, ita qui-
lem, ut primo loco tradatur *Chriſtophori Ban-
lelmonte*, ſacerdotis Florentini ſaeculi XV, *De-
ſcriptio Cretae;* cui Cornelius ſuas ſubiunxit an-
otationes uberrimas, praeſtantiores fere deſcri-
tione iſta. Inſunt quoque inſcriptiones vete-
es, vel plane antea incognitae, vel non emen-
atae ſatis in lucem prolatae. Sequitur alia
Deſcriptio Cretae, ex veteri codice MS. biblio-
necae Mediceae, uberior quidem ſuperiore, at
itioſior. Pars *ſecunda* et *tertia* ſiſtunt relatio-
nes

re poteſt.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1757. p

Rodotà. *Dell' origine, progreſſo e ſtato p Greco in Italia, oſſervato dai Greci liani e Albaneſi., Libri tré, ſcriti* POMPILIO RODOTÀ *Profeſſore d nella Biblioteca Vaticana.* In Rom III Voll. in 4. — Plura qui de ſcopo, quem nos reſpicimus, pau rente, ſcire velit, adeat *Halliſche ne tungen* a. 1766. p. 217 - 222. 36 LE BRETUS, Cancellarius nunc notitiam eius ſufficientem exhibuit.

le Bret. Idem JOH. FRIDERICUS LE Graecorum recentiorum ſtatu r commentationes lectu digniſſimas dit. *Prior* ita inſcribitur: Differta

cleſia Graeca ſubnato Commentatio. *ibidem* 1764. 8.

Cf. *Erlangiſche gelehrte Anmerkungen.* a. 1763. p. 82 - 86. a. 1764. p. 245 - 248.

Hiſce merito iungitur: JOSEPHI MORISANI, S. *Metropolitanae Reginae eccleſiae Canonici*, de Protopapis et Deutereis Graecorum et catholicis eorum eccleſiis Diatriba. *Neapoli* 1768. 4 mai. Moriſani.

Cf. (LE BRET) in Gattereri *Hiſtor. Bibl.* T. XV. p. 180 - 197.

CAPUT

eius perſecuti ſunt ſcriptores ſeque

Barlezio. MARINUS BARLETIUS, *Sco*
moribus ac rebus, praecipue adve
ſtis, Georgii Caſtrioti, clariſſimi E
cipis, qui propter celeberrima faci
gus, hoc eſt, Alexander Magnu
fuit, Libri tredecim. *Romae*, ſine
graphi nomine, in fol. Nonnulli
a. 1506 prodiiſſe putant. Rariſſ
accenſetur eiusque deſcriptio a
optanda eſt. Opus utile lectuque
ſpar Hedio parabilius efficere ſtud
lud *Argentorati* apud Cratonem M
in fol. typis repeti curavit. *Clem*
euſe T. II. p. 435 falſo accuſat H
aſſeruerit, ſe primum hunc libru
diſſe; Hedio enim ſolummodo in e
ſe eundem primum *in Germania*
Philippus Lonicerus Barletii librum

n *Italam* a *Petro Roccha*, Venet. 1568. 8. *ibid.* 580. 8. Forte idem liber eſt, quem affert *Nicol. Franc. Haym* in *Notizia de' libri rari* p. 95: *Gli illuſtri e glorioſi geſti e vittorioſe impreſe fatte contra Turchi da Giorgio Caſtriotto, detto Scanderbeg, Prencipe d'Epiro.* In Venezia, *preſſo Altobello Salicato* 1584. 4. In *Theotiſcam* a *Johanne Pinciano*, Francof. 1577. fol *Magdeb.* 1604. 4. Aliam verſionem *Theotiſcam* curavit *Gabriel Zſchimmer*, Dresd. 1664. 8. *Francogallice*, v. poſtea *Lavardin* et *Poncet.* Epitomen libri Barletiani exhibuit *Pontanus* hac inſcriptione: *Scanderbegus, hoc eſt, vita et res ſtrenue feliciterque geſtae Georgii Caſtrioti, Epiri Regis, ob magna facta Scanderbeg dicti, contra Turcarum immanitatem et perfidiam, quae omnia e ſuis orationibus et brevi hiſtorico contextu cognoſcentur, omnibusque Chriſtianis ad intelligendum, deteſtandum et debellandum Turcicam rabiem impiiſſimam, praeſertim hoc tempore valde inſerviunt. Authore Reverendiſſ. D.* GEORGIO BARTHOLDO PONTANO A BRAITENBERG, *S. Metrop. Eccl. Pragen. Praepoſito, Olomucen. et Budiſſinen. Canonico, Protonot. Apoſt. Com. Pal. S. Caeſ. Regiaeque Maieſtatis et Reverendiſſ. Sereniſſ. Archiducis Maximiliani Conſiliario.* Hanoviae 1609. 8. Rara etiam haec epitome facta. Pontanus.

Barletius, Dalmata, Sacerdos Scodrenſis (*Scutari*) claruit altera ſaeculi XV. parte. Erraſſe, qui olim hunc *Marinum Barletium* et *Marinum Becichemium*, itidem Scodrenſem et Profeſſorem Brixienſem, unum eundemque eſſe virum crediderint, omnium optime demonſtravit, ſimulque Becichemii vitam et ſcripta docte fuſeque deſcripſit, APOSTOLO ZENO in *Diſſertazioni Voſſiane.* T. II. p. 404 et 408 ſqq. Barletius noſter hiſtoricis inſigni-

ſignibus merito adnumeratur, utpote qui omnem Scanderbegi vitam resque geſtas, artem bellicam atque ingenium docte et candide expoſuit. Ad fidem pertinent illa in praefatione: *A maioribus diligenter relata, et a quibusdam etiam, qui interfuerunt, viſa, memoriae mandavi.* Obiit autem Scanderbegus a. 1466. Nonnulla tamen ſuperſtitioſe a Barletio dicta ſunt, nonnulla etiam ſupra fidem verbis exaggerata. Orationes *Scanderbegi* et imperatorum Turcicorum frequentes ad militem habitas ponit ſeu fingit; quas potiſſimum Pontanus excerpſit, breviterque ſingulis argumenta ex Barletio propoſuit. Odium erga Osmanos, pro ſaeculorum ſuperiorum genio, acerbiſſimum bonoque viro hodie indignum uterque, et Barletius et Pontanus, ubique exſerit.

Cf. VOSSII Tractatus de hiſtoricis Latinis p. 574

Hamburgiſche Bibl. hiſt. Cent II. p. 158 ſqq.

FREYTAGII Analecta litter. p. 68 ſqq. et eius Apparatus litter. p. 461 ſqq.

CLEMENT T. II. p. 435 ſqq.

APOSTOLO ZENO l. c.

HORANYI Memoria Hungarorum P. I. p. 117 Quae vero notitia integra ad verbum exſcripta e Voſſio.

DENIS *Merkwürd. der Garell. Bibl.* p. 344 ſqq.

Iſtoria etc. *Iſtoria e glorioſi geſti e vittorioſe impreſe fatte contra Turchi da Giorg. Caſtriotto, detto Scanderbeg.* Venetia 1545. 8. ibid. 1646. 8.

JOH. MARIAE MONARDO *illuſtri geſti et im-* Monardo.
e fatte contra Turchi da Gio. Caſtriotto, detto
nderbeg. Venetia 1591. 4.

IACOBI DE LAVARDIN *Hiſtoire de George* de Lavardin
riot, dit Scanderbeg, Roi d'Albanie. à Paris
7. 8. ibid. 1621. 4. Nil fere aliud Lavardi-
praeſtitit, niſi quod Barletium in ſermonem
ıcogallicum tranſtulerit.

FRANCISCI BLANCI, *Albani, Epiſcopi Sap-* Bianchi f.
nſis, Georgius Caſtriottus Epirenſis, ſuis et Blancus.
iae reſtitutus. *Venetiis* 1636. 4.

SAMUELIS DE PUFENDORF Georgii Ca- de Pufen-
tae, Scanderbegi vulgo dicti, hiſtoria, com- dorf.
dio tradita. *Stadae* 1684. 12. — Pufendor-
hanc hiſtoriam iuſſu Caroli Ludovici, Electo-
Palatini, et Johannis Philippi, Electoris Mo-
tini, compoſuit. Haec ſunt, quae de hoc li-
o invenire licet, praetereaque nihil. Rariſſi-
occurrere videtur.

DU PONCET (Jeſuitae) *Hiſtoire de Scanderbeg,* du Poncet.
d'Albanie. à Paris 1709. 12. — Jacobus
Lavardin modo dictus Barletii librum quidem
imam partem Gallice reddidit vel in epitomen
git. Sed cum in eius libro praeter veterem
bſoletam dialectum, nimis longae digreſſiones,
rae orationes militares et invectivae aliaque
a ineſſent, quae lectori taedium aut remoram
re poſſent, his partim neglectis, partim in
pendium miſſis, partim in commodiorem or-
m redactis, Poncetus omnia elegantiore ſer-
e ac ratione ad praeſentis ſaeculi genium ac-
modata expoſuit, atque adeo Barletii labori-
velut commentariis uſus eſt ad iuſtam Scander-

begi hiſtoriam conficiendam. Interim tan- hil eorum, quae ad rem ipſam pertinere vi- tur, omiſit, quin minimas interdum res, i- res conſiliorum rationes, et quaecunque i- tum hoc ornare, aut laudes tanti herois ill- poterant, a prima iuventute usque ad m- eius continua ſerie diligenter perſecutus e-

Cf. Acta Erud. a. 1710. p. 270 ſqq.

Biemmi. JOHANNIS MARIAE BIEMMI, Sac- Brixienſis, *Iſtoria di Giorgio Caſtrioto, dett- derbegh.* In Breſcia 1742. 8. — Hic ſ- Barletium omnesque eius ſectatores longe ſ- vit. Melioribus enim fontibus uſus eſt om- vitare ſtuduit, quae exaggerandi ſpeciem - poſſint. Ducem in primis ſecutus eſt ſcri- anonymum, qui mox poſt Scanderbegi - eius fata Latine compoſuit; quae vero - nusquam typis expreſſa. Epiſtolas quoque, II, Pontifice Romano, ad Scanderbegum ante oculos habuit. Opus ipſum libris ſex vitur. Primus, praeter deſcriptionem A- regionumque adiacentium brevem, ſiſtit originem ac gentem, hiſtoriamque iuve- Secundus tradit eius lites et bella cum V- tertius et quartus bella et negotia cum aula cica. Quintus agit de foedere Alphonſi, Neapolitani, cum Scanderbego, auxilioque lato, ut et de principum Albanorum def- Scanderbego atque de rebus infauſtis inde Liber ſextus exponit expeditionem Alban- Scanderbego duce, in Italia, qua Ferdinand- gi Neapolitano, contra Johannem, Ducem- degavienſem, opem ferre voluerunt, de exp-

e cruciata contra Osmanos, obitu Pii II, P. R. nterrupta, ac de Albaniae ſtatu poſt Scanderegi obitum.

RICHER *Penſées ingenieuſes ſur les avantures de Scanderbeg.* à Rouen 1750. 8. — Auctor, hiſtoriam Sçanderbegi multis fabulis inniti ideoque valde ſuſpectam eſſe, aſſerere ſtudet: nimium vero dubitare Biemmiique librum haud legiſſe videtur. — Richer.

Geſchichte des groſſen Caſtriotto, genannt Scanderbeg, König von Albanien und Groſzherzog von Epirus. Aus dem Franzöſiſchen 1780. 8. — Rivulus lutulentus e fontibus impuris derivatus. Geſchichte etc.

peratorum Turcicorum frequentes
bitas ponit ſeu fingit; quas potiſſi
excerpſit, breviterque ſingulis argu
letio propoſuit. Odium erga Osm
culorum ſuperiorum genio, acerb
que viro hodie indignum uterque,
Pontanus, ubique exſerit.

Cf. VOSSII Tractatus de hiſtoricis

Hamburgiſche Bibl. hiſt. Cent II. p.

FREYTAGII Analecta litter. p. (
Apparatus litter. p. 461 ſqq.

CLEMENT T. II. p. 435 ſqq.

APOSTOLO ZENO l. c.

HORANYI Memoria Hungarorum
Quae vero notitia integra ad verb
e Voſſio.

DENIS Merkwürd. der Garell. Bibl.

JOH. MARIAE MONARDO *illuſtri geſti et impreſe fatte contra Turchi da Gio. Caſtriotto, detto Scanderbeg.* Venetia 1591. 4. Monardo

JACOBI DE LAVARDIN *Hiſtoire de George Caſtriot, dit Scanderbeg, Roi d'Albanie.* à Paris 1597. 8. ibid. 1621. 4. Nil fere aliud Lavardinus praeſtitit, niſi quod Barletium in ſermonem Francogallicum tranſtulerit. de La

FRANCISCI BLANCI, *Albani, Epiſcopi Sappatenſis,* Georgius Caſtriottus Epirenſis, ſuis et patriae reſtitutus. *Venetiis* 1636. 4. Bianchi Blancus.

SAMUELIS DE PUFENDORF Georgii Caſtriotae, Scanderbegi vulgo dicti, hiſtoria, compendio tradita. *Stadae* 1684. 12. — Pufendorfius hanc hiſtoriam iuſſu Caroli Ludovici, Electoris Palatini, et Johannis Philippi, Electoris Moguntini, compoſuit. Haec ſunt, quae de hoc libello invenire licet, praetereaque nihil. Rariſſime occurrere videtur. de Pufendorf.

DU PONCET (Jeſuitae) *Hiſtoire de Scanderbeg, Roi d'Albanie.* à Paris 1709. 12. — Jacobus de Lavardin modo dictus Barletii librum quidem maximam partem Gallice reddidit vel in epitomen redegit. Sed cum in eius libro praeter veterem et obſoletam dialectum, nimis longae digreſſiones, crebrae orationes militares et invectivae aliaque multa ineſſent, quae lectori taedium aut remoram afferre poſſent, his partim neglectis, partim in compendium miſſis, partim in commodiorem ordinem redactis, Poncetus omnia elegantiore ſermone ac ratione ad praeſentis ſaeculi genium accommodata expoſuit, atque adeo Barletii laboribus velut commentariis uſus eſt ad iuſtam Scander- du Ponc